Gal 9.0.e

# ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΑΠΑΝΤΑ.

# ISOCRATIS OPERA

Quæ quidem nunc extant omnia.

VARIAS LECTIONES,
VERSIONEM NOVAM,
Ac NOTAS adjunxit

*GULIELMUS BATTIE* M.D.
Coll. Med. Lond. et Soc. Reg. Socius.

---

VOL. I.

---

LONDINI,
Impensis C. DAVIS, J. WHISTON, et B. DOD.
MDCCXLIX.

3

MVSEVM
BRITAN
NICVM

# PRÆFATIO.

SCRIPTA ſua, quæ temporum ruinis ſupervixerunt, tandem denuo exarata, ac politius paulo limata, vobis, Juventus Academica, in manus tradere geſtit Iſocrates. Aurea quidem illa pietatis priſcæ exemplaria; ad quæ intentis animis reſpicere vos oro atque obteſtor. Ut, quicquid contra clament hodierni mores, virtuti publicæ ſuus honos alicubi maneat integer; ut animis ſaltem inexpertis, ac malorum endemiorum contagio illæſis, placeat adhuc popularitas honeſta, ac patrii juris tutela. Quippe in hoc noſtro laudatiſſimo oratore, ſeveriora philoſophiæ præcepta mille leporibus ac ſuadelæ venuſtate efficaci delenita reperietis, ad vitam hominum privatam, ac reipublicæ adminiſtrandæ rationem apprime utilia; mores integerrimos; animumque tam in explorandâ, quam in commendandâ virtute exercitatiſſimum: cujus quidem imagines pulchras adeo graphice effinxit, ut nullibi unquam gratior in conſpectum ſe dederit. Id enim ipſi ante omnia cordi fuit, ut hominum privatorum, nec non regum, ac civitatum univerſarum mores emolliret, ut ab injuriis non minus inferendis quam ſuſtinendis averteret, ut a veſanâ dominandi

minandi libidine liberaret, quæ cum reliquos Græciæ populos, tum patriam ſuam ad interitum uſque jamdudum infeſtârat. Quam quidem tantâ ille pietate fovebat, ut pro ipſius gloriâ contra Lacedæmoniorum inſolentiam, pro ſalute interim contra perditorum civium audaciam ac aperta ſcelera declamitare nunquam deſierit; verum in ipſo Areopago, & coram populo Athenienſi, de veteri civitatis formâ in integrum reſtituendâ, nec non de maris imperio deponendo, ſententiam ferre auderet. Eo enim erat animo, ut ſtatum Oligarchicum inter reipublicæ monſtra annumeraret, ac paucorum dominationi effræni totis adeo ſe viribus oppoſuit, ut ne ſuos quidem cives domi foriſve ipſam exercere immotâ mente pateretur: Libertatiſque ita ſtudioſus fuit, ac tyrannidis impatiens, ut poſt prælium Chæronenſe inediâ ſibi mortem conſciret, * *quia decreverat ſe reipublicæ cladibus ſupereſſe nolle, cum incertum adhuc eſſet quomodo fortunam laturus eſſet Philippus, ſuſcepto Græciæ principatu.*

Dolendum ſane quammaxime, quod tanti viri dicta factaque omnia non detur etiamnum contemplari. Gratulamur interim, quod non omnia penitus interciderint: quod orationes ejus nonnullæ, & Wolfii caſtigationibus, & aliorum lite-

* Dion. Harlicarn.

ratorum

ratorum curâ, ad hæc uſque tempora incolumes fuerint delatæ. Quos inter Aldus, Oporinus, & Hen. Stephanus, jure merito primas tenuerunt; nec minimam certe laudem meretur Codex anno 1593 impreſſus, qui una cum Codice MS. in Bibliothecâ Collegii Novi apud Oxonienſes reſervatur. Quibus omnibus, nec non quatuor MSS. Bodleianis, ac duobus Harleianis, inter ſe collatis, lectiones ab exemplari Oporiniano diverſæ ſunt ſubjectæ.

Pro verſione autem Wolfii, quæ Ciceronianam facundiam nimis affectaret, alteram de novo ad verbum magis factam ſubſtitui. Quippe ſuſpicabar Græcis literis minus eruditos ab elegantiâ latinitatis concinnâ parum commodi reportaturos, quæ fortaſſe interpretis opem non minus poſtularet, quam Græcus ipſe contextus. Quare, ſicubi inter cætera errata quamplurima Helleniſmi occurrerint, quos aut incuria aut dictionis hujuſmodi neceſſitas fuderit; id omne quicquid vitii fuerit, a vobis ſaltem, Juventus Academica, quibus hoc deſtinatum eſt opus, facile, uti ſpero, condonabitur.

Londini Dec. 5°
1748.

## ERRATA.

| Pag. | Lin. | | lege |
|---|---|---|---|
| 21. | 2. | θνῆτ© | θνητὸς |
| 28. | 3. | ὦν | ὦν |

## In hoc primo volumine continentur


| | Pag. |
|---|---|
| Ad Demonicum Paræneſis, | 15 |
| Ad Nicoclem, | 69 |
| Nicocles, ſeu Suaſoria oratio, | 83 |
| Panegyrica, | 120 |
| Ad Philippum oratio, | 227 |
| Oratio Areopagitica, | 311 |
| De Pace ſive Socialis oratio, | 360 |
| Epiſtola I | 435 |
| II | 442 |
| III | 454 |
| IV | 458 |
| V | 466 |
| VI | 469 |
| VII | 477 |
| VIII | 484 |
| IX | 491 |

In hoc primo volumine continentur


| | Pag. |
|---|---|
| Ad Demonicum Parænes. | 15 |
| Ad Nicoclem. | 60 |
| Nicocles, seu Socratis oratio. | 83 |
| Panegyrica. | 120 |
| Ad Philippum oratio. | 227 |
| Oratio Areopagitica. | 311 |
| De Pace sive Sociatis oratio. | 360 |
| Epistol. I. | 437 |
| II. | 442 |
| III. | 454 |
| IV. | 458 |
| V. | 466 |
| VI. | 469 |
| VII. | 477 |
| VIII. | 484 |
| IX. | 491 |

# Ο ΒΙΟΣ
# ΤΟΥ ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ

ὑπὸ Πλειάρχου μὲν σωφρονισθείς,

πολλαχοῦ δὲ κολοβὸς καὶ σφαλμαιώδης ὑπάρχων.

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ Θεοδώρου μὲν ἦν παῖς τοῦ Ερχιέως, τῶν μειρίων πολιτῶν, θεράποντας αὐλοποιοὺς κεκτημένος, καὶ διπορήσαντος ἀπὸ τούτων, ὡς καὶ χορηγῆσαι, καὶ παιδεῦσαι τοὺς υἱέας. Ησαν γὰρ αὐτῷ καὶ ἄλλοι, Τελέσιππος καὶ Διόμνητος· ἐξ ὧν καὶ θυγάτριον· ὅθεν εἰς τοὺς αὐλοὺς κεκωμῴδηται ὑπ' Αριστοφάνους, καὶ Στρατίδος. Γενόμενος δὲ τῷ ὀγδοηκοστῷ ἕκτῳ Ολυμπιάδα, Λυσιμάχου Μυρρινουσίου ἄρχοντος Αθήνησι· δυοὶ μὲν καὶ εἴκοσιν ἔτεσι Λυσίου νεώτερος, πρεσβύτερος δὲ Πλάτωνος ἑπτά· παῖς μὲν ὢν, ἐπαιδεύετο μετὰ τῶν ἡττόνων Αθηναίων, ἀκροώμενος Προδίκου τε τοῦ Κείου, καὶ Γοργίου τοῦ Λεοντίνου, καὶ Τισίου τοῦ Συρακουσίου, καὶ Θηραμένους τοῦ ῥήτορος. Οὗ καὶ συλλαμβανομένου ὑπὸ τῶν τελώνου, καὶ φυγόντος ἐπὶ τὴν Βυλαίαν ἐσίαν· ἁπάντων καταπεπλημμένων, μόνος ἀνέσχη βοηθήσων. Καὶ πολὺν χρόνον ἐσίγησε καθ' ἑαυτόν. Επειθ' ὑπ' αὐτοῦ παρηλήθη, εἰπόντος, ὁδυνηρότερον αὐτῷ συμβήσεσθαι, εἴ τις τῶν φίλων ἀπολαύσειε τῆς συμφορᾶς. Καὶ ἐκείνου τινὰς ὅσας τέχνας αὐτῷ φασι

συμπεραιμαλάσαθαι, ἡνίκα ἐν τοῖς δικασηρίοις ἐσυκοφαντεῖτο, αἱ εἰσὶν ὑπογεγραμμέναι Βότωνος. Επεὶ δ' ἠνδρώθη, τὰ μὲ πολιτικῶν πραγμάτων ἀπέχετο, ἰσχνόφωνός τ' ὢν, καὶ δύλαβὴς τὸ τρόπον, καὶ τὰ πατρῶα ἀποβεβληκὼς ἐν τῷ πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμῳ, ἄλλοις δὴ μεμελετηκὼς φαίνετο, ἕνα δὴ μόνον εἰπὼν λόγον τοῦ περὶ τῆς Αντιδόσεως. Διαλεγεῖν δὴ ζυσησάμενος, ὑπὸ τὸ φιλοσοφεῖν καὶ γράφειν ἀπὸ διανοηθείη ἐτράπετο· καὶ τόν τε Πανηγυρικὸν λόγον, καὶ τινὰς ἄλλους τῶν ζυμβουλευτικῶν, οὓς μὲ αὐτὸς γράφων ἀνεγίνωσκεν, οὓς δ' ἑτέροις παρεσκεύαζεν· ἠγέμων, ὅτως ὑπὸ τὸ τὰ δέοντα φρονεῖν τοὺς Ελληνας προτρέψασθαι. Διαμαρτάνων δὴ τῆς προαιρέσεως, τούτων μὲν ἀπέστη· σχολῆς δ' ἠγεῖτο, ὥς τινες φασὶ, πρῶτον ὑπὸ Χίου, μαθητὰς ἔχων ἐννέα. Οτε καὶ ἰδὼν τὸ μισθὸν διηθμημένον, εἶπε δακρύσας, ὡς ἐπέγνων ἑαυτὸν νῦν τούτοις πεπραμένον. Ωμίλει δὴ τοῖς βουλομένοις, χωρίσας πρῶτος τοὺς ἐριστικοὺς λόγους τῶν πολιτικῶν, ὡφ' οὓς ἐπαίδασε. Καὶ δεχαὰς δὴ καὶ ὑφ' ἓν τὸ Χίον κατέστησε, καὶ τὴν αὐτὴν τῇ παλαιᾷ πολιτείαν. Αργύριόν τ' ὅσον ἀδεὶς σοφιστῶν ἀπόρησεν, ὡς καὶ τελπραρχῆσαι. Ακροαταὶ δ' αὐτοῦ ἐγένοντο εἰς ἑκατὸν, ἄλλοι τε πολλοὶ, καὶ Τιμόθεος ὁ Κόνωνος, ζυὼ ᾧ καὶ πολλὰς πόλις ἐπῆλθε, ζυνιθεὶς τοὺς πρὸς Αθηναίους ὑπὸ Τιμοθέου πεμπομένους ἐπισολὰς, ὅθεν ἐδωρήσατο αὐτῷ τάλαντον τοῦ ἀπὸ Σάμου πειγομένου. Εμαθήτευσε δ' αὐτῷ καὶ Θεόπομπος ὁ Χίος, καὶ Εφορος ὁ Κυμαῖος, καὶ Ασκληπιάδης, ὁ τὰ τραγῳδούμενα ζυγγράψας, καὶ Θεοδέκτης ὁ Φασηλίτης, ὁ τὰς τραγῳδίας ὕστερον γράψας (ὃ ἐστι τὸ μνῆμα ὑπὸ τοῦ Κυαμίτιν πορευομένοις, καὶ τοῦ ἱερὰν ὁδὸν τοῦ ἐπ' Ελευσῖνα, τὰ νῦν καλουμένην· ἔνθα καὶ τοὺς ἐνδόξους τῶν ποιητῶν ἀνέστησε ζυὼ αὐτῷ, ὧν Ομηρος ὁ ποιητὴς σώζεται μόνος) Λεώδαμός τ' Αθηναῖος, καὶ Λάκελλος ὁ νομοθέτης Αθηναίοις· ὡς δέ τινες φασὶ, καὶ Υπερίδης, καὶ Ισαῖος. Καὶ Δημοσθένους δ' ἔτι ῥήτορεύοντος, φασὶ, μὴ πατρὸς

παιδὸς προσελθεῖν αὐτῷ. Ἓ χιλίας μὲν, ἃς εἰσεπράξατο, οὐκ ἔχειν φάναι ἀποδοῦναι· διακοσίας δὲ μίνας δώσειν, ἐφ' ᾧ τε τὸ πέμπτον μέρος συμάθῃ. Ἡ δ' ἀποκρίναδος, ὡς ἐ τεμαχίζομεν, ὦ Δημόσθενες, τὴν παιδείαν· ὥσπερ οἱ τὰς καλὰς ἰχθῦς ὅλας πωλοῦμεν, οὕτω κἀγὼ σοι, εἰ βούλοιο μαθητεύειν, ὁλόκληρον ἀποδόσομαι τὴν τέχνην.

Ετελεύτα δ' ἐπὶ Χαιρωνίδα ἄρχοντος, ἀπαγγελθέντων τῶν περὶ Χαιρώνειαν, ἐν τῇ Ιπποκράτους παλαίστρᾳ πυθόμενος· ἐξαγαγὼν αὐτὸν ἐκ βίου τέτρασιν ἡμέραις. Διὰ δὲ ζιτίων ἀποκτάδος, προειπὼν τρεῖς ἀρχὰς δραμάτων Εὐριπίδου·

Δαναὸς ὁ πεντήκοντα θυγατέρων πατήρ·
Πέλοψ ὁ Ταντάλειος εἰς Πῖσαν μολών·
Σιδώνιον ποτ' ἄστυ Κάδμος ἐκλιπών.

Οκτὼ καὶ ἐννενήκοντα ἔτη βιὺς, ἢ, ὥς τινες, ἑκατόν· ἐκ ὑπομείνας τελεῖκις ἰδεῖν τὴν Ελλάδα καταδουλωμένην· πρὸ ἐνιαυτοῦ, ἢ, ὥς τινες, πρὸ τεττάρων ἐτῶν τὴ τελευτῆς, ζυγγράψας τὸν Παναθηναϊκόν. Τὸν δὲ Πανηγυρικὸν ἔτεσι δέκα ζωέθηκεν, οἱ δὲ δεκαπέντε λέγουσιν, ὃν μελετωμένην ἐκ τῶν Γοργίου καὶ Λεοντίνου καὶ Λυσίου. Τὸν δὲ περὶ τῆς Ανηδόσεως, δύο καὶ ὀγδοήκοντα ἔτη γεγονώς. Τὸν δὲ πρὸς Φίλιππον, ὀλίγῳ πρότερον τοῦ θανάτου.

Εγένετο δ' αὐτῷ καὶ παῖς Αφαρεύς, πρεσβύτῃ ὄντι, ἐκ Πλαθάνης τῆς Ιππίου τοῦ ῥήτορος, ποιητὴς, τῶν δὲ τῆς γυναικὸς τρισὶν παίδων ὁ νεώτατος. Εὐπόρησεν ἱκανῶς, ὐ μόνον λέγειν μελετῶν τοὺς γνωρίμους· ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς Νικοκλέους τοῦ Κυπρίων βασιλέως, ὃς ἦν υἱὸς Εὐαγόρου, εἴκοσι τάλαντα λαβών, ὑπὲρ τοῦ πρὸς αὐτὸν γεγραφέναι λόγου· ἐφ' οἷς φθονηθεὶς, τέλος προσεβλήθη τυραννεῖν· καί τοι δὶς μὲν ἀθέμιτον ζηψάμενος. Διὰ τοῦ παιδὸς παρητήσατο· τὸ δὲ τέλος ἀνασὰς, ἀνήλωσεν σὺν ὀλίγα. Πρὸς δὲ τὸν εἰπόντα πατέρα, ὡς ὐδὲν ἀλλ' ἢ ἀνδράποδον ζωέπεμψε τῷ παιδίῳ· τοιγαροῦν, ἔφη,

ἄπιθι, δύο γὰρ ἀνθ' ἑνὸς ἕξεις ἀνδράποδα. Ηγωνίσαλο γὰρ καὶ τὸν ὑπὲρ Μαυσώλῳ τεθέντα ὑπ' Αρτεμισίας ἀγῶνα· τὸ δ' ἐγκώμιον ἀ ζώζει. Εποίησε γὰρ καὶ εἰς Ελένην ἐγκώμιον, καὶ Αρεοπαγιτικόν.

Εξελθεῖν γὰρ τῆ βίᾳ, οἱ μὲν ἐναλαῖον φασὶ, σίτων ἀποχόμενον· οἱ γὰρ τελαμῶνα, ἅμα τε ταφαῖς τῶν ἐν Χαιρωνείᾳ πεσόντων. Σωέγραψε δ' αὐτὸ καὶ ὁ πατὴς Αφαρεὺς λόγους. Ετάφη γὰρ μετὰ τῆς Συγγνείας, πλησίον γὰρ Κωσσάργους ὑπὲ τὸ λόφου ἀριστερᾷ, ὁ υἱός τε, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Θεόδωρος, καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ταύτης τ' ἀδελφὴ, τηθὶς τοῦ ῥήτορος Ανακοῦ, καὶ ὁ ποιητὸς υἱὸς Αφαρεὺς, καὶ ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Σωκράτης, μητρὸς Ισοκράτους ἀδελφῆς Ανακοῦς υἱὸς ὤν, ὅτε ἀδελφὸς αὐτοῦ, ὁμώνυμος τοῦ πατρὸς Θεόδωρος, καὶ οἱ υἱωνοὶ τοῦ ποιηθέντος αὐτῷ παιδὸς Αφαρέως, Αφαρεὺς, καὶ ὁ τούτου πατὴρ Θεόδωρος, ἥτε γυνὴ Πλαθάνη, μήτηρ γὰρ τοῦ ποιητοῦ Αφαρέως. Επὶ μὲν ὧν τούτων τραπέζαι ἐπῆσαν ἐξ, αἱ νῦν ἀ σώζονται. Αὐτῷ δ' Ισοκράτει ὑπὲ τὸ μνήμαλος ἐπὶ ὧν κιὼν τελάκοντα πηχῶν, ἐφ' ᾧ Σειρὼ πηχῶν ἑπτὰ ζυμβολικῶς, ὃς νῦν ἀ ζώζει. Ην γὰρ καὶ αὐτοῦ τράπεζα πλησίον, ἔχουσα ποιητάς τε καὶ τοὺς διδασκάλους αὐτοῦ· ἐν οἷς καὶ Γοργίαν, εἰς σφαῖραν ἀστρολογικὴν βλέπονλα, αὐτόν τε τὸν Ισοκράτην παρεσῶτα. Ανάκειται δ' αὐτοῦ καὶ ἐν Ελυσῖνι εἰκὼν χαλκῆ, ἔμπροσθεν τοῦ προσώου, ὑπὸ Τιμοθέου τοῦ Κόνωνος, καὶ ὑπογέγραπται·

ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΦΙΛΙΑΣ ΤΕ ΧΑΡΙΝ ΞΕΝΙΗΝ ΤΕ ΠΡΟΤΙΜΩΝ
ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΕΙΚΩ ΤΗΝ Δ' ΑΝΕΘΗΚΕ ΘΕΑΙΣ
ΛΕΟΧΑΡΟΥΣ ΕΡΓΟΝ.

Φέρονται δ' αὐτοῦ λόγοι ἑξήκονλα, ὧν εἰσὶ γνήσιοι, καὶ μὲν Διονύσιον εἰκοσιπέντε· καὶ γὰρ Κεκίλιον, εἴκοσι ὀκτώ· οἱ δ' ἄλλοι καλεψόσμυοι. Εἶχε δ' ἀλλοτρίως πρὸς ὑπόδειξιν, ὡς ἀφικομένων ποτὲ πρὸς αὐτὸν τελῶν ὑπὲ τ' ἀκρόασιν, τοὺς μὲν δύο καλαρχεῖν, τὸν δὲ τρίτον ἀπολῦσαι· φάσκοντος, εἰς τ' ἐπιῦσαν ἥξειν· νῦν γὰρ αὐτῷ τὸ θέατρον εἶναι ἐν ἀκροαλητρίῳ. Εἰώθει γὰρ καὶ

πρὸς

πρὸς τὰς γνωρίμους αὐτὸ λέγειν, ὡς αὐτὸς μὲν δέκα μνᾶν διδάσκοι· τῷ δ' αὐτὸν διδάξαντι τόλμαν καὶ εὐφωνίαν, δώσειν δεκακισχιλίας. Καὶ πρὸς τὸν ἐρόμενον, διότι οὐκ ὢν αὐτὸς ἱκανὸς, ἄλλους ποιεῖ; εἶπεν, ὅτι καὶ αἱ ἀκόναι, αὐταὶ μὲν τεμεῖν δ' δύανται, τὸν δὲ σίδηρον τμητικὸν ποιοῦσιν. Εἰσὶ δ' οἱ καὶ τέχνας αὐτὸν λέγουσι συγγεγραφέναι· οἱ δ' δ' μεθόδῳ, ἀλλ' ἀσκήσει χρήσασθαι. Πολίτῃ δ' δέποτ' εἰσέπραξε μισθόν. Προσέταττε δὲ τοῖς γνωρίμοις, εἰς τὰς ἐκκλησίας ἀπαντῶσιν, ἀναφέρειν αὐτῷ τὰ εἰρημένα. Ἐλυπήθη δὲ καὶ μετρίως ὅτι τῷ Σωκράτης θανάτῳ, καὶ μελαγχολιμονῶν τῇ ὑστεραίᾳ προῆλθε. Πάλιν δ' ἐρομένου τινὸς αὐτὸν, τί ῥητορική; εἶπε, καὶ τὰ μὲν μικρὰ μεγάλα, τὰ δὲ μεγάλα μικρὰ ποιεῖν. Ἐστιώμενος δέ ποτε ὑπὸ Νικοκρέοντι τῷ Κύπρου τυράννῳ, προτρεπομένων αὐτὸν τ' παρόντων διαλεχθῆναι, ἔφη. οἷς μὲν ἐγὼ δεινὸς, οὐκ ὁ νῦν καιρὸς, οἷς δ' ὁ νῦν καιρὸς, οὐκ ἐγὼ δεινός. Σοφοκλέα δὲ τ' τραγικὸν θεασάμενος ἐπόμενον ἐρωτικῶς παιδὶ, εἶπεν, δ' μόνον δεῖ, Σοφόκλεις, τὰς χεῖρας ἔχειν παρ' αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὀφθαλμούς. Τὸν δὲ Κυμαίου Ἔφορον ἀπραγμοσύνης τῆς σχολῆς ἐξελθόντα, καὶ πάλιν ὑπὸ τ' παιδὸς Δημοφίλου περιφθέντα ὑπὸ δευτέρου μισθῷ, παίζων δίφορον αὐτὸν ἐκάλεσε. Ἐπαίδευσε μὲν τοι ἱκανῶς πολλοὺς τὸν ἄνδρα, καὶ τιμῶν ὑποθέσιν τ' Χρείας αὐτὸς ὑπεθήκατο.

Ἐγήρα δὲ πρὸς τὰ ἀφροδίσια καταφερὴς, ὡς ὑποπάσχων παρειλκυσμένῳ ἐν τῇ κοίτῃ χρῆσθαι, κρόκῳ διάβροχον ἔχοντα τὸ περισκέφαλαιον. Καὶ νέον μὲν ὄντα μὴ γῆμαι, γηράσαντα δ' ἑταίρᾳ ζωῆναι, ἧ ὄνομα ἦν Λαγίσκη· ἐξ ἧς ἔσχε θυγάτριον, ὃ γηρόμενον ἐτῶν δώδεκα, πρὸ γάμων ἐτελεύτησεν· ἔπειτα Πλαθάνῃ, τῷ Ἱππίᾳ δ' ῥήτορος, γυναῖκα ἠγάγετο, τρεῖς παῖδας ἔσχασαν· ὧν τὸν Ἀφαρέα, ὡς προείρηται, ἐποιήσατο· ὃς καὶ εἰκόνα αὐτοῦ χαλκῆν ἀνέθηκε πρὸς τῷ Ὀλυμπίῳ, ὡς ἐπὶ κίονος, καὶ ἐπέγραψεν·

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΑΦΑΡΕΥΣ ΠΑΤΡΟΣ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΝ Δ' ΑΝΕΘΗΚΕ
ΖΗΝΑ ΘΕΟΥΣ ΤΕ ΣΕΒΩΝ ΚΑΙ ΓΟΝΕΩΝ ΑΡΕΤΗΝ

Λέγε) ὃ κ) κιλητίσαι, ἔτι παῖς ὤν. Ανάκι) γὰ ἐν ἀκροπόλ4 χαλκᾶς ἐν τῇ σφαιρίστρᾳ τ̃ ἀῤῥηφόρων κιλητίζων, ἔτι παῖς ὢν, ὡς εἰπόν τινες. Δύο δ' ἐν ἀπαν]ι τῷ βίῳ ζωέσησαν αὐτῷ ἀγῶνες· πρότερ⊖ μ̀, εἰς ἀντίδοσιν προκαλεσαμ4ύν αὐτὸν Μεγακλείδ, πρὸς ὃν οὐκ ἀπλούτησε δι' νόσον· τὸν δ' υἱὸν πέμψας Αφαρέα, ἐνίκησε. Δεύτερ⊖ ὃ, Λυσιμάχου αὐτὸν προκαλεσαμ4ύν πρὶ τελειαρχίας εἰς ἀντίδοσιν· ἠτ]ηθεὶς ὃ τὴν τελειαρχίαν ὑπέσχη. Ην δ' αὐτ̃ κ) γραπ]ὴ εἰκὼν ἐν τῷ Πομπείῳ.

Ο δ' Αφαρεὺς ζωέγραψε μ̀ λόγους, ὐ πολλοὺς ὃ, δικανικούς τε κ) ζυμβολαι]ικούς. Εποίησε ὃ κ) τραγῳδίας πρὶ ἑπ]ὰ κ) τριάκον]α, ὧν ἀντιλέγον] δύο. Αρξάμ4⊖ δ' ἀπὸ Λυσιστράτ διδάσκειν ἄχρι Σωσιγέν4ς, ἐν ἔτεσιν εἴκοσιν ὀκ]ὼ, διδασκαλίας ἀσυκὰς καθῆκεν ἕξ· κ) δὶς ἐνίκησε, δι' Διονυσίῳ καθεὶς, κ) δι' ἑτέρων ἑτέρας δύο Λιναϊκάς. Τῆς ὃ μητρὸς αὐτῶν Ισοκράτης κ) Θεοδώρ κ) τ̃ ταύτης ἀδελφῆς Ανακῦς, εἰκόνες ἀνέκειν]ο ἐν ἀκροπόλ4, ὧν ἡ τ̃ μητρὸς ω̃δὴ τ̃ Υγίειαν νδν κεῖ] μετεπιγραμμέν4, ἡ δ' Ανακῦς ὐ ζῴζε]. Εσχε δ' υἱὸς, Αλέξανδρον μ̀ ἐκ Κοινῆ, Ουσικλέα δ' ἐκ Λυσίου.

# ΦΙΛΟΣΤΡΑΤΟΥ
# ΒΙΟΣ ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ.

ΗΔΕ Σειρὼ ἡ ἐφεσηκόα τῷ Ισοκράτ Ξ ζοφισ̃ σήμαλι (ἐφέσηκε δ' οἷον ἄδουσα) πειθὼ καλ]ορεῖ Ξ ἀνδρὸς, ὃν ζωεβάλε]ο ῥητορικοῖς νόμοις κ) ἤθεσι· πάρεσα κ) ἀντίθε]α, κὰ ὁμοιοτέλευ]α, ὐκ ἀρχὼν πρῶτ⊖, ἀλλ' ἀρημέν4ις εὖ χρησάμ4⊖. Επεμελήθη ὃ κ) πειθοῦς, κ) ῥυθμ̃ν, κ) ζωθήκης, κ) κρότ. Ταυτὶ δ' ἡτοίμασέ πω, κὰ τ̃ Δημοσθένους γλῶτ]αν. Δημοσθένης γὰ μαθητὴς μὲν Ισαί, Ισαίου,

Ισαίᾳ, ζηλωτὴς δ' Ισοκράτης γνώμης, ὑπερεβάλετο αὐτὸν ῥυθμῷ, καὶ ἁρμονίᾳ, καὶ συνθέσει, καὶ ταχύτητι λόγου τε καὶ ἐννοίας. Σεμνότης δ' ἡ μὲν Δημοσθένους, ἐπεσεραμμένη μᾶλλον· ἡ δ' Ισοκράτους, ἁβροτέρα τε καὶ ἡδίων. Παράδειγμα δὲ ποιώμεθα τὴν μὲν Δημοσθένους σεμνότητος. "Πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις ἐστὶ τοῦ βίου θάνατος, "κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις αὐτὸν καθείρξας τηρῇ. Δεῖ δὲ τοὺς "ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν ἀεὶ τοῖς καλοῖς, τοῦ "ἀγαθοῦ προβαλλομένους ἐλπίδα· φέρειν δ' ὅ,τι ἂν ὁ "Θεὸς διδῷ γενναίως. Ἡ δ' Ισοκράτους σεμνότης ὧδε κε-κόσμηται. "Τῆς γὰρ γῆς ἁπάσης τὸ μὲν τῷ κόσμῳ κεῖσθαι, "δίχα τεμνομένης, καὶ τὴν μὲν Ασίας, τὴν δ' Εὐρώπης καλου-"μένης· τὴν ἡμίσειαν ἐκ τῶν ζώντων ἔλαχεν, ὥσπερ πρὸς "τὸν Δία τοῦ χώρου νεμόμενος.

Τὰ μὲν οὖν πολιτικὰ ὤκνει καὶ ἀπεφοίτα τῶν ἐκκλησιῶν, διά τε τὸ ἐλλιπὲς τοῦ φθέγματος, διά τε τὸν Αθήνησι φθόνον, ἀντιπολιτευόμενον ἐν τοῖς μάλιστα τοῖς σοφώτερόν τι ἑτέρου ἀγορεύουσιν. Ομως δ' οὐκ ἀπεστέρησε τῶν κοινῶν. Τόν τε γὰρ Φίλιππον, ἐν οἷς πρὸς αὐτὸν ἔγραφεν, Αθηναίοις δήπου διωρθώτο· καὶ οἷς περὶ τῆς εἰρήνης συνέγραφεν, ἀνεσκεύαζε τοὺς Αθηναίους ἐκ τῆς θαλάττης, ὡς κακῶς ἐν αὐτῇ ἀκούσας· ὁ Παιηγυρικός τ' αὖπως λόγος, ἐν διῆλθεν Ολυμπιάσι, τὴν Ελλάδα πείθων ἐπὶ τὴν Ασίαν στρατεύειν, παυσαμένους τῶν οἴκοι ἐγκλημάτων. Οὕτως μὲν ἂν εἰ καλλίστου λόγων, αἰτίαν ὅμως παραδέδωκεν, ὡς ἐκ τῆς Γοργίου παιδαγωγίας εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ζωσθείς. Αρμα δὴ τῶν Ισοκράτους φρονημάτων ὅ, τε Αρχίδαμος ζεύγνυσι, καὶ ὁ Αμάρτυρος. Τὸ μὲν γὰρ διήκειν φρόνημα Λακεδαιμονίοις τῶν Λυκείων ἀναφέρον· καὶ οὐκ ἀκριβῶς μόνον τὰ ὀνόματα, ἀλλὰ καὶ ἡ ξωθήκη λαμπρά· ἀγωνίου δ' ὁ λόγος, ὡς καὶ τὸ μυθῶδες αὐτοῦ μέρος τὸ περὶ τὸν Ηρακλέα καὶ τὰς βοῦς, ζὺν ἐπιστροφῇ ἡρμηνεύσας. Ο δ' Αμάρτυρος ἰσχὺν ἐνδείκνυ-

κεκοσμημένων εἰς ῥυθμούς. Νόημα γὰρ ἐκ νοήματος εἰς περιόδους ἰσοκώλους τελευτᾷ.

Ἀκροαταὶ δὲ τούτου πολλοὶ μέν, ἐλλογιμώτατος δ' ὑπερίδης ὁ ῥήτωρ. Θεόπομπον γὰρ τὸν ἐκ Χίου, καὶ τὸν Κυμαῖον Ἔφορον, ὅτ' ἂν διαβάλλωμι, ὅτ' ἂν θαυμάσωμι. Οἱ δ' ἡγούμενοι τὴν κωμῳδίαν καθάπερ δὲ Ἰσοκράτους, ὡς αὐλοποιοῦ, ἁμαρτάνουσι. Παλαιὸς μὲν γὰρ αὐτῷ Θεόδωρος ἦν, ὃν ἐκάλουν αὐλοποιὸν Ἀθηναῖοι. Αὐτὸς δ' ὅτι αὐλοῦ ἐγίνωσκεν, ὅτι ἄλλο τι τῶν ἐν βαναύσοις. Οὐ γὰρ ἂν ᾠδεῖον ἐν Ὀλυμπίᾳ εἰκόνος ἔτυχεν, εἴ τι τῶν ἀτελῶν εἰργάζετο.

Ἀπέθανε μὲν οὖν Ἀθηναίοις, ἀμφὶ τὰ ἑκατὸν ἔτη· ἕνα δ' αὐτὸν ἡγώμεθα τῶν ἐν πολέμῳ ἀποθανόντων. Ἐπειδὴ μὲν τὰ κατὰ Χαιρώνειαν ἐτελεύτα, μὴ καρτερήσας τὴν ἀκρόασιν τοῦ Ἀθηναίων πταίσματος.

# ΒΙΟΣ ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ

## ἐκ τοῦ Σουίδα.

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ Θεοδώρου αὐλοποιοῦ, Ἀθηναῖος ῥήτωρ, γηρόμενος ἐπὶ τῆς ὡς' Ὀλυμπιάδος, ὅ ἐστι μὲν τὰ Πελοποννησιακά. Καὶ διὰ μὲν τὴν φωνῆς τὴν ἀτονίαν καὶ τὸ ἀπαρρησίαστον, δίκας οὐκ εἶπεν. Ἐδίδαξε δὲ πολείους, καὶ λόγους γέγραφε λϚ'. Βιώσας δ' ἔτη ϛ' πρὸς τοῖς ϙ' ἐτελεύτησεν· Ἀδελφοὶ δ' αὐτῷ ἐγένοντο, Τίσιππος, καὶ Θεόμνηστος, καὶ Θεόδωρος. Διδάσκαλος δὲ Γοργίας, οἱ δὲ Τισίαν φασὶν, οἱ δ' Ἐργῖνον· οἱ δὲ Πρόδικον ἔφασαν, οἱ δὲ Θηραμένην. Οἱ δὲ λόγοι αὐτοῦ πολεῖοι.

*Excerpta*

## *Excerpta ex Hieronymo Wolfio de Vitâ Iſocratis & Orationum ejus diviſione.*

ISOCRATES rhetor et philoſophus Athenienſis, honeſtis parentibus natus, atque ab optimis præceptoribus eâ ætate, quâ & philoſophia & eloquentia floruerunt, Gorgia, Prodico, Theramene, Tiſia, inſtitutus, vixit annos prope centum: & nobiliſſimis adoleſcentibus erudiendis, & graviſſimis orationibus ſcribendis, opes & gloriam intra domeſticos parietes eſt conſecutus: quam tanto temporis ſpacio adhuc inviolatam retinet. Præſtantiam autem ejus declarat, quod, ut ait Cicero, ex ejus ludo tanquam ex equo Trojano, innumeri principes exierunt, quorum partim in pompâ partim in acie illuſtres eſſe voluerunt. Et ipſe apud Græciæ principes ac reges, quamvis ob vocis imbecillitatem, & verecundiam ingenii, Remp. non attigiſſet, celebris & gratioſus fuit: & pleraſque orationes vel ad maximas Græciæ civitates, vel ad reges & principes ſcripſit. Quamobrem lucubrationes ejus & ſcripta ſuaviſſima atque ſaluberrima, non ſtudioſorum duntaxat hominum lectione, ſed regum etiam & principum in republicâ virorum cognitione digna ſunt.

GENUS orationis numeroſum, purum, & ornatum, delectationi honeſtæ & ingeniorum culturæ magis eſt, quam forenſi contentioni accommodatum. Sententiæ in eo paſſim graviſſimæ ſunt, tam philoſophicæ, quam ad vitam civilem pertinentes. Docet rationem ſtudiorum: dat gerendæ reipub. præcepta: & imperandi & parendi diſciplinam tradit: recte facta magnifice exornat: argumentorum gravitatem ſuaviſſimæ orationis concinnitate quaſi condit & demulcet, ut non abs re Attica Siren fuerit appellatus. Cum igitur utile dulci miſcuerit, nec tantum doceat, ſed moveat etiam & delectet; omne tuliſſe punctum, ut ait Horatius, videri poteſt,

teſt, & omnibus honeſtatis & eloquentiæ ſtudioſis quam commendatiſſimus eſſe debet. Inſtruentur enim hic, tum recte ſentiendi, tum bene dicendi & præceptis, & copioſiſſimis in omni genere cauſarum exemplis. Illud tamen monendi ſunt rudiores, in orationibus ad oſtentationem & delectationem ſcriptis quædam vel laudari, vel defendi, quæ in præceptis & doctrinâ morum improbentur & vituperentur. Itaque illa non eſſe imitanda. Neque enim ita ſenſit Iſocrates, ſed cauſæ propoſitæ ſerviit: illaque ludens potius quam ſerio ſcripſit: neque adeo fuit oblivioſus, ut non animadverteret, ea præceptis ſuis & conſiliis non eſſe conſentanea: neque putavit quenquam fore tam hebetem atque ineptum, ut ab oratione philoſophicâ declamationem oratoriam non diſcerneret.

Orationes ejus ad noſtram ætatem pervenerunt una & viginti, quæ in quatuor claſſes diſtribui poſſunt. Primæ claſſis ſunt admonitiones tres, ſeu præceptiones de officiis; Παραίνεσις ad Demonicum, ad Nicoclem, Nicocles ſive συμβουλευτικός. Hæc referri poſſunt ad genus διδακτικὸν, ἢ διδασκαλικὸν ἢ ἐξεταστικὸν, non ſine causâ cæteris tribus cauſarum generibus ab Ariſtotele additum, quod in omni liberali doctrinâ principatum obtinet, ac ſuaſioni, quæ inde veluti propagatur, admodum eſt affine. Sunt autem deliberativi generis quinque: Panegyrica, & ad Philippum (quarum tanta fuit apud Græcos admiratio & autoritas, ut Philippus & Alexander earum lectione ad Perſicum regnum evertendum incitati eſſe perhibeantur) Archidamus, Areopagitica, De Pace ſive Συμμαχικός. Nec alio fere pertinent novem ejus Epiſtolæ, quamvis una atque altera laudationis ſpeciem habeat. Tertio loco ſunt laudationes quatuor, Euagoræ, Helenæ, Buſiridis, & liber qui Panathenaicus inſcribitur. Mauſoli enim Encomion, ut & ad Dionyſium tyrannum ſcripta interciderunt. Eodem etiam oratio, quæ reprehenſionem Sophiſtarum continet, non incommode referetur. Reſtant forenſes ſeptem, De Permutatione, De Bigis, Æginetica, Trapezitica,

pezitica, Paragraphica, Contra Lochitem, Ἀμάξιτος. His annumerari poteſt etiam Plataica, quæ forenſi omnino vehementiâ conſtat, cum accuſatione violentiæ Thebanorum. Oratio autem de Bigis non tam defenſio eſt, quam laudatio Alcibiadis: Philippicam item, & Panegyricam, & de Permutatione, Dionyſius ἐξημαλισμένας ἐπαίνους, hoc eſt, per ſpeciem ſuaſionis & defenſionis tectas eſſe laudes confirmat. Et hæ reliquiæ ſunt ſcriptorum Iſocratis. Nam ejus præceptiones artis oratoriæ, orationes item vel quatuor, ut Dionyſius, vel ſeptem, ut Cecilius quidam putabat, vel, ut Suidas tradit, undecim, nobis quidem perierunt. Duæ autem, aut (diſſentiunt enim autores de numero) quinque & triginta, falſo quondam aſcriptæ illi fuerunt. Sed ex amiſſis deſiderari maxime poteſt oratio ſcripta ad Dionyſium Siciliæ tyrannum (cujus ipſe in oratione Philippicâ meminit) in quâ a crudelitate revocando, & animo ejus ad clementiam & moderationem traducendo, magnas haud dubie vires eloquentiæ adhibuit. Nec ſine magno fructu & inſigni voluptate legerentur, opinor, criminationes Ariſtotelis, & Cephiſodori defenſiones.

## CICERO *in Oratore.*

HORUM ætati ſucceſſit Iſocrates; qui præter cæteros ejuſdem generis laudatur ſemper a nobis, nonnunquam, Brute, leviter, & erudite, repugnante te. Sed credas mihi fortaſſe; ſi quid in eo laudem cognoveris. Nam cum conciſus ei Thraſymachus minutis numeris videretur, & Gorgias (qui tamen primi traduntur arte quadam verba junxiſſe) Thucydides autem præfractior, nec ſatis (ut ita dicam) rotundus: primus inſtituit dilatare verbis, & mollioribus numeris explere ſententias. In quo cum doceret eos qui partim in docendo, partim in ſcribendo principes extiterunt, domus ejus officina habita eloquentiæ eſt. Itaque ut ego, cum a noſtro Catone laudabar, vel

vel reprehendi me a cæteris facile patiebar; ſic Iſocrates videtur, teſtimonio Platonis, aliorum judicia debere contemnere. Eſt enim (ut ſcis) quaſi in extremâ paginâ Phædri his ipſis verbis loquens Socrates: *Adoleſcens etiam nunc, o Phædre, Iſocrates eſt. Sed quid de illo augurer, lubet dicere. Quid tandem inquit ille? Majore mihi ingenio videtur eſſe, quam ut cum orationibus Lyſiæ comparetur: præterea ad virtutem major indoles, ut minime mirum futurum ſit, ſi, cum ætate proceſſerit, aut in hoc orationum genere, cui nunc ſtudet, tantum, quantum pueris, reliquis præſtet omnibus qui unquam orationes attigerunt: aut ſi contentus his non fuerit, divino aliquo animi motu majora concupiſcat. Ineſt enim naturâ Philoſophia in hujus viri mente quædam.* Hæc de adoleſcente Iſocrate Socrates auguratur. Me autem, qui Iſocratem non diligunt, una cum Socrate & Platone errare patiantur.

## *Idem in Oratore.*

NAM qui Iſocratem maxime mirantur, hoc in ejus ſummis laudibus ferunt, quod verbis ſolutos numeros primus adjunxerit. Quum enim videret oratores cum ſeveritate audiri, poetas autem cum voluptate: tum dicitur numeros ſecutus, quibus etiam in oratione uteremur, cum jucunditatis causâ, tum ut varietas occurreret ſatietati. Quod ab his vere quadam ex parte, non totum dicitur. Nam neminem in eo genere ſcientius verſatum Iſocrate confitendum eſt: ſed princeps inveniendi fuit Thraſymachus, cujus omnia nimis etiam extant ſcripta numeroſe. Nam (ut paulo ante dixi) paria paribus adjuncta, & ſimiliter definita, itemque contrariis relata contraria, quæ ſua ſponte, etiamſi id non agas, cadunt plerumque numeroſe, Gorgias primus invenit: ſed his eſt uſus intemperantius. Id autem eſt genus (ut ante dictum eſt) ex tribus partibus collocationis

nis alterum. Horum uterque Iſocratem ætate præcurrit, ut eos ille moderatione vicerit. Eſt enim, ut in transferendis faciendiſque verbis tranquillior, ſic in ipſis numeris ſedatior. Gorgias autem avidior eſt generis ejus, & his feſtivitatibus (ſic enim ipſe cenſet) inſolentius abutitur, quam Iſocrates: quum tamen audiviſſet in Theſſaliâ adoleſcens ſenem jam Gorgiam, moderatius temperavit. Quinetiam ſe ipſe tantum, quantum ætate procedebat (prope enim centum confecit annos) relaxarat a nimiâ neceſſitate numerorum. Quod declarat in eo libro, quem ad Philippum Macedonem ſcripſit, quum jam admodum eſſet ſenex: in quo dicit, ſeſe jam minus ſervire numeris, quam ſolitus eſſet. Ita non modo ſuperiores, ſed etiam ſe ipſe correxit.

## FAB. QUINTILIANUS *lib. Inſtitut. Orator.* iii. *cap.* 1.

ISOCRATIS præſtantiſſimi diſcipuli fuerunt, in omni ſtudiorum genere: eoque jam ſeniore (octavum enim & nonageſimum implevit annum) pomeridianis ſcholis Ariſtoteles præcipere artem oratoriam cœpit, noto quidem illo, ut traditur, verſu ex Philocteta frequenter uſus, αἰσχρὸν σιωπᾷν, ἢ Ισοκράτη ἐᾷν λέγειν, *Turpe eſſe tacere, & Iſocratem pati dicere.* Ars eſt utriuſque: ſed pluribus eam libris Ariſtoteles complexus eſt.

ARGU-

# ARGUMENTUM

## Ex Hieronymo Wolfio,

### In Orationem, cui nomen

# PARÆNESIS.

Consilium & propoſitum hujus libri eſt, ut ex ipsâ inſcriptione ſatis apparet, adoleſcentum animos ad honeſtas actiones & exhortari, & inſtituere ; quo vitam non tantum ſuaviter, & commode, ſed etiam cum laude & gloriâ tranſigant. Ordo (quem autor de induſtriâ, variandæ fortaſſis orationis causâ, neglexiſſe ac turbâſſe videtur) atque numerus (poſſunt enim aut plura conjungi, aut unum quoddam in plures tribui partes) hîc non magnopere eſt requirendus. Coacervantur enim præcepta, non illa quidem omnino temere ; ſed minus tamen accurate, quam fit in libello Ciceronis De officiis, aut Ariſtotelis diſputatione De moribus. Neque ſemper rationes adjiciuntur (nam methodus expoſitione potius, quam probatione conſtat) ſed quæ inter meditandum & ſcribendum inciderunt, vel declarationem aliquam vel ornamenta verborum requirere viſa ſunt, ad arbitrium Iſocratis, pro autoritate in medium afferuntur. Partes hujus libelli ſunt tres : Principium, Doctrina de moribus, & Peroratio. Sunt enim perquam artificioſe præceptiones in medio cohortationum collocatæ.

# *[1] ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ

## ΠΡΟΣ

## ΔΗΜΟΝΙΚΟΝ [2] ΠΑΡΑΙΝΕΣΙΣ.

ΕΝ πολλοῖς μέν, † ὦ Δημόνικε, πολὺ διεσώσας [3] ἀλλήλοις τάς τε τῶν πονηρῶν γνώμας, καὶ τὰς τῶν φαύλων διανοίας· πολὺ δὲ μεγίστην διαφορὰν εἰλήφασιν ἐν τῷ πρὸς ἀλλήλους ζωηθείαις. Οἱ μὲν γὰρ τὰς

# ISOCRATIS

## Ad DEMONICUM PARÆNESIS;

### *Sive Oratio de Officiis præcepta continens.*

IN multis quidem rebus, O Demonice, a ſe invicem multum diſtare inveniemus & bonorum *hominum* ſententias, & improborum cogitationes: longe autem maximum diſcrimen obtinuerunt in mutuis *amico-*

[1] Ισοκ. λόγος πρὸς Δημόνικον. In MS. Coll. Nov. Oxon. [2] Λόγος παραινετικός. In Cod. impreſſo Coll. Nov. [3] εὑρίσομεν. MS. Coll. N.

* ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΠΡΟΣ ΔΗΜ.] Hanc orationem, ſeu potius, ut vult ille, epiſtolam, noſtri Iſocratis negat eſſe, contra Wolfii ſententiam, Henricus Stephanus in Diatrib. primâ; in hanc ductus opinionem partim ex vocabulis nonnullis quæ Iſocratis primi ſeculo minus conveniant, qualia ſunt ἀκμὴν pro ἔτι, διότι pro ὅτι, ὧν pro τίνων, καλὸν μὲν ἔργον ἐπιχειρῆσιν pro καλῷ μὲν ἔργῳ, ita & χέρνιβα τὰ παρόντα, quum Iſocrates huic verbo χέρνιβα dativum tribuat: partim ex pleonaſmis quos nec Iſocrates ſibi conceſſiſſet, nec illius ſeculi aures ferre potuiſſent; quorum e numero eſt τὰ τῶν τρόπων ἤθη: partim ex ſermonis ſtructurâ longe aliâ quam quæ apud Iſocratem occurrit: partim ex vocibus compo-

φίλους παρόντας μόνον τιμῶσιν· οἱ δ' ἢ καὶ μακρὰν ἀπόντας ἀγαπῶσι. Καὶ τὰς μὲν τῶν φαύλων ζωηθείας ὀλίγος χρόνος διέλυσε· τὰς δὲ τῶν σπουδαίων φιλίας οὐδ' ἂν ὁ πᾶς αἰὼν ἐξαλείψειεν. Ηγούμην δὲν πρέπειν, τὰς δόξης ὀρε-

tum consuetudinibus. Nam hi quidem amicos quamdiu adsint solummodo honorant; illi vero amicos etiamsi longe abfuerint amant. Et improborum quidem consuetudines tempus exiguum dissolvit, bonorum vero amicitias ne omne quidem ævum deleverit. Quum

compositis, cujusmodi sunt φιλοπροσήγορος & φιλοπροσηγορία. Censet autem ab Isocrate altero, uno e Dionysii Halicarnassensis sodalibus confectam fuisse; (non ab Apolloniata isto de quo meminit Harpocration in expositione suâ τῶν ὅρων ἰπακλῆ) de quo Dionysius ita ad Echecratem scribit, Ισοκράτης μὲν ὁ σὸς ἑταῖρος καὶ ἐμὸς, ὦ Εχέκρατες, εἴπερ ἄλλο τι φησὶ χρῆσθαι προσεῖναι τοῖς σπουδαίοις ἀνθρώποις (ἐν τῇ παραινέσει τῇ πρὸς τὸν Ιππονίκου) καὶ τὴν φιλοπροσηγορίαν. Cui quidem sententiæ prius accesserat Muretus. Idem tamen Dionysius in tractatu suo de vitâ Isocratis ejusque scriptis, hæc verba habet: Εχων δὲ πολλὰς αὐτῷ καὶ ἄλλας διεξιέναι λόγους, πρὸς πόλεις τε, καὶ δυνάστας, καὶ ἰδιώτας γραφέντας· ὧν οἱ μὲν εἰς τὸν βίον καὶ σωφροσύνην τὰ πλήθη προκαλοῦσιν, οἱ δὲ εἰς μεγαλιότητα καὶ νόμιμον ἀρχὴν τοὺς δυνάστας προάγουσιν, οἱ δὲ κοσμίους τῶν ἰδιωτῶν ἀπεργάζονται τοὺς βίους &c. unde colligendum est aut per λόγους voluisse Dionysium *epistolas*, aut alias quasdam orationes ad privatos conscriptas, quæ vitio temporum perierunt; aut plurali numero usum de hac oratione ad Demonicum scriptâ dixisse, cum ait οἱ δὲ κοσμίους τῶν ἰδιώτων &c.

† Ω Δημόνικε] Tzetzes hunc Demonicum Evagoræ filium facit his verbis: Θαυμάσιος Εναγόρου δὲ γράφει πρὸς παῖδα τοῦτον, ᾧ κλῆσις ἦν Δημόνικος, πολλὰς τὰς παραινέσεις. Quod an verum sit ipse viderit; ego magis credo Isocrati, qui Hipponicum Demonici patrem facere videtur. Fuit autem Hipponicus civis Athenienfis, Calliæ illius pater quem Athenis, sive ob thesaurum Persicum in lacu repertum, sive ob divitiarum affluentiam λακκόπλουτον appellabant, cujus & Demosthenes in oratione falsæ legationis, & Plato sæpius meminit, ut in *Apologiâ* Καλλίᾳ τῷ Ιππονίκου. Et Isocrates *de Bigis*, Ιππόνικος ὁ τῆς Αλκιβιάδου γυναικὸς πατήρ. Et Alcibiades Calliæ affini colaphum impegisse fertur. Sed quo minus is intelligatur hoc loco tum ratio temporum, tum illud etiam facit, quod inter alia hoc quoque Demonico præcipit Isocrates, ut ad regis imitationem se componat; id quod in populari Athenienfium republicâ locum habere non potuisset: nisi forte is Hipponicus Athenis in Cyprum migrârit, quod multos nobiles Græcos fecisse in *Evagora* scribitur. *Wolfius.*

γομένους,

γομένους, καὶ παιδείας ἀπλιποιυμένους, τῶν παιδαίων, ἀλλὰ μὴν τῶν φαύλων εἶναι μιμητάς· [1] ἀπέσταλκά σοι τόνδε τὸν λόγον δῶρον, τεκμήριον μὲν τῆς πρὸς [2] ἡμᾶς φιλίας, σημεῖον δὲ τῆς πρὸς Ἱππόνικον συνηθείας. Πρέπει γὰρ τοὺς παῖδας ὥσπερ τῆς οὐσίας, οὕτω καὶ τῆς φιλίας τῆς πατρικῆς κληρονομεῖν. Ὁρῶ δὲ καὶ τὴν τύχην ἡμῖν συλλαμβάνουσαν, καὶ τὸν παρόντα καιρὸν συναγωνιζόμενον. Σὺ μὲν γὰρ παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρῶ· [3] καὶ σὺ μὲν * ἀκμαιοτέρως φιλοσοφεῖς, ἐγὼ δὲ τοὺς φιλοσοφοῦντας ἐπανορθῶ. Ὅσοι μὲν οὖν πρὸς τοὺς ἑαυτῶν φίλους τοὺς προτρεπτικοὺς λόγους συγγράφουσι, καλὸν μὲν ἔργον [4] ἐπιχειροῦσιν· ἀκμαιοτέρως μέντοι γε τὸ [5] κράτιστον τῆς φιλοσοφίας διαλείπουσιν.

igitur censerem decere eos qui gloriam appetunt, & eruditionem affectant, bonorum, minime autem malorum esse imitatores; ad te hanc orationem dono misi, testimonium quidem *certum* amicitiæ *quæ* inter nos *intercedit*, signum vero *meæ* cum Hipponico consuetudinis. Decet enim liberos ut rei, ita & amicitiæ paternæ hæredes esse. Video autem cum fortunam nobis opitulari, tum occasionem præsentem una concertare. Tu enim eruditionem appetis, ego vero alios erudire conor: Et tu quidem strenue philosopharis, ego autem philosophantes corrigo. Quotquot igitur ad sui ipsorum amicos orationes exhortatorias conscribunt, opus quidem præclarum aggrediuntur: at quidem non in eo quod in philosophiâ perfectissimum est versant-

[1] ἀπέσταλκα MS. Bodl. [2] ὑμᾶς εὐνοίας MS. Harl. & MS. Coll. Nov. [3] καὶ σοὶ μὲν ἀκμὴ φιλοσοφεῖν MS. Bodl. [4] ἐπ. ποιεῖν MS. Bodl. [5] κάλλιστον τῆς φ. MS. Harl.

* ἀκμαιοτέρως φ.] Adverbialiter capitur hic Accusativus pro ἔτι. Videtur autem ἐλλειπτικῶς poni hoc loco pro σφόδρα, κατ' ἀκμαιοτέρως, *vehementer*. *W.*

Ὅσοι γὰ τοῖς νεωτέροις * εἰσηγεῖν), μὴ δι' ὧν τ δεινότητα τ ἐν τοῖς λόγοις ἀσκήσουσιν, ἀλλ' ὅπως † τὰ τ τρόπων ἤθη πεπαιδαῖοι πεφυκέναι δόξουσι· τοσούτῳ μᾶλλον ἐκείνων τὰς ἀκούοντας ὠφελοῦσιν· ὅσον οἱ μὲ ὑπὲ λόγου [1] μόνον παρακαλοῦσιν· οἱ γὰ [2] κ τ τρόπον αὐτῶν ἐπανορθοῦσι. Διόπερ ἡμεῖς οὐ ‡ παράκλησιν εὑρόντες, ἀλλὰ παραίνεσιν γράψαντες, μέλλομέν σοι συμβουλεύειν, ὧν χρὴ τοὺς νεωτέρους ὀρέγεσθαι, καὶ τίνων ἔργων ἀπέχεσθαι, καὶ τοίοις τισὶν ἀνθρώποις ὁμιλεῖν, κ πῶς τ ἑαυτῶν βίον οἰκονομεῖν. Ὅσοι γὰ τ βίου ταύτην τὴν ὁδὸν ἐπορεύθησαν, ὅτοι μόνοι τ ἀρετῆς ἐφικέσθαι γνησίως ἠδυνήθη-

ur. Quotquot vero junioribus ea præscribunt, non quorum ope solertiam quæ in orationibus *habendis spectatur* exerceant, sed quomodo secundum ingenia ac mores honesti a naturâ facti appareant; eo magisquam *priores* illi auditoribus prosunt; quod illi quidem ad eloquentiam tantum adhortantur, hi vero etiam vitæ ipsorum rationem emendant. Quapropter nos non hortatione inventâ, sed præceptione scriptâ, tibi consulturi sumus, quænam oportet appetere adolescentes, & a quibus factis abstinere, & cum qualibus hominibus conversari, & quomodo ipsorum vitam administrare. Quotquot enim hanc vitæ semitam ingressi sunt, hi soli ad virtutem vere pervenire potuerunt: qua nulla

[1] Deest μόνον in MS. Bodl. [2] Deest κ in MS. Bodl.

* εἰσηγεῖσθαι] Proprie significat *introducere*, εἰσάγειν, & εἰσαγωγεῖν *tirones viæ ignaros veluti manu ducere.* W.

† τὰ τῶν τρόπων ἤθη] Id est τὰ ἤθη κ τοὺς τρόπους. *W.*

‡ παράκλησιν — ἀλλὰ παραίνεσιν] Παράκλησις videtur non tam in explicandis rationibus, quam in movendis affectibus & impellendis animis occupari: quæ pars ad suasionum epilogum plerunque refertur. Παραίνεσις vero λόγος συμβουλευτικὸς αἰτιολογήσεων κ ἐπιδεχόμενος, ut si quis moneat colendum esse Deum, observandos esse parentes, &c. *W.*

σαν-

σαν· ἧς οὐδὲν κτῆμα ζεμνότερον, οὐδὲ βεβαιότερόν [1] ἐστι. Κάλλος μὲν γὰρ ἡ χρόνος [*] [2] ἀνάλωσεν, ἡ νόσος ἐμάρανε. Πλοῦτος δὲ κακίας μᾶλλον ἢ καλοκαγαθίας ὑπηρέτης ἐστίν· ἐξουσίαν μὲν τῇ ῥᾳθυμίᾳ παρασκευάζων, ἐπὶ δὲ τὰς ἡδονὰς τοὺς νέους παρακαλῶν. Ῥώμη δὲ μετὰ μὲν φρονήσεως ὠφέλησεν, ἄνευ δὲ [3] ταύτης [4] πλείω τοὺς ἔχοντας [5] ἔβλαψε· σὺν τοῖς μὲν σώμασι † τῶν ἀσκούντων ἐκόσμησε, ταῖς δὲ τῆς ψυχῆς ἐπιμελείαις [6] ἐπεσκότησεν. Ἡ δὲ τοῦ ἀρετῆς κτῆσις, οἷς ἂν ἀκιβδήλως [7] ἐν ταῖς διανοίαις ζωωθῇ, μόνη μὲν συγγηράσκει· πλούτου δὲ κρείττων, χρησιμωτέρα δὲ ὑγιείας ἐστί· τὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἀδύ-

possessio splendidior aut constantior est. Nam pulchritudinem quidem aut tempus absumpsit, aut morbus defloravit. Divitiæ vero vitii potius quam honestatis ministræ sunt: facultatem quidem ignaviæ suppeditantes, ad voluptates vero juniores invitantes. Robur vero cum prudentiâ *conjunctum* usui fuit, sine illâ vero ipsis possidentibus magis nocuit: & corpora quidem exercitantium decoravit, animæ vero studiis tenebras offudit. Virtutis autem possessio quibuscunque sincere in mentibus concreverit, sola quidem una senescit; divitiis vero præstantior, nobilitate autem utilior est: quæ ab aliis fieri nequeunt possibi-

[1] Deest ἐστι in MSS. Bodl. & MS. Coll. Nov. [2] Codex unus Harl. habet ἀνήλωσεν, alter ἠναλωσεν. [3] Deest ταύτης in MS. Bodl. [4] πλέον τοὺς ἔχοντας MS. Harl. [5] ἐλυμήναλο MS. Bodl. [6] ἐπεσκότισεν MSS. Bodl. Harl. & Coll. Nov. [7] Deest ἐν in MSS. Bodl. & Harl.

[*] ἀνάλωσεν] Obsopæus in oratione Demosthenis Περὶ στεφάνου, ἀνήλωκε pro ἀνάλωκε reponit. Ergo etiam hic fortasse rectius ἀνήλωσεν legeretur. *W. in Castigationibus.*

† τῶν ἀσκούντων] Clemens Alexandrinus non absolute usurpat hoc verbum, sed addit casum, οἱ ἀσκοῦντες τὰ σώματα, qui proprie intelliguntur οἱ ἀθληταί. Potest hic subintelligi ἑαυτούς, qui sese exercent. *W.*

νεῖα, δυώδεα [1] καθιςῶσα· τὰ δ' τῷ πλήθει φοβερά, θαρσαλέως ὑπομένουσα· καὶ τὸν μὲν ὄκνον, ψόγον, τὸ δὲ πόνον ἔπαινον ἡγεμένη. Ῥᾴδιον δὲ τοῦτο καταμαθεῖν ἐςιν ἔκ τε τῶν Ἡρακλέους ἄθλων, καὶ τῶν Θησέως ἔργων· * οἷς ἡ τῆ τρόπων ἀρετὴ τηλικοῦτον δόξαις χαρακτῆρα τοῖς ἔργοις [2] ἐπέβαλεν, ὥςε μηδὲ τὰ ἄπονα χρόνον δυώδεκα † λήθην ἐμποιῆσαι τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰς ἐκ παιδὸς προαιρέσεις ἀναμνηθεὶς, οἰκεῖον [3] καὶ καλὸν ἕξεις παράδειγμα τῶν [4] ὑπ' ἐμοῦ λεγομένων. [5] Οὐδὲ γὰρ ὀλιγωρῶν τῆς ἀρετῆς, ἁδὲ ῥαθυμῶν διετέλεσε τὸν βίον· ἀλλὰ τὸ μὲν σῶμα τοῖς πόνοις ἐγύμναζε, τῇ δὲ ψυχῇ τὰς κινδύνους [6] ὑπέμενεν. Οὐ-

lia reddens; quæ vero vulgo horrenda *videntur*, audacter ſuſtinens: & deſidiam quidem dedecus, laborem vero laudem exiſtimans. Hoc autem cognitu facile eſt, cum ex Herculis laboribus, tum ex operibus Theſei: quorum factis talem gloriæ notam morum probitas impoſuit, ut ne omne quidem tempus rebus ab iis geſtis oblivionem inducere potuerit. Quin & patris vitæ inſtitutum recordatus, domeſticum ac pulchrum exemplum habebis eorum quæ a me dicuntur. Vitam enim ad exitum uſque peregit, ita ut nec virtutem contemneret, nec ſocordiam ageret: ſed corpus quidem laboribus exercuit, animo autem pericula ſuſtinuit.

[1] καθιζᾶσα MS. Bodl. [2] ἐπίβαλλεν MSS. Bodl. & Coll. N.
[3] Deeſt καὶ in MS. Bodl. [4] ὑπ' ἐμοῦ σοι λεγομ. MSS. Bodl. & Harl.
[5] Οὐ γὰρ MSS. Bodl. & Harl. [6] ὑφίςατο MS. Bodl.

* οἷς ἡ &c. τοῖς ἔργοις] Suſpecta lectio eſt; conſtructio certe non niſi per ἀνάκλασιν excuſari poteſt. Neque ſane nego ſæpe Græcos dativis uti loco genitivorum: facile tamen dativus pluralis οἷς, pro genitivo duali οἶν, ſcribi potuit. *W.*

† λήθην ἐμποιῆσαι] Scilicet τοῖς ἀνθρώποις. Pleraque enim verba cum præpoſitione ἐν dativos poſtulant. *W.*

δὲ

δὲ τὸν πλοῦτον [1] ὡδηκαίρως ἠγάπα· ἀλλ' ἀπήλαυε μὲν τῶν παρόντων ἀγαθῶν ὡς θνητῶν, ἐπεμελεῖτο δὲ τῶν ὑπαρχόντων ὡς ἀθανάτων. Οὐδὲ ταπεινῶς διῴκει τὸν ἑαυτοῦ βίον· ἀλλὰ φιλόκαλός τε ἦν, καὶ μεγαλοπρεπής. * Ἐν τοῖς φίλοις κοινός· καὶ μᾶλλον ἐθαύμαζε [2] τοὺς πρὸ αὐτὸν ἀπολαύσαντας, ἢ τοὺς τῷ ἥκειν προσήκοντας. Ἡγεῖτο γὰρ εἶναι πρὸς ἑταιρίαν πολλῷ κρείττω φύσιν νόμου, καὶ τρόπον ἦθος, καὶ προαιρέσιν ἀνάγκης. Ἐπιλίποι δ' ἂν ἡμᾶς ὁ πᾶς χρόνος, εἰ πάσας τὰς ἐκείνου πράξεις καταριθμησαίμεθα. † Ἀλλὰ τὸ μὲν ἀκριβὲς αὐτῶν ἐν ἑτέ-

Neque divitias immodice amavit; sed fruebatur præsentibus quidem bonis tanquam mortalis, ea autem quæ *ipsi* aderant curabat tanquam immortalis. Nec sordide vitam suam instituebat; sed & honestatis studiosus erat, & magnificus, & amicis communis: magisque sui studiosos coluit quam genere cognatos. Existimabat enim ad amicitiam *ineundam* multo efficaciorem esse & naturam lege, & mores genere, & electionem necessitate. Nos vero omne tempus deficeret, si omnes ipsius actiones enumeraverimus. Verum ex iis

[1] ὡδηκαιρὸν MSS. Bodl. & Cod. Coll. Nov ὡδὲ καιρὸν in altero Bodl. πλοῦτον ἀκαίρως ἠγ. MS. Harl. [2] πάντας τοὺς MSS. Bodl.

* καὶ τοῖς φίλοις κοινός.] Interpretantur hunc locum per πᾶσι προκείμενος, καὶ γινόμενος, *omnibus expositus*, qui secundum illud κοινὰ τὰ τῶν φίλων non sibi tantum vixerit, sed re, operâ, consilio amicos juverit: paulo post τὴν τύχῃ κοινὴν dicit, quod ejus dominatus per omnes pervagetur. Potest etiam intelligi de comitate & humanitate Hipponici; ut Xenophon ἀ. Ελληνικῶν, ἰδίᾳ πρὸς Ερμοκράτην, inquit, προσομιλοῦντες μάλιστα ἐπόθησαν τήν τε ἐπιμέλειαν, καὶ προθυμίαν, καὶ κοινότητα. Et Isocrates in Evagora, ἡγούμενοι κοινοτέραν εἶναι καὶ νομιμωτέραν τὴν Εὐαγόρου βασιλείαν &c. unde apparet τὸ κοινὸν humanitatis & communitatis studium significare: neque enim placet ista expositio, *Hipponicum parem omnibus amicis benevolentiam tribuisse.* W.

† Αλλὰ τὸ μὲν ἀκριβὲς αὐτῶν] Sive perfectionem dicas, sive certitudinem, sive accuratam rationem, sive diligentiam, sive quid aliud,

ροις καιροῖς δηλώσομεν. Δεῖγμα δὲ τῆς Ιππονίκου φύσεως νῦν ἐξενεγκόμεν. [1] πρὸς ὃ δεῖ ζῆν σε, ὥσπερ πρὸς παράδειγμα, νόμον μὲν τὸν ἐκείνου τρόπον ἡγησάμενον, μιμητὴν δὲ καὶ ζηλωτὴν τῆς πατρῴας ἀρετῆς [2] γενόμενον. Αἰσχρὸν γάρ, τοὺς μὲν γεγραφεῖς ἀπεικάζειν τὰ καλὰ τῶν ζώων· τοὺς δὲ παῖδας μὴ μιμεῖσθαι τοὺς πατρικοὺς τῶν γονέων. Ηγοῦ δὲ μηδενὶ τῶν ἀθλητῶν οὕτω προσήκειν [3] ἐπὶ τοὺς ἀνταγωνιστὰς ἀσκεῖν, ὡς σοὶ σκοπεῖν, ὅπως ἐφάμιλλον ἕξεις τοῖς πατρὸς ἐπιτηδεύμασιν. Οὕτω δὲ τὸν γνώμην [4] ἀδύνατον διαθεθεῖναι, τὸν μὴ πολλῶν καὶ καλῶν ἀκροσμάτων πεπληρωμένον. Τὰ μὲν γὰρ σώματα τοῖς συμμέτροις πόνοις, ἡ δὲ ψυχὴ τοῖς παιδικοῖς λόγοις

quicquid exactius deſcribi poteſt, per occaſionem alias declarabimus. Specimen vero naturæ Hipponici jam protulimus, ad quod tanquam ad exemplar *reſpicientem* te oportet vivere; ipſius quidem mores pro lege habentem, imitatorem vero & æmulum paternæ virtutis factum. Turpe enim *fuerit*, pictores quidem ex animalibus ea quæ ſunt pulchra exprimere: liberos vero parentes eos qui probi ſunt non imitari. Exiſtima vero nemini ex athletis ita convenire contra adverſarios ſe exercere, ut tibi *convenit* providere, quomodo ſtudiorum patris æmulus *ac par* fias. Animum vero ita diſponere non poſſe eum *cenſeas*, qui multis & bonis præceptis non ſit repletus. Nam corpora quidem laboribus convenientibus *ſive moderatis*, animus vero probis ſermonibus ut augeretur a naturâ factus eſt. Qua-

[1] πρὸς ὃν MS. Bodl. πρὸς ὃ δεῖ σε ζῆν. MS. Harl. [2] γινόμενον MSS. Bodl. & Coll. N. [3] πρὸς τοὺς MS. Bodl. προσήκειν ὕττως MS. Harl. [4] ὃ δυναῖον MS. Bodl.

parum commodum erit: Si vero τὸ ἀκριβὲς αὐτῶν δηλώσομεν, ſic efferas, ἀκριβῶς ἢ ἀκριβέστερον αὐτὰς δηλ. commodius explicabitur latine, *accurate* aut *accuratius eas declarabimus*. W.

αὔξεσθαι

αὔξεσθαι πέφυκε. Διόπερ ἐγώ σοι πειράσομαι συντόμως ὑποθέσθαι, δι' ὧν ἄν μοι δοκοίης ἐπιδόσεως πλεῖστον χρὸς ἀρετὴν ἐπιδοῦναι, καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις [1] ἅπασιν ἀνθρώποις εὐδοκιμῆσαι.

Πρῶτον μὲν ὂν εὐσέβει τὰ πρὸς τοὺς Θεούς, μὴ μόνον θύων, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὅρκοις ἐμμένων. Ἐκεῖνο μὲν γὰρ τῶν χρημάτων εὐπορίας σημεῖον· τοῦτο δὲ τῶν τρόπων καλοκἀγαθίας τεκμήριον. Τίμα * τὸ δαιμόνιον ἀεὶ μέν, μάλιστα δὲ μετὰ τῆς πόλεως. Οὕτω γὰρ δόξεις ἅμα τε τοῖς Θεοῖς θύειν, καὶ [2] τοῖς νόμοις ἐμμένειν.

Τοιοῦτος γίνου [3] περὶ τοὺς γονεῖς, οἵους ἂν εὔξαιο περὶ σεαυτὸν γενέσθαι τοὺς [4] σαυτοῦ παῖδας.

Ἄσκει τε περὶ [5] τὸ σῶμα γυμνασίων, μὴ τὰ πρὸς τὴν

propter ego tibi conabor breviter ſubmittere, per quæ ſtudia mihi videaris maxime ad virtutem proficere *poſſe*, & apud alios omnes homines honorem aſſequi.

PRIMUM igitur in iis quæ ad Deos ſpectant pie te geras, non ſolum ſacrificando, verum etiam jusjurandum ſervando. Illud enim opum quidem abundantiæ ſignum, hoc autem morum probitatis argumentum certum *eſt*. Venerare numen ſemper quidem, maxime vero una cum civitate. Ita enim videberis ſimul & Diis litare, & legibus perſtare *obtemperans*.

TALIS fias erga parentes, quales optares liberos tuos erga te eſſe.

UTARE corporis exercitationibus, non iis quæ ad robur, ſed quæ ad ſanita-

[1] Deeſt ἅπασιν in MS. Bodl. [2] τοῖς ὅρκοις MS. Bodl. [3] περὶ τοὺς σεαυτοῦ γονεῖς MS. Harl. [4] σεαυτοῦ MS. Bodl. in Cod. Harl. τοὺς σοὺς παῖδας. [5] Deeſt τὸ in MS. Bodl.

* τὸ δαιμόνιον] Id eſt πᾶν τὸ ὑπερβαῖνον τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ſive Semidei illi ſint, ſive Heroes, ſive ob beneficia, benevolentiâ quadam civium & grati animi ſignificatione, inter Deos relati. *W.*

ῥώμλεν, ἀλλὰ τὰ πρὸς [1] ὑγίειαν [2] ζυμφέροντα. Τούτῳ δ' ἂν [3] ἐπιτυγχάνοις, εἰ λήγοις τῶν πόνων, ἔτι πονεῖν δυνάμενος.

[4] Μήτε γέλωτα προπετῆ φέρε, μήτε λόγον μετ' θράσους ἀποδέχου. Τὸ μὲν γὰρ ἀνόητον, τὸ δὲ μανικόν.

Α ποιεῖν αἰσχρὸν, ταῦτα νόμιζε μηδὲ λέγειν εἶναι καλόν.

Εθιζε [5] ζαυτὸν εἶναι μὴ ζκυθρωπὸν, * ἀλλὰ ζιώνιον. Δι' ὀκεῖνο μὲν γὰρ αὐθάδης, διὰ τοῦτο φρόνιμος εἶναι δόξεις.

Ηγοῦ μάλιστα [6] σεαυτῷ πρέπειν, κόσμον, αἰσχύνην, δικαιοσύνην, [7] σωφροσύνην. † Τούτοις γὰρ ἅπασι δοκεῖ κρατεῖσθαι τὸ τῶν νεωτέρων ἦθος.

tem conducunt. Hoc autem assequaris, si a laboribus cesses, dum adhuc laborare valeas.

Neque risum petulantem ames, nec sermonem cum audaciâ *conjunctum* probes. Illud enim quid stolidi *in se habet*, hoc insani.

Quæ facere turpe est, hæc existimes ne quidem dicere honestum esse.

Assuescas teipsum ut sis non torvus, sed cogitabundus. Ob illud enim arrogans quidem, ob hoc vero prudens esse videberis.

Existima tibi maxime convenire munditiem, verecundiam, justitiam, temperantiam. His enim omnibus contineri videtur juniorum indoles.

[1] ὑγείαν MSS. Bodl. ὑγίαν apud Ald. & in Cod. impresso Coll. Nov. [2] In MS. Bodl. deest συμφέροντα [3] ἐπιλύχοις MS. Bodl. [4] Μὴ γελ. MS. Bodl. [5] σεαυτὸν MS. Bodl. [6] σαυτῷ MS. Bodl. & Coll. N. [7] Deest σωφρ. MS. Bodl.

* ἀλλὰ σύνιον] Etymologicon exponit σύνιον ἄνθρωπον per τὸν εὖ φρονοῦντα, hoc est, ut Agricola, *cogitabundum*, ut Camerarius interpretatur, *severum*. Nam cogitatio diligens cum severitate vultûs plerumque conjungitur. *W.*

† τούτοις γὰρ ἅπασι δ. κρ.] Constructio ambigua est utrum in exponendo legendum τούτοις ἅπασι, an vero ἅπασι δοκεῖ κρατεῖσθαι τούτοις &c. Mihi tamen (nisi Codices refragarentur) commodior lectio videretur τούτοις γὰρ ἅπαν &c. *W.*

Μηδέ-

[1] Μηδέποτε μηδὲν αἰσχρὸν ποιήσας, ἔλπιζε λήσειν. Καὶ γὰρ, ἂν τὰς ἄλλας λάθῃς, [2] σαυτῷ γε συνειδήσεις.

[3] Τὸν μὲν Θεὸν φόβου. Τὰς δὲ γονεῖς τίμα. Τοὺς δὲ φίλους αἰσχύνου. Τοῖς δὲ νόμοις πείθου.

Τὰς ἡδονὰς θήρευε, τὰς μετὰ δόξης. Τέρψις γὰρ σὺν τῷ καλῷ μὲν ἄρισον, ἄνευ δὲ τούτου κάκιστον.

Εὐλαβοῦ τὰς ἀβουλίας, κἂν ψευδεῖς ὦσιν. Οἱ γὰρ πολλοὶ τὴν μὲν ἀλήθειαν ἀγνοοῦσι, πρὸς δὲ τὴν δόξαν ἀποβλέπουσιν.

Ἀπαυθάδη δόκει ποιεῖν, ὡς μηδένα λήσων. Καὶ γὰρ ἂν παραυτίκα [4] κρύψῃς, ὕστερον ὀφθήσῃ.

Μάλιστα δ' ἂν εὐδοκιμοίης, εἰ φαίνοιο [5] ταῦτα μὴ πράττων, ἃ τοῖς ἄλλοις [6] ἂν πράττουσιν ἐπιτιμῴης.

NUNQUAM, cum quid turpe commiſeris, *te* ſpera latiturum. Nam licet alios lateas, at tibi ipſe conſcius eris.

DEUM quidem time. Parentes vero honora. Amicos reverere. Legibus obtempera.

VOLUPTATES venare eas quæ cum gloriâ *parantur*. Oblectatio enim cum honeſto quidem optimum quiddam eſt, ſine hoc vero peſſimum.

METUE criminationes, etiam licet falſæ ſint. Vulgus enim veritatem quidem ignorant, ad opinionem vero reſpiciunt.

OMNIA te facere exiſtimes quaſi neminem latiturus ſis. Nam licet in præſens *quidpiam* celaveris, poſtea innoteſces.

POTISSIMUM vero gloriam nanciſcaris, ſi videaris ea non agere, quæ ſi fecerint alios objurgaveris.

[1] Deeſt μηδέποτε MS. Bodl. [2] σαυτῷ γε MS. Bodl. & Coll. N. αὐτῷ γε apud Aldum. [3] τὸν μὲν θεὸν φ. MSS. Bodl. Coll. N. & Harl. [4] κρύψῃ MS. Harl. [5] τοιαῦτα MS. Harl. [6] ἂν πράττωσιν MSS. Bodl. Harl. & Coll. N. ἢν πράττωσιν MS. Laud.

Εὰν ἧς φιλομαθὴς, ἔσῃ πολυμαθής.

Α μὲν ἐπίσασαι [1] * διαφύλατ]ε τ̃ μελέταις· ἃ δ' οὐ μὴ μεμάθηκας, προσλάμβανε τ̃ ἐπισήμαις. Ομοίως γὰρ αἰσχρὸν, ἀκούσαντα χρήσιμον λόγον μὴ [2] μανθάνειν, καὶ διδόμενόν τι ἀγαθὸν παρὰ τ̃ φίλων [3] μὴ λαβεῖν.

Καταναίλισκε τ̃ ἐν τῷ βίῳ σχολὴν εἰς τ̃ [4] τ̃ λόγων φιλησοΐαν. Οὕτω γὰρ τὰ τοῖς ἄλλοις χαλεπῶς εὑρημένα, ξυμβήσεταί σοι ῥαδίως μανθάνειν. Ηγοῦ τ̃ ἀκουσμάτων πολλὰ πολλῶν [5] εἶναι χρημάτων κρείττω. Τὰ μὲν γὰρ ταχέως ἀπολείπει, τὰ δὲ πάντα τ̃ χρόνον παραμένει. Σοφία γὰρ [6] μόνη τ̃ κτημάτων ἀθάνατον. Μὴ κατόκνει μακρὰν ὁδὸν πορεύεσθαι πρὸς τὰς διδάσκειν τὶ χρήσιμον ἐπαγγελλομένους. Αἰσχρὸν γὰρ τὰς μὲν ἐμπόρους τηλικαῦτα πε-

Si discendi sis cupidus, eris multorum sciens.

Quæ quidem scis, meditatione ac curâ tueris; quæ vero non didicisti, cognitione adscisces. Pariter enim turpe est, eum qui sermonem utilem audiverit, non didicisse, ac ab amicis quid boni oblatum non accepisse.

Id otii, quod in vitâ suppetit, sermonum audiendorum studio impende. Ita enim tibi eveniet ut ea, quæ ab aliis difficulter sunt inventa, facile perdiscas. Audivisse multa, existimes multis opibus esse præstantius. Hæ enim cito deficiunt, illa autem per omne tempus permanent. Prudentia enim sola ex possessionibus est immortalis. Ne te pigeat longam viam proficisci ad eos, qui te docere aliquid utile promittunt. Turpe enim *esset*, mercatores quidem tanta maria tran-

[1] ταῦτα διαφ. MS. Bodl. [2] μαθεῖν MSS. Bodl. & Coll. N. [3] μὴ λαμβάνειν MS. Harl. [4] In Cod. impresso Coll. Nov. desunt τῶν λόγων. [5] εἶναι κρείττω χρημάτων MS. Harl. [6] μόνον MS. Bodl.

* διαφύλατ]ε ταῖς μελέταις] Id est διὰ τῶν μελετῶν. Sic mox ταῖς ἐπισήμαις, διὰ τῶν ἐπισημῶν. *W.*

λάγη

λάγη ἀμπερᾶν, ἕνεκα τοῦ πλείω ποιῆσαι τὴν ὑπάρχουσαν οὐσίαν· τοὺς δὲ νεωτέρους μηδὲ τὰς πρὸς γῆν πορείας ὑπομένειν, ἐπὶ τῷ βελτίω καταστῆσαι [1] τὴν ἑαυτῶν διάνοιαν.

Τῷ μὲν τρόπῳ γίνου φιλοπροσήγορος, τῷ δὲ λόγῳ ἀπροσήγορος. Ἔστι δὲ φιλοπροσηγορίας μὲν τὸ προσφωνεῖν τοὺς ἀπαντῶντας, ἀπροσηγορίας δὲ τὸ τοῖς λόγοις αὐτῶν * οἰκείως ἐνδυσχαίνειν. Ἡδέως μὲν ἔχε πρὸς ἅπαντας, χρῶ δὲ τοῖς βελτίστοις. Οὕτω γὰρ τοῖς μὲν σὺν οὐκ ἀπεχθὴς [2] ἔσῃ, τοῖς δὲ φίλος γνήσιος. Τὰς ἐνδείξεις μὴ πυκνὰς ποιοῦ τοῖς αὐτοῖς, μηδὲ μακρὰς περὶ τῶν αὐτῶν. Πλησμονὴ γὰρ ἁπάντων.

Γύμναζε [3] σεαυτὸν πόνοις ἑκουσίοις, ὅπως ἂν [4] δυνατὸς ᾖς τοὺς ἀκουσίους ὑπομένειν.

sire, ut præsentes opes augeant: juvenes vero ne quidem per terram itinera tolerare, ad sui ipsorum ingenium perfectius reddendum.

Moribus quidem fias affabilis, sermone vero comis. Est autem affabilitatis quidem obvios quoscunque alloqui, comitatis vero ipsos sermone familiariter compellare. Suaviter quidem erga omnes te geras, optimis vero utaris. Ita enim illis quidem non eris invisus, his vero fies amicus. Ne crebra cum iisdem facias colloquia, nec longa de iisdem *rebus*. Est enim omnium rerum satietas.

Teipsum exerceas laboribus voluntariis, ut possis etiam non voluntarios sustinere.

[1] τὴν αὐτῶν MS. Bodl. [2] Deest ἔσῃ in MS. Harl. [3] σαυτὸν MSS. Bodl. & Coll. N. [4] δύνῃ MS. Bodl.

* οἰκείως ἐνδυσχαίνειν] Bifariam intelligi potest, vel pro φιλικῶς, *amanter & familiariter, non superbe, nullo cum supercilio & fastu*; vel οἰκείως, *pro dignitate cujusque, pro ratione necessitudinis, quæ tibi cum illo intercesserit*: id est κατ' ἀξίαν, προσηκόντως. Et quidem non peccare mihi videatur, qui in explicatione τῶν πολυσήμων, quæ scriptores sæpe de industriâ consectantur, geminas adhibeant voces, ut si quis hic vertat, *& familiariter & convenienter*. W.

Υφ' ὧν κρατεῖσθαι τῷ ψυχῇ αἰσχρὸν, τούτων ἐγκρατείαν ἄσκει πάντων· κέρδους, ὀργῆς, ἡδονῆς, λύπης. Ἐσῃ δὲ τοιοῦτος, ἂν κέρδη μὴ ἔλαττον νομίζῃς, δι' ὧν ἀδοκιμήσεις, ἀλλὰ μὴ δι' ὧν ἀπορήσεις. Τῇ δ' ὀργῇ [1] ἂν ὡσαύτως [2] ἔχῃς πρὸς τοὺς ἁμαρτάνοντας, ὥσπερ ἂν πρὸς [3] σαυτὸν ἁμαρτάνοντα καὶ τοὺς ἄλλους ἔχειν ἀξιώσειας. Ἐν δὲ τοῖς τερπνοῖς [4] ἂν αἰσχρὸν ὑπολάβῃς, τοῖς μὲ οἰκετῶν ἄρχειν, τοῖς δ' ἡδοναῖς δουλεύειν. Ἐν δὲ τοῖς [5] λυπηροῖς, ἂν τὰς τῶν ἄλλων ἀτυχίας ἐπιβλέπῃς, καὶ [6] σεαυτὸν * ὡς ἄνθρωπον ὄντα ὑπομιμνήσκῃς.

Μᾶλλον τήρει τοὺς τῶν λόγων ἢ τοὺς τῶν χρημάτων παρακαταθήκας. Δεῖ γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας τρόπον ὅρκου πιστότερον φαίνεσθαι παρεχομένους.

A QUIBUS animum superari turpe fuerit, in hæc omnia imperium exerceas; *nempe* Lucrum, Iracundiam, Voluptatem, Mœstitiam. Talis autem eris si quidem ea lucrum esse arbitreris, per quæ bene audies, non autem per quæ ditesces. Iracundiâ autem si pariter affectus fueris in peccantes, ac alios in teipsum delinquentem affectos esse cuperes. In rebus jucundis vero si turpe duxeris, servis quidem imperare, voluptatibus autem servire. In rebus molestis vero, si aliorum infortunia spectes, & teipsum hominem esse reminiscaris.

DILIGENTIUS tuere verborum quam pecuniarum depositа. Viros enim probos oportet palam facere, quod mores quam jusjurandum fide digniores exhibeant.

[1] Deest ἂν in utroque Cod. Harl. [2] ἴσχεις MS. Bodl. [3] αὐτὸν MS. Bodl. [4] ἐὰν αἰσχρ. ut & postea ἐὰν τὰς τῶν ἄλλων ἀτ. MSS. Bodl. Harl. & Coll. N. [5] πονηροῖς MS. Bodl. [6] σαυτὸν MS. Bodl.

* ὡς ἄνθρωπον ὄν] Sive ἀνακόλουθον est, sive ἀνάπλωσις, sive ἐναλλαγὴ, pro ὡς ὄντα vel ὡς εἰ. *W.*

Προσήκειν

Προσήκειν ἡγοῦ τοῖς πονηροῖς ἀπιστεῖν, ὥσπερ τοῖς χρηστοῖς πιστεύειν.

Περὶ τῶν ἀπορρήτων μηδενὶ λέγε, πλὴν ἐὰν ὁμοίως συμφέρῃ τὰς πράξεις διαπράττοντί τε τῷ λέγοντι, καὶ ἐκείνοις τοῖς ἀκούουσιν.

*Ορκον ἐπακτὸν πρόσδεχε διὰ δύο προφάσεις· ἢ σεαυτὸν αἰτίας αἰσχρᾶς ἀπολύων, ἢ φίλους [1] ἐκ κινδύνων διασώζων. Ενεκα δὲ χρημάτων μηδένα [2] θεὸν [3] ὀμόσῃς, μηδ' ἂν ἀληθῆ μέλλῃς. Δόξεις γὰρ τοῖς μὲν ἐπιορκεῖν, τοῖς δὲ φιλοχρημάτως ἔχειν.

Μηδένα φίλον ποιοῦ, πρὶν ἂν ἐξετάσῃς πῶς κέχρηται

RATIONI conſentaneum exiſtimes improbis diffidere, prout bonis credere.

DE rebus tacendis nemini dicas, niſi pariter expediat & tibi dicenti & illis qui audiunt de rebus illis tacere.

JURAMENTUM quod poſtulatur admittas duabus de cauſis; aut ut teipſum turpi crimine liberes, aut ut amicos e periculis eripias. Ob pecuniam vero neminem Deorum obteſteris, etiam licet probe fueris juraturus. Videberis enim aliis quidem pejerare, aliis vero avaritiâ laborare.

NEMINEM amicum facias, priuſquam exploraveris quomodo prioribus amicis

[1] ἐκ μεγάλων κινδύνων MSS. Bodl. & Coll. N. [2] Θεῶν MSS. Bodl. & Coll. N. [3] ὁμώσῃς & ὁμόσεις MSS. Bodl.

* Ορκον ἐπακτὸν] Rodolph., ait Wolfius, interpretatur *jusjurandum adactum accipito*. Camerarius *jusjurandum ſi exigatur dabis*. Harpocration Ορκος ἐπακτὸς, ait, ὃν αὐτός τις ἑκὼν αὐτῷ ἐπάγεται, τελέσιν αἱρεῖται. Ισοκράτης Απολλοδώρου ἐν ταῖς πρὸς Δημόνικον παραινέσεσι· ἔστι δὲ ὅρκων τρία εἴδη, ἐπώμοτος, καὶ καλώμοτος, καὶ ὁ καλούμενος ἐπακτός. Cui ſententiæ adverſatur Wolfius; apud quem ſignificat ὅρκος ἐπακτὸς, non juramentum ſpontaneum, ſed ab altero oblatum: quod etiam velle videtur Suidas: qui cum Harpocrationis expoſitionem protulerat, dein ſubjicit ἄλλοι δὲ τὐναντίον, ὁ ἀλλαχόθεν ἐπιφερόμενος, αλλ' οὐκ αὐθαίρετος.

τοῖς

τοῖς [1] πρότεροις φίλοις. Ελπιζε γὰρ αὐτὸν κὴ πρὸς σὲ [2] γνώσεσθαι τοιοῦτον, οἷον κὴ πρὸς ἐκεῖνους γέγονε. Βραδέως μὲν φίλον γίνου, γνόμενον δὲ πειρῶ διαμένειν. Ομοίως γὰρ αἰσχρὸν, μηδένα φίλον ἔχειν, κὴ πολλοὺς ἑταίρους μεταλλάττειν. Μήτε μὴν βλάβης πειρῶ τῶν φίλων, μήτε ἄπειρον εἶναι τῶν ἑταίρων θέλε. Τοῦτο δὲ ποιήσεις, [3] ἂν μὴ δεόμενον τὸ δεῖσθαι προσποιῇ. Περὶ τῶν ῥητῶν ὡς ἀπορρήτων ἀνακοίνου. * Μὴ τυχὼν μὲν γὰρ, οὐδὲν βλαβήσῃ· τυχὼν δὲ, μᾶλλον τὸν τρόπον αὐτῶν ἐπιγνώσῃ. Δοκίμαζε τοὺς φίλους [4] † ἔκ τε τοῦ περὶ τὸν βίον ἀτυχίας, κὴ τῆς ἐν τοῖς κινδύνοις κοινωνίας. Τὸ μὲν γὰρ χρυσίον ἐν τῷ πυρὶ [5] δοκιμάζομεν, τοὺς δὲ φίλους ἐν ταῖς ἀτυ-

usus est. Expecta enim ipsum talem erga te futurum, qualis & erga illos fuit. Tarde quidem amicus fias, factus vero perstare coneris. Pariter enim turpe est, neminem pro amico habere, ac familiares multos permutare. Neque cum damno amicos tentes, nec amicorum inexpertum esse velis. Hoc autem facies, si cum neutiquam egeas te indigere simulaveris. In rebus dicendis, eas aliis impertias quasi tacendæ essent. Spe enim frustratus nihil lædêris; finem vero nactus, ipsorum mores magis cognosces. Amicos explora cum ex vitæ infortuniis, tum ex periculorum societate. Aurum enim in igne probamus, amicos vero in infor-

[1] πρότερον MSS. Bodl. & Harl. [2] γενήσεσθαι apud H. Steph. [3] ἐὰν ut & postea MSS. Bodl. & Coll. N. [4] ἐκ τῆς MSS. Bodl. [5] βασανίζομεν MS. Bodl. & Harl.

* μὴ τυχὼν μὲν γὰρ] Scilicet πίστεως κὴ σιγῆς. *W.*

† ἔκ τε τῆς περὶ τὸν βίον] Id est τῶν βιωτικῶν. Intelligo hic victum, seu rem familiarem, jacturamque bonorum. Si quis vero generaliter de quâvis calamitate intelligere mavult, non sane impedio: sed alterum membrum societatis periculorum frustra tum adjici videretur. *W.*

χίαις

χίαις [1] ἐπιγινώσκομεν. [2] Οὕτω δ' ἂν ἄριστα χρήσῃ τοῖς φίλοις, ἂν μὴ [3] προσμένῃς τὰς παρ' ἐκείνων δεήσεις· ἀλλ' αὐτεπάγγελτος ἐν τοῖς καιροῖς αὐτοῖς βοηθῇς. [4] Ὁμοίως αἰσχρὸν νόμιζε, [5] τῶν ἐχθρῶν νικᾶσθαι τοῖς κακοποιΐαις, καὶ τῶν φίλων ἡττᾶσθαι τῇ ἀργεσίαις. Ἀποδέχου τοὺς ἑταίρων μὴ μόνον τοὺς ἐπὶ τοῖς κακοῖς δυσχεραίνοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς μὴ φθονοῦντας. [6] Πολλοὶ γὰρ ἀτυχοῦσι τοῖς φίλοις συναχθονοῦσι, καλῶς δὲ πράττουσι φθονοῦσι. Τῶν ἀπόντων φίλων μέμνησο πρὸς τοὺς παρόντας, ἵνα δόκῃς * μηδὲ τούτων ἀπόντων ὀλιγωρεῖν.

Εἶναι βούλου τὰ περὶ τὴν ἐσθῆτα φιλόκαλος, ἀλλὰ μὴ † καλλωπιστής. [7] Ἔστι γὰρ φιλοκάλου μὲν τὸ μεγαλοπρεπὲς, καλλωπιστοῦ δὲ τὸ περίεργον.

tuniis dignoſcimus. Hâc autem ratione amicis optime utêris, ſi non expectes dum ipſi rogaverint; ſed ipſe ſponte tuâ illis opportune opituleris. Pariter turpe ducas ab inimicorum maleficiis vinci, ac ab amicorum beneficiis ſuperari. Magni facito non ſolum eos ex amicis qui ob mala tua dolent, verum etiam eos qui ob bona *tibi* non invident. Multi enim cum amicis infeliciter agentibus ſimul dolent, proſpere vero agentibus invident. De abſentibus amicis apud præſentes mentionem facito; ut videaris ne hos quoque, cum abſentes fuerint, parvi facere.

Velis eſſe veſtitu elegans, at non cultûs nimium ſtudioſus. Eſt enim illius quidem magnificentia, hujus vero id quod ſupervacaneum eſt.

[1] ἐπιγινώσκομεν MS. Bodl. [2] ὕτως ἄριστα MS. Bodl. ὕτω δ' ἄριστα MSS. Bodl. Harl. & Coll. N. [3] προσμένῃς MS. Bodl. & προσμένης MSS. Bodl. & Coll. N. [4] Ὁμοίως δ' αἰσχρὸν εἶναι ν. MS. Bodl. & Harl. ὁμ. αἰσχρὸν εἶναι ν. MSS. Bodl. [5] ἐχθρῶν τε ν. MS. Bodl. & Coll. N. [6] Πολλοὶ γὰρ MS. Bodl. πολλοὶ γὰρ ἀτ. μὲν τοῖς φ. MS. Bodl. & in altero Bodl. deeſt φίλοις. [7] Ἔστι δὲ MS. Bodl. & Coll. N.

* μηδὲ τούτων ἀπ.] Meliſſa citat μηδὲ τῶν παρόντων. *W.*

† καλλωπιστής.] Τὸ καλλωπίζειν muliebre quiddam eſt, & οἱ καλλωπισταὶ apud Græcos ſuſpecti fuerunt. *W.*

Ἀγάπα

Αγάπα τ ὑπαρχόντων ἀγαθῶν μὴ τλεὺ ὑπερβάλλουσαν *κλῆσιν, ἀλλὰ τὴν μετρίαν ἀπόλαυσιν. Καταφρόνει τ πρὸς τ πλοῦτον ἀπαιδαζόντων, χρηστὸς δὲ τοῖς ὑπάρχουσι μὴ δυναμένων. Παραπλήσιον γὰρ οἱ τοιοῦτοι πάσχουσιν, [1] ὥσπερ ἂν εἴ τις ἵππον κλήσαιτο καλὸν, κακῶς ἱππεύειν ἐπισάμενος. Πειρῶ τ πλοῦτον † χρήματα ἢ κλήματα κατασκευάζειν. ‡ Ἐστι δὲ χρήματα μὲ, τοῖς

Ama bonorum quæ ſuppetunt non ſuperabundantem poſſeſſionem, ſed mediocrem fruitionem. Eos contemnito qui circa opes ſunt ſoliciti, præſentibus vero non poſſunt uti. Tales enim pari quaſi modo ſunt affecti, ac ſi quis equum pulchrum poſſideat, male peritus equitandi. Coneris efficere opes ut ſint uſui & poſſeſſioni.

[1] ὥσπερ γὰρ εἴ τις MS. Bodl.

* κλῆσιν] Apud Ariſtotelem κλῆσις non tam poſſeſſionem, quam quærendi ſtudium ſeu actum (ut vulgo dicunt) ſignificat: quo modo etiam hic commode intelligitur: ut præcipiat, ne nimium cumulandis opibus intentus ſit, ſed partis opibus fruatur. Κτᾶσθαι, *quærere, parare*; κεκλῆσθαι, *quæſiviſſe, parâſſe, poſſidere.* W.

† χρήματα ἢ κλήματα] Apud Iſocratem plerique τὸ χρήματα ἢ κλήματα ἐξηγητικῶς accipiunt: quaſi ſentiat Iſocrates, *eum qui dives eſſe velit, & pecuniâ ſeu nummis, & prædiis ac fundis abundare oportere.* Nec ſane mala eſt hæc ratio, ſi res ipſa ſpectetur. Nam quæ vulgo mobilia bona dicuntur, multis caſibus & periculis obnoxia ſunt: fundi vero longe tutiores: ſicut contra præſens pecunia ad quotidianum uſum eſt accommodatior. Sed alia ſententia eſt Iſocratis, hoc enim vult: *& utendum & fruendum eſſe divitiis*, hoc eſt, *eam rationem ineundam rei familiaris, ut & ſarta tecta conſervetur, & fructus ex eâ percipiatur: vel pecuniam conferendam eſſe in uſus neceſſarios & liberales, prædia vero excolenda, tuenda, & conſervanda eſſe.* Quod autem his verborum ambagibus protulit, potuiſſet breviter ſic dicere: χρῶ τῷ πλούτῳ, καὶ ἀπόλαυε αὐτοῦ, *utere divitiis & fruere.* W.

‡ Ἐστι δὲ χρήματα μὲ &c.] Diſcrimen inter χρῆσθαι & ἀπολαύειν hoc plerique conſtituunt, ut alterum ad neceſſitatem, alterum ad voluptatem referatur: *frui* nos aliquâ re, ſine reſpectu ad alia commoda, ut amici colloquio, jocis, voluptatibus; *uti* propter aliud, ut libro, diſcendi gratiâ. *W.*

ἀπολαύειν

ἀπολαύειν ἐπισταμένοις· κλήματα δὲ, τοῖς [1] χρῆσθαι δυναμένοις. Τίμα τὴν ὑπάρχουσαν οὐσίαν δυοῖν ἕνεκα· τοῦ τε ζημίαν μεγάλην [2] ἐκτίσαι, καὶ [3] τῷ φίλῳ σπουδαίῳ δυσχερῆ βοηθῆσαι. Πρὸς δὲ τὸν ἄλλον βίον, μηδὲν ὑπερβαλλόντως, ἀλλὰ μετρίως [4] αὐτὸν ἀγάπα. Στέργε μὲν τὰ παρόντα, ζήτει δὲ τὰ [5] βελτίω.

Μηδενὶ συμφορὰν [6] ὀνειδίσῃς. Κοινὴ γὰρ ἡ τύχη, καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον.

Τοὺς ἀγαθοὺς εὖ ποίει. Καλὸς γὰρ θησαυρὸς παρ' ἀνδρὶ σπουδαίῳ χάρις ὀφειλομένη. [7] Τοὺς κακοὺς εὖ ποιῶν, ὅμοια πείσῃ τοῖς τὰς ἀλλοτρίας κυνὰς σιτίζουσιν. Ἐκεῖναί τε γὰρ τοὺς διδόντας * ὥσπερ τοὺς τυχόντας ὑλακτοῦσιν· Οἵ τε κακοὶ τοὺς ὠφελοῦντας ὥσπερ τοὺς βλάπτοντας ἀδικοῦσι.

Sunt autem uſui iis qui frui callent, poſſeſſioni vero iis qui uti poſſunt. Magni fac opes quæ ſuppetunt duabus de cauſis; cum ut mulctam ingentem ſolvas, tum ut amico frugi indigenti opituleris. Ad cæteras autem vitæ rationes *quod attinet*, neutiquam ſupra modum, ſed moderate ipſas diligito. Præſentibus quidem ſis contentus, quære tamen meliora.

NEMINI calamitatem exprobres. Communis enim fortuna eſt, & futurum inviſibile.

BONIS benefacito. Gratia enim a viro probo debita eſt theſaurus pulcher. Malis benefaciendo, eadem patiêris quæ illi qui alienas canes paſcunt. Illæ enim eos qui dant tanquam quoſlibet allatrant: Et mali bene meritos, non aliter quam eos qui ipſis nocent, injuriis afficiunt.

[1] κλᾶσθαι δυναμένοις. MS. Bodl. Harl. & Coll. N. χρήματα iis qui ſciunt ἀπολαύειν· κλήματα iis qui ſciunt κλᾶσθαι. Ἀπολαύειν & χρᾶσθαι idem plane ſunt. [2] ἐκτ. δύνασθαι MS. Bodl. [3] τῷ φ. MS. Bodl. [4] αὐτὴν MS. Bodl. & Harl. [5] βέλτιστα MS. Bodl. [6] ὀνείδισε MS. Bodl. [7] Κακοὺς δ' εὖ ποιῶν MS. Harl.

* ὥσπερ τοὺς τυχόντας] Budæus τοὺς τύπτοντας; etſi τυπτόντας ἀορ. β'. melius quadraret ad τυχόντας. *W. in Caſt.*

Μίσει τὰς κολακεύονλας, ὥσπερ τὰς ἐξαπατώνλας. Αμφότεροι γὰρ πισθένλες τὰς [1] πισεύονλας ἀδικοῦσιν. Εὰν ἀποδέχῃ τ̃ φίλων τὰς πρὸς τὸ φαυλότατόν [2] ζοι χαριζομένας, ἀχ ἕξεις * ἐν τῷ βίῳ τὰς πρὸς τὸ βέλτιςον † ἀπεχθανομένας.

Γίνε πρὸς τὰς πλησιάζονλας [3] ὁμιλητικὸς, ἀλλὰ μὴ [4] ζεμνός. [5] Τῶν μ̀ γ̀ τ̃ ὑπεροπλικὸν ὄγκον μόλις ἂν οἱ δ̃λοι καρτερήσειαν· τ̃ ϗ τ̃ ὁμιλητικὸν τρόπον ἅπανλες

Odio habeas adulantes, tanquam qui decipiunt. Ambo enim fidem nacti confisos injuriâ afficiunt. Si eos ex amicis amplectaris, qui in rebus nequissimis tibi gratificantur, non habebis eos qui in vitæ decursu propter *tuum* commodum tibi velint exosi esse.

Fias erga eos qui tecum versantur comis, sed non fastuosus. Horum enim fastidiosum contemptum vix etiam servi sustineant; illorum vero mores affabiles

[1] πιτεύσαιλας MSS. Bodl. [2] Deest σοι in MS. Bodl. [3] ὁμιλιτικὸς MSS. Bodl. [4] σεμνός τε κ̀ ὑπεροπλικός. MS. Bodl. [5] τὸν μὲν γὰρ τῶν ὑπεροπλικῶν ὄγκον &c. τὸν δὲ τῶν ὁμιλητικῶν τρόπον ἅπανλες ἂν ἡδέως MS. Harl.

* ἐν τῷ βίῳ] Videtur subintelligi ὅλῳ, quoad vixeris. *W.*

† ἀπεχθανομένας] Id est, οἵ τινες ἂν βέλοιλο ἀπεχθάνεσθαί σοι, *qui propter admonitionum severitatem odium tuum suscipere non recusent.* Rodolphus pro ἀπεχθ. fortasse legit παρισαμένας, vertit enim, *Qui tibi ad ea quæ sunt optima sequendum assistant.* Camerarius, *Si amicorum futilibus in rebus grata tibi obsequia fuerint, utilibus fraudabere offensis.* Lonicerus aliter explicare conatur hoc Scholio: *Si te pessima conantem amici non deserunt; quanto magis, si præclaris rebus operam dederis, præsto erunt, & ita præsto erunt ut plurimum inde voluptatis capias, tantum abest ut virtutem tuam tibi invideant?* Sunt etiam qui ἔχειν ἀπεχθ. exponunt per μισεῖν & ἀποδοκιμάζειν, ellipsin ita putant esse complendam ἀχ ἕξεις ἐν τῷ βίῳ τὰς χαριζομένας σοὶ πρὸς τὸ βέλτιςον ἀπεχθ. ut sit sententia *non inimicus esse debes illis qui tibi in rebus optimis gratificantur.* At nec usitatum est ἔχειν ἀπεχθ. pro μισεῖν: nec verbum χαρίζεσθαι ad severitatem admonitionum videtur posse detorqueri. *W.*

ἡδέως

ἡδέως ὑποφέρουσιν. Ομιλητικὸς δ' ἔσῃ, μὴ δύσερις ὢν, μηδὲ δυσάρεσ⟨ος⟩, μηδὲ [1] πρὸς πάντα φιλόνεικ⟨ος⟩, μηδὲ πρὸς τὰς τῶν πλησιαζόντων ὀργὰς τραχέως ἀπαντῶν, μηδ' ἂν ἀδίκως ὀργιζόμενοι τυγχάνωσιν· ἀλλὰ θυμουμένοις μὲ αὐτοῖς εἶκων, πεπαυμένοις δ' τ ὀργῆς ἐπιπλήττων· μηδὲ * [2] περὶ τὰ γελοῖα σπουδάζων, μηδὲ περὶ τὰ σπουδαῖα τοῖς γελοίοις χαίρων· τὸ γὰρ ἄκαιρον πανταχοῦ λυπηρόν· μηδὲ [3] τὰς χάριτας [4] ἀχαρίστως χαριζόμ⟨ενος⟩· ὅπερ [5] πάσχουσιν οἱ πολλοὶ, † [6] ποιοῦντες μὲν, ἀηδῶς δ' τοῖς φίλοις ὑπουργοῦντες· μηδὲ ‡ φιλαίτι⟨ος⟩ ὢν, βαρὺ γάρ· μηδὲ φιλεπιμελὴς, παροξυντικὸν γάρ.

omnes libenter ferunt. Eris autem comis, ſi non fueris rixoſus, neque moroſus, nec in omnibus rebus contentioſus, nec tecum verſantium iracundiæ aſpere adverſatus, etiamſi nequaquam juſtâ de causâ iraſcantur; ſed ſi commotis quidem illis cedas, ab irâ vero cum ceſſaverint eos objurges; nec in rebus ridiculis fueris ſerius, nec circa res ſeriâs ridiculis gaviſus: (*Omne* enim intempeſtivum ubique eſt moleſtum) Nec gravatim gratias largiaris: quo vitio nonnulli laborant, id quidem *gratiam ſc.* præſtantes, at vero amicis injucunde opitulantes; nec criminationis ſis amans, eſt enim moleſtum: nec objurgationis ſis amans, eſt enim ad iracundiam irritans.

[1] πρὸς πάντας φ. MS. Bodl. & Harl. πρὸς τὰς πάντας MS. Coll. N. [2] περὶ τά γ. MS. Bod. in altero Bodl. deeſt περὶ. [3] Deeſt τὰς in MS. Bodl. & Harl. [4] ἀχαρίστοις MS. Bodl. & Harl. [5] ποιοῦσιν MSS. Bodl. [6] ποιοῦντες μὲν εὖ apud H. Steph. & Oporinum.

* περὶ τὰ γελοῖα σπουδάζων] Innuit Iſocrates, nos omnium horarum homines eſſe oportere. Poteſt etiam aliter intelligi, ut ſignificet, *vehementer in nugis occupari*, hoc eſt, τὰ γελοῖα σπουδῆς ἀξιοῦν. *W.*

† ποιοῦντες μὲν, ἀηδῶς &c.] Scilicet ὥσπερ δέονται οἱ φίλοι. *Faciunt illa quidem quæ petunt amici.* Budæus legit ποιοῦντες μὲ εὖ, *bene faciunt quidem:* id eſt χαρίζονται τὰς χάριτας, ἢ εὐεργετοῦσι. *W.*

‡ φιλαίτι⟨ος⟩] Videtur δύσεριος generale eſſe, de qualibet litigandi &

Μάλιστα μὲν φύλαττε τὰς ἐν τοῖς πότοις συνουσίας. [1] Ἂν δέ ποτέ σοι συμπέσῃ καιρὸς, ἐξανίστασο πρὸ μέθης. Ὅταν γὰρ ὁ νοῦς ὑπὸ οἴνου διαφθαρῇ, [2] ταὐτὰ πάσχει τοῖς ἅρμασι τοῖς τοὺς ἡνιόχους ἀποβάλλουσιν. Ἐκεῖνά τε γὰρ ἀτάκτως φέρεται διαμαρτάνοντα τῶν ὀθυνόντων· ἥ, τε ψυχὴ πολλὰ σφάλλεται, διαφθαρείσης τῆς διανοίας.

* Ἀθάνατα μὲν φρόνει τῷ μεγαλόψυχος εἶναι· θνητὰ δὲ, τῷ συμμέτρως τῶν ὑπαρχόντων ἀπολαύειν.

Ἡγοῦ τιμὴν παιδείαν τοσούτῳ μεῖζον ἀγαθὸν εἶναι τῆς ἀπαιδευσίας, ὅσῳ τὰ μὲν ἄλλα μοχθηρὰ πάντες κερδαί-

MAXIME quidem cave compotationum ſodalitates. Quod ſi unquam tibi occaſio obvenerit, ſurgas ante ebrietatem. Quum enim mens a vino corrupta fuerit, eadem patitur quæ currus qui aurigas excutiunt. Illi enim temere feruntur gubernatoribus privati; & mens multum errat, intellectu depravato.

IMMORTALIA quidem ſapias, dum ſis magnanimus; mortalia vero, dum moderate rebus quæ ſuppetunt fruaris.

EXISTIMA eruditionem eo majus bonum eſſe imperitiâ, quod omnes, qui

[1] Ἐὰν δέ σοι συμπίσῃ MSS. Bodl. & Coll. Nov. Codex Harl. delet ποτε. [2] τὰ αὐτὰ MS. Bodl. in altero γρ. ταῦτα.

rixandi cupiditate: φιλόνεικος vero is dici, qui in diſputationibus non facile de ſententiâ cedit, & pertinax eſt ſuarum rationum defenſor: δυσάρεστος quidem idem fere eſt, ſed latius patere videtur: ut ſit, cui nec dictis nec factis ſatisfieri poteſt, quales *morioſi* latine dicuntur, idem plerunque φιλαίτιοι ſunt, hoc eſt, vitium animi verbis etiam teſtantur: φιλεπίλιμηλοὶ vero ſunt ſeveri cenſores & nimium rigidi, qui nuſquam connivere volunt, & minutiſſima quæque delicta reprehendunt. *W.*

* Ἀθάνατα μὲν φρόνει] Verba hæc minus commode Latine reddi poſſunt, quare ita vertenda eſſe videntur, ac ſi Græce ſcriptum eſſet, μεγαλόψυχος ἴσο, ὡς ἀθάνατος, καταφρονῶν τῆς ὑπερβαλλούσης κτήσεως τῶν χρημάτων, συμμέτρως δὲ τῶν ὑπαρχόντων ἀπόλαυε, ὡς θνητός. *W.*

νους

νουλες πράτλουσιν, αὕτη δὲ μόνη καὶ προσεζημίωσε τὰς ἔχουλας. Πολλάκις γὰρ [1] ὧν τοῖς λόγοις ἐλύπησαν, [2] τούτῳ τοῖς ἔργοις τὴν τιμωρίαν [3] ἔδοσαν.

Οὓς ἂν [4] βούλῃ ποιήσασθαι φίλους, ἀγαθόν τι λέγε [5] περὶ αὐτῶν πρὸς τοὺς * ἀπαγγέλλουσας. [6] Ἀρχὴ μὲν γὰρ φιλίας ἔπαινος, ἔχθρας δὲ ψόγος.

Βουλόμενος, [7] παραδείγματα ποιοῦ τὰ παρεληλυθότα τῶν μελλόντων. Τὸ γὰρ ἀφανὲς ἐκ τοῦ φανεροῦ [8] ταχίστην ἔχει τὴν διάγνωσιν. Βούλου μὲν βραδέως, ἀποτέλει δὲ ταχέως τὰ δόξαντα. Ηγοῦ κρεῖττον εἶναι μὲν [9] Θεοῦ εὐτυχίαν, μὲν δ' ἡμῶν [10] αὐτῶν εὐβουλίαν.

cætera quidem mala perpetrant, lucrifaciunt: hæc autem ſola ipsâ laborantes etiam incommodo affecit. Sæpe enim quem verbis offenderunt, huic homini re ipsâ pœnas dederunt.

Quoscunque velis amicos facere, de iis aliquid boni dicito coram iis qui renunciant. Initium enim amicitiæ quidem eſt laudatio, inimicitiæ vero vituperatio.

Cum deliberes, fac res præteritæ ut ſint futurarum exempla. Obſcurum enim ex evidenti citiſſimam acquirit dijudicationem. Deliberes quidem tarde, quæ autem decreveris celeriter exequaris. Exiſtimes optimum eſſe eorum quæ a Deo quidem *proveniunt* felicitatem, quæ a nobis ipſis vero rectum conſilium. De qui-

[1] ὧν MSS. Bodl. ὃν τοῖς λόγοις ἐλύπησε &c. τιμωρίαν ἔδωκεν (nempe ἀπαιδευσία: non enim præceſſit ἀπαίδευσι) MS. Harl. [2] τούτων MSS. Bodl. [3] ἔδωκεν MS. Bodl. [4] βούλει MSS. Bodl. & Coll. Nov. [5] περὶ αὐτῶν πρότερον πρὸς τοὺς ἀπ. MS. Bodl. & Harl. [6] Ἀρχὴ γὰρ φιλ. μὲν ἔπ. MS. Bodl. & apud Ald. [7] παραδειγμα MS. Bodl. [8] πλείστην MS. Bodl. & Harl. [9] τῶν Θεῶν MSS. Bodl. Coll. N. & Harl. [10] Deeſt αὐτῶν in MS. Bodl. & Harl.

* ἀπαγγέλλουσας] Ferri & hoc poteſt κατ' ἀναλλαγὴν: ſed malim ἀπαγγελοῦσας. *W. in Caſt.*

*Περὶ ὧν ἂν αἰσχύνῃ παῤῥησιάσασθαι, βέλει δέ [1] τισι τῶν φίλων [2] ἀνακοινώσασθαι, χρῶ τοῖς λόγοις ὡς περὶ ἀλλοτρίας ὑποθέσεως. Οὕτω γὰρ τῶν ἐκείνων τε [3] γνώμην αἰσθήσῃ, καὶ [4] σεαυτὸν οὐ καταφανῆ ποιήσεις. [5] Ὅταν δ' ὑπὲρ τῶν σεαυτοῦ μέλλῃς τινὶ [6] συμβουλεύεσθαι, σκόπει [7] πρῶτον [8] πῶς ὑπὲρ τῶν αὐτοῦ διώκησεν. Ὁ γὰρ κακῶς διανοηθεὶς [9] ὑπὲρ τῶν ἰδίων, οὐδέποτε καλῶς βουλεύσεται [10] περὶ τῶν ἀλλοτρίων. [11] Οὕτω δ' ἂν μάλιστα βουλεύσαιο παροξυνθείης, εἰ τὰς συμφορὰς τὰς [12] ἐκ τῆς ἀβουλίας ἐπιβλέψειας. Καὶ γὰρ τῆς [13] ὑγιείας πλείστην

bus te puduerit aperte loqui, velles autem ea amicis quibuſdam impertire, ſermonibus utaris tanquam de alienâ re. Ita enim & illorum ſententias cognoſces, & teipſum non prodes. Quum vero de tuis ipſius negotiis quemvis conſulturus ſis, ſpectes primo quomodo *ipſe* res ſuas adminiſtrârit. Qui enim de rebus propriis male deliberavit, is nunquam recte de alienis conſulet. Ita autem quam maxime ad deliberandum incitaberis, ſi ſpectaveris calamitates quæ a conſilii inopiâ *provenerint*. Nam & ſanitatis maximam *tunc*

[1] τινι MSS. Bodl. & Coll. N. [2] κοινώσασθαι MS. Bodl. & Coll. N. [3] γινῶσιν MS. Bodl. [4] σαυτὸν & σαυτῷ poſtea MSS Bodl. & Coll. Nov. [5] Οταν ὑπὲρ τῶν σαυτῷ MSS. Bodl. & Harl. [6] βουλεύεσθαι MS. Bodl. in altero Bodl. & Harl. γρ. συμβούλῳ χρῆσθαι. Τινὶ συμβουλεύεσθαι eſt potius conſilium dare quam expetere. [7] πρότερον MSS. Bodl. & Harl. [8] πῶς τὰ ἑαυτῷ διώκ. MS. Bodl. [9] περὶ τῶν ἰδίων MS. Bodl. & Harl περὶ τῶν οἰκείων in altero Bodl. [10] ὑπὲρ MS. Bodl. [11] Οὕτω δ' ἂν κάλλιστα βουλεύσαιο MS. Harl. [12] ἐξ ἀβ. MS. Bodl. [13] ὑγείας MSS. Bodl.

* Περὶ ὧν ἂν αἰσχύνῃ παῤῥ.] Turpium duntaxat rerum pudere nos decet, quas antequam admittamus, nemini communicari oportet. Sed quia μήτε ἀπαθεῖς, μήτε ἀναμάρτητοι ſumus, ſi quod admiſſæ turpitudinis remedium quærimus, hoc artificio uti licebit. *W.*

ἐπι-

ἐπιμέλειαν ἔχομεν, ὅταν τὰς λύπας τὰς ἐκ τ ἀῤῥωστίας ἀναμιμνῃσκώμεθα.

* Μιμοῦ τὰ τ βασιλέων ἤθη, Ϲ δίωκε τὰ ἐκείνων ἐπιτηδεύματα. Δόξεις γὰρ αὐτὸς ἀποδέχεσθαι κ ζηλοῦν. Ὡς ἔσῃ σοι ξυμβήσεται καὶ πρός τε τὸ πλῆθει μᾶλλον ἐνδοκιμεῖν, κ τ παρ' ἐκείνων εὔνοιαν βεβαιοτέραν ἔχειν. [1] Πείθου μὲν κ τοῖς νόμοις τοῖς ὑπὸ τ βασιλέων κειμένοις. Ἰσχυρότατον μέν τοι νόμον ἡγοῦ τ ἐκείνων τρόπον. Ὥσπερ γὰρ τ ἐν δημοκρατίᾳ πολιτευόμενον τὸ πλῆθος δεῖ θεραπεύειν· οὕτω κ τ ἐν μοναρχίᾳ καλοικαγαθίαν τ βασιλέα προσήκει θαυμάζειν.

Εἰς ἀρχὴν καταστὰς μηδενὶ χρῶ πονηρῷ πρὸς τὰς διοικήσεις. Ὧν γὰρ ἂν ἐκεῖνος [2] ἁμάρτοι, σοὶ τὰς αἰτίας ἀναθήσουσιν. Ἐκ τ κοινῶν ἐπιμελειῶν ἀπαλλάττου

*temporis* curam habemus, quando moleſtias quæ e valetudine adverſâ ortæ ſunt reminiſcamur.

Regum mores imitare, & illorum ſtudia perſequere. Videberis enim ipſos probare & imitari. Ita tibi evenerit ut & apud plebem gloriam majorem aſſequaris, & ipſorum benevolentiam firmiorem habeas. Pareas quidem etiam legibus per reges ſtatutis. Validiſſimam autem *eſſe* legem exiſtimes ipſorum ingenium. Ut enim in ſtatu populari degentem oportet plebem colere: ita & illum qui in monarchiâ vivit regem decet admirari.

Ad magiſtratum evectus nemine utaris improbo in rebus adminiſtrandis. Culpam enim ex iis ortam quæ ille deliquerit tibi aſcribent. A publicis functionibus diſcedas non ditior, ſed lauda-

[1] Πείθου τοῖς νόμοις MSS. Bodl. [2] διαμάρτῃ MSS. Bodl. & Coll. N.

* Μιμοῦ τὰ τῶν βασιλέων ἤθη] Scilicet in rebus indifferentibus, cujuſmodi ſunt ſtudia & delectationes quædam, ut venationis, muſicæ, literarum. *W.*

μὴ πλουσιώτερον, ἀλλ' ἐνδοξότερον. Πολλῶν γὰρ χρημάτων κρείττων ὁ παρὰ τῶν πολιτῶν ἔπαινος. Μηδενὶ πονηρῷ πράγματι * μήτε παρίσασο, † μήτε συνηγόρει. Δόξεις γὰρ κἀ αὐτὸς τοιαῦτα πράττειν, οἷά περ ἂν τοῖς ἄλλοις πράττουσι βοηθῇς.

Παρασκεύαζε σεαυτὸν πλεονεκτεῖν μὲ[1] δυνάμενον, ἀνέχου δὲ τὸ ἴσον[2] ἔχειν. [3] Ἵνα δοκῇς ὀρέγεσθαι τῆς δικαιοσύνης, μὴ δι' ἀσθένειαν, ἀλλὰ δι' ἐπιείκειαν.

Μᾶλλον ἀποδέχου δικαίαν πενίαν, ἢ πλοῦτον ἄδικον. Τοσούτῳ γὰρ κρείττων δικαιοσύνη χρημάτων, ὅσῳ τὰ μὲν ζῶντας μόνον ὠφελεῖ, ἡ δὲ καὶ τελευτήσασι δόξαν παρασκευάζει· κἀκείνων μὲν τοῖς φαύλοις μέτεσι, [4] ταύτης δὲ τοῖς μοχθηροῖς ἀδύνατον μεταλαβεῖν. Μηδένα ζήλου τῶν

tior. Multis enim divitiis præſtantior eſt populi laudatio. Nulli actioni improbæ aut adſis, aut patrocineris. Videberis enim & ipſe talia facere, qualia facientibus aliis opituleris.

Te parato ut poſſis quidem aliis præſtare, ſis autem contentus, ſi parem cum aliis ſortem habeas. Ut videaris juſtitiam appetere, non propter impotentiam, ſed propter moderationem.

Magis probato paupertatem cum juſtitiâ, quam opes cum injuſtitiâ. Juſtitia enim eo præſtantior eſt opibus, quod hæ quidem viventibus tantum proſint, illa vero etiam mortuis gloriam paret; & harum quidem etiam improbi participes ſint, illam vero conſequi hominibus nequam ſit

[1] δύνασθαι MS. Bodl. [2] ἔχων MSS. Bodl. & Coll. N. [3] Ἵνα δ. γ' ἂν ὀρέγεσθαι MS. Bodl. [4] τούτου MS. Bodl.

* μήτε παρίσασο] Verbum hoc ad advocatos pertinet, qui etiam tacentes ſuâ perſonâ reo patrocinantur: quod Latini dicunt, *ſtare ab aliquo*. *W.*

† μήτε συνηγόρει] Hoc ad oratores pertinet, & cauſidicos, qui oratione defendunt reum, *W.*

ἐξ

ἐξ ἀδικίας κερδαινόντων, ἀλλὰ μᾶλλον ἀποδέχου τὺς μὴ δικαιοσυνης ζημιωθέντας. Οἱ γὰρ δίκαιοι τῶν ἀδίκων εἰ μηδὲν ἄλλο πλεονεκτοῦσιν, ἀλλ' ἢν [1] ἐλπίσι γε ἀγαθαίαις ὑπερέχυσι.

Πάντων μὲν ἐπιμελοῦ τὸ [2] περὶ τὸν βίον· [3] μάλιστα δὲ τὸ σεαυτοῦ φρόνησιν ἄσκει. Μέγιστον γὰρ ἐν ἐλαχίστῳ νοῦς ἀγαθὸς ἐν ἀνθρώπου σώματι.

Πειρῶ [5] τὸ μὲν σῶμα εἶναι φιλόπονον, [6] τὸ δὲ ψυχὴν φιλόσοφον· ἵνα τῷ μὲν ἐπιτελεῖν * δυνῇ τὰ δόξαντα, τῇ δὲ προορᾶν [7] ἐπίσῃ τὰ συμφέροντα.

† Πᾶν ὅ,τι [8] ἂν μέλλῃς λέγειν, πρότερον ἐπισκόπει τῇ

impossibile. Neminem æmuleris eorum qui ex injustitiâ lucrifaciunt, sed potius eos probes qui ob justitiam sunt multati. Justi enim si nullâ aliâ re injustis præstent, veruntamen spe bonâ *iis* sunt superiores.

Omnium quidem quæ ad vitam spectant curam habeas; maxime autem tuam ipsius prudentiam exerceas. Maxima enim in minimo res est mens bona in corpore hominis.

Coneris ut corpore quidem fias laborum amans, animo vero sapientiæ studiosus: ut cum illo possis exequi quæ decreveris, cum hoc vero calleas prospicere ea quæ conducunt.

Omnia quæcunque dicturus sis prius mente consi-

[1] ἐλπίσι χρηταῖς MS. Bodl. & Harl. Apud Aristotelem occurrit συνειδὸς καθαρὸν καὶ χρηταὶ ἐλπίδες. [2] περὶ βίου MSS. Bodl. deest τὸν in MS. Coll. N. [3] μᾶλλον MS. Bodl. [4] σαυτοῦ MSS. Bodl. & Coll. N. [5] τῷ μὲν σώματι MS. Bodl. [6] τῇ δὲ ψυχῇ MS. Bodl. [7] ἐπίστη MS. Bodl. [8] Deest ἂν in MS. Bodl.

* δύνῃ τὰ δόξαντα] Contra analogiam verborum in μι, quasi a thematibus δύνομαι, & ἐπίσομαι. *W. in Cast*

† Πᾶν ὅ,τι ἂν μέλλῃς λέγειν] Dubitare haud abs re queas an subjiciendum sit hoc præceptum, Δύο ποιοῦ καιρὸς τοῦ λέγειν: ac tum demum Νόμιζε μηδὲν εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων βέβαιον, & post χαῖρε μὲν ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσι. Videntur enim hæc præcepta potius a librariis distracta, quam ab autore, quamvis ordinis non observantissimo. *W. in Cast.*

γνώμῃ.

γνώμη. Πολλοῖς γὰρ ἡ γλῶττα προτρέχει τ̃ διανοίας.

Νόμιζε μηδὲν εἶναι τ̃ ἀνθρωπίνων βέβαιον. Οὕτω γὰρ ἄν τ' ἀτυχῶν ἔσῃ πρᾴχαρὴς, ἄν τε δυσυχῶν περίλυπ@.

Δύω ποιῆ καιρὸς ἓ λέγειν, ἢ περὶ ὧν οἶδα σαφῶς, ἢ περὶ ὧν ἀναγκαῖον εἰπεῖν. Ἐν τούτοις γὰρ μόνοις ὁ λόγ@ τ̃ σιγῆς κρείττων· ἐν ᾗ τοῖς ἄλλοις ἄμεινον σιγᾶν ἢ λέγειν.

Χαῖρε μὲ ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσι τ̃ ἀγαθῶν, [1] καὶ λυπῆ μετρίως ἐπὶ τοῖς [2] γινομένοις τ̃ κακῶν· [3] γίνου ᾗ τοῖς ἄλλοις [4] * μήθ' ἑν ἑτέροις ὢν καταδηλ@. Ατοπον γὰρ, τ̃ μὲ ὐσίαν ἐν τ̃ οἰκίαις ἀποκρύπτειν· τὴν ᾗ διάνοιαν φανερὰν ἔχοντα περιπατεῖν.

dera. Multorum enim lingua intellectui præcurrit.

Existimes nullam e rebus humanis firmam esse. Ita enim neque si feliciter egeris nimis lætus eris, nec si infeliciter nimium mœstus.

Duo loquendi tempora constitue, aut de iis quæ probe nôsti, aut de quibus necesse est ut loquaris. In hisce enim solis sermo silentio præstantior est: in aliis vero melius est tacere quam fari.

Gaudeas *mediocriter* quidem ob bona illa quæ eveniunt, & moderate doleas ob mala quæ accidunt; ne autem *aliis* appareat te alterutro horum affectuum occupari. Absurdum enim fuerit, opes quidem domi recondere, mente vero expositâ deambulare.

[1] λυπῆ δὲ μ. MSS. Bodl. [2] γιγνομένοις MSS. Bodl. & Harl. [3] γίγνε MS. Bodl. [4] μηδὲ ἐν ἑταίροις ὢν in altero MS. Bodl. & Harl. ἐν μηδετέροις in altero MS. Bodl. & Cod. impresso Coll. N.

* μήθ' ἐν ἑτέροις ὢν κατ'] Rodolphus *Neutrius tamen animi velis aliis esse manifestus.* Hinc colligit Brubachianus annotator eum legisse ἐν μηδετέροις. Sed nihil est necesse de lectione ambigere, cum utraque recta sit & eadem. Nam μήθ' ἐν ἑτέροις est Attica τμῆσις, ficut dicunt ὐδὲ εἷς, pro ὐδείς. *W. in Cast.*

Μᾶλλον

Μᾶλλον ὀλαβῦ ψόγον ἢ κίνδωνον. Δεῖ γὰρ εἶναι φοβερὰν τοῖς μὲ φαύλοις τ βίᾳ τελυτὴ· τοῖς δὲ σπουδαίοις τ ἐν τῷ ζῆν ἀδοξίαν. Μάλιστα μὲ πειρῶ ζῆν κτ' τ ἀσφάλειαν. Ἐὰν δέ σοί συμβῇ κινδυνῦσειν, ζήτει τὴν ἐκ βῦ πολέμυ ζωὴν μετὰ καλῆς δόξης, ἀλλὰ μὴ μετ' αἰσχρᾶς φήμης. Τὸ μὲ γὰρ τελυτῆσαι πάντων ἡ πεπρωμένη κατέκρινε· τὸ δὲ καλῶς ἀποθανεῖν, ἴδιον τοῖς σπουδαίοις [1] ἡ φύσις ἀπέφηνε.

Καὶ μὴ θαυμάσῃς, εἰ πολλὰ τ εἰρημένων σ' πρέπει σοι πρὸς τὴν νῦν παρῦσαν ἡλικίαν. Οὐδὲ γὰρ ἐμὲ τῦτο διέλαθεν· ἀλλὰ προειλόμην διὰ τ αὐτῆς πραγματείας, ἅμα τοῦ τε [2] παρόντ βίυ συμβυλίαν ἐξενεγκεῖν, κτ βῦ μέλλοντ χρόνου [3] παράγγελμα καταλιπεῖν. Τὴν μὲ γὰρ τύτων χρείαν ῥᾳδίως εἰδήσεις· τ δὲ συμβυλεύσα μετ' εὐνοίας χαλεπῶς εὑρήσεις. Οπως

MAGIS cave reprehenſionem quam periculum. Oportet enim metuendum eſſe improbis vitæ finem; probis vero id quod fit durante vitâ dedecus. Maxime quidem coneris vivere in tuto. Si quando autem tibi contigerit ut periclitéris, quæras e bello ſalutem quæ fit cum pulchrâ gloriâ, neutiquam vero quæ cum dedecore. Nam ut morerentur quidem omnes fatum *quaſi* condemnavit; honeſte vero mori, hoc probis *quaſi* proprium *ut eſſet* natura ordinavit.

NEQUE vero mireris, ſi multa e dictis hiſce tibi non conveniant in præſenti tuâ ætate. Neque enim me hoc latuit; verum elegi eâdem operâ ſimul de præſentis vitæ ratione conſilium proferre, & de futuro tempore præceptum relinquere. Horum enim uſum facile cognoſces; monitorem vero benevolentiâ præditum difficulter reperies. Ne igitur cætera ab alio

[1] Deſunt ἡ φύσις in MS. Bodl. Harl. [2] παρόλος σῦ βίυ MSS. Bodl. & [3] παράδειγμα MS. Bodl.

[1] ἓν τὰ λοιπὰ μὴ παρ' ἑτέρᾳ ζητῇς, ἀλλ' ἐντεῦθεν ὥσπερ ἐκ [2] ταμιείου προφέρῃς, ᾠήθλιν δεῖν μηδὲν παραλιπεῖν, ὧν ἂν ἔχω σοὶ συμβαλλέειν. Πολλὴν δ' ἂν [3] * τῷ Θεῷ χάριν ἐχοίλιν, εἰ μὴ διαμάρτοιμι τῆς δόξης [4] ἣν ἔχων περὶ σὲ τυγχάνω. Τῶν μὲν γὰρ ἄλλων τὰς πλείστας [5] ὑρήσομεν, ὥσπερ τὰ σιτία τοῖς ἡδίστοις μᾶλλον ἢ τοῖς ὑγιεινοτάτοις χαίρονας· ὅτω καὶ τὰ φίλων τοῖς συνεξαμαρτάνουσι πλησιάζονας, ἀλλ' οὐ τοῖς νουθετοῦσι. Σὲ δ' οἶμαι νομίζω τἀναντίον τούτων ἐγνωκέναι· τεκμήριόν σοι † τῇ περὶ τὰ ἄλλα σου παιδείαν φιλοπονία. Τὸν γὰρ αὐτῷ τὰ βέλτιστα πράττειν ἐπιτάττοντα, τοῦτον εἰκὸς

quæreres, ſed hinc tanquam e conditorio depromeres; exiſtimavi oportere nihil prætermittere eorum conſiliorum, quæ tibi poſſum offerre. Magnas vero Deo gratias haberem, ſi opinione non aberravero quam de te concepi. Aliorum enim quamplurimos inveniemus, ut ciborum jucundiſſimis potius quam ſaluberrimis delectari: ita iis amicis ſe adjungere qui ſimul peccant, non autem iis qui ipſos admonent. Te vero arbitror contraria hiſce ſtatuiſſe, quippe pro ſigno habeam tuam in reliquo inſtitutionis tuæ curſu induſtriam. Nam qui ſibi ipſi optima ut agat imperat,

[1] Deeſt ἓν MS. Bodl. [2] ταμείου MS. Bodl. [3] τοῖς Θεοῖς MSS. Bodl. [4] ἧς ἔχων MS. Bodl. [5] ὑρίσομεν MS. Coll. N.

* τῷ Θεῷ χάριν] Notetur obiter Deum ſingulari numero hic nominari, ut Plato cæterique ſaniores Philoſophi ſenſerunt, unum ſummum & ſolum eſſe Deum. Cum autem *Deos* dicunt, non ex animi ſui ſententiâ, ſed populariter loquuntur. *W.*

† τῇ περὶ τὴν ἀλ. σοῦ παιδ. φιλοπ.] Particula σοῦ ſive ab autore ſic poſita, ſive a librario tranſpoſita, referatur ad φιλοπονίαν. Per reliquam autem doctrinam intelligantur τά τε γραμματικὰ, καὶ μουσικὰ, καὶ γυμναστικὰ, quæ non proprie ad virtutis & honeſtatis præcepta pertinent, quamvis eam valde adjuvare poſſint. *W.*

καὶ

καὶ τῶν ἄλλων τὸς ἐπὶ τὴν ἀρετὴν ὠφελιμωτάτους ἀποδέχεσθαι.

Μάλιστα δ' ἂν παροξυνθείης ὀρεχθῆναι τῶν καλῶν ἔργων, εἰ καταμάθοις ὅτι καὶ [1] τὰς ἡδονὰς τὰς ἐκ τούτων μάλιστα * γνησίως [2] ἔχομεν. Ἐν μὲν γὰρ τῷ ῥαθυμεῖν, [3] καὶ τὰς πλησμονὰς ἀγαπᾶν, λύπαι αἱ λύπαι ταῖς ἡδοναῖς † ἐπεπήγασι. Τὸ δὲ περὶ τὴν ἀρετὴν φιλοπονεῖν, καὶ σωφρόνως τὸν ἑαυτοῦ βίον οἰκονομεῖν, ἀεὶ τὰς τέρψεις ‡ εἰλικρινεῖς καὶ βεβαιοτέρας ἀποδίδωσι. Καὶκεῖ μὲν [4] πρῶτον ἡσθέντες, ὕστερον [5] ἐλυπήθημεν· ἐνταῦθα δὲ, μετὰ τὰς λύπας τὰς ἡδονὰς ἔχομεν. Ἐν ἅπασι δὲ τοῖς ἔργοις, οὐχ ὅτω τὰ ἀρχῆς μνημονεύομεν, ὡς τὰ τελευτῆς αἴσθησιν

eum verisimile est etiam ex aliis eos qui ad virtutem hortantur probaturum.

Maxime vero incitatus fueris ad res præclaras expetendas, si didiceris, quod harum ope ipsis etiam voluptatibus sincerrime fruamur. Nam dum socordiam agimus & luxuriam amamus, statim molestiæ voluptatibus adnexæ sunt. Circa virtutem vero studere, & vitam propriam modeste administrare, semper voluptates sinceras & firmiores præstat. Et illic quidem primo delectati, postea doluimus: hîc autem post dolores voluptates carpimus. In omnibus autem operibus non tam principium recordamur, quam exitûs *quasi* sensum percipimus.

[1] τὰς ἡδ. ἐκ τούτων MSS. Bodl. & Coll. N. [2] ἔχωμεν MS. Bodl. [3] καὶ τῷ τὰς πλ. MS. Bodl. & Harl. [4] πρότερον MS. Bodl. [5] ἐλυπήθησαν MS. Bodl.

* γνησίως ἔχ.] Fortasse γνησίας. Sed & adverbium commode legitur. *W. in Cast.*

† ἐπεπήγασι] Est ἐπακείμενος medius, a verbo ἐπαπήγνυμαι, quod a verbo πήγω inusitato sua tempora mutuatur. *W.*

‡ εἰλικρινεῖς] Componi videtur ab εἰλέω & κρίνω, a discernendis rebus involutis & intricatis. Εἰλικρινὴς ἡδονὴ ea voluptas est, quæ nihil molesti vel adjunctum habet vel consequens. *W.*

λαμβά-

λαμβάνομεν. Τὰ γὰρ πλεῖστα [1] τῶν περὶ τὸν βίον, οὐ [2] δι' αὐτὰ τὰ πράγματα ποιούμεθα, ἀλλὰ τῶν ἀποβαινόντων ἕνεκα διαπονούμεθα. Ἐνθυμοῦ δή, [3] διότι τοῖς μὲν φαύλοις ἐνδέχεται τὰ τυχόντα πράττειν· * οὕτως γὰρ ὁ βίος τοιαύτην πεποίηται τὴν ὑπόθεσιν. Τοῖς δὲ σπουδαίοις οὐκ οἰόντε τ' ἀρετῆς ἀμελεῖν, [4] † ἢ πολλοὺς ἔχειν τοὺς ἐπιπλήττοντας. Πάντες γὰρ μισοῦσιν οὐχ οὕτω τοὺς ἐξαμαρτάνοντας, ὡς τοὺς ἐπιεικεῖς μὲν φάσκοντας εἶναι, μηδὲν δὲ τῶν τυχόντων διαφέροντας. [5] Εἰκότως. Ὅπου γὰρ τοὺς τῷ λόγῳ μόνῳ ψευδομένους ἀποδοκιμάζομεν· [6] ἥκιστα τοὺς τῷ βίῳ παντὶ [7] ‡ ἐλαττουμένους [8] οὐ φαύλους εἶναι

Plurimas enim res quæ ad vitam ſpectant, non propter res ipſas agimus, ſed eventuum gratiâ laboramus. Cogita autem quod hominibus quidem nequam conveniat quævis agere; ſtatim enim *ab initio* tale *quaſi* vitæ fundamentum poſuerunt. Probis vero quod impoſſibile ſit virtutem negligere, aut *non* multis incidere qui reprehendant. Omnes enim odio habent non tam eos qui delinquunt, quam qui ſe probos quidem eſſe jactant, in nullâ autem re vulgo *hominum* præſtantiores ſunt. Idque merito. Nam ſi eos qui ſermone tantum mentiuntur rejicimus; annon eos qui in

[1] Deeſt τῶν MS. Bodl. & Harl. [2] διὰ τὰ πρ. MS Bodl. [3] ὅτι MS. Bodl. & Harl. [4] διὰ τὸ πολλοὺς ἐχ. MS. Bodl. ἢ πολλοὺς ἔχῃ. MS. Harl. [5] Καὶ εἰκότως MS. Bodl. [6] ἥκιστα γε MSS. Bodl. & Harl. [7] ἐλαττωμένους MS. Harl. [8] πῶς οὐ φ. MS. Bodl.

* οὕτως γὰρ τῷ βίῳ τοιαύτην π.] Hic fere malim paſſive interpretari: *tale fundamentum vitæ illorum jactum eſt.* W.

† ἢ πολλοὺς ἔχειν] Nec οἰόντε, nec οὐχ' οἰόντε repeti commode poteſt in membro poſteriore. Aut igitur ἐλλειπτικῶς ſubintelligitur aliquid, ut ſi legas, ἢ πολλοὺς ἔχειν ἀνάγκη τοὺς ἐπιπλήττοντας: aut τὸ ἔχειν ſic accipiendum, quaſi poſitum ſit pro ἔξωσι. *W. in Caſt.*

‡ ἐλαττουμένους] Scilicet τῆς δόξης, καὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων προσδοκίας, τῆς περὶ αὐτοὺς ὑπαρχούσης. *W.*

φήσομεν;

φήσομεν; Δικαίως δ' ἂν τὰς τοιάτας [1] ὑπολάβοιμεν, μὴ μόνον εἰς ἑαυτὰς ἁμαρτάνειν, ἀλλὰ καὶ * τῆς τύχης εἶναι προδότας. Ἡ μὲν γὰρ αὐτοῖς χρήματα καὶ δόξαν καὶ φίλους [2] ἐνεχείρισεν· οἱ δὲ σφᾶς αὐτὰς ἀναξίας † τῆς ὑπαρχούσης εὐδαιμονίας κατέστησαν. Εἰ δὲ δεῖ θνητὸν ὄντα τῆς τῶν Θεῶν κατανοίας διανοίας· ἡγοῦμαι κἀκείνους δηλῶσαι τοῖς οἰκειοτάτοις μάλιστα δηλῶσαι, πῶς ἔχουσι πρὸς τὰς φαύλους καὶ τὰς πονηρίας τῶν [3] ἀνθρώπων. Ζεὺς γὰρ Ἡρακλέα καὶ Τάνταλον γεννήσας (ὡς οἱ μῦθοι λέγουσι, καὶ πάντες πιστεύουσι) τὸν μὲν διὰ τὴν ἀρετὴν ἀθάνατον ἐποίησε, τὸν δὲ διὰ τὴν κακίαν τῆς μεγίστας τιμωρίας ἐκόλασεν. Οἷς [4] χρὴ παραδείγμασι χρωμένους ὀρέγεσθαι τῆς καλοκαγαθίας, καὶ μὴ μόνον τοῖς ὑφ' ἡμῶν ἐρημένοις

totâ vitâ deficiunt malos esse dicemus? Jure autem tales existimemus non solum in seipsos peccare, verum etiam fortunæ proditores esse. Illa enim iis opes & honorem & amicos in manus tradidit, ii vero seipsos felicitate quæ adest indignos fecerunt. Quod si fas sit mortali Deorum sententias conjecturâ indagare; arbitror etiam ipsos, quemadmodum erga sibi conjunctissimos se gesserint, clarissime demonstraviſſe, quomodo erga homines improbos & erga bonos sint affecti: Jupiter enim quum Herculem & Tantalum genuerit, (ut fabulæ dicunt, & credunt omnes) illum quidem ob virtutem fecit immortalem, hunc vero ob nequitiam maximis suppliciis multavit. Quibus exemplis usos oportet honestatem appetere, nec in iis quæ a no-

[1] ὑπολαμβάνομεν MS. Bodl. [2] ἐνεχείρησεν MS. Bodl. [3] ἀνδρῶν MS. Coll. N. [4] δεῖ π. MS. Bodl.

* τῆς τύχης εἶναι προδ.] Rodolphus (quod etiam ab Eraſmo annotatum est) legit τῆς ψυχῆς. Vertit enim *animi sui proditores* Sed lectio altera haud dubie verior est. *W.*

† τῆς ὑπ. εὐδαιμονίας] Non beatos eos esse dicit, sed parandæ beatitatis facultatem suâ culpâ amisisse queritur. *W.*

ἐμμϑήειν, ἀλλὰ καὶ τῶν ποιητῶν τὰ βέλτιστα μανθάνειν, * καὶ τῶν ἄλλων σοφιστῶν, [1] εἴ τι χρήσιμον εἰρήκασιν, ἀναλεγώσκειν. Ὥσπερ γὰρ τὴν μέλιτταν ὁρῶμεν ἐφ' ἅπασι μὲν τοῖς ἄνθεσι καθιζάνουσαν, ἀφ' [2] ἑκάστου δὲ τὰ [3] χρήσιμα λαμβάνουσαν· οὕτω χρὴ καὶ τοὺς παιδείας ὀρεγομένους μηδενὸς μὲν ἀπείρως ἔχειν, πανταχόθεν δὲ τὰ χρήσιμα συλλέγειν. Μόλις γὰρ ἄν τις, † ἐκ ταύτης τῆς ἐπιμελείας, τὰς τῆς φύσεως ἁμαρτίας [4] ἐπικρατήσειεν.

bis dicta ſunt ſolummodo perſtare, verum etiam optima quæque Poetarum perdiſcere, & aliorum Sapientum ſi quid utile dixerint perlegere. Nam ut apem videmus omnibus quidem floſculis inſidere, ab unoquoque autem utilia carpere; ita oportet eos qui eruditionem appetunt, nullius quidem rei inexpertos eſſe, undequâque vero utilia colligere. Vix enim naturæ pravitates etiam hac *adhibitâ* diligentiâ quiſquam ſuperaverit.

[1] εἰ χρήσιμον MS. Bodl. [2] ἑκάστων MS. Bodl. & Coll. Nov.
[3] βέλτιστα MS. Bodl. [4] κρατήσειεν MS. Bodl.

* καὶ τῶν ἄλλων σοφ ] Fortaſſe καὶ τὰ τῶν ἄλλων σοφιστῶν. *W. in Caſt.*
† ἐκ ταύτης ] Id eſt διὰ ταύτης. *W.*

ARGU-

# ARGUMENTUM

## Ex Hieronymo Wolfio,

## In Orationem ad

# NICOCLEM.

UT ſuperior Oratio adoleſcentiam vitamque privatam in genere format: ita hæc adminiſtrandæ Reipub. præcepta complectitur. Nicoclem enim Evagoræ filium Salaminis Cypriæ regem hortatur, ac ſaluberrimis præceptis inſtruit, ad regnum clementer & feliciter adminiſtrandum. Repetuntur ex Paræneſi nonnulla, ſed aliis verbis: & hîc etiam pleraque ſunt, quæ, paucis mutatis, ad privatos homines facillime transferantur. Quod ad docendi viam, & hujus orationis partes attinet; eadem ejus ferme ratio eſt, quæ & ſuperioris, & illius etiam quæ ſequitur. Conſtat enim procœmio, explicatione præceptorum, & peroratione: miſtaſque præceptionibus habet adhortationes. Superior igitur privata paræneſis, hæc regia dici poteſt.

# ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ

## *ΠΡΟΣ

# ΝΙΚΟΚΛΕΑ

## ἢ περὶ βασιλείας λόγος.

ΟΙ μὲν εἰωθότες, ὦ [1] Νικόκλεις, ὑμῖν τοῖς βασιλεῦσιν ἐσθῆτας ἄγειν, ἢ χαλκὸν, ἢ χρυσὸν εἰργασμένον, ἢ ἄλλό τι τῶν τοιούτων [2] χρημάτων, ὧν αὐτοὶ μὲν ἐνδεεῖς εἰσὶν, ὑμεῖς δὲ πλουτεῖτε· λίαν ἔδοξαν

# ISOCRATIS

## AD

# NICOCLEM

## de Regno Oratio.

QUI quidem ſolent, O Nicocles, vobis Regibus veſtes advehere, aut æs, aut aurum affabre factum, aut aliquid aliud talium bonorum, quibus ipſi quidem ſunt indigi, vos autem abundatis: mihi viſi

[1] Νικόκλεες MS. Bodl. [2] κλημάτων MS. Bodl. Coll. N. & Harl.

* Πρὸς Νικόκλεα] Unius orationis meminit Plutarchus, pro quâ Iſocrati Nicocles viginti talenta dono dederit. Mihi veriſimilius videtur id factum eſſe magis propter reliquas duas, quarum altera *Nicocles* ſeu *Symmachicus*, altera *Evagoras* inſcribitur. *W.*

εἶναί

εἶναί μοι καλαφανεῖς, ἢ δόσιν, ἀλλ' ἐμπορίαν ποιήμφοι, & πολὺ τεχνικώτερον αὐτὰ πωλοῦντες, τ̃ ὁμολογούντων καπηλεύειν. [1] Ἐγὼ δ' ἡγησαίμιλω ἂν ταύτῃ καλλίστῃ [2] δωρεὰν, καὶ χρησιμωτάτῃ, καὶ μάλιστα πρέπουσαν ἐμοί τε δοῦναι, & σοὶ λαβεῖν· εἰ δυνηθείην ὁρίσαι, ποίων ἐπιτηδευμάτων ὀρεγόμφος, καὶ τίνων ἔργων ἀπεχόμφος, ἄριστ' ἂν καὶ τ̃ πόλιν καὶ τ̃ βασιλείαν διοικοίης. Τὰς μ̃ γὰρ ἰδιώτας ἐστὶ πολλὰ τὰ παιδεύοντα, καὶ μάλιστα μ̃ τὸ μὴ τρυφᾶν, ἀλλ' ἀναγκάζεσθαι πρὸ τοῦ βίου καθ' ἑκάστην ἀγωνίζεσθαι τὴν ἡμέραν. Ἔπειθ' οἱ νόμοι, καθ' οὓς ἕκαστοι πολιτεύομφοι τυγχάνουσιν. Ἔτι δ' ἡ παῤῥησία, & τὸ φανερῶς ἐξεῖναι τοῖς τε φίλοις ἐπιπλῆξαι, καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐπιθέσθαι [3] ταῖς ἀλλήλων ἁμαρτίαις. Πρὸς ἢ τούτοις, τινὲς καὶ τ̃ ποιητῶν τ̃ προγεγομμένων ὑποθήκας ὡς χρὴ ζῆν καλαλελοίπασιν. Ὡς'

sunt nimis aperte non donum *dare*, sed mercaturam facere, & multo artificiosius res illas vendere, quam qui se cauponari profitentur. Ego autem existimarem hoc donum esse pulcherrimum, & utilissimum, & quod maxime conveniret tam mihi qui darem, quam tibi qui acciperes; si possem describere qualia studia appetendo, & a qualibus rebus abstinendo, optime & urbem & regnum administres. Privatos enim multa sunt quæ erudiant, idque vel maxime quidem, quod non in luxu vitam agant, sed cogantur victûs gratiâ singulis diebus *quasi* decertare. Deinde leges, sub quibus singuli in republicâ degunt. Præterea libertas loquendi, & quia amicis liceat aperte reprehendere, & inimicis peccata invicem adoriri. Adhæc vero quidam etiam Poetarum veterum præcepta quomodo vivere opor-

[1] Desunt Ἐγὼ δ' MS. Coll. N. [2] εἶναι MS. Coll. N. [3] Desunt ταῖς ἀλλ' ἁμαρτίαις MS. Bodl. & Harl.

ἐξ ἁπάντων τούτων εἰκὸς αὐτὰς βελτίους γίνεσθαι. Τοῖς γὰρ τυράννοις οὐδὲν ὑπάρχει τοιοῦτον· [1] ἀλλ' ὡς μᾶλλον ἔδει τῶν ἄλλων παιδεύεσθαι, ἐπειδὰν εἰς τὴν ἀρχὴν καθισταθῶσιν, ἀνεθέτηλοι διαφερόντως εἰσίν. Οἱ μὲν γὰρ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων αὐτοῖς οὐ πλησιάζουσιν· οἱ δὲ ζῶντες πρὸς χάριν ὁμιλοῦσιν. Καὶ γάρ τοι κύριοι [2] γιγνόμενοι χρημάτων πλείστων, καὶ πραγμάτων μεγίστων· διὰ τὸ μὴ καλῶς χρῆσθαι ταύταις τῇ ἀφορμαῖς, πεποιήκασιν ὥστε *πολλοὺς ἀμφισβητεῖν, πότερόν ἐστιν ἄξιον ἑλέσθαι τὸν τοῦ ἰδιωτεύοντος μὲν, † ἐπιεικῶς δὲ πράττοντος, ἢ τὸν τοῦ τυραννεύοντος. Ὅταν μὲν γὰρ ἀποβλέψωσιν εἰς τὰς τιμὰς, καὶ τοὺς πλούτους, καὶ τὰς δυναστείας, ἰσοθέους ἅπαντας νομίζουσι τοὺς ἐν ταῖς μοναρχίαις ὄντας. Ἐπειδὰν

teat reliquerunt. Adeo ut ex hiſce omnibus veriſimile ſit ipſos fore meliores. Regibus vero nihil tale ſuppetit; ſed quos oporteret magis quam alios erudiri, ii ſimul atque in principatu conſtituti ſunt, ſine monitore vitam agunt. Hominum enim plerique ad ipſos non accedunt; qui vero ipſis ſunt propinqui ut gratiam ineant ſolummodo verſantur. Proinde opum plurimarum potentes facti, & negotiorum maximorum; propterea quod non recte hiſce occaſionibus uſi ſint, fecerunt ut dubitarent multi, utrum magis expediret vitam eligere privatorum quidem, ſed recte degentium, quam tyrannorum. Quum enim reſpexerint ad honores, & divitias, & potentiam, Diis pares cenſent omnes qui in monarchico imperio ſunt collocati. Si

[1] ἀλλ' ὡς ἔδει παιδεύεσθαι μᾶλλον τῶν ἄλλων MSS. Harl. [2] γιγνόμενοι MS. Bodl.

* πολλοὺς ἀμφισβητεῖν] Scilicet τῶν εὐφρονούντων. *W.*

† ἐπιεικῶς δὲ πραττόντων] Referri hoc poteſt vel ad morum modeſtiam, vel ad fortunarum mediocritatem, id quod magis probo. *W.*

ἂν ᾖ ἐνθυμηθῶσι τὰς φόβας καὶ τὰς κινδύνους, * καὶ διεξιόντες λόγῳ τὰς μὴ ὑφ' ὧν ἥκιστα ἔχρῃν διεφθαρμένους, τοὺς δ' εἰς τοὺς οἰκειοτάτους ἐξαμαρτεῖν ἠναγκασμένους, τοῖς δ' ἀμφότερα ταῦτα συμβεβηκότα· πάλιν ὁπωσοῦν ζῆν ἡγοῦνται λυσιτελεῖν μᾶλλον, ἢ μὴ τοιούτων συμφορῶν ἁπάσης τῆς Ασίας βασιλεύειν. † Ταύτης δὲ τῆς ἀνωμαλίας καὶ ‡ τῆς ταραχῆς αἴτιόν ἐστιν, ὅτι τὴν βασιλείαν ‖ ὥσπερ [1] ἱερωσύνην πάντες ἀνδρὸς εἶναι νομίζουσιν, ὃ [2] τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων μέγιστόν ἐστι, καὶ [3] πλεῖον ἢ προ-

mul ac vero timores animo perpenderint & pericula, & *animo* percurrentes invenerint alios quidem ab iis a quibus minime deceret perditos, alios vero in ſibi conjunctiſſimos peccare coactos, aliis autem hæc utraque accidiſſe; iterum quamcunque vitæ rationem inire magis expedire cenſent, quam cum talibus calamitatibus Aſiæ univerſæ imperare. Hujus autem opinionum diverſitatis & perturbationis in causâ hoc eſt, quod regnum, tanquam ſacerdotium, hominis cujuſque eſſe exiſtiment, quod *tamen* inter res humanas maximum quiddam eſt, & quod maximâ indigeat pro-

[1] ἱερωσύην apud Aldum & H. Steph. [2] πάντων τῶν MS. Bodl.
[3] πλείονος MS. Bodl. & Coll. N.

* καὶ διεξιόντες] Scilicet παρ' ἑαυτοῖς: hoc eſt λογιζόμενοι ἢ ἐνθυμούμενοι. Niſi quis malit ſubintelligere τὰς ἱστορίας, ut ſit διεξιέναι idem quod ἀναγινώσκειν. *W.*

† Ταύτης δὲ τῆς ἀνωμαλίας] Sc. τῆς ὑπολήψεως περὶ τὸν τυραννικὸν βίον *Tam diverſi & repugnantis ſibi judicii.* Nihil vetare videtur, quo minus ἀνωμαλίαν per διαστροφὴν, id eſt *perverſitatem* interpreteris, quâ & a naturæ præſcripto & officii regulâ diſceditur. *W.*

‡ τῆς ταραχῆς] Sc. τὸν τυραννικὸν βίον. Nam prius vocabulum ad opiniones hominum eâdem de re diverſas; poſterius ad tragicos regum eventus refertur. *W.*

‖ ὥσπερ ἱερωσύνην] Videtur hoc intelligendum non tam de illis ſacerdotibus, qui ſacra per omnem ætatem curabant, quam de iis qui ſorte apud Athenienſes reges ſacrificuli & pontifices deſignabantur, nec quicquam fere præſtabant aliud, quam quod in pompâ ſacrorum illuſtri ornatu ſe ſpectandos præberent. *W.*

νοίας δεόμενον. * Καθ' ἑκάστων μὲν ἓν πρᾶξιν, ἐξ ὧν ἄ
τις μάλιστα δυνατὸν κρῖναι τρόπον διοικεῖν, καὶ τὰ μὲν ἀγαθὰ
διαφυλάττειν, τὰς δὲ συμφορὰς διαφεύγειν, τῶν ἀεὶ παρ
όντων ἔργον ἐστὶ συμβουλεύειν. Καθόλου δὲ τῶν ἐπιτηδευμάτω
ὧν χρὴ σοχάζεσθαι, καὶ πρὸς ἃ δεῖ διαλέγειν, ἐγὼ πειρά
σομαι διελθεῖν. Εἰ μὲν ἔν ἔσται τὸ δῶρον ἐξειργασθὲν ἄξιο
τῆς ὑποθέσεως, χαλεπὸν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ζητεῖν. Πολλὰ
γὰρ καὶ τῶν ἐμμέτρων ποιημάτων, καὶ τῶν καταλογάδην συγ
γραμμάτων, ἔτι μὲν ἐν ταῖς διανοίαις ὄντα τῶν ζητουμέν
των, μεγάλας τὰς προσδοκίας παρέσχεν· ἐπιτελεσθέντα
δὲ, καὶ τοῖς ἄλλοις [1] ὑποδεικθέντα, πολὺ καταδεεστέραν
τὴν δόξαν τῆς ἐλπίδος ἔλαβεν. Οὐ μὴν ἀλλὰ [2] καὶ
τό γε ἐγχείρημα καλῶς ἔχει, τὸ ζητεῖν τὰ παραλελειμ-

videntiâ. Ac in ſingulis quidem actionibus, quorum ope quis potiſſimum poſſit recte res adminiſtrare, & bona quidem conſervare, calamitates vero evitare, eorum munus eſt conſilium dare, qui *tibi* ſemper præſto ſunt. In genere vero ſtudia ea, ad quæ velut ad ſcopum collimare oportet, & quibus immorari, ego conabor percurrere. An vero donum cum fuerit abſolutum, ſubjecto dignum fuerit, difficile eſt ab initio perſpicere. Multa enim & Poematum metro confectorum, & librorum proſâ oratione conſcriptorum, dum adhuc quidem in componentium mentibus fuerunt, maximas *de ſe* expectationes concitârunt; perfecta vero & aliis monſtrata, gloriam ſunt adepta multo minorem ſpe. Atqui tamen hoc conamen præclarum eſt, ut *ſc.* quæramus *ab aliis* prætermiſſa,

[1] ἐπιδεικθέντα MS. Harl. [2] τὸ ἐγχειρ. MS. Bodl. & Coll. N.

* Καθ' ἑκάστην μὲν ἓν πρᾶξιν] Niſi βραχυλογία Græca excuſaret, legerem ταῦτ' ἐξ ὧν, & paulo poſt, Καθόλου δὲ ὧν ἐπιτηδευμάτων χρὴ σοχάζεσθαι, niſi ἀνεπιτρώσεως φάρμακον occurreret. *W. in Caſt.*

μένα,

μία, καὶ νομοθετεῖν ταῖς μοναρχίαις. Οἱ μὲν γὰρ τοὺς ἰδιώτας παιδεύοντες, ἐκείνους μόνους ὠφελοῦσιν. Εἰ δέ τις τοὺς κρατοῦντας τοῦ πλήθους ἐπ' ἀρετὴν προτρέψειεν, ἀμφοτέρους [1] ἂν ὠφελήσειε, καὶ τοὺς τὰς δυναστείας ἔχοντας, καὶ τοὺς ὑπ' [2] αὐταῖς ὄντας· τοῖς μὲν γὰρ ἂν τὰς ἀρχὰς ἀσφαλεστέρας, τοῖς δὲ τὰς πολιτείας πρᾳοτέρας ποιήσειεν.

Πρῶτον μὲν οὖν σκεπτέον, τί τὸ βασιλεύοντων ἔργον ἐστίν. [3] Ἐὰν γὰρ τὸ κεφάλαιον, καὶ τὴν δύναμιν ὅλου τοῦ πράγματος καλῶς περιλάβωμεν· ἐνταῦθα ἀποβλέποντες, ἄμεινον καὶ περὶ τῶν ἄλλων μερῶν ἐροῦμεν. Οἶμαι δὴ πάντας ἂν ὁμολογῆσαι, προσήκειν αὐτοῖς, πόλιν τε δυσυχοῦσαν παῦσαι, καὶ καλῶς πραττομένην διαφυλάξαι, καὶ μεγάλην ἐκ μικρᾶς ποιῆσαι. Τὰ γὰρ ἄλλα τὰ καθ'

monarchiisque *velut* leges præscribamus. Nam qui privatos erudiunt, illis solis prosunt. Si quis vero populi potentes ad virtutem deflexerit, utrisque profuerit, cum potentiam habentibus, tum iis qui ipsis sunt subjecti: nam illis potestatem tutiorem, his in civitate degendi conditionem leniorem effecerit.

Primum igitur considerandum est, quodnam eorum qui regnant sit officium. Si enim summam & totius rei vires *quæ sint* recte *animo* complexi fuerimus; illuc respicientes melius etiam de aliis partibus dicemus. Arbitror equidem omnes fateri quod ipsis conveniat, cum efficere ut civitas a miseriis liberetur, tum ita ipsam conservare ut feliciter rem agere pergat, & magnam ex parvâ reddere. Nam

[1] Deest ἂν MS. Coll. N. [2] αὐτοῖς MS. Harl. & apud Ald.

[3] Ἐὰν γὰρ ἐν κεφαλαίοις περιλάβωμεν ὅλην τὴν δύναμιν τοῦ πράγματος, καλῶς ἐνταῦθ' ἀπ' MS. Bodl. Ἐὰν γὰρ ἐν κεφαλαίοις τὴν δυν. ὅλου τοῦ πρ. καλῶς περιλάβωμεν. MS. Harl.

ἑκάστῳ ἡμέραν ζυμπίπτοντα, τούτων ἕνεκα πρακτέον ἐστί. Καὶ μὲν ἐκεῖνό γε φανερὸν, ὅτι δεῖ τοὺς ταῦτα διωκησομένους, καὶ περὶ τούτων βουλευσομένους, μὴ ῥαθυμεῖν· ἀλλὰ σκοπεῖν, ὅπως φρονιμώτερον διακείσονται τῶν ἄλλων. Δέδεικται δὲ, ὅτι τοιαύτας ἕξουσι τὰς βασιλείας, οἵας περ ἂν τὰς αὐτῶν γνώμας παρασκευάσωσιν. Ὥστε οὐδενὶ τῶν ἀθλητῶν ἄτοπον προσήκει τὸ σῶμα γυμνάζειν, ὡς πρὸς βασιλεῦσι τῷ ψυχῇ τῇ ἑαυτῶν. Ἅπασαι γὰρ αἱ πανηγύρεις ἀθλοθέτην τίθεασιν τούτων τῶν ἄθλων, ὑπὲρ ὧν ὑμεῖς καθ' ἑκάστην ἀγωνίζεσθε τὴν ἡμέραν. * Ὧν ἐνθυμούμενον χρὴ προσέχειν τὸν νοῦν, ὅπως ὅσον περ τιμαῖς τῶν ἄλλων προέχεις, τοσοῦτον καὶ τῇ δόξῃ αὐτῶν διοίσεις. Καὶ μὴ νόμιζε, τὴν ἐπιμέλειαν ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις πράγμασι χρησίμην εἶναι, πρὸς δὲ τὸ βελτίους ἡμᾶς καὶ

cætera, quæ quotidie accidunt, horum gratiâ facienda ſunt. Et quidem illud manifeſtum eſt, quod hæc agere qui poterunt, & qui de hiſce deliberabunt, oporteat non ſocordes eſſe; ſed ſpectare quomodo prudentiores aliis ſint. Certum eſt enim talia eos regna habituros, quales ipſorum animos effecerint. Quare nemini ex athletis ita convenit corpus exercere, ut regibus ipſorum mentem. Nam ludorum congreſſus univerſi nullam præmiorum illorum partem ſtatuunt, pro quibus vos quotidie decertatis. Quæ conſiderantem *te* oportet animum intendere, ut, quanto aliis honore præſtas, tanto etiam virtutibus eos ſuperaveris. Neque cenſeas curam in aliis quidem rebus utilem eſſe,

[1] περὶ τηλικούτων βουλ. μὴ ῥαθυμεῖν μηδ' ἀμελεῖν, ἀλλὰ σκοπεῖν ὅπως φρονιμώτεροι διακείσονται MS. Harl. [2] οὐδὲν MS. Harl. [3] περὶ MS. Harl. [4] προέχῃς & διοίσῃς MS. Harl. [5] ὑμᾶς MS. Harl.

* Ὧν ἐνθυμούμενον] Obſervetur conſtructio verbi cum genitivo. Uſitate enim dicitur ἐνθυμ. *W.*

φρονι-

φρονιμωτέρους γίνεσθαι μηδεμίαν ἔχειν δύναμιν. Μηδὲ οὕτω παγνῶς τῶν ἀνθρώπων τοσαύτην δυσχέρειαν, ὡς ἐπὶ τὰ θηρία τέχνας ἐξευρήκαμεν, αἷς αὐτῶν τὰς ψυχὰς θεραπεύομεν, καὶ πλείονος ἀξίας ποιούμεθα· ἡμᾶς δ' αὐτοὺς οὐδὲν ἂν πρὸς ἀρετὴν ὠφελήσαιμεν. [1]* Ἀλλ' ὡς καὶ τὴν παιδεύσεως καὶ τὴν [2] ἐπιμελείας δυναμένην τὴν ἡμετέραν ψυχὴν διεργετεῖν, οὕτω διάκεισο [3] τὴν γνώμην· [4] καὶ τῶν τε παρόντων τοῖς φρονιμωτάτοις πλησίαζε, καὶ τῶν ἄλλων οὓς ἂν δύνῃ μεταπέμπου· καὶ μήτε τῶν ποιητῶν τῶν εὐδοκιμούντων, † μήτε τῶν σοφιστῶν μηδενὸς οἴου δεῖν ἀπείρως ἔχειν· ἀλλὰ τῶν μὲν ἀκροατὴς γίνου, τῶν δὲ μαθητής· καὶ παιδεύου ζαυτὸν, ‡ τῶν μὲν ἐλαττόνων κρίνων,

ut vero nos meliores & prudentiores fiamus nihil valere. Neque homines tantæ infelicitatis condemnes, ut ad beſtias quidem tractandas artes invenerimus, quibus ipſarum animos placamus, & ut ipſæ majoris ſint pretii facimus; nobis vero ipſis nihil ad virtutem opitulemur. Atqui, tanquam & inſtitutio & cura *adhibita* mentes noſtras valeat adjuvare, ita ſis animo affectus; & cum præſentium prudentiſſimis verſeris, & aliorum quos potes accerſito; neque Poetarum celebrium, nec ſapientum cujuſpiam exiſtimes te decere non eſſe expertum; ſed illorum quidem auditor fias, horum vero diſcipulus: & teipſum ita pares, ut ſis

[1] Αλλως τε καὶ τῆς π. MS. Harl. in Cod. impreſſo Coll. N. & apud Ald. [2] μάλιστα δυν. τὴν ἡμ. φύσιν εὐεργετεῖν, MS. Harl. [3] Deſunt τὴν γνώμην MS. Coll. N. [4] Deeſt καὶ MS. Harl.

* Ἀλλ' ὡς καὶ τῆς π.] Alii Codices perperam & nullo cum ſenſu habent ἄλλως τε. Commodius videretur legi ἀλλ' ὡς τῆς τε παιδεύσεως, καὶ &c. Fieri etiam poteſt ut in archetypo ſcriptum fuerit ἀλλ' ὥς γε, librarius vero hæc conjunxerit & τε pro γε ſcripſerit. *W.*

† μήτε τῶν σοφιστῶν] Hoc nomine non tantum Rhetores, ſed etiam Philoſophi ab Iſocrate appellari videntur. *W.*

‡ τῶν μὲν ἐλασσόνων κ.] Per ἐλασσόνων malo intelligere τὴν φρόνησιν καὶ τὴν παιδείαν, ἢ τὴν ἀξίαν. *W.*

τῶν

τῶν ἢ μειζόνων ἀνταγωνιστήν. Διὰ γὰρ τούτων τῶν γυμνασίων τάχιστ' ἂν γένοιο τοιοῦτος, οἷον ὑπεθέμεθα δεῖν εἶναι τὸν ὀρθῶς [1] βασιλεύσοντα, καὶ τὴν πόλιν ὡς χρὴ διοικήσοντα. Μάλιστα δ' ἂν αὐτὸς ὑπὸ σαυτοῦ φανήσῃ, εἰ δεινὸν ἡγήσαιο, τοὺς χείρους τῶν βελτιόνων ἄρχειν, καὶ τοὺς ἀνοητοτέρους τοῖς φρονιμωτέροις προστάττειν. Ὅσῳ γὰρ αὐτὸς ἐρρωμενέστερός τ' τῶν ἄλλων * ἄνοιαν ἀτιμάσῃς, τοσούτῳ μᾶλλον τ' σεαυτὸν δόξαν ἀσκήσεις. Ἀρχὰς μὲν οὖν ἐντεῦθεν χρὴ τοὺς μέλλοντάς τι ποιήσειν τῶν δεόντων.

Πρὸς δὲ τούτοις φιλάνθρωπον εἶναι δεῖ καὶ φιλόπολιν. Οὔτε γὰρ ἵππων, οὔτε κυνῶν, οὔτε ἀνδρῶν, οὔτ' ἄλλου πράγματος οὐδενὸς οἷόν τε καλῶς ἄρχειν, ἢν μή τις χαίρῃ τούτοις, ὧν αὐτὸν δεῖ ποιεῖσθαι τ' ἐπιμέλειαν. Μελέτω σοι δ' πλήθους, καὶ πεῖρα παντὸς ποιοῦ κεχαρισμένως

minorum quidem judex, majorum vero æmulus. Per haſce enim exercitationes cito talis fias qualem eſſe poſuimus oportere eum qui recte ſit regnaturus, & rempublicam uti decet adminiſtraturus. Potiſſimum vero tute a teipſo incitatus fueris, ſi abſurdum eſſe duxeris deteriores præſtantioribus imperare, & ſtolidiores ſapientioribus præcipere. Quanto enim vehementius aliorum inſcitiam deſpexeris, tanto magis tuum ipſius ingenium exercebis. Hinc igitur auſpicari oportet illos qui aliquid eorum quæ convenientia ſunt facere aggrediuntur.

Adhæc vero & hominum & civitatis amantem eſſe decet. Nam nec equis, nec canibus, nec viris, nec alicui alteri rei poſſibile eſt ut quis recte imperet, niſi delectetur iis, quorum curam gerere ipſum oportet. Curæ tibi ſit populus, & ſuper omnia fac ut iis jucunde imperes; ſciens quod

[1] βουλεύσοντα, καὶ τὴν πόλιν ὀρθῶς ὡς χρὴ δ. MS. Harl.

* ἄνοιαν ἀτιμάσῃς,] Quidam Codices ἄγνοιαν habent minus recte. *W.*

αὐτοῖς

αὐτοῖς ἄρχειν· γινώσκων, ὅτι καὶ τῶν ὀλιγαρχιῶν καὶ τῶν ἄλλων πολιτειῶν, αὗται πλεῖστον χρόνον διαμένουσιν, αἵ τινες ἂν ἄριστα τὸ πλῆθος [2] θεραπεύσωσι. Καλῶς δὲ ἡμαλωγήσεις, ἐὰν μήτε τὸν ὄχλον ὑβρίζειν ἐᾷς, μήτε ὑβριζόμενον περιορᾷς· ἀλλὰ [3] σκοπῆς, ὅπως οἱ βέλτιστοι μὲν τὰς τιμὰς ἕξουσιν, οἱ δ' ἄλλοι μηδὲν ἀδικηθήσονται. Ταῦτα γὰρ στοιχεῖα πρῶτα καὶ μέγιστα χρηστῆς πολιτείας ἐστί.

[4] Τῶν προσταγμάτων καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων [5] κίνει καὶ [6] μετατίθει τὰ μὴ [7] καλῶς κατεστῶτα. Καὶ μάλιστα μὲν εὑρετὴς γίνου τῶν βελτίστων· εἰ δὲ μή, μιμοῦ τὰ πρῶτα τοῖς ἄλλοις καλῶς ἔχοντα.

Ζήτει νόμους τοὺς μὲν σύμπαν δικαίους καὶ συμφέροντας, καὶ σφίσιν αὐτοῖς ὁμολογουμένους· πρὸς δὲ τούτοις, οἵ τινες τὰς μὲν ἀμφισβητήσεις ὡς ἐλαχίστας, τὰς δὲ διαλύσεις ὡς οἷόν

& ex oligarchiis & aliis rerump. formis, illæ plurimum tempus maneant, quæcunque optime populum coluerint. Recte vero populum moderaberis, si nec plebem contumelioſam fieri ſinas, nec contumeliis affici negligenter patiaris: verum cures, ut optimi quidem honores adipiſcantur, cæteri vero in nullâ re injuriis afficiantur. Hæc enim elementa prima & maxima ſunt reipublicæ *bene* & utiliter conſtitutæ.

Ea ex edictis & inſtitutis move & muta, quæ non recte poſita ſunt. Et maxime quidem optimorum ſis inventor: ſin hoc minus poſſis, ea imiteris quæ apud alios recta ſunt.

Leges quære quæ juſtæ quidem omnino ſint & utiles, & quæ ſibi ipſis congruant; adhæc autem *tales* quæ controverſias quidem quam pauciſſimas, compoſitiones vero *litium* quam

[1] Deeſt αὐτοῖς MS. Coll. Nov. [2] θεραπεύωσι MS. Harl. [3] σκοπεῖς (ut ἐᾷς & περιορᾷς) MS. Harl. [4] Τῶν πραγμάτων καὶ τῶν προσταγμάτων κίνει — & abeſt ἐπιτηδευμάτων MS. Harl. [5] κίνει καλῶς MS. Coll. N. [6] μετατίθη MS. Coll. N. [7] ὀρθῶς ἔχοντα MS. Harl.

τε

τε ταχίσας τῖς πολίταις ποιήσυσι. Ταῦτα γὰρ ἅπαντα προσεῖναι δεῖ τοῖς καλῶς κειμένοις νόμοις.

Τὰς μὲν ἐργασίας αὐτοῖς * καθίστη κερδαλέας, τὰς δὲ πραγματείας ἀπζημίυς· ἵνα τὰς μὲν φεύγωσι, πρὸς δὲ τὰς προθύμως ἔχωσι.

Τὰς κρίσεις ποίει, περὶ ὧν ἂν πρὸς ἀλλήλυς [1] ἀμφισβητῶσι, μὴ πρὸς χάριν, μηδὲ ἐναντίας ἀλλήλαις· ἀλλ' ἀεὶ [2] ταὐτὰ περί γε τῶν αὐτῶν γίνωσκε. Καὶ γὰρ πρέπει, καὶ συμφέρει, τὰ τῶν βασιλέων γνώμας [3] ἀμεταικινήτως ἔχειν περὶ τῶν δικαίων, ὥσπερ τοὺς νόμυς τοὺς καλῶς κειμένυς.

Διοίκει τὴν πόλιν ὁμοίως, ὥσπερ τὸν πατρῷον οἶκον· τῇ μὲν παρασκευαῖς λαμπρῶς καὶ βασιλικῶς, τῇ δὲ πράξεσιν ἀκριβῶς· ἵν' εὐδοκιμῇς ἅμα, καὶ δαπάνῃς.

citiſſimas civibus efficient. Hæc enim omnia ineſſe oportet legibus bene conſtitutis.

NEGOCIATIONES quidem facias ut ipſis ſint lucroſæ, lites vero damnoſæ: ut has quidem fugiant, ad illas vero ſuſcipiendas ſint prompti.

SENTENTIAS ferto circa ea de quibus litigant *cives*, non propter gratiam, neque ſibi mutuo contrarias: ſed ſemper eadem de iiſdem rebus decernito. Nam & decet & expedit, regum ſententiæ ut ſint in juſtitiâ adminiſtrandâ immobiles, velut leges recte conſtitutæ.

REMPUBLICAM adminiſtres eodem modo quo domum paternam; apparatu quidem ſplendide ac regie, actionibus vero accurate: adeo ut laude celebreris ſimul & ſumptibus faciendis quod ſufficit habeas.

[1] ἀμφισβητῶσι MS. Harl. [2] ταυτὰ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν MS. Harl.
[3] ἀκινήτως MS. Harl.

* καθίστη κερδ.] ἀντὶ τοῦ καθίσταθι, ſicut ἐφίστη pro ἐφίσταθι. Etſi dubito an legendum ſit, καθίστα ἐφίστα, a καθιστάω ἐφιστάω. W.

Τὼ

Τὴν μεγαλοπρέπειαν ἐνδείκνυσο ἐν μηδεμιᾷ τῶν πολυτελειῶν τῶν οὐθὺς ἀφανιζομένων· ἀλλ' ἔν τε τοῖς προειρημένοις, καὶ * τῷ κάλλει τῶν κτημάτων, καὶ τῇ τῶν φίλων εὐεργεσίαις. [1] Τὰ γὰρ τοιαῦτα τῶν ἀναλωμάτων αὐτῷ τέ σοι † παραμένει, καὶ τοῖς ἐπιγινομένοις [2] πλέονος ἄξια τῶν δεδαπανημένων καταλείψεις.

Τὰ πρὸς τοὺς Θεοὺς ποίει μέν, ὡς οἱ πρόγονοι κατέδειξαν· ἡγοῦ δὲ τοῦτο [3] εἶναι θῦμα κάλλιστον, καὶ θεραπείαν μεγίστην, ἐὰν ὡς βέλτιστον καὶ δικαιότατον σεαυτὸν παρέχῃς. Μᾶλλον γὰρ [4] ἐλπὶς τοὺς τοιούτους, ἢ τοὺς ἱερεῖα πολλὰ καταβάλλοντας, πρᾴξειν τι πρὸς τῶν Θεῶν ἀγαθόν.

MAGNIFICENTIAM oſtentes in nullâ ex iis rebus quæ ſtant magno, & ſtatim ſunt perituræ; verum in prædictis, & poſſeſſionum pulchritudine, & collatis in amicos beneficiis. Sumptus enim hujuſmodi & apud teipſum remanent, & ea poſteris relinques quæ ſumptibus omnibus ſunt præſtantiora.

QUÆ ad Deos attinent, facias quidem ita ut majores monſtrârunt: exiſtimes autem hoc eſſe pulcherrimum ſacrificium & cultum maximum, ſi teipſum quam optimum & juſtiſſimum præbeas. Sperandum eſt enim tales potius, quam qui victimas multas proſternunt, a Diis aliquid boni accepturos.

[1] Καὶ γὰρ τοιαῦτα MS. Harl. [2] πλείονος MS. Harl. [3] Deeſt εἶναι MS. Harl. [4] ἐλπίς ἐστι MS. Harl.

* τῷ κάλλει τῶν κτημάτων] Ai κατασκευαὶ potiſſimum ad ædificia referri videntur: τὰ κτήματα vero hoc loco, ut & in Evagora, ſignificare inſtrumentum domeſticum & ſupellectilem, omnemque ædium apparatum. *W.*

† παραμένει] Malim παραμενεῖ. *W. in Caſt.*

Τίμα

[1] * Τίμα τ μ ἀρχαῖς [2] τ τιμῶν τὺς οἰκειοτάτυς, τ δ ἀληθεςάταις τὺς εὐνυςάτυς.

Φυλακὴ ἀσφαλεςάτη ἡγ τ σώμα ⟨ εἶναι τήν τε τ φίλων ἀρετὴ, ἡ τὴ τ πολιτῶν εὔνοιαν, ἡ τ σαυτ φρόνησιν. Διὰ τύτων ἡ κτᾶσ ἡ διασώζειν τὰς τυραννίδας μάλις' ἄν τις δυνάιτο.

Κήδ τ οἴκων τῶν [3] ἰδιωτῶν, ἡ νόμιζε τὺς δαπανωμένυς ἀπὸ τῶν σῶν ἀναλίσκειν, [4] ἡ τὺς ἐργαζομένυς τὰ σὰ πλείω ποιεῖν. Απαντα γ τὰ τῶν οἰκύντων τὴν πόλιν, οἰκεῖα τῶν καλῶς βασιλευόντων ἐςί.

MAGISTRATIBUS iis quos honores comitantur tibi conjunctiſſimos ornato, veriſſimis vero tibi benevolentiſſimos.

CORPORIS cuſtodiam tutiſſimam ducas cum amicorum virtutem, tum civium benevolentiam, nec non tuam ipſius prudentiam. Nam per hæc potiſſimum & parare & ſervare imperia quis poſſit.

DOMOS privatorum cures, & exiſtimes eos qui prodigi ſunt de tuo ſumptus facere, & qui operam navant opes tuas adaugere. Omnia enim eorum qui in urbe habitant, ad familias regum recte imperantium pertinent.

[1] Τίμα ταῖς μὲν ἀρχαῖς τῶν φίλων τὺς οἰκει— ταῖς δὲ ἀληθείαις αὐταῖς τὺς εὐνυς. MS. Harl. [2] τῶν φίλων τὺς οἰκ. MS. Coll. Nov. [3] ἰδίων MS. Coll. N. Κήδ τῶν πολιτικῶν οἴκων, ἢ τῶν οἴκων τῶν ἰδίων. Καὶ νόμιζε τὺς δαπανῶντας ἀπὸ τῶν ἰδίων τῶν σῶν ἀναλίσκειν, ἡ τὺς ἐργ. πλείω ποιεῖν τὰ σά. MS. Harl. [4] τὺς δὲ ἐργαζομένυς MS. Coll. N.

* Τίμα ταῖς μὲν ἀρχ.] Per τὰς ἀρχὰς τῶν τιμῶν intelligo primos accubitus ac reliquas aularum ceremonias: per τὰς ἀληθεςάτας vero τιμὰς, honorificum de aliquo judicium, & parere conſiliis, rebus arduis præficere &c. Suſpecta lectio eſt, nec tamen in mentem venit quo pacto reſtitui queat. Pro ἀρχαῖς ſubſtantivo requiri videtur ſuperlativus. Nam ſi ἀρίςαις aut ἀρχικωτάταις legeretur, belle cum eo vocabulo conveniret ἀληθεςάταις. Ac tum ſententia eſſet *ſummos magiſtratus committendos eſſe cognatis*, modo nulla inſignia vitia in iis appareant. *W.* Etſi neutrum ſatis placet. *Idem in Caſt.*

Διὰ

Διὰ πάντος δ' χρόνυ τ' ἀλήθειαν ὕτω φαίνυ [1] πρότιμῶν, ὥστε πιστοτέρυς εἶναι τὺς σὺς λόγυς, [2] ἢ τὺς τῶν ἄλλων ὅρκυς.

Απασι μὲ τοῖς ξένοις ἀσφαλῆ τ' πόλιν πάρεχε, κ' πρὸς τὰ συμβόλαια νόμιμον· περὶ πλείστυ ὃ ποιῦ τῶν [3] ἀφικνυμένων, μὴ τὺς σοὶ δωρεὰς [4] εἰσάγονλας, ἀλλὰ τὺς σ' λαμβάνειν ἀξιῦντας. Τιμῶν δ' τὺς τοιύτυς, μᾶλλον πρὸ τοῖς ἄλλοις δόκιμήσεις.

Τὺς φόβυς ἐξαιρῦ τῶν [5] πολιτῶν, κ' μὴ βάλυ πρὸς ἀδεὴς εἶναι τοῖς μηδὲν ἀδικῦσιν. Οπῶς δ' ἂν τὺς ἄλλυς πρὸς σεαυτὸν διαθῇς, ὕτω κ' σὺ πρὸς ἐκείνους ἕξεις.

Ποίει μὲ μηδὲν μετ' ὀργῆς· δόκει δ' τοῖς ἄλλοις, ὅταν [6] σοὶ καιρὸς ᾖ. Δεινὸς μὲ φαίνου, τῷ μηδέν σε λανθάνειν τῶν γινομένων· πρᾷος δ', τῷ τὰς τιμωρίας ἐλάττους ποιεῖσ' τῶν ἁμαρτανομένων.

PER omnem ætatem palam facias veritatem adeo præ cæteris te venerari, ut fide digniora ſint verba tua quam aliorum dejerationes.

OMNIBUS quidem peregrinis urbem tutam præſtes, & in contractibus æquam: plurimi autem facias ex advenis non eos qui tibi dona afferunt, ſed qui ea a te accipere expetunt. Nam tales honorando apud alios magis celebraberis.

TIMORES civium eximе, nec terribilis eſſe velis iis qui nihil injuſti faciunt. Nam quomodo alios erga teipſum ut affecti ſint effeceris, ita & tu erga illos affectus eris.

NIHIL quidem per iracundiam agito: ſed aliis videaris *per eam agere*, quando *tibi* tempus conveniens adfuerit. Acer quidem appareas, dum nihil eorum quæ fiunt te lateat: clemens vero, dum punitiones infligas minores delictis.

[1] τιμῶν MS. Coll. N. [2] μᾶλλον ἢ MS. Harl. [3] ἀφικνύλων MS. Harl. [4] ἄγονλας MS. Harl. [5] πολιτειῶν MS. Coll. N. [6] Deeſt σοὶ MS. Harl.

Αρχικὸς εἶναι βούλου μὴ χαλεπότητι, μηδὲ τῷ σφόδρα κολάζειν· ἀλλὰ τῷ πάντας ἡττᾶσθαι τῆς σῆς διανοίας, καὶ νομίζειν ὑπὲρ τῶν ἑαυτῶν σωτηρίας ἄμεινόν σε βουλεύεσθαι.

Πολεμικὸς γίνου τῇ ἐπιστήμαις καὶ τῇ παρασκευαῖς· εἰρηνικὸς δὲ, τῷ μηδὲν πρὸς τὸ δίκαιον πλεονεκτεῖν. Οὕτως ὁμίλει τοῖς πόλεων πρὸς τοὺς ἥττους, ὥσπερ ἂν τοὺς κρείττους πρὸς σεαυτὸν ἀξιώσειας. Φιλονείκει μὴ περὶ ἁπάντων, ἀλλὰ περὶ ὧν [1] ἂν κρατήσαντί σοι [2] μέλλῃ σωτηρίσειν. Φαῦλος ἡγοῦ μὴ τοὺς συμφερόντως ἡττωμένους· ἀλλὰ τοὺς μὴ βλάβης [3] περιγινομένους.

Μεγαλόφρονας εἶναι νόμιζε, μὴ τοὺς μείζω πειρωμένους, ὧν οἷοί τέ εἰσι κατασχεῖν· [4] ἀλλὰ τοὺς μετρίων μὲ ἐφιεμένους, ἐξεργάζεσθαι δὲ δυναμένους οἷς ἂν ἐπιχειρῶσι.

AUTORITATEM imperii poſſidere velis non ex aſperitate, nec acriter puniendo: ſed quod omnes a tuâ prudentiâ ſuperentur, & exiſtiment te illorum ſaluti melius *quam ipſos* conſulere.

BELLICOSUS ſis ſcientiâ & apparatu: pacificus vero nihil præter jus poſſidendo *vel cupide arripiendo.* Talem erga civitatum imbecilliores te geras, quales potentiores in teipſum ſe gerere velles. Contendas non de rebus omnibus, ſed de iis in quibus ſi viceris tibi aliquid commodi adveniet. Abjectos eſſe exiſtimes non eos qui non ſine commodo ſuo ſunt victi; ſed eos qui cum damno ſuperant.

MAGNANIMOS cenſeas non eos qui majora ſuſcipiunt quam quæ ſuſtinere poſſint; ſed qui mediocria quidem appetunt, perficere vero valent quæcunque aggrediuntur.

[1] Deeſt ἂν MS. Coll. N.
[2] μέλλοι MS. Coll. N. & Harl.
[3] περιγιγνομένους MS. Harl.
[4] ἀλλὰ τοὺς τῶν καλῶν μὲν ἐφιεμ. MS. Harl.

Ζήλω

Ζήλω μὴ τὺς μεγίστω ἀρχὼ κτησαμένυς, ἀλλὰ τὺς μετὰ τῆ παρύσῃ χρησαμένυς· κὴ νόμιζε τελέως [1] εὐδαιμονήσειν, ὃν ἐὰν ἁπάντων ἀνθρώπων μὴ φόβων κὴ κινδύνων ἄρχῃς· ἀλλ' ἐὰν τοιῦτ@ ὢν [2] οἷον χρὴ, κὴ * πράττων [3] ὥσπερ ἐν τῷ παρόντι, μετεῖων ἐπιθυμῇς, κὴ μηδενὸς δεόντων ἀπορῇς.

Φίλυς κτῶ μὴ πάντας τὺς βυλομένυς, ἀλλὰ τὺς [4] σῆς φύσεως ἀξίυς ὄντας· μηδὲ μεθ' ὧν ἥδιστα [5] ζωδιατρίψεις, ἀλλὰ μεθ' ὧν ἄριστα τὴν πόλιν διοικήσεις. Ἀκριβεῖς ποιῦ τὰς δοκιμασίας [6] τῶν ζωντων, εἰδὼς ὅτι πάντες οἱ μὴ σοὶ πλησιάζοντες ὅμοιόν σε τοῖς [7] χρωμένοις νομιῦσι.

ÆMULARE non eos qui maximum imperium ſunt adepti; ſed eos qui id quod deeſt optime adminiſtrârunt: & exiſtimes te perfecte felicem fore, non ſi hominibus omnibus cum terrore & periculis imperes; ſed ſi, cum talis fueris qualem eſſe decet, & feceris ut in præſens, mediocria cupias, & horum nihilo careas.

AMICOS facias non omnes qui volunt, ſed eos qui tuo ingenio ſunt digni: nec quibuſcum tempus jucundiſſime conteres, ſed quibuſcum rempublicam optime adminiſtrabis. Explorationes eorum qui tecum verſantur exactas facito, ſciens quod omnes qui tecum non verſantur te iis qui *tuâ amicitiâ* utuntur ſimilem eſſe cenſebunt.

[1] εὐδαιμονίσειν MS. Harl. [2] οἷ@ χρὴ MS. Coll. N. [3] ὡς MS. Coll. N. [4] Deeſt σῆς MS. Harl. [5] συνδιαλῥίψοις & poſtea διοικήσοις MS. Harl. [6] τῶν συνόντων σοι MS. Harl. [7] χρωμένοις εἶναι v. MS. Coll. N. & Harl.

* πράττων ὥσπερ ἐν τῷ παρόντι] Vel *ea gerens quæ in præſentia*; vel *eâ fortunâ utens, quæ ad gerendi imperii rationem pertinere videtur.* Ut moneat Nicoclem, ut patrimonio contentus plus æquo non appetat. *W.*

Τοιούτους ἐφίστη τοῖς πράγμασι τοῖς μὴ διὰ σὲ γινομένοις, [1] ὡς αὐτὸς τὰς αἰτίας ἕξων, ὧν ἂν [2] ἐκεῖνοι πράξωσι.

Πιστοὺς ἡγοῦ μὴ τοὺς πάντα, ὅ,τι ἂν λέγῃς [3] ἢ ποιῇς, ἐπαινοῦντας· ἀλλὰ τοὺς τοῖς ἁμαρτανομένοις ἐπιτιμῶντας. Δίδου παῤῥησίαν τοῖς εὖ φρονοῦσιν· ἵνα περὶ ὧν ἂν ἀμφιγνοῇς, ἔχῃς τοὺς [4] ζυνδοκιμάσοντας. Διόρα καὶ τοὺς τέχνῃ κολακεύοντας, [5] καὶ τοὺς μετ' εὐνοίας θεραπεύοντας· ἵνα μὴ πλέον οἱ πονηροὶ τῶν χρηστῶν ἔχωσιν. Ἄκουε τοὺς λόγους τοὺς περὶ ἀλλήλων, καὶ πειρῶ γνωρίζειν [6] ἅμα τοὺς λέγοντας, ὁποῖοί καὶ τίνες εἰσὶν, καὶ περὶ ὧν ἂν λέγωσι.

Ταῖς αὐταῖς κόλαζε [7] ζημίαις τοὺς ψευδῶς διαβάλλοντας, αἷς περ ἂν τοὺς ἐξαμαρτάνοντας.

Ἄρχε σεαυτοῦ μηδὲν ἧττον ἢ καὶ τῶν ἄλλων· καὶ τοῦτο ἡγοῦ βασιλικώτατον, ἐὰν μηδεμιᾶς δεήσῃ τῶν ἡδονῶν,

Tales præficias negotiis quæ a teipso non geruntur, quaſi tibi aſcribenda ſit culpa ex iis orta quæ ipſi fecerint.

Fidos exiſtima non eos qui omne quicquid dicas aut facias laudant; ſed eos qui delicta *tua* reprehendunt. Prudentibus loquendi libertatem præſtes: ut in iis rebus, circa quas dubitaveris, habeas qui tecum eas ſint exploraturi. Diſcerne eos qui artificioſe adulantur, ab iis qui cum benevolentiâ colunt: ut non plura poſſideant improbi quam boni. Sermones de ſe mutuo dictos audito, & conare ut ſimul cognoſcas dicentes, quales & quinam ſint, & de quibus dicant.

Iisdem ſuppliciis eos affice qui falſo criminantur, quibus ipſos delinquentes *afficeres*.

Tibi ipſi imperes nihilo minus quam aliis, & hoc maxime regium exiſtimes,

[1] ὡς αὐτὸς σὺ MS. Harl. [2] ἐκεῖνοί γε MS. Harl. [3] ἢ ὅτι ἂν ποιῇς MS. Harl. [4] συνδοκιμάσαιλας MS. Harl. [5] Deſunt καὶ τοὺς μετ. εὐν. θεραπεύοντας ab utroque Cod. Harl. [6] ἅμα τέ τε λέγοντας MS. Harl. [7] Deeſt ζημίαις MS. Col. N.

ἀλλὰ

ἀλλὰ [1] κρατῆς τ̃ ἐπιθυμιῶν μᾶλλον ἢ τ̃ πολιτῶν.

Μηδεμίαν ζωωσίαν εἰκῆ προσδέχου, μηδ' ἀλογίστως· ἀλλ' ἐπ' ἐκείναις τ̃ μαστευβαῖς ἔθιζε ζεαυτὸν χαίρειν, ἐξ ὧν αὐτός τε ἐπιδώσεις, & τοῖς ἄλλοις βελτίων εἶναι δόξεις.

Μὴ φαίνου φιλοτιμούμενος ἐπὶ τοῖς τοιούτοις, ἃ κ τοῖς κακοῖς διαπεράσαι δυνατόν ἐστιν· [2] ἀλλ' ἐπ' ἀρετῇ μέγα φρονῶν, ἧς οὐδεν μέρος τοῖς πονηροῖς μέτεστι.

Νόμιζε τῶν τιμῶν ἀληθεστάτας εἶναι, μὴ τὰς ἐν τῷ θανερῷ μ̃ δεις [3] γινομένας· ἀλλ' ὅταν αὐτοὶ παρ' αὐτοῖς ὦντες, μᾶλλόν σε τ̃ γνώμῃ ἢ τ̃ τύχῃ [4] θαυμάζωσιν.

Λάνθανε μ̃, ἐὰν ἐπί τῳ σοι ζυμβῇ τ̃ φαύλων χαίρειν· ἐνδείκνυσο δ' περὶ τὰ μέγιστα σπουδάζων.

Μὴ τὰς μ̃ ἄλλας ἀξίως κοσμίως ζῆν, τὰς δ' βασιλέας

i nulli ex voluptatibus ſervias, ſed cupiditatibus magis quam civibus imperes.

Nullam familiaritatem temere ac ſine ratione contrahas: ſed iis congreſſibus gaudere aſſueſcas, ex quibus & ipſe auctus eris *ſapientiâ*, & aliis videberis præſtantior.

Ne palam ob eas res glorieris, quas etiam malis feciſſe licet: ſed ob virtutem ſuperbias, cujus nulla portio improbis contingit.

Existima eos honores veriſſimos eſſe, non qui palam ex metu tibi habentur: ſed quando ipſi, dum apud ſe fuerint, tuam potius prudentiam quam fortunam admirentur.

Dissimula quidem, ſi tibi acciderit ob aliquid nullius pretii gaudere; appareas autem rerum maximarum ſtudioſus.

Ne cenſeas æquum eſſe ut alii quidem moderate vivant, reges autem inor-

[1] κραλεῖς MS. Coll. N. Bodl. μέγα φρόνει MS. Harl.
[2] ἀλλ' ἔσο μεγαφρονῶν ἐπ' ἀρείῃ MS.
[3] Deeſt γινομένας MS. Bodl. & Harl.
θαυμάζωσι MS. Harl.
[5] ἐνδείκνυσο δὲ ἀεὶ περὶ MS. Harl.

ἀτάκτως· ἀλλὰ τῇ σεαυτοῦ σωφροσύνῃ παράδειγμα τοῖς ἄλλοις καθίστη· γινώσκων ὅτι τὸ τῆς πόλεως ὅλης ἦθος ὁμοιοῦται τοῖς ἄρχουσι.

Σημεῖον δ' ἔστω σοὶ μὲν καλῶς [1] βασιλεύειν, ἐὰν τοὺς ἀρχομένους ὁρᾷς εὐπορωτέρους καὶ σωφρονεστέρους γινομένους διὰ τὴν σὴν ἐπιμέλειαν.

Περὶ πλείονος ποιοῦ δόξαν καλὴν, ἢ πλοῦτον μέγα τοῖς παισὶ καταλιπεῖν. Ὁ μὲν γὰρ θνητὸς, ἡ δ' ἀθάνατος. [2] Καὶ δόξῃ μὲν χρήματα κτηταὶ, [3] δόξα δ' χρημάτων οὐκ ὠνητή. Καὶ τὰ μὲν καὶ τοῖς φαύλοις [4] παραγίνεται· τὴν δ' οὐχ οἷόν τε ἀλλ' ἢ τοὺς διενεγκόντας κτήσασθαι.

* Τρύφα μὲν [5] τοῖς ἰδιώταις, καὶ τοῖς περὶ τὸ σῶμα κόσμοις † καρτέρει δ' ὡς χρὴ τοὺς βασιλέας ἐν τοῖς ἄλλοις ἐπι-

dinate: ſed tuam ipſius temperantiam aliis pro exemplo præbeas: ſciens quod civitatis univerſæ mores ſimiles ſint imperantibus.

ARGUMENTUM tibi ſit quod bene regnes, ſi ſubditos ditiores & modeſtiores factos videas propter tuam adminiſtrationem.

PLURIS eſſe ducas gloriam honeſtam, quam opes magnas liberis reliquiſſe. Hæ enim mortales, illa vero immortalis. Et glori quidem opes parandæ ſunt gloria vero opibus non e emenda. Et illæ quide etiam improbis continguntur hanc vero non fieri pote ut aliqui poſſideant, niſi q virtute excellant.

SPLENDIDUS eſto veſtit quidem, & iis qui corpor impenduntur ornatibus tempera vero *tibi ipſi*

[1] βουλεύειν MS. Bodl. & Harl. [2] καὶ τῇ δόξῃ μὲν MS. Bodl. [3] ἡ δόξα δὲ χρ. MS. Bodl. [4] ἐνίοτε παρ. MS. Bodl. [5] ἐν τοῖς ἰδιώταις MS. Bodl. & Harl.

* Τρύφα μὲν] Conjungi vult laborem cum ſplendore, ut ejuſdem ſit onus, cujus eſt honos. *W.*

† καρτέρει — ἐν τοῖς ἄλλοις ἐπιβουλεύμασιν] Ut in deliberationibus

βουλεύμασιν

ὑμᾶσιν· ἵνα οἱ μὲν ὁρῶντες, διὰ τὴν ὄψιν ἄξιόν σε τῆς ἀρχῆς εἶναι νομίζωσιν· οἱ δὲ ζωντες, διὰ τὴν τῆς ψυχῆς φρόνησιν τὴν αὐτῶν σὲ ἐκείνοις γνώμων ἔχωσιν.

Ἐπισκόπει τοὺς λόγους ἀεὶ τοὺς σαυτοῦ καὶ τὰς πράξεις· ὡς ἐλαχίστοις τοῖς ἁμαρτήμασι περιπίπτῃς.

* Κράτιστον μὲν τῆς ἀκμῆς τῶν καιρῶν [1] τυγχάνειν· ἐπειδὴ δυσκαταμαθήτως ἔχουσιν, ἐλλείπειν αἰρεῖ, καὶ μὴ πλεο-

liis ſtudiis, ſicut reges decet: ut ii, qui *te* vident, ob ſpectum te imperio dignum eſſe exiſtiment; qui vero tecum verſantur, ob animi robur, eandem quam illi ſententiam habeant.

Perpendas ſemper ſermones tuos & actiones: ut quam minimis incidas peccatis.

Optimum quidem eſt occaſionum aciem aſſequi; quoniam autem hæ ſunt cognitu difficiles, eligas deficere, & non ultra modum

[1] ἐπιτυγχάνειν MS. Harl.

ure dicendo, præludiis bellicis, adminiſtrandis bellis. *W.*

καρτέρει δ' ὡς χρὴ &c.] Si, uti vult Wolfius, per *laborum tolerantiam* reddatur καρτέρει, & per ἐπιτηδεύματα intelligantur *deliberationes* & *præludia bellica*, quid demum per συνόντες in ſequentibus velit non ſatis conſtat. Nec occurrit, quo pacto hæcce ſtudia familiaribus potius, quam remotiſſimo cuique, animi indolem notam faciant: quum laborum tolerantia & præludia bellica non minus in conſpectum veniunt, quam ſplendida veſtitûs ornamenta. Quod ſi per καρτέρει *temperantia* intelligatur, & per ἐπιτηδεύματα *alia ſtudia quæ cum voluptate conjuncta ſunt*, tum familiares eundem merito admiraturi ſunt ob virtutes privatas, quarum ipſi ſunt conſcii, quem ob veſtitûs ſplendorem admirantur vulgus. Ut igitur oculos populi Rex captet, veſtimentis indulgeat ſuperbis; ut autem animos familiarium conciliet, in aliis luxuriæ oblectamentis ſibi temperet neceſſe eſt.

* Κράτιστον μὲν τῆς ἀκμῆς τῶν καιρῶν τ.] Suidas Ακμή. Οξύτης. Αὐτὴ ἡ ῥοπὴ τῆς τοῦ πράγματος ἐπιτάσεως. Ακμὴ δὲ καιροῦ ἡ εὐτυχία. Οὕτως Ισοκράτης. Κράτιστον μὲν &c. Ακμή. *Acies. Ipſum momentum temporis, quo res ad extremum perducta eſt.* Ακμὴ καιροῦ *Felix opportunitas. Sic Iſocrates. Optimum eſt in rebus agendis tempus maxime opportunum captare.* — Pro εὐτυχία autem vult Wolfius εὐκαιρία — Eraſmus reddit *Potiſſimum quidem eſt ipſum rerum punctum attingere* &c.

νάζειν. Αἱ γὰρ μεσότητες μᾶλλον ἐν τῇ ἐνδείαις, ἢ τ
ὑπερβολαῖς ἰσχύσιν.

Ἀστεῖος εἶναι πειρῶ, καὶ σεμνός· τὸ μὲν γὰρ τυραν-
νίδι πρέπει, τὸ δὲ πρὸς τὰς συνουσίας ἁρμόττει. Χαλε-
πώτατον δὲ τοῦτο πάντων ἐστὶ πραγμάτων. Εὑρήσεις γὰ
ὡς [1] ἅπαπολὺ τοὺς μὲν σεμνυνομένους ψυχροὺς ὄντας
τοὺς δὲ βουλομένους ἀστείους εἶναι, ταπεινοὺς φαινομένους.
Δεῖ δὲ χρῆσθαι μὲν * ἀμφοτέραις ταῖς ἰδέαις ταύταις,
τῷ δὲ συμφορᾶν τῷ [2] ἑκατέραις προσοῦσαν διαφεύγειν.

Ὅ,τι ἂν ἀκριβῶς εἰδέναι βούλει, ὧν ἅπασαν προσήκει
τοὺς βασιλέας, ἐμπειρίᾳ μέτιθι καὶ φιλοσοφίᾳ. Τὸ μὲν γὰ
φιλοσοφεῖν, τὰς ὁδούς σοι [3] δείξει· τὸ δὲ ἐπ' αὐτῶν τ

progredi. Nam mediocritates magis valent propter defectum quam propter exceſſum.

Urbanus fieri coneris & gravis: Hoc enim principatui convenit, illud congreſſibus eſt aptum. Hoc autem omnium rerum eſt difficillimum. Invenies enim ut plurimum gravitatem affectantes frigidos & *ineptos* eſſe: eos vero, qui volunt eſſe urbani, abjectos apparere. Oportet autem uti ambabus hiſce *geſtûs* formis, incommodum vero quod utrique *finitimum* adeſt evitare.

Quicquid exacte velis cognoſcere ex iis quæ ſcire regibus convenit, ope experientiæ perſequere & doctrinæ philoſophicæ. Nam philoſophia viam tibi monſtrabit: in rebus ipſis

[1] ἐπιλοπολὺ MS. Bodl. & Harl. ἐπὶ πολὺ in Cod. impreſſo Coll. N.
[2] ἐν ἑκαλέραις MS. Harl. [3] διδάξει MS. Coll. Nov.

* ἀμφοῖέραις ταῖς ἰδέαις ταύταις] ἰδέα ſeu εἰδεία perfectiſſima cujuſque rei forma, viri ſapientis animo concepta: In virtutibus eſt ἡ μεσότης ἐλλείψεως & ὑπερβολῆς. Sed Iſocrates ἰδέαν fere pro iis ſubſtantivis quæ præceſſerunt ponere ſolet. *W.*

ἔργων

ργων γυμνάζεσθαι, δυνάσθαι σε χρῆσθαι τοῖς παράγγελμασι ποιήσει.

Θεώρει τὰ [1]γινόμενα, καὶ τὰ συμπίπτοντα, καὶ πᾶσι διώταις, καὶ τοῖς τυράννοις. Ἐὰν γὰρ τὰ παρελήλυθότα μνημονεύῃς, ἄμεινον καὶ περὶ τῶν μελλόντων βουλεύσῃ.

Δεινὸν ἡγοῦ τῶν μὴ ἰδιωτῶν ἐθέλειν τινὰς ἀποθνήσκειν, ἵνα τελευτήσαντες ἐπαινεθῶσι· τοὺς δὲ βασιλέας μὴ τολμᾶν χρῆσθαι τοῖς ἐπιτηδεύμασι τούτοις, ἐξ ὧν ζῶντες εὐδοκιμήσουσιν. Βούλου τὰς εἰκόνας τῆς ἀρετῆς ὑπόμνημα μᾶλλον, ἢ τοῦ σώματος καταλιπεῖν. Μάλιστα μὲν πειρῶ τὴν ἀσφάλειαν σεαυτῷ καὶ τῇ πόλει διαφυλάττειν. [2]Ην δ' ἀναγκασθῇς κινδυνεύειν, αἱροῦ καλῶς τεθνάναι μᾶλλον, ἢ ζῆν αἰσχρῶς.

Ἐν ἅπασι τοῖς ἔργοις μέμνησο τοῦ βασιλείου· καὶ φρόντιζε ὅπως μηδὲν ἀνάξιον τῆς τιμῆς ταύτης [3]ποιήσεις.

vero exercitari, ut rebus uti poſſis efficiet.

SPECULERIS quæ fiunt & accidunt, cum privatis tum regibus. Si enim præterita reminiſcaris, melius etiam de futuris deliberaveris.

INDIGNUM eſſe cenſeas privatorum quidem quoſdam velle mori, ut mortui laudentur: reges vero non audere iis ſtudiis incumbere, per quæ *etiam* vivi gloriam ſint aſſecuturi. Velis imagines, quæ ſint virtutis monimentum potius quam corporis, relinquere. Maxime quidem coneris ſecuritatem tibi ipſi & urbi ſervare. Si vero coactus fueris periclitari, eligas potius honeſte mori, quam turpiter vivere.

IN omnibus factis regni memineris: & cures ut nihil hoc honore indignum feceris.

[1] γιγνόμενα MS. Bodl. [2] Ἐὰν δὲ MS. Bodl. [3] ποιήσῃς MS. Harl.

* Μὴ ῥᾳθύμῃς τῷ σαυτῷ φύσιν ἅμα πᾶσαν διαλυθεῖσαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ θνητῷ σώματι [1] ἔτυχες, ἀθανάτῳ ἢ ψυχῆς, πειρῶ τῆς ψυχῆς ἀθάνατον μνήμην καταλιπεῖν.

Μελέτα περὶ καλῶν ἐπιτηδευμάτων λέγειν, ἵνα συνεθισθῇς [2] ὁμοίως τοῖς εἰρημένοις φρονεῖν. [3] Ἃ δ' ἂν σοι λογιζομένῳ φαίνηται βέλτιστα, ταῦτα τοῖς ἔργοις ἐπιτέλει. Ὧν τὰς δόξας ζηλοῖς, [4] μιμοῦ τὰς πράξεις. [5] Ἃ τοῖς παισὶ τοῖς σεαυτοῦ ἂν συμβουλεύσειας, τούτοις αὐτὸς ἐμμένειν ἀξίου. Χρῶ τοῖς εἰρημένοις, ἢ ζήτει βελτίω τούτων.

Σοφοὺς νόμιζε μὴ τοὺς ἀκριβῶς περὶ μικρῶν ἐριζοντας, ἀλλὰ τοὺς εὖ περὶ τῶν μεγίστων λέγοντας· μηδὲ τοὺς τοῖς μὴ ἄλλοις εὐδαιμονίαν ὑφιχνουμένους, αὐτοὺς δ' ἐν πολ-

Ne negligas naturam tuam, tanquam quæ tota ſit interitura. Sed, quoniam corpus quidem mortale nactus es, animum vero immortalem, coneris immortalem animi memoriam relinquere.

Exerceas teipſum de ſtudiis honeſtis loquendo, ita ut aſſueſcas ſimilia dictis ſentire. Quæcunque tibi cogitanti optima appareant, ea re perficias. Quorum gloriam æmuleris, *eorum* actiones imitare. Quæ tui ipſius liberis præciperes, in iis ipſe ut perſtes æquum ducas. Utere dictis, aut illis quære meliora.

Sapientes ducas non eos qui de rebus minutis curioſe rixantur, ſed eos qui de rebus maximis bene loquuntur: nec eos qui aliis quidem felicitatem pol-

[1] ἔτυχες μὲν MS. Bodl. [2] ὅμοιῳ MS. Coll. N. [3] Ατ' ἂν MS. Bodl. Coll. Nov. & Harl. [4] μιμοῦ καὶ τὰς πρ. MS. Bodl. [5] Α τινὰ ἂν συμβ. τοῖς παῖσι σεαυτοῦ MS. Bodl.

* Μὴ ῥᾳθύμῃς τὴν σαυτοῦ φ.] Philecticus reddit: *Cave contemſeris naturam tuam, ut animam una cum corpore perituram exiſtimes.* W.

λαῖς

λαῖς ἀπορίαις ὄντας· ἀλλὰ τὰς μέτρια μὲ περὶ αὐτῶν λέγοντας, ὁμιλεῖν ἢ καὶ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς ἀνθρώποις δυναμένους· καὶ μὴ διαταρατομένους ἐν τῷ ἐν βίῳ μεταβολαῖς, ἀλλὰ καλῶς καὶ μετρίως [1] καὶ τὰς συμφορὰς καὶ τὰς εὐτυχίας φέρειν ἐπισταμένους.

Καὶ μὴ θαύμαζε, εἰ πολλὰ τῶν εἰρημένων ἐστὶν, ἃ καὶ [2] σὺ γινώσκεις. Οὐδὲ γὰρ ἐμὲ τοῦτο διέλαθεν· ἀλλ' ἠπιστάμην, ὅτι * τοσούτων ὄντων τοῦ πλήθους καὶ τῶν ἰδιωτῶν καὶ τῶν ἀρχόντων, οἱ μέν τι τούτων εἰρήκασιν, οἱ δ' ἀκηκόασιν, οἱ δ' ἑτέρους ποιοῦντας ἑωράκασιν, ἔνια δ' αὐτοὶ τυγχάνουσιν ἐπιτηδεύοντες. 3 Ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἐν τοῖς λόγοις χρὴ τοῖς περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων ζητεῖν τὰς καινότητας, ἐν οἷς ὅτε πρόσδοξον, ὅτ' ἄπιστον, ὅτ' ἔξω τῶν νομιζομένων οὐδὲν

licentur, ipſi vero magnâ laborant inopiâ; ſed qui mediocria de ſeipſis quidem dicunt, poſſunt vero & inter res & cum hominibus verſari; nec perturbantur vitæ viciſſitudinibus, ſed pulchre & mediocriter tam calamitates quam felicitatem callent ferre.

Neque vero mireris, ſi multa ex dictis ſint quæ & tute ipſe *jam ſatis* cognoſcis. Neque enim me hoc latuit: at ſciebam quod, cum tot numero ſint cum privati tum principes, alii quidem aliquid ex hiſce dixerint, alii audiverint, alii alios facientes viderint, quædam vero ipſi ſtudioſe ſectentur. Atqui in ſermonibus circa officia factis, oportet non quærere novitatem, in quibus nihil ineſt quod excogitetur aut admirabile, aut incredibile, aut præter ea quæ alii cenſent:

[1] καὶ τὰς συμφ. καὶ τὰς δυσυχίας MS. Harl. [2] σὺ αὐτὸς γινώσκεις. Οὐ γὰρ ἐμὲ MS. Harl. [3] Αλλ' οὐκ ἐν τοῖς λ. MS. Bodl.

* τοσούτων ὄντων τοῦ πλήθους] Ambiguum videri poteſt, utrum referatur ad πλήθους παραινέσεων, an vero ad πλήθους ἀνθρώπων. Sed rectius videtur, ſi intelligatur τοσούτου πλήθους ὄντος ἰδιωτῶν καὶ ἀρχόντων, ſic enim ea poſtulant quæ ſequuntur. *W.*

ἐστιν εὑρεῖν· [1] ἀλλ' ἡγεῖσθαι τοῦτον εἶναι χαριέστατον, ὃς ἂν τὰ διεσπαρμένα ἐν τοῖς τῶν ἄλλων διανοίαις ἀθροῖσαι τὰ πλεῖστα δυνηθῇ, καὶ φράσαι κάλλιστα περὶ αὐτῶν. Ἐπεὶ καὶκεῖνό μοι πρόδηλον ἦν, ὅτι τὰ συμβαλλόντα καὶ τῶν ποιημάτων καὶ τῶν συγγραμμάτων, χρησιμώτατα μὲν ἅπαντες νομίζουσιν, ἡδέως μὲν ἥδιστά γε αὐτῶν ἀκούουσιν· ἀλλὰ ταὐτὸ πεπόνθασιν, ὅπερ πρὸς τοὺς [2] νουθετοῦντας. Καὶ γὰρ ἐκείνους ἐπαινοῦσι μὲν ἅπαντες, πλησιάζειν δ' ἐβούλοντο· ἀλλὰ μᾶλλον [3] αἱροῦνται * συνεῖναι τοῖς ἐξαμαρτάνουσιν, ἀλλ' ἢ τοῖς ἀποτρέπουσι. Σημεῖον δ' ἂν τις ποιήσαιτο τὴν Ἡσιόδου καὶ Θεόγνιδος καὶ [4] Φωκυλίδου ποίησιν. Καὶ γὰρ τούτους φασὶ μὲν ἀρίστους συμβούλους γεγονέναι τῷ βίῳ τῷ τῶν ἀνθρώπων· ταῦτα δὴ λέγοντες, αἱροῦνται διατρίβειν ταῖς ἀλλήλων ἀνοίαις μᾶλλον, ἢ ταῖς ἐκείνων ὠφελή-

sed exiſtimare illum elegantiſſimum eſſe *ſcriptorem*, quicunque plurima ex iis quæ in aliorum cogitationibus ſunt diſperſa colligere potuerit, & pulcherrime de iis diſſertare. Quin & illud quoque mihi prius notum fuit, quod e poematibus & ſcriptis *aliis* ea quæ ſunt ſuaſoria, omnes utiliſſima quidem eſſe cenſeant, non tamen ea libentiſſime audiant; ſed eodem *erga ea* ſint animo quo erga monitores. Nam & illos laudant quidem omnes, ad eos vero nolunt accedere: ſed potius eligunt cum iis verſari qui *una* peccant, non qui a vitiis dehortantur. Ad hoc vero probandum pro argumento quis adduxerit Heſiodi & Theognidis & Phocylidæ poeſin. Nam illos aiunt quidem ad vitam hominum *recte agendam* optimos fuiſſe monitores: qui vero hæc dicunt, eligunt potius mutuæ ſtultitiæ tempus una impendere, quam illorum præceptis. Adhæc

[1] ἀλλὰ χρὴ ἡγ. MS. Bodl. [2] νομοθετοῦντας MSS. Harl. [3] προαιροῦνται MS. Harl. & Bodl. [4] Φωκυλλίδου MSS. Harl.

* συνεῖναι τοῖς ἐξαμ.] Malim συνεξαμαρτάνουσι. *W. in Caſt.*

καὶς.

καις. Ετι δ' εἴ τις ἐκλέξειε καὶ τ̃ προεχόντων ποιητῶν τὰς καλλιμβύας γνώμας, ἐφ' αἷς ἐκεῖνοι μάλις' ἐσπούδασαν· ὁμοίως ἂν καὶ πρὸς ταύτας διαθεθεῖεν. Ηδιον γὰρ ἂν κωμῳδίας τ̃ φαυλοτάτης, ἢ τ̃ ὕτω τεχνικῶς πεποιημβύων ἀκούσαιεν. Καὶ τί δεῖ [1] καθ' ἓν ἕκαστον λέγοντα διατρίβειν; Ολως γὰρ [2] εἰ θέλοιμβι σκοπεῖν τὰς φύσεις τῶν ἀνθρώπων, [3] εὑρήσομβι τὰς πολλὰς αὐτῶν οὔτε τῶν ζιτίων χαίροντας τοῖς ὑγιεινοτάτοις, οὔτε τῶν ἐπιτηδευμάτων τοῖς καλλίστοις, ὔτε τῶν πραγμάτων τοῖς βελτίστοις, οὔτε τῶν μαθημάτων τοῖς ὠφελιμωτάτοις· ἀλλὰ πανταπασιν ἐναντίας τῷ ζυμφέροντι τὰς ἡδονὰς ἔχοντας· καὶ δοκοῦντας καρτερικὰς εἶναι καὶ φιλοπόνους, * τὰς

vero, si quis excerperet etiam e Poetis præstantibus eas, uti vocantur, sententias, in quibus *componendis* ipsi maxime elaborarunt; eodem etiam erga hasce essent animo. Libentius enim comœdiam vilissimam, quam hasce adeo artificiose factas audirent. Et quid opus est unicuique singulatim dicendo immorari? Omnino enim si vellemus spectare naturas hominum, inveniemus eorum multos, neque inter cibos saluberrimis gaudere, nec inter studia iis quæ sint pulcherrima, nec inter actiones iis quæ sint optimæ, nec inter doctrinas iis quæ sint utilissimæ; sed ubique voluptates carpere utilitati contrarias; & eos videri temperatos & laborioſos, qui eorum aliquid quæ con-

[1] καθ' ἕκαστον MS. Coll. N.
[2] εἰ θέλοιμεν ἂν MS. Harl.
[3] εὑρίσομεν MS. Coll. N.

* τὰς τῶν δεόντων τι μὴ ποιοῦντας] Si contra consensum codicum divinare liceret, legerem τὰς τῶν μὴ δεόντων τι ποιοῦντας. Ut sit sententia, *ex male factis eos constantiæ laudem captare.* Budæus τῶν δεόντων τι μὴ, pro μηδὲν τῶν δεόντων interpretatur: *eos qui officio nullâ ex parte funguntur.* Et sunt sane Græcis tales μεταθέσεις negationum non inusitatæ; ut ὃ φησιν, pro ἀρνεῖται. *W.*

τῶν

τῶν δεόντων τι μὴ ποιοῦντας. Ὥσε πῶς ἄν τις τοῖς τοιούτοις ἢ παραινῶν, ἢ διδάσκων, ἢ χρήσιμόν τι λέγων ἀρέσειεν; Οἱ πρὸς τοῖς εἰρημένοις λόγοις φθονοῦσι μὴ τοῖς εὖ φρονοῦσιν, ἁπλοῦς δ' ἡγοῦνται τοὺς νοῦν οὐκ ἔχοντας· ὕτω δὲ τὰς ἀληθείας τῶν πραγμάτων φεύγουσιν, ὡς' ὐδὲ τὰ σφέτερ' αὐτῶν ἴασιν, ἀλλὰ λυποῦνται μὴ περὶ τῶν ἰδίων λογιζόμενοι, χαίρουσι δὲ περὶ τῶν ἀλλοτρίων διαλεγόμενοι· βούλοιντο δ' ἂν τῷ σώματι κακοπαθῆσαι μᾶλλον, ἢ τῇ ψυχῇ πονῆσαι, καὶ σκέψασθαι [1] περί τινος τῶν ἀναγκαίων. Εὕροι δ' ἄν τις αὐτοὺς, ἐν μὲν τοῖς πρὸς ἀλλήλους ζωωσίαις λοιδορουμένους, ἢ λοιδορουμένους· ἐν δὲ ταῖς ἐρημίαις οὐ βουλευομένους, * ἀλλ' [2] εὐχομένους. Λέγω δὲ ταῦτα οὐ κατὰ πάντων, ἀλλὰ κατὰ τῶν ἐνόχων

veniunt neutiquam faciunt. Quare quomodo quis talibus, aut monendo, aut docendo, aut aliquid utile dicendo, placuerit? Qui, præter ea, quæ dicta ſunt, invident quidem ſapientibus, ſimplices vero & innocuos ducunt eos qui mente carent: ita autem rerum veritatem fugiunt, ut ne quidem res ſuas ipſorum cognoſcant; ſed doleant quidem dum de rebus propriis cogitant *(vel calculum ſubducunt)* gaudeant vero de alienis dum ſermocinentur: malint autem corpore mala pati, quam animo laborem perferre, & de re aliquâ neceſſariâ conſultare. Invenerit autem quis eos in congreſſibus mutuis convitiantes, aut convitiis aſperſos; in ſolitudinibus vero non deliberantes, ſed optantes. Hæc autem dico non in omnes, ſed in eos qui dictis

[1] περὶ τῶν ἀναγκαίων MS. Bodl. & Harl. [2] εὐωχεμένους MS. Bodl. Coll. N. & in utroque Cod. Harl.

* ἀλλ' εὐχομένους] In ſolitudine orantes ne Iſocrates quidem improbat, ſed illud reprehendit, quod ignavis precibus contenti, nec conſilium caperent, nec manum admoverent. *W.*

τοῖς

τοῖς ἐρημμένοις ὄντων. Ἐκεῖνο δ' ἂν φανερὸν, ὅτι δεῖ τὰς βουλομένους ἢ ποιεῖν, ἢ γράφειν τι κεχαρισμένον τοῖς πολλοῖς, μὴ τοὺς ὠφελιμωτάτους τῶν λόγων ζητεῖν, ἀλλὰ τὰς μυθωδεστάτους. Ἀκούοντες μὲν γὰρ τῶν τοιούτων χαίρουσι, * θεωροῦντες δὲ τὰς ἀγῶνας καὶ τὰς ἁμίλλας ἄχθονται. Διὸ καὶ [1] τῷ Ὁμήρῳ ποίησιν, καὶ † τὰς [2] πρώτως εὑρόντας τραγῳδίαν, ἄξιον θαυμάζειν, ὅτι καταιδοῦντες τὴν φύσιν [3] τῶν ἀνθρώπων, ‡ ἀμφοτέραις ταῖς ἰδέαις τοιούτοις

sunt obnoxii. Illud igitur manifestum est, quod oporteat eos, qui volunt aut versus facere, aut solutâ oratione scribere aliquid multitudini gratum, non sermonum utilissimos quærere, sed fabulosissimos. Nam, dum talia quidem audiunt, lætantur; dum vero spectant certamina vera & contentiones, ægre ferunt. Quare & Homeri poesin, eosque qui primi Tragœdiam excogitârunt, mirari convenit, quod, cum hominum naturam perspicerent, ambabus hisce formis uterentur ad

[1] τῷ τῦ Ὁμήρῳ ποίησιν MS. Bodl. [2] πρώτως MS. Bodl. & Harl.
[3] In MS. Bodl. deest τὴν.

* θεωροῦντες δὲ τὰς ἀγῶνας] Hic intelligo, propter verbum θεωροῦντες, non tam serias deliberationes atque negocia, aut graviores disputationes quæ magnam animi contentionem requirunt; quam τὰς γυμνικὰς ἀγῶνας, *certamina pugilum* &c. ut significet eos ita molles esse, ut etiam ista belli præludia reformident, & iis quæ in scenâ repræsentantur non secus atque veris rebus & historiis afficiantur. Locus hic obscurus est, & ab aliis aliter intelligitur; sed hæc sententia minime mihi absurda videtur. Philecticus, *Cum disputationes doctissimorum hominum & æmulationes aspiciunt.* Erasmus, *Cum ipsos labores & certamina spectant, molestiâ afficiuntur.* W.

† τὰς πρώτως] Malim πρώτας. *W. in Cast.*

‡ ἀμφοτέραις ταῖς ἰδέαις] Id est fabulosis & narrationibus, & actionibus, quas δράματα Græci vocant. W.

Quæ quidem actiones tam carmine Epico narratæ, quam oculis per tragicas personas subjectæ, quum tamen primo aspectu fabulosæ fuerint, & de personis ultra hominum naturam remotis confictæ, idcirco placuerunt. Quod si de personis nostræ sortis, aut juxta rerum naturam nimis

ταις

τὰις καλεχρήσανλο πρὸς τλὼ ποίησιν. Ο μὲ γὰρ τὰς ἀγῶνας [1] κὴ τὰς πολέμας τῶν ἡμιθέων ἐμυθολόγησεν, οἱ δὲ τὰς μύθας εἰς ἀγῶνας κὴ πράξεις καλέσησαν· ὥσε μὴ μόνον ἀκασὰς ἡμῖν, ἀλλὰ κὴ θεατὰς γεγωῆσ. Τοιάτων δὲν παραδειγμάτων ὑπαρχόντων, δέδεικ᾽ τοῖς ἐπιθυμᾶσι τὰς ἀκροάσεις ψυχαγωγεῖν, ὅτι δ᾽ μὴ νεθετεῖν κὴ συμβελεύειν [2] ἀφεκτέον· ἐκεῖνα δ᾽ γραπλέον κὴ λεκτέον οἷς ὀρῶσι τὰς ὄχλας χαίρονλας.

Ταῦτα δ᾽ διῆλθον, ἡγεμόνος σε [3] δεῖν ὐχ ἕνα τ᾽ πολλῶν, ἀλλὰ πολλῶν ὄντα τύραννον, μὴ τ᾽ αὐτλὼ γνώμλω ἔχειν τοῖς ἄλλοις· μηδὲ τὰ πεδαῖα τ᾽ πραγμάτων, μηδὲ τὰς εὖ φρονᾶντας τῶν ἀνθρώπων, ταῖς ἡδο-

poeſin ſuam *perficiendam*. Ille enim certamina quidem & bella ſemideorum fabuloſe deſcripſit: hi vero fabulas in certamina *theatrica* & actiones redegerunt; ut non modo audiendæ nobis fierent, verum etiam viſibiles. Talia igitur exempla cum in promptu ſint, demonſtratum eſt iis, qui cupiunt auditorum animos allicere, quod abſtinendum ſit ab admonendo & conſulendo; ea vero ſcribenda eſſe & dicenda quibus delectari populum vident.

Hæc vero expoſui propterea, quod exiſtimarem te oportere, qui non es unus de multis, ſed multorum rex, non eandem quam alii mentem habere; nec vel res graves, vel homines ſapientes voluptatibus *metiri ac* perpendere; ſed il-

[1] κὴ τὰς μύθας ἐμυθόλ. MSS. Harl. Deſunt τῶν ἡμιθέων MS. Bodl.
[2] ἀφελέον MS. Bodl. [3] Cod. Harl. interſerit δεῖν poſt τύραννον.

ad vivum expreſſæ fuerint hæ hiſtoriæ, tum profecto nimis vicina erit miſeria, unde neceſſario condoleamus, & ſympathia potius quam voluptas ſit oritura. Hinc fit quod caſus Semideorum & etiam principum virorum in ſcenam inductos ſiccis oculis perferre poſſimus; at quæ privatæ cujuſvis familiæ calamitates exhibet tragœdia nimio horrore percellat, nec nos ſatis a ſcenâ amovere poſſimus, ut ipſam illæſi ſpectemus.

ῶς [1] ἀνακρίνειν· ἀλλ' ὅπὶ τῶν πρόξεων τ̃ χρησίμων αὐτὸς δοκιμάζειν. Αλλως τε ἐπειδὴ περὶ τῶν γυμνασίων [2] τῶν τῆς ψυχῆς ἀμφισβητοῦσιν [3] οἱ περὶ τὸν φιλοσοφίαν διατρίβοντες, καί φασιν, * οἱ μὲ διὰ τ̃ ἐριστικῶν λόγων, οἱ δ̃ † διὰ τ̃ πολιτικῶν, οἱ δ̃ δι' ἄλλων τινῶν φρονιμωτέρους ἔσεσθ τὸς [4] αὐτοῖς πλησιάζοντας. [5] Ἐκεῖνο δ̃ πάντες ὁμολογοῦσιν, ὅτι δεῖ τ̃ καλῶς πεπαιδευμένον, ἐξ ἑκάστ τούτων χρέος [6] συμβαλλέσθ δυνάμενον. [7] Χρὴ τοίνυν ἀφεμένον τ̃ ἀμφισβητουμένων, ὅπὶ τὸ ὁμολογούμενον

los per actiones utiles explorare. Præſertim cum ii, qui philoſophiæ ſtudio immorantur, de animi exercitationibus inter ſe diſſentiunt: & aiunt alii quidem per ſermones Dialecticos, alii per Politicos, alii vero per alios quoſdam, prudentiores fore eos qui ad ipſos accedunt. Illud vero omnes concedunt, quod oporteat eum qui recte inſtitutus eſt, ex horum ſingulis conſulendi fieri compotem. Oportet igitur *unumquemque*, rebus illis de quibus controverſia eſt omiſſis, ad id quod *ab omnibus* conceditur cum acceſſerit, *inde* earum rerum *quæ controvertuntur* veritatem explorare; & potiſſimum eos contemplari, qui juxta occaſiones

[1] κρίνειν MS. Coll. N. Bodl. & Harl. [2] Deeſt τῶν MS. Bodl. [3] οἱ περὶ φιλ. ὄντες MS. Bodl. & Harl. [4] αὐτῇ nempe philoſophiæ MS. Bodl. & Harl. [5] ἐκεῖνοι apud Oporinum. [6] βουλεύεσθαι MS. Coll. N. φαίνεσθαι δυνάμενον βουλεύεσθαι MS. Harl. [7] Χρὴ τοίνυν τὸν δυνάμενον βουλεύεσθαι ἀφεμ. MS. Bodl.

* οἱ μὲν διὰ τῶν ἐριστικῶν λόγων] Eraſmus, *e diſputatoriis & ad contentionem paratis rationibus*. Philecticus *Liberali quâdam ſermonum inter ſe diſcrepantium diſciplinâ*. Intelligo diſputationes dialecticas, quibus ingenia multum acuuntur, ut & Mathematicis diſciplinis. Sunt & philoſophi quidam ἐριστικοὶ appellati, Euclidis Megarenſis ſectatores. *W.*

† διὰ τῶν πολιτικῶν] Intelligo doctrinam morum, & artem dicendi. Tales ſunt orationes Iſocratis. *W.*

ἐλθόντα,

ἐλθόντα, * λαμβάνειν αὐτῶν τ' ἔλεγχον, καὶ μάλιστα μὲν † ἐπὶ τῶν καιρῶν θεωρεῖν τοὺς συμβουλεύοντας· [1] εἰ δὲ μή, [2] τοὺς καθόλου τῶν πραγμάτων λέγοντας, καὶ τοὺς μηδὲν γινώσκοντας τῶν δεόντων ἀποδοκιμάζειν. ‡ Δῆλον γάρ, ὡς ὁ [3] μηδὲν ὢν αὐτῷ χρήσιμος, οὐδ' ἂν ἄλλον φρόνιμον ποιήσειεν. Τοὺς δὲ νῦν ἔχοντας, καὶ δυναμένους ὁρᾶν πλέον τι τῶν ἄλλων, περὶ πολλοῦ ποιοῦ, καὶ θεράπευε· γινώσκων ὅτι σύμβουλος ἀγαθὸς χρησιμώτατον καὶ τυραννικώτατον

datas conſilium præſtant: quod ſi hi minus *ſint parabiles*, eos, qui generaliter de rebus dicunt, eorum vero, quæ *juxta occaſiones datas* fieri debent, nihil perſpiciunt, omnino repudiare. Manifeſtum eſt enim, quod qui in nullâ re ipſe ſibi utilis ſit, ne alium quidem prudentem effecerit. Eos vero, qui prudentiâ ſunt freti, & poſſunt aliquanto longius quam alii proſpicere, magni facito & colito: ſciens quod conſiliarius bonus omnium poſſeſſionum utiliſſi-

[1] δεῖ δὲ τοὺς μὴ καθόλου MS. Bodl. & Harl. [2] τοὺς καὶ καθόλων MS. Coll. N. [3] μηδὲν αὐτῷ χρήσιμος MS. Bodl. & Harl.

* λαμβάνειν αὐτῶν τὸν ἔλεγχον] Wolfius interpretatur *eos probare*, ſc. τῶν περὶ τὴν φιλοσοφίαν διατριβόντων, vel τῶν συμβουλευόντων, id eſt *ſapientiæ profeſſores*, ſeu *conſiliarios*. Eraſmus αὐτῶν non ad eos qui circa philoſophiam verſantur retulit, ſed repetiit τῶν ἀμφισβητουμένων. Sic enim vertit, *nimirum oportet omiſſis ambiguis, ad id quod certum ac confeſſum eſt accedere; & ad hujus rationem illa de quibus dubitetur explorare.*

† ἐπὶ τῶν καιρῶν] Rectius intelligetur hic locus, ſi diſcrimen τῆς φιλοσοφοῦντος καὶ τοῦ συμβουλεύοντος, quod in exordio attigit, teneatur. Philoſophi eſt, καθόλου λέγειν ac θέσιν tractare: Conſiliarii eſt καθ' ἑκάστην πρᾶξιν λέγειν τὰ συμφέροντα. Eos conſiliarios requirit Iſocrates, qui non tantum in umbrâ & otio philoſophati ſint, ſed etiam uſum rerum cum doctrinâ & ingenii ſagacitate conjunxerint. *W.*

‡ Δῆλον γὰρ] Simpliciſſimum eſt ut intelligas Iſocratem novum caput probandi conſiliarii huic ætiologiæ implicuiſſe: vel ἐν τοῖς ἰδίοις ſubintelligi in his verbis τοὺς μηδὲν γινώσκοντας τῶν δεόντων, ut idem ſit ac ſi dixiſſet ὑπὲρ τῶν ἰδίων τοὺς κακῶς διανοηθέντας. *W.*

ἁπάντων

[1] ἀπάντων χλημάτων ἐσίν. Ηγοῦ ᾗ τούτως σοι μεγίστων ποιήσειν τὴν βασιλείαν, οἵ τινες ἂν τὴν Δφίνοιαν τὴν σὴν πλεῖστα ὠφελῆσαι δυνηθῶσιν.

Εγὼ μὲ οὖν ἅτε γινώσκω παρήνεσα· κ) τιμῶ σε τούτοις, οἷς τυγχάνω δυνάμενος. Βούλει ᾗ κ) τοὺς ἄλλους, ὅπερ ἔπον [2] ἀρχόμενος, μὴ τὰς εἰθισμένας ἄγειν σοι δωρεὰς, ἃς ὑμεῖς [3] πολὺ πλείονος ἀγοράζεσθε παρὰ τῶν διδόντων ἢ τῶν πωλούντων· ἀλλὰ τοιαύτας, [4] αἷς ἐὰν σφόδρα χρήσῃ, κ) μηδεμίαν ἡμέραν διαλίπῃς, οὐ [5] καταγνώσει, ἀλλὰ μείζως κ) πλείονος ἀξίας οὔσας αὐτὰς ποιήσεις.

ma sit, & regi maxime conveniens. Arbitreris autem eos tibi maximum ut sit regnum effecturos, quicunque tuum intellectum maxime potuerint excolere.

Ego quidem quæ scio admonui: & te iis quibus possum honoro. Velis autem ut & alii, quod in initio dixi, ad te non consueta munera afferant, quæ vosmet longe pluris emitis a dantibus quam a vendentibus: sed talia quæ, licet *iis* valde usus fueris, nec ullum diem intermiseris, non conteres, sed ipsa majora ut sint & pluris digna efficies.

[1] ἀπάντων τῶν χλημάτων MS. Bodl. & Harl. [2] ἀρχόμενος τῷ λόγῳ, μὴ τὰς MS. Bodl. [3] Deest πολὺ MS. Coll. N. [4] αἷς ἐὰν χρήσῃ κ) σφόδρα, κ) μηδ. MS. Coll. N. [5] καταγνώσῃς MS. Coll. N. [6] ἀλλὰ κ) πλείονος ἀξίας αὐτὰς ποιήσεις MS. Coll. N. Τὸ ὄσας vel redundat, vel pro εἶναι aut ὥστε εἶναι poni videtur. *W.*

# ARGUMENTUM

## Ex Hieronymo Wolfio,

In Orationem, cui nomen

# NICOCLES.

SUPERIORE libro Regis officium expoſitum eſt: hîc etiam civium munus erga regem deſcribitur. Idque fit ſub ipſius Nicoclis perſonâ, ſuis aulicis & regni proceribus, aut etiam reliquo populo præcipientis. Primum autem eloquentiæ defenſio ponitur, fortaſſe propter craſſos & barbaros aulicos, quorum ignaviam & perverſitatem etiam in præcedentis orationis epilogo perſtrinxit, & eleganter depinxit. Nam alioqui ſophiſtæ, quam regi, aptius videri poſſet exordium. Deinde oſtendit, præſtantiſſimam reipublicæ formam eſſe monarchiam: poſtea, ſe regnum juſto titulo poſſidere: atque id moderate, prudenter, clementerque adminiſtrare. Quæ duo capita, ſi Nicoclem ſpectes, eo pertinent, ut ne civibus ulla detrectandi imperii cauſa relinquatur: ſin Iſocratem, quid aliud eſt quam diſſimulata Nicoclis laudatio, ſic tractata, ut id nullo pacto agere videatur? Poſtremo loco præcipit, quid fieri, quid omitti a ſuis velit, brevi additâ concluſione.

# ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΝΙΚΟΚΛΗΣ,

## * ἢ [1] συμβουλευτικὸς Λόγος.

# ISOCRATIS NICOCLES,

## ſeu Suaſoria Oratio.

ΕΙΣΙ τινες οἱ δυσκόλως ἔχουσι πρὸς τὰς λόγους, καὶ διαμέμφονται † τοὺς φιλοσοφοῦντας· καί φασιν, αὐτοὺς οὐκ ἀρετῆς, ἀλλὰ πλεονεξίας ἕνεκα ποιεῖσθαι τὰς τοιαύτας διατριβάς. Ηδέως ἂν οὖν πυθοίμην τῶν ἄλλων

SUNT quidam qui erga eloquentiam inimico ſunt animo, et philoſophiæ ſtudioſos reprehendunt; dicuntque eos non virtutis, ſed lucri gratiâ talia inſtituere ſtudia. Libenter igitur audire velim ab iis qui

[1] Συμμαχικὸς in Cod. impreſſo Coll. Nov. & apud Aldum.

* Η συμβουλευτικὸς] Oratio hæc in duobus codicibus συμμαχικὸς inſcribitur, quæ quidem inſcriptio ad orationem de Pace pertinet. Ait autem Wolfius: *duplex eſt titulus more Platonico, prior* Nicocles, *alter* Symmachichus, *id eſt* Socialis: *eâ de causâ, ut opinor, quod inter bonum regem & probos cives* συμμαχία *quædam, id eſt* ſocietas, *eſt.*

† τοὺς φιλοσοφοῦντας] Generale quidem hoc eſt, ſed hic ſpeciatim intelligantur, οἱ περὶ τὸς λόγους σπουδάζοντες. *W.*

διακειμένων, διὰ τί τοὺς μὲν εὖ λέγειν ἐπιθυμοῦντας [1] * φεύγουσι, τοὺς δ' ὀρθῶς πράττειν βουλομένους ἐπαινοῦσιν; Εἰ γὰρ αἱ πλεονεξίαι λυποῦσιν αὐτούς, πλείους καὶ μείζους ἐκ τῶν ἔργων, ἢ τῶν λόγων εὑρήσομεν γιγνομένας. Επειτα κἀκεῖνο ἄτοπον, εἰ λέληθεν αὐτούς, ὅτι τὰ πρὸς τοὺς Θεοὺς εὐσεβοῦμεν, [2] καὶ τὴν δικαιοσύνην ἀσκοῦμεν, καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς ἐπιδεδώκαμεν, οὐχ ἵνα τῶν ἄλλων ἔλαττον ἔχωμεν, ἀλλ' ὅπως ἂν ὡς μὴ πλείστων ἀγαθῶν τὸν βίον διάγωμεν. Ὡς δ' ἀναγκαιότατον τούτων τῶν πραγμάτων ἐστὶν, [3] δι' ὧν ἂν τις μετ' ἀρετῆς πλεονεκτήσειεν· [4] ἀλλὰ τῶν ἀνθρώπων, τῶν περὶ τὰς πράξεις ἐξαμαρτανόντων, ἢ τοῖς λόγοις ἐξαπατώντων, καὶ μὴ δικαίως χρωμένων αὐτοῖς. Θαυμάζω δὲ τοῦτο τοῖς γνώμην

hoc animo ſunt, quare eos qui cupiunt bene fari fugiunt, eos vero laudant qui recte agere volunt? Si enim ipſos offendant emolumenta, plura & majora e factis quam ex orationibus orta eſſe inveniemus. Deinde & illud eſt abſurdum, ſi ipſos latuit, quod in iis quæ ad Deos ſpectant pii ſumus, & juſtitiam exercemus, & cæteris virtutibus ſtudemus, non ut minus quam alii habeamus, ſed ut cum quamplurimis commoditatibus vitam agamus. Quare non culpandæ ſunt hæ res, per quas cum virtute quis ditior fiat: verum homines *ipſos* qui in agendo delinquunt, aut oratione decipiunt, nec rebus ipſis recte utuntur. Miror vero eos qui hâc mente ſunt præditi, quare

[1] φέυγουσι in utroque Cod. MS. Harl. [2] Cod. unus Harl. non habet καὶ τὴν δικ. ἀσκοῦμεν. [3] μεθ' ὧν ἄν τις MS. Harl. Deeſt δι' in Cod. imp. Coll. N. & apud Ald. qui habent ἐστὶν, ὧν ἄν τις μετ' ἀρετῆς πλ. [4] ἀλλὰ καὶ τῶν περὶ τὰς ἀνθ. MS. Harl.

* φεύγουσι] Scilicet ut inſidiatores. Sed φέυγουσι & ἐπαινοῦσι contraria ſunt. *W. in Caſt.*

ἐχόντων

ἐχόντων, [1] ὅπως δὲ καὶ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ῥώμην καὶ τὴν ἀνδρείαν κακῶς λέγουσιν. Εἴπερ γὰρ διὰ τοὺς [2] ἐξαπατῶντας, καὶ [3] τοὺς ψευδομένους, πρὸς τοὺς λόγους χαλεπῶς ἔχουσι, προσήκειν καὶ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς αὐτοὺς ἐπιμέλειαν. Φανήσονται γάρ τινες καὶ τῶν ταῦτα κεκτημένων ἐξαμαρτάνοντες, καὶ πολλοὺς διὰ τούτων κακῶς ποιοῦντες. Ἀλλὰ γὰρ δίκαιον, [4] διὰ εἴ τινες τοὺς ἀπαντῶντας τύπτοιεν, τὴν ῥώμης καθηγορεῖν· ἢ διὰ τοὺς ἀποκτιννύντας τὴν ἀνδρείαν λοιδορεῖν· ἢ ὅλως τῷ τῶν ἀνθρώπων πονηρίαν ἐπὶ τὰ πράγματα μεταφέρειν· ἀλλ' αὐτοὺς ἐκείνους ψέγειν, ὅσοι τοῖς ἀγαθοῖς κακῶς χρῶνται, καὶ τοῖς ὠφελεῖν δυναμένοις, τούτοις βλάπτειν τοὺς συμπολιτευομένους ἐπιχειροῦσι. Νῦν δ' ἀμελήσαντες τοῦτον τὸν τρόπον ἑκάστα διορίζεσθαι, πρὸς ἅπαντας τοὺς λόγους δυσκόλως διάκεινται, καὶ τοσοῦτον διημαρτήκασιν, ὡς'

non & de divitiis & robore & fortitudine male loquuntur. Si quidem enim ob decipientes & mentientes, erga eloquentiam iniquo sint animo affecti, conveniret *profecto* ut ii etiam alia bona vituperarent. Perspicuum enim erit nonnullos etiam ex iis qui hæc possederunt deliquisse, & multis horum ope maleficisse. Atqui non justum est, si qui obvios verberent, *idcirco* robur ipsum accusare: nec propter eos qui trucidant fortitudinem vituperare; nec denique hominum improbitatem in res transferre; sed illos ipsos culpare, qui rebus bonis male utuntur, & quæ prodesse possunt per ea cives lædere aggrediuntur. Nunc vero, cum neglexerint inter res singulas ad hunc modum distinguere, erga orationes omnigenas iniquo sunt animo, & adeo a veritate aberrârunt, ut non

[1] πῶς δὲ καὶ τὸν πλ MS. Harl. [2] ἐξαμαρτάνοντας MS. Harl.
[3] Deest τοὺς in Cod. imp. Coll. N. [4] ὅτε εἴ τινες τοὺς ἀπ. τύπτοιεν MS. Harl. [5] διὰ τοὺς ἀποκτείνοντας ἢ δὲ δεῖ. MS Harl.

οὐκ αἰσθάνον᾽) τοιούτῳ πεφύκαμεν δυσμενῶς ἔχοντες, ὑ
πάντων [1] τ̃ ὄντων ἐν τῇ τ̃ ἀνθρώπων φύσει πλείσ
ἀγαθῶν αἴτιόν ἐσι. Τοῖς μ̀ γὰρ ἄλλοις, οἷς ἔχομεν, ὀλί
τ̃ ἄλλων ζώων διαφέρομεν· ἀλλὰ πολλῷ κ̀ τῷ τά-
χει, κ̀ τῇ ῥώμῃ, κ̀ τ̃ ἄλλαις ἀπορίαις καταδεέσερα
τυγχάνομεν ὄντες. Ἐγνωμεύκ δ᾽ ἡμῖν τ̀ πείθειν ἀλλή-
λους, κ̀ δηλοῦν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς περὶ ὧν ἂν βουληθῶ-
μεν· οὐ μόνον τοῦ θηριωδῶς ζῆν ἀπηλλάγημεν, ἀλλὰ
κ̀ συνελθόντες πόλεις [2] ᾠκίσαμεν, κ̀ νόμους ἐθέμεθα, κ̀
τέχνας εὕρομεν, κ̀ σχεδὸν ἅπαντα τὰ δι᾽ ἡμῶν μεμηχα-
νημένα, λόγος ἡμῖν ἐσιν ὁ συνκαταστκευάσας. Οὗτος
γὰρ κ̀ περὶ τ̃ δικαίων κ̀ περὶ τ̃ ἀδίκων, κ̀ τ̃ αἰσχρῶν κ̀
τ̃ καλῶν ἐνομοθέτησεν· ὧν μὴ διαλαχθέντων, οὐκ ἂν οἷόν
τε ἦμεν οἰκεῖν μεθ᾽ ἀλλήλων. Τούτῳ κ̀ τοὺς κακοὺς ἐξ-
ελέγχομεν, κ̀ τοὺς ἀγαθοὺς ἐγκωμιάζομεν. Διὰ τοῦτο
τούς τε ἀνοήτους παιδεύομεν, κ̀ τοὺς φρονίμους δοκιμάζο-

sentiant se tali rei inimicos esse, quæ ex omnibus quæ humanæ insunt naturæ bonorum plurimorum causa est. Nam ob cæteras quidem *naturæ dotes*, quibus instructi sumus, aliis animalibus nequaquam præstamus: sed & celeritate, & robore, & aliis facultatibus longe deteriores sumus. At innatâ nobis facultate nobis invicem persuadendi, & nos ipsos circa ea quæ velimus certos faciendi; non solum a vitâ belluarum more actâ liberati sumus, verum etiam congressi urbes condidimus, & leges posuimus, & artes invenimus, & prope omnia a nobis fabricata oratio est quæ nobis confecerit. Hæc enim & de rebus justis & de injustis, & de turpibus & honestis leges tulit: quæ si non essent constitutæ, non potuissemus alii cum aliis habitare. Hujus ope & improbos redarguimus, & bonos laudamus. Per hanc & stolidos erudimus, & prudentes exploramus. Nam

[1] τῶν ἐπίλοιπων ἀπ᾽ ζῴων κ̀ φύσει MS. Harl. [2] ᾠκήσαμεν apud Ald.

μεν.

μθμ. Τὸ γὸ λέγειν ὡς δεῖ, ⁊ φρονεῖν εὖ μέγιστον ζημεῖον ποιόμεθα· ⁊ λόγ⊙ ἀληθὴς, ⁊ νόμιμ⊙, καὶ δίκαι⊙, ψυχῆς ἀγαθῆς ⁊ πιστῆς εἴδωλόν ἐστιν. Μετὰ τότο [1] ⁊ πρὸς τ ἀμφισβητησίμων ἀγωνιζόμεθα, ⁊ πρὸς τ ἀγνοουμθμένων ζκοπόμεθα. Ταῖς γὰρ πίστεσιν, αἷς τὸς ἄλλος λέγοντες πείθομθμ, ⁊ αὐταῖς ταύταις [2] ⁊ πρὸς τῶν [3] ἰδίων βελόμθμοι χρώμεθα. Καὶ ῥητορικὸς μ καλῶμθμ, τὸς ἐν τῷ πλήθει λέγειν δυναμθμένος· ὀλίγος δ νομίζομθμ, οἵ τινες ἂν αὐτοὶ πρὸς αὑτὸς ἄριστα περὶ τῶν πραγμάτων διαλεχθῶσιν. Εἰ δ δεῖ ζυλλήβδην περὶ τ δυνάμεως ταύτης εἰπεῖν, ὅδεν τ φρονίμως πραττομθμένων ἀρήσομθμ ἀλόγως γιγνόμθμον, ἀλλὰ ⁊ τ ἔργων ⁊ τῶν διανοημάτων ἁπάντων ἡγεμόνα τὸν λόγον ὄντα· ⁊ μάλιστα χρωμένος αὐτῷ τὸς πλεῖστον νῶν ἔχοντας. Ὥστε τὸς τολμῶντας βλασφημεῖν περὶ τ παιδόντων

fari uti oportet, hoc ſapientiæ maximum eſſe ſignum ducimus: & ſermo verus & legitimus & juſtus, animi boni & fidelis ſimulachrum eſt. Hujus ope & de rebus controverſis contendimus, & de ignotis deliberamus. Nam iis argumentis, quorum ope aliis dicendo perſuademus, iis ipſis etiam de propriis rebus dum conſulimus utimur. Et Rhetoricos quidem vocamus eos, qui ad populum concionari poſſunt: conſiliarios bonos vero eos cenſemus, qui ipſi apud ſe optime de rebus diſputârint. Quod ſi oporteat in ſummâ de hâc facultate dicere, nihil ex iis quæ cum ratione aguntur inveniemus ſine oratione factum eſſe, ſed & operum & cogitationum omnium ducem eſſe eloquentiam: & eos ipsâ maxime uti qui prudentiâ maxime ſunt inſtructi. Quare eos, qui male loqui audent de iis qui

[1] In Cod. impreſſo Coll. N. deſunt ⁊ περὶ τῶν ἀμφισβ. ἀγωνιζόμεθα. [2] Deſunt ⁊ περὶ τῶν ἰδίων in utroque Cod. Harl. [3] ἀλλων apud Ald. & in Cod. imp. Coll. N.

καὶ φιλοσοφούντων, ὁμοίως ἄξιον μισεῖν, ὥσπερ τοὺς εἰς τὰ τῶν Θεῶν [1] ἕδη ἐξαμαρτάνοντας.

Ἐγὼ δ' ἀποδέχομαι μὲν πάντας τοὺς λόγους, τοὺς καὶ μικρὸν ἡμᾶς ὠφελεῖν δυναμένους· ἄ μέντοι ἀλλὰ καὶ καλλίστους ἡγοῦμαι, καὶ βασιλικωτάτους, καὶ μάλιστα πρέποντας ἐμοὶ, τοὺς περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων, καὶ τῶν πολιτειῶν παραινοῦντας· καὶ τούτων αὐτῶν ὅσοι διδάσκουσι τούς τε δυναστεύοντας, ὡς δεῖ τῷ πλήθει χρῆσθαι, καὶ τοὺς ἰδιώτας, ὡς χρὴ * πρὸς ἄρχοντας διακεῖσθαι. Καὶ γὰρ [2] διὰ τούτων ὁρῶ τὰς πόλεις εὐδαιμονεστάτας καὶ μεγίστας γιγνομένας. [3] Τὸν μὲν ἕν ἕτερον λόγον, ὡς χρὴ τυραννεῖν, Ἰσοκράτους ἠκούσατε· τὸν δ' ἐχόμενον, ἃ δεῖ ποιεῖν τοὺς δεχομένους, ἐγὼ πειράσομαι διελθεῖν· οὐχ ὡς ἐκεῖνον ὑπερβαλούμενος, ἀλλ' ὡς προσῆκόν μοι περὶ τούτων μάλιστα διαλεχθῆναι πρὸς ὑμᾶς. Εἰ μὲν γὰρ ἐμοὶ

erudiunt & philoſophiæ ſunt ſtudioſi, pariter odiſſe decet, ac eos qui in Deorum ſedes delinquunt.

Ego vero omnes quidem probo orationes, quæ vel paululum nobis prodeſſe poſſunt: at tamen eas & pulcherrimas cenſeo, & maxime regias, & quæ mihi maxime conveniant, quæ circa ſtudia & res politicas admonent: & ex his ipſis *eas* quæ & potentes docent, quomodo plebem tractare oporteat, & privatos, quo animo debeant eſſe erga principes. Nam per hæc civitates video feliciſſimas fieri & maximas. Aç alteram quidem orationem, quo modo ſc. oporteat regnare, ab Iſocrate audiviſtis: ſequentem vero, qualia nimirum agere ſubditos oporteat, ego conabor recitare: non quod illum ſim ſuperaturus, ſed quia mihi conveniat maxime de hiſce rebus apud vos perorare. Si

[1] Deeſt ἕδη in MS. Harl. [2] Deeſt διὰ in Cod. Coll. N. [3] Τὸν μὲν ἕν ἕτερον ὡς χρὴ— τῷ ἰσοκ. — ἐχόμενον ἐκεῖνα ἃ δεῖ. MS Harl.

* πρὸς ἄρχοντας] Malim πρὸς τοὺς ἄρχοντας. Præceſſit enim τῷ πλήθει. *W. in Caſ.*

μὴ

μὴ δηλώσαντος ἃ βούλομαι ποιεῖν ὑμᾶς, [1] διαμαρτάνοιτε τῆς ἐμῆς γνώμης, οὐκ ἂν εἰκότως ὑμῖν ὀργιζοίμην. Εἰ δὲ προειπόντος ἐμοῦ, μηδὲν γίγνοιτο [2] τοιοῦτον, δικαίως ἂν ἤδη τοῖς μὴ πειθομένοις μεμφοίμην. Ηγοῦμαι δ' ἅτως ἂν μάλιστα παρακαλέσαι, καὶ προτρέψαι πρὸς τὸ μνημονεύειν ὑμᾶς τὰ ῥηθέντα, καὶ πειθαρχεῖν αὐτοῖς, οὐκ εἰ περὶ τοῦ συμβουλεύειν μόνον γνοίμην, καὶ ταῦτ' ἀπαριθμήσας ἀπαλλαγείην· ἀλλ' εἰ προσεπιδείξαιμι, πρῶτον μὲν τὴν πολιτείαν τὴν παροῦσαν, ὡς ἄξιόν ἐστιν ἀγαπᾶν, οὐ μόνον διὰ τὴν ἀνάγκην, οὐδ' ὅτι πάντα τὸν χρόνον ἐν ταύτῃ οἰκοῦμεν· ἀλλ' ὅτι [3] καὶ βελτίστη τῶν ἄλλων πολιτειῶν ἐστίν. Επειθ' ὡς ἐγὼ ταύτην ἔχω τὴν ἀρχὴν οὐ παρανόμως, οὐδ' ἀλλοτρίαν, ἀλλ' ὁσίως, καὶ δικαίως, καὶ διὰ τοὺς ἐξ ἀρχῆς προγόνους, καὶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ δι' ἐμαυτόν. Τούτων γὰρ [4] προαποδειχθέντων,

enim, cum ipſe non prius indicâſſem quæ vellem voſmet ut agatis, a meâ ſententiâ aberretis, nequaquam jure vobis ſuccenſerem. Sin poſtquam ipſe prædixiſſem, nihil tale *quod vellem* fieret, jam eos qui non obediunt jure reprehenderem. Arbitror vero ita fore ut vos maxime poſſim adhortari, & incitare ut ea quæ dicta ſunt animo retineatis, & ut ipſis obſequamini, non ſi in conſulendo ſolummodo fuero occupatus, & cum hæc enumeraverim abiero; ſed ſi inſuper oſtendero, primum quidem præſentem civitatis ſtatum quam ſit æquum ut amemus, non ſolum propter neceſſitatem, nec quia per omne tempus in hoc viximus; ſed quoniam etiam aliorum ſtatuum optimus eſt. Deinde quod ipſe hoc imperium ſim adeptus non contra leges, nec alienum, ſed pie & juſte, tam ob majores qui ab initio fuerunt, quam ob patrem, & ob meipſum.

[1] διαμάρτοιτε MS. Harl. [2] τούτων MS. Harl. [3] Deeſt καὶ MS. Harl. [4] προαπ. τίς ἂν αὐτὸς αὐτῷ MS. Harl.

οὐκ

οὐκ ἔστιν ὅς τις οὐκ αὐτὸς αὑτὸν καταγνώσεται τῷ μεγίστῳ ζημίαν, ἐὰν μὴ πειθαρχῇ τοῖς ὑπ' ἐμοῦ συμβουλευθεῖσι καὶ προσταχθεῖσι.

Περὶ μὲν οὖν τῶν πολιτειῶν (ἐντεῦθεν γὰρ ὑποτιθέμενος ἠρξάμην) οἶμαι πᾶσι δοκεῖν, δεινότατον μὲν εἶναι τὸ τὰ αὐτῶν ἀξιοῦσθαι τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς πονηροὺς· δικαιότατον δέ, [1] τὸ διορθώσασθαι περὶ τούτων, καὶ μὴ τοὺς ἀνομοίους τῶν ὁμοίων τυγχάνειν, ἀλλὰ καὶ πράττειν καὶ τιμᾶσθαι κατὰ τὴν ἀξίαν ἑκάστους. Αἱ μὲν τοίνυν ὀλιγαρχίαι καὶ δημοκρατίαι τὰς ἰσότητας τοῖς μετέχουσι τῶν πολιτειῶν ζητοῦσι· καὶ τοῦτο δόξαιμεν ἂν παρ' αὐταῖς [2], ἐὰν μηδ' ἕτερος ἑτέρου δυνήσεται πλέον ἔχειν, ὃ τοῖς πονηροῖς συμφέρον ἐστίν. Αἱ δὲ μοναρχίαι πλεῖστον μὲν νέμουσι τῷ βελτίστῳ, [3] δεύτερον δὲ τῷ μετ' ἐκεῖνον, [4] τρίτον δὲ καὶ τέταρτον τοῖς ἄλλοις κατὰ

His enim prius demonſtratis, non eſt quiſquam qui non ſeipſum maximo dignum ſupplicio fateatur, ſi non paruerit iis conſiliis ac præceptis, quæ per me promulgata fuerint.

Ac quod ad rerumpublicarum quidem formas attinet (ab hoc enim primum poſito exorſus ſum, *ſive de hoc initio me dicturum propoſui*) arbitror omnibus videri iniquiſſimum quidem eſſe, ut iiſdem digni cenſeantur boni & improbi: æquiſſimum vero, ut recta ratio de iis ineatur, nec impares paria adipiſcantur, ſed ut ſinguli agant *ſive res habeant*, & honorentur ſecundum meritum. At vero oligarchiæ & democratiæ poſcunt ut ſint æquales ii qui civitatum ſunt participes: & hoc apud ipſas præclarum habetur, ſi nemo plus quam alius habere poſſit; quæ res improbis commoda eſt. Monarchiæ vero plurimum optimo quidem tribuunt, ſecundas vero illi qui ipſi proximus eſt, tertias vero & quartas cæ-

[1] τὸ διωρίσθαι περὶ τούτων MS. Harl. καλῶς δόξειεν διωρίσθαι περὶ τῶν πολιτειῶν. Ariſtot. Polit. [2] ἢν μηδὲν ἕτερος ἑτέρου MS. Harl. [3] δεύτερα τῷ μετ. MS. Harl. [4] τρίτῳ δὲ καὶ τελάρτῳ καὶ τοῖς MS. Harl.

τὸν

τ̃ αὐτὸν λόγον. Καὶ ταῦτα εἰ μὴ πανλαχοῦ καθέσηκεν, ἀλλὰ τόγε βούλημα δ πολιτείας τοιοῦτόν ἐσιν. [1] Καὶ μὴν εἰ δεῖ διορᾶν κ̀ τὰς φύσεις τ̃ ἀνθρώπων, κ̀ τὰς πράξεις, ἅπαντες ἂν τὰς τυραννίδας * μᾶλλον ὁμολογήσαιεν. Καί τοι τίς ὃκ ἂν [2] εὔξαιλο τ̃ ὠφρονούντων τοιαύτης πολιτείας μετέχειν, ἐν ᾗ μὴ διαλήσῃ χρηςὸς ὢν, μᾶλλον ἢ φέρεαζ μ̃ δ̃ πλήθος, μὴ γιγνωσκόμεν@ ὁποῖός τίς ἐσιν; Αλλὰ μὴν κ̀ πραοτέραν τοσούτῳ, [3] κ̀ δικαιοτέραν δικαίως ἂν αὐτὴν κρίνοιμεν, ὅσῳ περ ῥᾴον ἐσιν ἑνὸς ἀνδρὸς γνώμῃ προσέχειν τὸν νοῦν [4] μᾶλλον, ἢ πολλαῖς διανοίαις κ̀ πανλοδαπαῖς ζητεῖν ἀρέσκειν. Οτι μ̃ οὖ ἡδίων ἐσὶ, κ̀ πραοτέρα, κ̀ δικαιοτέρα, διὰ πλειόνων

teris eâdem ratione. Et hæc quidem si non ubique conſtituta ſunt, attamen civitatis propoſitum tale eſt. Et quidem ſi oporteat obſervare & naturas & actiones hominum, tyrannidas omnes magis probarent. Quis vero e recte ſentientibus non optaret potius civitatis ejuſmodi particeps eſſe, in quâ non latebit ſi bonus fuerit, quam cum vulgo una deferri, non cognitus qualiſnam ſit? Verum & clementiorem tanto, & æquiorem hancce *reipublicæ formam* jure judicemus, quanto facilius eſt ad ſententiam unius viri animum applicare, quam dare operam ut multis variiſque placeas ingeniis. Quod igitur ſit jucundior & lenior & æquior *monarchia*, pluribus quidem quis demon-

[1] Καὶ μὴν δὴ διορᾶν MS. Harl hoc ſenſu *fatentur omnes monarchias præſtare cæteris* (ὀλιγαρχίαις, δημοκρατίαις, &c *Rerump. formis*) *in ingeniis hominum & actionibus ſpectandis & dignoſcendis.* [2] δέξαιλο MS. Harl. [3] Abſunt κ̀ δικαιοτέραν a MS. Harl. recte fortaſſe, quia ſequitur δικαίως: utrumque ſimul poſitum diſplicet auribus. [4] μᾶλλον ἢ κ̀ πανλοδαπαῖς διανοίαις MS. Harl.

* μᾶλλον ὁμολογήσαιεν] Latinis ἐλλειπλικὸν videtur, ac ſubintelligendum συμφέρειν τοῖς ἀνθρώποις, id eſt, *prodeſſe hominibus*, aut tale aliquid. *W.*

μ̃

μὴ ἄν τις ἀποδείξειεν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τούτων ζωιδεῖν ῥᾴδιόν ἐστι.

Περὶ δὲ τῶν λοιπῶν, ὅσον αἱ μοναρχίαι [1] καὶ πρὸς τὸ βουλεύσασθαι, καὶ πρὸς τὸ πρᾶξαί τι τῶν δεόντων διαφέρουσιν, ἴστως ἂν κάλλιστα θεωρήσαιμεν, εἰ τὰς μεγίστας τῶν πράξεων ἁπλῶς ἀλλήλας τιθέντες, ἐξετάζειν ἐπιχειρήσαιμεν αὐτάς. Οἱ μὲν τοίνυν κατ' ἐνιαυτὸν εἰς τὰς ἀρχὰς εἰσιόντες, πρότερον ἰδιῶται γίγνονται, πρὶν αἰσθέσθαι τι τῆς πόλεως, καὶ λαβεῖν ἐμπειρίαν αὐτῶν. Οἱ δ' ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς ἐπιτάττοντες, [2] ἢν καὶ τὴν φύσιν κακοδεεστέραν ἔχωσιν, ἀλλ' οὖν ταῖς γε ἐμπειρίαις πολὺ τῶν ἄλλων προέχουσιν. Εἶτα οἱ μὲν πολλῶν κατημελοῦσιν, εἰς ἀλλήλους ἀποβλέποντες· οἱ δ' ὀδενὸς ὀλιγωροῦσιν, εἰδότες ὅτι δεῖ πάντα δι' αὐτῶν γίγνεσθαι. Πρὸς δὲ τούτοις, οἱ μὲν ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις καὶ ταῖς δημοκρατίαις,

ſtraverit: attamen ex hiſce facile eſt intellectu.

De reliquis vero quantum monarchiæ & ad conſulendum, & ad aliquid eorum quæ ſunt neceſſaria faciendum præſtent, ita optime ſpectaverimus, ſi actionum maximas juxta ſe invicem ponendo, in eas inquirere conemur. Qui igitur ſingulis annis magiſtratus ineunt, prius privati iterum fiunt, quam aliquid e negotiis quæ ad civitatem attinent intelligant, & in iis experientiam nacti ſint. Qui vero iiſdem ſemper imperant, etiam licet ingenio deteriore ſint præditi, experientiâ tamen aliis multum præſtant. Deinde illi quidem multa negligunt dum alii alios intuentur: hi autem nihil negligunt, quum norint quod oporteat omnia per ipſos perfici. Ad hæc, qui in oligarchiis & democratiis *verſantur*, ob mutuas diſcordias am-

[1] Deeſt καὶ hic & infra e MS. Harl. [2] εἰ καὶ τὴν φ. κατ. ἔχουσιν MS. Harl.

διὰ

διὰ τὰς πρὸς σφᾶς αὐτὸς φιλοτιμίας, λυμαίνονται τοῖς κοινοῖς· οἱ δ' ἐν ταῖς μοναρχίαις ὄντες, οὐκ ἔχοντες ὅτῳ φθονήσουσιν, περὶ ἁπάντων, ὡς οἷόντ' ἐστὶ, τὰ βέλτιστα πράττουσιν. Επειτα [1] * οἱ μὲν ὑστεροῦσι τῶν πραγμάτων· τὸν μὲν γὰρ πλεῖστον χρόνον ἀπὶ τοῖς ἰδίοις διατρίβουσιν· ἐπειδὰν δ' εἰς τὰ ξυνέδρια ξυνέλθωσιν, πολυανάκις ἄν τις αὐτοὺς εὕροι διαφερομένους, ἢ [2] κοινῇ βουλευομένους. Οἱ δ' ὅτε ξυνεδρίων, ὅτε χρόνων αὐτοῖς ἀποδεδειγμένων, ἀλλὰ καὶ τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας ἀπὶ τοῖς πράξεσιν ὄντες, οὐκ ἀπολείπονται τῶν καιρῶν, ἀλλ' ἕκαστον ἐν τῷ δέοντι πράττουσιν. Ετι δ' [3] οἱ μὲν πρὸς ἀλλήλους δυσμενῶς ἔχουσι, καὶ βούλοιντ' ἂν καὶ τοὺς πρὸ αὐτῶν ἄρχοντας,

bitioſas, reipublicæ nocent: qui vero in monarchiis ſunt *conſtituti*, cum non habeant cui invideant, de omnibus quantum fieri poteſt optima agunt. Deinde illi quidem nimis tardi ſunt ad res gerendas: tempus enim plurimum circa res privatas conterunt: ſimul ac vero in conciliis convenerint, ſæpius eos quis invenerit diſſentientes, quam in commune conſulentes. Hi vero, quum nec concilia nec tempora ipſis ſint præſcripta, ſed ipſi die nocteque in negotiis perficiendis verſentur, occaſionibus non deſtituuntur, ſed unumquodque juxta quod convenit agunt. Præterea illi quidem inter ſe mutuo hoſtili ſunt animo, & vellent cum eos

[1] οἱ μὲν ὑστερίζουσι τῶν πραγμάτων, ὅτι τὸν πλεῖστον μὲν χρόνον MS. Harl. ὑστερίζειν τῶν πραγμάτων eſt *deſtituere & negligere rerum bene gerendarum occaſiones.* Rempub. negligunt, ἐπὶ τοῖς ἰδίοις διατρίβουσιν. [2] κοινῇ βουλομένους MS. Harl. [3] οἱ μὲν δυσμενῶς ἔχουσι MS. Harl.

* οἱ μὲν ὑστεροῦσι τῶν πραγ.] Ὑστερῶ, ἐλλείπομαι· ὑστερίζω, ὕστερον ἔρχομαι. Id eſt ὑστερῶ *deficior, deeſt mihi, viribus aut opibus deſtituor:* ὑστερίζω, *poſterius venio.* Citat tamen Suidas ὑστερήσαντες τοῦ καιροῦ τῆς βοηθείας, ab ὑστερέω: id eſt *neglectâ ſeu amiſsâ occaſione ferendi ſuppetias.* W.

καὶ

καὶ * τὰς ἐφ' [1] ἑαυτῶν, ὡς κάκιστα διοικῆσαι τὴν πόλιν, ἵν' ὡς μεγίστην δόξαν αὐτοὶ [2] λαμβάνωσιν. Οἱ μὲν διὰ παντὸς τοῦ βίου κύριοι τῶν πραγμάτων ὄντες, εἰς πάντα τὸν χρόνον καὶ τὰς διανοίας † ὁμοίως ἔχουσι. [3] Τὸ δὲ μέγιστον πάντων· τοῖς μὲν κοινοῖς, οἱ μὲν ὡς ἰδίοις, οἱ δὲ ὡς ἀλλοτρίοις, προσέχουσι τὸν νοῦν· καὶ συμβούλοις χρῶνται περὶ αὐτῶν, οἱ μὲν τῶν τολμηροτάτοις, οἱ δ' ἐξ ἁπάντων ἐκλεξάμενοι [4] τοὺς φρονιμωτάτους· καὶ τιμῶσιν οἱ μὲν τοὺς ἐν τοῖς ὄχλοις εἰπεῖν δυναμένους, οἱ δὲ τοὺς χρῆσθαι τοῖς πράγμασιν ἐπισταμένους.

qui ante ipſos imperabant, tum qui ſimul cum ipſis, quam peſſime rempublicam adminiſtrare, ita ut maximam *exinde* ipſi gloriam acquirant. Hi vero per totam vitam rerum potentes cum ſint, in omne tempus eâdem etiam benevolentiâ pariter ſunt præditi. Quod vero omnium maximum eſt: ad reipublicæ negotiá hi quidem tanquam ad ſua ipſorum privata, illi vero tanquam ad aliena animum applicant: & pro conſiliariis circa ea utuntur illi quidem inter cives audaciſſimis, hi vero prudentiſſimis ex omnium numero ſelectis: & honore proſequuntur illi quidem eos qui ad turbas *hominum* concionari poſſunt, hi vero eos qui rebus uti callent.

[1] ἑαυτοῖς MS. Harl. [2] λάβωσιν MS. Harl. [3] Τὸ δὲ μέγιστον ὅτι τοῖς κοινοῖς MS. Harl. [4] τοῖς φρονιμωτάτοις MS. Harl. nempe χρῶνται cum diſtinct. poſt ἐκλεξάμενοι.

* τὰς ἐφ' ἑαυτῶν] Cum antea legeretur τὰς ἐφ' ἑαυτοῖς, id eſt *eos qui in ipſorum vel ſuâ poteſtate ſunt*, ſed ſenſus Wolfio videretur repugnare; ſuſpicabatur ille legendum τὰς ἐφ' ἑαυτῶν. Ait autem, *ſic dicitur* ἐφ' ἡμῶν, quod exponunt, καθ' ἡμᾶς χρόνους, id eſt temporibus noſtris. *Quare*, ait, *per* τὰς ἐφ' ἑαυτῶν collegas *intelligendum eſt. Quanquam enim* τὸ τὰς πρὸ αὐτῶν, *opponi videatur* τῷ τὰς ἐφ' ἑαυτοῖς: *Ego tamen* anteceſſores & ſucceſſores *ſuos, ſine exemplo interpretari non auſim.* Si τὰς μεθ' ἑαυτὰς *legeretur, expedita omnia eſſent.*

† ὁμοίως] Fortaſſis ὁμοίας. *W. in Caſt.*

Οὐ

Οὐ μόνον δ' ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις καὶ [1] τοῖς καθ' ἡμέραν γινομένοις αἱ μοναρχίαι διαφέρουσιν· ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν τῷ πολέμῳ πλεονεξίας ἁπάσας περιειλήφασι. Καὶ γὰρ παρασκευάσασθαι δυνάμεις, καὶ [2] χρῆσθαι ταύταις, ὥστε καὶ λαθεῖν καὶ ὀφθῆναι, καὶ τοὺς μὲν πεῖσαι, τοὺς δὲ βιάσασθαι, παρὰ δὲ τὰ ἐκπλήττοντας, τοὺς δὲ ταῖς ἄλλαις θεραπείαις προσάγεσθαι, μᾶλλον αἱ τυραννίδες τῶν ἄλλων πολιτειῶν εἰσίτ' εἰσί. Καὶ ταῦτα οὐκ ἔργων ἄν τις ἀλλ' ἢ λόγων πιστεύσειεν. Τοῦτο μὲν γὰρ, τὴν τῶν Περσῶν δυνάμιν ἅπαντες ἴσμεν τηλικαύτην τὸ μέγεθος γεγενημένην, οὐ διὰ τὴν τῶν ἀνδρῶν φρόνησιν, ἀλλ' ὅτι μᾶλλον τῶν ἄλλων τιμῶσι τὴν βασιλείαν τιμῶσι. Τοῦτο δὲ [3] Διονύσιον τὸν τύραννον, ὃς παραλαβὼν τὴν μὲν ἄλλην Σικελίαν * ἀνάστατον γε-

Non ſolum autem circa res in orbem redeuntes & quæ quotidie fiunt, excellunt monarchiæ; verum etiam omnes quæ in bello gerendo *occurrunt* commoditates ſunt complexæ. Nam & parare copias, & iis uti ita ut & lateant & palam ſint, & his quidem perſuadere, illos vero cogere, ab aliis autem emere, alios vero aliis officiorum meritis ad ſuas partes allicere, tyrannides magis quam aliæ civitatum formæ poſſunt. Atque hæc ita eſſe e rebus non minus quam e ſermonibus perſuaſus quis crediderit. Scimus enim hoc omnes, Perſarum *ſc.* poteſtatem tantam mole factam, non ob virorum prudentiam, ſed quia magis quam cæteri poteſtatem regiam colunt. Hoc etiam, *ſc.* Dionyſium tyrannum *ita increviſſe*, qui cum ſuſcepiſſet reliquam

[1] τοῖς καλὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην γινομένοις MS. Harl. [2] χρήσασθαι ταύταις MS. Harl. [3] Διονύσιον ἴσμεν τὸν τύραννον, ὅτι παραλ. MS. Harl.

* ἀνάστατον γεγενημένην] A Carthaginenſibus. Hiſtoria apud Diod. Sic. lib. 13. 14.

γενημένην,

γλυκμένων, τ' δ' αὐτὴν πατρίδα πολιορκουμένων· ὃ μόνον αὐτῶν τ' παρόντων κινδύνων ἀπήλλαξεν, ἀλλὰ καὶ μεγίστων τ' Ελλήνων πόλεων ἐποίησεν. Ετι γ' Καρχηδονίους καὶ Λακεδαιμονίους, τὰς ἄριστα τ' Ελλήνων πολιτευομένους, οἴκοι μὲν ὀλιγαρχουμένους, [1] πρὸς δὲ γ' τ' πόλεμον βασιλευομένους. Εχοι δ' ἄν τις ἐπιδεῖξαι * καὶ τ' πόλιν τ' Αθηναίων, τὴν μάλιστα τὰς τυραννίδας μισοῦσαν, ὅταν μ' πολλοὺς ἐκπέμψῃ στρατηγοὺς, ἀτυχοῦσαν· ὅταν γ' δι' ἑνὸς ποιῆ τοὺς κινδύνους, καλοῦσαν. Καί τοι πῶς ἄν τις σαφέστερον ἐπιδείξειεν, ἢ διὰ τούτων τῶν παραδειγμάτων, πλείστου τὰς μοναρχίας ἀξίας οὔσας; Φαίνονται γὰρ οἵ τε διὰ τέλους [2] τυραννούμενοι, μεγίστας δυνάμεις

quidem Siciliam vaſtatam, ſuam vero ipſius patriam obſeſſam: non ſolum ipſam periculis, quæ tunc temporis imminebant, liberavit, verum maximam inter Græcas urbes effecit. Carthaginenſes etiam & Lacedæmonios, qui optime inter Græcos remp. adminiſtrant, domi quidem oligarchiâ uti *ſcimus*, in bello autem ſub rege eſſe. Poſſet autem aliquis oſtendere etiam urbem Athenienſium, quæ maxime tyrannidas odit, quum multos quidem duces emiſerit, infeliciter rem egiſſe; quum vero ſub unius auſpiciis pericula adeat, bene rem gerere. Et quidem quomodo quis clarius oſtenderit, quam per hæcce exempla, plurimi dignas eſſe monarchias? Conſtat enim & eos, qui perpetuo regibus parent, maximam potentiam poſſidere;

[1] πρὸς δὲ MS. Harl. [2] τυραννευόμενοι MS. Harl.

* καὶ τὴν πόλιν τῶν Αθ.] Alludere cenſet Wolfius ad cladem acceptam ad Ægoſpotamos, cui bello ſex duces præfuerunt: cujus hiſtoria e Xenoph. Ελληνικῶν β'. petatur. Item ad Siculam expeditionem, cui multi duces, Nicias ſc. & Alcibiades, Lamachuſque, eoque interfecto, & Alcibiade in patriam revocato, Demoſthenes & Eurymedon præfuerunt.

ἔχοντες· * οἵ τε καλῶς ὀλιγαρχούμενοι, περὶ ἃ μάλιστα σπουδάζουσιν, οἱ μὲν ἕνα μόνον στρατηγὸν, οἱ δὲ βασιλέα τῶν στρατοπέδων κύριον καθιστάντες· οἵ τε μισοῦντες τὰς τυραννίδας, ὁπόταν πολλοὺς ἄρχοντας ἐκπέμψωσιν, οὐδὲν τῶν δεόντων πράττοντες. Εἰ δὲ δεῖ τι καὶ τῶν ἀρχαίων εἰπεῖν, λέγεται καὶ τοὺς Θεοὺς ὑπὸ τῷ Διὶ βασιλεύεσθαι. Περὶ ὧν εἰ μὲν ὁ λόγος ἀληθής ἐστι, δῆλον ὅτι κἀκεῖνοι ταύτην τὴν κατάστασιν προκρίνουσιν. Εἰ δὲ τὸ μὲν σαφὲς μηδεὶς οἶδεν, αὐτοὶ δὲ εἰκάζοντες οὕτω περὶ αὐτῶν ὑπειλήφαμεν· σημεῖον, ὅτι πάντες τὴν μοναρχίαν προτιμῶμεν. Οὐ γὰρ ἄν ποτε αὐτῇ χρῆσθαι τοὺς Θεοὺς ἐφαμεν, εἰ μὴ πολὺ τῶν ἄλλων προέχειν αὐτὴν νομίζομεν.

& eos qui oligarchiâ rectè utuntur, in iis rebus circa quas maximè sunt soliciti, alios quidem unum solummodo ducem, alios regem exercitibus *imperatorem* plenâ potestate instructum præficere: & eos qui tyrannidas odio habent, quando multos duces emiserint, nihil eorum quæ fieri oporteret efficere. Si verò expediat aliquid e rebus antiquis dicere, fertur etiam Deos sub Jove rege gubernari. De quibus siquidem sermo verus sit, manifestum est quod illi hunc statum cæteris anteferant. Si verò veritatem nemo nôrit, ipsi autem e conjecturâ ita de iis accepimus; *saltem* indicio est, quod omnes monarchiam præferamus. Nunquam enim eâ Deos uti diceremus, nisi ipsam aliis multo præstare arbitraremur.

* οἵ τε καλῶς ὀλ. &c. οἱ μὲν ἕνα] Observanda est hoc loco ἀνάκλασις, debebat enim esse τῶν τε καλῶς ὀλιγαρχουμένων &c. οἱ μὲν. Et περὶ ἃ μάλιστα σπουδάζουσιν videtur esse ellipsis antecedentis, sc. ἐν ἐκείνοις πράγμασι περὶ ἃ &c. Sic planus erit hic locus: nisi malis enallagen esse generis περὶ ἃ pro περὶ ἅς, sc. πολέμους. *W. in Cast.*

Περὶ μὲν οὖν τῶν πολιτειῶν, ὅσον ἀλλήλων διαφέρουσιν, ἅπαντα μὲν οὔθ' εὑρεῖν οὔτ' εἰπεῖν δυνατόν ἐστιν· ἃ μὲν ἀλλὰ πρός γε τὸ παρὸν ἐξαρκούντως καὶ νῦν εἴρηται περὶ αὐτῶν. Ὡς δὲ προσηκόντως ἡμεῖς τῆ ἀρχῆ ἔχομεν, πολὺ τούτου ζητητικώτερον, καὶ μᾶλλον ὁμολογούμενόν ἐστιν. Τίς γὰρ οὐκ οἶδεν, ὅτι Τεῦκρος μὲν ὁ τῆς γῆς ἡμῶν ἀρχηγὸς, θαλαττοκρατήσας τοὺς τῶν ἄλλων πολιτῶν προγόνους, πλεύσας δεῦρο, καὶ πόλιν αὐτοῖς ἔκτισεν, καὶ τὴν χώραν διένειμεν; * Ὁ δὲ πατὴρ Εὐαγόρας, ἀπολεσάντων ἑτέρων τὴν ἀρχὴν, πάλιν ἀνέλαβεν, ὑπομείνας τοὺς μεγίστους κινδύνους· καὶ τοσοῦτον μετέσχεν, ὥστε μηκέτι Φοίνικας Σαλαμινίων τυραννεῖν, ἀλλ' ὧν περ ἦν τὴν ἀρχὴν, τούτους καὶ νῦν ἔχειν τὴν βασιλείαν;

Ac de civitatum formis quidem, quantum inter se aliæ aliis præstant, omnia quidem nec invenire nec eloqui possibile est: verum in præsens de iis satis dictum est. Quod autem nosmet jure imperium teneamus, *de hâc re* multo brevior, & cui magis assenserint omnes, sermo est. Ecquis enim non novit quod Teucer quidem ille nostri generis autor, assumptis aliorum civium proavis, cum huc navi appulisset, ipsis & urbem condiderit, & regionem distribuerit. Pater vero Evagoras, cum alii imperium amisissent, rursus recuperaverit, maxima cum subiisset pericula: & ita res mutaverit, ut non amplius Phœnices Salaminiis imperent, sed quorum ab initio proprium fuit, ii etiamnum regnum teneant?

* Ὁ δὲ πατὴρ Εὐαγόρας &c.] Vid. Orat. in Evagoram, ubi hanc rem fusius narrat Isocrates. Cum enim exul quidam e Phœniciâ profugus imperium Cypriorum occupâsset, eosque servituti regis Persarum subjecisset, Evagoras ope militum circiter quinquaginta tyrannum expulit, & in patrio regno se collocavit.

Λοιπὸν

Λοιπὸν ἔν ἐσιν ὧν προεθέμην, περὶ ἐμαυτοῦ διελθεῖν, ἵν' εἰδῆτε ὅτι τοιοῦτός ἐσιν ὑμῶν ὁ βασιλεὺς, ὃς οὐ μόνον διὰ τοὺς προγόνους, ἀλλὰ καὶ * [1] δι' ἐμαυτὸν, δικαίως ἂν καὶ μείζονος τιμῆς ἢ [2] τηλικαύτης ἀξιωθείην. Οἶμαι γὰρ ἔγωγε πάντας ἂν ὁμολογῆσαι, πλείστων τῶν ἀρετῶν ἀξίας εἶναι, τήν τε σωφροσύνην, καὶ τὴν δικαιοσύνην. Οὐ γὰρ μόνον ἡμᾶς, τὸ καθ' αὑτὰς, ὠφελοῦσιν· ἀλλ', εἰ θέλοιμεν σκοπεῖν καὶ τὰς φύσεις, καὶ τὰς δυνάμεις, καὶ τὰς χρήσεις τῶν πραγμάτων, εὑρήσομεν [3] τὰς μὲν μεμεχθήσας μηδαμῶς τούτων τῶν ἰδεῶν, μεγάλων κακῶν αἰτίας οὔσας· τὰς δὲ μετὰ δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης γινομένας, πολλὰ τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων ὠφελούσας. Εἰ δή τινες τῶν προειλημμένων ἐπὶ ταύταις τῇ ἀρετῇ ἐδοκίμη-

Reliquum est igitur ex iis quæ proposui, de meipso ut dicam, ut sciatis quod is sit rex vester, qui non solum propter majores, verum etiam propter meipsum, honore etiam hoc, quantumcunque fuerit, majori non indignus habear. Arbitror enim confiteri omnes, inter virtutes *cæteras* præstantissimas esse & temperantiam & justitiam. Non enim nobis solummodo per se prosunt; verum etiam, si vellemus spectare & naturas, & potestates, & usus rerum, reperiemus eas *virtutes*, quæ cum hisce speciebus nullâ omnino communione junguntur, malorum magnorum causas esse; quæ vero cum justitiâ & temperantiâ conjunctæ sunt, vitæ hominum plurimum prodesse. Quod si qui majorum ob hasce virtutes spectati fuerunt, arbitror etiam conve-

[1] δι' αὐτὸν Cod. imp. Coll. N.
[2] τηλικαύτης ἀρχῆς MS. Harl.
[3] τὰς μὲν μὴ μεμεχθήσας τούτων MS. Harl.

* δι' ἐμαυτὸν] Quid si ἑαυτὸν; & postea pro ἀξιωθείην, ἀξιωθείη. *W. in Cast.*

σαν, ἡγοῦμαι κἀμοὶ προσήκειν τ αὐτῆς δόξης [1] τυγχάνειν. Τοῦτο μὲν οὖν δικαιοσυνίου ἕνεκεν ἂν μάλιστα κατίδοιεν. Παραλαβὼν γὰρ, ὅτ' εἰς τοῦτο ἀρχῆς καθιστάμην, τὰ μὲν βασίλεια χρημάτων κενὰ, καὶ πάντα [2] καταναλωμένα, τὰ πράγματα ὑπὸ ταραχῆς μεστὰ, καὶ πολλῆς ἀπιμελείας δεόμενα, καὶ φυλακῆς καὶ δαπάνης· εἰδὼς δ' ἑτέρους, ἐν τοῖς πρώτοις καιροῖς, ἐκ πανὸς τρόπου τὰ σφέτερ' αὐτῶν διορθουμένους, καὶ πολλὰ παρὰ τοὺς φύσιν τ αὐτῶν πράττειν ἀναγκαζομένους· ὅμως οὐδ' ὑφ' ἑνὸς τούτων διεφθάρην, ἀλλ' οὕτως ὁσίως καὶ καλῶς ἐπεμελήθην τ πραγμάτων, ὥστε μηδὲν ἐλλείπειν, ἐξ ὧν οἷόντ' ἦν αὐξηθῆναι καὶ πρὸς εὐδαιμονίαν ἐπιδοῦναι τοὺς πόλιν. Πρός τε γὰρ τοὺς πολίτας μὴ τοσαύτης πραότητος προσηνέχθην, ὥστε μήτε φυγὰς, μήτε θανάτους, μήτε χρημάτων ἀποβολὰς, μήτ' ἄλλην μηδεμίαν τοιαύτην συμφορὰν ἐπὶ τ

nire ut eandem ipſe hanc gloriam aſſequar. Ac juſtitiam quidem, *quâ ſum præditus*, hinc maxime videatis. Nam quo tempore in imperio fui conſtitutus, cum regiam quidem accepiſſem pecuniarum vacuam, & omnia *deprehenderem* abſumpta, res vero perturbatione plenas, & quæ multam diligentiam & cuſtodiam & ſumptus requirerent; cumque ſcirem alios tali in tempore res ſuas omni modo ſarcire, & cogi ut multa præter ingenium ſuum agant: attamen a nihilo iſtorum corruptus ſum, ſed ita pie rectèque res curavi, ut nihil prætermiſſum ſit ex iis quorum ope fieri potuit ut augeretur urbs, & ad felicitatem proveheretur. Nam & in cives cum tanta manſuetudine me geſſi, ut neque exilia, nec mortes, nec pecuniarum jacturæ, nec ulla alia hujuſmodi calamitas ſub meo evenerit im-

[1] ἐκείνοις τυγχάνειν in Cod. imp. Coll. Nov. & apud H. Steph.
[2] καλαναλώμενα MS Harl. & apud Ald.

ἐμὴς

ἐμῆς γεγωνῆς βασιλείας. * Ἀβάτῳ δ' ἡμῖν τ Ἑλλάδος ὄσης διὰ τ πόλεμον τ γεγωνημένον, καὶ [1] παντάχῃ συλωμένων ἡμῶν, τὰ πλεῖστα τούτων διέλυσα, τοῖς μὲ ἅπαντα ἀποτίνων, τοῖς δὲ μέρη, τῶν δ' ἀναβάλλεσθαι δεόμενος, πρὸς δὲ τὰς ὅπως ἡδυνάμην σὺ τ ἐγκλημάτων διαλατόμενος. Ἔτι δὲ καὶ τ τὴν νῆσον οἰκούντων δυσκόλως πρὸς ἡμᾶς διακειμένων, καὶ τ Βασιλέως τῷ μὲ λόγῳ διηλλαγμένῳ, τῇ δ' ἀληθείᾳ τραχέως ἔχοντος· ἀμφότερα ταῦτα καλεπραίνων, τῷ μὲν προθύμως ὑπηρετῶν, πρὸς δὲ τὰς δίκαιον ἑαυτὸν παρέχων. Τοσούτου γὰρ δέω τ ἀλλοτρίων ἐπιθυμεῖν, ὥσθ' ἑτέροις μὲ, ἢν καὶ μικρῷ μείζω τῶν ὁμόρων δυνάμιν ἔχωσιν, ἀποτέμνον τ γῆς, καὶ πλεονεκτεῖν ζητοῦσιν· † ἐγὼ δ' οὐδὲ τὼ διδομένῳ μοὶ

perio. Græcia vero nobis cum eſſet inacceſſa ob bellum quod tunc gerebatur, & nos ubique ſpoliaremur, horum pleraque compoſui, aliis quidem omnia *debita* ſolvendo, aliis vero partem, ab aliis ut morarentur rogando, cum aliis vero ut potui controverſias componendo. Adhæc, cum inſulæ hujuſce incolæ malo erga nos eſſent animo, & Rex verbo quidem eſſet reconciliatus, reverâ autem infenſus; ambo hæc mitigavi, huic quidem alacriter obſequendo, erga illos vero meipſum juſtum præſtando. Tantum enim abeſt ut alienarum rerum ſim cupidus, ut alii quidem, ſi vel paulo majorem quam vicini potentiam habeant, agri eorum partem abſcindant, & plus æquo poſſidere quæ-

[1] παντάχῃ MS. Harl.

* Ἀβάτῳ δ' ἡμῖν τῆς Ἑλλάδος ὄσης] Præter fœdera (uti opinor) quæ inter regem Perſarum & Græcos autoritate Lacedæmoniorum facta erant. Defecerat autem Evagoras ab Artaxerxe; quare conſentaneum eſt eum a Græcis hoſtem fuiſſe judicatum. *W.*

† ἐγὼ δ' οὐδὲ τὴν διδ.] Hiſtoria mihi nota non eſt. Forte rex Perſarum ditionem alii ademptam Nicocli donare voluit; aut quidam a vicino tyranno ad Nicoclem defecerunt. *W.*

χώραν ἠξίωσα λαβεῖν, ἀλλ' αἱρεῦμαι μὴ δικαιοσύνης τὴν ἐμαυτοῦ μόνην ἔχειν μᾶλλον, ἢ μὴ κακίας πολλαπλασίαν τὴν ὑπαρχόντων κτήσασθαι. Καὶ τί δεῖ [1] καθ' ἕκαστον λέγοντα διατρίβειν, ἄλλως τε καὶ ῥαδίως ἔχοντα δηλῶσαι περὶ ἐμαυτοῦ; Φανήσομαι γὰρ μηδένα μὲν πώποτ' ἀδικήσας, πλείους δὲ καὶ τῶν πολιτῶν καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εὖ πεποιηκὼς, καὶ μείζους δωρεὰς ἑκατέροις [2] δεδωκὼς, ἢ σύμπαντες οἱ πρὸ ἐμοῦ βασιλεύσαντες. Καίτοι χρὴ τοὺς [3] μέγα φρονοῦντας ἐπὶ δικαιοσύνῃ, καὶ πρὸς ποιουμένους χρημάτων εἶναι κρείττους, τοιαύτας ὑπερβολὰς ἔχειν εἰπεῖν περὶ αὐτῶν. Καὶ μὴ δὴ καὶ περὶ σωφροσύνης ἔτι μείζω τούτων ἔχω διελθεῖν. Εἰδὼς γὰρ ἅπαντας ἀνθρώπους περὶ πλείστου ποιουμένους τοὺς παῖδας τοὺς ἑαυτῶν καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ μάλιστα ὀργιζομένους τοῖς εἰς ταῦτα ἐξαμαρτάνουσι, καὶ τοῦ ὕβρεως τοῦ περὶ ταῦτα μεγίστων

rant: ego autem ne quidem datam mihi regionem voluerim accipere, ſed cupiam cum juſtitiâ meam ipſius ſolam habere potius, quam per injuriam longe majorem quam quæ adeſt acquirere. At quid opus ſingulis dicendis immorari, præſertim cum poſſim breviter de meipſo profari? Conſtabit enim me neminem quidem unquam injuriâ affeciſſe, pluribus vero & civium & aliorum Græcorum benefeciſſe, & majora dona utriſque dediſſe, quam omnes ſimul qui ante me regnârunt. Enimvero oportet eos qui ob juſtitiam ſuperbiunt, & profitentur ſe majores eſſe quam quos vincere poſſit pecunia, de ſeipſis illuſtria hujuſmodi poſſe dicere. Quinetiam de temperantiâ adhæc his majora habeo quæ dicendo percurram. Cum enim ſcirem omnes homines plurimi facere liberos ipſorum, & uxores, & maxime iis iraſci qui in hæc offendunt,

[1] καθ' ἓν ἕκαστον MS. Harl.
[2] δεδωκέναι Cod. imp. Coll. Nov.
[3] μεγαλοφρονοῦντας MS. Harl.

κακῶν

κακῶν αἰτίαν γιγνομένην, * καὶ πολλοὺς ἤδη τῶν ἰδιωτῶν καὶ τῶν δυναστευόντων διὰ ταύτην ἀπολλυμένους· ὅτως ἔφυγον τὰς αἰτίας ταύτας, ὡς ἐξ οὗ τὴν βασιλείαν ἔλαβον, οὐδενὶ φανήσομαι σώματι πεπλησιακὼς, πλὴν τοῦ ἐμαυτοῦ γυναικός· οὐκ ἀγνοῶν, ὡς κἀκεῖνοι παρὰ τοῖς πολλοῖς εὐδοκιμοῦσιν, ὅσοι περὶ μὲν τὰ τῶν πολιτῶν δίκαιοι τυγχάνουσιν ὄντες, ἄλλοθεν δέ πόθεν ἑαυτοῖς ἐπορίσαντο τὰς ἡδονάς· ἀλλὰ βουλόμενος ἅμα μὲν ἐμαυτὸν ὡς πορρωτάτω ποιῆσαι τῶν τοιούτων ὑποψιῶν, ἅμα δὲ παράδειγμα καταστῆσαι τὸν τρόπον τοῦ ἐμαυτοῦ τοῖς ἄλλοις πολίταις· γιγνώσκων, ὅτι φιλεῖ τὸ πλῆθος ἐν τούτοις τοῖς ἐπιτηδεύμασι τὸν βίον διάγειν, ἐν οἷς ἂν τοὺς ἄρχοντας τοὺς ἑαυτῶν ὁρῶσι διατρίβοντας. Ἔπειτα καὶ προσήκειν ἡγησάμην, τοσούτῳ τοὺς βασιλέας βελτίους εἶναι τῶν ἰδιωτῶν,

contumeliamque his oblatam maximorum malorum cauſam fuiſſe, & multos olim tam privatorum quam potentum ob hanc perditos fuiſſe; ita hæc crimina evitavi, ut ex quo regnum ſuſceperim, ad nullum corpus me acceſſiſſe conſtet, niſi meæ ipſius conjugis: cum non ignorarem, quod illi etiam apud vulgus honorentur, quotquot in rebus quæ ad cives ſpectant juſti ſunt, aliunde vero quoquo modo ſibi ipſis voluptates parârunt: ſed cuperem ſimul meipſum quidem quam longiſſime ab hujuſmodi ſuſpicionibus amovere, ſimul vero meos ipſius mores pro exemplari *vellem* aliis civibus exhibere: non ignarus quod aſſolet plebs in ſtudiis iis vitam agere, in quibus principes ſuos degere vident. Deinde etiam convenire duxi, reges tanto meliores ut eſſent privatis, quanto majores

* καὶ πολλοὺς ἤδη] F. καὶ πολλοὺς τῶν τε ἰδιωτῶν, omiſſo adverbio ἤδη, vel ἀπολυμένους aut ἀπολωλότας. Videtur inſolens hoc quidem loco ἤδη ἀπολλυμένους, cum præcedat εἰδὼς γὰρ. *W. in Caſt.*

ὅσῳ περ καὶ τὰς τιμὰς μείζους αὐτῶν ἔχουσι· καὶ δεινὰ ποιεῖν, ὅσοι τοὺς μὲν ἄλλους κοσμίως ζῆν ἀναγκάζουσιν, αὐτοὶ δ' αὑτοὺς μὴ ζωφρονεστέρους τῶν ἀρχομένων παρέχουσι. Πρὸς δὲ τούτοις, τῶν μὲν ἄλλων πράξεων ἐώρων ἐγκρατεῖς καὶ τοὺς πολλοὺς γιγνομένους, τῶν δ' ἐπιθυμιῶν τῶν περὶ τὰς παῖδας καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς βελτίστους ἡττωμένους. Ἠβουλήθην οὖν ἐν τούτοις ἐμαυτὸν ἐπιδεῖξαι καρτερεῖν δυνάμενον, ἐν οἷς ἔμελλον οὐ μόνον τῶν ἄλλων διοίσειν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπ' ἀρετῇ μέγα φρονούντων. Ἔτι δὲ καὶ τῶν τοιούτων πολλῷ κακίαν καταγίνωσκον, ὅσοι γυναῖκας λαβόντες, καὶ κοινωνίαν ποιησάμενοι παντὸς τοῦ βίου, μὴ στέρξουσιν οἷς ἔπραξαν, ἀλλὰ τοῖς αὐτῶν ἡδοναῖς λυπῶσι ταύτας, ὑφ' ὧν αὐτοὶ μηδὲν ἀξιοῦσι λυπεῖσθαι. Καὶ περὶ μὲν ἄλλας κοινωνίας τινὰς, ἐπιεικεῖς σφᾶς αὐτοὺς παρέχουσιν· ἐν δὲ ταῖς πρὸς τὰς γυναῖκας ἐξαμαρτάνουσιν· ἃς ἔδει τοσούτῳ μᾶλλον διαφυλάττειν, ὅσῳ περ

quam illi honores ſunt adepti; & iniqua agere, quotquot alios quidem modeſte vivere cogunt, ipſi vero ſeipſos ſubditis moderatiores non præſtant. Ad hæc vero in cæteris quidem actionibus videbam etiám plebem ſui potentem eſſe, cupiditatibus vero iis quæ erga pueros & fœminas oriuntur, etiam optimos viros impares eſſe. Volui igitur in hiſce rebus me oſtendere mihi ipſi temperandi potentem, in quibus non ſolum alios eſſem ſuperaturus, verum etiam eos qui ob virtutem ſuperbiunt. Præterea vero, tales etiam multæ iniquitatis condemnabam, quotquot cum uxores duxerint, & totius vitæ ſocietatem *cum iis* inierint, non contenti ſint iis quæ fecerunt, ſed ſuis voluptatibus illas offendant, a quibus expectant ut ipſi in nullâ re offendantur. Et in aliis quidem ſocietatibus ſeipſos æquos præſtent: in iis vero quas cum uxoribus inierunt delinquant: quas oporte-

οἰκειότεραι καὶ μείζους ὔσαι τυγχάνουσι τῶν ἄλλων. Εἶτα καὶ λανθάνουσιν ἔνδον ἐν αὐτοῖς τοῖς βασιλείοις στάσεις καὶ διαφορὰς ἑαυτοῖς ἐγκαταλείποντες. Καί τοι χρὴ τοὺς ὀρθῶς βασιλεύοντας, μὴ μόνον τὰς πόλεις ἐν ὁμονοίᾳ πειρᾶσθαι διάγειν, ὧν ἂν ἄρχωσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἰδίους οἴκους καὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἂν καθοικῶσιν. Ἁπάντα γὰρ ταῦτα σωφροσύνης ἔργα καὶ δικαιοσύνης ἐστίν. Οὐ τοῦ αὐτοῦ δὲ γνώμου ἔχον ἁδὲ φεύγειν τὴν παιδοποιΐας, τοῖς πλείστοις τῶν βασιλέων· ἀδ' ᾠήθην δεῖν τοὺς μὲν ἐκ ταπεινοτέρας ποιήσασθαι τὰς παίδων, τοὺς δ' ἐκ σεμνοτέρας· ἁδὲ τοὺς μὲν νόθους αὐτῶν, τοὺς δὲ γνησίους καταλιπεῖν· ἀλλὰ πάντας ἔχειν *τὴν αὐτὴν φύσιν, καὶ πρὸς πατρὸς † καὶ πρὸς μητρὸς ἀνενεγκεῖν, τοὺς μὲν θνητῶν εἰς Εὐαγόραν τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν, τοὺς δ' ἡμιθέων εἰς Αἰακίδας, τοὺς

ret tanto exactius ſervare, quanto magis propriæ & majores ſint aliis. Deinde non animadvertunt ſe intus in ipſis regiis ſeditiones & diſcordias ſeipſis relinquere. Atqui oportet eos conari, qui recte regnant, non ſolum illas urbes ita adminiſtrare ut concordiâ fruantur, quibus imperant, verum etiam privatas domos, & loca in quibus habitant. Omnia enim hæc temperantiæ munera & juſtitiæ ſunt. Non autem idem ſenſi etiam de liberorum procreatione, quod regum plurimi: & exiſtimavi neutiquam decere alios quidem liberorum e *fœminâ* ignobiliore generare, alios vero e nobiliore: nec alios quidem ipſorum nothos, alios vero legitimos relinquere: ſed ut omnes eandem haberent naturam, & per patrem & per matrem *genus* referrent, inter mortales quidem ad Evagoram patrem meum, inter Semideos vero ad Æ-

* τὴν αὐτὴν φύσιν] Malim τὴν αὐτῶν φύσιν, *ortum ſuum*. W. *in Caſt.*

† καὶ πρὸς μητρὸς] Nunquid ſororem in matrimonio habuit, Ægyptiaco more, Nicocles? *W.*

ἢ Θεῶν εἰς Δία· καὶ μηδένα τῶν ἐξ ἐμοῦ γιγνομένων ἀποστερηθῆναι ταύτης τῆς εὐγνεύας. Πολλῶν δέ με προτρεπόντων ἐμμένειν τοῖς ἐπιτηδεύμασι τούτοις· οὐχ ἥκιστά με κἀκεῖνο παρεκάλεσεν, ὅτι τῆς μὲν [1] ἀνδρείας καὶ τῆς δεινότητος καὶ τῶν ἄλλων τῶν εὐδοκιμούντων, εὐφυᾶ καὶ τῶν κακῶν ἀνδρῶν πολλοὺς μετέχοντας· τοῦ δὲ σωφροσύνης καὶ τῆς δικαιοσύνης ἴδια κτήματα τῶν καλῶν κἀγαθῶν ὄντα. Κάλλιστον ἂν ὑπέλαβον, εἴ τις δυνάιτο ταύταις ταῖς ἀρεταῖς προσέχειν τὸν νοῦν, τῶν ἄλλων ἀφελόμενος, ὧν μηδὲν μέρος τοῖς πονηροῖς μέτεστιν, ἀλλὰ καὶ γνησιώτατα καὶ βεβαιότατα, [2] καὶ μέγιστα, καὶ μεγίστων ἐπαίνων ἄξιαι τυγχάνουσιν ὄσαι. Τούτων ἕνεκα, ταῦτα μανηθεὶς, πρότερον τῶν ἄλλων ἤσκησα τοῦ σωφροσύνης, καὶ τοῦ δικαιοσύνης· καὶ ταύτας προυιλόμην τῶν ἡδονῶν, καὶ τὰς ἐπὶ τοῖς ἔργοις μηδεμίαν τιμὴν ἐχούσας, ἀλλὰ τὰς ἐπὶ τῇ δόξαις τῇ δι' ἀνδραγαθίαν γινομένας. Χρὴ δὲ δοκιμάζειν τὰς ἀρετὰς, οὐκ

acidas, inter Deos autem ad Jovem; nec ullus eorum qui a me nati essent hâc nobilitate privaretur. Cum autem multa me hortarentur ut in hisce studiis insisterem; non minimum me incitabat etiam illud, quod fortitudinis quidem & solertiæ, & cæterarum rerum laudatarum, multos viderem etiam ex improbis viris esse participes: temperantiam vero & justitiam possessiones esse bonis honestisque viris proprias. Pulcherrimum igitur existimavi fore, si quis potuerit ad hasce virtutes animum applicare, abstractus ab aliis, *talibus nimirum* quarum portio nulla improbis contingit, verum quæ sunt & maxime genuinæ, & firmissimæ, & maximæ, & laudibus maximis dignæ. Horum gratiâ, hæc cum censerem, præ cæteris temperantiam magis colui & justitiam; & e voluptа-

[1] ἀνδρείας apud Ald. H. Steph. & alios. [2] Delet Cod. Harl. καὶ μέγιστα.

ἐν τῇ αὐταῖς ἰδέαις ἁπάσας, ἀλλὰ τὴν μὲν δικαιοσύνην ἐν ταῖς ἀπορίαις, τὴν δὲ σωφροσύνην ἐν ταῖς δυνασείαις, τὴν δὲ καρτερίαν ἐν τῇ τῶν νεωτέρων ἡλικίαις. Ἐγὼ τοίνυν ἐν ἅπασι τοῖς καιροῖς τούτοις φανήσομαι πεῖραν τῆς ἐμαυτοῦ φύσεως δεδωκώς. Ἐνδεὴς μὲν γὰρ χρημάτων καταλειφθεὶς, τοιοῦτο δίκαιον ἐμαυτὸν παρέχον, ὥστε μηδένα λυπῆσαι τῶν πολιτῶν· λαβὼν δ' ἐξουσίαν, ὥστε ποιεῖν ὅ,τι ἂν βούλωμαι, σωφρονέστερον τῶν ἰδιωτῶν ἐνομίλω. Τούτων δ' ἀμφοτέρων πεπείρασα, ταύτην ἔχων τὴν ἡλικίαν, ἐν ᾗ τὰς πλείστας ἂν ἑτοίμην μάλιστα περὶ τὰς πράξεις ἐξαμαρτάνοιμι. [1] Καὶ πάντα ταῦτα ἐν ἑτέροις μὲν ἴσως ἂν ὤκνουν εἰπεῖν· οὐχ ὡς οὐ φιλοτιμούμενος ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις, ἀλλ' ὡς οὐκ ἂν πιστεύθεις ἐκ τῶν λεγομένων. Ὑμεῖς δ' αὐτοί μοι

ibus haſce elegi, non quæ ipſum præbui, ut neminem
factis nullum honorem ap- e civibus offenderem: po-
portant, ſed eas quæ cum teſtatem autem nactus quic-
honoribus fiunt e virtute quid vellem faciendi, tem-
ortis. Oportet autem vir- perantior privatis fui. Hæc
tutes explorare non omnes autem utraque præſtiti, quo
unâ eâdemque ratione, ſed tempore eâ eſſem ætate, in
uſtitiam quidem in egeſta- quâ plurimos inveniamus
te, temperantiam vero in maxime in agendo peccare.
poteſtate, continentiam au- Et hæc omnia apud alios
tem in juniorum ætatibus. fortaſſe dubitâſſem dicere:
Me utique in hiſce omnibus non quia non ob facta glo-
temporibus ſpecimen mei rier, ſed quia e dictis fidem
ingenii dediſſe conſtabit. non eſſem adepturus. Vos
Indigus enim pecuniarum autem ipſi teſtes mihi eſtis
relictus, adeo juſtum me- omnium quæ a me ſunt

[1] Καὶ τοῦτ' ἐν ἑτέροις MS. Harl.

* ἐν ταῖς αὐταῖς ἰδέαις] Hic ἀντὶ περιστάσεων rectiſſime videntur ἰδέαι intelligi. Nam egeſtas, adoleſcentia, ſunt περιστάσεις virtutum. *W.*

μάρτυρές

μάρτυρές ἐσε πάντων τῶν εἰρημμένων. Αξιον μὲν ἂν ἡγ τὰς φύσει κοσμίας ὄντας ἐπαινεῖν ἡγ θαυμάζειν, ἔτι γὲ μᾶλλον τὰς ἡγ μετ' λογισμᾶ πισάτας ὄντας. Οἱ μὲν γὰρ τύχῃ ἡγ μὴ γνώμῃ σωφρονᾶντες, τυχὸν ἂν ἡγ μεταπεισθεῖεν. Οἱ δὲ πρὸς τῷ πεφυκέναι, ἡγ διεγνωκότες ὅτι μέγισόν ἐσι τ ἀγαθῶν ἀρετὴ, δῆλον ὅτι πάντα τ βίον ἐν ταύτῃ τῇ τάξ διαμενᾶσι.

Διὰ τᾶτο γὲ πλείας ἐποιησάμην τὰς λόγας ἐμαυτᾶ, καὶ πρὸς τῶν ἄλλων τῶν προειρημμένων, ἵνα μηδεμίαν ὑπολίπω πρόφασιν, ὡς ἀ δεῖ ποιεῖν ὑμᾶς ἑκόντας ἡγ προθύμως, ἀτ' ἂν ἐγὼ προσάξω, ἡγ συμβαλᾶσι.

Φημὶ δὴ πρᾶτ[ε]ν *ἕκασον ὑμῶν, ἐφ' οἷς ἐφέσηκεν, ἐπιμελῶς ἡγ δικαίως. Καθ' ὁπότερον γὰρ ἂν ἐλλίπητέ τ τάτων, ἀνάγκη ταύτῃ κακῶς ἔχειν τὰς πράξεις. Μηδενὸς γὲν ὀλιγωρεῖτε, μηδὲ καταφρονεῖτε τ προσταγμά-

dicta. Æquum igitur eſt eos qui naturâ ſunt modeſti laudare & admirari, magis vero eos qui tales cum ratione ſunt. Nam fortunâ, non ratione prudentes, mutati fuerint fortaſſe. Qui vero, præterquam quod *ita* a naturâ ſint facti, etiam perſpectum habuerunt quod bonorum maximum ſit virtus, conſtat eos per omnem vitam in hâc ſtatione permanſuros.

Ideo autem plures ſermones feci tam de meipſo, quam de aliis prædictis, ut nullam excuſationem relinquerem, quaſi non vos oporteat libenter & alacriter agere, quæcunque ipſe imperavero & conſuluero.

Edico igitur ut unuſquiſque veſtrûm agat diligenter & juſte ea ad quæ facienda eſt deſtinatus. Nam in alterutro horum ſi quid defeceritis, neceſſe eſt ut in hâc parte male res gerantur. Nullum igitur e mandatis

* ἕκασον ὑμῶν, ἐφ' οἷς ἐφ ] Fortaſſis ὑμῶν δεῖν, ἐφ' οἷς. *W. in Caſt.*

ων· * ὑπολαμβάνοντες, ὡς οὐ πρὸς ταῦτ' ἐστὶν, ἀλλ' † ὡς παρ' ἕκαστον τῶν μερῶν ἢ καλῶς ἢ κακῶς ἕξον τὸ σύμπαν, οὕτω παρασκάζεσθε περὶ αὐτῶν. Καὶ κήδεσθε μηδὲν ἧττον τῶν ἐμῶν, ἢ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν· καὶ μὴ νομίζετε μικρὸν ἀγαθὸν εἶναι τὰς τιμὰς, ἃς ἔχουσιν οἱ καλῶς τῶν ἡμετέρων ἐπιμελούμενοι.

Ἀπέχεσθε τῶν ἀλλοτρίων, ἵν' ἀσφαλέστερον τὰς οἰκίας τὰς ὑμετέρας αὐτῶν κεκτῆσθε. Τοιούτους εἶναι χρὴ περὶ τοὺς ἄλλους ὑμᾶς, οἷόν περ ἐμὲ περὶ ὑμᾶς [1] ἀξιοῦτε γίνεσθαι.

meis parvi faciatis, aut contemnatis: cogitantes quod non ob hæc ipsa oriatur *damnum*, sed quasi ob unamquamque partium res universa aut bene aut male se habitura sit, ita in ipsis *partibus singulis agendis* operam navate, & res meas nihilo minus quam vestras ipsorum curate; & existimate non exiguum esse commodum honores eos quos ii possident, qui rebus nostris recte præsunt.

Ab alienis rebus abstinete, ita ut domos vestras ipsorum securius possideatis. Tales vosmet erga alios esse oportet, qualem me erga vos esse postulatis.

[1] ἀξιοῦσθε in Cod. Coll N.

* ὑπολαμβάνοντες ὡς οὐ πρὸς ταῦτ' ἐστὶν] *Existimantes quod non propter hæc sunt.* Multum obscuritatis est in verbis, sed hanc puto sententiam esse; sc. singula mandata esse diligenter exequenda, non quod in ipsis per se tantum semper momenti sit: sed quod is qui minima negligat etiam graviora contemnere videatur, & qui semel contumax deprehendatur, de illius animo nunquam sit bene sperandum. Singularis est locutio cum præpositione πρός, quâ Diogenes Laertius in vitâ Socratis utitur, ἔλεγε τὸ εὖ ἄρχεσθαι μικρὸν μὲν μὴ εἶναι, πρὸς μικρὸν δὲ· quod Ambrosius ita vertit, *asserebat bene incipere parvum non esse, sed maximum.* Alias πρὸς μικρὸν significat *propemodum.* In Panegyricâ (ὃ πρὸς μικρὸν ἐποίησαν) videtur præpositio redundare, nec aliud esse quam si dixisset ὃ μικρὸν, id est μέγα τι ἐποίησαν. *W.*

† ὡς παρ' ἕκαστον &c. οὕτω σπουδάζεσθε περὶ αὐτῶν.] *Sic in ea intenti estote, tanquam res universa ab iis pendeat.* ἕξον pro ἕχον. *W. in Cast.*

Μὴ

Μὴ σπεύδετε πλουτεῖν μᾶλλον, ἢ χρηστοὶ δοκεῖν εἶναι· γιγνώσκοντες, ὅτι καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Βαρβάρων οἱ μεγίστας ἐπ' ἀρετῇ δόξας ἔχοντες, πλείστων ἀγαθῶν δεσπόται καθίστανται. Τὸν χρηματισμὸν τὸν παρὰ τὸ δίκαιον γιγνόμενον, ἡγεῖσθε μὴ πλοῦτον, ἀλλὰ κίνδυνον ποιήσειν. Μὴ τὸ μὲν λαβεῖν κέρδος εἶναι νομίζετε, τὸ δ' ἀναλῶσαι ζημίαν. Οὐδέτερον γὰρ τούτων ἀεὶ τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν· ἀλλ' ὁπότερον ἂν ἐν καιρῷ καὶ μετ' ἀρετῆς γίγνηται, τοῦτ' ὠφελήσει τοὺς ποιοῦντας.

Μηδὲ πρὸς ἓν χαλεπῶς ἔχετε [1] τῶν ὑπ' ἐμοῦ προστεταγμένων. Ὅσοι γὰρ ἂν ὑμῶν περὶ πλείστα τῶν ἐμῶν χρησίμους αὐτοὺς παράσχωσιν, οὗτοι πλεῖστα τοὺς οἴκους τοὺς ἑαυτῶν ὠφελήσουσιν.

Ὅ,τι ἂν ὑμῶν ἕκαστος αὐτὸς αὑτῷ τύχῃ ξυνειδώς, ἡγεῖσθε μηδὲ ἐμὲ λήσειν· [2] ἀλλ' ἐὰν καὶ τὸ σῶμα τὸμὸν μὴ

Ne festinetis diteſcere potius quam boni haberi: ſcientes quod inter Græcos & inter Barbaros ii qui maximos ob virtutem honores adepti ſunt, bonorum plurimorum domini ſint facti. Id lucrum quod præter jus oritur, putetis non divitias ſed periculum eſſe allaturum. Ne accepiſſe quidem lucrum eſſe cenſeatis, erogare vero damnum. Neutrum enim horum eâdem ſemper vi pollet: ſed utrum in tempore & cum virtute fiat, hoc agentibus proderit.

Ne in re unâ quidem *exequendâ* ex iis quæ a me mandantur voſmet difficiles præſtate. Quotquot enim e vobis ad meorum negotiorum plurima *perficienda* ſeipſos utiles præſtent, ii ſuis ipſorum familiis plurimum profuerint.

Cujuscunque rei veſtrum unuſquiſque ſibi ipſi conſcius fuerit, arbitretur ne me quidem id latiturum: ſed licet corpus meum non

[1] τῶν ὑπ' ἐμοῦ πραττομένων MS. Harl. [2] ἀλλὰ κἂν τὸ σῶμα MS. Harl.

παρῇ,

παρῇ, τήν γε διάνοιαν τὴν ἐμὴν οἰέσθω τοῖς γιγνομένοις παρεσάναι. Ταύτην γὰρ τὴν γνώμην ἔχοντες, * σωφρονέστερον ἂν βουλεύσαισθε περὶ αὐτῶν. Μηδὲν ἀποκρύπτεσθε, μήθ' ὧν κέκτησθε, μήθ' ὧν ποιεῖτε, μήθ' ὧν μέλλετε πράττειν· εἰδότες, ὅτι περὶ τὰ κεκρυμμένα τῶν πραγμάτων, ἀναγκαῖόν ἐστι πολλὰς φόβους γίγνεσθαι. Μὴ τεχνικῶς ζητεῖτε πολιτεύεσθαι, μηδ' ἀφανῶς· ἀλλ' ὅτως ἁπλῶς καὶ φανερῶς, ὥστε μή δ' ἄν τις βούληται, ῥᾴδιον εἶναι ὑμᾶς διαβάλλειν. Δοκιμάζετε τὰς πράξεις, καὶ νομίζετε πονηρὰς μέν, ἃς ἂν πράττοντες ἐμὲ βούλησθε λανθάνειν· χρησὰς δέ, περὶ ὧν ἂν ἐγὼ μέλλω πυθόμενος βελτίους ὑμᾶς νομιεῖν.

Μὴ καταστιωπᾶτε, ἐάν τινας ὁρᾶτε περὶ τὴν ἀρχὴν τὴν ἐμὴν πονηροὺς ὄντας· ἀλλ' ἐξελέγχετε, καὶ νομίζετε τῆς αὐτῆς εἶναι ζημίας ἀξίους τοὺς συγκρύπτοντας τοῖς ἐξαμαρτάνουσιν. Εὐτυχεῖς δὲ νομίζετε μὴ τοὺς λανθά-

sit præsens, censeat mentem meam actionibus ipsius adesse. Hoc enim animo si fueritis, de iis rebus prudentius consulueritis. Nihil occultetis aut ex iis quæ possidetis, aut quæ facitis, aut quæ estis facturi: scientes quod de rebus occultis necesse sit timores multos oriri. Ne quæratis artificiose remp. administrare, nec occulte; sed ita simpliciter & aperte, ut etiam si quis velit non facile fuerit vosmet criminari. Actiones explorate, & censete malas quidem eas esse, quas dum facitis me latere velitis: bonas vero, de quibus ipse cum audivero vos meliores sim judicaturus.

Ne taceatis si quos videatis rebus mei imperii nocere: verum eos arguite, & censete celantes eâdem pœnâ dignos esse, quâ delinquentes. Felices vero pu-

* σωφρονέστερον ἂν βουλ. περὶ αὐτῶν] Scilicet τῶν πραγμάτων, vel περὶ ἑαυτῶν, id est ὑμῶν αὐτῶν. Melius rebus vestris, vel vobismet ipsis consuletis. *W. in Cast.*



νοντας,

νους, ἐάν τι κακὸν ποιήσωσιν, ἀλλὰ τὰς μηδὲν ἐξ-ἁμαρτάνους. Τὰς μὲν γὰρ εἰκὸς τοιαῦτα παθεῖν, οἷά-περ αὐτοὶ ποιοῦσι· τὰς δὲ χάριν ἀπολαβεῖν, ἧς ἄξιαι τυγχάνουσιν ὄντες.

[1] Ἑταιρίας μὴ ποιεῖτε, μήτε ζωόδους, ἄνευ τῆς ἐμῆς γνώμης. Αἱ γὰρ τοιαῦται συστάσεις, ἐν μὲν ταῖς ἄλλαις πολιτείαις πλεονεκτοῦσιν, ἐν δὲ ταῖς μοναρχίαις κινδυνώδεσιν.

Μὴ μόνον ἀπέχεσθε τῶν ἁμαρτημάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπονοημάτων τῶν τοιούτων, ἐν οἷς ἀναγκαῖόν ἐστιν ὑπο-ψίαν γίνεσθαι.

Τὴν ἐμὴν φιλίαν ἀσφαλεστάτην καὶ βεβαιοτάτην εἶναι νομίζετε, καὶ διαφυλάττετε τὴν παροῦσαν κατάστασιν, καὶ μηδεμιᾶς ἐπιθυμεῖτε μεταβολῆς· εἰδότες, ὅτι διὰ τὰς τοι-αύτας ταραχὰς, ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ τὰς πόλεις ἀπόλλυσθαι, καὶ τὰς οἴκους τοὺς ἰδίους ἀνατάτους γίγνεσθαι.

tate non eos qui latent ſi quid mali fecerint, verum eos qui nihil delinquunt. Nam illos quidem veriſimile eſt talia paſſuros, qualia ipſi faciunt: hos vero gratiam *ac præmia* percepturos, quibus ſunt digni.

Ne ſodalitates aut congreſſus faciatis ſine meâ voluntate. Tales enim conſpirationes in aliis quidem civitatum formis multum valent, in monarchiis vero periculoſæ ſunt.

Non ſolum abſtineatis a peccatis, verum etiam a ſtudiis hujuſmodi, in quibus neceſſe eſt ſuſpicio ut oriatur.

Meam amicitiam tutiſſimam & firmiſſimam eſſe arbitremini, & præſentem ſtatum tueamini, nec ullam mutationem quæratis; ſcientes quod propter tales tumultus neceſſe ſit ut & urbes pereant, & domus privatæ evertantur.

[1] ἑταιρείας apud H. Steph.

Μὴ

Μὴ μόνον τὰς φύσεις αἰτίας νομίζεσε τ̃ χαλεπὰς ἢ πρᾴους εἶναι τὰς τυράννους, ἀλλὰ κ̀ τ̃ τρόπον τ̃ πολιτ̃ν. Πολλοὶ γ̀ ἤδη, διὰ τὴν τ̃ ἀρχομέν̃ν κακίαν, τραχύτερον ἢ κατὰ τὴν ἑαυτ̃ν γνώμην, ἄρχειν ἠναγκάσθησαν.

Θαῤῥεῖτε μὴ διὰ τ̃ ἐμὴν μᾶλλον πραότητα, ἢ διὰ τ̃ ὑμετέραν αὐτ̃ν ἀρετήν.

Τὴν ἐμὴν ἀσφάλειαν ἄδειαν ἑαυτ̃ς εἶναι νομίζεσε. Καλ̃ς γ̀ τ̃ πρὶ ἐμὲ καθεσώτων, τ̃ αὐτὸν τρόπον κ̀ τὰ πρὶ ὑμᾶς αὐτὸς ἕξει.

Ταπεινὸς μ̃ εἶναι χρὴ πρὸς τὴν ἀρχὴν τ̃ ἐμὴν, ἐμμένοντας τοῖς ἤθεσι, Ϲ διαφυλάττοντας τὸς νόμος τὸς βασιλικός· λαμπρὸς δ' ἔν τε τ̃ ὑπὲρ τ̃ς πόλεως λειτουργίαις, κ̀ [1] τοῖς ὑπ' ἐμ̃ προσατταμένοις.

Προτρέπεσε τὸς νεωτέρους ἐπ' ἀρετὴν, μὴ μόνον παραι-

Existimetis non ſolum *ipſorum* ingenia in causâ eſſe quod tyranni difficiles aut lenes ſint, verum etiam civium mores. Multi enim jam ob ſubditorum improbitatem, aſperius quam ipſi vellent, imperare ſunt coacti.

Freti eſtote non meâ lenitate potius, quam veſtrâ ipſorum virtute.

Meam incolumitatem vobis ipſis ſecuritatem eſſe cenſete. Nam rebus meis recte conſtitutis, eodem modo veſtræ ſe habebunt.

Humiles erga meum imperium vos oportet eſſe, dum in moribus perſtetis, & leges regias obſervetis; ſplendidos vero cum in civitatis muneribus *gerendis*, tum a me imperatis *exequendis*.

Adolescentes ad virtutem incitate, non ſolum adhortando, verum etiam

[1] τοῖς ἄλλοις τοῖς ὑπ' ἐμ̃ MS. Harl.

νῦντες, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰς πράξεις ὑποδεικνύτες αὐτοῖς, ὁποίους εἶναι χρὴ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀγαθούς.

Διδάσκετε τοὺς παῖδας τοὺς ὑμετέρους αὐτῶν βασιλεύεσθαι; [1] καὶ περὶ τὴν παίδευσιν * τὴν τοιαύτης ἀρετῆς ἐθίζετε αὐτοὺς ὡς μάλιστα διατρίβειν. Ἐὰν γὰρ ἄρχεσθαι μάθωσι, πολλῷ μᾶλλον ἄρχειν δυνήσονται· καὶ πιστοὶ μὲν ὄντες καὶ δίκαιοι, μεθέξουσι τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν· κακοὶ δὲ γενόμενοι, κινδυνεύσουσι περὶ τῶν ὑπαρχόντων. Μέγιστον ἡγεῖσθε τοῖς παισὶ καὶ βεβαιότατον πλοῦτον παραδώσειν, ἐὰν αὐτοῖς δυνηθῆτε τὴν ἡμετέραν εὔνοιαν καταλιπεῖν.

Ἀθλιωτάτους ἡγεῖσθε καὶ δυστυχεστάτους, ὅσοι περὶ τοὺς πιστεύσαντας ἄπιστοι γεγόνασιν. Ἀνάγκη γὰρ τοὺς τοιούτους ἀθύμως ἔχοντας, καὶ φοβουμένους ἅπαντας, καὶ μηδὲν μᾶλλον πιστεύοντας τοῖς φίλοις ἢ τοῖς ἐχθροῖς, τὸ λοιπὸν χρόνον διάγειν.

in actionibus ipsis monstrando, quales esse oporteat bonos viros.

Erudite liberos vestros ut regi pareant, & in hujusce virtutis institutione ipsos assuefacite quam maxime versari. Si enim parere didicerint, multo magis imperare poterunt: & fideles quidem cum fuerint & justi, nostrorum bonorum erunt participes: improbi autem facti, *etiam* in iis quæ illis præsto sunt periclitabuntur. Maximas putate & firmissimas divitias vos liberis tradituros, si ipsis nostram benevolentiam possitis relinquere.

Miserrimos censete & infeliciſſimos esse, quotquot erga ipsis confisos infideles fuerint. Necesse est enim ut tales desperantes, & ab omnibus metuentes, nec quid magis amicis quam inimicis confidentes, reliquam vitæ partem exigant.

[1] καὶ περὶ τὴν παίδευσιν τὴν τοιαύτην ἐθίσετε MS Harl.

* τῆς τοιαύτης ἀρετῆς.] Fortasse ταύτης τῆς ἀρετῆς. *W. in Cast.*

Ζηλῶτε

Ζηλῶτε μὴ τὰς πλεῖστα κεκτημένας, ἀλλὰ τὰς μηδὲν κακὸν σφίσιν αὐτοῖς ζωειδότας. Μετὰ γὰρ τοιαύτης ψυχῆς ἥδιον ἄν τις τὸν βίον διὰ παντὸς διάγειν.

Μὴ τὴν κακίαν δυνάσθαι μᾶλλον τῆς ἀρετῆς ὠφελεῖν νομίζετε, τὸ δ' ὄνομα δυσχερέστερον ἔχειν· ἀλλ' οἵων περ ὀνομάτων ἕκαστα τῶν πραγμάτων τετύχηκε, τοιαύτας ἡγεῖσθε καὶ τὰς δυνάμεις αὐτῶν εἶναι.

Μὴ φθονεῖτε *τοῖς παρ' ἐμοῦ πρωτεύουσιν, ἀλλ' ἀμιλλᾶσθε, καὶ πειρᾶσθε χρηστοὺς ὑμᾶς αὐτοὺς παρέχοντες ἐξισοῦσθαι τοῖς προέχουσι. Φιλεῖν οἴεσθε δεῖν καὶ τιμᾶν, ὅς περ ἂν καὶ ὁ βασιλεύς· ἵνα καὶ παρ' ἐμοῦ τυγχάνητε τῶν αὐτῶν τούτων.

Οἷά περ παρόντος ἐμοῦ λέγεσθε, τοιαῦτα καὶ ἀπόντος φρονεῖτε. Τὴν εὔνοιαν τὴν πρὸς ἡμᾶς, ἐν τοῖς ἔργοις ἐνδείκνυσθε μᾶλλον, ἢ τοῖς λόγοις.

Æmulemini non eos qui plurima poſſident, ſed eos qui nullius mali ſibi ipſis ſunt conſcii. Nam animo hujuſmodi præditus jucundius vitam tranſigere quis poſſit.

Ne vitia quidem magis prodeſſe poſſe quam virtutem putetis, nomen autem *ſolummodo* magis odioſum habere: ſed qualia nomina rerum ſingulæ nactæ ſunt, tales earum eſſe etiam poteſtates cenſete.

Ne invidete iis qui apud me primum locum tenent, ſed *eos* æmulemini, & conemini voſmet probos præſtando ſimiles fieri præcellentibus. Arbitremini quod oporteat amare & honorare, quoſcunque *amat & honorat* rex: ita ut & apud me eadem hæc aſſequamini.

Quæcunque me præſente dicitis, talia etiam abſente ſentite. Benevolentiam *veſtram* erga noſmet factis demonſtretis potius quam verbis.

* τοῖς παρ' ἐμοῦ πρωτ.] Lego τοῖ; παρ' ἐμοὶ πρωτεύουσι. *W. in Caſt.*

Α πάσχοντες ὑφ' ἑτέρων ὀργίζεσθε, * ταῦτα τοῖς ἄλλοις μὴ ποιεῖτε.

† Περὶ ὧν ἂν ἐν τοῖς λόγοις [1] καθηγορῆτε, μηδὲν τούτων ἐν τοῖς ἔργοις ἁμαρτάνετε.

Τοιαῦτα προσδοκᾶτε παρέξειν, ‡ οἷα ἂν περὶ ὑμῶν διανοῆσθε.

Μὴ μόνον ἐπαινεῖτε τοὺς ἀγαθούς, ἀλλὰ καὶ μιμεῖσθε.

Τοὺς λόγους τοὺς ἐμοὺς νόμους εἶναι νομίζετε, καὶ πειρᾶσθε τούτοις ἐμμένειν· εἰδότες, ὅτι τοῖς μάλιστα ποιοῦσιν ὑμῶν ἃ βούλομαι, τούτοις ἐξέσται ζῆν ὡς αὐτοὶ βούλονται.

Κεφάλαιον δὲ τῶν εἰρημένων· οἵους περ ἂν τοὺς ὑφ' ὑμῶν ἀρχομένους οἴεσθε δεῖν περὶ ὑμᾶς εἶναι, τοιούτους χρὴ περὶ τὴν ἀρχὴν τὴν ἐμὴν ὑμᾶς γίνεσθαι.

Καὶ ταῦτ' ἐὰν ποιῆτε, τί δεῖ περὶ τῶν συμβησομένων

QUÆCUNQUE ab aliis passi ægre fertis, ea ne aliis offeratis.

QUÆCUNQUE verbis criminamini, horum nihil re sectemini.

ITA vobiscum actum iri expectate, ut de nobis sentitis.

NE solum laudetis bonos, verum etiam imitemini.

VERBA mea leges esse censete, & conemini iis obtemperare; scientes, quod qui e vobis maxime exequuntur quæ velim, iis licuerit vitam agere quomodo ipsi cupiunt.

SUMMA vero dictorum *hæc est*, quales *sc.* vobis subditos censetis oportere erga vos esse, tales decet vosmet erga meum imperium esse.

ET hæc siquidem faciatis, quid opus de iis quæ evenient multa dicere? Si

[1] καθηγορεῖτε MS. Harl.

* ταῦτα τοῖς ἄλλοις] Fortasse τὰς ἄλλας. *W. in Cast.*
† Περὶ ὧν ἂν] Malim περὶ ὥνπερ ἂν. *W. in Cast.*
‡ οἷα ἂν] Malim οἷά περ ἂν. *W. in Cast.*

μακρο-

μακρολογεῖν; Ην γὰ ἐγώ τε παρέχω τοιᾶτον ἐμαυτὸν, οἷόν περ ἐν τῷ παρελθόντι χρόνῳ, καὶ τὰ παρ' ὑμῶν ὁμοίως ὑπηρετῆ). ταχέως ὄψεσθε καὶ τὸν βίον τ' ὑμέτερον αὐτῶν ἐπιδεδωκότα, καὶ τὴν ἀρχὴν τὴν ἐμὴν ηὐξημμένην, καὶ τὴν πόλιν εὐδαίμονα γεγενημένην. Αξιον μὲ ἂν τηλικούτων ἀγαθῶν ἕνεκα μηδὲν ἐλλείπειν, ἀλλὰ καὶ πόνους καὶ κινδύνους ὑπομενεῖν. Υμῖν δ' ἔξεστι μηδὲν ταλαιπωρηθεῖσιν, ἀλλὰ πιστοῖς μόνον καὶ δικαίοις οὖσιν, ἅπαντα ταῦτα ἀπολαύειν.

enim & ipſe me talem præſtem, qualem tempore præterito *præſtiti*; & munera veſtra ſimili modo *quo prius* ſubminiſtrentur: cito videbitis & vitæ veſtræ commoditates increſcere, & meum imperium auctum, & civitatem felicem factam. Æquum eſt igitur tantorum bonorum gratiâ nihil prætermittere; ſed & labores & pericula quæcunque ſuſtinere. Vobis vero datur nihil mali paſſis, ſi modo fideles & juſti fueritis, hæc omnia aſſequi.

# ARGUMENTUM

## Ex Hieronymo Wolfio,

## IN

# PANEGYRICAM ORATIONEM.

Hæc eſt celebrata illa oratio, & fere princeps inter Iſocrateas: quam alii decem, alii quindecim annis elaboratam eſſe putant. Mixta eſt hæc oratio ex laudatione & ſuaſione: ſed ad ſuaſionem, ſi finem ſpectes, ut Quintilianus docet, referenda erit: ſin Dionyſio Halicarnaſſeo credimus, per ſpeciem ſuaſionis laudes Athenienſium perſequitur. Argumentum malo verbis Iſocratis ex oratione περὶ ἀντιδόσεως, quam meis explicare, cum de Panegyrico ſic ait: "Ο μὲν γὰρ λόγος ὁ μέλλων "πρῶτος ὑμῖν ἐπιδεικνύσθαι, κατ' ἐκείνους ἐγράφη τοὺς "χρόνους, ὅτε Λακεδαιμόνιοι μὲν ἦρχον τῶν Ἑλλήνων, ἡμεῖς δὲ "ταπεινῶς ἐπράττομεν. Ἐπὶ τοῦτον μὲν Ἕλληνας παρεκάλουν "ἐπὶ τὴν τῶν Βαρβάρων στρατείαν, Λακεδαιμονίοις δὲ περὶ τῆς "ἡγεμονίας ἀμφισβητοῦν. Τοιαύτην δὲ τὴν ὑπόθεσιν ποιησά-"μενος, ἐπιφαίνω τὴν πόλιν ἁπάντων τῶν ὑπαρχόντων τοῖς "Ελλησιν ἀγαθῶν αἰτίαν γεγενημένην. Ἀφορισάμενος δὲ τὸν "λόγον τὸν περὶ τῶν τοιούτων διεργεσιῶν, καὶ βουλόμενος τὴν ἡγε-"μονίαν ἔτι σαφέστερον ἐπιφαίνειν, ὡς τῆς πόλεώς ἐστιν, ἐνθένδε "ποθεν ἐπιχειρῶ διδάσκειν περὶ τούτων, ὡς τῇ πόλει τιμᾶσθαι "προσήκει πολὺ μᾶλλον ἢ περὶ τὸν πόλεμον κινδυνεύων, ἢ τῶν "ἄλλων διεργεσιῶν. *Nam oratio quæ prima vobis oſtendetur, illis eſt ſcripta temporibus, cum Lacedæmonii Græcis imperarent, noſtræ vero opes tenues eſſent. Hortatur autem Græcos ad expeditionem contra Barbaros ſuſcipiendam, et cum Lacedæmoniis de principatu contendit. Hoc igitur argumento ad tractandum ſuſcepto, quicquid Græcia bonorum habeat, id noſtræ urbi acceptum eſſe referendum oſtendo. Quo autem evidentius principatum noſtræ*

*urbis*

*urbis esse demonstrarem, disputatione de illis beneficiis seorsim institutâ, ad hunc fere modum sum exorsus: Reipublicæ nostræ propter bellica pericula plus etiam honoris, quam ob cætera merita deberi.* Deinde rebus Athenienſium bello præclare geſtis ſplendidâ oratione exornatis, ad Judices converſus ait: " Ἐνθυμήσθε δ' πρὸς ὑμᾶς αὐτὺς, εἰ δοκῶ τοῖς λόγοις διαφθείρειν " σὺ νεωτέρυς, ἀλλὰ μὴ προτρέπειν ἐπ' ἀρετὴν, καὶ σὺ " ὑπὲρ τ πόλεως κινδυνύς; ἢ δικαίως ἂν δύναι δίκην ὑπὲρ " τ εἰρημένων, ἀλλ' οὐκ ἂν χάριν κομίσασθ παρ' ὑμῶν τ " μεγίστην, ὃς ὕτως ἐγκεκωμίακα τ πόλιν, τ σὺ προ- " γόνυς, τ σὺ κινδυνύς σὺ ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις γεγενη- " μένυς, ὥστε τὺς τε πρότερον γεγράψανλας καὶ τ ὑπόθεσιν " ταύτην ἅπανλας ἠφανικέναι σὺ λόγυς, αἰσχυνομένυς " ὑπὲρ τ εἰρημένων αὐτοῖς· τὺς τε νῦν δοκῦντας εἶναι δεινὺς, " μὴ τολμᾶν ἔτι λέγειν περὶ τύτων, ἀλλὰ τ καταμέμφεσθ τ " δύναμιν τ σφετέραν αὐτῶν. *Cogitate cum animis vestris corrumperene adolescentes videar, an vero ad virtutem et subeunda pro Rep. pericula adhortari? Æquiusne sit ob hanc mihi orationem mulctam irrogari, an potius maximam a vobis gratiam referri: qui tantis laudibus tum urbem nostram, tum majores, tum præclara illorum temporum facinora extulerim, ut et ii qui prius idem argumentum tractarant, eorum pudore quæ dixerant, omnes suas orationes aboleverint: et qui etiam hodie inter eloquentes habentur, hisce de rebus, diffisi ingeniis suis, nihil amplius dicere audeant.* Hactenus Isocrates: qui quidem hoc idem argumentum de bello Barbaris inferendo, in oratione Philippicâ repetivit: Athenienſium vero & Lacedæmoniorum collationem in Panathenaico uberius explicavit; ut laudatiſſimam hanc orationem ſuperare, & ipſe veluti ſecum voluiſſe certare videatur.

# ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ

## ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ.

ΠΟΛΛΑΚΙΣ ἐθαύμασα τῶν τὰς πανηγύρεις συναγαγόντων, καὶ τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας καταστησάντων, ὅτι τοὺς μὲν τῶν σωμάτων εὐεξίας οὕτω μεγάλων δωρεῶν ἠξίωσαν· τοῖς δ' ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἰδίᾳ πονήσασι, καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς οὕτω παρασκευάσασιν, ὥστε καὶ τοὺς ἄλλους ὠφελεῖν δύνασθαι, τούτοις ἀδεμίαν τιμὴν ἀπένειμαν· ὧν εἰκὸς ἦν αὐτοὺς μᾶλλον ποιήσασθαι πρόνοιαν. Τῶν μὲν γὰρ ἀθλητῶν διὰ τοσαύτην ῥώμην λαβόντων, οὐδὲν ἂν πλέον γένοιτο τοῖς

# ISOCRATIS

## PANEGYRICA.

*Hoc eſt, in celebri Græciæ conventu ſive habita, ſive habenda* ORATIO.

SÆPENUMERO miratus ſum eos qui congreſſus *hujuſmodi* convocârunt, & Ludos gymnicos inſtituerunt, quod corporum quidem bonas habitudines adeo magnis dignati ſint præmiis; iis vero qui pro republicâ privatim laborârunt, & ſuos ipſorum animos ita parârunt, ut etiam aliis prodeſſe poſſint, iis ne ullum quidem honorem rependerint: quibus potiſſimum providere ipſos decuiſſet. Licet enim athletæ bis tanto roboris eſſent inſtructi, nihil tamen

ἄλλοις·

ἄλλοις· ἑνὸς ᾗ ἀνδρὸς εὖ φρονήσαντος, ἅπαντες ἂν ἀπολαύσειαν οἱ βελόμενοι κοινωνεῖν τ᾽ ἐκείνου διανοίας. Οὐ μὴν ἐπὶ τούτοις ἀθυμήσας εἱλόμην ῥαθυμεῖν, ἀλλ᾽ ἱκανὸν νομίσας ἆθλον ἔσεσθαί μοι τὴν δόξαν τὴν ἀπ᾽ αὐτοῦ τοῦ λόγου γιγνομένην, ἥκω συμβουλεύσων περί τε τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς Βαρβάρους, καὶ τ᾽ ὁμονοίας τ᾽ πρὸς ἡμᾶς αὐτούς· οὐκ ἀγνοῶν ὅτι πολλοὶ τῶν προσποιησαμένων εἶναι σοφιστῶν, ἅπτονται τοῦτον τὸν λόγον ὥρμησαν· ἀλλ᾽ ἅμα μὲ ἐλπίζων τοσοῦτον αὐτῶν διοίσειν, ὥστε τοῖς ἄλλοις μηδὲν πώποτε δοκεῖν εἰρῆσθαι περὶ αὐτῶν· ἅμα δὲ προκρίνας τούτους καλλίστους εἶναι τῶν λόγων, οἵτινες περὶ μεγίστων τυγχάνουσιν ὄντες, καὶ τούς τε λέγοντας μάλιστα ἐπιδεικνύουσι, καὶ τοὺς ἀκούοντας πλεῖστα ὠφελοῦσιν· ὧν εἷς οὗτός ἐστιν. Επειτα οὐδ᾽ οἱ καιροί πω παρεληλύθασιν, ὡς᾽ ἤδη μάτην εἶναι τὸ μεμνῆσθαι περὶ αὐτῶν.

*boni* amplius aliis *exinde* accederet; uno autem viro recte ſentiente fruantur omnes, qui volunt participes eſſe ipſius prudentiæ. Atqui non idcirco deſperans otio me tradere elegi, ſed gloriam eam quæ ex ipſo ſermone oritura eſt ſatis amplum mihi præmium fore exiſtimans, venio conſilium daturus cum de bello Barbaris inferendo, tum de concordiâ inter nos ipſos *conſtituendâ*; Non ignarus quod multi eorum qui ſe ſophiſtas eſſe ſunt profeſſi, ad hujuſmodi argumentum *ſuſcipiendum* temere ſint impulſi: attamen ſimul & ſperans *me* adeo illos ſuperaturum, ut aliis nihil unquam antehac de iis rebus dictum eſſe videatur: ſimul etiam orationum eas pulcherrimas eſſe exiſtimans, quæ de rebus maximis fiunt, ac loquentes maxime oſtentant, & auditoribus plurimum proſunt: e quibus hæc eſt una. Deinde neque tempora *(vel occaſiones)* adhuc præterierunt, ita ut in præſenti ſupervacaneum ſit de rebus iis meminiſſe. Nam tum

Τότε

Τότε γὰρ χρὴ παύεσθαι λέγοντας, ὅταν ἢ τὰ πράγματα λάβῃ τέλος, καὶ μηκέτι δέῃ βουλεύεσθαι περὶ αὐτῶν, ἢ τὸν λόγον ἴδῃ τις ἔχοντα πέρας, ὥστε μηδεμίαν λελεῖφθαι τοῖς ἄλλοις ὑπερβολήν. Εως δ' ἂν τὰ μὲν ὁμοίως ὥσπερ πρότερον * φέρηται, τὰ δ' εἰρημένα φαύλως ἔχοντα τυγχάνῃ, πῶς οὐ χρὴ σκοπεῖν καὶ † φιλοσοφεῖν τοῦτον τὸν λόγον, ὃς, ἢν καλῶς θῶμεν καὶ πρὸς ἀλλήλους, καὶ τῆς ταραχῆς τῆς παρούσης, καὶ τῶν μεγίστων κακῶν ἡμᾶς ἀπαλλάξει; Πρὸς δὲ τούτοις, εἰ μὴ μηδαμῶς ἄλλως οἷόν τ' ἦν δηλοῦν τὰς αὐτὰς πράξεις, ἀλλ' ἢ διὰ μιᾶς ἰδέας, εἶχεν ἄν τις ὑπολαβεῖν, ὡς περιεργόν ἐστι τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκείνοις λέγοντα, πάλιν ἐ-

demum a loquendo deſiſtere oportet, quando aut res finem nactæ ſint, nec amplius opus fuerit de iis deliberare, aut orationem quis viderit terminum habere, ita ut aliis nulla ſuperandi facultas ſit relicta. Quamdiu autem res eodem quo prius modo feruntur, quæ autem dicta ſunt male ſe habent; quomodo non oportet meditari, & philoſophorum inſtar in hac oratione conficiendâ laborare, quæ, ſi proſpere ſucceſſerit, nos & a bello inteſtino, & perturbatione præſenti, ac maximis malis liberabit? Adhæc ſi quidem neutiquam fieri poſſet ut quis indicaret eaſdem res aliter quam per unam, *eandemque, quâ alii uſi ſunt*, formam, haberet aliquis unde ſubjiceret, quod ſupervacaneum ſit eodem quo illi *uſi ſunt* modo dicentem, ite-

* φέρηται] Emphaticum verbum eſt, quo ſignificat nihil ratione geri, ſed cæco quodam impetu animorum Græcos inter ſe digladiari. *W.*

† φιλοσοφεῖν τοῦτον τὸν λ.] Αντὶ τοῦ ποιεῖσθαι φάσκειν. Harpocration. Innuere videtur, hanc veram eſſe philoſophiam, non quæ in obſcuritate naturæ explicandâ differendique ſubtilitate verſetur, ſed quæ reipublicæ conſulat. *W.*

σχλεῖν

σχλεῖν τοῖς ἀκούσιν. * Επειδὴ δ' οἱ λόγοι τοιαύτην ἔχουσι τὴν φύσιν, ὥσθ' οἷόν τ' εἶναι περὶ τῶν αὐτῶν πολλαχῶς ἐξηγήσασθαι, καὶ τά τε μεγάλα ταπεινὰ ποιῆσαι, καὶ τοῖς μικροῖς μέγεθος προσθεῖναι, † ἔτι τὰ παλαιὰ καινῶς διεξελθεῖν, καὶ περὶ τῶν νεωστὶ γεγενημένων ἀρχαίως εἰπεῖν· ὧν ἔτι φυλακτέον ταῦτ' ἐστὶ περὶ ὧν ἕτεροι πρότερον εἰρήκασιν, ἀλλ' ἄμεινον ἐκείνων εἰπεῖν πειρατέον. Αἱ μὲν γὰρ πράξεις αἱ προγεγενημέναι, κοιναὶ πᾶσιν ἡμῖν καταλελείφθησαν· τὸ δὲ ἐν καιρῷ ταύταις καταχρήσασθαι, καὶ τὰ προσήκοντα περὶ ἑκάστης ἐνθυμηθῆναι, καὶ τοῖς ὀνόμασιν εὖ διαθέσθαι, τῶν εὖ φρονούντων ἴδιόν ἐστιν. Ηγοῦμαι δ' ἅπασι [1] ἂν μεγίστην δόξαν λαμβάνειν, καὶ τὰς ἄλλας

rum audientibus turbas parare. Quoniam vero eam habeant orationes naturam, ut possibile sit de rebus iisdem variis modis narrare, & cum magnas reddere humiles, tum parvis magnitudinem adjicere, & antiquas novâ ratione percurrere, & de nuperrime factis quasi essent antiquæ profari; non amplius fugiendæ sunt hæ res de quibus alii prius dixerunt, sed conandum ut melius quam isti dicamus. Actiones enim quæ præteritæ sunt nobis omnibus in commune sunt relictæ: ast iis in tempore uti, & de *earum* unâquaque convenientia cogitare, ac nominibus *eas* recte disponere, prudentium virorum peculiare est. Existimo utique ita fore ut maximum acquirerent in-

[1] ἀεὶ in Cod. impresso Coll. N.

* Επειδὴ δ' οἱ λόγοι] Locum hunc reprehendit Longinus περὶ ὕψους in sectione περὶ ὑπερβολῶν, utpote qui nimiâ exaggeratione minuit fidem orationis: ubi locus diverse legitur, & voces illæ περὶ τῶν αὐτῶν πολλαχῶς ἐξηγήσασθαι omittuntur.

† καὶ τὰ παλαιὰ καινῶς διεξελθεῖν, καὶ &c. ἀρχαίως εἰπεῖν] Legit aliter Harpocration (secundum *H. Stephanum* in Diatribis) τότε παλαιὰ καινῶς διελθεῖν, exponit autem vocabulum καινῶς per οἷον ὡς τοῖς νεωτέροις ἀρμόττειν πράγμασιν. De ἀρχαίως vero ait, ἔνιοι μέν φασι σημαίνειν ἀρχαιοπρεπῶς· τουτέστιν ἀρχαιοτέροις ὀνόμασι χρῆσθαι.

τέχνας, καὶ τὴν περὶ τοὺς λόγους φιλοσοφίαν, εἴ τις τιμᾷ καὶ θαυμάζοι, μὴ τοὺς πρώτους τῶν λόγων ἐξηυρημένους ἀλλὰ τοὺς ἄριστα αὐτῶν ἕκαστον ἐξεργαζομένους· μηδὲ τοὺς περὶ τούτων ζητοῦντάς τι λέγειν, περὶ ὧν μηδεὶς πρότερον εἴρηκεν· ἀλλὰ τοὺς οὕτως ἐπισταμένους εἰπεῖν, ὡς οὐδεὶς ἄλλος δυνάσθαι.

Καί τοι τινὲς ἐπιμῶσι τοῖς λόγων τοῖς ὑπὲρ τοὺς ἰδιώτας ἔχουσι, καὶ λίαν ἀπηκριβωμένοις· καὶ τοσοῦτον διημαρτήκασιν, [1] ὥστε τοὺς πρὸς ὑπερβολὴν πεπονημένους πρὸς τοὺς ἀγῶνας τοὺς περὶ τῶν ἰδίων ξυμβολαίων σκοπεῖσθαι ὥσπερ ὁμοίως ἀμφοτέρους * δέον ἔχειν, ἀλλ' οὐ τοὺς μὲν ἀσφαλῶς, τοὺς δὲ ἐπιδεικτικῶς· ἢ σφᾶς μὲν διορῶντας τὰς μελετήσεις, τὸν δ' ἀκριβῶς ἐπισάμενον λέγειν, ἁπλῶς οὐκ ἂν μὴ δυνάμενον εἰπεῖν. Οὔτοι μὲν ἂν οὐ λελή-

crementum, cum cæteræ artes, tum eloquentiæ ſtudium, ſi quis honoret mireturque non eos qui primi orationes inſtituerint, ſed qui illarum ſingulas optime omnium elaborârint: neque illos qui aliquid de iis rebus effari quærunt, de quibus nemo prius dixerit; ſed eos qui ita eloqui callent, ut nemo alius *idem præſtare* poſſit.

Enimvero ſunt qui vituperent orationes eas quæ indoctorum captum ſuperant, & quæ nimis exquiſite ſunt compoſitæ: ac tantum *a veritate* aberrarunt, ut orationes ad ſummum elaboratas, *factâ* cum privatorum contractuum litibus *comparatione* contemplentur: quaſi vero eodem modo eſſe utraſque oporteat, & non illas ad ſecuritatem ſpectare, has ad oſtentationem: aut ipſi quidem mediocritatem perſpiciant, qui vero accurate callet fari, non etiam ſimpliciter dicere poſſit. Iſti

[1] ὥστε ὑ τοὺς] Apud Ald. & in Cod. impreſſo Coll. N.

* δέον] Αντὶ τοῦ δέοντος, & σφᾶς μὲν διορῶντας pro σφῶν μὲν διορώντων. *W.*

θασιν,

θασιν, ὅτι τούτους ἐπαινοῦσιν, * ὧν εὖγοὺς αὐτοὶ τυγχάνουσιν ὄντες. Ἐμοὶ δ' οὐδεὶς πρὸς τοὺς τοιούτους ἐστίν· ἀλλὰ πρὸς ἐκείνους, τοὺς οὐδὲν ὑποδεχομένους εἰκῇ τῶν λεγομένων, ἀλλὰ δυσχεραινοῦντας, καὶ ζητήσοντας ἰδεῖν τι τοιοῦτον ἐν τοῖς ἐμοῖς λόγοις, ὃ παρὰ τοῖς ἄλλοις οὐκ εὑρήσουσι. Πρὸς οὓς ἔτι μικρὸν ὑπὲρ ἐμαυτοῦ θρασυνάμενος, ἤδη περὶ τοῦ πράγματος ποιήσομαι τοὺς λόγους. Τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους ἐν τοῖς προοιμίοις ὁρῶ καταπραΰνοντας τοὺς ἀκροατὰς, καὶ προφασιζομένους ὑπὲρ τῶν μελλόντων ῥηθήσεσθαι, καὶ λέγοντας, τοὺς μὲν, ὡς ἐξ ὑπογύου γέγονεν αὐτοῖς ἡ παρασκευή· τοὺς δὲ, ὡς χαλεπόν ἐστιν ἴσους τῷ μεγέθει λόγους τῶν ἔργων ἐξευρεῖν. Ἐγὼ δ' ἂν μὴ καὶ τοῦ πράγματος αὐτοῦ δικαίως εἴπω, καὶ τὴν δόξης τὴν ἐμαυτοῦ, καὶ † τοῦ χρόνου, μὴ μόνον περὶ τὸν λόγον ἡμῖν διατριφθεῖσι,

igitur non latent dum eos laudant, ad quos ipsi propius accedunt. Mihi vero cum talibus nihil rei est; sed cum iis solum qui nihil eorum quæ dicuntur temere sint probaturi; sed qui indignabuntur, ac requirent aliquid tale in meâ ut videant oratione, quale apud alios non sunt inventuri. Ad quos postquam de meipso paululum ulterius confidenter dixero, statim de re ipsâ orationem faciam. Nam alios quidem video in proœmiis auditores demulcere, & excusationes facere de iis quæ sunt dicenda, ac dicere alios quidem quod ex improviso ipsis fuerit apparatus: alios vero quod arduum sit sermones rerum magnitudini æquales investigare. Ego vero, nisi & pro rei dignitate dixero, meæque ipsius gloriæ, ac temporis ejus omnis, non solum quod circa hanc orationem ab-

* ὧν εὖγοὺς αὐτοὶ τ.] Sallustius in proœmio: *Quæ sibi quisque facilia factu putat, æquo animo accipit: Supra ea veluti ficta pro falsis ducit.* W.

† τοῦ χρόνου] Sive decem sive quindecim annis hæc est composita oratio, ut scribit Plutarchus. *W.*

ἀλλὰ

ἀλλὰ καὶ σύμπαντος ὃ βεβίωκα· ὠδοικελδόμαι μηδεμίαν μοι συγγνώμην ἔχειν, ἀλλὰ καταγελᾶν καὶ καταφρονεῖν. Οὐδὲν γὰρ ὅ,τι τοιούτων οὐκ ἄξιός [1] εἰμι πάσχειν, εἴπερ μηδὲν τῶν ἄλλων διαφέρων, οὕτω μεγάλας τὰς ὑποσχέσεις ποιοῦμαι. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἰδίων ταῦτά μοι προειρήσθω.

Περὶ δὲ τῶν κοινῶν, ὅσοι μὲν ἄθυς ἐπελθόντες διδάσκουσιν, ὡς χρὴ διαλυσαμένους τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ἔχθρας ἐπὶ τὸν Βάρβαρον τραπέσθαι, καὶ διεξέρχονται * τάς τε συμφορὰς τὰς ἐκ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς ἀλλήλους ἡμῖν γεγενημένας, καὶ τὰς ὠφελείας τὰς ἐκ τῆς στρατείας τῆς ἐπ' ἐκεῖνον ἐσομένας· ἀληθῆ μὲν λέγουσιν, ὀλίγου ἐντεῦθέν γε ποιοῦνται τὴν ἀρχήν, ὅθεν ἂν μάλιστα συνῆσαι ταῦτα δυνηθεῖεν. Τῶν γὰρ Ἑλλήνων οἱ μὲν ἐφ' ἡμῖν, οἱ δ' ὑπὸ

sumptum est, verum etiam universi quantum ipse vixerim: *vos* hortor *ac jubeo* ut mihi nullam donetis veniam, sed derideatis ac aspernemini. Horum enim nihil est quod non dignus sim qui patiar, siquidem nihilo aliis præstantior, tam magna pollicitus sim. Ac de privatis quidem rebus hæc prædicta sunto.

Quod autem ad res publicas attinet, quicunque, simul atque huc prodierunt, docent quod oporteat finitis inimicitiis mutuis in Barbarum nosmet convertere, ac narrando percurrunt cum calamitates ex intestino bello nobis ortas, tum emolumenta ab expeditione in eum *suscipiendâ* percipienda: ii quidem vera dicunt, at non exinde ordiuntur, unde hæc potissimum conficere possent. Nam Græcorum alii quidem nobis-

[1] εἰμι μὴ πάσχειν apud Ald.

* τάς τε συμφορὰς &c.] Quæ nimirum calamitates in bello Peloponnesiaco acciderunt, quod inter Athenienses & Lacedæmonios exortum Græciam pene devastavit. Cujus cum ab aliis, tum præcipue a Thucydide & Xenophonte petenda est historia.

Λακε-

λακεδαμονίοις εἰσίν. * Αἱ γὰρ πολιτεῖαι, δι' ὧν οἰκοῦσι τὰς πόλεις, οὕτω τὰς πολίτας αὐτῶν διειλήφασιν. Ος τις οὖν οἴεται † τὰς ἄλλας κοινῇ τι πράξειν ἀγαθὸν, πρὶν ἂν τὰς προεστώτας αὐτῶν διαλλάξῃ, λίαν ἁπλῶς ἔχει, καὶ τοῦ πράγματος ἐστὶν. Αλλὰ δεῖ τὰς μὴ μόνον ἐπιδείξιν ποιουμένας, ἀλλὰ καὶ διαπράξασθαί τι βουλομένας, ἐκείνους τοὺς λόγους ζητεῖν, οἵ τινες τὰς πόλεις ταύτας πείσουσιν ἰσομοιρῆσαι πρὸς ἀλλήλας, ‡ καὶ τάς θ' ἡγεμονίας διελέσθαι, καὶ τὰς πλεονεξίας, ἃς νῦν παρὰ τῶν Ελλήνων ἐπιθυμοῦσιν αὐταῖς γίγνεσθαι, ταύτας παρὰ τῶν Βαρβάρων ποιήσασθαι.

Τὴν μὲν οὖν ἡμετέραν πόλιν ῥᾴδιον ἐπὶ ταῦτα προσ-

cum, alii ſunt ſub Lacedæmoniis. Formæ enim reſump. ſecundum quas civitates adminiſtrant, ita eorum pleroſque diſtinxerunt. Quicunque igitur ſe putat aliis aliquid boni communiter allaturum, priuſquam eorum principes reconciliârit, nimium ſimpliciter ſentit, & longe abeſt a rerum veritate. Atqui oportet eos qui non oſtentationem ſolummodo faciunt, verum etiam aliquid efficere cupiunt, eas quærere orationes, quæ hiſce civitatibus perſuaſerint, ut pari & æquo jure inter ſe verſentur, & principatus ut dividant, lucraque *omnia*, quæ nunc a Græcis ſibi accedere cupiunt, apud Barbaros petant.

Ac noſtram quidem ur-

* Αἱ γὰρ πολιτεῖαι] *Reſpublicæ, per quas habitant urbes, ita eos diſtinxerunt:* id eſt, Qui democratici ſunt Athenienſibus ſtudent; qui oligarchici, ad Lacedæmonios ſeſe conferunt. *W.*

† τὰς ἄλλας κοινῇ τι πρ.] *Alios communiter aliquod acturos bonum:* id eſt aliorum reſpublicas florentiores fore. Referri etiam poteſt ad perſonas eorum qui bene mereri ſtudent, ſic, *Quiſquis igitur putat ſe publice aliis bene facturum.* W.

‡ καὶ τὰς θ' ἡγεμονίας διελέσθαι] Iſocrates τὴν καλὴν γῆν ἡγεμονίαν vult Lacedæmoniis tribui: τὴν καλὴν θάλατταν ἡγεμονίαν relinqui Athenienſibus, quorum opes & autoritas eo tempore pene occiderant. *W.*

ἀγαγεῖν· Λακεδαιμόνιοι δ' νδν μὲ ἔτι δυσπείστως ἔχου σι. Παρειλήφασι γὰρ ψεῦδη λόγον, ὡς ἐστιν αὐτοῖς ἡγεῖσθαι πάτριον. Ην δ' ἐπιδείξη τις αὐτοῖς ταύτην τιμὴν ἡμετέραν ὄσαν μᾶλλον ἢ ἐκείνων, τάχ' ἂν ἐάσαντες τὸ διαμφισβητεῖν περὶ τούτων, ἐπὶ τὸ συμφέρον ἔλθοιεν. Ἐχρῆν μὲν οὖν κ τὰς ἄλλας ἐνθεῦθεν ἄρχεσθαι, κ μὴ πρότερον περὶ τ ὁμολογουμένων συμβουλεύειν, περὶ περὶ τ ἀμφισβητουμένων ἡμᾶς ἀπαλλάξαι. Ἐμοὶ δ' οὖν ἀμφοτέρων ἕνεκα προσήκει περὶ ταῦτα ποιήσασθαι τὴν πλείστην διατριβήν· μάλιστα μέν, ἵνα μηδὲν γένηται, κ παυσάμενοι τ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς φιλονεικίας, κοινῇ τοῖς Βαρβάροις πολεμήσωμεν. Εἰ δ' τοῦτό ἐστιν ἀδύνατον, ἵνα δηλώσω τοὺς ἐμποδὼν ὄντας τῇ τ Ελλήνων εὐδαιμονίᾳ· κ πᾶσι μὲν φανερὸν, ὅτι κ πρότερον ἡ πόλις ἡμῶν δικαίως τ θαλάττης ἦρξε, κ νῦν οὐκ ἀδίκως ἀμφισβητεῖ περὶ τ ἡγεμονίας.

bem facillimum eſt ad hæc adducere : Lacedæmonii vero pertinaciores adhuc reſtant. Falſam enim arripuerunt opinionem, patrium *ſc.* ſibi eſſe ut imperent. Quod ſi quis illis oſtenderit hunc honorem ad nos magis quam ad illos pertinere, forſan omiſsâ de his rebus accuratâ diſputatione, ad id quod expedit accederent. Hinc igitur etiam alios exordiri oporteret, nec prius de rebus quæ in confeſſo ſunt conſilium dare, quam noſmet ab iis circa quæ controverſamur liberâſſent. Me igitur utriuſque rei gratiâ oportet in his potiſſimum immorari; maxime quidem, ut aliquid commodi oriatur, & ut huic mutuæ concertationi fine impoſito, communiter bellum Barbaris inferamus. Quod ſi hoc perfici nequeat, ut eos clare indicem qui felicitati Græcorum obſtant: & omnibus manifeſtum fiat, quod & olim noſtra civitas maris imperium jure tenuerit, & quod nunc non injuriâ de imperio contendat.

Τὸν

Τῦτο μὲ γὰ, εἰ δεῖ τύτυς ἐφ' ἑκάςῳ τιμᾶϑ τῶν ἔργων, τὺς ἐμπειροτάτυς ὄντας καὶ μεγίςλων δυνάμιν ἔχονλας· ἀναμφισβητήτως ἡμῖν προσήκ τὴν ἡγεμονίαν ἀπολαβεῖν, ἣν πρότερον ἐτυγχάνομϑ ἔχονλες. Οὐδεὶς γὰ ἂν ἑτέραν πόλιν ἐπιδείξειε, τοσῦτον ἐν τῷ πολέμῳ τῷ κῆ γῆν ὑπερέχυσαν, ὅσον τὴ ἡμετέραν ἐν τοῖς κινδύνοις τοῖς κῆ θάλατταν διαφέρυσαν. Τῦτο ἦ, εἴ τινες ταύτ τὴ μὲ μὴ νομίζωσι δικαίαν εἶναι τὴν κρίσιν, ἀλλὰ πολλὰς τὰς μεταβολὰς γίγνεϑαι (τὰς γὰρ δυναςείας ἀδέπολε τοῖς αὐτοῖς ἐνδαμμύειν) ἀξιῦσι ἦ τὴν ἡγεμονίαν ἔχειν ὥσπερ ἄλλό τι γέρας, ἢ τὺς [1] πρώτυς τυχόντας ταύτης τ τιμῆς, ἢ τὺς πλείσων ἀγαθῶν αἰτίυς τοῖς Ελλησιν ὄντας, ἡγῶμαι κ τύτυς γ' εἶναι μεθ' ἡμῶν. Οσῳ γὰ ἄν τις πορρώτερω σκοπῇ περὶ τύτων ἀμφοτέρων, τοσύτῳ πλεῖον ἀπολείψομϑ τὺς ἀμφισβητῦντας περὶ αὐτῶν. Ομολογεῖται μὲ γὰ τὴν πόλιν ἡμῶν ἀρχαιόταλυ

Nam, ſive eos oporteat propter ſingulas actiones honorari, qui maximam nacti ſunt experientiam, ſummamque acquiſiverunt potentiam: ſine controverſiâ nobis convenit imperium recipere, quod antea tenuimus. Nemo enim aliam monſtrârit urbem, quæ tantum in bello terreſtri emineat, quantum *oſtendere poſſit* noſtram in navalibus præliis excellere. Sive aliqui exiſtiment non æquum hoc eſſe judicium, ſed multas fieri mutationes *contendant* (nunquam enim apud eoſdem remanere principatus) poſtulentque ut ii imperium habeant tanquam alium aliquem honorem, qui aut primi hanc adepti ſunt gloriam, aut qui bonorum plurimorum Græcis autores extiterint; etiam illos nobiſcum eſſe arbitror. Nam quo longius quis de his ambobus perſpexerit, eo longius eos relinquemus qui nobiſcum de his contendunt. In confeſſo eſt enim

[1] πρώτως apud Ald.

εἶναι, καὶ μεγίστην, καὶ πᾶσι πᾶσιν ἀνθρώποις ἐνομαστοτάτην. Οὕτω δὲ καλλίστης ὑπαρχούσης ἔστης, ἀλλὰ τοῖς ἐχομένοις τούτων ἔτι μᾶλλον ἡμᾶς προσήκει τιμᾶσθαι. Ταύτην γὰρ οἰκοῦμεν, οὐχ ἑτέρους ἐκβαλόντες, οὐδ' ἐρήμην καταλαβόντες, οὐδ' ἐκ πολλῶν ἐθνῶν μιγάδες συλλεγέντες· ἀλλ' οὕτω καλῶς καὶ γνησίως γεγόναμεν, ὡς ἐξ ἧσπερ ἐφύμεν, ταύτην ἔχοντες ἅπαντα τὸν χρόνον διατελοῦμεν, αὐτόχθονες ὄντες, καὶ τοῖς ὀνόμασι τοῖς αὐτοῖς οἷσπερ τοὺς οἰκιστὰς τῆς πόλιν ἔχοντες προσειπεῖν. Μόνοις γὰρ ἡμῖν τῶν Ἑλλήνων τὴν αὐτὴν τροφὸν καὶ πατρίδα καὶ μητέρα καλέσαι προσήκει. Καί τοι χρὴ τοὺς δικαίως μέγα φρονοῦντας, καὶ περὶ τῆς ἡγεμονίας δικαίως ἀμφισβητοῦντας, καὶ τῶν πατρίων πολλάκις μεμνημένους, τοιαύτην τὴν ἀρχὴν ἢ γένους ἔχοντας φαίνεσθαι. Τὰ μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς ὑπάρξαντα, καὶ θεῶν δὲ τύχης δωρηθέντα, τὴν

urbem noſtram antiquiſſimam eſſe, & maximam, & apud omnes homines celeberrimam. Tam præclarum autem licet nobis adſit fundamentum, ob ea *tamen* quæ ſequuntur adhuc magis noſmet honorari convenit. Hanc enim *terram* tenemus, non poſtquam alios ejecerimus, nec cum deſertam deprehenderimus, neque e multis nationibus mixtim collecti : ſed adeo pulchre ac liberaliter nati ſumus, ut, e quâ oriebamur, eam in omne tempus perpetuo poſſederimus *regionem*, indigenæ cum ſimus, iiſdemque nominibus, quibus conjunctiſſimos, urbem poſſimus appellare. Nobis enim ſolis Græcorum convenit eandem & nutricem & patriam & matrem vocare. Atqui oportet eos qui cum ratione ſuperbiunt, & non injuriâ de principatu contendunt, & patrii juris mentionem ſæpe faciunt, tale ſui generis primordium quod habeant palam facere. Quæ igitur ab initio contigerunt, & a for-

[1] πολεών apud Ald. & in Cod. impreſſo Coll. N.

λιπαῦτα

δικαῖτα ἡμῖν τὸ μέγεθός ἐστιν. Ὅσων ᾗ τοῖς ἄλλοις ἀγαθῶν αἴτιοι γεγόναμεν, οὕτως ἂν κάλλιστα ἐξετάσαιμεν, εἰ τόν τε χρόνον ἀπ' ἀρχῆς, καὶ τὰς πράξεις τὰς τῆς πόλεως ἐφεξῆς διέλθοιμεν. Εὑρήσομεν γὰρ αὐτὴν οὐ μόνον τοῦ πρὸς τὸ πόλεμον κινδύνων, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης καλασκευῆς, ἐν ᾗ καλοικοῦμεν, καὶ μεθ' ἧς πολιτευόμεθα, καὶ δι' ἣν ζῆν δυνάμεθα, χρεὼν ἁπάσης αἰτίαν οὖσαν. Ἀνάγκη δὴ προαιρεῖσθαι τὰ εὐεργεσιῶν, μὴ τὰς διὰ μικρότητα διαλαθούσας, ἢ καλασιωπηθείσας, ἀλλὰ τὰς διὰ τὸ μέγεθος ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, καὶ πάλαι καὶ νῦν ἢ πανταχοῦ καὶ λεγομένας καὶ μνημονευομένας.

Πρῶτον μὲν οὖν, οὗ πρῶτον ἡ φύσις ἡμῶν ἐδεήθη, διὰ τῆς πόλεως τῆς ἡμετέρας ἐπορίσθη. Καὶ γὰρ εἰ μυθώδης ὁ λόγος γέγονεν, * ὅμως αὐτὸν καὶ νῦν ῥηθῆναι προσήκει.

tunâ ſunt donata, tanta nobis præſto ſunt. Quantorum vero bonorum aliis autores extitimus, ita rectiſſime inveſtigaverimus, ſi & ab initio tempus, urbiſque res geſtas ordine percurramus. Reperiemus enim eam non ſolum in bello quæ fiunt facinorum, verum etiam aliorum apparatuum, quibuſcum nunc degimus, & remp. ordinamus, & per quos vivere poſſumus, eorum fere omnium cauſam extitiſſe. E beneficiis vero ea neceſſe eſt præferamus, non quæ ob tenuitatem latuerunt, ac ſilentio ſunt obruta, ſed quæ propter magnitudinem ab omnibus hominibus, & olim & nunc & ubique & prædicantur & memoriâ tenentur.

Primum igitur, quâ re natura noſtra primum indigebat, ea per noſtram urbem comparata eſt. Nam licet hæc oratio fabuloſa ſit, ea tamen ut nunc recitetur convenit. Cum enim

* ὅμως αὐτὸν καὶ νῦν ῥηθ.] Wolfius in Caſtigationibus legit ὅμως αὐτῶν καὶ νῦν. Fuggeranus Codex ὅμως αὐτῷ: ut ad προσήκει referatur conſtructio, non ad ῥηθῆναι.

Δήμητρ☉ γὰ ἀφικνυμένης εἰς τ̃ χώραν ἡμῶν, ὅτε ἐπλαν
ήθη τῆς Κόρης ἁρπασθείσης, κ̀ πρὸς τὰς προγόνας τ
ἡμετέρας ἀμφοῖν δι[ε]θείσης ὑπὸ τῶν Δερ[γ]εσιῶν, ἃς ὑ
οἴόντ' ἄλλοις ἢ τοῖς μεμυημένοις ἀκούειν, κ̀ δώσης δωρεα
δι[τ]ὰς, ἅπερ μέγισαι τυ[χ]άνουσιν ὄσαι, τάς τε καρπὸ
οἳ μὴ θηριωδῶς ζῆν ἡμᾶς αἴτιοι γεγόνασι, ☾ τ̃ τελε[ι]ω
ἧς οἱ μετέχον[τ]ες πρός τε τ̃ β̃ βίου τελευτῆς, κ̀ β̃ σύμ
παν[τ]☉ αἰῶν☉ ἡδίους τὰς ἐλπίδας ἔχουσιν· οὕτως ἡ πόλ
ἡμῶν, οὐ μόνον θεοφιλῶς, ἀλλὰ κ̀ φιλανθρώπως ἔχει
ὥστε κυρία γιγομένη τοιούτων ἀγαθῶν, οὐκ ἐφθόνησε τ
ἄλλοις, ἀλλ' ὧν ἔλαβεν ἅπασι μετέδωκε. * Καὶ τὰ μ
ἔτι κ̀ νῦν καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν δείκνυμεν· τ̃ δ' συλλήβδ
τὰς Δερ[γ]εσίας, κ̀ τὰς χρείας, κ̀ τὰς ὠφελείας, τὰς ἀ
αὐτῶν γιγνομένας ἐδιδάξαμεν. Καὶ τούτοις ἀπιστεῖν, μικρ

Ceres, quando raptâ filiâ Proſerpinâ vagaretur, in noſtram regionem perveniſſet, & in noſtros majores benevolo eſſet animo propter beneficia, quæ non aliis quam initiatis fas eſt audire, ac dona bina dediſſet, quæ quidem maxima ſunt, & fruges *ſcilicet*, quæ in causâ fuere ne brutorum more viveremus, & ſacra, quorum qui participes ſunt, & de vitæ exitu, & de æternitate ſpes dulces conci-

piunt; noſtra urbs adeo non ſolum Diis, verum e- tiam hominibus amica fuit, ut tantorum domina fact bonorum, aliis *ea* non invi- deret, ſed quæ acceper omnibus impertiret. Et a- lia quidem etiam adhuc ſingulis annis oſtendimus; aliorum autem beneficia ſi- mul omnia, & uſum *ſc utendi rationem*, commodi- tateſque ex illis ortas edo- cuimus. His autem non credere, cum parvum quid

* Καὶ τὰ μ̃ ἔτι κ̀ νῦν] Τὰ μυ[σ]ήρια, τὴν Ελευσῖνι τελε[σ]τήν. Ad ſacra Cereris hoc refero: quanquam verbum δείκνυμεν, ſi profanos intelligas, huic interpretationi alienum videbitur. Eſt ergo ſubintelligendum, δείκνυμεν τοῖς μεμυημένοις. *W.*

ἔτι

ἔτι ἡμῶν προσιθέντων, ἀδεὶς ἂν ἀξιώσειεν. Πρῶτον μὲ γὰρ, ἐξ ὧν ἄν τις καταφρονήσαι τῶν λεγομένων ὡς ἀρχαίων ὄντων, ἐκ τούτων αὐτῶν εἰκότως ἂν καὶ τὰς πράξεις γενέσθαι νομίσειεν. Διὰ γὰρ τὸ πολλοὺς εἰρηκέναι, καὶ πάντας ἀκηκοέναι, προσήκει * μὴ καινὰ μὲν, πιστὰ δ' δοκεῖν εἶναι τὰ λεγόμενα περὶ αὐτῶν. Επειτα δὲ μόνον ἐνταῦθα καταφυγεῖν ἔχομεν, ὅτι τὸν λόγον καὶ τιμὴν ἐκ πολλῶ παρειλήφαμεν, ἀλλὰ καὶ σημείοις μείζοσιν ἢ τότοις ἐσὶν ἡμῖν χρήσασθαι περὶ αὐτῶν. Αἱ μὲ γὰρ πλεῖσαι τῶ πόλεων, ὑπομνήματα τῆς παλαιᾶς εὐεργεσίας, ἀπαρχὰς τῶ σίτω καθ' ἕκασον ἐνιαυτὸν ὡς ἡμᾶς ἀποπέμπουσι· τὴν δ' ἐκλειπούσας πολλάκις ἡ Πυθία προσέταξεν ἀποφέρειν τὰ μέρη τῶν καρπῶν, καὶ ποιεῖν πρὸς τιμὴν τῆς πόλιν τιμὴν ἡμετέραν τὰ πάτρια. Καί τοι περὶ τίνων χρὴ μᾶλλα πιστεύειν, ἢ περὶ ὧν ὅτε Θεὸς ἀναιρεῖ, καὶ πολλοῖς τῶ

amplius adjecerimus, nemo certe voluerit. Primum enim, ob quam cauſam quis ea quæ dicuntur parvi fecerit, quod nimirum ſint antiqua, ob eam ipſam jure exiſtimet hæc facta vere fuiſſe. Nam propterea quod multi dixerint, & omnes audiverint, oportet non nova quidem, verum credibilia ea ut videantur quæ de ipſis dicuntur. Deinde non huc ſolummodo confugere poſſumus, quod nempe ſermonem & famam hanc jam olim acceperimus; ſed nobis licet circa res illas ſignis etiam majoribus quam hæc ſunt uti. Nam urbium plurimæ, quæ ſint veteris beneficii monimenta, ad nos frumenti primitias quotannis mittunt: iis vero quæ hoc omiſerint *urbibus* ſæpius imperavit Pythia, ut & partes frugum offerrent, & noſtræ urbi patria præſtarent officia. Quibuſnam vero rebus potius fidem dare oportet, quam iis quæ & Deus ipſe per oracula

* μὴ καινὰ] Fugg. μὴ κενὰ. *W. in Caſt.*

Ἑλλήνων ζηλοῦσι, καὶ τάτε πάλαι ῥηθέντα τοῖς παροῦσιν ἔργοις συμμαρτυρεῖ, καὶ τὰ νῦν γιγνόμενα τοῖς ὑπ' ἐκείνων εἰρημένοις ὁμολογεῖ; Χωρὶς δὴ τούτων, ἐὰν ἅπαντα ταῦτα ἐάσαντες, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς σκοπῶμεν, εὑρήσομεν ὅτι τὸν βίον οἱ πρῶτοι φανέντες ἐπὶ γῆς, οὐκ ἄνθρωποι ὄντως ὥσπερ νῦν ἔχοντα καθέλαβον, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν αὐτοῖς ζωοποιήσαντο. Τίνας οὖν χρὴ μᾶλλον νομίζειν, ἢ δωρεὰν παρὰ τῶν Θεῶν λαβεῖν, ἢ ζητοῦντας αὐτοὺς εὑρεῖν; Οὐ τοὺς ὑπὸ πάντων * ὁμολογουμένους, καὶ πρώτους γενομένους, καὶ πρός τε τὰς τέχνας εὐφυεστάτους ὄντας, καὶ πρὸς τὰ τῶν Θεῶν εὐσεβέστατα μεμελημένους; Καὶ μὴν ὅσης προσήκει τιμῆς τυγχάνειν τοὺς τηλικούτων ἀγαθῶν αἰτίους, πάρεργον διδάσκειν. Οὐδεὶς γὰρ ἂν δικαίως † δωρεᾶς

jubet, & quæ *præstare* multis Græcorum communiter placet, & de quibus olim dicta factis præsentibus testimonium præstant, & quæ nunc fiunt eorum dictis consentiunt? Præterea vero, si his omnibus omissis a principio spectemus, inveniemus quod vitam ii, qui primi in terris extiterunt, non statim sicut nunc *rebus ad vitam idoneis* instructam acceperint, sed *ipsi* paulatim sibi *necessaria* comparârint. Quosnam igitur præcipue *inter alios* oportet existimare *ea* aut dono a Diis accepisse, aut ipsos quærendo reperisse? Annon eos, quos confitentur omnes & primos omnium fuisse natos, & ad artes *colendas* habilissimos, & qui erga Deos se summâ cum pietate gesserint? Et quidem, quantum honoris convenit ut assequantur tantorum bonorum autores, dicere supervacaneum est. Nemo enim munus tantæ magnitudinis excogitare

* ὁμολογουμένους] Sequitur γενομένους, pro quo γενέσθαι scribi debebat. Malim igitur adverbium ὁμολογουμένως γενομένους. *W. in Cast.*

† δωρεᾶς τοσ. τὸ μέγ. εὑρεῖν] Ferri potest etiam hæc constructio, Δωρεὰν τοσούτου μεγέθους, a Latinitate non abhorreret. Sed Ἑλληνικώτερον videtur, Δωρεὰν τοσαύτην τὸ μέγεθος: & proclivis lapsus est, si non affectata ὑπαλλαγή. *W.*

τοσαύτης

τοσαύτης τὸ μέγεθος διελεῖν, ἢ τις ἴση τοῖς πεπραγμένοις [1] ἔσται. Περὶ μὲν οὖν τῶν μεγίστων τῶν διειργασμένων, καὶ πρώτου γιγνομένου, καὶ πᾶσι κοινοτάτου, ταῦτ' ἔχομεν εἰπεῖν.

Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, ὁρῶσα * τοὺς μὲν Βαρβάρους τῷ πλείστῳ τῆς χώρας κατέχοντας, τοὺς δὲ Ἕλληνας εἰς μικρὸν τόπον καταπεκλεισμένους, καὶ διὰ ἀπανιστησία τῆς γῆς ἀβοηθησίας τε σφίσιν αὐτοῖς, καὶ σταλείας ἐπ' ἀλλήλους ποιουμένους, καὶ τοὺς μὲν δι' ἔνδειαν τῆς καθ' ἡμέραν, τοὺς δὲ διὰ τὸν πόλεμον ἀπολλυμένους· οὐδὲ ταῦθ' ὅπως ἔχοντα ἐφείδεν, ἀλλ' ἡγεμόνας εἰς τὰς πόλεις ἐξέπεμψεν, οἳ πολλαχόθεν τοὺς μάλιστα βίᾳ δεομένους, στρατηγοὶ καταστάντες αὐτῶν, καὶ πολέμῳ κρατήσαντες τοὺς Βαρβάρους,

possit, quod factis compar fuerit. Ac de beneficiorum quidem maximo, & primum facto, & omnibus communissimo, hæc habemus dicenda.

Isdem porro temporibus, conspicata *urbs nostra* Barbaros quidem maximam regionis partem tenere, Græcos autem in angustiis conclusos esse, & propter agri penuriam sibi invicem insidiari, & alios aliis bella inferre, & alios quidem propter inopiam victûs quotidiani, alios vero propter bellum perire: ne hæc quidem ita *male* se habentia neglexit, sed duces in urbes emisit, qui cum victûs maxime indigentes secum assumpsissent, eorumque imperatores essent facti, ac prælio Barbaros vicissent, multas quidem in utrâque

[1] ἐσί apud Ald. in Cod. impresso Coll. Nov. H. Steph. & aliis.

* τοὺς μὲν Βαρβάρους τὴν πλείστην τῆς χώρας κατ'] Thucydides Cares & Thraces & alias barbaras nationes cum insulas pleraque, tum magnam Græciæ partem tenuisse refert, & a Minoe Cretensi profligatos. *W.*

πολλὰς μὲν * ἐφ' ἑκάτερα τῆς ἠπείρου πόλεις ἔκτισαν πάσας ἢ τὰς νήσους καλήκισαν· ἀμφοτέρους δὲ καὶ τοὺς ἀκολουθήσαντας, καὶ τοὺς ὑπομείναντας ἔσωσαν. Τοῖς μὲν γὰρ ἱκανὴν τὴν οἴκοι χώραν καλέλιπον, τοῖς δὲ πλείω τῆς ὑπαρχούσης ἐπόρισαν. Ἁπάντα γὰρ περιεβάλοντο τὸν τόπον, ὃν νῦν τυγχάνομεν καλέχοντες. Ὥστε καὶ τοῖς ὕστερον βουληθεῖσιν ἀποικίσαι τινὰς, καὶ μιμήσασθαι τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν, πολλῷ ῥᾳδίως ἐποίησαν. Οὐ γὰρ αὐτοὺς ἔδει κινδύνους χώραν περικινδυνεύειν, ἀλλ' εἰς τὴν [1] ὑφ' ἡμῶν ἀφορισθεῖσαν, εἰς ταύτην οἰκεῖν ἰόντας. Καίτοι τίς ἂν ταύτης ἡγεμονίαν ἐπιδείξειεν ἢ παλαιοτέραν, ἢ πρότερον γνωμένης, πλὴν πλείους οἰκισθῆναι τῶν Ἑλλήνων

continente urbes condiderunt, & in omnibus insulis accolas collocârunt; utrosque autem servârunt, tam eos qui una iverant, quam qui remanserant. His enim satis amplam regionem domi reliquerunt, illis vero ampliorem, quam quæ prius possideretur, tradiderunt. Omnem enim hunc locum, quem nunc tenemus, amplexi sunt. Adeo ut illis, qui postea colonias aliquas emittere voluerint, urbemque nostram imitari, *ejus rei faciendæ* magnam effecerint facilitatem. Non enim necesse erat, ut ipsi dum terram occuparent periclitarentur, sed in eam *solummodo* quæ a nobis assignata erat profectos, ibi habitare. At vero quisnam principatum ostendat, vel magis patrium eo qui olim constitutus est, antequam pleræque Græcarum urbi-

[1] ἀφ' ἡμῶν apud Ald.

* ἐφ' ἑκάτερα τῆς ἠπείρου] Harpocration & Suidas aiunt quod Isocrati usitatum sit terram, quæ Regi Persarum paruit, Epirum vocare. Intelligit Wolfius per ἐφ' ἑκάτ. τῆς ἠπ. &c. Athenienses in orâ maritimâ Europæ & Asiæ multas urbes condidisse. Exemplo sit Sestus & Abydus in ponti Euxini angustiis Europam ab Asiâ dirimentis: quarum altera in Europâ est, altera in Asiâ, mari intercedente.

πόλεων

πόλεων· ἢ μᾶλλον συμφέρουσαν, τὴν τοὺς μὲν βαρβάρους ἀνασάτους ποιησάσης, τοὺς δ' Ἕλληνας ἐπὶ τοσαύτην εὐπορίαν προαγαγούσης;

Οὐ τοίνυν ἐπειδὴ τὰ μέγιστα ἐπεδιέπραξε, τῶν ἄλλων ὠλιγώρησεν· ἀλλ' ἀρχὴν μὲν ταύτην ἐποιήσατο τῶν εὐεργεσιῶν, τροφὴν τοῖς δεομένοις εὑρεῖν, ἥπερ χρὴ τοὺς μέλλοντας καὶ περὶ τῶν ἄλλων καλῶς διοικήσειν. Ἡγεμένη γὰρ τοῦ βίου τοῦ ἐπὶ τούτοις μόνον, ὅπως δὴ ζῆν ἐπιθυμεῖν ἀξίως ἔχῃ, ὅτως ἐπεμελήθη καὶ τῶν λοιπῶν, ὥστε τῶν παρόντων τοῖς ἀνθρώποις ἀγαθῶν, ὅσα μὴ παρὰ τῶν Θεῶν ἔχομεν, ἀλλὰ δι' ἀλλήλων ἡμῖν γέγονε, μηδὲν μὲν ἄνευ τῆς πόλεως τῆς ἡμετέρας εἶναι, τὰ δὲ πλεῖστα διὰ ταύτην γεγενῆσθαι. Παραλαβοῦσα γὰρ τοὺς Ἕλληνας ἀνόμως ζῶντας, καὶ σποράδην οἰκοῦντας, καὶ τοὺς μὲν ὑπὸ δυναστειῶν ὑβριζομένους, τοὺς δὲ δι' ἀναρχίαν ἀπολλυμένους· καὶ τούτων τῶν κακῶν αὐτοὺς ἀπήλλαξε, τῆς μὲν κυρίας γνομένη, τοῖς

um essent conditæ; vel utiliorem eo qui Barbaros quidem everterit, Græcos autem ad tantam rerum abundantiam perduxerit?

Neque vero, postquam maxima confeciſſet, cætera neglexit; sed beneficiorum suorum hoc fecit initium, ut victum *sc.* indigentibus compararet, quod quidem *initium facere* oportet eos qui res alias recte sint administraturi. Cum vero existimaret vitam hisce solis instructam, nondum vivendi cupiditate dignam esse, etiam cætera adeo curavit, ut e bonis illis quæ hominibus præsto sunt, quæcunque non a Diis *accepta* possidemus, sed quæ nobismet mutuâ operâ evenerunt, nihil sine urbe nostrâ contigerit, plurima vero per eam evenerint. Nam cum deprehenderet Græcos sine legibus viventes, & sparsim habitantes, & alios quidem a principatibus contumeliâ affectos, alios propter anarchiam pereuntes: etiam ab hisce malis eos *ipsa* liberavit, aliorum quidem

δ' αὐτὴ

δ' αὐτὴ παράδειγμα ποιήσασα. Πρώτη γὰρ καὶ νόμους ἔθετο, καὶ πολιτείαν κατεστήσατο. * Δῆλον δ' ἐκεῖθεν· οἱ γὰρ ἐν ἀρχῇ περὶ τῶν Φονικῶν ἐγκαλέσαντες, καὶ βουληθέντες μὴ λόγῳ καὶ μὴ μετὰ βίας διαλύσασθαι τὰ πρὸς ἀλλήλους, ἐν τοῖς νόμοις τοῖς ἡμετέροις τὰς κρίσεις ἐπαινήσαντο περὶ τούτων.

Καὶ μὴν καὶ τῶν τεχνῶν τάς τε πρὸς τὰ ἀναγκαῖα τοῦ βίου χρησίμας, καὶ τὰς πρὸς ἡδονὴν μεμηχανημένας, τὰς μὲν εὑροῦσα, τὰς δὲ δοκιμάσασα, χρῆσθαι τοῖς λοιποῖς παρέδωκε. Τὴν τοίνυν ἄλλην διοίκησιν οὕτω φιλοξένως κατεσκεύασατο, καὶ πρὸς ἅπαντας οἰκείως, ὥστε καὶ τοῖς χρημάτων δεομένοις, καὶ τοῖς ἀπολαῦσαι τῶν ὑπαρχόντων ἐπιθυμοῦσιν, ἀμφοτέροις ἁρμόττειν· καὶ μήτε τοῖς εὐδαιμονοῦσι,

facta domina, aliis vero dum ſeipſam pro exemplo exhiberet. Prima enim & leges poſuit, & remp. conſtituit. Hoc autem hinc manifeſtum eſt: Nam qui in principio de homicidio *reos* accusârunt, & voluerunt ſermone non vi lites quæ inter ipſos ortæ ſunt finire; ii ſecundum leges noſtras de controverſiis iſtiuſmodi judicia fecerunt.

QUINETIAM ex artibus quæ ad vitæ neceſſitatem ſunt utiles, & ad jucunditatem comparatæ fuerunt, alias quidem cum inveniſſet, alias vero probâſſet, cæteris ut uterentur tradidit. Ac reliquarum quidem rerum adminiſtrationem ita hoſpitaliter ordinavit, & ita omnibus accommodate, ut tam qui pecuniæ indigent, quam qui præſentibus frui cupiunt, utriſque conveniret; nec vel felicibus, vel

* Δῆλον δ' ἐκεῖθεν· οἱ γὰρ &c.] Narrationi fidem conciliat exemplis Halirrothoi (ut opinor) & Oreſtis, quæ ut nota omnibus non exprimit. Fertur autem Mars Halirrothoum Neptuni filium ob ſtupratam Alcippen filiam interfeciſſe, & duodecim Diis judicantibus eſſe abſolutus. Oreſtes item parricidii cauſam in Areopago Furiis accuſantibus dixiſſe, & ipſe etiam viciſſe perhibetur. *W.*

μήτε

μήτε τοῖς δυσυχῶσιν * ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἀχρήτως ἔχειν· ἀλλ' ἑκατέροις αὐτῶν εἶναι παρ' ἡμῖν, τοῖς μὲ ἡδίστας διατελεῖς, τοῖς δ' ἀσφαλεστάτω καταφυγήν. Ετι δὲ, τὴν χώραν οὐκ αὐτάρκη κεκτημένων ἑκάστων, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐλλείποντας, τὰ δὲ πλείω τῶν ἱκανῶν φέροντας· καὶ πολλῆς ἀπορίας οὔσης, τὰ μὲν ὅπου χρὴ διαθέσθαι, τὰ δ' ὁπόθεν εἰσαγαγέσθαι· καὶ ταύταις τὰ συμφοραῖς ἐπήμυνεν. Εμπόριον γὰρ ἐν μέσῳ τῆ Ελλάδος τὸ Πειραιᾶ κατεσκέυασε, τοσαύτην ὑπερβολὴν ἔχον, ὥστε ἃ παρὰ τῶν ἄλλων ἓν παρ' ἑκάστων χαλεπόν ἐστι λαβεῖν, ταῦθ' ἅπαντα παρ' αὐτῆς ῥᾴδιον εἶναι πορίσασθαι.

Τῶν τοίνυν τὰς πανηγύρεις καταστησάντων δικαίως ἐπαινουμένων, ὅτι τοιοῦτον ἔθος ἡμῖν παρέδοσαν, ὥστε πεισαμένους πρὸς ἀλλήλους, καὶ τὰς ἔχθρας τὰς ἐνεστηκυίας

iis, qui in ſuis ipſorum civitatibus adversâ fortunâ eſſent uſi, fierent inutiles: ſed eorum utriſque apud nos eſſet, alteris quidem commoratio jucundiſſima, alteris vero tutiſſimum confugium. Præterea, cum ſinguli non terram *per ſe* ſufficientem poſſiderent, ſed quibuſdam quidem rebus deſtitutam, quarundam vero plures quam quibus opus eſſet ferentem: cumque multa adeſſet difficultas, partim quidem quo *oporteat* quædam exportandi, partim vero alia unde *oporteat* importandi: hiſce etiam incommoditatibus ſubvenit. Emporium enim in medio Græciæ Piræeum conſtituit, quod adeo excellit, ut, quarum rerum ſingulas apud alios difficile ſit nanciſci, eas omnes apud ipſam parare ſit facillimum.

Cum autem ii qui celebres conventus inſtituerunt merito laudentur, quod eum morem nobis tradiderunt, ut, cum *quaſi* fœdus iniverimus, & inimicitias quæ intercederent ſolveri-

* ἐν ταῖς ἑαυτῶν] χώραις, πόλεσι, πατρίσι. *W.*

διαλυ-

διαλυσαμένους, συνελθεῖν εἰς ταὐτόν· μὴ ἢ τοῦτο ὐχὰς καὶ θυσίας κοινὰς ποιησαμένους, ἀναμνησθῆναι μὲν τὴν συγγνείας τὴν πρὸς ἀλλήλους ὑπαρχούσης, ὁμιλησέρως δ' εἰς τὸ λοιπὸν χρόνον διαθεθῆναι πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, καὶ τάς τε παλαιὰς ξενίας ἀνανεώσασθαι, * καὶ [1] καινὰς ἄλλας ποιήσασθαι, καὶ μήτε τοῖς ἰδιώταις, μήτε τοῖς διενεγκοῦσι τὴν φύσιν ἀργὸν εἶναι τὴν διαφορήν· ἀλλ' ἀθροισθέντων τῶν Ελλήνων εἰς ἕν, γνῶναι τοῖς μὲν ἐπιδείξασθαι τὰς ἑαυτῶν εὐτυχίας, τοῖς δὲ θεάσασθαι τούτους πρὸς ἀλλήλους ἀγωνιζομένους· καὶ μήθ' ἑτέρους ἀθύμως διάγειν, ἀλλ' ἑκατέρους ἔχειν ἐφ' οἷς φιλοτιμηθῶσιν, οἱ μὲν ὅτ' ἂν ἴδωσι τοὺς ἀθλητὰς ἑαυτῶν ἕνεκα πονοῦντας, οἱ δ' ὅτ' ἂν ἐνθυμηθῶσιν, ὅτι πάντες ἐπὶ τὴν σφετέραν θεωρίαν ἥκασι. Τοσούτων τοίνυν ἀγαθῶν διὰ τὰς συνόδους ἡμῖν γιγνο-

mus, ad eundem locum congregaremur: deinde ut votis ac ſacrificiis communibus peractis, recordaremur cognationem illam quæ inter nos mutua exiſtit, magiſque benevolo in poſterum tempus erga nos invicem animo eſſemus, & vetera hoſpitia renovaremus, & alia nova conſtitueremus, & neque plebeiis, neque ingenio excellentibus ignave tempus ageretur; ſed in unum congregatis Græcis, daretur facultas aliis quidem ſuam oſtendendi felicitatem, aliis autem hoſce inter ſe certantes ſpectandi: & neutri voluptate carerent, ſed haberent ambo in quo gloriarentur, hi quidem dum viderent pugiles ſui gratiâ laborantes, illi vero dum cogitarent, quod omnes ad ipſos ſpectandos advenerint. Quum igitur tanta commoda per conventus nobis orta

[1] κοινὰς apud Ald. in Cod. impreſſo Coll. N. & aliis pleriſque Edit.

* καὶ καινὰς ἄλλας] Quia præcedit παλαιὰς, malim καινὰς potius quam κοινὰς, ut conſtet antitheſis: etſi altera quoque lectio ferri poſſe videtur. *W. in Caſt.*

μένων, ὐδ' ἐν τύτοις ἡ πόλις ἡμῶν ἀπελείφθη. Καὶ γὰρ θεάματα πλεῖστα καὶ κάλλιστα [1] κέκληται, * τὰ μὲν ταῖς δαπάναις ὑπερβάλλοντα, τὰ δὲ τῇ τέχνας δόξαν ἠσκημένα, τὰ δ' ἀμφοτέροις τύτοις διαφέροντα. Καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀφικνυμένων ὡς ἡμᾶς τοσοῦτόν ἐστιν, ὥστ' εἴ τι ἐν τῷ πλησιάζειν [2] ἀλλήλοις ἀγαθὸν ἐστι, καὶ τοῦτο ὑπ' αὐτῆς πρειληφθαι. Πρὸς δὲ τύτοις καὶ φιλίας εὑρεῖν πιστοτάτας, καὶ ξυνουσίαις ἐπιτυχεῖν πανηδαπαῖς, μάλιστα παρ' ἡμῖν ἐστιν. Ετι δὲ ἀγῶνας ἰδεῖν, καὶ μὴ μόνον τάχους καὶ ῥώμης, ἀλλὰ καὶ λόγων καὶ γνώμης καὶ τῶν ἄλλων ἔργων ἁπάντων, καὶ τύτων ἆθλα μέγιστα. Πρὸς γὰρ οἷς αὐτὴ τίθησι, καὶ τοὺς ἄλλους διδόναι ξυναναπείθει. Τὰ γὰρ ὑφ' ἡμῶν

sint; ne in iis quidem urbs noſtra defecit. Nam & ſpectacula plurima & pulcherrima poſſidet, alia quidem ſumptibus excellentia, alia propter artificium celebrata, alia ob ambo hæc præſtantia. Quin & multitudo eorum qui ad nos adveniunt tanta eſt, ut, ſi quid boni ob id quod nobiſcum congrediamur oriatur, id quoque ab ipsâ ſit comprehenſum. Ad hæc & amicitias invenire fidiſſimas, & congreſſibus omnimodis intereſſe, apud nos potiſſimum licet. Præterea certamina ſpectare, eaque non ſolum celeritatis ac roboris, ſed & eloquentiæ ac prudentiæ & aliorum operum omnium, & horum præmia maxima. Nam præter ea quæ ipſa proponit, etiam aliis ut donent perſuadet. Nam a nobis decreta tantam autoritatem habent, ut apud o-

[1] κέκληται apud Ald. & in Cod. impreſſo Coll. N. [2] ἀλλήλους apud Ald.

* τὰ μὲν ταῖς δαπάναις ὑπερβάλλοντα] Quod autem Iſocrates hic ſuis civibus laudi ducit, Lucianus in encomio Demoſthenis merito reprehendit: quod populus neglectâ republicâ & diſciplinâ militari, vectigalia in ludos & ſpectacula conferendo, hoſtibus eſſet opportunus. *W.*

κριθέντα

κεἰθένλα τοσαύτῖω λαμβάνει δόξαν, ὥστε ϖᾶσιν ἀνθρώποις ἀγαπᾶσθ. Χωρὶς ᾗ τάτων, αἱ μὲ ἄλλαι ϖανηγύρεις διὰ ϖολλᾶ χρόνα ζυλλεγεῖσαι, ταχέως διελύθησαν· ἡ ᾗ ἡμετέρα ϖόλις ἅπανλα ̓τ αἰῶνα τοῖς ἀφικνεμθμόις ϖανήγυρίς ἐσιν.

* Φιλοσοφίαν τοίνυν, ἣ ϖάντα ταῦτα ζυνεξεῦρε, ϗ ζυνκαλεσκδάσε, κὴ ϖρὶς τε τὰς ϖεφξεις ἡμᾶς ἐπαίδδσε, κὴ ϖρὸς ἀλλήλυς ἐπεφαύνε· κὴ ̓τ συμφορῶν τάς τε δι' ἀμαθίαν, ϗ τὰς ἐξ ἀνάγκης γιγνομθμάς διεῖλε, ϗ τὰς μὲ φυλάξασθ, τὰς ᾗ καλῶς ἐνεγκεῖν ἐδίδαξεν, ἡ ϖόλις ἡμῶν, ϗ λόγυς ἐτίμησεν, ὧν ϖάντες μὲν ἐπιθυμᾶσι, τοῖς ᾗ ἐπισαμθμόις φθονᾶσι· ζυνοδῶα μὲ, ὅτι τᾶτο μόνον ἐξ ἁπάντων ̓τ ζώων ἴδιον ἔφυμθν ἔχονλες

mnes homines probentur. Præterea cæteri quidem congreſſus non niſi poſt longum tempus coacti, cito diſſoluti ſunt; noſtra autem urbs per omne ævum *ad ipſam* accedentibus *inſtar* congreſſûs eſt.

PHILOSOPHIAM certe, quæ omnia hæc invenit & comparavit, & ad res *gerendas* nos erudiit, & in nos mutuo mitiores reddidit: & eas e calamitatibus quæ per inſcitiam ab iis quæ per neceſſitatem oriuntur diſtinxit, & illas quidem cavere, has fortiter ferre docuit, *eam philoſophiam* urbs noſtra, ut & eloquentiam honoravit, quam omnes quidem cupiunt, *eam* autem doctis invident: haud ignara, quod hoc ſolum noſmet inter animata omnia a naturâ *datum* peculiare habe-

* Φιλοσοφίαν τοίνυν] Philoſophia (ſi ipſius verbi vis ſpectetur) omnem eruditionem ſignificat, quæ mentis agitatione conſtat, & ingenii vim ac meditationem requirit, nec manuum opus, nec agriculturam excludens. — Pythagoras Samius fuit, & in Ioniâ ſapientiæ ſtudium prius floruit, quàm Athenis, quo ab Anaxagora & Archelao potiſſimum eſt importatum. Archelao ſucceſſit Socrates, Socrati Plato, Platoni Ariſtoteles, & alii a quibus Philoſophia exculta eſt. *W.*

ϗ

καὶ ὅτι τούτῳ πλεονεκτήσαντες, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν αὐτῶν διωνέγκαμεν. Ὁρῶσα δὲ πολλὰ μὲν τὰς ἄλλας πράξεις ἄτακτα καὶ ἀσύστατα ὄσας τὰς τύχας, ὥστε πολλάκις ἐν αὐταῖς τοὺς φρονίμους ἀτυχεῖν, καὶ τοὺς ἀνοήτους κατορθοῦν· τῶν δὲ λόγων τὴν καλῶς καὶ τεχνικῶς ἐχόντων οὐ μετὸν τοῖς φαύλοις, ἀλλὰ ψυχῆς εὖ φρονούσης ἔργον ὄντας· καὶ τοὺς τε σοφοὺς καὶ τοὺς ἀμαθεῖς δοκοῦντας εἶναι, ταύτῃ πλεῖστον [1] ἀλλήλων διαφέροντας· ἔτι δὲ τοὺς ἐξ ἀρχῆς ἐλευθέρως τεθραμμένους, ἐκ μὲ [2] ἀνδρείας καὶ πλούτου καὶ τῶν τοιούτων ἀγαθῶν οὐ γιγνωσκομένους, ἐκ δὲ τῶν λεγομένων μάλιστα καταφανεῖς γιγνομένους· καὶ τοῦτο σύμβολον τῆς παιδεύσεως ἡμῶν ἑκάστου πιστότατον ἀποδεδειγμένον· καὶ τοὺς τῷ λόγῳ καλῶς χρωμένους, οὐ μόνον ἐν τῇ αὐτῶν δυναμένους, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐντίμους ὄντας· τοσοῦτον ἀπολέλοιπεν ἡ πόλις ἡμῶν

mus: & quod ob hoc excellentes, etiam cæteris in rebus omnibus illa ſuperamus. Cum autem videret in aliis quidem actionibus fortunam adeo tumultuoſam eſſe, ut ſæpius in ipſis *gerendis* & prudentes votis excidant, & imperiti proſperos ſucceſſus habeant: orationis autem pulchre & artificioſe conſtruendæ facultatem nullo modo ſtupidis contingere, ſed animi eam prudentis opus eſſe; & ſapientes vel indoctos exiſtimari, qui hac dote alii alios potiſſimum antecellunt: prætereaque eos qui a principio liberaliter educati ſunt, non ob fortitudinem & opes bonaque ejuſmodi notos eſſe, ſed ob *ipſorum* dicta maxime fieri conſpicuos: & hoc inſtitutionis noſtrûm cujuſque ſignum eſſe fidiſſimum: eoſque, qui eloquentiâ pulchre utuntur, non ſolum in ſuis civitatibus valere, ſed apud

[1] In Cod. impreſſo Coll. N. deeſt ἀλλήλων. [2] ἀνδρείας apud Ald. in Cod. impreſſo Coll. N. & pleriſque aliis.

* περὶ δ' φρονεῖν καὶ λέγειν τὰς ἄλλας ἀνθρώπους, ὥσθ' ἡ ταύτης μαθηταὶ τ ἄλλων διδάσκαλοι γεγόνασι, καὶ τ Ἑλλήνων ὄνομα πεποίηκε μηκέτι τῶ γένους, ἀλλὰ τ διανοίας δοκεῖν τεκμήριον εἶναι· καὶ μᾶλλον Ἕλληνας καλεῖσθαι, τὰς τ παιδεύσεως τ ἡμετέρας, ἢ τὰς τ κοινῆς φύσεως μεταλαχόντας.

Ἵνα δ μὴ δοκῶ περὶ τὰ μέρη διαλέγεσθαι, ὑπὲρ ὅλων τ πραγμάτων ὑποθέμενος ἐρεῖν· μὴ δ ἐκ τούτων ἐγκωμιάζειν τὴν πόλιν, ἀπορῶν τὰ πρὸς τὸν πόλεμον αὐτὴν ἐπαινεῖν· ταῦτα μ εἰρήσθω μοι πρὸς τοὺς ἐπὶ τοῖς τοιούτοις φιλοτιμουμένους. Ἡγοῦμαι δ τοὺς προγόνους ἡμῶν οὐκ ἧττον ἐκ τῶν κινδύνων τῶν πρὸς τ πόλεμον τιμᾶσθαι προσήκειν, ἢ τῶν ἄλλων ἐργασιῶν. Οὐ γὰρ μικρὰς, οὐδ' ὀλίγους, οὐδ' ἀφανεῖς ἀγῶνας ὑπέμειναν, ἀλλὰ πολλοὺς καὶ δεινοὺς καὶ μεγάλους, τοὺς μ ὑπὲρ

alios etiam honoratos esse: *His de causis* tam sapientiâ quam eloquentiâ cæteris hominibus urbs nostra tanto præivit, ut ipsius discipuli aliorum facti sint præceptores, fecitque ut Græcorum nomen non amplius gentis, sed rationis ac mentis indicium videatur esse: & ut hi potius vocentur Græci, qui eruditionis nostræ, quam qui naturæ communis sunt participes.

Ne vero videar in partibus immorari, cum de totis rebus me loquuturum sim pollicitus; aut ex his rebus urbem laudare, idcirco quia indigeam unde ipsam propter res bellicas celebrem: hæc quidem iis a me dicta sint qui rebus hujusmodi gloriantur. Arbitror autem majores nostros honorari oportere non minus ob pericula in bello susceptа, quam ob alia beneficia. Non enim parva, neque pauca, nec obscura certamina sustinuerunt, sed multa & acria & magna, alia qui-

* περὶ τῶ φρονεῖν] Malim περὶ τὸ φρονεῖν. *W. in Cast.*

τῆς

τῆς αὐτῶν χώρας, τὰς δ' ὑπὲρ τ τῶν ἄλλων ἐλευθερίας. Απαντα γὰρ τ χρόνον διετέλεσαν, κοινῇ τῇ πόλιν παρεχόντες, καὶ τοῖς ἀδικουμένοις ἀεὶ τῶν Ελλήνων ἐπαμυνόντων. Διὸ δὴ καὶ παρηγορεῖσί τινες ἡμῶν ὡς οὐκ ὀρθῶς βουλευομένων, ὅτι τὰς ἀσθενεστέρας εἰθίσμεθα θεραπεύειν· ὥσπερ οὐ μὴ τῶν ἐπαινεῖν βουλομένων ἡμᾶς τοὺς λόγους ὄντας τοὺς τοιούτους. Οὐ γὰρ ἀγνοοῦντες, ὅσον διαφέρουσιν αἱ μείζους τῶν ξυμμαχιῶν πρὸς τὴν ἀσφάλειαν, ἔτως ἐβουλευσάμεθα περὶ αὐτῶν· ἀλλὰ πολὺ τ ἄλλων ἀκριβέστερον εἰδότες τὰ συμβαίνοντα ἐκ τ τοιούτων, ὅμως ἠρέμεθα τοῖς ἀσθενεστέροις καὶ σφῷν τὸ συμφέρον βοηθεῖν μᾶλλον, ἢ τοῖς κρείττοσι τῷ λυσιτελοῦντι ἕνεκα ξυναδικεῖν. Γνοίη δ' ἄν τις καὶ τ τρόπον καὶ τὴν ῥώμην τ πόλεως, ἐκ τ ἰκετειῶν, ἃς ἤδη τινὲς ἡμῶν ἐποιήσαντο. Τὰς μὲν οὖν ἢ νεωστὶ γεγενημένας, ἢ περὶ μικρῶν ἐλθούσας, παραλείψω.

dem pro ipſorum patriâ, alia pro cæterorum libertate. Nam per omne tempus perſtiterunt urbem communem præſtare, & iis Græcorum qui injuriis affecti ſunt quæ ſemper opitularetur. Quapropter jam noſmet etiam accuſant nonnulli tanquam non recte conſulentes, quod imbecilliores ſoleamus colere; quaſi vero ſermones hujuſmodi non faciant cum iis qui nos laudare volunt. Non enim ignari quantum ad ſecuritatem præſtent ſocietates majores, ita de ipſis conſuluimus; ſed quum multo exactius quam alii ſciremus quænam ex hiſce eveniunt, nihilominus maluimus imbecillioribus etiam contra utilitatem *noſtram* opitulari, quam una cum potentioribus commodi privati gratiâ injuſte agere. Cognoſcat autem aliquis & conſuetudinem & robur civitatis e ſupplicationibus, quas jam aliqui nobis attulerunt. Quæ vero aut nuperrime factæ ſunt, aut de rebus parvis allatæ ſunt, prætermittam.

Πολὺ δ' πρὸ τ Τρωϊκῶν (ἐκεῖθεν γὰρ δίκαιον τὰς πί
ςεις λαμβάνειν τὰς περὶ τῶν πατρίων ἀμφισβητ ντας
ἦλθον οἵθ' Ηρακλέους παῖδες, κ μικρὸν πρὸ τούτων Α
δραστος ὁ Ταλαοῦ, βασιλεὺς ὢν Αργους. Οὗτος μὲν ἐκ
στρατείας δεδυσχημκὼς τ ἐπὶ Θήβας, κ τοὺς [1] ὑπὸ τ
Καδμείᾳ τελευτήσαντας αὐτὸς μὲ * δ δυνάμενος ἀνε
λέσθαι, τὴν δ πόλιν ἡμῶν ἀξιῶν βοηθεῖν περ κοιναῖς τύ
χαις, † κ μὴ παρορᾶν τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις ἀποθνήσκον
τας ἀτάφους γιγνομένους, μηδὲ παλαιὸν ἔθος κ πάτριο
νόμον καταλυόμενον. ‡ Οἱ δ παῖδες Ηρακλέους φεύ
γοντες τὴν Εὐρυσθέως ἔχθραν, κ τὰς μὲ ἄλλας πόλεις

Diu autem ante Trojana tempora (inde enim convenit fidem petere eos qui de patrio jure contendunt) venerunt & Herculis liberi, & paulo ante eos Adraſtus Talai filius, Argivorum rex. Hic quidem in expeditione contra Thebas ſuſceptâ cum cladem accepiſſet, eoſque qui ſub Cadmeâ *arce Thebanorum* occiſi ſunt ipſe non poſſet tollere, noſtræ autem urbi ſupplicaret ut opem ferret ſorti *omnium* communi, nec ſineret in bello mortuos jacere inſepultos, nec vetus inſtitutum & patriam legem aboleri. Liberi autem Herculis cum inimicitias Euryſthei fugerent, & alias quidem urbes deſpice-

[1] ἐπὶ τῇ Καδμ. apud Ald. in Cod. impreſſo Coll. N. & Edit. Oporini 1570.

* δ δυνάμενος ἀνελέσθαι] Scilicet πρὸς ταφήν. ἀνελέσθαι πόλεμον eſt *ſuſcipere bellum:* ἀνελεῖν τινὰ eſt *occidere aliquem:* ἡ Πυθία ἀνεῖλεν *Pythia reſpondit, oraculum redditum eſt.* Propria igitur verbi πολυσήμου ſignificatio eſt e contextu orationis & ipſo ſenſu deprehendenda. *W.*

† κ μὴ παρορᾶν] Fug. κ μὴ περιορᾶν quod magis probo. *W. in Caſ.*

‡ Οἱ δὲ παῖδες Ηρακλέους] Euryſtheus, cum Herculi inſolenter imperâſſet, quæ fine pernicie ſuâ conficere non poſſe videretur, defuncto Hercule veritus ne filii injurias patri illatas ulciſcerentur, eos etiam e medio tollere ſtatuit. Sed victus ab Athenienſibus, & captus, juſſu Alcmænæ eſt interfectus, ut Euripides in Heraclidis ſcribit. *W.*

ὑπερ-

ἑτεροῶντες, ὡς οὐκ ἂν δυναμένας βοηθῆσαι ταῖς ἑαυτῶν συμφοραῖς, τὴν δ' ἡμετέραν ἱκανὴν νομίζοντες εἶναι μόνην ἀποδοῦναι χάριν, ὑπὲρ ὧν ὁ παλὴρ αὐτῶν ἅπασιν ἀνθρώποις εὐηργέτησεν. Ἐκ δὴ τούτων ῥάδιον καταιδεῖν, ὅτι καὶ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἡ πόλις ἡμῶν ἡγεμονικῶς εἶχε, καὶ νυῦν οὐκ ἀδίκως ἀμφισβητεῖ περὶ τῆς ἡγεμονίας. Τίνες γὰρ ἂν * ἐκβαίειν τολμήσαιεν, ἢ τοὺς ἥττους αὐτῶν, ἢ τοὺς ὑφ' ἑτέροις ὄντας, παραλιπόντες τοὺς μείζω δυνάμιν ἔχοντας· ἄλλως τε καὶ περὶ πραγμάτων οὐκ ἰδίων, ἀλλὰ κοινῶν, ἐφ' οἷς οὐδένας ἄλλους εἰκὸς ἦν ἐπιμεληθῆναι, πλὴν τῶν προεστάναι τῶν Ἑλλήνων ἀξιούντων; Ἔπειτα οὐδὲ ψευσθέντες φαίνονται τῆς ἐλπίδων, δι' ἃς καταφυγὸν ἐπὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν. Ἀνελόμενοι γὰρ τὸν πόλεμον, ὑπὲρ μὲν τῶν τελευτησάντων πρὸς Θηβαίους, ὑπὲρ ὧν τῶν

rent, tanquam quæ ipsorum calamitatibus non possent opem ferre, nostram autem urbem existimarent solam *vel per se* sufficere ad gratias reddendas ob ea, quæ ipsorum pater in omnes homines benefaciendo contulerat. Ex his facile perspici potest, quod etiam illis temporibus urbs nostra se more imperatorio gesserit, & nunc non injuriâ de principatu contendat. Quinam enim auderent supplicare aut semet inferioribus, aut iis qui sub aliorum essent imperio, iis prætermissis qui majorem haberent potentiam: præsertim de rebus non privatis, sed publicis, & de quibus nullos alios verisimile fuit curam habituros, præter eos qui se ut Græcis præessent dignos censerent? Deinde constat eos non spe frustratos esse, propter quam ad majores nostros confugerunt. Nam bellum cum suscepissent pro defunctis quidem contra Thebanos, pro liberis vero

* ἐκβαίειν τολμήσαιεν] Οὐκ ἂν ὀκνήσαιεν, φοβηθέντες δήπου μὴ ἄπρακτοι γένωνται· ἢ τίνες ἂν ὑπομείναιεν, ἢ ἀξιώσαιεν, ἢ οὐκ ἂν αἰσχύνοιντο; videtur enim καταχρησις quædam in hoc esse verbo. *W.*

παίδων τ̃ Ηρακλέους πρὸς τὴν Εὐρυσθέως δύναμιν· τοὺς μὲ ἀπιοντας ἠνάγκασαν ἀποδόναι θάψαι τοὺς νεκροὺς τοῖς προσήκουσι· Πελοποννησίων ὃ τοὺς μετ' Εὐρυσθέως εἰς τὴν χώραν ἡμῶν εἰσβαλόντας, ἐπεξελθόντες ἐνίκησαν μαχόμενοι, κἀκεῖνον τ ὕβρεως ἔπαυσαν. Θαυμαζόμενοι ὃ κ διὰ τὰς ἄλλας πράξεις, ὐκ τούτων τ ἔργων ἔτι μᾶλλον ἐδοκίμησαν. * Οὐ γὰ παρὰ μικρὸν ἐποίησαν, ἀλλὰ τοσοῦτον τὰς τύχας ἑκατέρων μετήλλαξαν, ὥστ' ὁ μὲ ἱκετεύειν ἡμᾶς ἀξιώσας, βία τ ἐχθρῶν κρατήσας, ἅπανθ' ὅσων ἐδεήθη διαπραξάμενος ἀπῆλθεν· Εὐρυσθεὺς ὃ βιάσασθ προσδοκήσας, αὐτὸς αἰχμάλωτος γεγονὼς ἱκέτης ἠναγκάσθη καταστῆναι. Καὶ τῷ μὲ ὑπερενεγκόντι τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ὃς ὐκ Διὸς μὲ ἦν γεγονὼς, ἔτι ὃ θνητὸς ὢν Θεοῦ ῥώμην εἶχε· τούτους μὲ ἀπάτων κ λυμαινόμενος ἅπαντα τ χρόνον διετέλε-

Herculis contra Euryſthei potentiam : illos quidem cum exercitu aggreſſi, coegerunt mortuos ad ſepeliendum cognatis tradere : Peloponnenſes autem eos, qui una cum Euryſtheo in regionem noſtram irruerant, obviam egreſſi prælio vicerunt, & ipſius ferociam compeſcuerunt. Cum autem admirandi eſſent etiam ob alia facinora, ob hæc facta adhuc magis celebrati ſunt. Non enim parvum quiddam præſtiterunt, ſed utrorumque fortunas ita mutaverunt, ut is quidem, qui non fuerat dedignatus nobis ſupplicare, hoſtibus vi ſuperatis abierit, omnia cum perfeciſſet quæ petiverat: Euryſtheus vero, qui ſperârat ſe vi *nos* ſuperaturum, ipſe captivus factus ſupplex fieri coactus ſit. Et illi quidem viro, qui humanam naturam ſuperavit, qui a Jove quidem natus fuit, & dum adhuc mortalis eſſet Dei robur habuit; illi quidem imperare & injurias in-

* Οὐ γὰρ παρὰ μικρὸν ἐπ.] Loquendi modus inſolentior, παρὰ μικρὸν ποιεῖν pro μικρόν τι ποιεῖν. *W.*

σεν. Επειδὴ δ' εἰς ἡμᾶς ἐξήμαρτεν, εἰς τοσαύτην κατέσχη μεταβολὴν, ὥς' ὅπερ τοῖς παισὶ [1] ἐκείνου γνώμην, ἐπονειδίστως τὸν βίον ἐτελεύτησε. Πολλῶν δ' ὑπαρχουσῶν εὐεργεσιῶν ἡμῖν εἰς τὴν πόλιν τῶν Λακεδαιμονίων, περὶ ταύτης μόνης μοι συμβέβηκεν εἰπεῖν. Αφορμὴν γὰρ λαβόντες τὴν δι' ἡμῶν αὐτοῖς γνωμένην σωτηρίαν, οἱ πρόγονοι μὲν τῶν νῦν ἐν Λακεδαίμονι βασιλευόντων, ἔκγονοι δ' Ηρακλέους, κατῆλθον μὲν εἰς Πελοπόννησον, κατέσχον δ' Αργος καὶ Λακεδαίμονα * καὶ Μεσσήνην, οἰκισταὶ δὲ Σπάρτης ἐγένοντο, καὶ τῶν παρόντων αὐτοῖς ἀγαθῶν ἁπάντων ἀρχηγοὶ κατέστησαν. Ων ἐχρὴν ἐκείνους μεμνημένους, † μηδέποτ' εἰς τὴν χώραν ταύτην ἐμβαλεῖν, ἐξ ἧς ὁρμηθέντες αὐτῶν οἱ πρόγονοι εἰς τοσαύτην εὐδαιμονίαν κατέστησαν· μηδ' εἰς

ferre per omne tempus perſeveravit. Simul ac vero in nos deliquit, in tantam *rerum* mutationem devectus eſt, ut in poteſtatem liberorum ipſius redactus, probroſe vitam finiverit. Multa autem cum ſint beneficia a nobis in Lacedæmoniorum urbem *collata*, de hoc ſolo mihi contigit dicere. Salutem enim per nos illis partam pro occaſione cum arripuiſſent majores quidem eorum qui nunc in Lacedæmone regnant, Herculis vero poſteri *ſunt*, in Peloponneſum quidem redierunt, & occupârunt Argos, & Lacedæmona, & Meſſenam, Spartæ vero habitatores facti ſunt, & bonorum omnium, quæ ipſis adſunt, authores extiterunt. Quæ oporteret illos recordatos, nunquam terram hanc invaſiſſe, e quâ profecti ipſorum majores in tantâ felicitate conſtituti ſunt; nec in pericula urbem eam conji-

[1] τοῖς ἐκείνου apud Ald. & in Cod. imp. Coll. N.

* καὶ Μεσσήνην] Fortaſſe Μεσσήνην. Latini quidem Meſſenam ſcribunt, ut & Meſſanam in Siciliâ. Et Græci codices alias Μεσσήνην καὶ Μεσσηνίους habent. *W. in Caſt.*

† μηδέποτ' εἰς τὴν χώραν ταύτην ἐμβαλεῖν] Quod factum eſt Archidamo Zeuxidami filio & Lyſandro ducibus in bello Peloponneſiaco. *W.*

κινδύνους καθίσάναι τὴν πόλιν, τὴν ὑπὲρ τῶν παίδων τῶν Ἡρακλέους προκινδυνεύσασαν· μὴ ὃν τοῖς μὲν ἀπ' ἐκείνης γνωμένοις διδόναι τὴν βασιλείαν, τὴν δὲ τῷ γένει τῆς ζωῆς αἰτίαν ὄσαν δικαίως εἶναι ἀξιοῦν. Εἰ δὲ δεῖ τὰς χάριτας [1] καὶ ἀπιστίας ἀνελόντας ἀπὸ τοῦ ὑποθέσιν πάλιν ἐπανελθεῖν, καὶ τὸν ἀκριβέστατον τῶν λόγων εἰπεῖν· ἤδη μοι πάντων ἐστὶν, ἡγεῖσθαι τοὺς ἐπήλυδας τῶν αὐτοχθόνων, καὶ τοὺς εὖ παθόντας τῶν εὖ ποιησάντων, καὶ τοὺς ἱκέτας γνωμένους τῶν ὑποδεξαμένων. Ἔτι δὲ ζητοῦμεν ἐρῶς * ἔχω δηλῶσαι περὶ αὐτῶν. Τῶν μὲν γὰρ Ἑλληνίδων πόλεων, χωρὶς τῆς ἡμετέρας, Ἄργος καὶ Θῆβαι καὶ Λακεδαίμων, καὶ τότ' ἦσαν μέγιστοι, † καὶ νῦν ἔτι διαφέρουσι. Φαίνονται δ' ἡμῶν οἱ πρόγονοι τοσοῦτον ἁπάντων διενεγκόντες, ‡ ὥσθ' ὑπὲρ μὲν Ἀργείων δυσχωρησάντων Θηβαίοις,

cere, quæ pro liberis Herculis pericula ſubiit; nec ab illo quidem oriundis regnum dare, eam vero *urbem*, quæ familiæ *illius* ſalutis cauſa fuit, ipſis quæ ſerviat dignam cenſere. Quod ſi oporteat gratiis & æquitate omiſſis ad propoſitum rurſus venire, & ſermonum omnium veriſſimum dicere; non utique patrium eſt, advenas duces eſſe indigenarum, nec beneficiis affectos bene meritorum, nec qui ſupplices facti ſunt eorum qui ipſos *cum humanitate* exceperunt. Adhuc autem compendioſius poſſum de iis dicere. Græcarum enim urbium, noſtrâ exceptâ, Argos & Thebæ & Lacedæmon & tunc erant maximæ & etiamnum ſunt. Noſtros vero majores conſtat tanto omnibus præſtitiſſe, ut propter Argivos adverſâ uſos fortunâ Theba-

[1] καὶ τὰς ἐπ. apud Ald.

* ἔχω δηλῶσαι περὶ αὐτῶν] Fug. non habet περὶ αὐτῶν. *W. in Caſt.*

† καὶ νῦν ἔτι διατελοῦσι] Quid ſi καὶ νῦν ὄσαι διαλελοῦσι: vel καὶ νῦν ἔτ' ὄσαι διατελοῦσι? *W. in Caſt.*

‡ ὥσθ' ὑπὲρ &c. ἐπιλάτλουλες] ἀντὶ τοῦ ἐπέταξαν. Videtur numeros ſpe-

ἔτε

τε μέγιστον ἐφρόνησαν, ἀπιστότατοι· ὑπὲρ δὲ τῶν παίδων τῶν Ἡρακλέους, Ἀργείους καὶ τοὺς ἄλλους Πελοποννησίους μάχῃ νικήσαντες· ἐκ δὲ τοῦ πρὸς Εὐρυσθέα κινδύνου τοὺς *οἰκιστὰς τῆς Σπάρτης, καὶ τοὺς ἡγεμόνας τοὺς Λακεδαιμονίων ἀπαλλάξαντες. Ὥστε περὶ μὲν τοῦ ἐν τοῖς Ἕλλησι δυναστείας, οὐκ οἶδ' ὅπως ἄν τις ῥᾳδίως ἐπιδεῖξαι δυνηθείη.

Δοκεῖ δέ μοι καὶ περὶ τοῦ πρότερον τοῦ πρὸς τοὺς Βαρβάρους τῇ πόλει πεπραγμένων προσήκειν εἰπεῖν· ἄλλως τε, ἐπειδὴ καὶ τὸν λόγον καταστησάμενος περὶ τῆς ἡγεμονίας τῆς ἐπ' ἐκείνους. Ἁπάντας μὲν οὖν ἐξαριθμῶν τοὺς κινδύνους, λίαν ἂν μακρολογοίην. Ἐπὶ δὲ τῶν μεγίστων τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ ὀλίγῳ πρότερον διῆλθον, πειράσομαι καὶ περὶ

nis, quando animoſiſſimi erant, imperâſſe *eos conſtet*; pro liberis vero Herculis, Argivos & cæteros Peloponnenſes prælio ſuperâſſe; e periculis vero, quæ ab Euryſtheo imminebant, Spartæ habitatores & Lacedæmoniorum duces liberâſſe. Adeo ut de principatu quidem inter Græcos, non ſcio quomodo aliquis clarius demonſtrare potuerit *ad quos pertineat.*

Mihi autem videtur convenire ut dicam etiam de iis rebus que ab urbe *noſtrâ* prius geſtæ ſunt contra Barbaros: præſertim cum orationem inſtituerim de imperio contra illos *conſtituendo.* Omnia igitur ſi enumerarem pericula, nimis prolixam orationem facerem. De maximis autem modo eodem, quo prius dixi, etiam de his diſſerere conabor. Sunt enim e gen-

ſtaſſe potius quam conſtructionem. Nam ſi τὸ φαίνοσθαι repetas, durum admodum videbitur. *W. in Caſt.*

* οἰκιστὰς τῆς Σπάρτης] Diu poſt bellum Trojanum Heraclidæ in Peloponneſum redierunt, cum Sparta diu ante fuiſſet & floruiſſet. Fuerunt igitur potius ſive inſtauratores, ſive occupatores, quam conditores. *W.*

τάτων διελθεῖν. * Εσι γὰρ ἀρχικώτατα μὲ τῶν ἐθνῶν, καὶ μεγίστας δυναστείας ἔχοντα, Σκύθαι καὶ Θρᾷκες καὶ Πέρσαι. Τυγχάνουσι δ' ὄντι μὲν ἅπαντες ἡμῖν ἐπιβεβουλευκότες· ἡ δ' ἡμετέρα πόλις πρὸς ἅπαντας τούτους διακινδυνεύσασα. Καί τοι τί λοιπὸν ἔσται τοῖς ἀντιλέγουσιν, ἢ ἐπιδειχθῶσι τῶν μὲν Ελλήνων, οἱ μὴ δυνάμενοι τυγχάνειν τῶν δικαίων, ἡμᾶς ἱκετεύειν ἀξιοῦντες· τῶν δὲ Βαρβάρων οἱ βουλόμενοι καταδουλώσασθαι τὰς Ελλήνας, ἐφ' ἡμᾶς πρώτους ἰόντες; Επιφανέστατον μὲν οὖν τῶν πολέμων ἐστὶ Περσικὸς γέγονεν· οὐ μὴν ἐλάττω τούτων τεκμήρια τὰ παλαιὰ τῶν ἔργων ἐστὶ τοῖς περὶ τῶν παλαίων ἀμφισβητοῦσιν. Ετι γὰρ ταπεινῆς οὔσης τῆς Ελλάδος, ἦλθον εἰς τὴν χώραν ἡμῶν † Θρᾷκες μὲν μετ' Εὐμόλπου τοῦ Ποσειδῶνος, Σκύθαι δὲ μετ' Αμαζόνων τῶν Αρεως θυγατέρων, ἃ

tibus *Barbaris* imperiosissimæ, & quæ maximam potentiam habent, Scythæ & Thraces ac Persæ. Hi autem omnes nobis insidiati sunt, urbs vero nostra contra hos omnes pericula subiit. Et quidem quid contradicentibus reliquum erit, si ipsis demonstratum fuerit, e Græcis illos qui non poterant æquitatem obtinere, non dedignatos esse ad nos supplices accedere: e Barbaris vero eos qui vellent Græcos in servitutem redigere, in nos primos impetum fecisse? Bellorum quidem illustrissimum fuit Persicum: at non his minora testimonia sunt res olim gestæ ad eos *persuadendos* qui de rebus patriis disputant. Dum enim adhuc humilis esset Græcia, in regionem nostram irruperunt Thraces quidem cum Eumolpo Neptuni filio, Scythæ vero cum Amazonibus Martis filiabus, non eodem

* Εσι γὰρ ἀρχικώτατα] Hanc lectionem magis probo, quam ἀρχαϊκώτατα, vel ἀρχαιότατα. *W. in Cast.*

† Θρᾷκες] Qui eâ tempestate Eleusina urbem Atticæ tenebant; & Daulidem Tereo Thraci paruisse poetæ tradunt. *W.*

τ' τ αὐτὸν χρόνον, ἀλλὰ καθ' ὃν ἑκάτεροι τ Εὐρώπης * ἐπῆρχον· μισοῦντες μὲ ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος, † ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγκλήματα ποιησάμενοι· νομίζοντες ἐκ τούτου τοῦ τρόπου πρὸς μίαν μὲ πόλιν κινδυνεύσειν, ἁπασῶν δ' ἅμα κρατήσειν. Οὐ μὴν καλῶς ἔθησαν, ἀλλὰ πρὸς μόνους τοὺς προγόνους τοὺς ἡμετέρους ξυμβαλόντες, ὁμοίως διεφθάρησαν, ὥσπερ ἂν εἰ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους ἐπολέμησαν. Δῆλον δὲ τὸ μέγεθος τῶν κακῶν τῶν γενομένων ἐκείνοις. Οὐ γὰρ ἂν ποθ' οἱ λόγοι περὶ αὐτῶν τοσοῦτον χρόνον διέμειναν, εἰ μὴ κ τὰ πραχθέντα πολὺ τῶν ἄλλων διήνεγκε. Λέγεται δ' ἔν περὶ μὲ Ἀμαζόνων, ὡς τῶν μὲ ἐλθουσῶν οὐδὲ μία πάλιν ἀπῆλθεν· αἱ δ' ὑπολει-

*quidem* tempore, ſed quo utrique Europæ principatum tenuerunt; exoſi quidem totum Græcorum genus, privatim vero in nos illatis criminationibus: exiſtimantes *nimirum* hoc modo ſe contra urbem unam pugnaturos, omnes autem ſimul in poteſtatem ſuam redacturos. Atqui non proſpere rem egerunt, ſed cum majoribus noſtris ſolis congreſſi, pariter ſunt deleti, ac ſi contra omnes homines bellum geſſiſſent. Magnitudo autem calamitatum quæ ipſis acciderunt *hinc* manifeſta eſt. Fama enim de iis nequaquam tamdiu permanſiſſet, niſi actiones aliis longe præſtitiſſent. De Amazonibus quidem dicitur, quod earum quæ invaſerant ne una quidem rediſſet; & quæ domi manſe-

* ἐπῆρχον] Plerique idem valere putant τὸ ἐπάρχειν, quod ſimplex ἄρχειν, id eſt *imperare*, vel *imperium obtinere*. Sed mihi conatum potius, atque initium occupandi imperii, quam effectum & abſolutionem ſignificare videtur. *W.*

† ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγκλ. ποιησάμενοι] Eumolpum, ut inter vicinos fieri ſolet, de finibus pugnâſſe probabile eſt, aut de imperio urbis, quod Neptuno patri ſuo potius quam Minervæ deberetur: Amazones autem, ob ſive Hippolyten, ſive Antiopam ab Hercule & Theſeo raptam, Athenienſibus bellum intuliſſe. *W.*

φθεῖσαι

φθεῖσαι διὰ τὴν ἐνθάδε συμφορὰν ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐξεβλήθησαν. Περὶ δὲ Θρᾳκῶν, ὅτι τὸν ἄλλον χρόνον ὅμοροι προσοικοῦντες ἡμῖν, διὰ τὴν τότε γεγενημένην στρατείαν τοσοῦτον διέλιπον, ὡς ἐν τῷ μεταξὺ τῆς χώρας, * ἔθνη πολλὰ καὶ γῆν πολλαπλασίαν καὶ πόλεις μεγάλας κατοικισθῆναι.

Καλὰ μὲν οὖν καὶ ταῦτα, καὶ πρέποντα τοῖς περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀμφισβητοῦσιν. Ἀδελφὰ δὲ τῶν εἰρημένων καὶ τοιαῦτα, οἷάπερ εἰκὸς τοὺς ἐκ τοιούτων γεγονότας, † ἃ πρὸς Δαρεῖον καὶ Ξέρξην πολεμήσαντες ἔπραξαν. Μεγίστου γὰρ ἐκείνου πολέμου συστάντος, καὶ πλείστων κινδύνων κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον συμπεσόντων, καὶ τῶν μὲν πολεμίων ἀνυποστάτων οἰομένων εἶναι διὰ τὸ πλῆθος, ‡ τῶν δὲ συμ-

rant, ob cladem hîc acceptam, e principatu fuerint ejectæ. De Thracibus autem, quod cum ſuperiori tempore nobis vicini habitâſſent, ob expeditionem tunc ſuſceptam adeo longe receſſerint, ut in regione intermediâ multæ nationes, & gentes omnigenæ *conſederint*, & magnæ urbes ſint conditæ.

Præclara quidem & hæc, ac iis convenientia qui de principatu contendunt. Germana vero dictis ſunt etiam talia, qualia decent ex his oriundos, ea *ſc.* quæ contra Darium & Xerxem bello fecerunt. Cum enim maximum illud bellum conflatum eſſet, & plurima circa idem tempus incidiſſent pericula, & hoſtes ii haberentur eſſe quibus reſiſti non poſſet propter multi-

* ἔθνη πολλὰ] Populi Græciæ potius quam nationes peregrinæ videntur intelligendi. *W.*

† ἃ πρὸς Δαρεῖον καὶ Ξέρξην] Vid. Herodot. lib. 6, 7, 8. & Diod. Sic. lib. 11.

‡ τῶν δὲ συμμάχων] Intelligo ſocios non Athenienſium ſed Perſarum, Ionas, & Macedonas; ad quos & Theſſali, & Bœoti, & alii Græci excidii metu defecerant. *W.*

μάχων

μάχων ἀνυπέρβλητον ἡγεμόνων ἔχειν τὴν ἀρετήν· * ἀμφοτέρων κρατήσαντες, ὡς ἑκατέρῳ προσῆκεν, καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς κινδύνους διενεγκόντες, οὕτως ἐπ' † τῶν ἀριστείων ἠξιώθησαν· οὐ πολλῷ δ' ὕστερον ‡ τὴν θαλάττης τὴν ἀρχὴν ἔλαβον, δόντων μὲν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, οὐκ ἀμφισβητούντων δὲ τῶν νῦν ἡμᾶς ἀφαιρεῖσθαι ζητούντων. Καὶ μηδεὶς οἰέσθω με ἀγνοεῖν, ὅτι καὶ Λακεδαιμόνιοι περὶ τούτους τοὺς καιροὺς πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιοι τοῖς Ἕλλησι κατέστησαν. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο καὶ μᾶλλον ἐπαινεῖν ἔχω τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν, ὅτι τοιούτων ἀνταγωνιστῶν τυχοῦσα τοσοῦτον αὐτῶν διήνεγκε.

Βούλομαι δ' ὀλίγῳ μακρότερα περὶ τῶν πολέων τού-

tudinem, ſocii autem *eorum* putarent ſe habere virtutem inſuperabilem: ambos cum viciſſent, prout utriſque conveniebat, & in omnibus periculis ſe egregios præſtitiſſent, ſtatim honoribus maximis digni ſunt habiti: non multo autem poſtea maris principatum acceperunt, aliis quidem Græcis *ipſum* donantibus, iis vero, qui nunc nos eo ſpoliare quærunt, non adverſantibus. Nemo autem exiſtimet me neſcire, quod & Lacedæmonii circa illa tempora multorum bonorum Græcis authores extiterunt. Sed & propter hoc etiam magis poſſum urbem noſtram laudare, quod cum tantos fortita eſſet æmulos, illis tanto præſtiterit.

Volo autem paulo plura de his urbibus dicere, nec

* ἀμφοτέρων κρατ. ὡς ἑκατέρῳ προσ.] Sc. τῶν τε πολεμίων καὶ τῶν συμμάχων, ſi ἑκατέροις legeretur. Sed, quia codices quos ego vidi omnes ἑκατέρῳ ſcriptum habent, intelligendi ſunt per ἑκατέρῳ Darius & Xerxes. *W.*

† τῶν ἀριστείων ἠξιώθησαν] Navali ſcilicet ad Salaminem prælio. Nam ad Platæas præcipua Lacedæmoniorum virtus fuit. *W.*

‡ τῆς θαλάττης τὴν ἀρχὴν ἔλ.] Id factum eſt propter ſuperbiam & injurias Pauſaniæ Lacedæmoniorum ducis, qui ſe pro tyranno gerebat, factâque cum Xerxe affinitate Græciæ regnum animo conceperat. Quâ de re conſulatur primus liber Thucydidis. *W.*

τουτ

ταιν εἰπεῖν, κ) μὴ ταχὺ λίαν παραδραμεῖν· ἵν' ἀμφοτέρων ἡμῖν ὑπομνήματα γένηται, τῆς τε τ῀ προγόνων ἀρετῆς, κ) τ῀ πρὸς τὰς Βαρβάρους ἔχθρας. Καί τοι με οὐδὲ λέληθεν, ὅτι χαλεπόν ἐστιν, ὕστερον ἐπελθόντα λέγειν περὶ πραγμάτων πάλαι προκαταλειλημμένων, * κ) περὶ ὧν οἱ μάλιστα δυνηθέντες τῶν πολιτῶν εἰπεῖν, ὑπὲρ τοῖς δημοσίοις θαπτομένοις πολλάκις εἰρήκασιν. Ἀνάγκη γὰρ τὰ μὲν μίγιστα τούτων ἤδη καταλελεῖφθαι, μικρὰ δέ τινα παραλελεῖφθαι. Ὅμως δ' ἐκ τῶν ὑπολοίπων, ἐπειδὴ συμφέρει τοῖς πράγμασιν, οὐκ ὀκνητέον [1] μνησθῆναι αὐτῶν.

Πλείστων μὲν ἂν ἀγαθῶν αἰτίους, κ) μεγίστων ἐπαίνων ἀξίους ἡγοῦμαι γεγενῆσθαι, τοὺς τοῖς σώμασιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος προκινδυνεύσαντας. Οὐ μὴν οὐδὲ τῶν πρὸ τοῦ πολέμου τούτου γεγενημένων, καὶ [2] διαπεπολεμωμένων [3] ἐν

nimis cito prætercurrere; ut nobis recordatio fiat utriusque, cum majorum virtutis, tum erga Barbaros inimicitiæ. Neque vero me latet quod difficile sit posterius venientem, de rebus dicere olim præoccupatis, & de quibus ii qui maxime inter cives eloqui calluerunt, super publico sepultos sumptu sæpius dixerunt. Necesse enim est ut maxima ex hisce jam sint usurpata, exigua autem quædam *solummodo* sint relicta. Tamen ex iis quæ reliqua sunt, quoniam rei præsenti convenit, non cunctandum eorum facere mentionem.

Plurimorum igitur bonorum autores & maximis laudibus dignos eos fuisse arbitror, qui suis corporibus pro Græciâ pericula adierunt. Atqui ne eos quidem, qui ante hoc bellum extiterunt, & in utrâque

[1] μν. περὶ αὐτῶν apud Ald. & in Cod. impresso Coll. N. [2] διανενευκότων apud Ald. & in Cod. impresso Coll. N. [3] Deest ἐν apud Ald. & in Cod. impresso Coll. N.

* κ) περὶ ὧν οἱ μάλιστα δυνηθέντες] Ut Pericles in Thucydidis lib. 2. Plato in Menexeno, Lysias Syracusanus in Epitaphio, quem compilâsse arguitur Isocrates. *W.*

ἑκατέρα

ἑκατέρα ταῖν πολέοιν, δίκαιον ἀμνημονεῖν. Ἐκεῖνοι γὰρ ἦσαν οἱ προασκήσαντες τὰς ἐπιγινομένας, καὶ τὰ πλήθη προτρέψαντες ἐπ' ἀρετὴν, καὶ χαλεπὰς ἀνταγωνισάμενοι τοῖς Βαρβάροις ποιήσαντες. * Οὐ γὰρ ὠλιγώρουν τῶν κοινῶν, ἀλλ' ἀπήλαυον μὲν ὡς ἰδίων, ἠμέλουν δ' ὡς ἀλλοτρίων· ἀλλ' ἐκήδοντο μὲν ὡς οἰκείων, ἀπείχοντο δ' ὥσπερ καὶ τῶν μηδὲν προσηκόντων. Οὐδὲ πρὸς ἀργύριον τὴν εὐδαιμονίαν ἔκρινον· ἀλλ' ἐν εὐδόκῃ πλοῦτον ἀσφαλέστατον κεκτῆσθαι, καὶ κάλλιστον, ὅς τις τυγχάνει τοιαῦτα πορίζων, ἐξ ὧν αὐτός τε μέλλοι μάλιστα εὐδοκιμήσειν, καὶ τοῖς παισὶ μεγίστην δόξαν καταλείψειν. Οὐδὲ γὰρ τὰς θρασύτητας ἀλλήλων ἐζήλουν, οὐδὲ τὰς τόλμας τὰς καθ' ἑαυτῶν ἤσκουν· ἀλλὰ δεινότερον ἐνόμιζον εἶναι, τὸ κακῶς ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἀκούειν, ἢ καλῶς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθανεῖν. Μᾶλλον δ' ἠχθοῦντο

urbe principatum obtinuerunt, æquum eſt obliviſci. Illi enim erant qui poſteros exercebant, & plebem ad virtutem cohortabantur, & acerrimos Barbaris adverſarios effecerunt. Non enim res publicas parvi fecerunt, nec iis tanquam privatis fruebantur, negligebant vero tanquam alienas: ſed curabant tanquam domeſticas, *ab iis* abſtinebant vero ita ut oportet ab iis quæ ad illos neutiquam pertinerent. Nec pecuniâ felicitatem metiebantur: ſed ille æſtimatus eſt opes ſecuriſſimas poſſidere ac pulcherrimas, quicunque ea agebat, e quibus & ipſe maxime celebris futurus eſſet, & liberis gloriam maximam relicturus. Neque enim alii aliorum audaciam æmulabantur, nec ferociam inter ſe exercebant: ſed gravius quiddam eſſe exiſtimabant, male a civibus audire, quam honeſte pro patriâ mori. Ma-

* Οὐ γὰρ ὠλιγώρουν &c.] Ad genus orationis quod attinet, & figuras illas quas Græci ἀντιθέσεις, παρισώσεις, & παρομοιώσεις vocant, conſulatur in hunc locum cenſura Dionyſii Halicarn.

ἐπὶ

ἐπὶ τοῖς κοινοῖς ἁμαρτήμασιν, ἢ νυῦ ἐπὶ τοῖς ἰδίοις τοῖς σφετέροις αὐτῶν. Τούτων δ' ἦν αἴτιον, ὅτι τοὺς νόμους ἐσκόπουν, ὅπως ἀκριβῶς καλῶς ἔξουσιν, οὐχ οὕτω τοὺς περὶ τῶν ἰδίων συμβολαίων, ὡς τοὺς περὶ τῶν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων. Ἠπίσαντο γὰρ, ὅτι τοῖς καλοῖς κἀγαθοῖς τῶν ἀνθρώπων οὐδὲν δεήσει πολλῶν γραμμάτων· ἀλλ' ἀπ' ὀλίγων * συνθημάτων ῥαδίως καὶ περὶ τῶν ἰδίων καὶ περὶ τῶν κοινῶν ὁμονοήσουσιν. Οὕτω δὲ πολιτικῶς εἶχον, ὥστε καὶ τὰς στάσεις ἐποιοῦντο πρὸς ἀλλήλους, οὐχ ὁπότεροι τοὺς ἑτέρους ἀπολέσαντες, τῶν λοιπῶν ἄρξουσιν· ἀλλ' ὁπότεροι ὀφθήσονται τὴν πόλιν ἀγαθόν τι ποιήσαντες. Καὶ τὰς ἑταιρίας συνῆγον, οὐχ ὑπὲρ τῶν ἰδίᾳ συμφερόντων, ἀλλ' ἐπὶ τῇ τοῦ πλήθους ὠφελείᾳ. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὰ τῶν ἄλλων διῴκουν, θεραπεύοντες, ἀλλ' οὐχ ὑβρίζοντες τοὺς Ἕλληνας· ἡγεμονεύειν οἰόμενοι δεῖν, ἀλλὰ μὴ τυραννεῖν αὐτῶν· καὶ μᾶλλον ἐπιθυμοῦντες ἡγε-

gis vero erubeſcebant ob peccata publica, quam nunc *pudet* ob ſui ipſorum privata. Cauſa autem horum ea fuit, quod curabant ut leges exactæ & æquæ eſſent, non tam illæ quæ factæ ſunt de privatis contractibus, quam quæ de quotidianis ſtudiis. Sciebant enim quod honeſtis boniſque viris nihil opus ſit multis ſcriptis, ſed quod *homines ejuſmodi* paucis uſi pactis *vel ſignis* facile tam de privatis quam de publicis rebus conſenſerint. Ita autem rempublicam a-

mabant, ut contentiones inter ſe moverent, non utri alteris ſublatis reliquis dominarentur: ſed utri palam facerent ſe civitati bonum aliquod attuliſſe. Et ſodalitates conflarunt non ob privata commoda, ſed ob populi utilitatem. Eodem autem modo etiam cæteri adminiſtrabant, dum colerent, non autem contumeliâ Græcos afficerent: & exiſtimarent oportere ut duces eſſent, non ut ipſis dominarentur: magiſque cuperent imperatores quam

* συνθημάτων] Fug. Scholion σημείων. *W. in Caſt.*

μόνες ἢ δεσπόται προσαγορεύειν, καὶ ζωτῆρες ἀλλὰ μὴ λυμεῶνες ἀποκαλεῖν· τῷ ποιεῖν εὖ προσαγόμενοι τὰς πόλεις, ἀλλ' οὐ βίᾳ καταστρεφόμενοι· πιστοτέροις μὲ τοῖς λόγοις, ἢ νυῦ τοῖς ὅρκοις χρώμενοι· καὶ ἃ ζωθήκαις, ὥσπερ ἀνάγκαις ἐμμένειν ἀξιοῦντες· οὐκ ἄτοπος δὴ ταῖς δυναστείαις μέγα φρονοῦντες, ὡς δὴ τῷ σωφρόνως ζῆν φιλοτιμούμενοι· τὴν αὐτὴν ἀξιοῦντες γνώμην ἔχειν πρὸς τοὺς ἥττους, ἣν περ τοὺς κρείττους πρὸς σφᾶς αὐτούς· ἴδια μὲ ἄσκη τὰς ἑαυτῶν πόλεις ἡγούμενοι, κοινὴν δὲ πατρίδα τὴν Ἑλλάδα νομίζοντες εἶναι.

Τοιαύταις δὲ διανοίαις χρώμενοι, καὶ τοὺς νεωτέρους *τοιούτοις ἤθεσι παιδεύοντες, ἄτοπος ἄνδρας ἀγαθοὺς ἀπέδειξαν τοὺς πολεμήσαντας πρὸς τοὺς ἐκ τῆς Ασίας, ὥστε μηδένα πώποτε δυνηθῆναι περὶ αὐτῶν, μήτε τῶν ποιητῶν, μήτε τῶν σοφιστῶν, ἀξίως τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων εἰπεῖν. Καὶ πολλοῦ αὐτοῖς ἔχω συγγνώμην. Ομοίως

domini appellari, & ſervatores non vaſtatores vocari: benefaciendo urbes dum alicerent, non vi everterent: verbis magis fidis, quam nunc jurejurando, uterentur: pactis autem tanquam neceſſitate *conſtricti* ſtare ſtatuerent: non tam potentiâ ſuperbirent, quam honorem a modeſte vivendo quærerent: eodem ut ipſi erga inferiores eſſent animo æquum putarent, quo ſuperiores erga ſe *eſſe vellent*: ſuas civitates privatarum urbium loco haberent, Græciam vero communem eſſe patriam exiſtimarent.

Hoc autem animo cum eſſent, & juniores talibus imbuiſſent moribus, ita præclaros viros eos præſtiterunt, qui contra Aſianos præliati ſunt, ut nemo de iis potuerit vel poetarum vel ſophiſtarum, digna ipſorum rebus geſtis dicere. Et quidem facillime illis ignoſco. Nam æque difficile eſt

* τοιούτοις ἤθεσι] Fuggeranus codex ἐν τοιούτοις ἤθεσι. *W. in Caſt.*

γάρ

γάρ ἐστι χαλεπὸν, ἐπαινεῖν * τὰς ὑπερβεβηκότας τὰς τῶν ἄλλων ἀρετὰς, ὥσπερ τὰς μηδὲν ἀγαθὸν πεποιηκότας. Τοῖς μὲν γὰρ οὐκ ὑπεισι πρόξεις, πρὸς ἃς τὰς σὰς εἰσὶν ἁρμόττοντες λόγοι. Πῶς δ' ἂν γένοιντο σύμμετροι τοιούτοις ἀνδράσιν, οἳ τοσοῦτον † τῶν ἐπὶ Τροίαν στρατευσαμένων διέφερον, ὅσον οἱ μὲν ἐπὶ μίαν πόλιν στρατεύσαντες ἔτη δέκα διέτριψαν· οἱ δὲ τὴν ἐξ ἁπάσης τῆς Ἀσίας δύναμιν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ καταπολέμησαν· οὐ μόνον δὲ τὰς ἑαυτῶν πατρίδας διέσωσαν, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἑλλάδα σύμπασαν ἠλευθέρωσαν; Ποίων δ' ἂν ἔργων, ἢ πόνων, ἢ κινδύνων ἀπέσησαν, ὥστε ζῶντες εὐδοκιμεῖν, οἵ τινες ὑπὲρ τῆς δόξης ἧς ἔμελλον τελευτήσαντες ἕξειν, οὕτως ἑτοίμως ἤθελον ἀποθνήσκειν; Οἶμαι δὲ ‡ καὶ τὸν πόλεμον τοῦτον Θεῶν

laudare eos qui aliorum virtutes superârunt, ac eos qui nihil boni fecerunt. His enim non subsunt *orationi* construendæ facta, illis vero non præsto sunt verba quæ *factis* exæquari possunt. Quomodo enim paria *verba* talibus viris esse possint, qui bellatores apud Trojam tanto superârunt: ut illi quidem contra unam urbem bello decem annos contriverint: hi vero universam ex Asiâ potentiam brevi tempore debellârint; nec solummodo suas ipsorum patrias servârint, sed & totam Græciam liberârint? Quibus autem factis, aut laboribus, aut periculis se subduxissent, ut viventes gloriâ florerent, qui pro famâ, quam mortui essent habituri, adeo prompte voluerunt mori? Ego qui-

* τὰς ὑπερβεβηκότας] τὰς ὑπερβεβληκότας, etsi utrumque ferri potest. *W. in Cast.*

† τῶν ἐπὶ Τροίαν] Crebræ & longæ induciæ tam diuturnæ obsidionis causæ fuerunt, ut Dictys Cretensis & Dares Phrygius scribunt, & inter se & cum Homero conferendi. *W.*

‡ καὶ τὸν πόλεμον τοῦτον] Videtur etiam respexisse Isocrates ad Herodoti historiam, qui Xerxem terribilibus quibusdam somniis ad bellum Græciæ inferendum incitatum fuisse, atque adeo adactum scribit, eo fortuna

τινα ζυναγαγεῖν, ἀγαθεῖλα τὴν ἀρετὴν αὐτῶν, ἵνα μὴ τοιῶτοι γιόμενοι τὴν φύσιν διαλάθοιεν, μήδ' ἀκλεῶς τὸν βίον τελευτήσαιεν, ἀλλὰ τῶν αὐτῶν τοῖς ἐκ τῶν Θεῶν γεγονόσι, καὶ καλουμένοις Ημιθέοις, ἀξιωθεῖεν. Καὶ γὰρ ἐκεῖνοι τὰ μὲν σώματα τῇ τῆς φύσεως ἀνάγκαις ἀπέδοσαν· τῆς δ' ἀρετῆς ἀθάνατον τιὴν μνήμην καταλιπον.

Αεὶ μὲν ἔν οἵ θ' ἡμέτεροι πρόγονοι καὶ Λακεδαιμόνιοι φιλοτίμως πρὸς ἀλλήλους εἶχον· ἀ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ καλλίστων ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ἐφιλονείκησαν· οὐκ ἐχθρὰς, ἀλλ' ἀνταγωνιστὰς σφᾶς αὐτὰς εἶναι νομίζοντες, ἀδ' ἐπὶ δουλεία τῇ τῶν Ελλήνων τὸ Βάρβαρον θεραπεύοντες, ἀλλ' ἅμα μὲν περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας ὁμονοοῦντες· ὁπότεροι δὴ ταύτης αἴτιοι γενήσονται, περὶ τούτου ποιούμενοι τὴν ἅμιλλαν. * Επεδείξαντο δὴ τὰς αὐτῶν ἀρετὰς,

dem arbitror etiam hocce bellum Deorum aliquem concitâſſe, eorum virtutem demiratum, ut qui tali eſſent ingenio non deliteſcerent, nec vitam inglorie finirent; ſed pari cum Deorum natis, iiſque qui vocantur Semidei, *famæ præconio* honeſtarentur. Nam & illi corpora quidem naturæ neceſſitati reddiderunt; virtutis vero memoriam immortalem reliquerunt.

Ac ſemper quidem noſtri proavi & Lacedæmonii de gloriâ inter ſe certabant; atqui de rebus certe pulcherrimis illo tempore ſe mutuo æmulabantur; dum exiſtimarent ſe non hoſtes eſſe ſed competitores: nec Barbarum ad Græciam in ſervitutem redigendam colerent, ſed ſimul de communi ſalute conſentirent: utri autem hujuſce authores futuri eſſent, de hoc certamen inirent. Oſtenderunt autem

taſſis ut Perſæ crudelitatis, perfidiæ, ſuperbiæ, aliorumque ſcelerum & flagitiorum, infelici expeditione pœnas darent. *W.*

* Επεδείξαντο] Darius Hyſtaſpis filius, tertius a Cyro Perſarum monarcha, primo Datidem & Intaphernen Satrapas, ad reſtituendum Hippiam Athenienſium tyrannum, cum trecentis millibus barbarorum in Græciam miſit. *W.*

πρῶτον μὲ ἐν τοῖς ὑπὸ Δαρείᾳ πεμφθεῖσιν. Ἀποβάντων γὰρ αὐτῶν εἰς τὴν Ἀτθικὴν, οἱ μὲν * ἀ πεπέμενναν τὰς συμμάχας, ἀλλὰ τ κοινὸν πόλεμον ἴδιον κίνδυνον ποιησάμενοι, πρὸς τὰς ἁπάσης τ Ἑλλάδ ἀναφρονήσαντας ἀπλήτων, τὴν οἰκείαν δυνάμιν ἔχοντες, ὀλίγοι πρὸς πολλὰς μυριάδας, ὥσπερ ἐν ἀλλοτρίαις ψυχαῖς μέλλοντες κινδυνεύσειν. Οἱ δ' οὐκ ἔφθησαν πυθόμενοι τ πρὶ τὴν Ἀτθικὴν πόλεμον, καὶ πάντων τ ἄλλων ἀμελήσαντες, ἦκον ἡμῖν ἀμυνοῦντες· τοσαύτῃ ποιησάμενοι σπουδῇ, ὅσῃ περ ἂν τ ἑαυτῶν χώρας πορθουμένης. Σημεῖον δ' τάχους, καὶ τ ἀμίλλης· τὰς μὲ γὰ ἡμετέρας προγόνας φασὶ τ αὐτῆς ἡμέρας πυθέσθ τε τὴν ἀπόβασιν τὴν τ Βαρβάρων, καὶ βοηθήσαντας ὑπὲ τὰς ὅρους τ χώ-

suam virtutem primum contra missos a Dario. Cum enim isti in Atticam descendissent, illi quidem non expectârunt socios, sed cum effecerint ut bellum commune proprium ipsorum fieret periculum, sese totius Græciæ contemptoribus opposuerunt, copiis *solummodo* domesticis instructi, pauci contra multas myriadas, tanquam in aliorum animabus periculum essent facturi. Illi vero, *Lacedæmonii*, non prius *fere* audiverunt de hâc in Atticam factâ expeditione, quam cæteris omnibus neglectis nobis auxiliaturi advenerint: tanto studio incitati, quanto essent si sua ipsorum regio devastaretur. Indicium vero *ipsorum* festinationis & contentionis *hoc est:* majores enim nostros aiunt eodem die audivisse de Barbarorum descensu, & ad terminos regionis defendendos procurrisse, prælio-

* ἀ περιέμειναν τὰς συμμάχας] Habuerunt quidem Athenienses in exercitu civium decem mille, & mille Platæenses auxiliares, & opem Lacedæmoniorum implorârunt: sed cum illi religione impediti ante plenilunium exire non auderent, Athenienses Martis aleam experiri summo cum periculo sunt coacti. Orator igitur noster quod necessarium fuit voluntarium facit. *W.*

ego,

ρας, καὶ μάχῃ νικήσαντας, τρόπαιον στῆσαι τῶν πολεμίων. Τοὺς δὲ ἐν τρισὶν ἡμέραις καὶ τοσαύταις νυξὶ * διακόσια καὶ χίλια στάδια διελθεῖν, στρατοπέδῳ πορευομένους. Οὕτω σφόδρα ἠπείχθησαν, οἱ μὲν μετασχεῖν τῶν κινδύνων, † οἱ δ' ὀφθῆναι συμβαλόντες, πρὶν ἐλθεῖν τοὺς βοηθήσοντας. Μετὰ δὲ ταῦτα γυμνοῦται τὸ ὕστερον στρατείας, ἣν αὐτὸς ‡ Ξέρξης ἤγαγεν, ἐκλιπὼν μὲν τὰ βασίλεια, στρατηγὸς δὲ καταστῆναι τολμήσας, ἅπαντας δὲ τοὺς ἐκ τῆς Ασίας ζωγρήσας· πρὸς δέ τίς ἂν ὑπερβολὰς προθυμηθεὶς εἰπεῖν, ἐλάττω τῶν ὑπαρχόντων εἴρηκεν; Ος εἰς τοσοῦτον ἦλθεν ὑπερηφανίας, ὥστε μικρὸν μὲν ἡγησάμενον ἔργον εἶναι τὴν Ελλάδα χειρώσασθαι, βληθεὶς δὲ τοιοῦτο μνημεῖον καταλιπεῖν, ὃ μὴ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεώς ἐστιν· ἃ

que cum ſuperaſſent, tropæum ob hoſtes *ſuperatos* erexiſſe. Illos vero diebus tribus & totidem noctibus ducenta & mille ſtadia percurriſſe, cum exercitu progredientes. Uſque adeo properârunt alteri quidem ut periculorum ſocii eſſent, alteri vero ut conſtaret ipſos conflixiſſe antequam illi venirent auxiliaturi. Poſt hæc vero *virtutem ſuam oſtenderunt* expeditione alterâ ſuſceptâ, quam Xerxes ipſe duxit, regiâ quidem relictâ, auſus vero imperator fieri, omnes autem ex Aſiâ vires cum contraxiſſet: de quo quis unquam, qui hyperbolice loqui valde vult, non minora veris dixerit? Qui quidem eo venit ſuperbiæ, ut cum exiſtimaret parvam rem eſſe Græciam ſuperare, cuperet autem monimentum ejuſmodi relinquere, quod non humanæ naturæ

* διακόσια καὶ χίλια στάδια] 4000 paſſuum, vel quod tantundem eſt 32 ſtadia, non videntur conficere vel mediocre milliare Germanicum. Erunt igitur hæc ad ſummum triginta milliaria. *W.*

† οἱ δ' ὀφθῆναι] Quid ſi φθῆναι, a φθάνω? Sed & illud ſatis commodum. *W. in Caſt.*

‡ Ξέρξης ἤγαγεν] De Xerxe vide Diodorum lib. 11. ubi recenſet hominum myriadas 80, naves 1200, hippagogas 850, triacontoros 3000. Item Herodot. lib. 6. & Juſtin. lib. 2. *W.*

πρότερον ἐπαύσαλο, πρὶν ἐξεῦρε κὴ συνλωάγκασεν, ἃ πάντες θρυλλῶσιν, ὥσε τῷ στρλοπέδῳ πλεῦσαι μὲ διὰ τ ἠπείρε, πεζεῦσαι δ διὰ τ θαλάτλης, τ μὲ Ελλήσπονλον ζεύξας, τ δ' Αθω διορύξας. Πρὸς δὴ τ ὕτω μέγα φρονήσανλα, κὰ τηλικαῦτα διαπραξάμνον, [1] τοσύτων δ' δεσπότλω γνόμνον, ἀπλώτων διελόμνοι τ κίνδυνον. Λακεδαιμόνιοι μὲν εἰς * Θερμοπύλας, πρὸς τὸ πεζὸν, χιλίους αὐτῶν ἐπιλέξανλες, κὴ τ συμμάχων ὀλίγους παραλαβόντες, ὡς ἐν τοῖς στενοῖς κωλύσονλες αὐτὸς περαιτέρω προελθεῖν. Οἱ δ ἡμέτεροι πατέρες ἐπ' Αρλεμίσιον, ἑξήκονλα τριήρεις πληρώσανλες πρὸς ἅπαν τὸ τ πολεμίων ναυτικόν. Ταῦτα δ ποιεῖν ἐτόλμων, οὐχ ὕτω τ πολεμίων καταφρονοῦντες, ὡς πρὸς ἀλλήλυς ἀγωνιζόμνοι. Λακεδαιμόνιοι μὲ

opus eſſet: non prius deſtitit, quam excogitâſſet, & per vim extorſiſſet quod omnes decantant, ut *ſc.* cum exercitu navigaret quidem per continentem, pedes vero per mare iret, Helleſpontum quidem cum junxiſſet, Athon autem cum perfodiſſet. Contra eum igitur ita ſuperbientem, & qui tanta perfecerat, tot autem copiis imperabat, occurrerunt pericula partiti. Lacedæmonii quidem ad Thermopylas, contra pedeſtrem exercitum, delectis mille de ſuis, & ſociorum paucis aſſumptis, quaſi in anguſtiis ipſos prohibituri ne ulterius progrederentur. Noſtri vero patres ad Artemiſium *progreſſi ſunt*, ſexaginta triremes cum impleviſſent contra omnes hoſtium navales copias. Hæc autem facere audebant, non tam hoſtes quia contemnerent, quam quia inter ſe certarent. Cum Lacedæmonii

[1] κὴ τοσ. δ. apud Ald.

* Θερμοπύλας] Harpocration ait ἔνιοι μὲν τὴν πόλιν ταύτην Πύλας καλοῦσι. Φιλέας δέ φησιν ἐν γῆς περιόδῳ Θερμοπύλας κληθῆναι, ἐπεὶ ἐκεῖ ἡ Αθηνᾶ θερμὰ λυτρὰ τῷ Ηρακλεῖ ἐποίησε. Hoc in loco, Græciæ aditu anguſtiſſimo, facta Lacedæmoniorum cædes, qui ſub duce Leonida contra omnes Perſarum copias fortiter pugnando interierunt, nemini nota non eſt.

ζηλοῦντες

ζηλῶντες τὴν πόλιν τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχης, καὶ ζητοῦντες ἑαυτοὺς ἐξίσου καθαστῆσαι, καὶ δεδιότες μὴ δὶς ἐφεξῆς ἡ πόλις ἡμῶν αἰτία γένηται τοῖς Ἕλλησι τῆς σωτηρίας· οἱ δὲ ἡμέτεροι πρόγονοι, μάλιστα μὲν βουλόμενοι διαφυλάξαι τὴν παροῦσαν δόξαν, καὶ πᾶσι ποιῆσαι φανερὸν, ὅτι καὶ πρότερον δι' ἀρετὴν, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν τύχην ἐνίκησαν· ἔπειτα δὲ, καὶ προσαγαγέσθαι τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τῷ διαναυμαχεῖν, ἐπιδείξαντες αὐτοῖς, ὁμοίως ἐν τοῖς ναυτικοῖς κινδύνοις, ὥσπερ * ἐν πεζοῖς, τὴν ἀρετὴν τοῦ πλήθους περιγινομένην. Ἰσας δὲ [1] τὰς τόλμας ποιησάμενοι, οὐχ ὁμοίως ἐχρήσαντο ταῖς τύχαις· ἀλλ' οἱ μὲν διεφθάρησαν, καὶ ταῖς ψυχαῖς νικῶντες, τοῖς σώμασιν ἀπέθανον. Οὐ γὰρ δὴ τοῦτό γε θέμις εἰπεῖν, ὡς ἡττήθησαν· οὐδεὶς γὰρ αὐτῶν φυγεῖν ἠξίωσεν. Οἱ δὲ ἡμέτεροι τὰς μὲν πρώτας ἐνίκησαν. Ἐπειδὴ δὲ ἤκουσαν τὴν παράδοσιν τοῦ πο-

quidem noſtram urbem ob Marathoniam pugnam æmularentur, quærerentque ſeipſos æquales *nobis* reddere, & metuerent ne bis continenter urbs noſtra Græcis ſalutis cauſa fieret: noſtri autem proavi, cum maxime quidem vellent præſentem gloriam ſervare, & omnibus notum facere, quod & prius per virtutem non fortunam vicerint: deinde etiam ut adducerent Græcos ad prælia navalia tentanda, cum ipſis oſtenderint, pari modo in præliis per mare ac in pedeſtribus virtutem multitudini præſtare. Parem vero quum audaciam præſtarent, non eandem experti ſunt fortunam; ſed illi quidem perierunt, & animis vincentes, corporibus fatiſcebant. Non enim fas eſſet dicere quod victi fuerint; nemo enim eorum fugere non dedignatus eſt. Noſtri vero primas quidem naves vicerunt. Poſtquam autem audiverunt hoſtes tranſitu potitos

[1] Apud Henr. Steph. deeſt τάς.

* ἐν πεζοῖς] Fug. ἐν τοῖς πεζοῖς. *W. in Caſt.*

λεμίας κεφαλὰς ντας, οἴκαδε καταπλεύσαντες, [1] καὶ τὰ κατὰ τὴν πόλιν διοικήσαντες, * ὥστε ἐβουλεύσαντο περὶ τῶν λοιπῶν, ὥστε [2] πολλῶν καλῶν αὐτοῖς προειργασμένων, ἐν τοῖς τελευταίοις τῶν κινδύνων ἐπὶ πλέον διενεγκεῖν. Αθύμως γὰρ ἁπάντων τῶν συμμάχων διακειμένων, καὶ Πελοποννησίων μὲν διατειχιζόντων τὸν Ισθμὸν, καὶ ζητούντων ἰδίαν αὐτοῖς σωτηρίαν· τῶν δ' ἄλλων πόλεων ὑπὸ τοῖς Βαρβάροις γεγενημένων, καὶ δουλευομένων ἐκείνοις, πόλιν εἴ τις διὰ σμικρότητα παρημελήθη· προσπολεσῶν ἢ τριηρῶν διακοσίων καὶ χιλίων, καὶ τοῦ πεζῆς στρατιᾶς ἀναριθμήτου μελλούσης εἰς τὴν Αττικὴν εἰσβάλλειν, οὐδεμιᾶς σωτηρίας αὐτοῖς ὑπολειπομένης, ἀλλ' ἔρημοι συμμάχων γεγενημένοι, καὶ τῶν ἐλπίδων ἁπασῶν διημαρτηκότες· ἐξὸν αὐτοῖς μὴ μόνον τοὺς παρόντας κινδύνους διαφυγεῖν,

esse, domum cum navigâssent, & in urbe res ordinâssent, ita de reliquis consuluerunt, ut cum multa præclara ab ipsis prius essent gesta, in postremis periculis longe fuerint præstantiores. Desponden tibus enim sociis omnibus, & Peloponnensibus Isthmum muro munientibus, sibique ipsis privatim salutem quærentibus; cæteris autem urbibus in Barbarorum potestatem redactis, & una cum iis militantibus, nisi forte aliqua ob tenuitatem ipsius esset prætermissa; triremibus autem ducentis & mille appellentibus, pedestrique exercitu innumerabili jamjam in Atticam irrupturo, nullâ ipsis relictâ salutis spe, sed cum essent a sociis deserti, & spe omni frustrati; cum liceret illis non solum pericula præsentia fugisse, sed & honores eximios ac-

[1] Apud Ald. & H. Steph. & in Cod. Coll. N. desunt καὶ τ. κ. τὴν πόλιν δ. [2] πολλῶν καὶ καλῶν apud Ald. H. Steph & alios.

* ὥστε ἐβουλεύσαντο] Hic, quod necessitatis fuit, virtuti tribuit. Nec enim Athenæ tum ita munitæ erant, ut tantæ multitudinis impetum sustinere potuissent. Prudentius igitur res suas charissimas, quas potuerunt, transtulerunt, alioqui una cum ædificiis perituras. *W.*

ἀλλὰ

ἀλλὰ καὶ τιμὰς ἐξαιρέτους λαβεῖν, * ὡς αὐτοῖς ἐδίδου Βασιλεύς, ἡγούμενοι, εἰ τὸ τῆς πόλεως προσλάβοι ναυτικὸν, ῥᾳδίως καὶ Πελοποννήσου κρατήσειν· οὐχ ὑπέμειναν τὰς παρ' ἐκείνου δωρεὰς, οὐδ' ὀργισθέντες τοῖς Ἕλλησιν ὅτι προὐδόθησαν, ἀσμένως ἐπὶ τὰς διαλλαγὰς τὰς πρὸς τοὺς Βαρβάρους ὥρμησαν· ἀλλ' αὐτοὶ μὲν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πολεμεῖν παρεσκευάζοντο, τοῖς δ' ἄλλοις τὴν δουλείαν αἱρουμένοις συγγνώμην εἶχον. Ἡγοῦντο γὰρ ταῖς μὲν ταπειναῖς τῶν πόλεων προσήκειν ἐξ ἅπαντος τρόπου ζητεῖν τὴν σωτηρίαν· τοὺς δὲ προεστάναι τῆς Ἑλλάδος ἀξιώσαντας, οὐκ οἰόντ' εἶναι διαφεύγειν τοὺς κινδύνους· ἀλλ' ὥσπερ τῶν ἀνδρῶν τοῖς καλοῖς κἀγαθοῖς αἱρετώτερόν ἐστι καλῶς ἀποθανεῖν, ἢ ζῆν αἰσχρῶς, οὕτω καὶ τῶν πόλεων τὰς ὑπερεχούσας λυσιτελεῖν ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι μᾶλλον, ἢ δούλαις ὀφθῆναι γενομέναις. Δῆλον δ' ὅτι

cepiſſe, quos ipſis offerebat Rex, arbitratus quod ſi quidem urbis claſſem ſibi adjunxerit, ſtatim Peloponneſum ipſe eſſet ſuperaturus: non ſuſtinuerunt *vel expectârunt* dona ab eo oblata, neque Græcis irati quod *ab illis* eſſent proditi, lubenter in pacificationem cum Barbaris acceſſerunt: ſed ipſi quidem parârunt ſeſe ut pro libertate pugnarent, aliis autem ſervitutem eligentibus veniam dederunt. Arbitrabantur enim urbibus quidem humilibus convenire omni modo ſalutem quærere: iis vero, qui ſe dignantur principatu Græciæ, non poſſibile eſſe ut pericula fugiant: ſed quemadmodum virorum fortibus ac bonis optabilius eſt honeſte mori quam per dedecus vivere, ita etiam urbibus præſtantiſſimis *cenſebant* expedire potius ab hominum cœtu tolli, quam in ſervitutem redactas conſpici. Manifeſtum autem eſt quod hæc cogitarent: cum

* ὡς αὐτοῖς ἐδίδου Βασιλεύς] Non memini me hoc legiſſe apud Hiſtoricos. *W.*

ταῦτα διενοήθησαν· ἐπειδὴ [1] γὰρ οὐχ οἷοίτ' ἦσαν πρὸς ἀμφοτέρας ἅμα προσπολέμειν τὰς δυνάμεις, προσλαβόντες ἅπαντα τὸν ὄχλον τὸν ἐκ τῆς πόλεως, * εἰς τὴν ἐχομένην νῆσον ἐξέπλευσαν· ἵν' ἐν μέρει † πρὸς ἑκατέραν τὴν δύναμιν, ἀλλὰ μὴ πρὸς ἀμφοτέρας ἅμα κινδυνεύσωσι. Καί τοι πῶς ἂν ἐκείνων ἄνδρες ἀμείνους, ἢ μᾶλλον φιλέλλησιν ὄντες ἐπιδειχθεῖεν, οἵ τινες ἐτόλμησαν ἐπιδεῖν, ὥστε μὴ τοῖς λοιποῖς αἴτιοι γενέσθαι τῆς ἐλευθερίας, ἐρήμην μὲν τὴν πόλιν γιγνομένην, τὴν δὲ χώραν πορθουμένην, ‡ ἱερὰ δὲ συλώμενα, καὶ νεὼς ἐμπιπραμένας, ἅπαντα δὲ τὸν πόλεμον περὶ παιδία τῶν ἑαυτῶν γινόμενον; Καὶ οὐδὲ ταῦτα ἀπέχρησεν αὐτοῖς, ἀλλὰ πρὸς χιλίας καὶ διακοσίας τριήρεις μόνοι ἐπαναμαχεῖν ἐτόλμησαν· ἃ μὲν οὐκ ἐάθησαν. Καταισχυνθέντες δὲ Πελοποννήσιοι τὴν ἀρετὴν αὐτῶν, καὶ

enim non poſſent contra utraſque ſimul copias exercitum inſtruere, plebem omnem ex urbe cum aſſumpſiſſent, in inſulam vicinam navigabant; ut per vices contra alteras copias, non contra ambas ſimul pugnarent. Et quidem quomodo viri illis præſtantiores, aut Græcorum amantiores eſſe oſtendantur, qui auſi ſunt videre, ne reliquis authores eſſent ſervitutis, urbem quidem deſertam factam, regionem vero devaſtatam, ſacra autem direpta, & templa incenſa, totum denique bellum in ſuam ipſorum patriam converſum? At neque hæc iis ſuffecerunt, ſed contra triremes mille & ducentas ſoli pugnare auſi ſunt; non tamen iis permiſſum eſt. Peloponnenſes enim, quum

[1] Apud Ald. & in Cod. Coll. N. deeſt γάρ.

* εἰς τὴν ἐχομένην νῆσον] Εἰς Σαλαμῖνα, τὴν πρὸς τῇ Ἀτλικῇ, ἐχὶ δὲ τὴν κειλὰ Κύπρον. *W.*

† πρὸς ἑκαλέραν τὴν δύναμιν] Terreſtres & navales copias. *W.*

‡ ἱερὰ δὲ συλώμενα] Τὰ ἀναθήμαλα, καὶ σκεύη, quia ſequitur νεὼς ἐμπιπραμένας. *W.*

νομί-

νομίσαντες προδιαφθαρέντων μὲν τῶν ἡμετέρων, οὐδ' αὐτοὶ σωθήσεσθαι· κατορθωσάντων δὲ, εἰς ἀτιμίαν τὰς αὐτῶν πόλεις καταστήσειν· ἠναγκάσθησαν μετασχεῖν τῶν κινδύνων. Καὶ τὰς μὲν θορύβους τὰς ἐν τῷ πράγματι γιγνομένους, καὶ τὰς κραυγὰς, καὶ τὰς παρακελεύσεις, ἃ κοινὰ πάντων εἰσὶ [1] ναυμαχούντων, οὐκ ὀρῶ τί δεῖ λέγοντα διατρίβειν· ἃ δέ ἐστιν ἴδια, καὶ τῆς ἡγεμονίας ἄξια, καὶ τοῖς προειρημένοις ὁμολογούμενα, ταῦτα δ' ἐμὸν ἔργον εἰπεῖν ἐστί. Τοσοῦτον γὰρ ἡ πόλις ἡμῶν διέφερεν, ὅτ' ἦν ἀκέραιος, ὡς' ἀνάγκαιος γιγνομένη * πλείους μὲν συνεβάλετο τριήρεις εἰς τὸν κίνδυνον τὸν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, ἢ σύμπαντες οἱ ναυμαχήσαντες. Οὐδεὶς οὖν πρὸς ἡμᾶς οὕτως ἔχει δυσμενῶς, ὅς τις οὐκ ἂν ὁμολογήσειε, διὰ μὲν τὴν ναυμαχίαν ἡμᾶς τῷ πο-

ipsos eorum virtutis puduisset, & *quum* arbitrarentur, si nostri quidem primo perirent, ne ipsos quidem salvos fore; si autem vincerent, suas urbes in ignominiam fore redactas; coacti sunt periculorum fieri participes. Ac tumultus quidem qui in eâ re inciderunt, & clamores, & hortationes, quæ *omnia* communia sunt omnium prælio navali certantium, non video quid opus sit memorando *tempus* terere: quæ vero sunt propria, & principatu digna, & iis quæ antea diximus consentanea, hæc meum opus est dicere. Tanto enim urbs nostra cæteris antecelluit, dum adhuc fuit incolumis, ut etiam eversa plures quidem triremes in prælium pro Græciâ susceptum contulerit, quam omnes simul qui in navali illâ pugnâ certabant. Nemo autem erga nos adeo hostili animo est, quin fateatur propter navale prælium nos in hoc

[1] τῶν ναυμ. apud Ald. H. Steph. & in aliis Edit.

* πλείους μὲν συνεβάλετο τριήρεις] Herodotus initio Uraniæ scribit, Græcos præter aliquot πεντηκοντόρους habuisse naves 271: quarum Athenienses 122 contulerint, suppeditatis etiam 20 navibus quas Chalcidenses complerent. *W.*

λέμῳ κρατῆσαι, * ταύτης ἢ τὴν ἡμετέραν πόλιν αἰτίαν γενέσθαι. Καί τοι μελλόντης στρατείας ἐπὶ τὸς Βαρβάρους ἔσεσθαι, τίνας χρὴ τὴν ἡγεμονίαν ἔχειν; Οὐ τὸς ἐν τῷ πρόσθεν πολέμῳ μάλιστα δόξαντας ἀγαθοὺς εἶναι; οὐ πολλάκις μὲν ἰδίᾳ προκινδυνεύσαντας, ἐν δὲ τοῖς κοινοῖς τῶν ἀγώνων ἀριστείων ἀξιωθέντας; Οὐ τὸς τὴν ἑαυτῶν ἐκλιπόντας ὑπὲρ τῶν ἄλλων σωτηρίας· οὐ τότε μὲν παλαιὰν οἰκίσαντας τῶν πλείστων πόλεων γενομένους, καὶ πάλιν αὐτὰς ἐκ τῶν μεγίστων συμφορῶν διασώσαντας; Πῶς γὰρ οὐκ ἂν δεινὰ πάθοιμεν, εἰ τῶν κακῶν πλεῖστον μέρος μεταλαχόντες, ἐν ταῖς τιμαῖς ἔλαττον ἔχειν ἀξιωθείημεν; Καὶ ποτὲ προλαχθέντες ὑπὲρ ἁπάντων, νῦν ἑτέροις ἀκολουθεῖν ἀναγκασθείημεν;

bello ſuperiores evaſiſſe, hujuſce autem *prælii* noſtram urbem authorem fuiſſe. Quare expeditione jamjam contra Barbaros ſuſcipiendâ, quoſnam oportet principatum obtinere? Annon eos, qui in bello ſuperiore gloriam maximam ſunt adepti, quique ſæpius privatim quidem pericula ſubierunt, in certaminibus vero communibus præmiis optimis ſunt inſigniti? Annon eos, qui ſuam ipſorum patriam deſeruerunt propter aliorum ſalutem; & qui cum olim plurium urbium conditores fuerunt, tum rurſus eas e maximis calamitatibus liberârunt? Quomodo vero non indigna pateremur, ſi nos, qui maximam malorum partem ſuſtinuimus, haberemur digni qui inter honores *partem* minorem reportaremus? Et qui tunc temporis pro omnibus in primâ acie ſtetimus, nunc cogeremur alios ſequi?

* ταύτης δὲ τὴν ἡμετέραν πόλιν] Id conſilio & prudentiâ Themiſtoclis potiſſimum eſt factum, qui Lacedæmonios invitos & reluctantes mirâ calliditate pugnare coegit. *W.*

Μέχρι

Μέχρι μὲν ὧν τούτων, οἶδ' ὅτι πάντες ἂν ὁμολογήσαιεν, πλείστων ἀγαθῶν τὴν πόλιν ἡμῶν αἰτίαν γεγωνῆσαι, καὶ δικαίως ἂν [1] αὐτῆς τὴν ἡγεμονίαν εἶναι. Μετὰ ταῦτα ἤδη τινὲς ἡμῶν καθηγοροῦσιν, ὡς ἐπειδὴ τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης παρελάβομεν, πολλῶν κακῶν αἴτιοι τοῖς Ἕλλησι καθέσταμεν· καὶ * τόν τε Μηλίων ἀνδραποδισμὸν, † καὶ τὴν Σκιωναίων ὄλεθρον, ἐν τούτοις τοῖς λόγοις ἡμῖν προφέρουσιν. Ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι πρῶτον μὲν οὐδὲν εἶναι τοῦτο σημεῖον, ὡς κακῶς ἤρχομεν, ‡ εἴ τινες τῶν πολεμησάντων ἡμῖν, σφό-

Hactenus quidem scio omnes confessuros, bonorum plurimorum urbem nostram causam fuisse, & jure ipsius principatum esse. Post hæc autem sunt qui nos accusant, quod postquam principatum maris accepimus, multorum malorum Græcis autores fuimus; & Meliorum servitutem, & Scionæorum excidium inter hujusmodi sermones *sive criminationes* nobis objiciunt. Ego vero arbitror primo hoc nullum esse signum quod male principatum administrave-

[1] αὐτοῖς apud Ald. & in Cod. Coll. N.

* τόν τε Μηλίων ἀνδραποδισμὸν] Vid. Thucyd. fol. 401. & 410. Ed. H. Steph. 1594.

† καὶ τῶν Σκιωναίων ὄλεθρον] Vid. ejusdem fol. 332, 341, 366.

‡ εἴ τινες τῶν πολεμησάντων] Melii Lacedæmoniorum quidem coloni erant, cum Athenienſibus interim rem nullam habuerunt; postquam vero libertatem per septingentos annos tenuissent, Athenienses, legatis missis, ut sibi nomine quidem socii, re autem servi essent postulabant; quod cum nollent Melii, peterentque ut sibi liceret solummodo nec Athenienſium nec Lacedæmoniorum partes sequi, vi autem adhibitâ suo eos imperio submittere conarentur Athenienses, coacti sunt illi ad Lacedæmonios confugere. Est igitur πολεμησάντων vox consulto ambigua; cum enim Athenienses crudelitatis & imperii obtinendi cupidinis crimine purgare non posset Isocrates, per hoc verbum innuere velle videtur quod Melii ab Athenienſibus defecerint, ipsosque prius prælio lacessiverint, cum re verâ, ut se contra vim illorum injustam defenderent, ad arma confugere coacti essent.

δρα

δρα φαίνον) κολαθέντες· ἀλλὰ πολὺ τόδε μεῖζον τεκμήριον, ὡς καλῶς διῳκῆμεν τὰ τῶν συμμάχων, ὅτι τῶν πόλεων τῶν ἐφ' ἡμῖν ὄσων, οὐδὲ μία τοιαύταις συμφοραῖς περιέπεσεν. Επειτα, * εἰ μὲν ἄλλοι τινὲς τῶν αὐτῶν πραγμάτων πραότερον ἐπεμελήθησαν, εἰκότως ἂν ἡμᾶς ἐπῃτιμῶεν. Εἰ δὲ μὴ πολε τοῦτο γέγονε, μήθ' οἷόντ' ἐστὶ τοσούτων πόλεων τὸ πλῆθος ἀρχεῖν, ἢν μή τις κολάζῃ τοὺς ἐξαμαρτάνοντας· πῶς οὐ δίκαιόν ἐστιν ἡμᾶς ἐπαινεῖν, οἵ τινες ἐλαχίστοις χαλεπήναντες, πλεῖστον χρόνον τὴν ἀρχὴν κατασχεῖν ἠδυνήθημεν; Οἶμαι δὲ πᾶσι δοκεῖν, τούτους κρατίστους προστάτας γεγονῆναι τῶν Ελλήνων, ἐφ' ὧν οἱ πανθαρχήσαντες ἄριστα τυγχάνουσι πράξαντες. Επὶ τοίνυν τὴν ἡμετέραν ἡγεμονίας, ἀφήσομεν τοὺς οἴκους τοὺς ἰδίους πρὸς εὐδαιμονίαν πλεῖστον ἐπιδόντας, καὶ τὰς πόλεις

rimus, ſiquidem aliquos ex iis qui contra nos bellum geſſerunt appareat acerbius eſſe punitos: ſed hoc multo majus *eſſe* argumentum, quod res ſociorum recte adminiſtraverimus, quod ex urbibus quæ nobis ſociæ erant, nulla talibus inciderit calamitatibus. Deinde ſi qui alii quidem eaſdem res clementius adminiſtrâſſent, jure nos vituperarent. Si vero hoc nec unquam acciderit, nec poſſit fieri ut tantam urbium multitudinem in officio quis contineat, niſi peccantes punierit: quomodo non æquum eſt nos laudare, qui cum pauciſſimis mala intulerimus, diutiſſime principatum tenere potuimus? Arbitror autem omnibus videri eos principes optimos fuiſſe Græcorum, ſub quibus qui paruerunt feliciſſime rem egerunt. Sub noſtro autem principatu inveniemus & domos privatas ad felicitatem plurimum provectas, & urbes maxi-

* εἰ μὲν ἄλλοι τινὲς] Obſcure taxat Lacedæmonios, quos aperte criminari propter eorum potentiam non ſatis audebat. *W.*

μεγίσας

μεγίσας ὠφομὴν. Οὐ γὰρ ἐφθονοῦμεν ταῖς αὐξανομέναις αὐτῶν, οὐδὲ ταραχὰς [1] ἐνεποιοῦμεν, * πολιτείας ὑπεναντίας παρασκευάσαντες· ἵν' ἐν ἀλλήλοις μὲν στασιάζοιεν, ἡμᾶς δὲ ἀμφότεροι θεραπεύοιεν· ἀλλὰ τὴν τῶν συμμάχων ὁμόνοιαν κοινὴν ὠφέλειαν νομίζοντες, † τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἁπάσας τὰς πόλεις διῳκοῦμεν· συμμαχικῶς, ἀλλ' οὐ δεσποτικῶς βουλόμενοι περὶ αὐτῶν· ὅλων μὲν τῶν πραγμάτων ἐπιστατοῦντες, ἰδίᾳ δ' ‡ ἑκάστους ἐλευθέρους εἶναι· καὶ τῷ μὲν πλήθει βοηθοῦντες, ταῖς δυναστείαις δὲ πολεμοῦντες· δεινὸν ἡγούμενοι, τοὺς πολλοὺς ὑπὸ τοῖς ὀλίγοις εἶναι, καὶ τοὺς ταῖς οὐσίαις ἐνδεεστέρους, τὰ δ' ἄλλα μηδὲν χείρους

mas factas. Non enim quotquot earum augerentur iis invidebamus, nec turbas in iis fecimus, dum contrarias rerump. formas conſtituere-mus: *eo ſc. conſilio* ut inter ſe mutuo ſeditiones concitarent, nos autem ambæ partes colerent: ſed ſociorum concordiam exiſtimantes communem eſſe ſalutem, iiſdem legibus omnes urbes adminiſtravimus; ſociorum more non dominorum de iis conſulentes: ſummæ quidem rerum noſmet præficientes, privatim vero ſinguli liberi ut eſſent ſinentes: & multitudini quidem auxiliantes, dominationibus vero adverſati: iniquum ducentes multos ſub paucorum imperio eſſe, & eos qui ſecundum poſſeſſiones erant minores, cæteris autem in rebus nihilo

[1] ἐποιοῦμεν apud Ald. & in Cod. Coll. N.

* πολιτείας ὑπεναντίας παρασκευ.] Fuiſſe id Spartiatarum inſtitutum, ut cogerent ſocios ἐπιτηδείως σφίσιν αὐτοῖς πολιτεύεσθαι, hoc eſt Laconum oligarchiam ac potius δεκαδαρχίαν inſtituere, tradit Thucydides. *W.*

† τοῖς αὐτοῖς νόμοις] Quod in Lacedæmoniis reprehendit, rerumpub. ſc. abrogationem; id cum in ſuis negare non poſſet, democratiam oligarchiæ præſtare contendit. *W.*

‡ ἑκάστους ἐλευθέρους] Singuli intelligantur non cives, quanquam in liberâ civitate hi quoque liberi ſunt: ſed ſingulæ civitates & reſpublicæ, ut Rhodii, Chii, Byzantii. *W.*

ἅπας

ὄντας ἀπελαύνεσθαι τ᾽ ἀρχῶν· ἔτι γ᾽ κοινῆς τ᾽ πατρίδος οὔσης, τὰς μὲν τυραννεῖν, τὰς δὲ μετοικεῖν· κ᾽ φύσει πολίτας ὄντας, νόμῳ τ᾽ πολιτείας ἀποστερεῖσθαι. Τοιαῦτ᾽ ἔχοντες τ᾽ ὀλιγαρχίαις ἐπιτιμᾶν, κ᾽ πλείω τούτων· τὴν αὐτὴν πολιτείαν ἣν παρ᾽ ἡμῖν αὐτοῖς, κ᾽ πρὸς τοῖς ἄλλοις καλεσήσαμεν· ἣν οὐκ οἶδ᾽ ὅτι δεῖ λέγειν μακρολόγων ἐπαινεῖν, ἄλλως τε κ᾽ σιωπῶμεν ἔχοντα δηλοῦσαι πᾶσι αὐτήν. Μετὰ γὰρ ταύτης οἰκοῦντες, ἑβδομήκοντα ἔτη διετελέσαμεν, ἄπειροι μὲν τυραννίδων, ἐλεύθεροι δὲ πρὸς τοὺς Βαρβάρους, ἀστασίαστοι δὲ πρὸς σφᾶς αὐτούς, εἰρήνην δ᾽ ἀγοντες πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους. Ὑπὲρ ὧν προσήκει τοὺς εὖ φρονοῦντας μεγάλου χάριν ἔχειν πολὺ μᾶλλον, ἢ * τὰς κληρουχίας

inferiores, a magiſtratibus gerendis excludi: & cum patria communis ſit, alios quidem dominari, alios inquilinorum eſſe loco: & qui naturâ cives eſſent, reipublicæ functionibus lege privari. Hæc cum haberemus ob quæ oligarchias reprehenderemus, & plura his: eandem reipub. formam, quam apud noſmet, etiam apud alios conſtituimus: quam non video quod oporteat pluribus laudare, præſertim cum poſſim breviter de eâ dicere. In hâc enim degentes, per annos ſeptuaginta perſtitimus, ita ut tyrannidum quidem eſſemus expertes, liberi vero quantum ad Barbaros ſpectat, ſine ſeditionibus inter nos ipſos, pacem autem ageremus cum omnibus hominibus. Ob quæ deceret recte ſentientes multo potius magnas nobis gratias habere, quam coloniis *agrorum* portiones ſorte aſſignatas nobis objicere, quas in urbium defer-

* τὰς κληρουχίας] Κληροῦχος & κληρύχειν fiunt παρὰ τὸ κλῆρον ἔχειν: quod pauperibus civibus in alieno ſolo ab Athenienſibus agri & domicilia ſorte aſſignabantur, datis armis, ducibus, & viatico ex publico. Quod cum facerent, provinciam καλακληρυχεῖν dicebantur. *W.*

ἡμῖν

ἡμῖν ὀνειδίζειν, ἃς ἡμεῖς εἰς τὰς ἐρημωμένας * τ̃ πόλεων, φυλακῆς ἕνεκα τ̃ χωρίων, ἀλλ' ὐ μετὰ πλεονεξίαν ἐξεπέμπομεν. Σημεῖον δ' τούτων· ἔχοντες γὰρ χώραν πρὸς μὲν τὸ πλῆθος τ̃ πολιτῶν ἐλαχίστην, ἀρχὴν δὲ μεγίστην, κεκτημένοι δὲ τελήρεις διπλασίας μὲν ἢ σύμπαντες οἱ ἄλλοι, δυναμένας δὲ πρὸς δὶς τοσαύτας κινδυνεύειν, ὑποκειμένης δὲ τ̃ Εὐβοίας ὑπὸ τὴν Ατ̣τικὴν, ἣ καὶ πρὸς τὴν ἀρχὴν τ̃ θαλάττης ἐφυῶς εἶχε, καὶ πρὸς τὴν ἄλλην ἀρετὴν ἁπασῶν τ̃ νήσων διέφερε· † κρατοῦντες αὐτῆς μᾶλλον, ἢ τ̃ ἡμετέρας αὐτῶν, καὶ πρὸς τούτοις εἰδότες, καὶ τῶν ἄλλων Ελλήνων, καὶ τῶν Βαρβάρων, τούτους ‡ κάλλιστ' δοκιμωμένους, οἳ τὰς ὁμόρους ἀναστάτους ποιήσαντες,

tas, regionum cuſtodiæ gratiâ, non ob avaritiam emiſimus. Horum autem ſignum eſt; quod cum haberemus regionem, *reſpectu habito* ad civium quidem multitudinem, anguſtiſſimam, imperium vero maximum, poſſideremus autem triremes duplo quidem plures quam omnes rĕliqui, & quæ poſſent contra bis totidem certamen ſubire, ſita autem eſſet infra Atticam Eubœa, quæ & ad maris imperium ſatis idonea a naturâ facta eſt, & cæteris commoditatibus omnes inſulas ſuperavit; cum ipſam magis poſſideremus quam noſtram ipſorum regionem, & præter ea ſciremus, cum inter Græcos alios, tum inter Barbaros, eos maximo in honore haberi, qui vicinos cum evertiſſent, copioſam & facilem vivendi rationem ſibi pa-

* τῶν πόλεων] Scionem & Melum intelligo, fortaſſis etiam ἡ Σάμια κληρουχία intelligenda eſt: de quâ urbe hæc ſunt Diodori verba lib. 18. Ὁ δὲ Περδίκκας ἀποκαταστήσας τοῖς Σαμίοις τήν τε πόλιν, καὶ χώραν, καλήσαντες αὐτοὺς εἰς τὴν παλαιὰν, πεφευγότας ἔτη τρισὶ πλείω τῶν τετταράκοντα. *W.*

† κρατοῦντες αὐτῆς] Ὑπερβολὴ ἔοικε τὸ λεγόμενον. Sed quid ſi addatur τὸ ἄν? κρατοῦντες ἂν αὐτῆς, ἤγων, εἴπερ ἠβουλόμεθα. *W.*

‡ κάλλιστ. εὐδοκιμοῦντας] Fug. μάλιστ. εὐδοκ. quod probo. *W. in Caſt.*

ἄφθονον

ἄφθονον καὶ ῥάθυμον αὐτοῖς καλεσήσαντο τὸν βίον· ὅμως * οὐδὲν τούτων ἡμᾶς ἐπῆρε περὶ τοὺς ἔχοντας τὴν νῆσον ἐξαμαρτεῖν, ἀλλὰ μόνοι δὴ τῶν μεγάλην δύναμιν ἐχόντων, φειδόμενοι ἡμᾶς αὐτοὺς ἀπορώτερον ζῶντας, τῶν δουλεύειν αἰτίαν ἐχόντων· Καί τοι βουλόμενοι πλεονεκτεῖν, οὐκ ἂν δή που † τὴν μὲν Σκιωναίων γῆς ἐπεθυμήσαμεν, ἣν ‡ Πλαταιέων τοῖς ὡς ἡμᾶς καταφυγοῦσι φαινόμεθα πα-

raverint: tamen nihil horum nos impulit ut contra eos qui insulam tenuerunt delinqueremus; sed soli jam ex iis qui potentiam magnam haberent, nos ipsos tenuius vivere passi sumus, quam *viverent* qui tanquam servitutis autores crimen sustinent. Et quidem si opibus præter modum abundare voluerimus, non sane terram Scionæorum appetiissemus, quam constat nos tradidisse iis Platæensium qui ad nos

* οὐδὲν τούτων ἡμᾶς ἐπῆρε] Quam firma sit hæc ratio non est obscurum; neque enim crudelis Nero non fuit, si non omnes cives Romanos interfecerit. Deinde cur pepercerint Eubœæ aliæ fortasse causæ fuerunt, non tam ex justitiâ quam ex metu infamiæ & defectionis sociorum, si tam aperte grassarentur sine ullo honesto prætextu. Illud quoque fieri potuit ut Eubœenses Athenienſibus utiliores essent incolumes quam extorres. Diodorus tamen autor est Athenienses Eubœæ recuperatâ, Pericle duce, Hestiæensibus urbe ejectis, mille colonos agris assignatis in eâ collocâsse. *W.*

† τὴν μὲν Σκιωναίων γῆς] Verba Diodori sunt: Αθηναῖοι τῷ φόβῳ βουλόμενοι καταπλήξασθαι τοὺς ἐν ὑποψίᾳ ἀποστάσεως ὄντας, παράδειγμα πᾶσιν ἀνέδειξαν τὴν ἐκ τῶν Σκιωναίων τιμωρίαν. Ἐκπολιορκήσαντες γὰρ αὐτοὺς, καὶ πάντας ἡδονὴν καταφάξαντες, παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας ἐξηνδραποδίσαντο· τὴν δὲ νῆσον οἰκεῖν παρέδοσαν τοῖς Πλαταιεῦσιν, ἐκπεπτωκόσιν δι' ἐκείνους τῆς πατρίδος. Scionem Plinius non insulam, sed oppidum esse scribit Macedoniæ in sinu Thermaico: Stephanus urbem Thraciæ facit. *W.*

‡ Πλαταιέων τοῖς ὡς ἡμᾶς καταφ ] Narrat Thucydides lib. 3. Platæenses alios, quum se post longam obsidionem Lacedæmoniis dedidissent, coram judicibus quinque a Lacedæmone missis, criminantibus Thebanis causam dixisse, & eorum singulos capite damnatos fuisse. Alii autem fugâ prius ex urbe obsessâ elapsi sunt, & ab Athenienſibus, uti par erat, benigne susceptι, tandemque urbe Scione donati.

καθόντες

ξαδόντες· τοσαύτην ἢ χώραν παρελίπομεν, ἢ πάντας ἀν ἡμᾶς ἀπορωτέρους ἐποίησε.

Τοιούτων τοίνυν ἡμῶν γεγενημένων, καὶ τοσαύτην πίστιν δεδωκότων ὑπὲρ ὧν μὴ τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμεῖν, τολμῶσι καταγορεῖν * οἱ τῶν δεκαδαρχιῶν κοινωνήσαντες, καὶ τὰς ἑαυτῶν πατρίδας λυμηνάμενοι, καὶ μικρὰς μὲν ποιήσαντες δοκεῖν εἶναι τὰς τῶν προγεγενημένων ἀδικίας, ἅδε μίαν δ' ἀπολιπόντες ὑπερβολὴν τοῖς αὖθις βουλομένοις † γενέσθαι πονηροῖς· ἀλλὰ φάσκοντες μὲν Λακωνίζειν, τἀναντία δ' ἐκείνοις ἐπιτηδεύοντες· καὶ τὰς μὲν Μηλίων ὀδυρόμενοι συμφορὰς, περὶ ὧν τὰς ἑαυτῶν πατρίδας ἀνήκεστα τολμήσαντες ἐξαμαρτεῖν. Ποῖον γὰρ αὐτοὺς ἀδίκημα

confugerunt: tantam autem regionem neglexiſſemus, quæ nos omnes ditiores feciſſet.

Tales igitur cum fuerimus, tantumque pignus dederimus quod res alienas non expetamus, audent *nimirum* ii accuſare, qui in Decurionum numero fuerunt, quique ſuas ipſorum patrias male mulctarunt, & qui fecerunt ut veterum injuriæ parvæ videantur, nihil autem amplius (*ſive nullam ſuperandi facultatem*) iis reliquerunt qui rurſus improbi eſſe cupiunt: ſed qui dicunt ſe quidem Laconicis rebus ſtudere, iis autem contraria moliuntur: & Meliorum quidem plorant calamitates, in ſuos vero ipſorum cives ea quæ ſanari nequeunt auſi ſunt delinquere. Quodnam enim injuriarum genus ipſos fugit? Aut quid e turpibus

* οἱ τῶν δεκαδαρχιῶν κοιν.] Harpocration ait Ὁ μέν τοι Ἰσοκράτης ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ τρόπον τινὰ ἐξηγήσατο τοιοῦτον· φησὶ γὰρ ὅτι Λακεδαιμόνιοι δέκα μόνον ἄνδρας κυρίους ἑκάστης πόλεως ἐποίησαν. Apud Suidam & Diodorum lib. 12. & 13. legitur δεκάρχαι non δεκαδαρχίαι.

* οἱ τῶν δεκ.] Videntur autem perſtringi maxime Corinthii, de quibus Xenophon lib. 4to Ἑλληνικῶν. *W.*

† γεγενῆσθαι πονηροῖς] Enallage temporis pro γενήσεσθαι, propter pleniorem ſonum. *W.*

διέφυγλν; Η τί τῶν αἰσχρῶν κὴ δεινῶν ὰ διεξῆλθον; Οἱ * τὰς μὲ ἀνοητοτάτας πιστοτάτας ἐνόμιζον, τὰς δὲ προδότας ὥσπερ εὐεργέτας ἐθεράπευον· [1] ἠρῶντο δὲ † τῶν Εἱλώτων ἐνίοις δηλοῦν, ὥστε εἰς τὰς ἑαυτῶν πατρίδας ὑβρίζειν· μᾶλλον δ' ἐτίμων τὰς αὐτόχειρας ἢ φονέας τῶν πολιτῶν, ἢ τὰς γονέας τὰς ἑαυτῶν· εἰς τοῦτο δ' ὠμότητος ἅπαντας ἡμᾶς κατέστησαν, ὥστε πρὸ μὲ τὴν παροῦσαν εὐδαιμονίαν, [2] κἂν τοῖς μικραῖς ἀτυχίαις, πολλὰς ἕκαστος ἡμῶν εἶχε τὰς συμπαθήσοντας· ἐπὶ δὲ τούτων ἀρχῆς, διὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκείων κακῶν, ἐπαυσάμεθα ἀλλήλοις ἐλεοῦντες. Οὐδενὶ γὰρ τοσαύτην σχολὴν παρ-

& horrendis non percurrerunt? Qui dementissimos quidem pro fidelissimis habuerunt, proditores vero tanquam benefactores coluerunt: voluerunt autem mancipiorum nonnullis (quos vocant Helotas) servire, ut in suas ipsorum patrias contumeliam exercerent: magis autem colebant interfectores & trucidatores civium, quam suos ipsorum parentes: nos autem omnes in tantam crudelitatem impulerunt, ut antea quidem propter felicitatem quæ *tunc* aderat, etiam in parvis malis, multos unusquisque nostrûm haberet qui una dolerent: sub horum vero dominatu, propter multitudinem domesticorum malorum destiterimus nobismet invicem misereſcere. Nemini enim

[1] ἡγεῖτο apud Ald. & in Cod. Coll. N. H. Steph. & in Cod. Coll. N. & aliis.

[2] κὴ ταῖς μ. apud Ald.

* τὰς μὲν ἀνοητοτάτας] Fug. τὰς μὲν ἀνομωτάτας. *W. in Cast.*

† τῶν Εἱλώτων ἐνίοις] Harpocration, Εἵλωτες οἱ μὴ γόνῳ δοῦλοι Λακεδαιμονίων, ἀλλ' οἱ πρῶτοι χειρωθέντες τῶν Ελ. τὴν πόλιν οἰκοῦντων· ὡς ἄλλοι τε πολλοὶ μαρτυροῦσι, κὴ Ελλάνικος ἐν τῇ πρώτῃ.

† τῶν Εἱλώτων] Mancipia fuerunt Lacedæmoniorum *Helotes*, εἴτι παρὰ τὸ ἑλεῖν, εἴτε παρ' Ελ. τὸ Λακωνικὸν πόλισμα, ὡς Αἰλιανός. *Penestæ* Thessalorum, εἴτε παρὰ τὸ πένεσθαι, εἴτε τὸ παραμένειν τοῖς δισπόταις. *Clarotæ* Cretensium παρὰ τὸν κλῆρον. *W.*

ἔλιπον,

ἔλιπον, ὥσθ' ἑτέρῳ ζυναχθεσθῆναι. Τίνῳ γὰρ οὐκ ἐφίκοιτο; Ἢ τίς * ὕτω τοσοῦτον πόρρω τῶν πολιτικῶν ἦν πραγμάτων, ὅς τις οὐκ ἐγγὺς ἠναγκάσθη γενέσθαι τῶν συμφορῶν, εἰς ἃς † αἱ τοιαῦται φύσεις ἡμᾶς καθέσησαν; Εἶτα οὐκ αἰσχύνονται τὰς μὲ ἑαυτῶν πόλεις ὕτως ἀνόμως διαθέντες, τῆς δ' ἡμετέρας ἀδίκως καθηγορεῖντες; Ἀλλὰ πρὸς τοῖς ἄλλοις, [1] καὶ περὶ ‡ τῶν δικῶν καὶ τῶν γραφῶν τῶν ποτὲ παρ' ἡμῖν γιγνομένων λέγειν τολμῶσιν, αὐτοὶ πλείους ἐν τρισὶ μησὶν ἀκρίτους ἀποκτείναντες, ὧν ἡ πόλις ὅλη τὴ ἀρχῆς ἁπάσης ἔκρινε. Φυγὰς δὲ καὶ στάσεις καὶ νόμων συγχύσεις, καὶ πολιτειῶν μεταβολὰς, ἔτι δὲ παίδων ὕβρεις, καὶ γυναικῶν αἰσχύας, καὶ χρημάτων ἁρπαγὰς, τίς ἂν

tantum otii reliquerunt, ut cum altero condoleat. Quem enim non invaserunt? Aut quis adeo longe remotus fuit a rebus civilibus, quin coactus sit calamitatibus illis vicinus fieri, in quas istiusmodi ingenia nos redegerunt? Deinde nonne eos pudet suas quidem ipsorum urbes adeo inique tractâsse, nostram vero immerito accusare? Sed præter cætera, & de judiciis & de accusationibus apud nos factis audent dicere, cum ipsi plures trium mensium spatio indictâ causâ interfecerint, quam quos urbs nostra per totum imperii tempus in judicium adduxit. Exilia vero & seditiones & legum perturbationes, & formarum rerump. mutationes, nec non puerorum stupra, & uxorum probra, & pe-

[1] καὶ τῶν δ. apud Ald. H. Steph. in Cod. Coll. N. & aliis Edit.

* ὕτω τοσοῦτον] Παρέλκειν δοκεῖ θάτερον. *W.* τοσοῦτον redundare videtur. *Idem in Cast.*

† αἱ τοιαῦται φύσεις] Ηγουν αἱ ὀλιγαρχικαὶ καὶ τυραννικαί. Vis enim verbi consideranda est, quâ significat eos non temporibus coactos, ut sæpe fit, crudelitatem exercuisse, sed naturâ fuisse crudeles. *W.*

‡ τῶν δικῶν καὶ τῶν γραφῶν] Δίκαι causæ & actiones privatæ: γραφαὶ publicæ. *W.*

δύναιτο διεξελθεῖν; Πλὴν τοσοῦτον εἰπεῖν ἔχω κατὰ πάντων, ὅτι τὰ μὲ ἐφ' ἡμῶν δεινὰ * ῥᾳδίως ἄν τις ἐνὶ ψηφίσματι διέλυσε· τὰς δὲ σφαγὰς καὶ τὰς ἀνομίας τὰς ὑπὸ τούτων γιγνομένας, οὐδεὶς ἂν ἰάσαιτο δυναίτο. Καὶ μὴν οὐδὲ τὴν παροῦσαν εἰρήνην, οὐδὲ τὴν αὐτονομίαν, τοῖς ἐν τῇ πολιτείαις μὴ οὖσι ἐνοῦσαν, ἐν ᾗ τῇ σωθήναι ἀναγεγραμμένῃ, ἄξιον ἐλέσθαι μᾶλλον, ἢ τὴν ἀρχὴν τοῖς ἡμετέραν. Τίς γὰρ ἂν τοιαύτης καταστάσεως ἐπιθυμήσειεν, ἐν ᾗ καταπονῆσαι μὲ τοῖς θάλατταν κατέχουσιν, πεῖσαι δὲ τὰς πόλεις καταλαμβάνουσιν· ἀντὶ δὲ τοῦ πρὸς ἑτέρους πεῖ τῆς χώρας πολεμεῖν, ἐντὸς τείχους πρὸς ἀλλήλους οἱ πολῖται μάχονται· πλείους δὲ πόλεις αἰχμάλωτοι γεγόνασιν, ἢ πρὶν τὴν εἰρήνην ἡμᾶς ποιήσασθαι· διὰ δὲ τὴν πυκνότητα τ μεταβολῶν, ἀθυμότερον

cuniarum ſpoliationes ecquis poſſit percenſere? Hoc autem habeo quod dicam in univerſum, quod gravia omnia (*ſive ſevera*) quæ ſub noſtro imperio acciderunt, uno decreto facile quiſpiam diſſolverit: cædes vero & iniquitates, quæ ſub illis factæ ſunt, nemo ſanare potuerit. Et quidem nec pacem præſentem, nec libertatem, quæ quidem civitatibus non adeſt, in pactis vero ſcripta eſt, convenit amplecti magis quam noſtrum principatum. Ecquis enim ſtatum talem cuperet, in quo piratæ (ſeu qui nautas in pontum demergunt) mare tenent, parmati vero urbes occupant: loco autem contra alios pro regione *ipſorum* pugnandi, intra murum contra ſe invicem bella gerunt cives: plures autem urbes captæ ſunt, quam antequam pax a nobis facta eſſet: propter frequentiam vero viciſſitudinum, diffi-

* ῥᾳδίως ἄν τις ἐνὶ ψηφίσματι διέλ.] Diodorus ſcribit lib. 13. Athenienſes ψηφίσματι Μιτυλήνας, Μῆλον, Σκιώνην ἀρδην ἀνηρηκέναι. Hoc igitur vult Iſocrates; ſi quis illi decreto irati populi interceſſiſſet, nullum crudele facinus objici potuiſſe Athenienſibus. *W.*

διάγουσιν

δάγκσιν οἱ τὰς πόλεις οἰκοῦντες, τῶν ταῖς φυγαῖς ἐζημιωμένων; Οἱ μὲν γὰρ τὸ μέλλον δεδίασιν, οἱ δ' ἀεὶ καλέσαι προσδοκῶσι. Τοσοῦτον δ' ἀπέχουσι τ῀ ἐλευθερίας κ῀ τ῀ αὐτονομίας, ὥσθ' αἱ μὲν ὑπὸ τυράννοις εἰσὶ, *τὰς δ' ἁρμοσταὶ κατέχουσιν, ἔνιαι δ' ἀνάστατοι γεγόνασι, τῶν δ' οἱ Βάρβαροι δεσπόζουσι καθεστήκασιν· ὃς ἡμεῖς διαβῆναι τολμήσαντας εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ μεῖζον †ἢ προσῆκον αὐτοῖς φρονήσαντας, ἔτω διέθεμεν, ‡ὥστε μὴ μόνον παύσασθ῀ στρατείας ἐφ' ἡμᾶς ποιουμένους, ἀλλὰ κ῀ τὴν αὐτῶν χώραν ἀνέχεσθαι πορθουμένην· κ῀ διακοσίαις κ῀ χιλίαις νανσὶ περιπλέοντας, εἰς τοσαύτην ταπεινότητα καθεστήσαμεν, ὥστε μακρὸν πλοῖον

dentius vivunt ii qui in urbibus habitant, quam qui exilio mulctati sunt? Illi enim futurum metuunt, hi reditum semper sperant. Tantum autem absunt a libertate & potestate suis legibus utendi, ut aliæ quidem sub tyrannis sint, alias vero præfecti *(qui ἁρμοσταὶ vocantur)* teneant, nonnullæ vero eversæ sint, aliarum autem Barbari facti sint domini: quos ausos in Europam trajicere, & magis quam ipsis conveniret superbientes, nos quidem ita male mulctavimus, ut non solum non amplius expeditiones contra nos susciperent, verum etiam suam ipsorum regionem vastari paterentur: & qui cum ducentis & mille navibus circumnavigabant, in tantam humilitatem eos redegimus, ut navigium amplius intra Phaselidem non adduce-

* τὰς δ' ἁρμοσταὶ κατ'] Suidas ait eos vocatos esse ἁρμοστὰς, qui a Lacedæmoniis in urbes ipsorum imperio subjectas mittebantur. Quod quidem vocabulum Wolfius ab ἁρμόττειν deducit, sive quia Laconicæ Reip. assuescerent, seu essent accommodati, sive quia honestam disciplinam curarent.

† ἢ προσῆκον] Scilicet προσ. ἦν aut προσῆκεν. *W. in Cast.*

‡ ὥστε μὴ μόνον παύσασθαι] Factum est hoc, Xerxe devicto a Cimone & aliis ducibus Athenienſium. *W.*

* ἐντὸς Φασήλιδος μὴ καθέλκειν, ἀλλ' ἡσυχίαν ἄγειν, καὶ τὰς καιρὰς προσμένειν, ἀλλὰ μὴ τῇ παρούσῃ δυνάμει πιστεύειν. Καὶ ταῦθ', ὅτι μὲν τὴν τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων ἀρετὴν ἔτως εἶχον, αἱ τῆς πόλεως συμφοραὶ σαφῶς ἐπέδειξαν. Ἅμα γὰρ ἡμεῖς τε τῆς ἀρχῆς ἀπεστερήμεθα, καὶ τοῖς Ἕλλησιν ἀρχὴ τῶν κακῶν ἐγίγνετο. Μετὰ γὰρ τὴν † ἐν Ἑλλησπόντῳ γενομένην ἀτυχίαν, ‡ ἑτέρων ἡγεμόνων καταστάντων, ‖ ἐνίκησαν μὲν οἱ Βάρβαροι ναυμαχοῦντες, ἦρξαν δὲ τῆς θαλάττης, κατέσχον δὲ τὰς πλείστας τῶν νήσων, ἀπέβησαν δὲ εἰς τὴν Λακωνικὴν, § Κύθηρα δὲ καὶ Ἀνάφην εἷλον,

rent; ſed ſe quietos tenerent, & opportunitates expectarent, non autem potentiæ *ipſorum* præſenti fiderent. Et hæc quidem quod hoc modo ob majorum noſtrorum virtutem ſe haberent, calamitates urbis clare demonſtrârunt. Simul enim & nos principatu privati ſumus, & Græcis calamitatum principium exortum eſt. Poſt cladem enim apud Helleſpontum acceptam, aliis ducibus conſtitutis, vicerunt quidem Barbari navali prælio, mari autem imperârunt, pleraſque vero inſularum occupârunt, in Laconicam autem terram deſcenſum fecerunt, Cythera vi expu-

* ἐντὸς Φασήλιδος] Vid. Diod. Sic. lib. xii. fol. 215. edit. Hanov. 1604. de fœdere in quod Artaxerxes poſt cladem in Cypro acceptam conſenſit.

* ἐντὸς Φασήλιδος] Pamphyliæ oppidum, Pompeii temporibus latronum receptaculum. *W.*

† ἐν Ἑλλησπ. γενομένην ἀτ.] De victoriâ Lacedæmoniorum ad flumen cui nomen Ægoſpotamos, Lyſandri auſpiciis partâ, vide Xenoph. Ἑλληνικ. lib. 2. cap. 1. & Diod. Sic. lib. 13. fol. 222.

‡ ἑτέρων ἡγεμ.] Τῶν Λακεδαιμονίων δηλονότι. *W.*

‖ ἐνίκησαν μὲν οἱ Βάρβαροι &c.] Ad Gnidum, Pharnabazo & Conone ducibus. Hiſtoriæ quæ hic attinguntur e ſuis ſcriptoribus ſunt petendæ, Xenophonte præſertim, cujus conſulantur Ἑλληνικῶν β', δ', & ε'. *W.*

§ Κύθηρα] Inſula in ſinu Laconico inter Cretam & Laconiam. Xenophon quinto Ἑλληνικῶν ſcribit, Cytherios metu Perſicæ claſſis inſulam deſeruiſſe. *W.*

ἅπασαν

ἅπασαν ἢ τὴν Πελοπόννησον κακῶς ποιοῦντες περιέπλευσαν. Μάλιστα δ' ἄν τις ζυνίδοι τὸ μέγεθος τῆς μεταβολῆς, εἴπερ ἀναγνοίη τὰς συνθήκας, τάς τ' ἐφ' ἡμῶν γεγομένας, καὶ τὰς νῦν ἀναγεγραμμένας. * Τότε μὲν γὰρ ἡμεῖς φανησόμεθα τὴν ἀρχὴν τὴν Βασιλέως ὁρίζοντες, καὶ τῶν φόρων ἐνίους τάττοντες, καὶ κωλύοντες αὐτὸν τῇ θαλάσσῃ χρῆσθαι. Νῦν δ' ἐκεῖνός ἐστιν ὁ διοικῶν τὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ προστάττων ἃ χρὴ ποιεῖν ἑκάστους, καὶ μόνον οὐκ † ἐπισάθμους ἐν ταῖς πόλεσι καθιστάς. Πλὴν γὰρ τούτου, τί τ' ἄλλων ὑπόλοιπόν ἐστιν; Οὐ καὶ δι' ἐκείνου πολέμου κύριος ἐγένετο, καὶ τὴν εἰρήνην ἐπρυτάνευσε, καὶ τ' παρόντων πραγμάτων ἐπιστάτης καθέστηκεν; Οὐχ ὡς ἐκεῖνον πλέομεν, ὥσπερ πρὸς δεσπότην, ἀλλήλων κατηγορήσοντες; Οὐ Βασιλέα

gnârunt, omnem vero Peloponneſum infeſtantes circumnavigârunt. Ita autem quis clariſſime perſpexerit, quanta ſit rerum permutatio, ſi legat fœdera cum ea quæ nobis imperium tenentibus facta ſunt, tum quæ nunc ſcripta ſunt. Tunc enim nos imperium quidem Regis circumſcripſiſſe conſtabit, & tributa quædam ordinâſſe, & illi maris uſu interdixiſſe. Nunc vero ille eſt qui res Græcorum adminiſtrat, imperatque quæ ſingulis facienda ſint, & tantum non præfectos in urbibus conſtituit. Hoc enim excepto, quid ex aliis reliquum eſt? Annon et belli arbiter factus eſt, & pacem tanquam rerum præfectus decrevit, & negotiorum omnium quæ jam aguntur præſes conſtitutus eſt? Annon ad eum navigamus tanquam ad dominum, alii alios accuſaturi? Annon eum REGEM MAGNUM ap-

* Τότε μὲν γὰρ] Diodorus lib. 12. Ἀθηναῖοι τὴν περιοῦσαν Περσῶν ἡγεμονίαν ἐπὶ τοσοῦτον ἐταπείνωσαν· ὥστε ἀναγκάσαι πάσας τὰς κατὰ τὴν Ασίαν πόλεις ἐλευθερῶσαι καὶ σπονδάς. *W.*

† ἐπισάθμους] Phavorinus inquit *magiſtratus quidam ſunt, quos* Lacones ἁρμοστὰς *vocant.* *W.*

τὸν μέγαν αὐτὸν προσαγορεύομεν, ὥσπερ αἰχμαλώτοι γεγενότες; Οὐκ ἐν τοῖς πολέμοις τοῖς πρὸς ἀλλήλους, ἐν ἐκείνῳ τὰς ἐλπίδας ἔχομεν τῆς σωτηρίας, [1] * ὃς ἀμφοτέρους ἡμᾶς ἡδέως ἂν ἀπολέσθειεν;

Ων ἄξιον ἐνθυμηθέντας ἀγανακτῆσαι μὲν ὅτι τοῖς παροῦσι, πυθέσθαι δὲ τὴν ἡγεμονίαν τὴν ἡμετέραν· μέμψασθαι δὲ Λακεδαιμονίοις, ὅτι τὴν μὲν ἀρχὴν εἰς τὸν πόλεμον καθέσησαν, ὡς ἐλευθερώσοντες τοὺς Ελληνας· ὅτι τελευτῆς δ' ὕστερον πολλοὺς αὐτῶν ἐκδόντες τοῖς Βαρβάροις ἐποίησαν· καὶ τὴν μὲν ἡμετέραν πόλεως † τοὺς Ιωνας ἀπέστησαν, ἐξ ἧς ἀπῴκησαν, καὶ δι' ἣν πολλάκις ἐσώθησαν, τοῖς δὲ Βαρβάροις αὐτοὺς ἐξέδοσαν, ὧν ἀκόντων τὴν χώραν ἔχουσι, καὶ πρὸς οὓς οὐδέπω' ἐπαύσαντο πολεμοῦντες. Καὶ τότε μὲν ἠγανάκτουν, ὅθ' ἡμεῖς νομίμως ἐπάρ-

pellamus, quasi captivi facti? Annon in bellis quæ contra nos mutuo gerimus, in eo spem salutis positam habemus, qui nos utrosque lubenter perderet?

Quibus consideratis æquum fuerit ægre ferre præsentia, nostrum vero principatum expetere; Lacedæmonios autem vituperare, quod in principio *nosmet* in bellum conjecerint, quasi ipsi Græcos essent liberaturi: in fine autem tam multos ipsorum Barbaris dediderint: & a nostrâ quidem urbe Iones fecerint ut desciscerent, e quâ coloni fuerant emissi, & per quam sæpius sunt servati; Barbaris vero illos prodiderint, quibus invitis regionem tenent, & in quos nunquam destiterunt bellum inferre. Et tunc quidem indigna-

[1] ὃς ἀμφ. apud Ald. & in Cod. Coll. N.

* ὃς ἀμφοτέρους] Hoc Tissapherni suasit Alcibiades, ἐκ ἐῶν βοηθεῖν Λακεδαιμονίοις πρεσβύμως, ὐδὲ καλύειν τὸς Αθηναίους· ἀλλὰ γλισχρῶς χορηγοῦντα, θλίβειν καὶ ἀποκναίειν ἀτρέμα· καὶ ποιεῖν ἀμφοτέρους βασιλεῖ χειροήθεις. καὶ καλαπόνους ὑπ' ἀλλήλων. *W.*

† τοὺς Ιωνας ἀπέστησαν] Odioso verbo usus est, cum non aliud fecerint Lacedæmonii, quam quod Ionas Regi Persarum servire passi sint. *W.*

χεῖν

χειν τινῶν ἀξιῶμεν· νῦν δ' εἰς τοσαύτην [1] δουλείαν κα-
θεστώτων, οὐδὲν φροντίζουσιν αὐτῶν· *οἷς οὐκ ἐξαρκεῖ δασ-
μολογεῖσθαι, καὶ τὰς ἀκροπόλεις ὁρᾶν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν κα-
τεχομένας, ἀλλὰ πρὸς ταῖς κοιναῖς συμφοραῖς, καὶ τοῖς σώ-
μασι δεινότερα πάσχουσι τῶν παρ' ἡμῖν ἀργυρωνήτων. Οὐδεὶς
γὰρ ἡμῶν ὕτως αἰκίζεται τοὺς οἰκέτας, ὡς ἐκεῖνοι τοὺς ἐλευθέρους
δουλάζουσι. Μέγιστον δὲ τῶν κακῶν, ὅταν ὑπὲρ αὐτῆς τῆς δου-
λείας ἀναγκάζωνται συστρατεύεσθαι, καὶ πολεμεῖν τοῖς ἐλευθε-
ρίαν ἀξιοῦσι, καὶ τοιούτους κινδύνους ὑπομένειν, ἐν οἷς ἡττηθέντες
μὲν παραχρῆμα διαφθαρήσονται, καλορθώσαντες δὲ μᾶλλον εἰς
τὸ πρόσθεν χρόνον δουλεύσουσιν. Ὧν τίνας ἄλλους αἰτίους
ἄν τις νομίζειν, ἢ Λακεδαιμονίους; Οἱ τοσαύτην ἰσχὺν ἔχοντες,
παρορῶσι τοὺς μὲν ἑαυτῶν συμμάχους ὑπομένους οὕτω δεινὰ

bantur, quum nos non ſine jure quibuſdam imperare poſtularemus: nunc autem eos in tantam ſervitutem redactos nihil curant; quibus non ſufficit ut exactionibus vexentur, & arces videant ab hoſtibus occupatas, verum præter communes calamitates ſuis etiam corporibus patiuntur graviora, quam qui a nobis ære emuntur. Nemo enim e nobis ita flagellat domeſticos ſervos, ut illi liberos homines caſtigant. Malorum autem maximum illud eſt, quum pro ipsâ ſervitute cogantur una militare, & pugnare contra eos qui ipſos in libertatem aſſerere petunt, & pericula ejuſmodi ſuſtinere, in quibus victi quidem ſtatim peribunt, ſi vicerint vero magis in poſterum ſervibunt. Quorum *malorum* quoſnam alios autores fuiſſe cenſendum eſt, quam Lacedæmonios? Qui, cum tantam potentiam habeant, negligunt eos quidem qui ipſorum ſocii ſunt, dum ad-

[1] δουλίαν apud H. Steph.

* οἷς οὐκ ἐξαρκεῖ δασμ.] Ακυρολογίας ſpeciem habet, quaſi Iones non contenti tributa penſitare, pluribus etiam malis affici vellent: cum ſententia ſit, οἷς οὐ μόνον δασμολογεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ &c. *Ionibus id erat abunde mali, & plus ſatis; Regi Perſarum non ſatis.* W.

πάσχουσας·

πάσχοντας· τὴν δὲ βάρβαρον τῇ τῶν Ἑλλήνων ῥώμῃ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν καταστηλαζόμενον. Καὶ πρότερον μὲν τοὺς τυράννους ἐξέβαλλον, τῷ δὲ πλήθει τὰς βοηθείας ἐποιοῦντο· νῦν δὲ εἰς τοσοῦτον μεταβεβλήκασιν, ὥστε τὰς μὲν πολιτείαις πολεμοῦσι, τὰς δὲ μοναρχίας συγκαθιστᾶσι· * τὴν δὲ Μαντινέων πόλιν εἰρήνης ἤδη γεγενημένης ἀνάστατον ἐποίησαν, [1] τὴν δὲ Θηβαίων [2] † Καδμείαν κατέλαβον, καὶ νῦν ‡ Ὀλυνθίοις καὶ Φλιασίοις πολεμοῦσιν· Ἀμύντᾳ δὲ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ, § καὶ Διονυσίῳ τῷ Σικελίας τυράννῳ, καὶ τῷ Βαρβάρῳ τὴν Ἀσίας κρατοῦντι συμπράττουσιν, ὅπως

eo gravia patiuntur: Barbarum vero *sinunt* Græcorum viribus ſuum imperium ſtabilire. Ac prius quidem tyrannos ejecerunt, & opem populo ferebant: nunc autem adeo mutati ſunt, ut cum formis quidem rerump. bellum gerant, monarchias vero conſtituant: Mantinenſium autem urbem pace jam factâ everterint, Cadmeam vero Thebanorum *arcem* occupârint, & nunc bellum Olynthiis & Phliaſiis inferant: Amyntæ vero Macedonum regi, & Dionyſio Siciliæ tyranno, & Barbaro Aſiam tenenti operam navent, ut ii poten-

[1] καὶ τὴν Θ. apud Ald. & in Cod. Coll. N. [2] Καδμίαν apud H. Steph.

* τὴν δὲ Μαντινέων πόλιν &c.] Lacedæmonii Arcadum potentiam metuentes, præcipuam illorum urbem Mantineam in vicos redegerunt, & cives urbe deſertâ in vicis habitare coegerunt. *W.* Vid Diod. Sic. lib. 14. fol. 336.

† Καδμείαν κατέλαβον &c.] Vid. Diod. Sic. lib. 15. fol. 341. Qui ait, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι &c. παραδόντες δὲ τὴν δύναμιν Φοιβίδᾳ τῷ Σπαρτιάτῃ, πρυσέταξαν συμμαχεῖν τῷ Ἀμύντᾳ, καὶ μετ' ἐκείνου πολεμῆσαι τοῖς Ὀλυνθίοις. Ετέραν δὲ δύναμιν ἐπὶ Φαιαντίους ἐκπέμψαντες &c. ubi colligi poteſt ex hoc loco pro Φαιαντίους legendum Φλιασίους.

‡ Ὀλυνθίοις] Olynthus urbs Thraciæ, Demoſthenicis nobilitata orationibus: Phlius urbs in medio Sicyonii Argivique agri. Amyntas hic Philippi pater, Alexandri magni avus. *W.*

§ καὶ Διονυσίῳ] Diodorus lib. 14, Ἀγις ὁ Λακεδαιμόνιος βοηθεῖ Διονυσίῳ. *W.*

μεγίστῳ

μεγίστων ἀρχὴν ἔξουσιν. Καί τοι πῶς οὐκ ἄτοπον, τὰς πρεσβύτατας τῶν Ἑλλήνων, ἕνα μὲν ἄνδρα τοσούτων ἀνθρώπων καθιστάναι δεσπότην, ὧν οὐδὲ τὸν ἀριθμὸν ἐξευρεῖν ῥᾴδιόν ἐστι· τὰς δὲ μεγίστας τῶν πόλεων, μηδὲ αὐτὰς ἑαυτῶν ἐᾶν εἶναι κυρίας, ἀλλ' ἀναγκάζειν δουλεύειν, ἢ τοῖς μεγίστοις συμφοραῖς περιβάλλειν; Ὃ δὴ πάντων δεινότατον, ὅτ' ἄν τις ἴδῃ τὰς τὴν ἡγεμονίαν ἔχειν ἀξιούσας, τὴν μὲν τὰς Ἕλληνας μονονουχὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν στρατευομένας, πρὸς δὲ τὰς Βαρβάρους εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον συμμαχίαν πεποιημένας.

Καὶ μηδεὶς ὑπολάβῃ με δυσκόλως ἔχειν, ὅτι τραχύτερον τούτων ἐμνήσθην, προειπὼν ὡς περὶ διαλλαγῶν ποιήσομαι τοὺς λόγους. Οὐ γὰρ ἵνα πρὸς τὰς ἄλλας διαβάλω τὴν πόλιν τὴν Λακεδαιμονίων, ἔτως εἴρηκα περὶ αὐτῶν· ἀλλ' ἵνα αὐτὰς ἐκείνας παύσω, καθ' ὅσον ὁ λόγος δύναται, τοιαύτην γνώμην ἔχουσας. Ἐστι δ' οὐχ οἷόν τε ἀποτρέπειν τῶν ἁμαρτημάτων, οὐδ' ἑτέρων

tiam maximam conſequantur. Atqui quomodo non eſt abſurdum, Græcorum principes unum quidem vitum tot hominum dominum conſtituere, quorum ne numerum quidem invenire facile eſt: maximas vero urbium ne quidem ſui juris eſſe pati, ſed ut ſerviant cogere, aut maximis eas calamitatibus circumdare? Jam autem illud omnium acerbiſſimum eſt, quum quis viderit eos, qui principatum ſibi vendicant, contra Græcos tantum non quotidie exercitum ducere, cum Barbaris vero in omne tempus ſocietatem iniiſſe.

Neque vero quiſquam me putet irato eſſe animo, quia de his aſperius mentionem feci, præfatus me de reconciliatione verba facturum. Non enim, ut apud alios urbem Lacedæmoniorum accuſem, ita de his rebus dixi; ſed ut eos ipſos avertam, quantum oratio poteſt, ab hujuſmodi animo. Fieri autem non poteſt ut

πεφύξεων

πράξεων πείθειν ἐπιθυμεῖν, ἢν μή τις ἐρρωμένως ἐπιμέμψηται τοῖς ἁμαρτάνουσι. Χρὴ δὲ καταγορεῖν μὲ ἡγεῖσθαι τοὺς ἐπὶ βλάβῃ λοιδορουμένους, νουθετεῖν δ' τοὺς ἐπ' ὠφελείᾳ τοιαῦτα πράττοντας. Τὸν γὰρ αὐτὸν λόγον οὐχ ὁμοίως ὑπολαμβάνειν δεῖ, μὴ μᾶ τ αὐτῆς διανοίας λεγόμενον. Επεὶ κ τοῦτ' ἔχομεν αὐτοῖς ἐπιμεῖν, ὅτι τῇ μὲ αὐτῶν πόλει τοὺς ὁμόρους εἰλωτεύειν ἀναγκάζουσι τῷ δ κοινῷ τῶν συμμάχων οὐδὲν τοιοῦτον καταστρώζουσιν, ἐξ ὧν ἔσται αὐτοῖς τὰ πρὸς ἡμᾶς διαλυσαμένοις, ἅπαντας τοὺς Βαρβάρους * περιοίκους ὅλης τ Ελλάδ καταστῆσαι. Καί τοι χρὴ τοὺς φύσει, μὴ διὰ τύχην μέγα φρονοῦντας, τοιούτοις ἔργοις ἐπιχειρεῖν πολὺ μᾶλλον, ἢ τοὺς νησιώτας δασμολογεῖν· ὃς ἄξιόν ἐστιν ἐλεεῖν,

a peccatis quis deterreat, aut ad actiones alias expetendas inducat, nisi peccantes acriter objurgaverit. Oportet autem existimare eos accusare, qui lædendi causâ convitiantur, admonere vero qui eadem ob utilitatem *audientium* faciunt. Eundem enim sermonem eodem modo non interpretari oportet, si non eodem animo dicatur. Nam & illud iis objicere possumus, quod scilicet suæ ipsorum urbi vicinos tanquam mancipia servire cogant, communitati vero sociorum nihil tale parent, ex quo ipsis licuerit, cum controversias nostras composuerint, omnes Barbaros totius Græciæ servos facere. Atqui oportet eos, qui naturâ non fortunâ superbiunt, talia facta multo potius suscipere, quam insulares exactionibus vexare; quorum misereri æquum est, dum videant alios quidem propter

* περιοίκους] Id est εἰλωτεύειν ὅλη τῇ Ελλάδι ἀναγκάσαι. More Laconico, ut dicit in Epistolis ad Philippum. Δοῦλοι, θεραπόντες, ἀνδράποδα, οἰκέται, generalia nomina sunt: εἴλωτες, πενέσται, κλαρῶται, περίοικοι, peculiaria. Περίοικοι proprie sunt accolæ finitimi. Hic vero ἀντὶ δούλων κ ἀνδραπόδων usurpatur, ut scilicet Barbari non suos agros teneant, sed coloni sint, & villici Græcorum. *W.*

ὁρῶντας

ὁρῶντας τὰς μὲ διὰ πανιότητα τ γῆς τὰ ἔρη γεωργεῖν ἀναγκαζομένους, * τὰς ὴ Ηπειρώτας δι' ἀφθονίαν χώρας τῳ μὲ πλείστῳ αὐτῆς ἀργὸν πειορῶντας, ἐξ ἧς ὴ καρπῶν ὴ τοσοῦτον πλοῦτον κεκτημένους.

Ηγοῦμαι δ' εἴ τινες ἄλλοθέν ποθεν ἐπελθόντες θεαταὶ γένοιντο τῶν παρόντων πραγμάτων, πολλὴν ἂν αὐτὰς καταγνῶναι μανίαν ἀμφοτέρων ἡμῶν, οἵ τινες ἔτω περὶ μικρῶν κινδυνεύομεν, ἐξὸν ἀδεῶς πολλὰ κεκτῆσθ· καὶ τὴν ἡμετέραν αὐτῶν χώραν διαφθείρομεν, ἀμελήσαντες τ τὴν Ασίαν καρπῶσθ. Καὶ τῷ μὲ ἀδέν ἐστι πρεσβυτέρον, ἢ σκοπεῖν ἐξ ὧν ἀδέποτε παυσόμεθα πολεμοῦντες πρὸς ἀλλήλους· ἡμεῖς ὴ τοσούτῳ δέομεν ζυγχέειν τὶ τῶν ἐκείνῳ πραγμάτων, ἢ ποιεῖν σασιάζειν, ὥστε κὴ τὰς διὰ τύχας αὐτῷ γεγενημένας ταραχὰς διαλύειν

agri penuriam coactos montes colere, eos vero qui in continenti habitant, propter regionis abundantiam, maximam ipsius partem incultam negligere, ex eâ vero quam colunt tantas opes possidere.

Arbitror vero, si qui aliunde profecti spectatores fierent rerum præsentium, eos multæ insaniæ utrosque nostrûm condemnaturos, qui adeo de rebus parvis periclitamur, cum liceat secure multa possidere: & nostram ipsorum regionem populamur, neglecto ex Asiâ fructu capiendo. Et illi quidem *(Regi Persarum)* nihil potius est, quam spectare quo pacto nunquam desinamus inter nos conflictari; nos autem tantum abest ut ullas ipsius res conturbemus, aut seditiones excitemus, ut etiam tumultus, qui ipsi per fortunam acciderint, componere conemur. Qui & exercituum

* τὰς δὲ Ηπειρώτας] Τὰς ἐν τῇ τῶν Περσῶν ἀρχῇ καλοικεῖσθαι. Est Ηπειρος ἡ Ασία Isocrati, propter amplissima terrarum spatia. *W.*

ἐπιχει-

ἐπιχειρῶμεν. * Οἵ τινες καὶ τοῖν στρατοπέδοιν τοῖν περὶ Κύπρον, ἐῶμεν αὐτὸν τῷ μὲν χρῆσθαι, τὸ δὲ πολιορκεῖν, ἀμφοτέροιν αὐτοῖν ὀκ ὀλίγοιν. † Οἵτε γὰρ ἀφεστῶτες πρὸς ἡμᾶς τε οἰκείως ἔχουσι, καὶ Λακεδαιμονίοις σφᾶς αὐτοὺς ἐνδιδόασι· τῶν τε μετὰ ‡ Τιριβάζου στρατευομένων, καὶ ἐκ πεζοῦ τὸ χρησιμώτατον ὀκ τῶνδε τῶν τόπων ἤθροισται, καὶ ἐκ ναυτικοῦ τὸ πλεῖστον μέρος ἀπ' Ιωνίας συμπέπλευκεν· οἳ πολὺ ἂν ἥδιον κοινῇ τὴν Ασίαν ἐπόρθουν, ἢ πρὸς ἀλλήλους ἕνεκα μικρῶν ὀκινδυνεύουν. Ὧν ἡμεῖς ὀδεμίαν ποιούμεθα πρόνοιαν, ἀλλὰ περὶ τῶν μὲν Κυκλάδων νήσων ἀμφισβητοῦμεν, τοσαύτας δὲ τὸ πλῆθος τριήρεις καὶ τηλικαύτας τὸ μέγεθος δυνάμεις, ὅτως εἰκῇ τῷ Βαρβάρῳ παραδεδώκαμεν. Τοιγαροῦν τὰ μὲν ἔχει, τὰ δὲ

Cypriorum finimus illum hoc quidem uti, alterum obsidione premere, quum ipsorum ambo e Græciâ sint *collecti*. Nam & qui defecerunt erga nos amico sunt animo, & Lacedæmoniis seipsos committunt: nec non e Tiribazi militibus ac copiis pedestribus præstantissimi quique ex his locis congregati sunt, & navalium copiarum pars maxima ab Ioniâ una navigavit: qui multo libentius conjunctim Asiam vastarent, quam contra se invicem pro rebus parvis pugnarent. Quorum nullam nos curam habemus, sed de Cycladibus quidem insulis rixamur, triremes vero tot numero, & tam ingentes copias adeo temere Barbaro tradidimus. Itaque alia ille tenet, alia occupaturus est, aliis vero

* Οἵ τινες καὶ τοῖν στρατοπέδοιν] Hæc non melius explicari possunt, quam si legas Evagoræ encomium. *W.*

† Οἵ τε γὰρ ἀφεστῶτες] Salaminii & Evagoras, quem quidem civitate & statuâ donârunt Athenienses. *W.* De hoc bello vid. Diod. Sic. lib. 15. fol. 328.

‡ Τιριβάζου] Apud Xenophontem vocatur Τηρίβαζος, erat autem Satrapa Persicus, quocum Antalcidas de fœdere ineundo egit.

μέλλει,

μέλλει, τοῖς δ' ἐπιβαλόμενοι, δικαίως ἁπάντων ἡμῶν καταφρονηκώς. *Διαπέπρακται γὰρ, ὃ τῶν ἐκείνῳ προγόνων οὐδεὶς πώποτε. Τήν τε γὰρ Ασίαν διωμολόγηται παρ' ἡμῶν καὶ παρὰ Λακεδαιμονίων Βασιλέως εἶναι· τάς τε πόλεις τὰς Ελληνίδας οὕτω κυρίως παρείληφεν, ὥστε τὰς μὲν αὐτῶν καταskάπτειν, ἐν δὲ ταῖς ἀκροπόλεις τειχίζειν.

Καὶ ταῦτα πάντα γέγονε, διὰ τὴν ἡμετέραν ἄνοιαν, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν ἐκείνου δύναμιν. Καί τοι τινὲς θαυμάζουσι τὸ μέγεθος τῶν Βασιλέως πραγμάτων, καὶ φασιν αὐτὸν εἶναι δυσπολέμητον, διεξιόντες ὡς πολλὰς τὰς μεταβολὰς ἐν τοῖς Ελλησι πεποίηται. Εγὼ δ' ἡγοῦμαι μὴ ταῦτα τοὺς λέγοντας οὐκ ἀποτρέπειν, ἀλλ' ἐπισπεύδειν τὴν στρατιάν. Εἰ γὰρ, ἡμῶν ὁμονοησάντων [1] ἁπάντων, αὐτὸς ἐν ταραχαῖς ὢν χαλεπὸς ἔσται [2] πρὸς

insidiatur, jure nobis omnibus contemptis. Perfecit enim, quod majorum suorum nemo unquam. Asiam enim Regis esse & a nobis & a Lacedæmoniis concessum est: urbesque Græcas adeo domini ritu occupavit, ut alias quidem earum demoliatur, in aliis vero arces condat.

Et hæc omnia acciderunt per nostram imprudentiam, non per ipsius potentiam. Atqui nonnulli admirantur rerum Regis magnitudinem, dicuntque eum bello difficulter peti posse, narrantes quod mutationes multas inter Græcos effecerit. Ego autem arbitror eos qui hæc dicunt, non dehortari, sed expeditionem accelerare. Nam si, dum nos omnes consentiamus, ipse inter turbas vitam agens

[1] Apud Ald. deest ἁπάντων. [2] πρὸς τὸ πολεμεῖν in aliis fere omnibus Cod.

* Διαπέπρακται γὰρ &c.] Intelligendum est fœdus prævaricatione Antalcidæ factum, quod Græci admiserunt, alii satietate belli, alii metu. *W.* De hoc fœdere vid. Xenoph. Ελλην. lib. 5. cap. 1. p. 289. Edit. Oxon. 1700. & Diod. Sic. lib. 14. fol. 319.

πολεμεῖν·

πολεμεῖν· ἥπερ σφόδρα χρὴ δεδιέναι τὸν καιρὸν ἐκεῖνο
ὅταν τὰ μὲν τῶν Βαρβάρων καλασῇ, καὶ διὰ μιᾶς γνώ
γνώμης, ἡμεῖς δ' πρὸς ἀλλήλους ὥσπερ νυῦ πολεμικῶ
ἔχωμεν. Οὐ μὴν, οὐδ' εἰ συναγορεύσι τοῖς ὑπ' ἐμ
λεγομένοις, ἀδ' ὡς ὀρθῶς περὶ τ ἐκείνε δυνάμεως γ
νώσκουσιν. Εἰ μὲ γὰ ἀπέφαινον αὐτὸν ἅμα ταῖν πο
λέοιν ἀμφοτέραιν πρότερόν πο τειλεγμημένον· εἰκότω
ἂν ἡμᾶς καὶ νυῦ ἐκφοβεῖν ἐπεχείρει. Εἰ δ' τοῦτο μὲ μη
δέπο τε γέγονεν, ἀνλιπάλων δ' ὄντων ἡμῶν καὶ Λακεδαι
μονίων, προσθέμενο τοῖς ἑτέροις, ὀπικυδέσερα τὰ πράγ
ματα τούτων ἐποίησεν· ἀδέν ἐστι τοῦτο σημεῖον τῆς ἐκεί
νε ῥώμης. Εν γὰρ τοῖς τοιούτοις καιροῖς, πολλάκις μι
κραὶ δυνάμεις μεγάλας ῥοπὰς ἐποίησαν· ἐπεὶ καὶ πρὸ
Χίων ἔχοιμ' ἂν τοῦτον τ λόγον εἰπεῖν, * ὡς ὁποτέροις ἐκ
εῖνοι προσθέσθαι βουληθεῖεν, ὅτοι καὶ θάλατταν κρείττους

difficile bello peti poterit; certe tempus illud perquam timere oportet, quum res quidem Barbarorum conſtitutæ fuerint, & geſtæ unanimiter, nos vero in nos invicem, ut nunc, hoſtili animo. Atqui licet ii confirment ea quæ a me dicta ſunt, tamen ne ſic quidem recte de ipſius potentiâ ſentiunt. Nam ſi oſtenderent eum utraſque ſimul urbes unquam prius ſuperâſſe, merito quidem etiamnum nos terrere aggrederentur. Si vero hoc nunquam accidit, nobis autem ac Lacedæmoniis digladiantibus, ipſe cum alteris conjunctus, eorum res effecerit florentiores; hoc nullum eſt ſignum ipſius potentiæ. Nam hujuſmodi temporibus, ſæpius parvæ vires magna momenta *ad res huc illucve impellendas* fecerunt: cum & de Chiis hoc poſſem dicere, quod cum utris illi ſe jungere vellent, ii in mari potentiores eſſent. At non ac

* ὡς ὁποτέροις] Εἴτε τοῖς Αθηναίοις, εἴτε τοῖς Λακεδαιμονίοις. *W.*

ῆσαν. Αλλὰ γὰρ οὐκ ἐκ τούτων δίκαιόν ἐστι σκοπεῖν τὴν Βασιλέως δυνάμιν, ἐξ ὧν μεθ' ἑκατέρων γέγονεν, ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτὸς ὑπὲρ ἑαυτοῦ πεπολέμηκεν.

Καὶ πρῶτον μὲν * ἀποστάσης Αἰγύπτου, τί διαπέπραχε πρὸς τὰς ἔχουσας αὐτήν; Οὐκ ἐκεῖνος μὲν ὑπὲρ τοῦ πόλεμον τοῦτον καλέσεμψε τοὺς ἀνδοκιμωτάτους Περσῶν, Ακροκόμαν, καὶ Τιθραύστην, καὶ Φαρνάβαζον; Οὗτοι δὲ τρία ἔτη μείναντες, καὶ πλείω κακὰ παθόντες ἢ ποιήσαντες, τελευτῶντες ὅτως αἰσχρῶς ἀπηλλάγησαν, ὥστε τοὺς ἀφεστῶτας μηκέτι τὴν ἐλευθερίαν ἀγαπᾶν, ἀλλ' ἤδη καὶ τῶν ὁμόρων ζητεῖν ἐπάρχειν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπ' Εὐαγόραν στρατεύσας, ὃς ἄρχει μὲν μιᾶς πόλεως τῶν ἐν Κύπρῳ, † ἐν δὲ ταῖς ξυνθήκαις ἐκδοτός ἐστιν·

quum est ex eo potentiam Regis spectare, quando cum alterutris conjunctus erat, sed inde quando ipse per se sui gratiâ bellum gessit.

Et primum quidem cum Ægyptus defeciſſet, quid factum est contra eos qui ipsam occupârant? Annon ille in hoc bellum celeberrimos Persarum emisit Acrocomam, & Tithraustem, & Pharnabazum? Ipsi autem cum tres annos ibi mansissent, & plura mala essent passi, quam quæ intulerant, tandem ita turpiter discesserunt, ut qui defecerant, non amplius libertate contenti sint, sed jam vicinis quærant imperare. Postea vero contra Evagoram exercitu misso, qui uni tantum urbi in Cypro imperat, & in fœ-

* ἀποστάσης Αἰγύπτου] Narrat Herodotus Ægyptum regno Persarum adjeciſſe Cambyses: cujus defectio apud Diodorum Sic. lib. 11. fol. 54. 57. describitur. Qui quidem ait Artaxerxem in Ægyptum duces misisse Artabazum & Megabyzum.

† ἐν δὲ ταῖς συνθήκαις ἐκδοτός ἐστιν] Hesychius significat Græcos excluſisse fœdere Evagoram, & Regis potestati permisisse, repudiatâ ejus defensione. Ulpianus in oratione πρὸς Λεπτίνην ait ὁ Ἀνταλκίδας ἐστὶν ὁ τὴν αἰσχρὰν εἰρήνην πρὸς Βασιλέα τὸν μέγαν σπεισάμενος· ἐν ᾗ τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ κατοικοῦντας Ἕλληνας ἐκδοτοὺς τῷ Βαρβάρῳ ποιήσας. *W.*



* οἰκῶν

* οἰκῶν ὃ τὴν νῆσον † κᾀ μὴ θάλασσαν ‡ προδεδυσύχηκεν, ὑπὲρ δὲ τῆς χώρας τριχιλίους ἔχει μόνον στελλασάς· ἀλλ' ὅμως ὅτω ταπεινῆς δυνάμεως ὁ δυνατὸν στεριγνέσθαι βασιλοῦς στολεμῶν, ἀλλ' ἤδη μὴ ἓξ ἔτη || διατετριφεν· εἰ δ' δεῖ τὰ μέλλοντα τοῖς γεγυμνασμένοις τεκμαίρεσθαι, στολὺ στλεῖον ἐλπίς ἐστιν, ἕτερον ἀποσῆναι, στρὶν ἐκεῖνον ἐκπολιορκηθῆναι· τοιαῦ) βραδυτῆτες ἐν τ στράξεσι τ βασιλέως ἔνεισιν. Εν δ' τῷ στολέμῳ τῷ στρὶ [1] Κνίδον, ἔχων μὲ τὰς Λακεδαιμονίων ξυμμάχους εὐνους, § διὰ τὴν χαλεπότητα τ στολιτειῶν, χρώμενο· δ' ** ταῖς ὑπηρεσίαις τ

dere deditus est; cum vero insulam teneat, cladem prius per mare acceperat, & pro regionis defensione tres mille cetratos duntaxat habeat: attamen potentiam adeo humilem non potest Rex bello superare, sed jam sex annos absumpsit: si vero æquum sit circa futura e præteritis conjecturam facere, multo potius sperandum est alium defecturum, priusquam ille fuerit expugnatus: tales moræ res Regis impediunt. In bello autem circa Cnidum gesto, cum Lacedæmoniorum socios haberet ipsi benevolos, propter asperitatem gubernationum, uteretur autem ministeriis

[1] Ῥόδον apud Ald.

* οἰκῶν δὲ τὴν νῆσον] Non satis assequor cur additum sit οἰκ. δὲ τὴν νῆσ. nisi forte propterea ut significet Evagoram in mediis hostibus (Cyprus enim Persis parebat) habitantem, tamen Regi restitisse: vel quod ipsa maris vicinia ei esset calamitosa, quia tam immensis Regis classibus par esse nequibat. *W.*

† καὶὰ μὴ θάλασσ.] Vid. Diod. Sic. lib. 15. fol. 329.

‡ προδεδυσύχηκεν] Sequitur τρισχιλίους εἶχε: quid si aut προδεδυσυχήκει, aut ἔχει, quod magis placet? loquitur enim de bello adhuc durante. *W. in Cast.*

|| διαλέτριφεν] In Evagora ad decimum annum durâsse id bellum scribitur, nec quid contra eum Regis copias profecisse.

§ διὰ τὴν χαλεπότητα] Δεκαδαρχίαι intelligantur, de quibus supra dictum est, quæque a Plutarcho in vitâ Lysandri describuntur. *W.*

** ταῖς ὑπηρεσίαις] *Ministeriis.* Sed rectius ὑπειρεσίαις per ει syllabâ

παρ

παρ' ἡμῶν, στρατηγὸντος ἢ αὐτῷ [1] Κόνωνος, ὃς ἦν ὑπομελέστατος μὲν τῶν στρατηγῶν, πιστότατος ἢ τοῖς Ἕλλησιν, ἐμπειρότατος ἢ τῶν πρὸς τὸν πόλεμον κινδύνων· τοιοῦτον λαβὼν ζωγαγωνιστὴν, * τρία μὲν ἔτη πρεσβεύδε τὸ ναυτικὸν τὸ περὶ τὴν Ασίαν ὑπὸ τεττάρων ἑκατὸν μόνον πολιορκούμενον, πεντεκαίδεκα δὲ μισθῶν τοὺς στρατιώτας τοῦ μισθὸν ἀπεστέρησεν. Ωστε τὸ μὴ ἐπ' ἐκείνῳ, πολλάκις ἂν διελύθησαν· διὰ δὲ τὸν ἐφεστῶτα κίνδυνον, † ἢ τὴν συμμαχίαν τὴν περὶ Κόρινθον συστᾶσαν, ‡ μόλις ποτὲ ναυμαχοῦντες ἐνίκησαν.

nostris, & Conon quoque pro illo exercitum duceret, qui inter imperatores quidem diligentissimus fuit, Græcis vero fidelissimus, expertissimusque belli periculorum: talem nactus auxiliatorem, tres quidem annos copias navales Asianas passus est a triremibus centum solummodo obsideri; mensium autem quindecim stipendio milites fraudavit. Adeo ut quod ad illum quidem attinebat, sæpius essent dissoluti; sed propter imminens periculum, & societatem ad Corinthum constitutam, vix tandem navali prælio vicerunt.

[1] Κίμωνος apud Ald.

secundâ, ut a Suida scribitur, *remigiis*. Sic & ὑποσελικὸν *parvum navigium*: & ὑποσέσιον *pulvinus nauticus*. *W*.

* τρία μὲν ἔτη πρεσβεύδε] Id factum fuisse ait Wolfius a Pharace Lacedæmoniorum Navarcho. Quem tamen narrat Diod. Sic. lib. 14. fol. 297. Cononem solummodo apud Caunum oppugnasse: subvenientibus autem Artapherne & Pharnabazo statim obsidionem solvisse.

† ἢ τὴν συμμαχίαν] Agesilao Asiam vastante, Rex Persarum triginta millia Daricorum inter Græcos distribuit, quâ largitione corrupti Athenienses, Bœoti, Argivi, Corinthii, Lacedæmonios initâ conspiratione oppugnârunt, ut Agesilaum ad tuendam patriam revocare cogerentur. *W*. Vid. Xenoph. lib. 3. Ελλην. cap. 5 & Diod Sic. lib. 14. fol. 300. qui de auro, quod in Græciam misisse a Xenophonte fertur Tithraustes, non meminit.

‡ μόλις ποτὲ ναυμ.] De victoriâ, quam Pharnabazus ope Cononis a Lacedæmoniis apud Cnidum reportavit, vid. Diod. Sic. lib. 14. fol. 302.

Καὶ ταῦτ' ἐστὶ τὰ βασιλικώτατα καὶ σεμνότατα τῶν ἐκείνῳ πεπραγμένων, καὶ περὶ ὧν ἁπάντες παύονται λέγοντες, οἱ βουλόμενοι τὰ τῶν Βαρβάρων μεγάλα ποιεῖν. Ὡς' οὐδεὶς ἂν ἔχοι τοῦτ' εἰπεῖν, ὡς οὐ δικαίοις χρῶμαι πρὸς παραδείγμασιν, οὐδ' ὡς ἐπὶ μικροῖς διατρίβω, τὰς μεγίστας τῶν πράξεων παραλιπών. Φεύγων γὰρ ταύτην τὴν αἰτίαν, τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων διῆλθον· οὐκ ἀμνημονῶν οὐδ' ἐκείνων, * ὅτι Δερκυλλίδας μὲν χιλίους ἔχων ὁπλίτας † τῆς Αἰολίδος ἐπῆρξε· Δράκων δὲ ‡ Ἀταρνέα καταλαβὼν, καὶ τετρακισχιλίους πελτασὰς συλλέξας, τὸ Μύσιον πεδίον ἀνάστατον ἐποίησε· ¹ Θίμβρων δὲ ὀλίγῳ πλείους τούτων || διαβιβάσας, τὴν Λυδίαν πᾶσαν ἐπόρθησεν·

Et hæ ſunt maxime Regiæ & celeberrimæ inter ipſius res geſtas, ac de quibus nunquam deſiſtunt loqui, qui res Barbarorum volunt magnificare. Quare nemo hoc poſſit dicere, quod non juſtis utar exemplis, aut quod rebus parvis immorer, maximis relictis. Nam ut hanc criminationem fugerem, præclariſſima facta recenſui: non oblitus etiam eorum, quod *ſcilicet* Dercyllidas mille armatis inſtructus Æolidem occupârit: Draco vero Atarneo capto, & tribus millibus cetratis collectis, Myſium campum funditus devaſtârit: Thimbro vero paulo plures hiſce cum trajeciſſet, totam Lydiam depopulatus ſit: Ageſilaus autem

¹ Θίβρων apud Ald. & in Cod. Coll. N.

* ὅτι Δερκυλλίδας &c.] De rebus geſtis Dercyllidæ, Draconis, Thimbronis, & Ageſilai, conſulantur Xenophontis Ἑλλην. lib. 3. & 4. Conſulatur Diod. Sic. de Dercyllida Lacedæmoniorum duce lib. 14. fol. 266. De Thimbrone lib. 14. fol. 265.

† τῆς Αἰολίδος] Æolis, ſive Æolia, minoris Aſiæ provincia inter Loniam & Troadem. *W.*

‡ Ἀταρνέα] Ὁ Ἀταρνεὺς vel τὰ Ἄταρνα (ut eſt apud Stephanum) urbs Myſiæ, quæ provincia eſt Phrygiæ, finitima Helleſponto, qui Aſiam & Europam dirimit, anguſto freto interfluente. *W.*

|| διαβιβάσας] Ναυσὶ δηλονότι διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου διαγαγών. *W.*

* Αγη-

*Ἀγησίλαος ὢν τῷ Κύρῳ στρατοπέδῳ χρώμενος, μικρὸν δεῖν ἅπασαν ἐντὸς Ἁλυος χώρας ἐπάσης ἐκράτησε. Καὶ οὐδὲ τὴν στρατιὰν τὴν μετὰ Βασιλέως ὠφειπολοῦσαν, οὐδὲ τοὺς Περσῶν ἀνδρείαν ἄξιον φοβηθῆναι. Καὶ γὰρ ἐκεῖνοι φανερῶς ἐπεδείχθησαν ὑπὸ τῷ Κύρῳ ζωναναβαίνων, οὐδὲν βελτίους ὄντες τῶν ἀπὸ θαλάττης. Τὰς μὲν γὰρ ἄλλας μάχας ὅσας ἐτλήθησαν ἐῶ, καὶ τίθημι στασιάζειν αὐτοὺς, καὶ μὴ βούλεσθαι προθύμως πρὸς τὸν ἀδελφὸν τοῦ Βασιλέως διακινδυνεύειν. Ἀλλ' ἐπειδὴ Κύρος τελευτήσαντος, ζωὴν ἄπαντες οἱ τοὺς Ἀσίαν κατοικοῦντες, ἐν τοιούτοις τοῖς καιροῖς οὕτως αἰσχρῶς ἐπολέμησαν, ὥστε μηδένα λόγον ὑπολείπειν τοῖς εἰθισμένοις τοὺς τῶν Περσῶν [1] ἀνδρείαν ἐπαινεῖν. †Λαβόντες γὰρ ἑξακισχιλίους τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἀρισίν-

Cyri exercitu uſus, totam intra Halyn fluvium regionem propemodum occupârit. Neque vero exercitum qui circa Regem eſt, nec Perſarum fortitudinem æquum eſt ut pertimeſcamus. Illos enim clare oſtenſum eſt ab iis qui cum Cyro aſcenderunt, nihilo meliores eſſe quam ſunt maris accolæ. Cæteras enim pugnas quibus victi ſunt prætermitto, & ſuppono eos ſeditioſos fuiſſe, nec voluiſſe alacriter contra regis fratrem pugnare. Poſtquam vero, Cyro jam mortuo, congregati eſſent omnes qui Aſiam colunt, illis temporibus adeo turpiter præliati ſunt, ut ne verbum quidem reliquerint iis qui ſoliti ſunt Perſarum virtutem laudare. Sex mille Græcos enim cum deprehendiſſent, non e præ-

[1] ἀνδρείαν in aliis Cod.

* Ἀγησίλαος δὲ τῷ Κύρῳ] Conſulatur de hoc vita Ageſilai, a Xenophonte & Plutarcho deſcripta, item Ἀνάβασις Κύρου. *W.*

† Λαβόντες γὰρ ἑξακισχιλίους] Intelligendi ſunt milites Græci, qui fuerunt, ut Xenophon ſcribit, ἀσπὶς μύρια καὶ τετρακόσιοι· πελτασταὶ δὲ δισχίλιοι, καὶ τετρακόσιοι. Plures autem quam 6000 in Græciam rediiſſe videntur. Illos igitur 12800 Clearchus Lacedæmonius exul ad

δλω μὴ ἀπιλελεγμένους, ἀλλ' οἱ * διὰ φαυλότητα οὐ δ ἑαυτῶν πόλεσιν οὐχ οἷοίτ' ἦσαν ζῆν, ἀπείρους μὲν τ χώρας ὄντας, ἐρήμους δὲ συμμάχων γεγυμνωμένους, † προδεδομένους δὲ ὑπὸ τ ζωναναβάντων, ‡ ἀπεστερημένους δὲ τ στρατηγ, μεθ' οὗ ζωηκολούθησαν· τοσοῦτον ἥττους αὐτῶν ἦσαν, ὥσθ' ὁ Βασιλεὺς ἀπορήσας τοῖς παροῦσι πράγμασι, καὶ καταφρονήσας τῆς περὶ αὐτὸν δυνάμεως, τὰς ἀρχούσας τὰς τῶν Ελλήνων ὑποπτόνδας συλλαβεῖν ἐτόλμησεν, ὡς εἰ τοῦτο ποήσαιμήσαι, συνταράξων τὸ στρατόπεδον, καὶ μᾶλλον εἵλετο περὶ τοὺς Θεοὺς ἐξαμαρτεῖν, ἢ πρὸς ἐκείνους ἐκ τοῦ φανεροῦ διαγωνίσασθαι. Διαμαρτὼν δὲ || τῆς ἐπιβουλῆς, καὶ τῶν στρατιωτῶν συμμεινάντων,

stantissimis electos, sed qui propter nequitiam non possent in suis ipsorum urbibus vitam agere, ignaros quidem regionis, desertos autem a sociis, proditos vero ab illis qui una ascenderant, & imperatore orbatos quem comitabantur: tanto tamen his inferiores erant, ut Rex rebus suis diffisus, & copiis quæ cum ipso erant contemptis, principes Græcorum contra fidem datam comprehendere ausus sit, quasi, si hoc modo religionem violaverit, exercitum conturbaturus, magisque elegerit in Deos peccare, quam cum illis aperto Marte dimicare. Cum autem insidias minus prospere struxisset, & milites perstarent, ac fortiter calamitatem sus-

Cyrum juniorem deduxit, & illo interfecto perfide & ipse occisus est a Persis. Reliquos post varias ærumnas Xenophon in Græciam reduxit, exilio mulctatus ob oppugnatum Artaxerxem fœderatum Græcorum & Athenienſium. *W.*

* διὰ φαυλότητα] Sive improbitas, sive egestas intelligatur, ac potius utraque. *W.*

† προδεδομένους δὲ ὑπὸ τῶν συν.] Tissaphernes & reliqui Cyrum sequuti intelligantur. *W.*

‡ ἀπεστερημένους δὲ τοῦ στρ.] Cyrus potius quam Clearchus intelligatur. *W.*

|| τῆς ἐπιβουλῆς;] Quid si ἐπιβολῆς? Sed utroque modo sententia constat, sive insidiæ sive conatus irritus intelligatur. *W. in Coaſt.*

καὶ

κὴ καλῶς ἐνεχκάλων τῷ συμφορᾷ· ἀπιδσιν αὐτοῖς Τισαφέρνλω κ τὺς ἱππέας ζωέπεμψεν, ὑφ' ὧν ἐκεῖνοι πᾶσαν ἐπιβελδόμλοι τὴν ὁδὸν, ὁμοίως διεπορδύθησαν, [1] ὥσπερανεὶ προπεμπόμλοι· μάλισα μὲ φοβέμλοι τὴν ἀοίκητον τ χώρας, μέγισον τ ἀγαθῶν νομίζονλες εἰ τ πολεμίων ὡς πλείσοις ἐντύχοιεν. Κεφάλαιον τ εἰρημλύων· ἐκεῖνοι γὸ οὐκ ἐπὶ [2] μὲ λείαν ἐλθόντες, ἀδὲ κώμλω καλαλαβόντες, ἀλλ' ἐπ' αὐτὸν τ Βασιλέα σρατδύσανλες, ἀσφαλέσερον καλέβησαν τ πρὸ φιλίας [3] αὐτὸ πρεσβδύντων. Ωσέ μοι δοκδσιν ἐν ἅπασι τοῖς τόποις σαφῶς ἐπιδεδεῖχθαι τὴν αὐτῶν μαλακίαν. Καὶ γὸ ἐν τῇ πλησίον τ Ασίας πολλὰς μάχας ἥτλω)· κ διαβάντες εἰς τλὸ Εὐρώπλω, δίκλω ἔδοσαν. Οἱ μὲ γὸ αὐτῶν κακῶς ἀπώλονλο, οἱ δ' αἰσχρῶς ἐσώθησαν, κ τελδτῶντες ἐπ' αὐτοῖς τοῖς βασιλείοις καλαγέλασοι γεγόνασι.

tinerent; abeuntibus' illis Tiſſaphernem & equites immiſit qui ipſos comitarentur, a quibus illi per totum iter inſidiis petiti, *nihilominus* perinde perrexerunt, ac ſi in viam deducerentur: maxime quidem regionis partem incultam timentes, bonorum vero maximum id exiſtimantes ſi in quamplurimos hoſtium inciderent. Hoc autem caput eſt eorum quæ diximus: quod illi cum neque ad prædandum veniſſent, nec villam cepiſſent, ſed in Regem ipſum exercitum duxiſſent, tutius deſcenderint, quam qui amicitiæ ipſius gratiâ legati mittuntur. Adeo ut mihi videantur in omnibus locis ipſorum mollitiem clare manifeſtâſſe. Nam & in maritimis Aſiæ locis multis præliis victi ſunt; & in Europam cum tranſiiſſent, pœnas dederunt. Alii enim ex iis male perierunt, alii turpiter ſunt ſervati, & tandem ad ipſam regiam deridendi facti ſunt.

[1] ὥσπερ ἀνεὶ apud Ald. & in Cod. Coll. N. [2] ἐπιμέλειαν apud Ald. [3] αὐτῶν apud Ald.

Καὶ τούτων οὐδὲν ἀλόγως γέγονεν, ἀλλὰ πάντα εἰκότως ἀποβέβηκεν. Οὐδὲ γὰρ οἷόν τε τοὺς οὕτω τρεφομένους καὶ πολιτευομένους, οὔτε τὴν ἄλλην ἀρετῆς μετέχειν, οὔτ' ἐν ταῖς μάχαις τρόπαιον ἱστάναι τῶν πολεμίων. Πῶς γὰρ ἂν ἐν τοῖς ἐκείνων ἐπιτηδεύμασιν ἐγγένοιτο δυνατὸν εἶναι; ἂν ἡ τραφεὶς δεινὸς, ἢ τραφεὶς ἀγαθός; Ὧν τὸ μὲν πλεῖστόν ἐστιν ὄχλου ἄτακτου, καὶ κινδύνων ἄπειρου, πρὸς μὲν τὸν πόλεμον ἀνελευθέρου, πρὸς δὲ τὴν δουλείαν ἄμεινον τῶν παρ' ἡμῖν οἰκετῶν πεπαιδευμένου. Οἱ δὲ ἐν ταῖς μεγίσταις δόξαις ὄντες αὐτῶν, ἐμπαλὼς μὲν οὐδὲ κοινῶς οὐδὲ πολιτικῶς οὐδὲ πώποτ' ἐβίωσαν· ἅπαντα δὲ τὸν χρόνον διάγουσιν, εἰς μὲν τοὺς ὑβρίζοντες, τοῖς δὲ δουλεύοντες, [1] ὥσπερ ἄνθρωποι μάλιστα τὰς φύσεις διεφθαρμένοι· * καὶ τὰ μὲν

Et horum nihil temere accidit, ſed omnia jure meritoque evenerunt. Neque enim fieri poteſt ut ii qui ſic educantur, & tali reipub. formâ utuntur, aut aliâ *quâvis* virtute ſint præditi, aut in præliis trophæum devictis hoſtibus erigant. Quomodo enim ex ipſorum diſciplinâ poſſit oriri aut imperator egregius, aut miles bonus? Quorum pars maxima multitudo eſt inordinata, & periculorum inexperta, in bello quidem gerendo diſſoluta, ad ſervitutem vero melius quam ſunt noſtri famuli inſtituta. Qui vero ex iis in maximo honore ſunt, nunquam quidem æquabiliter, aut populariter, aut civiliter vixerunt: omnem vero ætatem agunt, in alios quidem contumelias inferendo, aliis vero ſerviendo, tanquam homines naturâ maxime cor-

[1] ὡς ἂν ἄνθ. in Cod. Coll. N.

* καὶ τὰ μὲν σώματα] Ad ornatum externum hæ deliciæ maxime pertinent: cum victus Perſarum olim frugalis fuerit: etſi illis temporibus, ſi Xenophonti credimus, jam veteris diſciplinæ magna labes facta fuerat, quam everſio regni non ita multo poſt ſecuta eſt. *W.*

σώματα

σώματα μὲν τὰς πλούτους τρυφῶντες, τὰς δὲ ψυχὰς διὰ τὰς μοναρχίας ταπεινὰς καὶ δειδεεῖς ἔχοντες· * ἐξεταζόμενοι δὲ πρὸς αὐτοῖς τοῖς βασιλείοις, καὶ προκυλινδούμενοι, καὶ πάντα τρόπον μικρὸν φρονεῖν μελετῶντες· θνητὸν μὲν ἄνδρα προσκυνοῦντες, † καὶ δαίμονα προσαγορεύοντες, ‡ τὸν δὲ Θεῶν μᾶλλον ἢ τῶν ἀνθρώπων καταφρονοῦντες. Τοιγαροῦν οἱ καταβαίνοντες αὐτῶν ἐπὶ θάλατταν, οὓς καλοῦσι σατράπας, ἃ καταισχύνουσι τὴν ἐκείνων παίδευσιν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἤθεσι τοῖς αὐτοῖς διαμένουσι· πρὸς μὲν τοὺς φίλους ἀπίστως, πρὸς δ' ἐχθροὺς ἀνάνδρως ἔχοντες, καὶ τὰ

rupti: & corpora quidem propter divitias luxui indulgentes, animis vero propter monarchiam humilibus & formidoloſis præditi: ut qui ad ipſam regiam præſtolentur, vel tanquam luſtratione factâ recenſeantur, & procumbant, & omni modo ut abjecto ſint animo meditentur: mortalem quidem virum adorantes, & Deum appellantes, Deos autem ipſos magis quam homines contemnentes. Quapropter qui ex iis ad mare deſcendunt, quos ſatrapas vocant, eorum inſtitutionem non dedecorant, ſed in iiſdem moribus permanent: erga amicos quidem infideliter, erga hoſtes vero effœminate ſe gerentes, & partim quidem

* ἐξελαζόμενοι] Non tam de inquiſitione in ſatrapas, ne quid inſidiarum faciant, occultique ferri geſtent (Dion tamen περὶ τυραννίδος ſcribit διερευνᾶσθαι τὰς προσιόντας τῷ Περσῶν βασιλεῖ, μή τις ἔχοι σίδηρον) quam de ſiſtendi ſeſe, & præſtolandi ad regiam neceſſitate, intelligo. Hoc in regnis honorificum putatur, habere aditum ad regiam, & verſari in palatio. Iſocrates vero, ut homo democraticus, ſervile id videri vult. Ἐξελαζόμενοι interpretantur ὁρώμενοι, ἀριθμούμενοι, ἐρευνώμενοι, δοκιμαζόμενοι. *W.*

† καὶ Δαίμονα] Fides ſit penes autorem. *W.*

‡ τῶν δὲ Θεῶν] Perſæ ignem ſacrum divinitus (ut tradunt) incenſum, *Horomaſdæ* nomine, in honorem Deorum adolebant, & Solem *Mithræ* nomine, adorabant: imagines autem & templa improbabant & vaſtabant; quo nomine videntur Iſocrati impii non minus quam ob perfidiam. *W.*

μὲν

μὲ ταπεινῶς, τὰ δ' ὑπερηφάνως ζῶντες· τῶν μὲ συμμάχων καταφρονοῦντες, τοὺς δὲ πολεμίους θεραπεύοντες. * Τὴν μέν γε μετ' Ἀγησιλάου στρατιὰν ὀκτὼ μῆνας ταῖς ἑαυτῶν δαπάναις διέθρεψαν· τοὺς δὲ ὑπὲρ αὐτῶν κινδυνεύσαντας ἑτέρους τοσούτου χρόνου τὸν μισθὸν ἀπεστέρησαν. Καὶ τοῖς μὲ † Κιθηνίην κατοικοῦσιν, ἑκατὸν τάλαντα διένειμαν· τοὺς δὲ μεθ' ἑαυτῶν εἰς Κύπρον στρατευσαμένους, μᾶλλον ἢ τοὺς αἰχμαλώτους ὕβριζον. Ὡς δ' ἁπλῶς εἰπεῖν, καθ' ἕκαστον, ‡ ἀλλ' ὡς ἐπὶ πολύ, τίς ἢ τῶν πολεμησάντων αὐτοῖς οὐκ εὐδαιμονήσας ἀπῆλθεν, ἢ τῶν ὑπ' ἐκείνοις γενομένων οὐκ αἰσχιστὰ τὸν βίον ἐτελεύτησεν; || Οὐ Κόνωνα μέν, ὃς ὑπὲρ τῆς Ἀσίας στρατηγήσας τὴν Λακε-

humiliter, partim vero ſuperbe viventes: ſocios quidem contemnentes, hoſtes vero colentes. Ageſilai quidem exercitum per octo menſes ſuis ſumptibus aluerunt: eos vero, qui pro ipſis periclitati ſunt, bis tanti temporis mercede privârunt. Et iis quidem qui Ciſthenem ceperunt centum talenta largiebantur: eos vero qui cum ipſis contra Cyprum militârunt, contumeliis magis quam captivos affecerunt. Ut autem uno verbo dicam, & non ſingulatim, ſed in genere, quis ex iis qui cum illis bellum commiſerunt non ditatus abiit, aut quis ex iis qui ſub ipſis erant non contumeliâ affectus vitam finivit? Annon Cononem, qui pro Aſiâ exercitum cum duxiſſet, Lacedæmoniorum

* Τὴν μέν γε μετ' Ἀγησιλάου] Factum hoc eſt pactione quâdam, ut incolumitati provinciæ conſuleretur. *W.*

† Κιθήνην] Urbem Æolidis hîc intellige. *W.*

‡ ἀλλ' ὡς ἐπὶ πολύ] Fug. ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. *W. in Caſt.*

|| Οὐ Κόνωνα] Xenophon ὁ Ελλην. cap. 8. ſcribit, Ο μέν τοι Τηρίβαζος &c. Καὶ τὸν Κόνωνα, ὡς ἀδικοῦντά τε Βασιλέα, καὶ ἀληθῆ λεγόντων Λακεδαιμονίων, εἶρξε. Wolfius ait Æmilium Probum ſcribere hunc, quod Græcis ſuis magis quam Perſis, quorum ſumptibus alebatur, faveret, ſuſpectum fuiſſe & clam occiſum.

δαιμονίαν

δαιμονίων ἀρχὴν κατέλυσεν, [1] ἐπὶ θανάτῳ συλλαβεῖν ἐτόλμησαν; * Θεμιστοκλέα δ', ὃς ὑπὲρ τ Ελλάδος αὐτὸς καταναυμάχησε, καὶ μεγίστων δωρεῶν ἠξίωσαν;

Καί τοι πῶς χρὴ τιμᾶν τούτων φιλίαν ἀγαπᾶν, οἳ τοὺς μὲν εὐεργέτας τιμωρῶνται, τοὺς δὲ κακῶς ποιοῦντας οὕτως ἐπιφανῶς κολακεύουσι; Περὶ τίνας δ' ἡμῶν οὐκ ἐξαμαρτάνουσι; Ποῖον δὲ χρόνον διαλελοίπασιν † οὐκ ἐπιβουλεύοντες τοῖς Ελλησι; Τί δ' οὐκ ἐχθρὸν αὐτοῖς ἐστι τ παρ' ἡμῖν· ‡ οἳ καὶ τὰ τ Θεῶν ἕδη καὶ τοὺς νεὼς συλᾶν ἐν τῷ πρόσθεν πολέμῳ καὶ καίειν ἐτόλμησαν; Διὸ καὶ τοὺς Ιωνας ἄξιον ἐπαινεῖν, ὅτι τ ἐμπρησθέντων ἱερῶν ἐπηρά-

imperium diſſolvit, ad cædem comprehendere auſi ſunt? Themiſtoclem vero, qui pro Græciâ cum ipſis navali prælio conflictatus erat, etiam maximis honorârunt præmiis?

Et quidem quomodo convenit eorum amicitiam expetere, qui benefactores quidem ſuppliciis afficiunt, iis autem qui mala inferunt adeo inſigniter adulantur? In quos vero noſtrûm non peccant? Quo autem tempore deſtiterunt Græcis inſidiari? Quid ex iis quæ apud nos ſunt non illis inimicum eſt: qui & Deorum ſedes & templa bello priore ſpoliare & comburere audebant? Quare Ionas oportet laudare, quod templis combuſtis diris devove-

[1] ἐπὶ θάναλον in aliis Cod.

* Θεμιστοκλέα δ'] Non utique id factum eſt propter navalem victoriam (quis enim ita inſaniat?) ſed quod aut callide ſimulârat ſe Xerxis incolumitati conſultum velle, aut perfide hoſtem monuerat ut ſibi caveret: aut quod promiſerat ſe curaturum, ſi ab illo adjuvaretur, ut Perſæ totius Græciæ potirentur. *W.*

† οὐκ ἐπιβουλεύοντες] Poteſt exprimi οὐκ ἐπιβουλεύοντες per καθ' ὃν οὐκ ἐπεβούλευσαν. Sed ſi conjungas διαλελοίπασιν ἐπιβουλεύοντες, negatio οὐ redundabit. Eſt enim idem quod οὐ διετέλεσαν ἐπιβουλεύοντες *W. in Caſt.*

‡ οἳ καὶ τὰ τῶν Θεῶν ἕδη] Hæc Xerxis impietas in templa Deorum & ritus Athenienſium patrios, cum Atticam invaderet, ab Herodoto in Uraniâ deſcribitur.

σαντο,

σαντο, εἴ τινες οἰκοδομήσαιεν, ἢ πάλιν εἰς τὰ ἀρχαῖα καθασῆσαι βουληθεῖεν· οὐκ ἀπορουῦτες ὅθεν ἐπισκευάσωσιν, ἀλλ' ἵνα ὑπόμνημα τοῖς ἐπιγιγνομένοις ᾖ τ τ Βαρβάρων ἀσεβείας, κ μηδεὶς πισδύῃ τοῖς τοιαῦτα εἰς τὰ τ Θεῶν ἕδη ἐξαμαρτεῖν τολμήσασιν· ἀλλὰ κ φυλάττωνται, κ δεδίωσιν, ὁρῶντες αὐτὺς ὐ μόνον τοῖς σώμασιν ἡμῶν, ἀλλὰ κ τοῖς ἀναθήμασι πολεμήσανας. Ἐχω ἢ κ περὶ τ πολιτῶν τῶν ἡμετέρων πολλὰ τοιαῦτα διελθεῖν. Καὶ γὸ οὗτοι πρὸς μὸ τὺς ἄλλυς, ὅσοις πεπολεμήκασιν, ἅμα διαλλάτον), κ τ ἔχθρας τ παραγεγμημμύης ἐπιλανθάνονται· τοῖς δ' Ηπειρώταις, οὐδ' ὅταν εὖ πάχωσι, χάριν ἴσασιν· οὕτως ἀείμνησον πρὺς αὐτὺς τὸ ὀργὸ ἔχυσιν. Καὶ πολλῶν μ οἱ πατέρες ἡμῶν * Μηδισμῦ θάνατον κατέγνωσαν· ἐν ᾗ τοῖς συλ-

runt eos quicunque ea reædificarent, aut rurſus ſuper fundamenta vetera vellent *nova* conſtituere: non quod carerent unde ea reficerent, ſed *quia vellent* ut id eſſet monimentum poſteris Barbarorum impietatis, & nemo iis fideret, qui talia in Deorum ſedes auſi eſſent peccare: ſed & caverent, & metuerent, ipſos conſpicati non ſolum corporibus noſtris bellum inferre, ſed & rebus Deo dicatis. Poſſum autem & de civibus noſtris multa hujuſmodi narrare. Nam & illi cum aliis, contra quos bellum geſſerunt, ſimul atque in gratiam redierint, etiam inimicitiarum præteritarum oblivíſcuntur: iis vero qui continentem colunt, ne quidem cum beneficium acceperint, gratiam habent: adeo immortalem erga illos iram gerunt. Et multos quidem noſtri patres morte mulctârunt, propterea quod Medis ſtuderent; in conciliis vero etiam nunc

* Μηδισμῦ θάν.] Exemplo ſunt apud Demoſthenem, Arthmius, Zelites, Cyrſilus, Callias, & alii. *W.*

λόγοις

λόγοις ἔτι καὶ νῦν ἀρὰς ποιοῦνται, * πρὶν ἀλλό τι χρηματίζειν, εἴ τις ἐπικηρυκεύεται Πέρσαις τῶν πολιτῶν † Εὐμολπίδαι δὲ, καὶ ‡ Κήρυκες || ἐν τῇ τελετῇ τῶν Μυστηρίων, διὰ τὸ τούτων μίσος, καὶ τοῖς ἄλλοις Βαρβάροις ἐργεται τῶν ἱερῶν, ὥσπερ τοῖς ἀνδροφόνοις, προαγορεύουσιν. Οὕτω δὲ φύσει πολεμικῶς πρὸς αὐτοὺς ἔχομεν, ὥστε καὶ τῶν μύθων ἥδιστα ζωμεν τοῖς Τρωϊκοῖς καὶ Περσικοῖς, δι' ὧν ἔστι συνθάνεται τὰς ἐκείνων συμφορὰς. Εὕροι δ' ἄν τις, ἐκ μὲν τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς Βαρβάρους ὕμνους πεποιημένους, ἐκ δὲ πρὸς Ἕλληνας ᾠδὰς ἡμῖν γεγενημένους·

diris devovent, priusquam aliquid aliud decernant, si quis civium pacem & amicitiam Persarum per præconem expetat. Eumolpidæ vero & Præcones in festo Initiorum, ob horum odium, etiam alii Barbari a sacris ut arceantur, tanquam homicidæ essent, prædicant. Adeo autem hostili a naturâ erga eos animo sumus, ut inter fabulas jucundissime Trojanis & Persicis immoremur, per quas datur audire ipsorum calamitates. Inveniat autem aliquis e bello quidem contra Barbaros gesto hymnos factos esse, ex eo vero contra Græcos nænias nobis extitisse; & illos quidem

* πρὶν ἄλλό τι χρηματίζειν] Ἀποκρίνεσθαι, λαλεῖν, πράττειν. Ὁ χρηματίσας, ὁ προσαγορευθείς. Χρηματίζεσθαι, τὸ χρήματα συλλέγειν ἢ χρησμὸν λαβεῖν. *W.*

† Εὐμολπίδαι] Suidas, Γένος ἀπὸ τοῦ Θρᾳκός· ὃς καὶ τὴν μύησιν εὗρεν· ἢ ἀπὸ τοῦ Μουσαίου υἱοῦ, ὃς ἦν ἀπὸ τοῦ δευτέρου πέμπτος. *Eumolpidæ, genus quod originem ducit ab Eumolpo Thrace: qui etiam rationem initiandi invenit: vel a Musæi filio, qui fuit a secundo quintus* — Eumolpus, Eleusinius vel Athenienſis, filius Musæi poetæ, & ut quidam tradunt discipulus Orphei: Scripsit initia Cereris, ejusque ad cœlum adventum, & mysteria filiabus ejus tradita; eaque omnia tribus versuum millibus.

‡ Κήρυκες] Γένος ἐστὶν ἐν Ἀθήναις ἔτως ὀνομαζόμενον. Κέκληται ἢ ἀπὸ Κήρυκος τοῦ Ἑρμοῦ. *Harpocrat.*

|| ἐν τῇ τελετῇ τῶν Μυστ.] *Festo Initiorum.* Ita sacra Cereris appellabantur.

καὶ

καὶ τὰς μὲν ἐν ταῖς ἑορταῖς ἀδομένους, τῶν δ' ἐπὶ τῇ συμφορᾷ ἡμᾶς μεμνημένους. Οἶμαι δ' καὶ τῷ Ομήρῳ ποίησιν μείζω λαβεῖν δόξαν, ὅτι καλῶς τοὺς πολεμήσαντας τοῖς Βαρβάροις ἐνεκωμίασε· καὶ διὰ τοῦτο βουληθῆναι τοὺς προγόνους ἡμῶν ἔντιμον αὐτὸν ποιῆσαι τὴν τέχνην, ἔντε τοῖς τ' μουσικῆς ἄθλοις, καὶ τῇ παιδεύσει τῶν νεωτέρων· ἵνα πολλάκις ἀκούοντες τῶν ἐπῶν, ἐκμανθάνωμεν τῷ ἔχθραν τὴν πρὸς αὐτοὺς ὑπάρχουσαν· καὶ ζηλοῦντες τὰς ἀρετὰς τῶν στρατευσαμένων ἐπὶ Τροίαν, τῶν αὐτῶν ἔργων ἐκείνοις ἐπιθυμῶμεν.

Ωστε μοι δοκεῖ πολλὰ λίαν εἶναι τὰ παρακελευόμενα πολεμεῖν αὐτοῖς, μάλιστα δ' ὁ παρὼν καιρὸς, ὃν οὐκ ἀφετέον, οὐ σαφέστερον ὄντα. Καὶ γὰρ αἰσχρὸν, παρόντι μὲν μὴ χρῆσθαι, παρελθόντα δ' αὐτὸν μεμνῆσθαι. Τί γὰρ ἂν καὶ βουληθείημεν ἡμῖν προσγενέσθαι, μέλλοντες Βασιλεῖ πολεμεῖν, ἔξω τῶν νῦν ὑπαρχόντων;

in feſtis cantatos eſſe, harum vero nos in calamitatibus meminiſſe. Arbitror vero etiam Homeri poeſin majorem gloriam ideo acquiſiviſſe, quod cum Barbaris conflictatos laudibus pulchre extulerit: & propter hoc voluiſſe majores noſtros artem ipſius honoratam facere, cum in certaminibus muſicis, tum in adoleſcentiæ inſtitutione: ut ſæpius carmina *illa* audientes, ediſceremus inimicitias quæ nobis cum illis intercederent; & virtutes eorum qui apud Trojam militârunt æmulantes, eadem quæ illi facta adamaremus.

Itaque mihi videntur nimis multa eſſe quæ hortantur ut contra illos bellum geramus: maxime autem occaſio præſens, quæ non dimittenda eſt, quâ nihil eſt evidentius. Nam turpe fuerit præſente quidem non uti, elapſæ vero deſiderantes mentionem facere. Quid enim etiam voluerimus nobis accedere, Regi bellum illaturi, præter ea quæ jam ſuppetunt?

* Οὐκ

* Οὐκ Αἴγυπτος μὲν αὐτὸ † καὶ Κύπρος ἀφέστηκε; Φοινίκη δὲ καὶ Συρία διὰ τὸν πόλεμον ἀνάστατοι γεγόνασι; Τύρος δὲ, ἐφ' ᾗ μέγα ἐφρόνησεν, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τὸν σκέψιν καλείληπται; Τῶν δὲ ἐν Κιλικίᾳ πόλεων, τὰς μὲν πλείστας οἱ μεθ' ἡμῶν ὄντες ἔχουσι, τὰς δὲ ῥᾴδιον ἐστι κτήσασθαι; Λυκίας δὲ ὅλης εἰς πώποτε Περσῶν ἐκράτησεν. Ἑκατόμνως δὲ ὁ Καρίας ‡ ἐπίσατραπος, τῇ μὲν ἀληθείᾳ πολλοῦ ἤδη χρόνου ἀφέστηκεν· ὁμολογήσει δὲ, ὅταν ἡμεῖς βουληθῶμεν. Ἀπὸ δὲ Κνίδου μέχρι Σινώπης § Ἕλληνες τὴν Ἀσίαν παροικοῦσιν, οὓς οὐ δεῖ πείθειν, ἀλλὰ μὴ κωλύειν πολεμεῖν. Καὶ || τοιούτων

Annon Ægyptus quidem & Cyprus ab eo defecerunt? Phœnicia vero & Syria bello vaſtatæ ſunt? Tyrus autem, ob quam ſuperbiit, ab hoſtibus ipſius occupata eſt? *Annon* ex urbibus quæ in Ciliciâ ſunt, pleraſque ii qui nobiſcum faciunt tenent, alias vero non difficile eſt occupare? Lyciam vero nemo unquam Perſarum perdomuit. Hecatomnus autem Cariæ præfectus, reverâ quidem longo jam tempore defecit: palam autem aget, quum nos voluerimus. A Cnido autem uſque ad Sinopen Græci Aſiam accolunt, quibus non opus eſt ut perſuadeamus, ſed *ſolummodo* ut non obſtemus ne pugnent. Cum igitur & tales oppor-

* Οὐκ Αἴγυπτος] Puto intelligendum hoc de Tacho & Nectanabi, quibus, cum a Rege Perſarum defeciſſent, Ageſilaus opem tulit extremâ ætate, & Tacho interfecto Nectanabi regnum confirmavit. *W.*

† καὶ Κύπρος] In quâ terrâ regnabat Evagoras Salaminiorum rex, cui clam ſubveniſſe Hecatomnum Cariæ regulum ſcribit Diod. Sic. lib. 15. fol. 328.

‡ ἐπίσατραπος] Ὃς ἦν ἕτερον ἦν, ἢ καὶ σατραπείαν Καρίας κύριος ὑπῆρχεν. *Harp.* Hecatomnus pater fuit Mauſoli, Artemiſiæ (non ejus quæ Xerxeo bello fortiter ſe geſſit, ſed poſterioris) & Idriei. *W.*

§ Ἕλληνες τὴν Ἀσίαν παροικοῦσιν] Athenienſium coloniæ intelligantur. *W.*

|| τοιούτων ὁρμητηρίων] Ἔστι δὲ ὁρμητήριον, ὅθεν τὰ πρὸς πόλεμον ἐξαρτύοντες ἐξιάσι μαχεσόμενοι. *Suidas.*

ὁρμητηρίων ὑπαρξάντων, καὶ τοσούτου πολέμου τὴν Ασίαν περιστάντος, τί δεῖ τὰ συμβησόμενα λίαν ἀκριβῶς προαγορεύειν; Οπου γὰρ μικρῶν μερῶν ἥττους εἰσὶ, πῶς ἂν διατεθεῖεν, εἰ πᾶσιν ἡμῖν πολεμεῖν ἀναγκασθεῖεν; Εχει δ' ὕτως. Εὰν μὲ ὁ Βάρβαρος ἐρρωμενεστέρως καθάρχῃ τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ θαλάττῃ, φρουρὰς μείζους ἐν αὐταῖς ἢ νῦν ἐγκαταστήσας· τάχ' ἂν καὶ τῶν νήσων, αἵ εἰσι περὶ τὴν Ηπειρον, οἷον Ρόδος καὶ Σάμος καὶ Χίος, ἐπὶ τὰς ἐκείνου τύχας ἀποκλίναιεν. Ην δ' ἡμεῖς αὐτὰς πρότεροι καταλάβωμεν, εἰκὸς τὰς τοῦ Λυδίαν καὶ Φρυγίαν, καὶ τοῦ ἄλλου *τοῦ ὑπερκειμένου χώραν οἰκοῦντας, ἐπὶ τοῖς ἐνθένδε ὁρμωμένοις εἶναι. Διὸ δεῖ σπεύδειν, καὶ μηδεμίαν ποιεῖσθαι διατριβήν· ἵνα μὴ πάθωμεν, ὅπερ οἱ πατέρες ἡμῶν. Ἐκεῖνοι γὰρ ὑστερήσαντες τῶν Βαρβάρων,

tunitates adſint, & tantum bellum Aſiam circumcingat; quid opus eſt eventura accuratius prædicere? Ubi enim parvis partibus inferiores ſunt, qualis eorum erit conditio, ſi nobiſcum ſimul omnibus contendere cogantur? Res autem ſic ſe habet. Si quidem Barbarus validius firmet maritimas urbes, præſidiis majoribus quam quæ nunc ſunt in iis conſtitutis: ſtatim fortaſſe etiam inſulæ illæ quæ ſunt juxta continentem, ut Rhodus & Samus & Chios, ad illius fortunas inclinarent. Si vero nos illas priores occupaverimus, veriſimile eſt eos qui Lydiam, & Phrygiam, & reliquam, quæ ſupra jacet, regionem colunt, in eorum poteſtate fore qui hinc bellum moverint. Quapropter oportet feſtinare, nec ullam moram facere; ne patiamur idem quod patres noſtri. Illi enim Barbaris cum eſſent ſegniores,

* τὴν ὑπερκειμένου χώραν οἰκ.] Id eſt τὴν ἄνω πρὸς ἀνατολὰς, καὶ τὴν Π[illegible]δα· ut declarant nomina ἀνάβασις & καταβασις. *W.* — Vel τὴν ὑπερκειμένην, τὴν πρὸς τῇ θαλάσσῃ κειμένην. *W. in Caſt.*

καὶ

ἢ προέμθοι τινὰς τῶν συμμάχων, ἠναγκάθησαν ὀλίγοι πρὸς πολλὰς κινδυνεύειν· ἐξὸν αὐτῖς προλέροις διαξᾶσιν εἰς τλὼ Ηπειρον μῖ πάσης τῆς τῶν Ελλλώων δωάμεως, ἐν μέρει τῶν ἐθνῶν ἕκασον χειρώσαθ. Δέδειχλαι γὰρ, ὅταν τις πολεμῇ πρὸς ἀνθρώπυς ἐκ πολλῶν συλλεγομθύς τόπων, ὅτι δεῖ μὴ πειμθύειν, ἕως ἂν ἀθροιθῶσιν, ἀλλ' ἔτι διεσπαρμθύοις αὐτῖς ἐπιχειρεῖν. Ἐκεῖνοι μθὴ οὖν προεξαμαρτόντες, ἅπανλα ταῦτα ἐπλωωρθώσανλο, καλασάντες εἰς τὰς μεγίσας ἀγῶνας. Ημεῖς δ', ἂν σωφρονῶμθν, ἐξ ἀρχῆς φυλαξόμεθα, ἢ πειρασόμεθα φθῆναι, πρὶ τὴν Λυδίαν ἢ πρὶ τὴν Ιωνίαν σρατόπεδον ἐγκαλασήσανλες· εἰδότες ὅτι ἢ Βασιλεὺς ἀχ ἑκόντων ἄρχει τ Ηπειρωτῶν, ἀλλὰ μείζω δωάμιν πρὶ αὐτὸν ἑκάσων αὐτῶν ποιησάμθν· ἧς ἡμεῖς ὁπόταν κρείτλω * διαβιβάσωμθν, ἣν βυληθέντες ῥᾳδίως ἂν ποιήσωμθν, ἀσφαλῶς ἅπασαν τὴν Ασίαν καρπωσόμεθα.

& quosdam e sociis deseruissent, coacti sunt pauci contra multos pugnare: cum iis licuisset, si prius transiissent in Continentem cum omnibus Græcorum copiis, singulas gentes partitas subigere. Nam constat, quando quis bellum gerat contra homines e pluribus locis collectos, quod oporteat non expectare dum convenerint, sed ipsos adhuc dispersos aggredi. Illi igitur cum in hoc prius peccâssent, hæc omnia restituerunt, in pericula *seu certamina* maxima conjecti. Nos vero, si sapimus, ab initio cavebimus, & conabimur ut antevertamus castra ponendo circa Lydiam & Ioniam: scientes quod & Rex iis imperet invitis qui in Continenti habitant, verum *idcirco solum* quia majores copias circa se habeat quam illi singuli: quibus *copiis* nos quando præstantiores transvexerimus, quas, si modo velimus, facile congregaverimus, secure totâ Asiâ potiemur.

* διαβιβάσωμεν, ἣν] Fug. διαβιβ. ὃ. *W. in Cast.*

Πολὺ γὰ κάλλιον ἐκείνῳ περὶ τ βασιλείας πολεμεῖν, ἢ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀμφισβητεῖν. Αξιον γὰ δὴ τ νῦν ἡλικίας ποιήσασθ τὴν στρατιὰν, ἵν' οἱ τ συμφορῶν κοινωνήσαντες, οὗτοι κ τῶν ἀγαθῶν ἀπολαύσωσιν, κ μὴ πάντα τ χρόνον δυστυχοῦντες διαγάγωσιν. Ικανὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος, ἐν ᾧ τί τῶν δεινῶν οὐ γέγονε; Πολλῶν γὰρ κακῶν [1] τῇ φύσει τῶν ἀνθρώπων ὑπαρχόντων, αὐτοὶ [2] πλείω τῶν ἀναγκαίων προσεξευρήκαμεν, πολέμους κ στάσεις ἡμῖν αὐτοῖς ἐμποιήσαντες· ὥστε τὰς μὲν ἐν τ αὐτῶν * ἀνόμως ἀπόλλυσθαι· τὰς δ' ἐπὶ ξένης μετὰ παίδων κ γυναικῶν ἀλᾶσθαι· πολλὰς γὰ δι' ἔνδειαν τῶν καθ' ἡμέραν ἀπαντᾶν ἀναγκαζομένους, ὑπὲρ τ ἐχθρῶν τοῖς φίλοις μαχομένους ἀποθνήσκειν. Υπὲρ ὧν οὐδεὶς πώποτ' ἠγανάκτησεν. Αλλ' ὅταν τ συμφοραῖς, τ ὑπὸ τ ποιη-

Multo autem præclarius est cum illo de regno certare, quam inter nos mutuo de principatu contendere. Æquum est autem expeditionem hâc ætate suscipere, ut qui calamitatum fuerunt participes, iidem etiam bonis fruantur, & non omne tempus infeliciter agant. Satis longum est enim præteritum tempus, in quo quid mali non accidit? Nam cum mala multa naturæ hominum *necessario* imminent, ipsi plura necessariis insuper excogitavimus, bella & seditiones inter nosmet ipsos excitando: ita ut alii quidem in suis ipsorum patriis inique pereant; alii in peregrinâ terrâ cum liberis & uxoribus oberrent: multi vero ob inopiam victûs quotidiani stipendia facere coacti, pro hostibus contra amicos dum dimicant, moriantur. Ob quæ nemo unquam indignatus est. Sed ob calamita-

[1] τῇ φ. τῇ τῶν ἀνθ. apud Ald. & H. Steph. [2] πλεῖον in aliis omnibus Cod.

* ἀνόμως] ὠμῶς. *W. in Cast.*

τῶν

τῶν συγκειμένων, δακρύειν ἀξιοῦσιν· ἀληθινὰ γὰρ πάθη πολλὰ καὶ δεινὰ γιγνόμενα διὰ τὸν πόλεμον ἐφορῶντες, τοσοῦτόν δέουσιν ἐλεεῖν, ὥστε καὶ μᾶλλον χαίρουσιν ἐπὶ τοῖς ἀλλήλων κακοῖς, ἢ τοῖς ἰδίοις αὐτῶν ἀγαθοῖς.

Ἴσως δ' ἂν καὶ τῆς ἐμῆς ἀληθείας πολλοὶ καταγελάσειαν, εἰ δυσυχίαν ἀνδρῶν ἐν τοιούτοις καιροῖς ὀδυρούμην, ἐν οἷς * Ἰταλία μὲν ἀνάστατος γέγονε, † Σικελία δὲ καταδεδούλωται, ‡ τοσαῦται μὲν πόλεις τοῖς Βαρβάροις ἐκδέδονται, τὰ δὲ λοιπὰ μέρη τῶν Ἑλλήνων ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις εἰσί. Θαυμάζω δὲ τῶν δυναστευόντων ἐν ταῖς πόλεσιν, εἰ προσήκειν αὐτοῖς ἡγοῦνται μέγα φρονεῖν, μηδὲν πώποτε ὑπὲρ τηλικούτων πραγμάτων μήτε εἰπεῖν, μήτε

tes quæ a poetis ſunt confictæ, lachrymari non dedignantur: mala autem multa vera ac acerba, quæ per bellum facta ſunt, dum ſpectant, tantum abeſt ut miſereantur, ut etiam mutuis malis plus gaudeant, quam ſuis ipſorum bonis.

Fortassis autem multi ſimplicitatem meam derideant, ſi hominum infelicitatem tali tempore plorem, in quo Italia quidem everſa eſt, Sicilia vero in ſervitutem redacta, tot urbes Barbaro ſunt deditæ, reliquæ autem Græciæ partes in maximis periculis verſantur. Miror autem eos qui in urbibus populo præſunt, ſi exiſtiment ſibi convenire ut ſuperbiant, cum nihil unquam de tantis re-

* Ἰταλία μὲν ἀνάστατος &c.] Hoc referendum eſt vel ad abrogatas Magnæ Græciæ & Siciliæ reſpublicas a Lacedæmoniis, ut in oratione de Pace ſcribit; atque ad Dionyſii Siculi tyrannidem: vel ad inteſtina bella Locrenſium & Crotoniatarum. *W.*

† Σικελία δὲ καταδεδ.] Ὑπὸ Διονυσίου τοῦ Ἑρμοκράτους, qui & liberis populis oppugnandis, & cum Carthaginenſibus dimicando, magnam & ipſe vaſtitatem effecit. *W.*

‡ τοσαῦται δὲ πόλεις &c.] Loquitur de fœdere Græcorum cum Artaxerxe Mnemone rege Perſarum per Antalcidam legatum inito: de quo præter Xenophontem, Diodorum, & alios, copioſe ſcribit Plutarchus in vitâ Artaxerxis. *W.*

ἐνθυμηθῆναι δυνηθέντες. Ἐχρῆν γὰρ αὐτὰς, εἴπερ ἦσαν ἄξιοι τῆς παρούσης δόξης, ἁπάντων ἀφεμένους τῶν ἄλλων, περὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς Βαρβάρους εἰσηγεῖσθαι καὶ συμβουλεύειν. Τυχὸν μὲν γὰρ, ἄν τι διεπέραναν. Εἰ δὲ μή, καὶ προαπεῖπον, ἀλλ' ὧν τάς γε λόγους ὥσπερ χρησμοὺς εἰς τὸν ὑπόλοιπον χρόνον κατέλιπον. Νῦν δ' οἱ μὲν ἐν τῇ μεγίσταις δόξαις ὄντες ἐπὶ μικροῖς σπουδάζουσιν· ἡμῖν δὲ τοῖς τῶν πολιτικῶν ἐξεληκόσιν περὶ τηλικούτων πραγμάτων συμβουλεύειν καταλελοίπασιν. Οὐ μὰν ἀλλ' ὅσῳ μικροψυχότεροι τυγχάνουσιν ὄντες οἱ πρεσβῦται ἡμῶν, τοσούτῳ τοὺς ἄλλους ἐρρωμενεστέρους δεῖ σκοπεῖν, ὅπως ἀπαλλαγησώμεθα τῆς παρούσης ἔχθρας. Νῦν μὲν γὰρ μάτην ποιούμεθα τὰς περὶ τῆς εἰρήνης συνθήκας. Οὐ γὰρ διαλυόμεθα τοὺς πολέμους, ἀλλ' ἀναβαλλόμεθα, καὶ περιμένομεν τοὺς καιρούς, ἐν οἷς ἀνήκεστόν τι κακὸν ἀλλήλοις ἐργάσασθαι δυνησόμεθα. Δεῖ δὲ ταύτας τὰς [1] ἐπι-

bus aut fari, aut cogitare potuerint. Decuerat enim eos, ſiquidem præſenti gloriâ digni eſſent, relictis aliis rebus omnibus, belli hujuſce contra Barbaros gerendi autores fuiſſe, & de eo conſilium dediſſe. Fortaſſe enim quid profeciſſent. Si vero prius obiiſſent, orationes tamen tanquam oracula in poſterum tempus reliquiſſent. Nunc vero maximis ornati honoribus rebus parvis ſtudent; nobis autem, qui a rebus civilibus remoti ſumus, tantarum rerum deliberationem reliquerunt. Atqui quanto puſillioris animi ſunt principes noſtri, tanto magis gnaviter alios oportet providere, quomodo a præſentibus inimicitiis liberemur. Nam nunc quidem fruſtra de pace pactiones facimus. Non enim componimus bella, ſed differimus; & occaſiones expectamus, in quibus malum aliquod immedicabile nobis invicem inferre poſſimus. Oportet vero, his inſidiis e

[1] ἐπιβάλας in Cod. Coll. N.

ζολὰς ἐκποδὼν ποιησαμένους, ἐκείνοις τοῖς ἔργοις ἐπιχειρεῖν, ἐξ ὧν τάς τε πόλεις ἀσφαλέστερον οἰκήσομεν, καὶ πιστότερον παρεξόμεθα περὶ ἡμᾶς αὐτούς. Ἐστι δ' ἁπλῶς καὶ ῥάδιος ὁ λόγος ὁ περὶ τούτων. Οὔτε γὰρ εἰρήνην οἷόν τέ ἐστι βεβαίαν ἀγαγεῖν, ἐὰν μὴ κοινῇ τοῖς βαρβάροις πολεμήσωμεν· οὔθ' ὁμονοῆσαι τοὺς Ἕλληνας, πρὶν ἂν καὶ τὰς φιλίας * ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ τοὺς κινδύνους πρὸς [1] τοὺς αὐτοὺς ποιησώμεθα. Τούτων δὲ γενομένων, καὶ τὴν ἀπορίας τὴν περὶ τὸν βίον ἡμῶν ἀφαιρεθείσης, ἣ καὶ τὰς ἑταιρείας διαλύει, καὶ τὰς συγγνείας εἰς ἔχθραν προάγει, καὶ πάντας ἀνθρώπους εἰς πολέμους καὶ στάσεις καθίστησιν· οὐκ ἔστιν ὅπως οὐχ ὁμονοήσομεν, καὶ τὰς διανοίας ἀληθινὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ἕξομεν. Ὧν ἕνεκα περὶ παντὸς ποιητέον, ὅπως ὡς τάχιστα τὸν ἐνθένδε πόλεμον εἰς τὴν Ἤπειρον διοισόμεθα.

medio ſublatis, ea opera ſuſcipere, e quibus & urbes ſecurius tenebimus, & fiduciam majorem erga nos ipſos præſtabimus. Simplex autem & facilis de his ſermo eſt. Neque enim pace firmâ poſſibile eſt ut fruamur, niſi communiter Barbaris bellum intulerimus: nec ut Græci concordes ſint, priuſquam & amicitias ob eadem, & bella contra eoſdem fecerimus. His autem factis, & indigentiâ in quâ vitam agimus ſublatâ, quæ & ſocietates diſſolvit, & neceſſitudines in inimicitias inducit, & omnes homines bellis & ſeditionibus involvit: fieri non poteſt quin concordes erimus, & benevolentiam veram erga nos ipſos mutuo præſtiterimus. Quorum gratiâ ſuper omnia laborandum eſt, ut quam citiſſime bellum hinc in Continentem transfera-

[1] In Cod. Ald. & Coll. N. deeſt τοὺς.

* ἐκ τῶν αὐτῶν] Scilicet αἰτιῶν: id eſt διὰ τὰ αὐτὰ, ut ſcilicet Barbaros ulciſcamur: ut eorum vim & inſidias propulſemus: ut eorum opibus locupletemur. *W.*

* Ὡς μόνον [1] δ' ἂν τοῦτ' ἀγαθὸν ἀπολαύσαιμεν ἐκ τῶν κινδύνων τῶν πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, εἰ τῶν ἐμπειρίας τῶν ἐκ τούτων γεγενημένας πρὸς τὸν Βάρβαρον καταχρήσαιτο δόξειεν ἡμῖν.

Ἀλλὰ γὰρ ἴσως διὰ τὰς συνθήκας ἄξιον ὀκνῆσαι, ἀλλ' οὐκ ἐπιχθῆναι, καὶ θᾶττον ποιήσασθαι τὴν στρατιὰν δι' ἃς αἱ μὲν ἠλευθερωμέναι τῶν πόλεων Βασιλεῖ χάριν ἴσασιν, ὡς δι' ἐκεῖνον τυχοῦσαι τῆς αὐτονομίας ταύτης αἱ δ' ἐκδεδομέναι τοῖς Βαρβάροις, μάλιστα μὲν Λακεδαιμονίοις ἐγκαλοῦσιν, ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς μετέχουσι τῆς εἰρήνης, ὡς ὑπὲρ τούτων δουλεύειν ἠναγκασμένοι. Καί τοι πῶς οὐ χρὴ διαλύειν ταύτας τὰς ὁμολογίας, ἐξ ὧν τοιαύτη δόξα γέγονεν, ὥσθ' ὁ μὲν Βάρβαρος κήδεται τῆς Ἑλλάδος, ὁ φύλαξ τῆς εἰρήνης ἐστὶν ἡμῶν ἢ τινές εἰσιν οἱ λυμαινόμενοι καὶ κακῶς ποιοῦντες

mus. Ut hoc ſaltem unicum bonum conſequamur e periculis inteſtinis, ſi nimirum peritiâ ex iis natâ nobis viſum fuerit contra Barbarum uti.

At fortaſſis ob fœdera cunctandum eſt, nec feſtinandum, nec citius exercitus eſt colligendus: propter quæ *fœdera* urbium illæ quæ liberantur Regi gratiam referunt, tanquam per illum hoc ſuum jus adeptæ: Barbaris vero quæ deditæ ſunt, maxime quidem Lacedæmonios accuſant, deinde vero & alios qui hujuſce fœderis ſunt ſocii, tanquam propter illos coactæ ſervire. Et quidem quomodo non oportet hæc pacta diſſolvere, e quibus talis orta eſt opinio, quod Barbarus quidem Græciæ curam gerat, & pacis ſit conſervator: noſtrûm autem aliqui ſint qui eam vexant & malis af-

[1] γ' ἂν apud H. Steph.

* Ὡς μόνον δ' ἂν] Malim μόνον γ' ἂν: & mox ἀπολαύσαιμεν τῶν κινδύνων, præpoſitione ἐκ rejectâ. *W. in Caſt.*

αὐτῶν;

αὐτήν; Ο᾽ πάντων καταγελασότατον, ὅτι τ᾽ γεγραμμένων ἐν τ᾽ ὁμολογίαις τὰ χείρισα τυγχάνομεν διαφυλάττοντες. Α μ᾽ γὰρ αὐτονόμους ἀφίησι τάς τε νήσους κ᾽ τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ τῆς Εὐρώπης, πάλαι λέλυται, κ᾽ μάτην ἐν ταῖς στήλαις ἐστίν. Α δ᾽ αἰσχύλην φέρει ἡμῖν, κ᾽ πολλὰς τῶν συμμάχων ἐκδέδωκε, ταῦτα ᾽ κ᾽ χώραν μένει, κ᾽ πάντ᾽ αὐτὰ κύρια ποιεῖται· ἃ χρὴ ἀναιρεῖν, κ᾽ μηδὲ μίαν ἐᾶν ἡμέραν, νομίζοντας προστάγματα κ᾽ μὴ ζωθήκας εἶναι. Τίς γὰρ σοι οἶδεν, ὅτι σωθῆναι μέν εἰσιν, αἵ τινες ἂν ἴσως κ᾽ κοινῶς ἐν ἀμφοτέροις ἔχωσι· προστάγματα ᾽, τὰ τὰς ἑτέρας ἐλαττοῦντα πρὸς τὸ δίκαιον; Διὸ κ᾽ τῶν πρεσβευσάντων ταύτην τὴν εἰρήνην δικαίως ἄν καταγοροῖμεν, ὅτι πεμφθέντες ὑπὸ τ᾽ Ελλήνων, ὑπὲρ τῶν Βαρβάρων ἐποιήσαντο τὰς ζωθήκας. Εχρῆν γὰρ αὐτὰς, εἴτ᾽ ἐδόκει τοῖς ἑαυτῶν ἔχειν ἑκάστας, εἴτε ζ᾽ τ᾽ δορυαλώτων ἐπάρχειν· εἴτε κ᾽ τούτων

ficiunt? Hoc autem omnium maxime ridiculum eſt, quod peſſima quidem ex iis quæ in fœdere ſcripta ſunt ſervemus. Nam quæ & inſulas & urbes quæ ſint in Europâ ſui juris factas dimittunt, ea olim abrogata ſunt, & fruſtra in columnis ſunt inſcripta. Quæ vero dedecus nobis apportant, & multos ſociorum prodiderunt, hæc per regionem manent, & hæc omnia rata facimus: quæ oportet tollere, nec unum quidem diem *amplius* tolerare, exiſtimantes ea eſſe mandata non pactiones. Quis enim ignorat eas pactiones eſſe, quæ æqualiter & cum pari jure inter utraſque partes ſint factæ: juſſa vero, quæ alteram partem contra jus opprimunt? Quare legatos eos, qui hujus pacis authores fuerunt, jure reprehendamus, quod a Græcis miſſi pro Barbaris pactiones fecerint. Eos enim oportebat, ſive viſum fuiſſet ut ſinguli ſuam ipſorum regionem tenerent, ſive ut in captivos jus haberent; ſive ut & hæc teneremus, quæ pa-

κρατεῖν, ὧν ὑπὸ τὴν εἰρήνην ἐτυγχάνομεν ἔχοντες· ἔν τι τούτων ὁρισαμένους, καὶ κοινὸν τὸ δίκαιον ποιησαμένους, ἵνα συγγράφεσθαι περὶ αὐτῶν. Νῦν δ' ἡ τῇ μὲν ἡμετέρᾳ πόλει, καὶ τῇ Λακεδαιμονίων οὐδὲ μίαν τιμὴν ἀπένειμαν· τὸν δὲ Βάρβαρον ἁπάσης τῆς Ασίας δεσπότην κατέστησαν, ὡς ὑπὲρ ἐκείνου πολεμησάντων ἡμῶν· ἡ τῆς μὲν Περσῶν ἀρχῆς πάλαι καθεστηκυίας, ἡμῶν δ' ἄρτι τὰς πόλεις καταοικόντων· ἀλλ' οὐκ ἐκείνων μὲν νεωστὶ τὴν τιμὴν ἐχόντων, ἡμῶν δὲ τὸ ἅπαντα χρόνον ἐν τοῖς Ελλησι δυναστευόντων. Οἶμαι δ' ἐκείνως εἰπὼν, μᾶλλον δηλώσειν τήν τε περὶ [1] ἡμᾶς ἀτιμίαν γεγενημένην, καὶ τὴν τοῦ Βασιλέως πλεονεξίαν. Τῆς γὰρ γῆς ἁπάσης τῆ [2] * ὑπὸ τῷ κόσμῳ † δίχα τεμνομένης, καὶ τῆς μὲν Ασίας, τῆς δὲ

cis tempore habuiſſemus; *oportebat inquam*, cum aliquid horum definiviſſent, & jus commune *ſive æquum* ſtabiliviſſent, ita in literas ea retuliſſe. Nunc autem noſtræ quidem urbi & Lacedæmoniorum honorem nullum tribuerunt; Barbarum vero totius Aſiæ dominum conſtituerunt, quaſi nos pro illo bella geſſiſſemus; aut Perſarum imperium olim conſtitutum eſſet, nos autem urbes nuperrime tenuiſſemus; nec illi quidem hunc honorem recenter eſſent conſequuti, nos autem per omne tempus inter Græcos principatum tenuiſſemus. Arbitror autem ſic *ut ſequitur* dicendo, magis me demonſtraturum & dedecus nobis oblatum, & Regis avaritiam. Nam, cum univerſa terra, quæ cœlo ſubjacet, bifariam ſit diviſa, & hæc quidem

[1] ὑμᾶς apud H. Steph. [2] ὑπὸ τ. κ. κειμένης δίχα τετ. apud Ald. & in Cod. Coll. N.

* ὑπὸ τῷ κόσμῳ] Malim ὑπὸ τὸν κόσμον, ἤγουν τὸν οὐρανὸν, καὶὰ συνεκδοχήν. *W.* Fuggeranus τῆς ὑπὸ τῷ κοσ. κειμένης δίχα τέμ. Et ſic citatur & a Philoſtrato. *Idem in Caſt.*

† δίχα τετμ.] Nam Africa tertia Orbis pars a veteribus Aſiæ annumerata fuit. *W.*

Εὐρώπης

Εὐρώπης καλουμένης· τὴν ἡμίσειαν ἐκ τῶν συνθηκῶν εἴληφεν, * ὥσπερ πρὸς τὸν Δία τὴν χώραν νεμόμενοι, ἀλλ' οὐ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τὰς συνθήκας ποιούμενοι. Καὶ ταύτας ξυνηνάγκασεν ἡμᾶς, ἐν στήλαις λιθίναις ἀναγράψαντας, ἐν τοῖς κοινοῖς τῶν ἱερῶν ἀναθεῖναι, πολὺ κάλλιον τρόπαιον τ ἐν ταῖς μάχαις γιγνομένων. Τὰ μὲ γὰρ ὑπὲρ μικρῶν ἔργων καὶ μιᾶς τύχης ἐστίν· αὗται δ' ὑπὲρ παντὸς τ πολέμου, καὶ καθ' ὅλης τ Ἑλλάδος ἐστήκασιν. Ὑπὲρ ὧν χ ἄξιον ὀργίζεσθαι, χ σκοπεῖν ὅπως τ [1] τε γεγενημένων δίκην [2] ληψώμεθα, καὶ τὰ μέλλοντα διορθωσώμεθα. Καὶ γὰρ αἰσχρὸν, ἰδίᾳ μ τοῖς Βαρβάροις οἰκέταις ἀξιοῦν χρῆσθαι, δημοσίᾳ δ τοσούτους τ ξυμμάχων ὑπηρέτας αὐτοῖς δουλεύοντας. Καὶ τοὺς μ περὶ τὰ Τρω-

Aſia, illa Europa vocetur; medietatem ex pactis accepit, quaſi cum Jove regionem partiretur, non cum hominibus fœdus faceret. Et hæc fœdera coegit nos, in lapideis columnis cum *ea* inſcripſiſſemus, in templis publicis ſuſpendere, quæ ſunt quidem multo præclarius trophæum, quam quæ in præliis ſtatuuntur. Illa enim ob parvas res geſtas & unicum fortunæ eventum ponuntur: hæc vero poſita ſunt de toto bello, & contra omnem Græciam. Propter quæ decet & iraſci, & meditari quomodo pro anteactis pœnas ſumamus, &, ſi quid tale accidat, in poſterum corrigamus. Turpe enim eſt, privatim quidem Barbaris pro ſervis utendum cenſere, publice autem tot ſocios ſervire illis pati. Et eos quidem qui in bello Trojano militabant, ob u-

[1] In aliis Cod. omnibus deeſt τε. μεθα apud Ald. & in Cod. Coll. N.

[2] ληψόμεθα & poſtea διορθωσόμεθα apud Ald. & in Cod. Coll. N.

* ὥσπερ πρὸς τὸν Δία] Alludit ad partitionem imperii inter Jovem, Neptunum, & Plutonem factam: quâ Olympus, id eſt Oriens, Jovi: mare, id eſt inſulæ & maritimæ provinciæ, Neptuno: Inferi, id eſt Occidens & Septentrio, Plutoni cediſſe perhibentur. *W.*

καὶ

ἱκὰ [1] γιγνομένης, μιᾶς γυναικὸς ἁρπασθείσης, οὕτως ἅπαντας ζωοργιωθῆναι τοῖς ἀδικηθεῖσιν, ὥστε μὴ πρότερον παύσασθαι πολεμοῦντας, πρὶν τὴν πόλιν ἀνάστατον ἐποίησαν τοῦ τολμήσαντος ἐξαμαρτεῖν· ἡμᾶς δ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος ὑβριζομένης, μηδεμίαν ποιήσασθαι κοινὴν τιμωρίαν, ἐξὸν ἡμῖν δίκης ἄξια λαμβάνειν. Μόνον γὰρ ἔστιν ὁ πόλεμον πρείττων εἰρήνης ἐστὶ, καὶ θεωρία μᾶλλον ἢ στρατιᾷ πρόσοικος· ἀμφοτέροις δὲ συμφέρων, καὶ τοῖς τὴν ἡσυχίαν ἄγειν βουλομένοις, καὶ τοῖς πολεμεῖν ἐπιθυμοῦσιν. * Ἐξέσται γὰρ ἂν τοῖς μὲ ἀδεῶς τὰ σφέτερ' αὐτῶν καρποῦσθαι, τοῖς δ' ἐκ τ' ἀλλοτρίων μεγάλας πλούτους καλασήσασθαι.

Πολλαχοῦ δ' ἄν τις λογιζόμενος, εὕροι ταύτας τὰς πράξεις λυσιτελούσας μάλιστα ἡμῖν. Φέρε γὰρ, πρὸς τίνας χρὴ πολεμεῖν τοὺς μηδὲ μιᾶς πλεονεξίας ἐπιθυμοῦντας,

nam tantum mulierem ſublatam ita omnes ſimul iratos eſſe injuriam inferentibus, ut non prius a bello deſtiterint, quam urbem ejus qui auſus eſt peccare everſiſſent: nos autem, Græciâ totâ violatâ, nullam vindictam communiter petere *turpe eſt*, cum liceat nobis voto digna perficere. Hoc enim bellum ſolum pace optabilius eſt, & ſpectaculo potius quam expeditioni ſimile: utriſque vero utile, tam iis qui pace frui volunt, quam qui bellum cupiunt gerere. Licebit enim illis ſecure ſuis ipſorum opibus frui, his vero ex alienis magnas opes congerere.

Quod ſi quis in omnes partes animum vertat, invenerit haſce actiones nobis maxime expedire. Age enim, in quoſnam bella inferre convenit iis qui nihil ultra modum cupiunt, ſed

[1] γιγνομένους in omnibus aliis Cod.

* Ἐξέσται γὰρ ἂν τοῖς μὲν] Ἐξέσται ἂν videtur inſolens. Quid ſi, ἐξέσται γὰρ αὐτῶν τοῖς μὲν? *W. in Caſt.*

ἀλλ'

ἀλλ' αὐτὸ τὸ δίκαιον σκοπῶνλας; Οὐ πρὸς τὰς καὶ πρότερον τὴν Ελλάδα κακῶς ποιήσανλας, καὶ νῦν ἐπιβελλόνλας, καὶ πάντα τὸν χρόνον ἕτω διακειμένας πρὸς ἡμᾶς; Τίσι γὰ φθονεῖν εἰκός ἐσι, τὰς μὴ πανλάπασιν ἀνάνδρως διακειμένους, ἀλλὰ μετρίως τούτῳ τῷ πράγματι χρωμένας; Οὐ τοῖς μείζας μὲ τὰς δυναστείας ἢ καθ' ἀνθρώπας πεπεβλημένοις, ἐλάτλονα δ' ἀξίοις τ' παρ' ἡμῖν δυσυχέντων; Επὶ τίνας γὰ μᾶλλον προσήκει στρατεύειν, τὰς ἅμα μὲ ἀσεβεῖν βελομένας, ἅμα γὰ καὶ ζυμφέρονλα προνοημένας; Οὐκ ἐπὶ τὰς καὶ φύσει πολεμίας, καὶ πάλαι ἐχθρὰς, ἔτ πλεῖσα μὲ ἀγαθὰ κεκλημένας, ἥκισα δ' ὑπὲρ αὐτῶν ἀμυνάσθ δυναμένους; Οὐκοῦν ἐκεῖνοι πᾶσι τούτοις ἔνοχοι τυγχάνεσιν ὄντες; Καὶ μὰ οὐδὲ τὰς πόλεις λυπήσομεν, στρατιώτας ἐξ αὐτῶν καλαλέγοντες, ὃ νῦν ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς ἀλλήλας ὀχληρότατον αὐταῖς ἐσί. Πολὺ γὰρ οἶμαι πανιωτέρους ἔσεσθαι τοὺς μένειν ἐθέλονλας, τῶν ζυνακο-

ipſam juſtitiam ſpectant? Annon in eos qui & prius Græciam malis affecerunt, & nunc *ipſi* inſidiantur, & hoc animo erga nos ſemper fuerunt? Quibuſnam vero invidere æquum eſt eos qui non prorſus imbelles ſunt, ſed eâ re *bello ſcilicet* moderate utuntur? Annon iis qui majore potentiâ, quam quæ hominibus conveniat, cincti ſunt, minore autem ſunt digni, quam qui apud nos ſunt infelices? In quoſnam magis convenit exercitum ducere iis qui ſimul pietati ſtudere volunt, ſimulque utilitatem ſpectant? Annon in eos qui naturâ hoſtes ſunt, & patrii inimici, & maximas opes poſſident, minime vero ipſas defendere poſſunt? Annon illi hiſce omnibus ſunt obnoxii? Præterea nequaquam urbes gravabimus milites ex iis colligendo, quod nunc in bello inteſtino ipſis graviſſimum eſt. Arbitror enim multo pauciores fore qui *domi* manere ve-

λαθεῖν

λουθεῖν ἐπιθυμησάντων. Τίς γὰρ ἔτως ἢ νέος ἢ παλαιὸς ῥάθυμός ἐστιν, ὅς τις οὐ μεταχεῖν βουλήσεται ταύτης τῆς στρατιᾶς, τῆς ὑπ' Αθηναίων μὲ καὶ Λακεδαιμονίων στρατηγουμένης, ὑπὲρ μὲν τῆς τῶν συμμάχων ἐλευθερίας ἀθροιζομένης, ὑπὸ δὲ τῆς Ελλάδος ἁπάσης ἐκπεμπομένης, ἐπὶ δὲ τιμωρίαν τῶν Βαρβάρων τιμωρίαν τοῦτο μένης; Φήμην μὲν καὶ μνήμην καὶ δόξαν, τοσαύτην τινὰ χρὴ νομίζειν, ἢ ζῶντας ἕξειν, ἢ τελευτήσαντας καταλείψειν τὰς ἐν τούτοις τοῖς ἔργοις ἀρετάς; Οπου γὰρ οἱ πρὸς Αλέξανδρον πολεμήσαντες, καὶ μίαν πόλιν ἑλόντες, τοιούτων ἐπαίνων ἠξιώθησαν ποίων τίνων χρὴ προσδοκᾶν ἐγκωμίων τεύξεσθαι *τὰς ὅλης Ασίας κρατήσαντας; Τίς δὲ ἢ τοῦ ποιεῖν δυναμένων, ἢ τοῦ λέγειν ἐπισταμένων, ἀ πονήσει καὶ φιλοσοφήσει, βελ-

lint, quam qui *expeditionis hujus* comites esse cupiant. Quis enim aut juvenis aut senex ita ignavus est, ut nolit ejus expeditionis particeps esse, a Athenien-sibus quidem & Lacedæmoniis ductæ, pro libertate vero sociorum paratæ, a Græciâ autem omni emissæ, ad ulciscendos vero Barbaros proficiscentis? Famam vero, & memoriam, & gloriam, quantam censendum est aut viventes habituros, aut post obitum relicturos esse eos, qui in hisce operibus præclare se gesserint? Cum enim ii, qui contra Paridem militârunt, quique unam urbem ceperunt, tantas laudes meruerunt; qualia expectandum est encomia eos assequuturos, qui totam Asiam subegerint? Ecquis enim aut eorum qui poemata conscribere possint, aut qui orationes facere, non laborabit & meditabitur, cupiens simul &

* τὰς ὅλης Ασίας] Malim τὰς ὅλης τῆς Ασίας. *W. in Cast.*

μῶν ἅμα τε τ᾽ αὐτῶ διανοίας ἢ τ᾽ ἐκείνων ἀρετῆς μνήμιν εἰς ἅπαντα τ᾽ χρόνον καταλιπεῖν;

Οὐ τὴν αὐτὴν ἢ τυγχάνω γνώμιν ἔχων ἔν τε τῷ παρόντι καιρῷ, ἢ πρὶν τὰς ἀρχὰς τ᾽ λόγυ. Τότε μὲ γὰρ ὤμην ἀξίως δυνήσεσθ᾽ περὶ τ᾽ πραγμάτων εἰπεῖν· νυνὶ δ᾽ οὐκ ἐφικνεῖμαι τ᾽ μεγέθυς αὐτῶν, ἀλλὰ πολλά με διαπέφευγεν ὧν διενοήθην. Αὐτὸς ἂν χρὴ ζυνορᾶν, ὅσης ἂν εὐδαιμονίας τύχοιμεν, εἰ τὸν μὲ πόλεμον τὸν νυνὶ ὄντα περὶ ἡμᾶς πρὸς τὺς Ηπειρώτας ποιησαίμεθα, τλὼ δ᾽ εὐδαιμονίαν τλὼ ἐκ τῆς Ασίας εἰς τλὼ Εὐρώπλω μεταθέμενοι. καὶ μὴ μόνον ἀκροατὰς γνομένυς ἀπελθεῖν, ἀλλὰ τὺς μὲ πρᾶξαι δυναμένυς πρὸς ἀλλήλυς, πειρᾶσθαι διαλλάξαι τλώτε πόλιν τὴν ἡμετέραν καὶ τὴν Λακεδαιμονίων· τὺς δὲ τ᾽ λόγων ἀμφισβητῦντας, * πρὸς μὲ τὴν παρακαταθήκλω, καὶ περὶ τ᾽ ἄλλων ἁπάν-

sui ingenii & illorum virtutis memoriam in omne tempus relinquere?

Ego quidem nequaquam eodem in præsens sum animo, quo *sui* circa orationis initium. Tunc enim existimabam me fore compotem pro rerum dignitate loquendi: nunc vero non assequi valeo earum magnitudinem, sed multa me fugerunt eorum quæ in animo habui. Vos igitur oportet considerare, quantam felicitatem adipiscamur, si bellum, quod in præsens inter nos geritur, contra Continentis incolas verterimus, & felicitatem ex Asiâ, *quæ ibi est*, in Europam transtulerimus: nec solum cum audivistis abire, sed qui e vobis agere quidem potestis, vosmet invicem adhortando conari *oportet*, ut nostram urbem & Lacedæmoniorum reconcilietis: eos autem, qui de verbis disputant (*vel eloquentiæ sunt studiosi*) *oportet* ut circa depositum scribere desistant, & circa cæteras omnes nu-

* πρὸς μὲν τὴν παρακαταθήκην] Videtur ficta esse controversia declamationis forensis. *W.*

τῶν ὧν νῦν φλυαρῶσι, παύσασθαι γελάφονλας· πρὸς ἢ τοῦτον τὸν λόγον ποιεῖσθαι τὴν ἀμιλλαν, καὶ σκοπεῖν ὅπως ἄμεινον ἐμοῦ περὶ τῶν αὐτῶν πραγμάτων ἐροῦσιν· ἐνθυμουμένους, ὅτι τοῖς μεγάλας τὰς ὑποσχέσεις ποιουμένοις ἀ πρέπει περὶ μικρὰ διαλέγεσθαι, μηδὲ τοιαῦτα λέγειν, ἐξ ὧν ὁ βίος μηδὲν ἐπιδώσει τῶν πεπαιδευμένων· ἀλλ' ὧν ἐπιλελειμμένων αὐτοῖς ἀπαλλαγήσονται * τῆς τοιαύτης ἀπορίας, καὶ τοῖς ἄλλοις μεγάλων ἀγαθῶν αἴτιοι δόξουσιν εἶναι.

gas, quibus nunc immorantur: in hoc vero argumento ut contendant, & meditentur ut melius de iisdem rebus, quam ego, dicant: quum cogitent quod iis, qui magna promittunt, non conveniat circa res parvas morari, aut talia dicere, e quibus eorum vita *seu vivendi ratio* qui obtemperaverint nihilo melior reddetur; sed talia, quibus perfectis & ipsi inopiâ istâ liberentur, & aliis magnorum bonorum autores esse videantur.

* τῆς τοιαύτης ἀπορίας] Sive ἡ ἀπορία τῶν λόγων (est enim ὁ Αμάτυρος ἄπορος λόγος, ut & οἱ παράδοξοι) sive ἡ ἀπορία τῆς οὐσίας, ἢ περὶ τὸν βίον, ut supra dixit. *W.*

# *Υ ΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ Πρὸς ΦΙΛΙΠΠΟΝ Λόγου.

ΙΣΤΕΟΝ, ὅτι † λόγον τοῦτον ἔγραψε τῷ Φιλίππῳ ὁ Ισοκράτης, † μετὰ † εἰρήνην † γνωμήν[1] ‡ ὑπὸ † τῶν † Αἰσχίνου καὶ Δημοσθένους. Διὸ καὶ ἔσχε καιρὸν γράψαι αὐτῷ τῷ Φιλίππῳ, ὡς φίλῳ γνωμήν τῶν Αθηναίων πόλεως. Ἐν σχήματι δὲ τοῦ ἐγκωμιάσαι αὐτὸν, παραινεῖ αὐτῷ, Ἑλλάδα

# ARGUMENTUM ORATIONIS AD PHILIPPUM.

SCIENDUM est hanc orationem ad Philippum scripsisse Isocratem, post pacem illam ab Æschine & Demosthene factam. Quare occasionem habuit ad ipsum Philippum scribendi, tanquam amicum factum Athenienſium civitatis. Sub specie autem laudationis ipsius, ipsum hortatur ut, magnis

[1] ἐπὶ apud Ald. & in Cod. Coll. N.

* Ὑπόθεσις] Hujus Argumenti quis autor fuerit ignotum est. Quod autem olim scriptum sit verisimile est, nam & apud Aldum, & in Codice Collegii Novi reperitur.

† μετὰ τὴν εἰρήνην] Bellum inter se gerebant Athenienses & Philippus de Amphipoli Thraciæ urbe. Tandem utrique sumptibus exhausti pacem fecerunt: cujus sanciendæ causâ Æschines & Demosthenes cum aliis octo legatis in Macedoniam sunt profecti. Consulantur hâc de re Æschinis & Demosthenis orationes περὶ παραπρεσβείας, id est, *de falsâ legatione*. W.

‡ ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Αἰσχ.] Legendum ὑπὸ pro ἐπὶ puto. Alioqui sensus erit, *temporibus Æschinis & Demosthenis*, parum idoneus: cum legati fuerint, non prætores, quorum nominibus tempora designantur. *W.*

τὰς

τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις τὰς μεγάλας, πρὸς ἑαυτὰς στασιάζούσας, στρατεύσαι ἐπὶ Περσῶν. Πρέπει γάρ σοι, φησὶ, τῶν ποιῆσαι, Ἡρακλείδῃ ὄντι, * καὶ τοιούτῳ δυνατῷ. Καὶ ὁ μὲν Φίλιππος λαβὼν τὸν λόγον, καὶ ἀναγνούς, † οὐκ ἐπείσθη τοῖς λεγομένοις, ἀλλ' ἀνεβάλετο τέως. Ὕστερον δ' ὁ παῖς ὁ τούτου Ἀλέξανδρος ἀναγνοὺς τὸν λόγον, καὶ ἐρεθισθεὶς, ἐστράτευσε ‡ ἐπὶ Δαρεῖον τὸν ὕστερον, καὶ λεγομένου Ὤχου. Τὸ μὲν γὰρ κύριον ὄνομα, Ὤχος ἐλέγετο· κολακεύοντες δ' αὐτὸν οἱ Πέρσαι § ἐπίκλην αὐτὸν ὠνόμαζον Δαρεῖον, ‖ ὡς πρὸς τοὺς πρώτους προγόνους. ** Ἡ δὲ στάσις τοῦ λόγου πραγματική· συμβουλεύει γάρ. Ἐγράφη

Græciæ civitatibus reconciliatis, quæ inter ſe mutuo ſeditionibus excitatis erant afflictæ, contra Perſas bellum ſuſcipiat. Hoc enim, inquit, facere te decet, quum ſis unus Heraclidarum, & tantâ potentiâ præditus. Et Philippus quidem acceptâ oratione, & lectâ, dictis non paruit, ſed rem in præſens diſtulit. Poſtea vero ipſius filius Alexander lectâ oratione incitatus, expeditionem ſuſcepit contra Darium poſteriorem, & qui appellabatur Ochus. Nomen enim *ipſius* proprium Ochus erat: ipſi autem adulantes Perſæ, cognomine eum Darium vocabant, tanquam ad majores ipſius *habito reſpectu*. Eſt autem orationis ſtatus *ſeu forma*, negocialis: deliberat enim *ſive conſulit*. Scripſit autem Iſocrates

* καὶ τοιούτῳ δυναλῷ] Pro καὶ ὕτω δυναλῷ. *W.*

† οὐκ ἐπείσθη τοῖς λεγομένοις] Imo in ipſo Perſici belli apparatu, autore Diodoro Siculo, a Pauſania ſatellite eſt interfectus. Scribit & Ælianus libro decimo tertio, Iſocratem Perſarum excidii cauſam extitiſſe. Famâ enim Panegyricæ orationis Philippum excitatum, expeditionem inſtituiſſe: quam eo mortuo filius Alexander confecerit. *W.*

‡ καὶ Δαρείου τοῦ ὑστέρου, καὶ λεγομένου Ὤχου] Non conſentire videtur cum ratione temporum & hiſtoriis. Nam poſtremus Darius, quem Alexander vicit, Codomannus a Juſtino, lib. decimo, cognomento dicitur. *W.*

§ ἐπίκλην] Sic multi ſcribunt, & capiunt adverbialiter. Sed legendum ἐπικλησιν ἐλλειπτικῶς pro κατ' ἐπίκλησιν id eſt *cognomento*. *W.*

‖ ὡς πρὸς τοὺς πρώτους προγόνους] Sive elliptica ſive mutila oratio eſt. Sed ſententia eſt, ὡσπερανεὶ ἐκ τῶν προγόνων τύχῃ ταύτης τῆς ἐπικλήσεως. *W.*

** Ἡ δὲ στάσις τοῦ λόγου πραγματικὴ] Ad verbum *negocialis*. Sed hæc vox a Cicerone tribuitur forenſibus controverſiis, cum Græci τὴν πραγματικὴν στάσιν deliberationibus ſubjiciant: ita dictam, quod de re gerendâ conſultetur. Hermogenes περὶ στάσεων· Πραγματικὴ ἐστιν ἀμφισβήτησις περὶ πράγματος μέλλοντος, οἰ δεῖ γενέσθαι τό δε τι, ἢ μὴ γενέσθαι; δεῖναι ἢ μὴ δεῖναι; *W.*

δ' ὁ

γ' ὁ Ισοκράτης τ̃ λόγον, γέρων ὢν, * μικρὸν πρὸ τ̃ ἑαυτ̃ καὶ Φιλίππ τελευτ̃ης, ὡς φησιν ὁ Ερμιππ@.

orationem hanc jam ſenex, paulo ante & ipſius & Philippi obitum, ut ait Hermippus.

* μικρὸν πρὸ τ̃ης ἐαυτ̃] Nam Iſocrates inediâ ſibi necem conſcivit poſt cladem Chæronenſem. Philippus autem eâ victoriâ elatus, in ipſo, ut dictum eſt, Perſici belli apparatu, & ſplendidiſſimâ Cleopatræ filiæ nuptiarum pompâ paulo poſt eſt interfectus: ut prædictum erat oraculo Delphico, κλαίει ὁ νικηθεὶς, ὁ δὲ νικήσας ἀπόλωλε. Itemque altero, ſed obſcuriore atque ambiguo: ἔστηλαι μὲ ὁ ταῦρ@· ἔχει τέλ@· ἐστὶ δ' ὁ θύσων. Nam cum taurum illum Philippus regem Perſarum, ſe ſacerdotem eſſe putaret: ipſe victima fuit, ſacerdos Pauſanias. *W.*

## ALIUD
# ARGUMENTUM
## Ex Dionysio Halicarnasseo.

Τις γὰρ ἂν ἀγαπήσειε μέγεθ@ ἔχων ἀνὴρ, καὶ δυνάμεώς τιν@ ἡγεμὼν@, ἃ πρὸς Φίλιππον αὐτῷ τ̃ Μακεδόνα γέγραπτ̃; Εν οἷς ἀξιοῖ στρατηγὸν ἄνδρα, καὶ τηλικαύτης ἐξουσίας κύριον, διαλλάττειν μὲν τὰς διαφερομένας πόλεις, ἀλλὰ μὴ συγχρύειν πρὸς ἀλλήλας· τ̃ δ' Ελλάδα μεγάλων ἐκ μικρ@ς ποιεῖν· καὶ ὑπεριδόντα τ̃ περὶ τὰ μικρὰ φιλοτιμίας, τοῖς τοιούτοις ἐπιχειρεῖν ἔργοις, ἐξ ὧν καλῶς θέσας τε πάντων ἡγεμόνων ἐπιφανέστα@ ἔσαι, κἢ ἀποτυχὼν τιν γε εὔνοιαν τ̃ παρὰ τ̃ Ελλήνων κτήσε̃ται· ἧς οἱ τυχόντες πολλῷ

Quis vir magnus, & exercitûs ullius imperator, non adamaret ea quæ ab ipſo ad Philippum Macedonem ſcripta ſunt? In quibus convenire ait imperatori & tantam potentiam aſſequuto, urbes quidem diſſidentes reconciliare, minime vero inter ſe eas collidere: Græciam vero e parvâ magnam reddere: deſpectoque minimarum rerum ſtudio, talia facinora ſuſcipere, e quibus, & ſi proſpere rem egerit, omnium imperatorum clariſſimus futurus ſit, & ſi votis exciderit, ſaltem Græcorum benevolentiam ſit conſequuturus: quam qui adipiſcuntur longe late-

μᾶλλόν εἰσι ζηλωτότεροι, τ μεγάλας πόλεις κ πολλὰς χώρας καὶ ἀσφαλῶς διοικούντων. Ετι ὁ παρακελεύει, μιμεῖσθαι τ Ἡρακλέους τε προαίρεσιν, καὶ τ ἄλλων ἡγεμόνων, ὅσοι μετ τ Ελλήνων ἐπὶ τοὺς Βαρβάρους ἐστράτευσαν. Καί φησι χρῆναι τοὺς ἑτέρων διαφέροντας, προαιρεῖσθαι μὲν τὰς μέγεθος ἐχούσας πράξεις, ἐπιτελεῖν δ' αὐτὰς μετ' ἀρετῆς· ἐνθυμουμένους, ὅτι τὸ μὲν σῶμα θνητὸν ἔχομεν, ἀθάνατοι δ γινόμεθα δι' ἀρετήν· καὶ τοῖς μὲν πρὸς ἄλλο τι τ ἀγαθῶν ἁπλήστως διακειμένοις ἀχθόμεθα, τοὺς δ τιμῶ μείζω τ ὑπαρχόντων ἀεὶ κτωμένους ἐπαινοῦμεν· κ ὅτι τ μὲν ἄλλων ἐφ' οἷς χαίρουσιν οἱ πολλοί, τότε πλούτ κ ἀρχῆς κ δυνασείας, πολλάκις τοὺς ἐχθροὺς συμβαίνει γίνεσθαι κυρίους, τ δ' ἀρετῆς κ τ πρὸς τοῖς πλήθεσιν εὐνοίας τοὺς οἰκείους ἑκάστου κληρονομεῖν. Πολλὴ γὰρ ἀνάγκη τοὺς ἀναγινώσκοντας ταῦτα δυνάσας, φρονήματός τε μείζονος ὑποπίμπλασθαι, καὶ μᾶλλον ἐπιθυμεῖν τ ἀρετῆς.

que magis invidendi ſunt iis qui magnas urbes & multas regiones evertunt. Præterea hortatur, ut & Herculis inſtitutum imitetur ac aliorum ducum, quicunque una cum Græcis contra Barbaros militârunt. Aitque oportere eos qui aliis præſtantiores ſunt, eas res eligere quæ ſunt magnæ, eas autem fortiter exequi: cogitantes quod corpus quidem mortale habeamus, immortales autem per virtutem fiamus: ac quod eos, qui ob aliud aliquod bonum inſatiabili cupidine laborant, odio habeamus, eos vero, qui honorem præſenti majorem ſemper *ſubinde* acquirunt, laudemus: & quod cæterorum quidem *bonorum* quibus vulgus delectantur, divitiarum *ſc.* & imperii & potentiæ, ſæpenumero etiam hoſtes domini fiant, virtutis vero & populi benevolentiæ domeſtici *ſeu cognati* uniuſcujuſque ſint hæredes. Omnino enim neceſſe eſt principes qui hæc legunt, animis majoribus impleri, & virtutem vehementius appetere.

# ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ
## ΠΡΟΣ
# ΦΙΛΙΠΠΟΝ
## ΛΟΓΟΣ.

ΜΗ θαυμάσῃς, ὦ Φίλιππε, διότι τῦ λόγυ ποιήσομαι τὴν ἀρχὴν, ὃ τῦ πρὸς σὲ *ῥηθησομένυ, ἀλλ' ὃ νῦν δειχθήσεται μέλλον τῷ, ἀλλὰ τῦ περὶ †Αμφιπό-

# ISOCRATIS
## AD
# PHILIPPUM
## ORATIO.

NE mireris, o Philippe, quod jam exordium proferam orationis, non hujuſce quidem quæ tibi recitabitur, & nunc oſtendetur, ſed ejus quæ ſcri-

* ῥηθησομένυ] Inſtituerat Iſocrates mittere ad Philippum orationem de Amphipoli, quæ pace factâ non abſoluta fuit. Ejus orationis ſummam hic exponit. Etſi πλάσμα καὶ ϛραληγημα ῥητορικὸν potius eſſe videtur. *W.*

† Αμφιπόλεως] Πόλις ἐϛὶ τῆς Θρᾴκης (ait Suidas) πρότερον δὲ ἐννέα ὁδοὶ ἐκαλεῖτο. Φασὶ δέ τινες αὐτὴν Αμφίπολιν ὠνόμαϲθαι, διὰ τὸ περιοικεῖϲθαι τὸν τόπον. Thucydides in libro quarto aliam nominis hujuſce rationem reddit — ἣν Αμφίπολιν Αγνων ὠνόμαϲεν, ὅτι ἐπ' ἀμφότερα περιῤῥέοντος τῦ Στρύμονος, διὰ τὸ περιέχειν αὐτὴν &c. unde viſum eſt Wolfio ut & ipſius Suidæ interpreti pro περιοικεῖϲθαι legendum περιῤῥεῖϲθαι. Hæc

λεως γεγραφέναι. * Περὶ ὧν μικρὰ βέλομαι προειπεῖν, ἵνα δηλώσω καὶ σοὶ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὡς ὐ † δι' ἄνοιαν, οὐδὲ διαψευσθεὶς ὑπὸ τῆς ἀῤῥωστίας τοῦ νῦν μοι παρόντος, ὑπεθέμην γεγράφειν τὸν πρὸς σὲ λόγον· ἀλλ' εἰκότως, ‡ καὶ κατὰ μικρὸν ὑπαχθείς. Ὁρῶν γὰρ τὸν πόλεμον τὸν ἐνεστῶτα σοί τε καὶ τῇ πόλει περὶ Ἀμφιπόλεως, πολλῶν κακῶν αἴτιον γιγνόμενον, ἐπεχείρησα λέγειν περί τε τῆς πόλεως ταύτης, καὶ τῆς χώρας, ὅθεν τὸ αὐτῶν ἔστε τοῖς ὑπὸ τῶν ἑταίρων λεγομένοις, ἔστε τοῖς ὑπὸ τῶν ῥητόρων τῶν παρ' ἡμῖν· ἀλλ' ὡς οἷόν τε πλεῖστον ἀφεστῶτα τῆς τούτων διανοίας. Οὔπω μὲν γὰρ παρῴξυνον ἐμαυτὸν τὸν πόλεμον, ζηλωτοροῦντες

pta eſt de Amphipoli. Quâ de re pauca volo præfari, ut oſtendam & tibi & aliis, quod non per amentiam, neque ab hoc qui me nunc corripuit languore deceptus, hanc ad te orationem ſcribere ſuſceperim: ſed juſtâ de causâ, & paulatim ad hoc adductus. Cum enim viderem bellum a te & civitate noſtrâ de Amphipoli geſtum, multorum malorum cauſam eſſe, conatus ſum & de urbe illâ dicere, & regione, nihil quidem iis ſimile quæ a tuis dicta ſunt amicis, nec quæ ab oratoribus qui apud nos ſunt; ſed ea quæ quam maxime ab eorum opinione abhorrerent. Illi enim ad bellum

autem urbs poſtea a Philippo expugnata, ipſi ſummo, ut ait Diodorus, fuit uſui. Poſtea enim Pydnam & Potidæam ſubegit, & cum Olynthiis ſocietatem iniit, auctiſque ad Crenidas Aurifodinis, auro ex iis facto Græciæ civitatum primores ad patriarum ſuarum proditionem corrupit.

* Περὶ ὧν] Λόγῳ ἡ πραγμαλος τῷ περὶ τῆς Ἀμφιπόλεως. *W.*

† δι' ἄνοιαν] Cum hanc ſcriberet orationem Iſocrates, non ita multum abfuit ab anno ætatis centeſimo. Quia vero illa ætas delirii ſuſpecta eſt, exiſtimationem ſuam & autoritatem tueri ſtudet. *W.*

Fortaſſis δι' ἄγνοιαν. *W. in Caſt.*

‡ καὶ κατὰ μικρὸν ὑπαχθείς] Paulatim, morâ interpoſitâ: id eſt, οὐκ αὐθρόως, non ſubito, nec temerario cæcoque animi impetu, ſed maturo conſilio. *W.*

τ̃ ὑμετέρων ἐπιθυμίαις ὑμῶν. Ἐγὼ μὲν οὖν περὶ μὲν τ̃ ἀμφισβητουμένων οὐδὲν ἀπεφηνάμην, ὃν δ' ὑπελάμβανον τ̃ λόγων εἰρηνικώτατον εἶναι, περὶ τούτου διέτεινον, λέγων ὡς ἀμφότεροι διαμαρτάνετε τ̃ πραγμάτων, καὶ σὺ μὲν πολεμεῖς ὑπὲρ τῶν ἡμῖν συμφερόντων, ἡ δὲ πόλις ὑπὲρ τ̃ σῆς δυναστείας. *Λυσιτελεῖν γὰρ σοὶ μὲν ἔχειν τὴν χώραν ταύτην· τῇ δὲ πόλει, μηδ' ἐξ ἑνὸς τρόπου λαβεῖν αὐτήν. Καὶ περὶ τούτων οὕτως ἐδόκουν διεξιέναι τοῖς ἀκούουσιν, ὥστε μηδένα τ̃ λόγον αὐτὸν, μηδὲ τὴν λέξιν ἐπαινεῖν, ὡς ἀκριβῶς καὶ καθαρῶς ἔχουσαν, ὥσπερ εἰώθασί τινες ποιεῖν· ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν τ̃ πραγμάτων θαυμάζειν, καὶ νομίζειν οὐδαμῶς ἂν ἄλλως παύσασθαι τ̃ φιλονεικίας ὑμᾶς ταύτης, πλὴν

incitabant, dum veſtris cupiditatibus aſſentirentur. Ego vero de controverſiis quidem nihil pronunciavi, quam vero omnium orationum exiſtimavi ad pacem conciliandam aptiſſimam eſſe, in eâ moratus ſum, dicendo, quod utrique a rerum veritate *ſeu ab utilitate* aberraretis, & tu quidem bellum gereres ob ea quæ nobis conferant, noſtra autem civitas pro tuâ potentiâ *ſtabiliendâ*. Nam tibi quidem utile eſſe hanc regionem tenere: civitati vero noſtræ nullo modo ipſam ut occupet. Et de his viſus ſum auditoribus ita diſſeruiſſe, ut nemo orationem ipſam aut dictionem laudaret, tanquam exactam & puram, quod ſolent quidam agere: ſed veritatem rerum admirarentur *omnes*, & exiſtimarent vos nullo alio modo ab hâc contentionis

* Λυσιτελεῖν γὰρ σοὶ μὲν ἔχειν τὴν χώραν ταύτην] Si Philippo expediret regionem hanc tenere, quare prius dixit illum, dum ad ipſam in ſuam poteſtatem redigendam bellum gereret, πολεμεῖν ὑπὲρ τῶν ἡμῖν (id eſt τοῖς Αθηναίοις) συμφερόντων? Bene profecto omnia ſe haberent, ſi modo vel legatur σοὶ μὲν μὴ ἔχειν, quod in margine Cod. Coll. Novi annotatum eſt; vel ſubintelligatur ἡμᾶς ante ἔχειν, ut ſit ſenſus, *tibi expedire ut* nos *regionem illam teneremus, quia nimirum colonos noſtros in eo loco habitantes, tanquam obſides amicitiæ noſtræ, eſſes habiturus, cum tuo imperio adeo vicini futuri eſſent.*

εἰ σὺ μὴ πειθείης * πλείονος ἀξίαν ἔσεσθαί σοι τὴν πόλεως φιλίαν, ἢ τὰς προσόδους τὰς ἐξ Ἀμφιπόλεως γιγνομένας· ἡ δὲ πόλις δυνηθείη καταμαθεῖν, ὡς χρὴ τὰς μὲν τοιαύτας φεύγειν ἀποικίας, αἵ τινες † τετράκις ἢ πεντάκις ἀπολωλέκασι τοὺς ἐμπολιτευθέντας· ζητεῖν δ' ἐκείνους τοὺς τόπους, τοὺς πόρρω μὲν κειμένους τοῦ ἄρχειν δυναμένων, ἐγγὺς δὲ τοῦ δουλεύειν εἰθισμένων. Εἰς οἷον περ Λακεδαιμόνιοι ‡ Κυρηναίους ἀπῴκισαν. Πρὸς δὲ τούτοις, εἰ σὺ μὲν γνοίης, ὅτι σὺ μὲν λόγῳ παραδοὺς τὴν χώραν ἡμῖν ταύτην, αὐτὸς ἔργῳ κρατήσεις αὐτῆς, καὶ προσέτι τὴν εὔνοιαν τὴν ἡμετέραν κτήσῃ. Τοσοῦτος γὰρ ὁμήρους παρ'

libidine fore liberatos, niſi & tu quidem perſuaſus fueris urbis amicitiam tibi pluris fore, quam reditus qui ex Amphipoli oriuntur: civitas autem noſtra poſſet intelligere, quod eæ coloniæ fugiendæ ſint, quæ quater aut quinquies colonos ſuos perdidiſſent: quærenda vero illa loca, quæ ſunt longe quidem ab iis qui imperare poſſunt remota, proxima vero iis qui ſervire conſueverint. Cujuſmodi in locum Lacedæmonii Cyrenæos deduxerunt. Adhæc ſi tu quidem animadverteres, quod ſi nobis hanc regionem verbo tradideris, ipſe eam re verâ eſſes occupaturus, & præterea noſtram amicitiam adepturus (Tot enim a nobis amicitiæ obſides accepe-

* πλείονος ἀξίαν ἔσεσθαι] Hoc, ut ſcribunt hiſtorici, Philippus initio regni ſtatim ſenſit, operamque dedit, ut civitatem eo tempore potentiſſimam aut amicam haberet, aut certe adverſariam non haberet. Sed oratorum culpâ factum eſt, quo minus voti illius compos fieret. *W.*

† τετράκις ἢ πεντάκις] Ex his verbis autoris noſtri colligimus, Amphipolitanos colonos ſæpius fuiſſe pulſos. Vid. Thucyd. lib. 1. & 4. *W.*

‡ Κυρηναίους ἀπῴκισαν] Battus quidam ſive Theræus ſive Lacedæmonius, conſulto Delphico oracuło, Cyrenas in Libyâ condidit ſylphio nobiles, a quibus tota provincia Cyrenaica dicebatur. Vid. Herodoti Melpomenen. Obſervetur locutio minus uſitata, Κυρηναίους ἀπῴκισαν, pro τοὺς ἑαυτῶν πολίτας εἰς Κυρήνας ἀπῴκισαν, τοὺς νῦν Κυρηναίους λεγομένους. *W.*

ἡμῶν

ἡμῶν λήψῃ τ̃ φιλίας, ὅσας περ ἂν ἀποίκους εἰς τὴν σὴν δυναστείαν ἀποστείλωμεν. Τὸ δ' πληθος ἡμῶν εἴ τις διδάξειεν, ὡς ἢν λάβωμεν Ἀμφίπολιν, ἀναγκασθησόμεθα τῷ αὐτῷ εὔνοιαν ἔχειν τοῖς σοῖς πράγμασι, διὰ τὸς ἐκεῖθα καλοικοῦντας ἡμῶν, οἵανπερ εἴχομεν * Μηδόκῳ τῷ παλαιῷ, † διὰ τὸς ἐν Χερρονήσῳ γεωργοῦντας. Τοιούτων δ' ὄντων τῇ πόλει τῶν λεγομένων ἡμῖν, ἤλπισαν ὅσοι περ ἦκουσαν, διαδοθέντος τ̃ λόγου, διαλύσεσθαι τ̃ πόλεμον ἡμᾶς, καὶ γνωσιμαχήσαντας βουλύσεσθαί τι κοινὸν ἀγαθὸν περὶ ἡμῶν αὐτῶν. Εἰ μ' ἔν ἀφρόνως,

ris, quot colonos in *vel prope* tuum principatum mitteremus) Noſtrum autem populum ſi quis doceret, quod ſi Amphipolim occupaverimus, coacti erimus eandem benevolentiam rebus tuis præſtare, propter noſtros qui ibi conſederint, quam præſtitimus Medoco illi veteri, propter eos qui in Cherſoneſo prædia habebant. Cum igitur huc rediret ea quæ noſtræ urbi a nobis dicta ſunt, ſperabant quicunque audiverunt, hâc editâ oratione, nos bellum compoſituros, & reſipiſcentes deliberaturos de aliquo nobis communi bono. Si igitur imprudenter vel ſatis cum ratione ita judicârint,

* Μηδόκῳ] Pro Μηδόκῳ legit Harpocration Ἀμαδόκῳ: cujus verba hæc ſunt. Ἀμαδοκος, Ἰσοκράτης Φιλιππικῷ, δύο γεγόνασιν ἔτοι, παλὴρ καὶ ὑός· ὃς καὶ Φιλίππῳ συμμαχήσων ἦλθεν εἰς τὸν πρὸς Κερσοβλέπτην πόλεμον. Ἀμφοτέρων μέμνηται Θεόπομπος ἐν τῇ ἑνδεκάτῃ τῶν Φιλιππικῶν. Wolfius ait in oratione Demoſthenis κατ' Ἀριστοκράτους mentionem fieri Hamadoci Thraciæ regis: Xenophontem quoque Ἑλλην. meminiſſe Ἀμαδόκου καὶ Σεύθου. Verum apud Diodorum lib. 14. fol. 308. occurrunt καλὰ δὴ τούτους τοὺς χρόνους Ἀθηναῖοι στρατηγὸν ἑλόμενοι Θρασύβουλον ἐξέπεμψαν μετὰ τριήρων τεσσαράκοντα· ὅτος δὲ &c. Μήδοκον καὶ Σεύθην τοὺς τῶν Θρακῶν βασιλεῖς συμμάχους ἐποιήσαντο.

† διὰ τὸς ἐν Χερρ. γεωρ.] Miltiade duce coloni in Cherſoneſum miſſi, Medocum (ut conjicio) illo tempore regem Thraciæ coluerunt ob conceſſos agros. Vid. Miltiadis vitam apud Æmilium Probum: quem tamen is autor Dario Perſæ paruiſſe ſcribit, profligatis Thracibus. *W.*

[1] ἢ κ᾽ νυνεχόντως ταῦτ᾽ ἐδόξαζον, δικαίως ἂν ἐκεῖνοι τ᾽ αἰτίαν ἔχοιεν. Οὗτος δ᾽ ἂν ἐμὲ περὶ τοῦ πραγματείαν ταύτην, ἔφθητε ποιησάμενοι τ᾽ εἰρήνην, πρὶν ἐξεργασθῆναι τ᾽ λόγων, σωφρονέστερος. Οπως γὰρ ἂν πεπεράνθαι κρεῖττον ἦν [2] ἡμῖν, ἢ ζυνέχεσθαι τοῖς κακοῖς τοῖς διὰ τ᾽ πόλεμον γιγνομένοις.

Συνηθεὶς δ᾽ τοῖς περὶ τ᾽ εἰρήνης ψηφισθεῖσι, κ᾽ νομίσας ἀ μόνον ἡμῖν, ἀλλὰ κὴ σοὶ κ᾽ τοῖς ἄλλοις Ελλησιν ἅπασι ζυμφοίσειν· ἀποσῆσαι μὲ τοῦ ἐμαυτῶ διάνοιαν τ᾽ ἐχομένων οὐχ᾽ οἷός τ᾽ ἦν· ἀλλ᾽ ὅτω διεκείμην, ὡς᾽ ἐξ. θὺς σκοπεῖσθαι, πῶς ἂν τὰ πεπραγμένα βεβαμένειεν ἡμῖν· κ᾽ μὴ χρόνον ὀλίγον ἡ πόλις ἡμῶν διαλιπῶσα, πάλιν ἑτέρων πολέμων ἐπιθυμήσειε. Διεξιὼν δ᾽ ἕκαστα τούτων πρὸς ἐμαυτὸν, εὕρισκον ἀδαμῶς ἂν ἄλλως αὐτοῖ * ἡσυχίαν ἄγουσαν, πλὴ εἰ [3] δόξειε τ᾽ πόλεσι

id ipsis jure imputandum est. Cum autem ipse in hâc re *sive in hoc argumento* versarer, vos pacem confeciſtis, priusquam oratio absolveretur, *idque feciſtis quidem* prudenti consilio. Nam quocunque modo ea ut fieret nobis erat conducibilius, quam ut calamitatibus perpetuo teneremur, quæ propter bellum ortæ sunt.

Lætatus vero iis quæ de pace decreta erant, arbitratusque eam non solum nobis, sed & tibi & aliis Græcis omnibus profuturam; ab iis quæ restabant cogitationes meas non potui quidem avertere: sed eo eram animo, ut statim prospicerem, quomodo ea quæ facta erant nobis manerent *firma*: & nostra urbs, brevi tempore interjecto, non alia iterum bella desideraret. Cum autem eorum singula mecum reputarem, inveni eam nullo alio modo quiete

[1] ἢ δ᾽ νυνεχ. apud Ald. & in Cod. Coll. N. H. Steph. & in aliis Edit. [2] ὑμῖν apud Ald. [3] δόξῃ apud Ald.

* ἡσυχίαν ἄγουσαν] Malim ἄξουσαν· sed esto enallage temporis. *W. in Cast.*

ταῖς

τᾶις μεγίσαις, διαλυσαμθώις τὰ πρὸς σφᾶς αὐτὰς, εἰς τὴν Ασίαν τ πόλεμον ἐξενεγκεῖν· καὶ τὰς πλεονεξίας, ἃς νθν ἀξιῶσι παρὰ τ Ελλήνων αὐταῖς γίγνεσθαι, ταύτας εἰ παρὰ τῶν Βαρβάρων ποιήσασθαι βελητεῖεν· ἅπερ ἐν τῷ Πανηγυρικῷ λόγῳ τυγχάνω συμβεβελκώς. Ταῦτα δ διανοηθεὶς, καὶ νομίσας ὐδέ ποτ' ἂν ἁρεθῆναι καλλίω ταύτης ὑπόθεσιν, ὐδὲ κοινοτέραν, ὐδὲ μᾶλλον ἡμῖν ξυμφέρουσαν· ἐπήρθην πάλιν συγγράψαι περὶ αὐτῆς, οὐκ ἀγνοῶν ὐδὲν τ περὶ ἐμαυτὸν, ἀλλ' εἰδὼς μὴ τ λόγον τοῦτον ὐ τ ἐμῆς ἡλικίας δεόμενον, ἀλλ' ἀνδρὸς ἀνθοῦσαν τὴν ἀκμὴν ἔχοντος, καὶ τὴν φύσιν πολὺ τ ἄλλων διαφέροντος· ὁρῶν δ, ὅτι χαλεπόν ἐστι περὶ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν δύο λόγους ἀνεκτῶς εἰπεῖν, [1] ἄλλως τ' ἂν ὁ πρότερος ἐκδοθεὶς ὕτως ἢ γεγραμμένος, ὥστε καὶ τοὺς βασκαίνοντας ἡμᾶς μιμεῖσθαι, καὶ θαυμάζειν αὐτὸν μᾶλλον τ καθ' ὑπερβολὴν ἐπαινοῦντων.

fruituram, niſi urbibus viſum fuerit maximis, ut compoſitis quæ inter ipſos intercederent *controverſiis*, in Aſiam bellum transferrent: & emolumenta quæ nunc a Græcis ſibi accedere cupiunt, hæc apud Barbaros vellent quærere: id quod in Panegyricâ oratione conſului. Hæc vero cum cogitarem, & exiſtimarem nunquam repertum eſſe argumentum hoc pulchrius, aut quod ad omnes magis pertineret, aut quod nobis foret utilius; incitatus ſum ut iterum de eo ſcriberem, cum nihil quidem ignorem e meis rebus, ſed probe ſciam talem orationem ætate non meâ indigere, ſed viro ætatem florentem qui habeat, & qui ingenio aliis multum præſtet: videam vero quod difficile ſit de eodem ſubjecto duas orationes tolerabiliter dicere, præſertim ſi quæ prius edita eſt ita fuerit ſcripta, ut etiam qui nobis invident eam imitentur, mirenturque magis quam qui eam ſummopere laudant. Atta-

[1] ἄλλως τε κἂν in Cod. Coll. N.

των.

των. Αλλ' ὅμως ἐγὼ ἁπάσας ταύτας τὰς δυσχερείας ὑπεριδὼν, ἅτως ὑπὸ γήρως γέγονα φιλότιμος, ὥστε βουληθῆναι ἅμα τοῖς πρὸς σὲ λεγομένοις καὶ τοῖς μετ' ἐμοῦ διατρίψασιν ἐπιδεῖξαι, καὶ ποιῆσαι φανερὸν, ὅτι τὸ μὲν ταῖς παρηγύρεσιν ἐνοχλεῖν, καὶ πρὸς ἅπαντας λέγειν τὰς ζωγρέχουσας ἐν αὐταῖς, πρὸς ἕδενα λόγον ἐστίν· ἀλλ' ὁμοίως οἱ τοιοῦτοι τῶν λόγων ἄκυροι τυγχάνουσιν ὄντες τοῖς νόμοις, καὶ * ταῖς πολιτείαις ταῖς ὑπὸ τῶν σοφιστῶν γεγραμμέναις· δεῖ δὲ τὰς βουλομένους μὴ μάτην φλυαρεῖν, ἀλλὰ πρᾶγμά τι ποιεῖν, καὶ τὰς οἰομένους ἀγαθόν τι κοινὸν εὑρηκέναι, τὰς μὲ ἄλλους ἐᾶν παρηγορεῖν, αὐτὰς δ' ὧν εἰσηγῶν) ποιήσασθαί τινα προστάτην, ἢ

men ego haſce omnes difficultates nihili pendens, in ſenectute factus ſum adeo gloriæ avidus, ut oſtendere velim per ea quæ tibi dicuntur, iis etiam qui apud me commorati ſunt, notumque facere, quod in conventibus quidem turbas facere, & ad omnes eos qui ibi concurrunt verba facere, perinde ſit ac ſi ad neminem quis verba fecerit: ſed quod ejuſmodi orationes æque irritæ fiant ac Leges & Reſpublicæ a ſophiſtis conſcriptæ: *quod* autem oporteat eos qui velint non incaſſum nugari, ſed aliquod utile agere, quique exiſtimant ſe aliquod bonum commune reperiſſe, alios quidem ſinere in congreſſibus verba facere, ipſos vero iis quæ cenſent facienda aliquem ducem præficiendum eligere, ex iis qui poſſunt & dicere & agere, & qui mag-

* ταῖς πολιτείαις] Extabant eo tempore Platonis libri de Legibus & de Republicâ: quos in Protagoræ Abderitæ ἀντιλογικοῖς magnâ ex parte reperiri quidam affirmârunt. Scribitur autem obiiſſe Plato anno Philippi decimo tertio, a quo etiam reprehenſus fuerit. Et quidem, ſi conjecturæ venia detur, propter illa ipſa ſcripta de Legibus & de Republicâ fuiſſe reprehenſum a Philippo crediderim, quod multa in iis præcepta ſunt contra morem conſuetudinemque civilem. Apte igitur affert hoc, quod Philippo probari ſciebat. *W.*

λέγειν καὶ πράττειν δυναμένων, καὶ δόξαν μεγάλην ἐχόντων, εἴπερ μέλλουσι προσέξειν αὐτοῖς τὸν νοῦν. Ἅπερ ἐγὼ γνοὺς, διαλεχθῆναί σοι προειλόμην, [1] ὡς τὰ πρὸς χάριν ἐκλεξάμενος· καί τοι πρὸ πολλοῦ ποιησαίμην ἄν τοι κεχαρισμένως εἰπεῖν· ἀλλ' * οὐκ ἐπὶ τοῦτο τὴν Δάμαιναν ἔχον. Ἀλλὰ τοὺς μὲν ἄλλους ἑώρων τοὺς ἐνδόξους τῶν ἀνδρῶν † ὑπὸ πόλεσι καὶ νόμοις οἰκοῦντας, καὶ οὐδὲν αὐτοῖς ἔξον ἄλλο πράττειν, ἢ τὸ προσταττόμενον· ἔτι δὲ πολὺ καταδεεστέρους ὄντας τῶν πραγμάτων τῶν ῥηθησομένων· σοὶ δὲ μόνῳ πολλὴν ἐξουσίαν ὑπὸ τῆς τύχης δεδομένην, καὶ πρέσβεις πέμπειν πρὸς οὓς ἂν βουληθείης, καὶ δέχεσθαι παρ' ὧν ἄν τοι δοκῇ, καὶ λέγειν ὅ,τι ἂν ἡγῇ συμφέρειν· πρὸς ἃ τέτοις,

am gloriam nacti ſunt, ſi quidem *ejuſmodi viri* illis animum *gnaviter* adjungere voluerint. Quæ cum ſciem, tecum differere conſtitui, non iis quæ grata eſſent electis (quanquam multum vellem tibi grata dicere) at id hoc *præcipue* non animum intendi. Verum alios quidem videbam qui inter homines præſtant, ſub civitatum & legum imperio vivere, & nihil aliud ipſis licere quod faciant, præterquam quod mandatur: præterea multo eſſe eos impares rebus quæ ſunt dicendæ: tibi autem ſoli magnam a fortunâ poteſtatem eſſe datam, & legatos mittendi ad quoſcunque volueris, & excipiendi a quibuſcunque tibi viſum fuerit, & dicendi quodcunque utile eſſe judicaveris: præterea

[1] ὡς πρὸς χάριν ἐκλ. apud Ald. & in Cod. Coll. N.

* οὐκ ἐπὶ τοῦτο] Fortaſſe οὐκ ἐπὶ τούτῳ. *W. in Caſt.*

† ὑπὸ πόλεσι καὶ νόμοις] Videtur intelligere reges Lacedæmoniorum potiſſimum, qui & ipſi Heraclidæ erant, æque ac Philippus: & recens erat adhuc Ageſilai memoria, qui e medio victoriæ curſu, patriæ imperio, ex Aſiâ domum revocatus, ea quæ inſtituerat perficere non potuit. *W.*

καὶ δυνάμιν καὶ πλοῦτον κεκτημένον, ὅσον οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων, ἃ μόνα τῶν ὄντων καὶ πείθειν καὶ βιάζεσθαι πέφυκεν· ὧν οἶμαι καὶ τὰ νῦν ῥηθησόμενα προσδεήσεσθαι. Μέλλω γάρ σοι συμβουλεύειν, προσῆναι τ' τε τῶν Ἑλλήνων ὁμονοίας, καὶ τ' ὀπὶ τὸς Βαρβάρους στρατείας. Ἐστι δὴ τὸ μὲν πείθειν στρατεύειν, [1] ἰδίαν σοι τιμὴν φέρον· τὸ δ' ὀπὶ τὸς Βαρβάρους, κοινῇ χρήσιμον. Ἡ μὲν οὖν πρόθεσις καὶ λόγου παντὸς τοιαύτη τίς ἐστιν.

Οὐκ ὀκνήσω δὴ πρὸς σὲ καταλιπεῖν, ἐφ' οἷς ἐλύπησάν μέ τινες τῶν πολιτευομένων. Οἶμαι γὰρ ἔσεσθαί τι πρὸς ἔργου. Δηλώσαντος γάρ μου πρὸς αὐτὸς, ὅτι μέλλω σοι λόγον πέμπειν, οὐκ ὀπίδειξιν ποιησόμενον, ἀλλ' ἐγκωμιάζοντα τοὺς πολέμους τοὺς πρὸς σὲ γεγενημένους (ἕτεροι γὰρ τοῦτο ποιήσουσιν) ἀλλὰ πειρασόμενόν σε προτρέπειν ὀπὶ * πράξεις οἰκειοτέρας καὶ καλλίους, καὶ μᾶλλον συμφέ-

*te* poſſidere copias & opes, quantas nemo alius e Græcis, quæ ſolæ rerum omnium a naturâ ſunt ad perſuadendum & cogendum accommodatæ: quibus opus fore cenſeo etiam ad ea gerenda quæ jam dicentur. Te enim ſum exhortaturus ut præſis & Græcorum concordiæ, & expeditioni contra Barbaros ſuſcipiendæ. Eſt autem ſuadere ut bellum geras, id quod tibi quidem privatim honorem affert: in Barbaros vero *bellum gerere*, quod publice eſt utile. Summa igitur orationis totius hæc eſt.

Non dubitabo autem tibi dicere, quibuſnam rebus mihi moleſti fuerunt quidam e meis familiaribus. Id enim cenſeo aliquo modo utile fore. Cum enim iis narrâſſem, me ad te miſſurum eſſe orationem, non quæ oſtentationem factura eſſet, neque quæ bella a te geſta celebraret (alii enim hoc facient) ſed quæ conaretur te ad actiones exhor-

[1] ἰδίᾳ apud Ald. H. Steph. & in aliis Edit.

* πράξεις οἰκειοτέρας] Οἰκειοτέρας vel ad imitationem Herculis τῦ ἀθλητῦ ῥώσας

ρέσας ὧν νῦν τυγχάνεις προηρημένῳ· ὅτως ἐξεπλάγησαν, μὴ διὰ τὸ γῆρας ἐξέσηκα τὸ φρονεῖν, ὡς ἐπόλμησαν ἐπιπλῆξαί μοι, πρότερον οὐκ εἰωθότες τοῦτο ποιεῖν, λέγοντες ὡς ἀτόποις καὶ λίαν ἀνοήτοις ἐπιχειρῶ πράγμασιν, ὅς τις Φιλίππῳ συμβουλεύσοντα λόγον μέλλω πέμπειν· ὃς, εἰ καὶ πρότερον ἐνόμιζεν αὐτὸν εἶναί τινα πρὸς τὸ φρονεῖν καταδεέστερον, νυνὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν συμβεβηκότων οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ οἴεται βέλτιον δυήσεσθαι βουλεύεσθαι τῶν ἄλλων. Επειτα καὶ Μακεδόνων ἔχει πεῖ αὐτὸν τοὺς πεπαιδαιτάτους, ὡς εἰκὸς, εἰ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀπείρως ἔχουσι, τόγε συμφέρον ἐκείνῳ, μᾶλλον ἢ σὲ, γινώσκειν. Ετι δὲ καὶ τῶν Ελλήνων πολλοὺς ἂν ἴδοις ἐκεῖ καταοικοῦντας, οὐκ ἀδόξους ἄνδρας, οὐδ' ἀνοήτους· ἀλλ' οἷς ἐκεῖνος ἀνακοινούμενος, οὐκ ἐλάττω τὴν βασιλείαν πεποίηκεν, ἀλλ' εὐχῆς ἄξια πρά-

tari quæ magis convenirent, & quæ pulchriores eſſent, & utiliores iis quas nunc elegiſti: ita veriti ſunt ne propter ſenium mentis inops eſſem, ut me objurgare auderent, cum prius id facere non eſſent ſoliti, dicentes me res abſurdas & nimis ineptas aggredi, qui ad Philippum ſuaſoriam orationem eſſem miſſurus: qui, ſi quidem prius ſe aliquo alio prudentiâ inferiorem eſſe cenſuiſſet, nunc ob magnitudinem ſucceſſuum fieri non poteſt quin exiſtimet ſe melius aliis *omnibus* ſibi conſulere poſſe. Præterea & Macedonum peritiſſimos ſecum habet, *dixerunt*, quos veriſimile eſt, licet aliarum rerum imperiti ſint, ſaltem quid ipſi expediat melius te ſcire. Adhæc, Græcorum etiam multos ibi videas habitare, non ignobiles viros, nec hebetes; ſed eos quos ille conſiliorum ſuorum participes faciendo, imperium non minus reddidit, ſed ſecundum vota geſſit *omnia*. Quid enim, *aiebant*, infec-

καταγέλως ὑπὲρ τοῦ βίου τῶν ἀνθρώπων, ut alibi dicit, pertinent; vel ἀντὶ τοῦ περιπωδεστέρας ponitur. *W.*

πέπρακε).

πέπεραν). * Τί γὰρ ἐλλέλοιπεν; Οὐ Θετταλὸς μὲν [1] πρότερον † ἐπάρξαντας Μακεδονίας, ὅτως οἰκείως πρὸς αὐτὸν διακεῖσθαι πεποίηκεν, ὥσθ' ἑκάστους αὐτῶν μᾶλλον ἐκείνῳ πιστεύειν, ἢ τοῖς συμπολιτευομένοις; Τῶν δὲ πόλεων τὰς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον, τὰς μὲν τὴν εὐεργεσίαις πρὸς τὴν αὑτοῦ συμμαχίαν προσήκατο, τὰς δὲ σφόδρα λυπούσας ἀναστάτους πεποίηκε; ‡ Μάγνητας δὲ καὶ Περραιβοὺς καὶ Παίονας καθέστραται, καὶ πάντας ὑπηκόους αὑτοὺς εἴληφε. Τῶν δὲ Ἰλλυριῶν πλήθους, πλὴν τῶν περὶ τὸν Ἀδρίαν οἰκούντων, ἐγκρατὴς καὶ κύριος γέγονεν; Ἁπάσης δὲ τῆς Θρᾴκης

tum reſtat? Annon Theſſalos quidem, qui prius Macedoniæ imperabant, adeo amico erga ipſum ut eſſent animo effecit, ut eorum ſinguli illi magis confidant, quam ſuis ipſorum civibus? Ex urbibus vero quæ circa eam ſunt regionem, *annon* alias quidem beneficiis ad ſocietatem cum ipſo ineundam allexit, alias vero quæ nimis erant moleſtæ funditus evertit? Magnetas vero & Perrhebæos & Pæonas *annon* ſubegit, & eos omnes *in poteſtatem ſuam* obtemperantes redegit? Illyriorum vero partis maximæ, præter eos qui Adriam accolunt, *annon* potens ac dominus factus eſt? Uni-

[1] τὰς πρότ. in aliis Cod. omnibus.

* Τί γὰρ ἐλλέλοιπεν; &c.] Hiſtoriæ hæ deſcriptæ fuerunt a Theopompo & Ephoro, ac aliis fortaſſe compluribus; quorum libris amiſſis, ex Diodori Sic. lib. 16. & e Plethonis παραλειπομένοις eaſdem cognoſcere poſſumus. Quædam etiam Juſtinus attingit. Demoſthenes præſertim in Olynthiacis & Philippicis; Plutarchus item paſſim. *W.*

† ἐπάρξαντας] Videtur minus eſſe ἐπάρχειν quam ἄρχειν, & ſignificare cupiditatem potius, & conatum obtinendi imperium quam effectum, aut certe partem potius quam totum. *W.*

‡ Μάγνητας] Magneſia alia eſt in confinio Theſſaliæ & Macedoniæ, alia Ioniæ ad Mæandrum fluvium. Conferatur huc locus Demoſthenis ex 1 Olynthiacâ: ἄξιά γε λογίζεσθαί τις ὑμῶν, καὶ θεωρεῖ τὸν τρόπον &c. *W.*

ὃς

ὡς ἠξιώθη δεσπότας καλέσησε; Τὸν δὴ τοιοῦτον καὶ τηλικαῦτα διαπεπραγμένον, οὐκ οἴει πολλὴν μωρίαν καταγνώσεσθαι τὸ βιβλίον, καὶ πολὺ διεψευσθαι νομίζειν, τό τε τῶν λόγων δυνάμεως, * καὶ τὸ αὐτοῦ διανοίας; Ταῦτ' ἀκούσας, ὡς μὲ τὸ πρῶτον ἐξεπλάγην, καὶ πάλιν ὡς ἀναλαβὼν ἐμαυτὸν, ἀντεῖπον πρὸς ἕκαστον τῶν ῥηθέντων, οὐδαμοῦ λείψω, μὴ καὶ δόξω τισὶν ἀγαπᾶν, εἰ χαλεπῶς αὐτοὺς ἠμυνάμην. Λυπήσας δ' ἂν ἐμαυτὸν ἐπειθον) τοὺς ὑπερπλῆξαί μοι τολμήσαντας, τελευτῶν ὑπεχόμην, μόνοις αὐτοῖς τῶν ἐν τῇ πόλει τὸν λόγον δείξειν, καὶ ποιήσειν οὐδὲν ἄλλο περὶ αὐτοῦ πλὴν ὅ,τι ἂν ἐκείνοις δόξῃ. Τούτων ἀκούσαντες ἀπῆλθον, οὐκ οἶδ' ὅπως τὴν διάνοιαν ἔχοντες. Πλεῖ δὲ πολλαῖς ἡμέραις

versæ vero Thraciæ quos voluit dominos præfecit? Talem igitur virum & qui tanta gesserit, nonne censes maximæ stultitiæ damnaturum esse istum autorem qui libellum miserit, ac existimaturum multum aberrâsse istum a cognoscendo quæ sint orationis vires, & quale ipsius ingenium? Hæc quum audivissem, quomodo primum quidem perterritus fuerim, rursusque cum animum recepissem, quomodo ad singula dictorum responderim, prætermittam, ne aliquibus videar mihi placere, quod urbane istos refutaverim. Quum autem non mediocriter (ut mihi quidem persuadebam) ut ii dolerent feciissem, qui me objurgare ausi fuerant: tandem pollicitus sum me iis solis omnium qui in urbe erant orationem ostensurum, & in eâ re facturum nihil aliud quam quod ipsis visum fuerit. Hæc cum audivissent abibant, nescio quo animo. Verum non multis

* καὶ τῆς αὐτοῦ διανοίας] Id est ἔλαττον νέμειν τῷ Φιλίππῳ τοῦ προσήκοντος, *minus honorifice de ingenio Philippi & prudentiâ sentire quam decet.* Constructio ambigua est, quia αὐτοῦ tam ad Isocratem quam ad Philippum referri potest: malo autem ad Philippum referre. *W.*

ὕστερον,

ὕστερον, ἀπηλεγμένων τῶν λόγων, καὶ δεικθέντων αὐτοῖς, τοσοῦτο μετέπεσον, ὥστ' ἠχθόμην μὲν ἐφ' οἷς ἐθεασάμην, μετέμελε δ' αὐτοῖς ἁπάντων τῶν εἰρημένων, ὡμολόγουν δὲ μηδενὸς πώποτε * τοσοῦτο πράγματος διαμαρτεῖν, ἐπαινοῦσιν δὲ μᾶλλον εἰς τὸ πεμφθῆναί σοι τοῦτον τὸν λόγον· ἔλεγον δ', ὡς ἐλπίζουσιν, ὅτι μόνον σὲ καὶ τὴν πόλιν ἔξειν μοι χάριν ὑπὲρ τῶν εἰρημένων, ἀλλὰ καὶ τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας.

Τοῦτο δ' ἕνεκά σοι ταῦτα διῆλθον, ἵν' ἤν τί σοι φαίνηται τῶν ἐν ἀρχῇ λεγομένων, ἢ μὴ πιστὸν, ἢ μὴ δυνατὸν, ἢ μὴ πρέπον σοι πράττειν, μὴ δυσχεράνας ἀποστῇς τῶν λοιπῶν, μηδὲ πάθῃς τὸ αὐτὸ τοῖς ἀπηδηκόσιν ἐμοί· ἀλλ' ἐπιμείνῃς, ἡσυχάζουσαν ἔχων τὴν διάνοιαν, ἕως ἂν διὰ τέλους ἀκούσῃς ἁπάντων τῶν λεγομένων. Οἶμαι γὰρ ἐρεῖν

diebus poſt, abſolutâ jam oratione & ipſis monſtratâ, ita mutati ſunt, ut eos puderet eorum quæ auſi eſſent *dicere*, ipſos vero pœniteret omnium quæ dicta erant, confiterentur autem ſe nullâ unquam tantâ in re *ita* fuiſſe deceptos, meque inſtigarent magis ut ad te hanc orationem mitterem: dicerent vero ſe ſperare, non ſolum te ac civitatem gratias mihi habituros ob dicta, verum etiam Græcos univerſos.

Hæc autem ideo tibi commemoravi, ut ſi quid horum quæ in initio dicuntur, tibi viſum fuerit aut non credibile, aut non poſſibile, aut non tibi factu decorum, non indignabundus a reliquis *perlegendis* te abducas, neque eodem ſis animo quo fuerunt mei familiares; ſed maneas judicio quiete retento, uſque dum ad finem audiveris omnia quæ dicuntur. Arbitror enim me aliquid eorum dicturum quæ op-

* τοσοῦτο πράγματος δ'] Ferri poteſt & hoc. Malim tamen τοσοῦτον διαμαρτεῖν, *ut negarent ſe ullâ unquam in re tantopere errâſſe.* W.

τὴ

τι τ̃ δεόντων, κ̀ τ̃ σοι συμφερόντων. Καί τοι μ᾽ ὐ λέληθεν, ὅσον διαφέρυσι τ̃ λόγων εἰς τὸ πείθειν, οἱ λεγόμφοι τῶν ἀναγινωσκομένων· ὐδ᾽ ὅτι πάντες ὑπειλήφασι, τὰς μὲν περὶ ἀσυδαίων πραγμάτων κ̀ καταπεπυγόντων ῥητορεύεσ, τὰς δ᾽ πρὸς ἐπίδειξιν κ̀ πρὸς ἐργολαβίαν γεγράφθαι. Καὶ ταῦτ᾽ οὐ κακῶς ἐγνώκασιν. Επειδ᾽ ὰν γ̀ ὁ λόγ ἀποσερηθῆ τ̃ τε δόξης ἣ λέγοντ, κ̀ τ̃ φωνῆς, κ̀ τ̃ μεταβολῶν τῶν ἐν ταῖς ῥητορείαις γιγνομένων, ἔτι δ᾽ κ̀ τ̃ καιρῶν, κ̀ τ̃ ἀσυδῆς τ̃ περὶ τὴν πρᾶξιν, κ̀ μηδὲν ἢ τὸ ζωπαγωνιζόμφον κ̀ συμπεῖθον, ἀλλὰ τ̃ μ̀ προειρημένων ἁπάντων ἔρημ ψιλή) κ̀ γυμνὸς, ἀναγινώσκη δέ τις αὐτὸν ἀπιθάνως, ὲ μηδὲν ἦθ ἐνσημαινόμφ, ἀλλ᾽ ὥσπερ * ἀπαριθμῶν· εἰκότως, οἶμαι, φαῦλ εἶναι ¹ δοκοίη τοῖς ἀκούυσιν. Απερ κ̀ † τ̃ νδν ἔτι

portuna ſint, & tibi expediant. Neque vero me latet quantum ad perſuadendum excellant orationes illæ quæ pronunciantur præ iis quæ leguntur: neque quod omnes exiſtiment illas quidem de rebus gravibus & quæ urgeant rhetorico more pronunciari, has vero ſcriptas eſſe ad oſtentationem & ad quæſtum *tanquam* redemptură parandum. Et de his non male judicant. Nam ſimul atque oratio deſtituta ſit oratoris autoritate, ac voce, & varietate illâ quæ in eloquentiâ occurrat, prætereaque occaſionibus, & ſtudio rei gerendæ, nihilque ſit quod una concertet & ſimul perſuadeat, ſed his omnibus prædictis deſtituta fiat *oratio* ac nuda, eam vero quis legat more ad perſuadendum minime accommodato, & ita ut nullum affectum indicet, ſed quaſi *verba* quodammodo numeret: jure (arbitror) ea audientibus inepta videatur. Quæ res etiam nunc eam

¹ δοκεῖ apud Ald. H. Steph. & in Cod. Coll. N.

* ἀπαριθμῶν] Αιτὶ τῦ ἀποπληρῶν ἀριθμόν. *Harp.*

† τὸν νῦν ἔτι δεικνύμενον] Lego τὸν νῦν ἐπιδεικνύμενον. *W. in Caſt.*

δεικνύμενον μάλις' ἂν βλάψειεν, καὶ φαυλότερον φαίνεσθαι ποιήσειεν. Οὐδὲ γὰρ ταῖς περὶ τὴν λέξιν ἁρυθμίαις καὶ ποικιλίαις κεκοσμήκαμεν αὐτὸν, αἷς αὐτός τε νεώτερος ὢν ἐχρώμην, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπέδειξα, δι' ὧν τοὺς λόγους ἡδίους θ' ἅμα καὶ πιστοτέρους ποιοῦεν. Ων οὐδὲν ἔτι δυνάμεθα διὰ τὴν ἡλικίαν, ἀλλ' ἐπόχρη μοι τοσοῦτον, ἢν αὐτὰς τὰς πράξεις ἁπλῶς δυνηθῶ διελθεῖν. Ηγοῦμαι γὰρ καὶ σὲ προσήκειν, ἁπάντων τῶν ἄλλων ἀμελήσαντα, ταύταις μόναις προσέχειν τὸν νοῦν. Οὕτω δ' ἂν ἀκριβέστατα καὶ κάλλιστα θεωρήσειας, εἴ τι τυγχάνομεν λέγοντες, εἰ * τὰς μὲν δυσχερείας τὰς περὶ τοὺς σοφιστὰς, καὶ τοὺς ἀναγινωσκομένους τῶν λόγων ἀφέλοις, ἀναλαμβάνων δ' ἕκαστον αὐτῶν εἰς τὴν διάνοιαν [1] ἐξετάζοις, μὴ πάρεργον ποιούμενος, μηδὲ μεθ' ῥᾳθυμίας

quæ tibi oſtenditur *orationem* maxime lædet, facietque ut deterior videatur. Non enim eam numerorum concinnitatibus aut varietatibus ad compoſitionem *perficiendam requiſitis* ornavimus, quibus & ipſe dum junior eſſem uſus ſum, & aliis monſtravi quarum rerum ope ſermones redderent & jucundiores ſimul & probabiliores. Quorum nihil amplius poſſum ob ætatem meam, ſed mihi hoc unum ſufficit, ſi res ipſas ſimpliciter poſſim exponere. Arbitror autem te quoque decere, omiſſis aliis omnibus, hiſce rebus ſolis animum intendere. Ita enim exactiſſime & rectiſſime perſpexeris ſi quid dicamus, ſi difficultates eas, quibus ſophiſtæ & ii qui orationes recitant objiciuntur, amoveas eorumque ſingula *quæ volim* animo complexus expendas, non id perfunctorie faciendo, nec cum ſo-

[1] ἐξελάσῃς in Ed. H. Steph. & aliis.

* τὰς μὲν δυσχερείας] Difficultates ſive incommoditates ſophiſticas, id eſt oratorias, aut certe rhetoricas. Sententia eſt, *pronunciationem & actionem minus aptam non obſtare conſilii veritati.* W.

μάς

μίας, ἀλλὰ μὴ λογισμῷ καὶ φιλοσοφίας, ἧς καὶ σὲ μετεχηκέναι φασίν. Μετὰ γὰρ τούτων ζκοπούμενος μᾶλλον, ἢ μὴ ἐκ τῶν πολλῶν δόξης, ἄμεινον ἂν βουλεύσαιο περὶ αὐτῶν. Ἃ μὲν οὖν ἠβουλόμην σοι προειρῆσθαι, ταῦτά ἐστι. Περὶ δ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἤδη ποιήσομαι τοὺς λόγους.

Φημὶ γὰρ χρῆναί σε τῶν μὲν ἰδίων μηδενὸς ἀμελῆσαι· πειραθῆναι δ' ἀλλάξαι τήν τε πόλιν τῶν Ἀργείων, καὶ τὴν Λακεδαιμονίων, καὶ τὴν Θηβαίων, καὶ τὴν ἡμετέραν. Ἢν γὰρ ταύτας συσῆσαι δυνηθῇς, ῥᾳδίως, οἶμαι, καὶ τὰς ἄλλας ὁμονοεῖν ποιήσεις. Ἅπασαι γάρ εἰσιν ὑπὸ τῶν εἰρημένων, καὶ καταφεύγουσιν ὅταν φοβηθῶσιν, ἐφ' ἣν ἂν τούτων τύχωσι, καὶ τὰς βοηθείας ἐντεῦθεν λαμβάνουσιν. Ὡς' ἂν τέτταρας μόνον πόλεις εὖ φρονεῖν πείσῃς, καὶ τὰς ἄλλας πολλῶν κακῶν ἀπαλλάξεις. Γνοίης δ' ἂν ὡς οὐδὲ μιᾶς σοι προσήκει τούτων ὀλιγωρεῖν, ἢν ἀνενέγκῃς αὐτῶν τὰς πράξεις ἐπὶ τοὺς σοὺς προγόνους. Εὑρήσεις

cordiâ, ſed cum ratione & eruditione, quâ te etiam præditum eſſe dicunt. His enim potius in deliberando uſus, quam populi opinione, melius de iis rebus ſtatueris. Quæ igitur tibi volui præfari, hæc ſunt. De rebus ipſis vero jam ſermonem faciam.

Dico enim te oportere nullam e privatis rebus negligere: conari autem ut reconcilies & urbem Argivorum, & Lacedæmoniorum, & Thebanorum, & noſtram. Si enim haſce reconciliare poſſis, non difficulter (opinor) etiam cæteræ ut *inter ſe* concordes ſint efficies. Dictis enim omnes ſunt ſubjectæ, & confugiunt quum timent ad eam, cuicunque forte inciderint, & auxilia illinc accipiunt. Adeo ut ſi quatuor ſolum urbibus recte ut ſentiant perſuaſeris, etiam reliquas multis malis liberaveris. Scias autem quod nullam harum te deceat parvi facere, ſi earum res geſtas ad tuos majores retuleris. Invenies enim in unaquâque

γὼ ἐν ἑκάστῃ πολλὴν φιλίαν πρὸς ὑμᾶς, καὶ μεγάλας εὐεργεσίας ὑπαρχούσας. * Ἄργος μὲν γάρ ἐστί σοι πατρὶς, ἧς δίκαιον τοσαύτην σε ποιεῖσθαι πρόνοιαν, ὁσηπερ τῶν γονέων τῶν σαυτοῦ. Θηβαῖοι δὲ † τὸν ἀρχηγὸν τοῦ γένους ὑμῶν τιμῶσι καὶ ταῖς πρόσοδοις καὶ ταῖς θυσίαις μᾶλλον, ἢ τοὺς Θεοὺς τοὺς ἄλλους. Λακεδαιμόνιοι δὲ τοῖς ἀπ' ἐκείνου γεγενόσι, καὶ τὴν βασιλείαν καὶ τὴν ἡγεμονίαν εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον δεδώκασι. Τὴν δὲ πόλιν τὴν ἡμετέραν φασὶν, οἷς ἐγὼ τῶν παλαιῶν πιστεύομεν, Ἡρακλεῖ μὲν αἰτίαν γενέσθαι τῆς ἀθανασίας (ὃν δὲ τρόπον, σοὶ μὲν αὖθις πυθέσθαι ῥᾴδιον, ἐμοὶ δὲ νῦν εἰπεῖν ὁ καιρὸς) ‡ τοῖς δὲ παισὶ τοῖς ἐκείνου τὴν σωτηρίας. Μόνη γὰρ ὑποσᾶσα τοὺς μεγίστους κινδύνους, πρὸς τὴν Εὐρυσθέως δυνάμιν, ἐκείνου τε τὴν ὕβρεως ἔπαυσε, καὶ τοὺς παῖδας τῶν φόβων τὴν

amicitiam insignem erga vosmet & magna beneficia extitisse. Argos enim tibi est patria, cujus æquum est te rationem habere non minus quam tuorum parentum. Thebani vero principem generis vestri honorant tam supplicationibus quam sacrificiis, magis quam Deos reliquos. Lacedæmonii vero iis qui ab eo orti sunt & regnum & principatum in omne tempus dederunt. Urbem vero nostram dicunt illi quibus de rebus antiquis fidem damus, Herculi quidem autorem fuisse immortalitatis (quo autem modo, tibi quidem alias auditu facile, mihi autem jam dicendi tempus non est) liberis vero ipsius salutis. Sola enim maxima cum subiisset pericula contra Eurysthei potentiam, fecit ut ille a contumeliis inferendis desiste-

* Ἄργος μὲν γὰρ] Propter Caranum Argivum, ad quem Philippus genus suum referebat. Vid. Justinum lib. 7. & Diodorum. *W.*

† τὸν ἀρχηγὸν τοῦ γένους ὑμῶν] Ηγουν Ηρακλέα. *W.*

‡ τοῖς δὲ παισὶ τοῖς ἐκείνου &c.] Vid. Pausaniæ Attica, & Euripidis Heraclidas. *W.*

αὐτὸ

ret, & liberos *Herculis* a timoribus qui illis ſemper imminebant liberavit. Pro quibus æquum eſſet non ſolum eos qui tunc ſervati ſunt nobis gratiam habere, ſed etiam eos qui nunc ſuperſunt. Per nos enim & vivunt, & præſentibus bonis fruuntur. Nam niſi ſervati eſſent illi, his ne omnino naſci quidem licuiſſet. Quum igitur urbes hæ omnes tales fuerint, par ſane fuerat cum nullâ earum unquam tibi interfuiſſe diſſidium. Sed omnes ita a naturâ facti ſumus ut ſæpius peccemus quam recte agamus. Quare ea quæ antea facta ſunt *naturæ humanæ eſſe* communia cenſere æquum eſt: in poſterum vero cavendum eſt ut nihil tale eveniat: proſpiciendumque quodnam beneficium illis præſtando, notum facias te digna & teipſo & iis quæ ab illis facta ſunt feciſſe. Occaſionem autem jam nactus es. Te enim, dum gratias refers pro iis quæ debes, exiſtimabunt propter temporis

χρόνῳ δὲ μεταξὺ, * προυπάρχειν τὰ εὐεργεσιῶν. Καλὸν δ' ἔστι δοκεῖν μὲν τὰς μεγίστας τῶν πόλεων εὖ ποιεῖν, μηδὲν δ' ἧττον ζεαυτὸν ἢ ἐκείνας ὠφελεῖν. Χωρὶς δὴ τούτων, εἴ πρός τινας αὐτῶν ἀηδές τί σοι συμβέβηκεν, ἅπαντα ταῦτα διαλύσεις. Αἱ γὰρ ἐν τοῖς παροῦσι καιροῖς εὐεργεσίαι λήθην ἐμποιήσουσι τῶν πρότερον ἡμῖν εἰς ἀλλήλους πεπλημμεληκότων. Ἀλλὰ μὴν κἀκεῖνο φανερόν, ὅτι πάντες ἄνθρωποι τούτων πλείστην μνείαν ἔχουσιν, ὧν ἂν ἐν τῇ συμφορᾷ εὖ πάθωσιν. Ὁρᾷς δή, ὡς τελαλαπώρηκεν διὰ τὸν πόλεμον, καὶ ὡς ἀδιαπλησίως ἔχουσι τοῖς ἰδίᾳ μαχομένοις. Καὶ γὰρ ἐκείνους, αὐξανομένης μὲν τῆς ὀργῆς, οὐδεὶς ἂν διαλλάξειεν. Ἐπὴν δὴ κακῶς ἀλλήλους διαθῶσιν, οὐδενὸς διαλύοντος αὐτοὶ διέσησαν. Ὅπερ οἶμαι καὶ ταύτας ποιήσειν, ἢν μὴ σὺ πρότερον αὐτῶν ἐπιμεληθῇς.

interjecti longitudinem, beneficia priorem conferre. Præclarum autem est videri quidem maximis urbium benefacere, tibi ipsi autem simul non minus quam illis prodesse. Præterea, si illarum quibusdam a te molesti aliquid oblatum fuerit, hæc omnia delebis. Nam in tempore præsenti *allata* beneficia eorum oblivionem facient, quæ prius a nobis in nos mutuo commissa sunt. Verum etiam & illud manifestum est, quod omnes homines eorum beneficiorum maxime meminerint, quæ in calamitatibus acceperint. Vides autem, quomodo propter bellum afflictæ sunt *urbes*, & quam prope iis assident qui privatim inter se pugnant. Nam & eos, glisscente quidem iracundiâ, nemo reconciliârit. Simul ac vero se mutuo male mulctarint, ipsi quamvis nemo *litem* diluat ultro discedunt. Quod & illas facturas esse censeo, nisi tu prius earum curam susceperis.

* προυπάρχειν] προϋπάρχειν. *W. in Cast.*

Τάχ'

Τάχ' ἄν τις ἐνστῆναι τοῖς εἰρημένοις τολμήσειε, λέγων ὡς ἐπιχειρῶ σε πείθειν ἀδυνάτοις ἐπιθέσθαι πράγμασιν. Οὔτε γὰρ Ἀργείους φίλους ἄν ποτε γενέσθαι Λακεδαιμονίοις, οὔτ' ἂν Λακεδαιμονίους Θηβαίοις, οὐθ' ὅλως τὸς εἰθισμένους ἅπαντα τὸν χρόνον πλεονεκτεῖν, οὐδέ ποτ' ἂν ἰσομοιρῆσαι πρὸς ἀλλήλους. Ἐγὼ δ', ὅτε μὲν ἡ πόλις ἡμῶν ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἐδυνάσθη, καὶ πάλιν ἡ Λακεδαιμονίων, οὐδὲν ἂν ἡγοῦμαι παραυθῆναι τούτων· ῥᾳδίως δὲ ἑκατέραν ἐμποδὼν ἂν γενέσθαι τοῖς πραττομένοις. Νυνὶ δ' οὐχ ὁμοίως ἔγνωκα περὶ αὐτῶν. Οἶδα γὰρ ἁπάσας ὡμαλισμένας ὑπὸ τῶν συμφορῶν. Ὥστ' ἡγοῦμαι πολὺ μᾶλλον αὐτὰς αἱρήσεσθαι τὰς ἐκ τῆς ὁμονοίας ὠφελείας, ἢ τὰς ἐκ τότε πραττομένων πλεονεξίας. Ἔπειτα τῶν μὲν ἄλλων ὁμολογῶ μηδένα ἂν δυνηθῆναι Ἕλλάδι τὰς πόλεις ταύτας· σοὶ δ' οὐδὲν τῶν τοιούτων ἐστὶ χαλεπόν. Ὁρῶ γάρ

At enim fortaſſis aliquis audeat iis quæ dicta ſunt objicere, dicendo quod moliar tibi ſuadere ut res quæ fieri non poſſunt ſuſcipias. Neque enim Argivos amicos unquam fore Lacedæmoniis, nec Lacedæmonios Thebanis, nec omnino eos, qui conſuêrunt per omne tempus plus æquo ſibi vendicare, unquam æquitatem ac par jus inter ſe mutuo paſſuros. Ego vero, quando civitas noſtra inter Græcos principatum tenuit, rurſuſque quando Lacedæmoniorum, nihil horum perfectum iri exiſtimâſſem: facile enim utramvis *cenſui civitatem* conatus hujuſmodi impedire potuiſſe. Nunc autem non eodem modo de illis ſentio. Scio enim omnes a calamitatibus *quaſi* exæquatas eſſe. Quare arbitror eas multo potius e concordiâ quod oritur commodum electuras, quam lucella quæ ex iis quæ tunc temporis geſta ſunt *proveniebant*. Deinde aliorum quidem mortalium neminem haſce urbes reconciliare poſſe fateor; tibi vero nihil ejuſmodi arduum eſt. Video enim te multa eorum quæ aliis deſperanda

σε τ τοῖς ἄλλοις δοκούντων ἀνελπίστων εἶναι, κ ϖαδόξων, ϖολλὰ διαπεπραγμένον. Ως ὐδὲν ἄτοπον, εἰ κ ταῦτα μόν ἂν συσῆσαι δυνηθείης. Χρὴ δ τὺς μέγα φρονοντας κ τὺς διαφέροντας, μὴ τοιούτοις ἐπιχειρεῖν, ἃ κ τ τυχόντων ἄν τις καταπράξειεν· ἀλλ' ἐκείνοις, οἷς μηδεὶς ἂν ἄλλ ἐπιχειρήσειεν, ϖλὴν τ ὁμοίαν σοὶ κ τὴν φύσιν κ τὴν δύναμιν ἐχόντων. Θαυμάζω δ τῶν ἡγεμόνων ἀδύατον εἶναι ϖραχθῆναί τι τούτων, εἰ μήτ' αὐτοὶ [1] τυγχάνουσιν εἰδότες, μήθ' ἑτέρων ἀκηκόασιν, ὅτι ϖολλοὶ δὴ κ δεινοὶ ϖόλεμοι γεγόνασιν, ὑς οἱ διαλυσάμενοι μεγάλων ἀγαθῶν αἴτιοι ἀλλήλοις καλέσησαν. Τίς γ ἂν ὑπερβολὴ γένοιτο τ ἔχθρας τ ϖρὸς Ξέρξην τοῖς Ελλησι γενομένης; * Οὗ τὴν φιλίαν ἅπαντες ἴσασιν

& incredibilia viderentur perfeciſſe. Ut mirum non ſit, ſi etiam hæc ſolus conficere potueris. Oportet vero magnanimos excellenteſque viros, non ea aggredi, quæ aliquis etiam e vulgo fecerit: ſed ea, quæ nemo alius ſuſceperit, quam ii qui parem tibi & naturam *vel ingenium* & potentiam habeant. Demiror autem eos qui impoſſibile eſſe cenſeant ut horum aliquid perficiatur, quod nec ipſi ſciant, neque ab aliis audiverint, quod multa olim & gravia bella evenerint, quæ qui compoſuerunt magnorum bonorum autores ſibi mutuo extiterunt. Quid enim accedere potuiſſet ad magnitudinem inimicitiæ quæ inter Xerxem ac Græcos interfuit? Cujus *tamen* amicitiâ ſciunt om-

[1] τυγχάνωσιν apud Ald. & in Cod. Coll. N.

* Οὗ τὴν φιλίαν] Non amârunt Xerxem ſed ejus aurum, quo alteri alteros opprimere poſſent. De hiſtoriâ non ſatis mihi conſtat, niſi id, quod de amicitiâ Laconum & Athenienſium cum Xerxe ſcribit, ad ejus poſteros & ſucceſſores referatur, aut de utriuſque populi ducibus Pauſania atque Themiſtocle intelligatur. Fortaſſis autem etiam παρ' ἱστορίαν ſervit cauſæ Iſocrates, aut alios quam nos habuit autores. *W.*

ἡμᾶς

ἡμᾶς τε καὶ Λακεδαιμονίους μᾶλλον ἀγαπήσαντας, ἢ * τῶν συγκαλασκευασάντων ἑκατέροις ἡμῶν τὴν ἀρχήν. Καὶ τί δεῖ με λέγειν τὰ παλαιὰ, καὶ τὰ πρὸς τοὺς Βαρβάρους; Αλλ' εἴ τις ἀθρήσειε καὶ σκέψαιτο † τὰς τῶν ἄλλων συμφορὰς, εὑρεθεὶν ἂν μέρος ὅσαι φανεῖεν τῶν διὰ Θηβαίους καὶ Λακεδαιμονίους ἡμῖν γεγενημένων. Αλλ' ὅμως ἦλθον Λακεδαιμονίων τε στρατεύσαντων ἐπὶ Θηβαίους, καὶ βουλομένων λυμήνασθαι τὴν Βοιωτίαν, καὶ [1] διοικίσαι τὰς πόλεις, βοηθήσαντες ἡμεῖς ‡ ἐμποδὼν ἐγενόμεθα τῶν ἐκείνων ἐπιθυμίαις. Καὶ πάλιν, μεταπεσούσης τῆς τύχης, καὶ Θηβαίων καὶ Πελοποννησίων ἁπάντων ἐπιχειρησάντων ἀνάστατον ποιῆσαι τὴν Σπάρτην· ἡμεῖς καὶ πρὸς ἐκείνους § μόνους

nes & noſmet & Lacedæmonios delectatos eſſe magis, quam eorum qui utriſque noſtrûm imperium conſtituerunt. Sed quid opus ut vetuſta dicam, & quæ ad Barbaros attinent? Nam ſi quis intueatur contempleturque aliorum infortunia, apparebit iſta ne minimam quidem partem eſſe eorum quæ a Thebanis ac Lacedæmoniis nobis ſunt illata. Nihilominus tamen & cum Lacedæmonii contra Thebanos exercitum ducerent, vellentque Bœotiam devaſtare, & urbes diſſipare, nos auxiliis miſſis eorum cupiditatibus obſtetimus. Et rurſus cum fortuna eſſet mutata, ac Thebani & Peloponnenſes omnes Spartam funditus delere molirentur;

[1] διοικῆσαι apud Ald. & in Cod. Coll. N.

* τῶν συγκαλασκευασάντων] Inſulares & reliqui Græci, nunc Athenienſium, nunc Lacedæmoniorum ſecuti partes, intelligantur. *W.*

† τὰς τῶν ἄλλων συμφορὰς] Verba ipſa ambigua ſunt, utrum calamitates intelligendæ ſint, quas alii ipſi pertulerunt; an vero eæ quibus Athenienſes affecerunt. Si legeretur, τὰς ὑπὸ τῶν ἄλλων ſcilicet ἡμῖν γεγενημένας, planior eſſet ſententia. *W.*

‡ ἐμποδὼν ἐγενόμεθα] Scilicet non tam cupiditate conſervandi Thebanos, quam creſcentis potentiæ Lacedæmoniorum metu. *W.* Vid. Diod. Sic. lib. 15. fol. 345.

§ μόνους τῶν Ελλ.] μόνοι τῶν Ελλ. *W. in Caſt.* τῶν

τῶν Ελλήνων ποιησάμενοι συμμαχίαν, * αἴτιοι τ' σωτηρίας αὐτοῖς κατέσημεν. Πολλῆς ἂν ἀνοίας ἂν εἴη μεστὸς, εἴ τις ὁρῶν τηλικαύτας μεταβολὰς γιγνομένας, καὶ τὰς πόλεις μήτ' ἔχθρας, μήθ' ὅρκων, μήτ' ἄλλου μηδενὸς φροντίζούσας, πλὴν ὅ,τι ἂν ὑπολάβωσιν ὠφέλιμον αὐταῖς εἶναι, τοῦτο μόνον σκοπούσας, καὶ πᾶσαν τ' ἀσφάλειαν περὶ τοῦτο ποιουμένας· μὴ καὶ νῦν νομίζοι τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν αὐτάς· ἄλλως τε καὶ σοὶ μὲ ὑπισχνουμένῳ ἢ διαλλαγαῖς, ἢ συμφέρον πείθοντι, τῶν γε παρόντων κακῶν ἀναγκαζόντων. Ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι τούτοις συναγωνιζομένων, ἅπαντα χρήσεσθαι κατὰ τρόπον. Ἡγοῦμαι δ' ὅτως ἄν σε μάλιστα καταμαθεῖν, εἴτ' εἰρηνικῶς ἔτι πολεμικῶς αἱ πόλεις αὗται πρὸς ἀλλήλας ἔχουσιν, ἢ διεξέλθωμεν μήτε πανταπασιν ἁπλῶς, μήτε λίαν ἀκριβῶς, ἀλλὰ τὰ μέγιστα τῶν παρόντων αὐταῖς.

nos etiam cum illis omnium Græcorum ſolis initâ ſocietate, ipſis ſalutis autores extitimus. Magnâ igitur vecordiâ correptus ſit ille *neceſſe eſt*, qui cum videat tantas rerum mutationes fieri, & civitates nec inimicitiarum nec juriſjurandi, nec alicujus rei alterius rationem habere, niſi quod arbitrentur ipſis eſſe utile, hoc autem ſolum amplecti, & omne ſtudium in hoc dirigere; non exiſtimet etiam nunc eodem eas animo fore: te præſertim pacificationis autore, utilitate vero ſuadente, præſentibuſque malis cogentibus. Ego quidem cenſeo hiſce rebus conſpirantibus, omnia recte fore. Arbitror autem hoc modo te facillime perſpecturum, utrum iſtæ urbes pacifico an hoſtili erga ſe mutuo ſint animo, ſi *res earum quali modo ſe habeant*, neque ſimpliciter prorſus, nec nimis exacte percenſuerimus, ſed maxima ex iis quæ in illorum præſenti ſtatu ſunt *obſervanda*.

* αἴτιοι τῆς σωτηρίας] Vid. Diod. Sic. lib. 15. fol. 375.

Καὶ

Καὶ πρῶτον μὲ σκεψώμεθα [1] τὰ Λακεδαιμονίων. Οὗτοι μὲν γὰρ ἄρχοντες τῶν Ἑλλήνων * οὐ πολὺς χρόνος ἐξ οὗ καὶ γῆν καὶ καὶ θάλατταν, εἰς τοσαύτην μεταβολὴν ἦλθον, ἐπειδὴ † τῇ μάχην ἡττήθησαν τὴν ἐν Λεύκτροις, ὥς᾽ ἀπεστερήθησαν μὲ τ᾽ ἐν τοῖς Ἕλλησι δυναστείας· τοιούτους δ᾽ ἄνδρας ἀπώλεσαν σφῶν αὐτῶν, οἳ προηροῦντο τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζῆν, ἡττηθέντες ὧν πρότερον δεσποζον. Πρὸς δὲ τούτοις, ἐπεῖδον Πελοποννησίους ἅπαντας, τοὺς πρότερον μετ᾽ αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἀκολουθοῦντας, τούτους μετὰ Θηβαίων εἰς τὴν αὐτῶν εἰσβάλλοντας· πρὸς οὓς ἠναγκάσθησαν κινδυνεύειν, οὐκ ἐν τῇ χώρᾳ περὶ τῶν καρπῶν, ἀλλ᾽ ἐν μέσῃ τῇ πόλει πρὸς αὐτοῖς τοῖς ἐρ-

Ac primum quidem Lacedæmoniorum res contemplemur. Illi enim, qui Græcis dominabantur non multis abhinc annis tam terrâ quam mari, in tantam rerum mutationem redacti ſunt, poſtquam in prælio illo Leuctrico victi fuerint, ut principatu quidem Græcorum privarentur; tales autem viros amiſerint de ſe ipſis, qui eligebant mori potius quam vivere, ab iis victi quibus antea pro lubitu imperârant: adhæc Peloponnenſes omnes, eos *ſc.* qui prius cum ipſis contra alios una militaverant, eos cum Thebanis in ipſorum regionem incurſari viderunt: contra quos prælium committere coacti ſunt, non in regione pro fructibus, ſed

[1] τὰ τῶν Λ. in edit. H. Steph. & aliis.

* ὃ πολὺς χρόνος ἐξ οὗ] Ambiguum eſt, utrum in exponendo hæc verba ad ἄρχοντες referantur, an ad ἦλθον εἰς τοσαύτην μετ. Hoc eſt, utrum ſenſus loci ſit, *non ita olim tam terrâ quam mari Græcis dominantes*, an *non ita olim tam terrâ quam mari in tantam rerum mutationem* &c. Wolfius juxta ſenſum priorem interpretatur: Codex autem Aldinus, omiſſo poſt θάλατταν puncto, poſteriorem velle videtur.

† τὴν μάχην ἡττ. τὴν ἐν Λεύκτροις] Vid. Xenophontis Ελλην. lib. 6. cap. 4.

χείοις

χείοις περὶ παίδων καὶ γυναικῶν, τοιοῦτον κίνδυνον, ὃν μὴ καλορθώσαντες μὲν, αὐθὶς ἀπόλοιντο, νικήσαντες δὲ, ἥδιον μᾶλλον ἀπηλλαγμένοι τῶν κακῶν εἰσίν· ἀλλὰ πολεμοῦσι μὲν ὑπὸ τῆν χώραν αὐτῶν περιοικοῦντων, ἀπιστοῦνται δ' ὑπὸ πάντων Πελοποννησίων, μισοῦσι δ' ὑπὸ τῶν πλήθους τῶν Ελλήνων, ἄγονται δὲ καὶ φέρονται τὰς νυκτὸς καὶ τὰς ἡμέρας * ὑπὸ τῶν οἰκετῶν τῶν σφετέρων αὐτῶν· ἥδενα δὲ χρόνον διαλείπουσιν ἢ τραπόμενοι ἐπί τινας, ἢ μαχόμενοι πρός τινας, ἢ βοηθοῦντες τοῖς ἀπολλυμένοις αὐτῶν. Τὸ δὲ μέγιστον τῶν κακῶν· δεδιότες μὴ διαλεχθῶσι, μὴ Θηβαῖοι † διαλυσάμενοι τὰ πρὸς Φωκέας, πάλιν ἐπανελθόντες, μείζοσι αὐτοὺς συμφοραῖς περιβάλωσι τῶν πρότερον αὐτοῖς γεγενημένων. Καί τοι πῶς ἂν χρὴ νομίζειν τοὺς ὕτω διακειμένους

in mediâ urbe ad ipſa prætoria pro liberis & uxoribus, prælium quidem ejuſmodi, in quo ſi minus proſpere rem egiſſent, ſtatim quidem periiſſent, victoriam autem adepti, nihilo magis a malis liberantur; ſed bello quidem infeſtantur ab iis qui circa regionem ipſorum habitant, ſuſpecti ſunt vero omnibus Peloponnenſibus, pleriſque vero Græcorum ſunt inviſi, agitantur autem rapiunturque nocte dieque a ſuis ipſorum ſervis: nullo denique tempore ceſſant aut in aliquos exercitum ducere, aut cum aliquibus pugnare, aut iis ſuorum qui pereunt opitulari. Hoc autem malorum *omnium* maximum eſt; *quod* perpetuo timent, ne Thebani, cum compoſuerint controverſias quæ ipſis cum Phocenſibus interſunt, iterum impetum facientes ipſos majoribus circumcingant calamitatibus, quam quæ ipſis prius acciderunt. Et quidem quomodo non

* ὑπὸ τῶν οἰκετῶν] Sunt intelligendi Helotes, ſive περίοικοι mancipia Lacedæmoniorum, quorum eadem fere ſervitus fuit, quæ agricolarum eſt in Germaniâ & alibi. *W.*

† διαλυσάμενοι τὰ πρὸς Φωκέας] Loquitur de bello ſacro, quod deſcribitur a Diodoro Sic. lib. decimo ſexto, & apud Juſtinum lib. 8. *W.*

περιβάλω-

χειμένως, ἀσμένως ἂν ἰδεῖν ἐπισατοῦντα τ εἰρήνης ἀξιόχρεων ἄνδρα, καὶ δυνάμενον διαλῦσαι τὰς ἐνεστώτας αὐτοῖς πολέμους;

Ἀργείους τοίνυν ἴδοις ἂν τὰ μὲν παραπλησίως τοῖς εἰρημένοις πράττοντας, τὰ δὲ χεῖρον τούτων ἔχοντας. Πολεμοῦσι γὰρ ἐξ ὅσου περ τὴν πόλιν οἰκοῦσι πρὸς τοὺς ὁμόρους, ὥσπερ καὶ Λακεδαιμόνιοι. Τοσοῦτον δὲ διαφέρουσιν, ὅσον ἐκεῖνοι μὲν πρὸς ἡττους αὐτῶν, ἕτοι δὲ πρὸς κρείττους· ὃ πάντες ἂν ὁμολογήσειαν μέγιστον εἶναι τ κακῶν. Οὕτω δὲ τὰ περὶ τὸν πόλεμον ἀτυχοῦσιν, ὡς ὀλίγου δεῖν καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν * τεμνομένῃ καὶ πορθουμένῃ τ χώραν πλιορῶσιν. Ὃ δὴ πάντων δεινότατον· † ὅταν γὰρ οἱ πόλεμοι διαλίπωσι κακῶς αὐτοὺς ποιοῦντες, ‡ αὐτοὶ τὰς ἐνδόξους

consentaneum est arbitrari eos, qui ita sunt *malis* afflicti, libenter visuros pacis autorem *se profiteri* virum aliquem autoritate præditum, & qui possit ea componere bella quæ ipsis imminent?

Argivos autem videas partim quidem eadem fere pati quæ *patiuntur* ii de quibus locuti sumus, partim vero deteriore uti fortunâ. Bella enim gerunt contra finitimos ex quo primum urbem tenuerunt, ut & Lacedæmonii. In hoc autem ab iis discrepant, quod hi quidem contra impares *pugnent*, illi vero contra potentiores: quod fateantur omnes maximum malorum esse. Ita autem res bellicas infeliciter agunt, ut fere singulis annis patiantur regionem diripi ac vastari. Quod autem omnium acerbissimum est; cum bella illos affligere cessaverint, ipsi civium nobi-

* τεμνομένην καὶ πορθουμένην] Τὸ τέμνεσθαι referatur ad segetes & fructiferas arbores, quod uno verbo δενδροκοπεῖν dicunt: πορθουμένην ad eversionem ædificiorum & direptionem. Τὸ ἄγειν referunt ad animata, id est ad homines & pecudes: τὸ φέρειν ad reliquam prædam. *W.*

† ὅταν γὰρ οἱ πόλεμοι] Fortasse οἱ πολέμιοι. *W. in Cast.*

‡ αὐτοὶ τὰς ἐνδόξους] De seditione inter Argivos ortâ, scytalismi nomine insignitâ, vid. Diod. Sic. lib. 15. fol. 372.

καὶ

καὶ πλουσιωτάτους τῶν πολιτῶν ἀπολλύουσι· καὶ ταῦτα δρῶντες, ὅτω χαίρουσιν, ὡς ἡδέως ἄλλοι τοὺς πολεμίους ἀπεκτείναντες. Αἴτιον δ' ἐστὶ τοῦ ταραχωδῶς αὐτοὺς ὅτω ζῆν ἡδὺ ἄλλο, πλὴν ὁ πόλεμος· οὐ γὰρ ἂν διαλύσῃς, ἃ μόνα αὐτοὺς τούτων ἀπαλλάξειεν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἄμεινον βουλεύσῃ ποιήσει.

Ἀλλὰ μὴν τὰ περὶ Θηβαίους ἡδὲ σὲ λέληθεν. * Καλλίστην γὰρ μάχην νικήσαντες, καὶ μεγίστην δόξαν ἐξ αὐτῆς λαβόντες, διὰ τὸ μὴ καλῶς χρήσασθαι ταῖς δυτυχίαις, ἡδὲν βέλτιον πράττουσι τῶν ἡττηθέντων καὶ δυσυχησάντων. Οὐ γὰρ ἔφθασαν τῶν ἐχθρῶν κρατήσαντες, ἅπαντα ἀμελήσαντες, ἠνώχλουν μὲν τὰς πόλεις τὰς ἐν Πελοποννήσῳ, Θετταλίαν δ' ἐπόλμων καταδουλοῦσθαι, Μεγαρεῦσι δ' ὁμόροις ὄσιν ἠπείλουν, τῆ δ' ἡμετέραν πόλιν μέρος τι

lissimos & opulentissimos trucidant: & hæc dum agunt ita lætantur, ut nulli alii qui hostes interfecerint. In causâ autem quod adeo tumultuose vivant nihil est aliud nisi bellum: quod si composueris, non solum eos ab hisce *malis* liberabis, verum etiam ut de cæteris rebus melius consulant efficies.

Quæ autem ad Thebanos attinent, neque hæc te latent. Cum enim in prælio celeberrimo vicissent, maximamque ex eo gloriam essent consecuti, *tamen* propterea quod non recte successibus usi fuerint, nihilo melius cum illis agitur, quam cum victis & adversâ usis fortunâ. Non enim prius hostes vicerant, quam omnibus neglectis, urbes quidem eas quæ in Peloponneso erant turbarent, Thessaliam vero in servitutem redigere auderent, Megarensibus autem vicinis minitarentur, necnon civitati nostræ partem agri eriperent,

* Καλλίστην γὰρ μάχην] Pugna Leuctrica nemini studiosorum ignota est ex Plutarchi Pelopida, & Xenophontis Ἑλληνικῶν ε'. *W.*

τῆς

τ χώρας ἀπεσέρων, Εὔβοιαν ἢ ἐπόρθων, εἰς Βυζάντιον ἢ τριήρεις ἐξέπεμπον, ὡς € γῆς κ θαλάσης ἄρξοντες. Τελευτῶντες ἢ πρὸς Φωκέας πόλεμον ἐξηύρηκαν, ὡς τ τε πόλεων ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ κρατήσοντες, τόν τε τόπον ἅπαντα τ περιέχοντα καταφχήσοντες, * τῶν τε χρημάτων τ ἐν Δελφοῖς περιγιγνομένων τ ἐκ τῶν ἰδίων δαπάνας. Ων οὐδὲν ἀποβέβηκεν· ἀλλ' ἀντὶ μ δ λαβεῖν τὰς Φωκέων πόλεις, τὰς αὐτῶν ἀπολωλέκασιν. Εἰσβαλόντες δ' εἰς τὴν τ πολεμίων, ἐλάττω κακὰ ποιοῦσιν † ἐκείνοις ἢ πάσχουσι, πρὶν ἀπιέναι εἰς τὴν αὐτῶν. Ἐν μ γ τῇ Φωκίδι τ μισθοφόρων τινὰς ἀποκτείνουσιν, οἷς λυσιτελεῖ τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζῆν. Ἀναχωροῦντες ἢ, τὰς ἐνδοξοτάτους, κ μάλιστα τολμῶντας ὑπὲρ τ πατρίδος ἀποθνήσκειν, ἀπολλύουσιν. Εἰς τοῦτο ἢ τὰ πράγματα αὐτῶν

Eubœam vaſtarent, in Byzantium triremes mitterent, quaſi tam terrâ quam mari dominaturi. Poſtremo autem etiam Phocenſibus bellum intulerunt, tanquam & urbes brevi tempore debellaturi, & totum circumjacentem locum occupaturi, & privatis ſumptibus pecunias quæ apud Delphos erant ſuperaturi. Quorum nihil evenit; ſed tantum abeſt ut Phocenſium urbes ceperint, ut ſuas ipſorum perdiderint. Cum autem hoſtium regionem invaſerunt, minora illis damna inferunt quam quæ ipſi patiuntur, antequam ad propriam revertantur. Nam in Phocide quoſdam e mercenariis interimunt, quibus magis expediret mori quam vivere. Recedentes autem nobiliſſimos cives perdunt, & qui maxime auſi ſunt pro patriâ mori. Eo autem

* τῶν τε χρημάτων τῶν ἐν Δελφοῖς] Delphicum templum opulentiſſimum fuit e donariis Græcorum & Barbarorum. Eas opes Phocenſes accolæ templi, cum bello a Thebanis urgerentur, uſurpârunt. *W.*

† ἐκείνοις] Fortaſſe ἐκείνας. *W. in Caſt.*

περι-

περὶ τῆς πόλεως διαλεχθῆναι τῆς ἡμετέρας, εἰ μὴ πρότερα τῶν ἄλλων εὖ φρονήσασα τὴν εἰρήνην ἐποιήσαλο. Νῦν δ' αὐτὴν οἶμαι καὶ Ζωναζωνιεῖας τοῖς ὑπὸ σὲ πραττομένοις· ἄλλως τε κἂν δυνηθῇ ζωιδεῖν, *ὅτι ταῦτα διοικήσεις πρὸ τῆς ἐπὶ τὸ Βάρβαρον στρατείας. Ὡς μὲν οὖν οὐκ ἀδυνάτον ἐστί σοι συστῆσαι τὰς πόλεις ταύτας, ἐκ τῶν εἰρημένων ἡγοῦμαί σοι γεγενῆσθαι φανερόν. Ετι τοίνυν ὡς καὶ ῥᾳδίως ταῦτα πράξεις, ἐκ πολλῶν παραδειγμάτων οἶμαι γνῶναί σε ποιήσειν. Ηι γὰρ φανῶσιν ἕτεροί τινες τῶν προγεγενημένων, μὴ καλλίους

res eorum redîre, ut qui ſperaverant omnes ſibi ſubjectos fore Græcos, nunc in te ſpem ſuæ ipſorum ſalutis *poſitam* habeant. Adeo ut hi etiam, opinor, cito facturi ſint quodcunque juſſeris.

Reliquum autem jam nobis eſſet de urbe noſtrâ verba facere, niſi ante alias prudenti conſilio pacem feciſſet. Nunc autem eam cenſeo adjutricem fore iis quæ a te aguntur; præſertim ſi perſpicere potuerit, quod hæc compoſueris, antequam ſuſcepta ſit contra Barbaros expeditio. Quod autem non tibi impoſſibile ſit haſce urbes componere, ex his quæ dicta ſunt opinor tibi manifeſtum fore. Præterea vero, quod & nullo negotio hæc perficere potueris, me tibi multis exemplis oſtenſurum eſſe arbitror. Nam ſi conſtet alios quidem ex antiquis aggreſſos eſſe nec

* ὅτι ταῦτα διοικήσεις] Id eſt ὅτι εἰς ὁμόνοιαν ἄξεις τὰς στασιαζούσας τῶν πόλεων. At vero longe aliter egit Philippus. Primum Phocenſes evertit, poſtea Græcos contra ſe a Demoſthene concitatos ad Chæroneam vicit, ac tum demum bellum contra Barbaros apparavit. *W.*

μὲν,

μ̃, μηδὲ ὁσιωτέροις ὧν ἡμεῖς συμβεβληκόσιν ἐπιχειρήσαντες, μείζω ἢ κ̀ σκολιώτερα τούτων ἀπετελέσαντες· τί λοιπὸν ἔσαι τοῖς ἀντιλέγουσιν, ὡς ῥᾴτ̀ον σὺ ταῦτα πράξεις, ἢ ἐκεῖνοι τὰ χαλεπώτερα;

Σκέψαι ἢ πρῶτον τὰ περὶ τ̀ Αλκιβιάδην. * Ἐκεῖνος γὰρ ἐκπεσὼν παρ' ἡμῶν, κ̀ τὰς ἄλλας ἐρῶν τὰς πρὸ αὐτ̀ ταύτῃ τῇ συμφορᾷ κεχρημένας, ἐπηχότας μὲν τὸ μέγεθος τ̀ πόλεως· ὰ τλὺ αὐτὴν γνώμην ἔχειν ἐκείνοις, ἀλλ' οἰηθεὶς πειρατέον εἶναι βίᾳ καθελθεῖν, προείλετο πολεμεῖν πρὸς αὐτούς. Καθ' ἕκαστον μ̀ ἂν τ̃ τότε γιγνομένων, ὅτε λέγειν ἄν τις ἐπιχειρήσειεν, οὔτ' ἂν διελθεῖν ἀκριβῶς δυνάιτο, πρός τε τὸ παρὸν ἴσως ἂν ἐνοχλήσειεν. Εἰς τοσαύτην ἢ ταραχὴν κατέστησεν ὰ μόνον τ̃

pulchriora, nec ſanctiora iis quæ nos conſulimus, qui tamen perfecerint majora & his magis ardua: quid reliquum erit contradicentibus, quin hæc tu citius effeceris, quam illi difficiliora?

Primum autem Alcibiadi quæ evenerint ſpecta. Is enim a nobis ejectus, alioſque conſpicatus qui hac calamitate ante ipſum fuerant afflicti, perterritos propter magnitudinem urbis *potentiæ*: non eodem quo illi animo fuit, ſed ratus moliendum eſſe ut in patriam vi deſcenderet, elegit contra ipſam bellum gerere. Singula autem eorum quæ tunc facta ſunt, neque quis dicere tentaverit, nec exacte ſatis percenſere potuerit, & in præſentia, *ſi id aggrederetur*, fortaſſis moleſtus foret. In tantas autem turbas redegit non ſo-

* Ἐκεῖνος γὰρ ἐκπεσὼν παρ' ἡμῶν] Accuſatus ſcilicet quod Athenienſium myſteria impie polluiſſet, quodque Mercurii ſtatuas violâſſet. Qui a Siciliâ, quo cum imperio miſſus fuerat, in judicium revocatus, verituſque in patriam redire, ad Lacedæmonios ſe contulit, illiſque contra patriam navavit operam. Quâ de re copioſe egit Thucydides, lib. 6. & Xenophon. Diodorus item lib. 13.

πόλιν, ἀλλὰ καὶ Λακεδαιμονίους, καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, * ὥσθ' ἡμᾶς μὲν παθεῖν ἃ πάντες ἴσασι· τοὺς δ' ἄλλους τηλικούτοις κακοῖς περιπεσεῖν, ὥστε μηδέπω νῦν ἐξιτήλους εἶναι τὰς συμφορὰς τὰς δι' ἐκεῖνον τὸν πόλεμον ἐν ταῖς πόλεσι γεγενημένας· Λακεδαιμονίους δὲ τοὺς τότε δόξαντας εὐτυχεῖν, εἰς τὰς νῦν ἀτυχίας δι' Ἀλκιβιάδου καθεσταναι. Πεισθέντες γὰρ ὑπ' αὐτοῦ τῆς μὲν θαλάττης δυνάμεως ἐπιθυμῆσαι, καὶ τὴν μὲν γῆν ἡγεμονίαν ἀπώλεσαν. Ὡς εἴ τις φαίη τότε τὴν ἀρχὴν αὐτοῖς γενέσθαι τῶν παρόντων κακῶν, ὅτε τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης ἐλάμβανον, οὐκ ἂν ἐξελεγχθείη ψευδόμενος. Ἐκεῖνος μὲν οὖν τηλικούτων αἴτιος γενόμενος καθῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, μεγάλης μὲν δόξης τυχών, οὐ μὴν ἐπαινουμένης ὑφ' ἁπάντων.

lum urbem *noſtram*, ſed & Lacedæmonios quoque, & alios Græcos, ut nos pateremur quæ omnes nôrunt; alii autem tantis malis inciderent, ut ne nunc quidem obliteratæ ſint calamitates quæ per illud bellum in urbibus contigerunt: Lacedæmonii vero, qui tunc viſi ſunt felices eſſe, in præſentia mala per Alcibiadem conjecti ſint. Ab eo enim perſuaſi ut potentiam maris cuperent, eum etiam quem per terram tenuerunt principatum perdiderunt. Quare ſi quis dixerit iis tunc initium malorum præſentium contigiſſe, quando maris principatum acceperunt, neutiquam redarguetur mendacii. Ille igitur cum tantarum rerum autor extitiſſet, in urbem rediit, magnam quidem gloriam aſſequutus, at non ab omnibus laudatam.

* ὥσθ' ἡμᾶς μὲν παθεῖν] Plutarchus ſcribit impulſu Alcibiadis Lacedæmonios & Gylippum in Siciliam miſiſſe, & exercitum in Atticam, & Deceleam muniiſſe, ex quâ acerrime ſunt oppugnati Athenienſes. *W.*

Κόνων

Κόνων δ' ὁ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον * ἀντίστροφα τούτων ἔπραξεν. † Ατυχήσας γὰρ ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τῇ πρὸς Ελλήσποντον, ὁ δι' αὐτὸν, ἀλλὰ διὰ τοὺς συνάρχοντας, οἴκαδε μὲν ἀφικέσθαι καταισχύνη· πλεύσας δ' εἰς Κύπρον, χρόνον μέν τινα τῶν ἰδίων ἐπιμέλειαν διέτριβεν. Αἰσθόμενος δ' Ἀγησίλαον εἰς τὴν Ασίαν μετὰ πολλῆς δυνάμεως διαβεβηκότα, καὶ πορθοῦντα τὴν χώραν, ἔτι μέγα ἐφρόνησεν, ὡς ἀφορμὴν ἅδε μίαν ἄλλην ἔχων πλὴν τὸ σῶμα καὶ τὴν διάνοιαν, ἤλπισε Λακεδαιμονίους καταπολεμήσειν, ἄρχοντας τ' ἄλλων Ελλήνων καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. Καὶ ταῦτα, πέμπων ὡς τοὺς Βασιλέως στρατηγοὺς, ὑπ-

Conon autem non multis annis poſt hiſce paria *ſed contrario modo* effecit. Nam cum rem infeliciter egiſſet in navali prælio circa Helleſpontum, non ſuâ culpâ ſed collegarum ipſius, domum quidem reverti erubuit: cum autem ad Cyprum navigâſſet, ad tempus in rerum privatarum curatione occupatus eſt. Sed cum ſenſerat Ageſilaum in Aſiam cum multis copiis tranſiiſſe, ac regionem vaſtare, tam magna animo concepit, ut cum nullum aliud ſubſidium præter corpus & ingenium haberet, ſe tamen Lacedæmonios debellaturum ſperaret, qui tam per terram quam per mare aliis Græcis dominabantur. Et hæc, miſſis ad

* ἀντίστροφα] Heſychius ἴσα, ὅμοια. Suidas ἰσόστροφα, περὶ τὰ αὐτὰ στρεφόμενα καὶ καταγινόμενα. In Archidamo παραπλήσια τούτοις eodem ſenſu. Ανθίστροφα καὶ ἀνθιστρέφοντα ſunt apud Dialecticos, *ea quæ inter ſe convertuntur*, vel, ut Cicero, *quæ ſibi ex alterâ parte reſpondent*, ut *Dominus ſervi dominus, ſervus domini ſervus.* Apud Rhetores argumenta reciproca, quæ in adverſarium retorqueri poſſunt, τὰ βίαια καὶ αἱ περίοπαί. Alcibiades & Conon, uterque exul virtute reditum ſibi in patriam confecit, itaque ſimiles fuerunt: Diſſimiles in eo, quod Alcibiades per vim in urbem rediit, Conon voluntate civium. *W.*

† Ατυχήσας γὰρ ἐν τῇ ναυμ. &c.] Vid. Xenophon. Ελλην. lib. 2. cap. 1.

ισχνεῖται ποιήσειν. Καὶ τί δεῖ πλείω λέγειν; Συσάντος γὰρ αὐτῷ ναυλικῷ * περὶ Κνίδον, [1] νικήσας τῇ ναυμαχίᾳ, Λακεδαιμονίους μὲν ἐξέβαλεν ἐκ τῆς ἀρχῆς, τοὺς δ' ἄλλους Ἕλληνας ἠλευθέρωσεν. † Οὐ μόνον δὲ τὰ τείχη τὰ τοῦ πατρίδος ἀνώρθωσεν· ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν εἰς τὴν αὐτὴν δόξαν προήγαγεν, ἐξ ἧσπερ ἐξέπεσεν. Καί τοι τίς ἂν προσεδόκησεν ὑπ' ἀνδρὸς οὕτω ταπεινῶς πεφύκοτος ἀναφανήσεσθαι τὰ τῆς Ἑλλάδος πράγματα, καὶ τὰς μὲν ἀτιμωθήσεσθαι, τὰς δ' ὑπερολάσειν τὰς Ἑλληνίδων πόλεων;

‡ Διονύσιος τοίνυν (βούλομαι γὰρ ἐκ πολλῶν σε πεισθῆναι ῥᾴδιάν εἶναι τὴν πρᾶξιν, ἐφ' ἣν σε τυγχάνω παρακαλῶν) πολλοστὸς ὢν Συρακουσίων καὶ τῷ γένει καὶ τῇ δόξῃ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὑπεθυμήσας μοναρχίας ἀλόγως καὶ μανι-

Regis duces nuntiis, ſe facturum pollicetur. Et quid plura dicere opus eſt? Coactâ enim ab ipſo claſſe circa Gnidum, cum navali prælio viciſſet, Lacedæmonios quidem principatu ejecit, alios vero Græcos in libertatem vindicavit. Non ſolum autem patriæ mœnia de novo erexit, verum etiam urbem ad eandem gloriam evexit, quâ exciderat. Enimvero quis ſperâſſet a viro adeo abjecto res Græciæ inverſas fore, & urbium Græcarum alias depreſſum iri, alias emerſuras eſſe?

Jam Dionyſius (volo enim e multis *exemplis* tibi perſuadere rem facilem eſſe, ad quam agendam te adhortor) cum unus e multis eſſet Syracuſanorum & genere & gloriâ & rebus aliis, cum ſine ratione & inſani more monarchiam concu-

[1] καὶ νικήσας ναυμ. in Cod. Coll. N.

* περὶ Κνίδον] Vid. Xenoph. Ελλην. lib. 4. cap. 3.

† Οὐ μόνον δὲ τὰ τείχη] Quæ mœnia a Themiſtocle conſtructa Lyſander everterat, ademptâ etiam claſſe, & democratiâ in oligarchiam mutatâ. *W.*

‡ Διονύσιος] Vid. Diod. Sic. lib. 13. & 14.

κῶς, καὶ τολμήσας ἅπαντα πράττειν τὰ φέροντα πρὸς τὴν δύναμιν ταύτην, κατέσχε μὲν Συρακούσας, ἁπάσας δὲ τὰς ἐν Σικελίᾳ πόλεις, ὅσαι περ ἦσαν * Ἑλληνίδες, κατεστρέψατο· τηλικαύτην δὲ δύναμιν περιεβάλετο καὶ πεζικὴν καὶ ναυτικήν, ὥστε οὐδεὶς ἀνὴρ † τῶν πρὸ ἐκείνου γεγονότων.

Ἔτι τοίνυν Κῦρος (ἵνα μνησθῶμεν καὶ τῶν Βαρβάρων) ‡ ἐκβεβλημένος μὲν ὑπὸ τῆς μητρὸς εἰς τὴν ὁδόν, ἀναιρεθεὶς δ' ὑπὸ Περσίδος γυναικὸς, εἰς τοσαύτην ἦλθε μεταβολὴν, ὥστ' ἁπάσης τῆς Ἀσίας γενέσθαι δεσπότης. Ὅτε δὴ Ἀλκιβιάδης μὲν φυγὰς ὢν, Κόνων δὲ δεδυστυχηκὼς, Διονύσιος

piviſſet, & omnia auſus eſſet agere quæ ad potentiam hanc acquirendam conducerent, Syracuſas quidem occupavit, omnes vero urbes, quæcunque in Siciliâ Græcæ eſſent, evertit: tantas autem copias tam pedeſtres quam navales comparavit, quantas nemo ex iis qui ante ipſum extiterunt.

PRÆTEREA Cyrus quoque (ut etiam Barbarorum mentionem faciamus) a matre quidem in viam abjectus, a Perſicâ autem muliere ſublatus, in tantam rerum mutationem evectus eſt, ut totius Aſiæ factus ſit dominus. Quum igitur Alcibiades cum eſſet exul, Conon vero clade acceptâ, Dionyſius autem non nobi-

* Ἑλληνίδες] Nam Barbari quoque Afri & alii multas Siciliæ urbes tenebant. *W.*

† τῶν πρὸ ἐκείνου γ.] Scilicet ἐν τῇ Σικελίᾳ, ἢ καὶ Ἑλλάδι. Nam Barbarorum longe majores & terreſtres & navales copiæ paſſim commemorantur. *W.*

‡ ἐκτεθεὶς μὲν] Herodotus & Juſtinus juſſu Aſtyagis avi interficiendum fuiſſe Cyrum narrant, ſed per paſtoris ejus, cui ut interficeretur traditus eſt, uxorem conſervatum. Quod autem Xenophon inſtitutionem ejus vere regiam ac liberalem deſcripſerit, ut & ipſius res geſtas, mortemque alio plane modo quam prædicti Hiſtorici, nemini non notum eſt.

δ' οὐκ ἔνδοξος ἂν, Κύρος δ' ὕτως οἰκτρᾶς αὐτῷ τὰς ἐξ ἀρχῆς γενέσεως ὑπαρχούσης, εἰς τοσοῦτον προβῆλθον, καὶ τοσαῦτα διεπεράνατο· πῶς οὐ σέ γε χρὴ προσδοκᾶν τὰ ἐκ τοιούτων μὲν γεγονότα, Μακεδονίας δὲ βασιλεύοντα, τοσούτων δὲ κύριον ὄντα, ῥᾳδίως τὰ προειρημένα συντήσειν;

Σκέψαι δ' ὡς ἄξιόν ἐστι τοῖς τοιούτοις τῶν ἔργων μᾶλλον ἐπιχειρεῖν, ἐν οἷς κατορθώσας μὲν, ἐφάμιλλον τιθὴ σαυτοῦ δόξαν κατασήσεις τοῖς προτεύουσι· ἁμαρτὼν δὲ τῆς προσδοκίας, ἀλλ' οὖν τιθὴ γε εὔνοιαν κτήσῃ τιθὴ παρὰ τῶν Ἑλλήνων· ἣν πολὺ κάλλιόν ἐστι λαβεῖν, ἢ πολλὰς πόλεις τῶν Ἑλληνίδων κατὰ κράτος [1] ἑλεῖν. Τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα τῶν ἔργων φθόνον ἔχει, καὶ δυσμένειαν, καὶ πολλὰς βλασφημίας. Οἷς δ' ἡμεῖς συμβεβουλεύκαμεν οὐδὲν πρόσεστι τούτων. Ἀλλ' εἴ τις θεῶν αἵρεσίν σοι δοίη, μετὰ ποίας ἂν ἐπιμελείας καὶ διατελοῖς εὐξαιο τὸν βίον

lis, Cyrus vero cum ipsi nativitatis primordium adeo calamitosum fuisset, eo usque progressi fuerint, & tanta egerint: quomodo non oportet expectare te talibus quidem prognatum, Macedoniæ vero regem, tot autem *virorum* dominum, facile ea quæ prius dicta sunt perfecturum?

Considera vero quam sit operæ pretium res ejusmodi potissimum suscipere, in quibus *gerendis* si prospere rem egeris, tuam ipsius gloriam iis æmulam reddes qui primas tenuerunt: sin votis excideris, attamen benevolentiam saltem Græcorum consequêris; quam parâsse multo glorioſius est, quam multas Græcarum urbium vi cepisse. Nam ejusmodi res invidiam secum ferunt, & odium, & multas criminationes. Cum iis vero quæ nos suademus nihil horum conjunctum est. Sed si quis Deorum tibi optionem daret, quibus in studiis & ex-

[1] ἴσχειν apud Ald. & in Cod. Coll. N.

διάγειν.

ἁμάγειν· [1] οὐδὲ μίαν ἕλοιο ἂν, εἰ περ ἐμοὶ συμβάλῳ χρῷο, μᾶλλον ἢ ταύτην. Οὐ γὰρ μόνον ὑπὸ τῶν ἄλλων ἔσῃ ζηλωτὸς, ἀλλὰ καὶ σὺ σαυτὸν μακαριεῖς. Τίς γὰρ ἂν ὑπερβολὴ γένοιτο τοιαύτης εὐδαιμονίας, ὅταν πρέσβεις μὲν ἥκωσιν ἐκ τῶν μεγίστων πόλεων, οἱ μάλιστα εὐδοκιμοῦντες, εἰς τὴν σὴν δυναστείαν· μὴ δὲ τούτων βουλὴν περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας, περὶ ἧς ἅπας ἄλλος φανήσεται τοιαύτην προνοίαν πεποιημένος· [2] αἰσθάνῃ δὲ τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν ὀρθὴν οὖσαν, ἐφ' οἷς σὺ τυγχάνεις ἡγεμὼν· μηδεὶς δ' ὀλιγώρως ἔχῃ τῶν περὶ σοῦ βουλευομένων· ἀλλ' οἱ μὲν πυθόμενοι περὶ αὐτῶν * ἐν οἷς εἰσιν· οἱ δ' εὐχόμενοί σε μὴ ἁμαρτεῖν ὧν ἐπεθύμησας· οἱ δὲ δεδίασι, † μὴ πρότερόν τι πάθῃς, πρὶν τέλος ἐπιθεῖναι

ercitationibus vitam agere velles: nullam aliam *exercitationem* potius quam hanc, si mihi consulenti obtemperaveris, eligeres. Non solum enim aliorum æmulatione eris dignus, sed & tu teipsum beatum prædicabis. Quid enim ad tantam felicitatem accedere possit, quum legati quidem a maximis urbibus venerint, qui spectatissimi sunt, ad tuum regnum: cum his autem consilium ceperis de communi salute, cujus neminem alium tantam curam habuisse constabit: senseris vero Græciam omnem ab iis consiliis quibus tu præsis erectam esse; nemo autem parvi fecerit ea quæ a te sunt decreta; sed alii quidem sciscitentur de suis rebus quo in loco sint; alii vero precentur ut tu votis non excidas; alii autem metuant ne quid patiaris,

[1] Hic & ubique ἐδεμίαν & μηδεμίαν, ἐδεμιᾶς &c. in Edit. H. Steph. & aliis. [2] In Cod. Coll. N. desunt αἰσθάνῃ &c. ἡγέμονος.

* ἐν οἷς εἰσιν] *In quibus sint*, id est, *quo loco res suæ sint?* Quid tu statueris de ipsis, qui & prodesse & nocere illis queas, tanquam princeps & dominus. *W.*

† μὴ πρότερόν τι πάθῃς] Videtur vaticinatus hic esse Isocrates: nam

τοῖς πραττομένοις; [1] Ἐφ' οἷς γινομένοις, πῶς οὐκ ἂν εἰκότως μέγα φρονοίης; Πῶς ἢ οὐχὶ πειχαρὴς ὢν τ' βίον διαγελοίης, τηλικούτων σαυτὸν εἰδὼς πραγμάτων ἐπιστάτην γεγενημένον; Τίς ἢ οὐκ ἂν τ' καὶ μετρίως λογίζεσθαι δυναμένων, ταύτας ἄν σοι μάλιστα παραινήσαι προαιρεῖσθαι τ' πράξεων, τὰς ἀμφότερά σοι φέρειν ἅμα δυναμένας ὥσπερ καρπούς, ἡδονάς τε ὑπερβαλλούσας καὶ τιμὰς ἀνεξαλείπτους;

[2] Ἀπέχρη δ' ἄν μοι τὰ προφρημένα περὶ τούτων, εἰ μὴ παραλελοιπὼς ἦν τινα λόγον, οὐκ ἀμνημονήσας, ἀλλ' ὀκνήσας εἰπεῖν, ὃν ἤδη μοι δοκῶ δηλώσειν. Οἶμαι γὰρ σοί τε συμφέρειν ἀκοῦσαι περὶ αὐτῶν, ἐμοί τε προσήκειν μετὰ παῤῥησίας (ὥσπερ εἴθισμαι) ποιεῖσθαι τοὺς λόγους. * Αἰσθά-

priuſquam conatibus finem impoſueris? Quæ cum contigerint, quomodo non jure ſuperbias? Quomodo non cum ſummâ lætitiâ vitam peregeris, cum te videas tantis negotiis præeſſe? Quis vero vel ex iis qui mediocriter ratiocinari callent, non te hortaretur ad haſce potiſſimum res ſuſcipiendas, quæ ambo hæc ſimul tibi afferre poſſunt tanquam fructus, cum voluptates eximias, tum honores indelibiles?

SUFFICERENT mihi quæ de hiſce rebus jam dixi, niſi prætermiſiſſem ſermonem quendam, non oblitus, ſed a dicendo retardatus, quem jam mihi cenſeo indicandum eſſe. Arbitror enim quod & tibi profuerit de iis rebus audire, mihique conveniat cum dicendi libertate (ut ſoleo) ſermonem facere. Animadverto enim

[1] Apud Ald. & in Cod. Coll. N. deeſt ἐφ. [2] Ἀπόχρη in aliis omnibus Cod.

in ipſo Perſici belli apparatu & pompâ celeberrimâ, cum ſe decimum tertium Deum feciſſet, a ſatellite Pauſania fuit interfectus, ut prædictum fuit duobus oraculis. *W.*

* Αἰσθάνομαι γάρ σε δ.] Narratio ſeu expoſitio calumniæ. Quæ enim Philippus animo agitabat, ea Iſocrates ab invidis Philippi ſpargi in vulgus ait. *W.*

νομαι

νομαι γάρ σε διαβαλλόμενον ὑπὸ * τῶν σοὶ μὲ φθονούντων, τὰς ἢ πόλεις τὰς αὐτῶν εἰθισμένων εἰς ταραχὰς καθιστάναι· καὶ τὴν εἰρήνης ἅπασι τοῖς ἄλλοις κοινῆς, τὸν πόλεμον αὐτῶν [1] † ἴδιον εἶναι νομιζόντων. Οἳ πάντων τῶν ἄλλων ἀμελήσαντες, περὶ τῆς δυνάμεως λέγουσιν, ὡς οὐχ ὑπὲρ τῆς Ελλάδος, ἀλλ' ἐπὶ ταύτῃ αὐξάνει· καὶ συχνὸν ἤδη χρόνον ἅπασιν ἡμῖν ἐπιβουλεύεις, ‡ καὶ [2] λόγῳ μὲν μέλλεις Μεσσηνίοις βοηθεῖν, § ἐὰν τὰ περὶ Φωκέας διοικήσῃς, [3] ἔργῳ δ' ὑπὸ σαυτῷ [4] ποιεῖσθαι Πελοπόννησον διατε accuſatum eſſe ab iis, qui quidem tibi invident, ſolent vero urbes ipſorum in perturbationes adducere; & cum pax aliis ſit communis, bellum ſuum ipſorum privatim *(vel jucundius)* eſſe ducunt. Qui cæteris rebus omnibus neglectis, in tuam potentiam perorant, quaſi non pro Græciâ, ſed contra ipſam augeretur: quodque longo jam tempore nobis omnibus inſidieris, & verbis quidem paras *ſive profiteris* Meſſeniis auxiliari, machineris autem re verâ, ſi res Phocenſium *pro lubitu* conſtitueris, Peloponneſum ſub-

[1] ἰδίῳ apud Ald. & in Cod. Coll. N. [2] λόγῳ μέλλεις apud Ald. & in Cod. Coll. N. [3] ἔργῳ διοικήσῃς apud Ald. & in Cod. Coll. N. [4] ποιήσειν in Cod. Coll. N.

* τῶν σοὶ μὲν φθονούντων] Quorum in numero erat Demoſthenes, cæterique qui Regis Perſarum rebus ſtudere dicebantur.

† ἴδιον εἶναι ν.] Sic legendum puto, ut conſtet ἀντίθεσις· εἰρήνη κοινὴ, & πόλεμος ἴδιος. Ferri poſſet ἡδίω, ſi legeretur αὐτοῖς ἡδίω *ſibi ſuavius eſſe bellum*. Perturbatâ republicâ & bellis gerendis occupatâ, oratores & duces impune diripiebant publicam pecuniam. Hujus loci optimus erit interpres ipſe Philippus: φασὶν (inquit in epiſtolis ad Athenienſes) οἱ τῆς πολιτείας τῆς παρ' ὑμῖν ἔμπειροι, τὴν μὲν εἰρήνην πόλεμον αὐτοῖς εἶναι, τὸν δὲ πόλεμον εἰρήνην. *W.*

‡ καὶ λόγῳ μὲν μέλλεις Μεσηνίοις β'] Meſſenii jam multos annos exulabant eversâ patriâ pulſi a Lacedæmoniis. Iis Philippus opem ſe laturum eſſe profitebatur, ut Lacedæmoniorum avaritiæ atque cupiditati obſiſteretur. *W.*

§ ἐὰν τὰ περὶ Φωκέας] Hos Philippus tandem rogatu Thebanorum oppreſſit, duabus & viginti Phocenſibus urbibus captis. *W.*

νοῆ· ὑπάρχσι δέ σοι Θετ]αλοὶ μ̃ὲ κ̀ Θηβαῖοι, κ̀ * πάντες οἱ τ̃ Αμφικ]υονίας μετέχον]ες, ἕτοιμοι ζ̀ωακολ̀θεῖν. Αργεῖοι δ̃ὲ κ̀ Μεσ]ηνίοι κ̀ὴ Μεγαλοπολίται, κ̀ τ̃ων ἄλλων πολλοὶ συμπολεμεῖν, κ̀ ποιεῖν ἀναγκάτ̀ας Λακεδαιμονίους· ἢν δὲ ταῦτα πράξῃς, κ̀ὴ τ̃ων ἄλλων Ελλήνων ῥαδίως κρατήσεις. Ταῦτα φλυαρ̃ῦντες, κ̀ φάσκον]ες ἀκριβ̃ῶς εἰδέναι, κ̀ ταχέως ἅπαν]α † τ̃ῷ λόγῳ καλασρεφόμ̀νοι, πολλ̀ὰς πείθ̀σι, κ̀ μάλισα τ̀ὰς τ̃ῶν αὐτ̃ῶν κακ̃ῶν ἐπιθυμ̃ῦντας, ὥν περ οἱ λογοποι̃ῦντες· ἔπειτα δ̃ὲ κ̀ τ̀ὰς ὠδενὶ λόγῳ χρωμ̀ένους ὑπὲρ τ̃ κοινῶν, ἀλλὰ πανπάπασιν ἀνοήτως διακειμ̀ένους, κ̀ὴ πολλ̀ῷ χάλ̀ῳ

igere: *dicuntque* quod tibi præſto ſint Theſſali quidem & Thebani, & omnes Amphictyonicæ dignitatis participes, te comitari parati: quod autem Argivi, & Meſſenii & Megalopolitæ, aliique multi ad tecum una militandum *prompti ſint*, & ad Lacedæmonios evertendum: *quod* vero ſi hæc perfeceris, etiam alios Græcos facile ſuperaveris. Hæc illi dum nugantur, dicuntque ſe plane ſcire, ac omnia verbis celeriter evertunt, multis quidem fidem faciunt, maximeque iis qui eadem mala cupiunt quæ ſermocinatores iſti: deinde & iis qui de reipublicæ ſtatu nihil prudenter cogitant, ſed omnino ſtolidi ſunt, ac illis magnas gra-

* πάντες οἱ τ̃ῆς Αμφικ. μετ.] Amphictyones commune Græcorum concilium fuit ad Thermopylas congregatum, at ait Suidas, ita vocatum ab Amphictyone Deucalionis filio; ipſe enim cum regnaret populos convocavit. Concilii autem hujuſce participes fuere Iones, Dorienſes, Perrhæbœi, Bœoti, Magnetes, Achæi, Phthiotæ, Melienſes, Dolopes, Ænianes, Delphi, Phocenſes. Alii vero narrant eos ſic eſſe appellatos, quod qui convocabantur circum Delphos habitarent.

† τ̃ῷ λόγῳ καλασρεφόμενοι] Simile eſt Demoſthenicum illud, τοῖς ψηφίσμασι πολεμεῖν. Et Lucianus ſub Antipatri perſonâ de Demoſthene loquens: ὃς, inquit, κ̀ὴ νῦν ἀπὸ ψηφισμάτων ἀνταγωνιζόμενος ἡμῖν παρταχ̃ῦ συμπεριφέρει. Innuit autem Iſocrates facilius iſta dici quam perfici: taciteque monet Philippum, ne rem non modo inhoneſtam, ſed etiam periculoſiſſimam ſuſcipiat. *W.*

ἔχον]ας

χοντας τοῖς ὑπὲρ αὐτῶν φοβεῖσθαι καὶ δεδιέναι προσποιουμένους· ἔτι δὲ τοὺς οὐκ ἀποδοκιμάζοντας τὸ δοκεῖν σε ἐπιβουλεύειν τοῖς Ελλησιν, ἀλλὰ τὴν [1] αἰτίαν ταύτην ἀξίαν ἐπιθυμίας εἶναι νομίζοντας. Οἳ τοσοῦτον ἀφεστᾶσι τοῦ νοῦν ἔχειν, ὡς οὐκ ἴσασιν, ὅτι τοῖς αὐτοῖς ἄν τις λογισμοῖς χρώμενος, τοὺς μὲ βλάψειεν, τοὺς δ' ὠφελήσειεν· οἷον καὶ εἰ, εἰ μέν τις φαίη τὸν τῆς Ασίας βασιλέα τοῖς Ελλησιν ἐπιβουλεύειν, καὶ δουλοπρεπῶς στρατεύειν ἐφ' ἡμᾶς, οὐδὲν ἂν λέγοι πρὸς αὐτὸν [2] φαῦλον, ἀλλ' ἀνδρωδέστερον αὐτὸν καὶ πλείονος ἄξιον δοκεῖν εἶναι ποιήσειεν. Εἰ δή τῶν ἀφ' Ηρακλέους τινὶ προφυκότων, ὃς ἁπάσης κατέσχε τὴν Ελλάδος εὐεργέτης, ἐπιφέροι τὴν αἰτίαν ταύτην, εἰς τὸν μεγίστων αἰσχυνῶν ἂν αὐτὸν καταστήσειεν. [3] Τίς γὰρ οὐκ ἂν ἀγανακτήσειε καὶ μισήσειεν, εἰ φαίνοιτο τούτοις ἐπιβουλεύων, ὑπὲρ ὧν ὁ πρόγονος αὐτὸς προείλετο κινδυνεύειν· καὶ

dias habent, qui fingunt ſe pro illis ſolicitos eſſe ac timere: necnon his quoque qui opinionem hancce non prorſus rejiciunt te *ſc.* Græcis inſidiari, ſed arbitrantur crimen hoc *ſaltem* eſſe dignum tuâ dominandi libidine. Qui tantum abeſt ut recte ſentiant, ut prorſus neſciant quod iiſdem quis argumentis uſus, alios quidem læſerit, aliis profuerit: id quod nunc *evenit*; ſi quis *enim* dixerit regem Aſiæ Græcis inſidiari, ac ut contra nos exercitum ducat ſe parare, nihil mali de eo dixerit, ſed ut ille fortior & præſtantior haberetur effecerit. Si vero alicui ex ortis Hercule, qui totius Græciæ benefactor extitit, *idem* hanc criminationem inferret, eum maximâ ignominiâ afficeret. Quis enim non indignaretur, & *eum* odio haberet, ſi quis deprehendatur illis inſidiari, pro quibus ipſius generis autor pericula ſubire elegit: nec benevolentiam illam, quam

[1] ἀρχὴν in Cod. Coll. N. [2] φλαῦρον apud Ald. [3] In Cod. Coll. N. deſunt Τίς γὰρ &c. μισήσειεν.

τὴν

τὴν μὲ εὔνοιαν ἣν ἐκεῖνος καλέλιπε τοῖς ἐξ αὐτοῦ γεγυμνασμένοις, μὴ πειρᾶσθαι διαφυλάττειν· ἀμελήσας δὲ τούτων, ἐπονειδίστων ἐπιθυμοίης καὶ πονηρῶν πραγμάτων; Ὧν ἐνθυμούμενόν σε χρὴ μὴ πεῖραν τοιαύτην φήμην σαυτῷ περιφυομένην· ἢν οἱ μὲ ἐχθροὶ πειθεῖναί σοι ζητῶσι, τί δὲ φίλων ἅδεις ὅς τις οὐκ ἂν ἀντειπεῖν ὑπὲρ σοῦ τολμήσειεν. Καί τοι περὶ τοῦ σοι συμφερόντων ἐν τούτῳ [1] ἀμφοτέρων γνώμαις μάλις' ἂν κατίδοις τὴν ἀλήθειαν. Ἴσως δ' ὑπολαμβάνεις μικροψυχίαν εἶναι τὸ τῶν βλασφημούντων καὶ φλυαρούντων, καὶ τῶν πειθομένων τούτοις φροντίζειν, ἄλλως τ' ὅταν καὶ μηδὲν σαυτῷ * συνίδῃς ἐξαμαρτάνων. Χρὴ δὲ μὴ καταφρονεῖν μὲν πλήθους, μηδὲ πᾶν μικρὸν ἡγεῖσθαι τὸ πᾶσι δοκιμεῖν· ἀλλὰ πάντα νομίζειν καλῶς ἔχειν καὶ μεγάλου τὴν δόξαν, καὶ πρέπουσαν καὶ σοὶ καὶ τοῖς προγόνοις, καὶ τοῖς ὑφ' ὑμῶν πεπραγμένοις,

ille ſemet prognatis reliquit, conſervare conetur: his autem neglectis, res probroſas & pravas expetat? Quæ conſiderantem te oportet non pati negligenter talem de te ſuboriri famam: quâ inimici quidem tui te aſpergere conantur; nemo autem amicorum eſt quin pro te iis contradicere auderet. Quæ autem tibi expediant, veriſſime ex horum amborum ſententiis perſpexeris. Fortaſſis autem puſillanimitatem eſſe exiſtimas curare eos qui calumniantur & nugantur, eoſque qui illis fidem habent, præſertim cum tibi conſcius ſis te nihil delinquere. Oportet vero non contemnere multitudinem, nec arbitrari exiguum quiddam eſſe apud omnes bene audire: ſed exiſtimare te tunc temporis pulchram magnamque gloriam nactum eſſe, & dignam tam te ipſo quam majoribus, iiſque rebus quæ a vobis geſtæ

[1] ἀμφοτέραις in Cod. Coll. N.

* συνίδῃς] Malim συνοίδῃς. Nam συνιδεῖν perſpexiſſe, συνειδέναι conſcium eſſe ſignificat. *W. in Caſt.*

ὅταν

σταν ὕτω διαθῇς τὰς Ελλήνας, ὥσπερ ὁρᾷς * Λακεδαιμονίους τε πρὸς τὰς ἑαυτῶν βασιλέας ἐχοντας, τούς τε ἑταίρους τοὺς σοὺς πρὸς σὲ διακειμένους. Εστι δ' ὁ χαλεπὸν τυχεῖν τούτων, ἢν ἐθελήσῃς κοινὸς ἅπασι γενέσθαι, καὶ πασῶν μὲν τῶν πόλεων οἰκείως ἔχων, πρὸς δὲ τὰς ἀλλοτρίως διακείμενος. Ετι δ' ἦν τὰ τοιαῦτα προαιρῇ πράττειν, ἐξ ὧν τοῖς μὲν Ελλησιν ἔσῃ πιστὸς, τοῖς δὲ Βαρβάροις φοβερός.

Καὶ μὴ θαυμάσῃς, † ἅπερ ἐπέσειλα καὶ πρὸς Διονύσιον τὸν τυραννίδα κτησάμενον, εἰ μήτε στρατηγὸς ὢν, μήτε ῥήτωρ, μήτ' ἄλλως δυνάστης, θρασύτερόν σοι διαλέγομαι τῶν ἄλλων. Εγὼ γὰρ πρὸς μὲν τὸ πολιτεύεσθαι, πάντων

sunt, quum ita Græcos disposueris *ut in te eodem sint animo*, quo vides & Lacedæmonios erga suos reges, & tuos erga te comites esse. Non est autem difficile hæc consequi, si volueris omnibus communis *seu idem* fieri, desieriſque erga has quidem urbium te amicum præbere, ab illis autem alienus esse. Deinde si talia agere eligas, propter quæ Græcis quidem eris fidelis, Barbaris vero terribilis.

Neque vero mireris (id quod etiam ad Dionysium tyrannide potitum misi) si cum neque dux sim, nec orator, nec alioqui potens, tecum liberius quam alii sim loquutus. Ego enim

[1] εἰπεῖν τυχ. in Cod. Coll. N. & apud Ald.

* Λακεδαιμονίους] Qui turpissimum sibi putant, rege periclitante, mortem pro eo in acie non oppetere. Eadem etiam ratio Macedonum fuit, eorum præsertim, quos peculiari nomine Philippus *equites* ἑταίρους, *pedites* πεζεταίρους appellavit: quos alii δορυφόρους καὶ σωματοφύλακας, id est *satellites* & *custodes* appellant. *W.*

† ἅπερ ἐπ. καὶ πρὸς Διονύσιον] Hæc oratio hactenus non visa est. Nisi forte sit inter eas, quas Nicolaus Sophianus habere dicitur, in codice Isocratis & vetustissimo & longe copiosiore, quam is autor hactenus sit editus. Sed multorum annorum inani spe lactati sumus, ut verendum sit, ne sit inanis illa jactatio. *W.*

ἀφυ-

ἀφυέσ⸗ ἐγνώμην τ̃ πολιτῶν. Οὔτε γὰρ φωνὴν ἔχω ἱκανὴν, οὔτε τόλμαν δυναμένην ὄχλῳ χρήσασθαι, καὶ μαινώσθαι, καὶ λοιδορεῖσθαι τοῖς ἐπὶ τ̃ βήμα⸗ καλινδουμένοις. Τὸ δὲ φρονεῖν εὖ, καὶ πεπαιδεῦσθαι καλῶς (εἰ καί τις ἀγροικότερον εἶναι φήσει τὸ ῥηθὲν) [1] * ἀμφισβητῶν, καὶ θείην ἂν ἐμαυτὸν οὐκ ἐν τοῖς ἀπολελειμμένοις, ἀλλ' ἐν τοῖς προέχουσι τ̃ ἄλλων. Διόπερ ἐπιχειρῶ συμβουλεύειν τοῦτον [2] τὸν τρόπον, ὃν ἐγὼ πέφυκα καὶ δύναμαι, καὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι, καὶ τ̃ ἀνδρῶν τοῖς ἐνδοξοτάτοις. Περὶ μὲν οὖν τ̃ ἐμῶν, καὶ περὶ ὧν ἡγοῦμαί σοι πρακτέον εἶναι πρὸς τοὺς Ἕλληνας, σχεδὸν ἀκήκοας.

Περὶ δὲ τ̃ στρατείας τ̃ εἰς τὴν Ἀσίαν, τ̃ μὲν πόλεσιν, ἃς ἔφην σε χρῆναι διαλλάττειν, τότε μοι δοκῶ συμβουλεύειν,

ad gerendam quidem rempublicam omnium civium factus ſum a naturâ ineptiſſimus. Neque enim vocem ſatis magnam habui, nec audaciam quæ poſſet cum populo agere, & conſpurcare & convitiari eos qui in roſtris volutantur. Recte autem ſentiendi, & honeſtæ inſtitutionis (tametſi hoc aliquis dictum arrogantius *eſſe* pronuntiaverit) ſi in contentionem deſcenderem, me ponerem non in poſtremis, ſed inter eos qui aliis antecellunt. Quapropter aggredior conſilium dare eo modo quo *ut darem* a naturâ factus ſum idoneus, & *dare* valeo, cum urbi *noſtræ*, tum aliis Græcis, tum etiam virorum illuſtriſſimis. Ac quæ quidem res meas ſpectant, & illa quæ tibi cenſeo præſtanda erga Græcos, fere audiviſti *quænam ſint*.

Ad expeditionem vero contra Aſiam ſuſcipiendam quod attinet, tunc tandem videor *recte* conſulturus iis urbibus, quas reconciliare

[1] ἀμφισβητῶ apud Ald. [2] In Cod. Coll. N. & apud Ald. deeſt.

* ἀμφισβητῶν, καὶ] Fortaſſe ἀμφισβητῶ, aut καὶ propter emphaſin accedit. *W. in Caſt.*

ὡς

ὡς χρὴ πολεμεῖν πρὸς τὺς Βαρβάρους, ὅταν ἴδωμεν αὐτὰς ὁμονοούσας. Πρὸς σὲ δ' νῦν ποιήσομαι τὺς λόγους, ἐν τῇ αὐτῷ ἔχων διάνοιαν νῦν καὶ ἐκείνῳ τὴν ἡλικίαν, ὅτε ἔγραφον τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ταύτῃ. Τότε μὲν γὰρ παρεκελευόμην τοῖς ἀκουσομένοις καταγελᾶν μου καὶ καταφρονεῖν, ἢν μὴ καὶ τῶν πραγμάτων καὶ τῆς δόξης τῆς ἐμαυτοῦ, καὶ τοῦ χρόνου οὗ περὶ τὺς λόγους διατεθέντος, ἀξίως φαίνωμαι διεξιών. Νῦν δ' φοβοῦμαι, μὴ πάντων τῶν προειρημένων πολὺ καταδεέστερον τύχω διαλεχθείς. Καὶ γὰρ πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὁ λόγος ὁ Πανηγυρικὸς, * ὁ τὺς ἄλλους τὺς περὶ τὴν φιλοσοφίαν διατρίβοντας ἀπορωτέρους ποιήσας, ἐμοὶ πολλὴν ἀπορίαν παρέσχηκεν. Οὔτε γὰρ ταὐτὰ βούλομαι λέγειν τοῖς ἐν ἐκείνῳ γεγραμμένοις, οὔτε δύναμαι καινὰ ζητεῖν. Οὐ μὴν ἀποστατέον γ' ἐστὶν, ἀλλὰ λεκτέον

te oportere dixi, quod ipsis expediat bellum Barbaris inferre, quum eas consentire viderimus. Ad te autem nunc sermones faciam, non eodem animo quo fui illâ ætate, quando de hoc eodem argumento scripsi. Tunc enim hortabar eos qui audituri essent, ut me deriderent ac contemnerent, nisi pro rerum dignitate ac meæ ipsius existimationis, temporisque ejus omnis quod eloquentiæ studiis impendissem, dicere viderer. Jam autem timeo, ne omnibus prius dictis multo inferiora *(sive multo tenuius quam quod postularent prius dicta omnia)* fuerim eloquutus. Nam præter alia, Panegyrica oratio, quæ alios studiis philosophicis deditos copiosiores reddidit, mihi magnam attulit penuriam. Neque enim eadem quæ in illâ scripta sunt dicere volo, nec nova possum quærere. At non *ab*

* ὁ τὺς ἄλλους] Oblique & dissimulanter perstringit æmulos sophistas & oratores. Videmus apud Demosthenem non pauca pene de verbo ex Isocrate transcripta. *W.*

περὶ

περὶ ὧν ὑπεθέμην, ὅ,τι ἂν ὑποπέσοι καὶ συμφέροι πρὸς τὸ πεῖσαί σε ταῦτα πράττειν. Καὶ γὰρ ἢν ἐλλίπω τι, καὶ μὴ δυνηθῶ τὸν αὐτὸν τρόπον γράψαι περὶ ὧν πρότερον ἐδεδόμην· ἀλλ' ἔν γ' οἶμαι χαλεπώτατον τῶν ἐξεργάζεσθαι καὶ διαπονεῖν δυναμένοις.

Τῷ μὲν οὖν δεχομένῳ τὸν λόγον τοῦτον οἶμαι πρέπειν ταύτην, ἣν περ προσήκει τοὺς ὑπὲρ τῆς Ἀσίαν πείθοντας στρατεύειν. Δεῖ γὰρ μηδὲν πρότερον πράττειν, πρὶν ἂν λάβῃ τις τοὺς Ἕλληνας δυοῖν θάτερον, ἢ σπουδαζομένους, ἢ πολλὴν εὔνοιαν ἔχοντας τοῖς πραττομένοις. Ὧν Ἀγησίλαος ὁ δόξας εἶναι Λακεδαιμονίων φρονιμώτατος ὠλιγώρησεν, οὐ διὰ κακίαν, ἀλλὰ διὰ φιλοτιμίαν. Εἶχε γὰρ διττὰς ἐπιθυμίας, καλὰς μὲν ἀμφοτέρας, οὐ συμφωνούσας δ' ἀλλήλαις, οὐδ' ἅμα πράττεσθαι δυναμένας. Προῃρεῖτο γὰρ Βασιλεῖ τε πολεμεῖν, καὶ τοὺς ἑταίρους εἰς τὰς

*incepto* desistendum est, sed de iis quæ proposui dicendum, quodcunque inciderit & contulerit ad persuadendum ut hæc agas. Nam etiamsi quid defecero, nec possim eodem modo scribere quo ea *scripsi* quæ prius edita sunt: tamen me puto non ineleganter delineaturum iis qui opus absolvere & elaborare possint.

Ac principium quidem totius orationis arbitror me tale sumpsisse, quale decet eos qui bellum contra Asiam gerendum suadent. Oportet enim nihil prius agere, quam quis habuerit Græcos aut simul concertantes, aut *saltem* erga ea quæ geruntur magnâ affectos benevolentiâ. Quæ Agesilaus, qui habitus est Lacedæmoniorum prudentissimus, contempsit, non ob improbitatem, sed ambitionem. Duabus enim correptus ille fuit cupiditatibus, quæ ambæ quidem præclaræ erant, at non inter se consentientes, nec quæ possent simul perfici. Decrevit enim & Regi bellum in-

πόλεις

πόλεις τὰς αὐτῶν καταγειν, καὶ κυρίους ποιῆσαι τῶν πραγμάτων. Συνέβαινεν δὲ ἐκ μὲν τῆς πραγματείας τῆς ὑπὲρ τῶν ἑταίρων, ἐν κακοῖς καὶ κινδυνώδεσιν εἶναι τοὺς Ἕλληνας· διὰ δὲ τὴν ταραχὴν τὴν ἐνθάδε γιγνομένην, [1] αὐτὸν * μὴ σχολὴν ἄγειν, μηδὲ δυνάσθαι πολεμεῖν τοῖς Βαρβάροις. Ὡς δ' ἐκ τῶν ἀγνοηθέντων καθ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ῥᾴδιον καταμαθεῖν, ὅτι δεῖ τὸν ὀρθῶς βουλεύσμενον μὴ πρότερον ἐκφέρειν τὸν πρὸς Βασιλέα πόλεμον, πρὶν ἂν διαλλάξῃ τοὺς Ἕλληνας, καὶ παύσῃ τὴν μανίαν τὴν νῦν αὐτοῖς ἐνεστώσης· ἅπερ καὶ σοὶ συμβεβουλευκότες τυγχάνομεν.

Περὶ μὲν δὴ τούτων, οὐδεὶς ἂν ἀντειπεῖν τῶν εὖ φρονούντων τολμήσειεν. Οἶμαι δὴ τὴν μὲ ἄλλων [2] ἔ τισι δόξειε περὶ τῆς στρατείας τῆς εἰς τὴν Ασίαν συμβουλεύειν, ἵνα

ferre, & amicos ab exilio in urbes ipſorum reducere, ipſoſque rebus præficere. Factum eſt igitur ex illo pro amicis conatu, ut Græci in malis ac periculis verſarentur: ob tumultum vero hîc ortum, ut ipſe otium non poſſet agere, nec Barbaris bellum inferre. Quare ex his quæ illo tempore ignorabantur, facile eſt intellectu quod oporteat eum qui recte conſulit, non prius in Regem bellum moliri, quam Græcos reconciliârit, & hanc inſaniam quæ jam inter ipſos orta eſt compeſcuerit: quæ quidem tibi conſuluimus.

Et de his quidem, nemo eorum qui recte ſentit contradicere auſus fuerit. Arbitror autem, ſi quibus aliis viſum fuerit ut bellum in Aſiam *inferatur* ſuadere, ad

[1] In Cod. Coll. N. & apud Ald. & H. Steph. deeſt αὐτὸν. [2] εἴ τί σοι apud H. Steph.

* μὴ σχολὴν ἄγειν &c.] Ageſilaus, quum in Aſiâ res feliciſſime gereret, ab Ephoris domum revocatus eſt ad propulſanda domeſtica bella, quæ Rex Perſarum Lacedæmoniis concitârat, diſtributis inter eos 30000 nummis aureis. Vid. ſupra in Panegyricâ.

ταύτῃ ἂν ὑπιπεσεῖν τὴν παράκλησιν, λέγοντας, ὡς ὅσοι περ ἐπεχείρησαν πρὸς τὸ Βασιλέα πολεμεῖν, ἅπασι συνέπεσεν ἐξ ἀδόξων μὲν ἐνδόξοις, ἐκ πενήτων δὲ πλουσίοις, ἐκ ταπεινῶν δὲ πολλῆς χώρας καὶ πόλεων δεσπόταις. Ἐγὼ δ' οὐκ ἐκ τοιούτων μέλλω σε παρακαλεῖν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἠτυχηκέναι δοξάντων· λέγω δέ, ἐκ * τῶν μετὰ Κύρου καὶ Κλεάρχου στρατευσαμένων. Ἐκείνους γὰρ ὁμολογοῦσι νικῆσαι μὲν μαχομένους ἅπασαν τὴν Βασιλέως δυνάμιν τοσοῦτον, ὅσον περ ἂν εἰ ταῖς γυναιξὶν αὐτῶν συνέβαλον· ἤδη δ' ἐγκρατεῖς δοκοῦντας εἶναι τῶν πραγμάτων, διὰ τὴν Κύρου προπέτειαν ἀτυχῆσαι. Περιχαρῆ γὰρ αὐτὸν ὄντα, καὶ διώκοντα πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων, ἐν μέσοις γενόμενον τοῖς πολεμίοις ἀποθανεῖν. Ἀλλ' ὅμως † τηλικαύτης συμφορᾶς συμπεσούσης αὐτῷ, οὕτω σφόδρα

hanc adhortationem *hoc modo* deventuros, ut dicant *nempe*, quod quicunque bellum contra Regem ſuſceperint, iis omnibus contigerit ut ex ignobilibus illuſtres fierent, ex pauperibus divites, ex humilibus vero regionis amplæ ac urbium domini. Ego vero non ex his te adhortaturus ſum, ſed ex eorum *exemplis* qui male rem geſſiſſe viſi ſunt: ex eorum *exemplis* dico qui cum Cyro & Clearcho una militârunt. Illos enim confitentur univerſas Regis copias pugnando viciſſe, uſque adeo quaſi cum ipſorum uxoribus conflixiſſent: quum vero jam viderentur victoriam adepti, ob Cyri temeritatem infeliciter rem egiſſe. Eum enim *aiunt* lætitiâ exultantem & longe ante alios excurrentem, in medios illatum hoſtes periiſſe. Quamvis autem tanta illi accidiſſet calamitas, ſuas nihilominus copias Rex

* τῶν μετὰ Κύρου] Hiſtoria expeditionis Cyri minoris contra fratrem ipſius Artaxerxem petatur e Xenophontis ἀναβάσεως, & Diod. Sic. lib. 14.

† τηλικαύτης συμφορᾶς συμπ. αὐτῷ] Sc. Cyro: ſed malim fere in-

καλε-

καταφρόνησεν ὁ Βασιλεὺς τ̃ περὶ αὐτὸν δυνάμεως, ὥστε προσκαλεσάμενος Κλέαρχον κ̀ τὰς ἄλλας ἡγεμόνας εἰς λόγον ἐλθεῖν, κ̀ τούτοις μὲ ὑποσχόμενος μεγάλας δωρεὰς δώσειν, τοῖς δ' ἄλλοις στρατιώταις ἐντελῆ τ̀ μισθὸν ἀποδὺς ἀποπέμψειν· τοιαύταις ἐλπίσιν ὑπαγόμενος, * κ̀ πίστεις δὺς † τ̃ ἐκείνῳ νομιζομένων τὰς μεγίστας, συλλαβὼν αὐτὺς ἀπέκτεινεν· κ̀ μᾶλλον εἵλετο περὶ τὺς Θεὺς ἐξαμαρτεῖν, ἢ τοῖς στρατιώταις ὅτως ἐρήμοις ὅσι συμβαλεῖν. Καί τοι τίς ἂν γένοιτο προτρέπησις ταύτης καλλίων κ̀ πιστοτέρα; Φαίνονται γὰ [1] κἀκεῖνοι κρατήσαντες

tantopere contempſit, ut cum Clearchum alioſque duces ad colloquium ut venirent invitâſſet, iiſque pollicitus eſſet ſe ingentia præmia daturum, alios autem milites ſtipendio donatos integro dimiſſurum: tali eos ſpe cum pellexiſſet, fidemque quæ apud eum maxima habetur dediſſet, ipſos comprehenſos interfecit: maluitque in Deos impius eſſe, quam cum militibus ita deſtitutis decertare. Quænam vero adhortatio hâc pulchrior eſſe poſſit, & ad perſuadendum magis accommodata? Conſtat enim etiam eos fuiſſe potituros

[1] In Cod. Coll. N. deeſt.

telligere de Artaxerxe. Nam συμφορὰ eſt μέσον vocabulum, & (autore Suida) δηλοῖ κ̀ τὸ κακὸν, κ̀ τὸ ἀγαθὸν, ut apud Latinos *fortuna*: ut citatur Simonidis dictum: πῖνε πῖνε ἐπὶ συμφοραῖς ἀγαθαῖς, id eſt ἐπ' εὐτυχίᾳ. Artaxerxes jam profligato ſuo exercitu cum fugam adornaret, & de ſe actum eſſe putaret, allato ſibi Cyri capite prælium redintegravit, ac priſtinam dignitatem, pleriſque qui Cyrum ſecuti erant ad ipſum deficientibus, recuperavit atque retinuit ad extremam uſque ætatem. *W.*

* κ̀ πίστεις δὺς] Xenophon appellat δεξιὰς, id eſt *dextras*, manus argenteas aut aureas, ut conjectura eſt, cum inſignibus aut ſymbolis regiis, quæ vim eandem haberent, quam jusjurandum. *W.*

† τῶν ἐκείνῳ νομιζομένων] Malim τῶν παρ' ἐκείνῳ. Poteſt tamen ἐκείνῳ pro ὑπ' ἐκείνου capi. *W. in Caſt.*

ἀν τ̃ Βασιλέως πραγμάτων, * εἰ μὴ διὰ Κῦρον. Σοὶ δ' τὴν ἀτυχίαν τὴν τότε γνομένην ἀ χαλεπὸν φυλάξαθ, τῦτε σρατοπέδω δ' κρατήσανθ τὴν ἐκείνω δύναμιν ῥάδιον πολὺ κρεῖττον πεπαυκέναθ. Καί τοι τύτων ἀμφοτέρων ὑπαρξάντων, πῶς ἀ χρὴ θαῤῥεῖν ποιέμενον τ̃ σρατείαν ταύτην;

Καὶ μηδεὶς ὑπολάβῃ με βύλεθ λαθεῖν, ὅτι τύτων ἔνια πέφρακα τ̃ αὐτὸν τρόπον ὃν περ πρότερον. † Εἰ δὲ δὴ

rebus Regis, niſi per Cyrum *impediti fuiſſent*. Tibi vero calamitatem quæ tunc accidit cavere non difficile eſt, & *exercitum* longe meliorem eo exercitu, qui ipſius potentiam ſuperavit, facile eſt comparare. Quæ utraque ſi præſto fuerint, quomodo non oportet eum confidere, qui hanc expeditionem ſuſcipit.

Nemo autem exiſtimet me velle diſſimulare, quod quædam ex his eodem modo dixerim quo prius. Si

* εἰ μὴ διὰ Κῦρον] Deeſſe puto ἀπέτυχον, vel ſimile aliquod verbum. *W. in Caſt.*

† Εἰ γὰρ ἐπὶ τὰς αὐτὰς δ' &c.] Locus ſane non parum explicatu difficilis. Velle certe videtur Iſocrates Philippo ſignificare, ſe non verborum compoſitioni ac dictionis elegantiæ, oſtentationique ſtuduiſſe, ſed rebus ipſis; ut ſcilicet illum ad bellum gerendum hortaretur: quali autem oratione, aut quibus argumentis, modo ſatis firma eſſent, uteretur, parum ſolicitus. Ideoque in hoc argumento tractando ſe non evitâſſe iterationem eorum quæ prius de re eâdem dixerat, quod omnino caviſſet, ſi dicendo potius quam perſuadendo, ſuæque laudi non rebus ipſis conſuluiſſet. Quid autem ποιεῖν τὰ δεδηλωμένα, & καλῶς εἶχ. εἰπ. volunt non conſtat, ſi illud quidem idem ſonet ac *facere* ſeu *Poetarum more componere* vel *recitare*, hoc (uti poſtea interpretatur Wolfius καλῶς εἶχε διελθεῖν) *non incommode* (id eſt, non ineleganter) *dici potuiſſet*. Interpretatio Wolfii huic loco nihil luminis affert. Cujus hæc verba ſunt: *neque enim ad oſtentationem, quo in genere rerum earundem iteratio diligenter cavenda eſt, hæc ſcripſimus: ſed ut tibi conſilium daremus.* Ait autem in Annotationibus, nomen aliquod adjectivum, cujuſmodi ſit λαμπρότερα, ante ποιεῖν deeſſe videri, aut pro ποιεῖν ποικίλλειν legendum eſſe; in Caſtigationibus vero inter ἐλθεῖν & ποιεῖ deeſſe putat nomen aliquod, ut ἐνδοξότερα, κοσμιώτερα, ἐπιφανέστερα &c.

τα

τὰς αὐτὰς διανοίας εἰλόμην ἐλθεῖν, ποιεῖν γλιχόμενος τὰ δεδηλωμένα· καλῶς εἶχεν εἰπεῖν. Καὶ γὰρ εἰ μὴ ἐπίδειξιν ἐποιούμην, ἐπειρώμην ἂν ἅπαντα τὰ τοιαῦτα διαφυλάττειν. Σοὶ δὴ συμβαλλόμενον, μωρὸς ἂν εἴην, εἰ περὶ τὴν λέξιν πλείονα χρόνον διέτριβον, ἢ περὶ τὰς πράξεις· ἔτι δ' εἰ τὰς ἄλλας ὁρῶν τοῖς ἐμοῖς χρωμένας, αὐτὸς μόνος [1] ἀπεχοίμην τῶν ὑπ' ἐμοῦ πρότερον εἰρημένων. Τοῖς μὲν οὖν οἰκείοις τυχὸν ἂν χρησαίμην, ἤν πως σφόδρα καλέπειγῃ καὶ πρέπον ᾖ· * τῶν δ' ἀλλοτρίων οὐδὲν ἂν προσδεξαίμην, ὥσπερ οὐδ' ἐν τῷ παρελθόντι χρόνῳ. Ταῦτα μὲν οὕτως ἔξει.

Δοκεῖ δέ μοι μετὰ ταῦτα περὶ τῆς παρασκευῆς διαλεκτέον εἶναι, τῆς τε σοὶ γεγενημένης, καὶ τῆς ἐκείνοις ὑπαρ-

enim ad easdem cogitationes redire elegissem *eo animo* ut cuperem nimirum ea *exquisitius* facere *(vel variare)* quæ jam demonstrata sunt; jure profecto hæc quis objiceret. Nam si quidem ostentationem facerem, conarer hæc omnia cavere. Cum autem tibi consilium darem, fatuus essem profecto, si compositioni dictionis diutius immorarer, quam rebus ipsis: prætereaque, cum alios videam meis rebus uti, ipse solus ab iis quæ a me prius dicta sunt abstinerem. Propriis igitur forsan utar, sicubi res valde exegerit, & decuerit: ex alienis vero nihil ascisam, ut nec tempore præterito *id facere solitus sum.* Et hæc quidem ita se habebunt.

Mihi autem videtur post hæc dicendum esse de apparatu, tam eo quo tu es

[1] ἀπεσχοίμην apud H. Steph. & in aliis Edit.

et postea inter εἶχεν & εἰπεῖν putat deesse ἄλλως πως aut tale aliquid. Rectius tamen fortasse se haberet sententia, si (subaudito τις) καλῶς εἶχ. εἰπ. exponi possent *merito mihi posset aliquis hoc objicere.*

* τῶν δ' ἀλλοτρίων] Et tamen cavere non potuit, quin Lysiæ epitaphium, & Gorgiæ Panegyricum compilasse putaretur, ut Plutarchus & Philostratus indicant. *W.*

ξάσης. Τὸ μὲν πίνυν μέγιστον· σὺ μὲν τὰς Ἕλληνας εὐνοᾶς ἕξεις, ἂν περ ἐθέλῃς ἐμμεῖναι τοῖς περὶ τούτων εἰρημένοις. Ἐκεῖνοι δὲ περὶ τὰς [1] δεκαδαρχίας τὰς ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ὡς οἰόντε δυσμενεστάτως. Ἡγοῦντο γὰρ Κύρῳ μὲν καὶ Κλεάρχῳ καλῶς θωσάνων, * μᾶλλον ἔτι δεδιέναι· Βασιλέως δὲ κρατήσαντος, ἀπαλλαγήσεσθαι τῶν κακῶν τῶν παρόντων· ὅπερ καὶ συνέπεσεν αὐτοῖς. Καὶ μὴν καὶ στρατιώτας σὺ μὲν ἐξ ἑτοίμου λήψῃ τοσούτους, ὅσους ἂν βουληθῇς. Οὕτω γὰρ ἔχει τὰ τῆς Ἑλλάδος, ὥστε ῥᾴον εἶναι συνῆσαι στρατόπεδον μεῖζον καὶ κρεῖττον ἐκ τῶν πλανωμένων, ἢ τῶν πολιτευομένων. Ἐν ἐκείνοις δὲ τοῖς χρόνοις οὐκ ἦν ξενικὸν οὐδέν· ὥσθ' ἀναγκαζόμενοι ξενολογεῖν ἐκ τῶν πόλεων, πλέον ἀνήλισκον εἰς τὰς διδομένας τοῖς Ἕλλησι δωρεάς, [2] ἢ εἰς τὸ εἰς τοὺς στρατιώτας μισθόν. Καὶ

instructus, quam qui illis ſuppetebat. Quod igitur maximum *eſt*; tu quidem Græcos benevolos habebis, ſi velis in iis perſtare *(ſive ea ſervare)* quæ de his rebus dicta ſunt. Illi autem propter decuriones ſub Lacedæmoniorum imperio conſtitutos, *eos* quam maxime infenſos *habebant*. Arbitrabantur enim, ſi Cyrus quidem & Clearchus feliciter rem geſſiſſent, ſe magis adhuc ſervos fore: ſin Rex ſuperior evaſiſſet, a malis quæ ipſis tunc imminebant liberatos fore: quod quidem illis accidit. Præterea tibi quidem milites conſcribere quot volueris in promptu erit. Ita enim ſe habent res Græciæ, ut facilius ſit exercitum majorem & præſtantiorem ex erronibus conſcribere, quam e civibus. In illis autem temporibus nullus erat peregrinus *miles:* ita ut coacti ex urbibus mercenarios colligere, plus in dona quæ Græcis dederunt impenderint, quam in militum ſtipendia. Enimvero ſi voluerimus con-

[1] δεκαρχίας in Cod. Coll. N. Cod. Coll. N.

[2] ἢ τὸν εἰς τοὺς στρ. apud Ald. & in

* μᾶλλον ἔτι δουλεύσειν] Nam Clearchus Lacedæmonius erat. *W.*

μὴν

μὴν εἰ βελητέον ἐξετάσαι σ' ὠφελεῖν, σέ τε τὸν νῦν ἡγησόμενον τ στρατείας, καὶ βελτιόμενον περὶ πάντων, καὶ Κλέαρχον τ ὑπατεύσαντα τ τότε πραγμάτων· ἐρήσομαι σκεῖνον μὲ ἀφ' ὁτου μιᾶς πώποτε δυνάμεως προτέρου, ἤτε ναυτικῆς ἤτε πεζῆς καταστάντα κύριον, ἀλλ' ἐκ τ ἀτυχίας τ συμβάσης αὐτῷ περὶ τὴν Ηπειρον ὀνομαστὴν γεγόμενον· σὲ δ' τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα τὸ μεγεθ διαπεπραγμένον, περὶ ὧν εἰ μὲ πρὸς ἑτέρους τ λόγον ἐποιούμην, καλῶς εἶχε διελθεῖν· πρὸς σὲ δ' διαλεγόμενο, εἰ πάσας τὰς πράξεις σοι διεξιοίην, δικαίως ἂν ἀνόητο καὶ περίεργο εἶναι δοκοίην. Αξιον δ' μνησθῆναι καὶ τῶν βασιλέων, ἐφ' ὃν σοί τε συμβουλεύομεν στρατεύειν, καὶ πρὸς ὃν Κλέαρχο ἐπολέμησεν, ἵν' ἑκατέρου καὶ τ γνώμην καὶ τὴν δύναμιν εἰδῇς. *Ο μὲν τοίνυν τοῦτο

siderare, & comparationem facere inter te qui nunc exercitum ducturus es, & de omnibus rebus deliberaturus, & inter Clearchum qui tunc rebus præfuit: inveniemus illum nullarum unquam antea copiarum aut navalium aut pedestrium præfectum fuisse constitutum; sed ex infortunio quod ipsi in Continente contigit, factum nobilem: te autem tot ac tanta gessisse, de quibus si quidem apud alios verba facerem, pulchrum esset dicere (*sive commode dici potuisset*) cum autem tecum agam, si omnes tuas actiones commemorarem, jure viderer fatuus, & in re supervacaneâ esse occupatus. Operæ pretium vero fuerit etiam meminisse regum, cum hujus in quem tibi bellum gerere suademus, tum illius contra quem Clearchus militabat, ut utriusque & animum & vires cognoscas. Ejus igitur pater

* Ο μὲν τοίνυν τοῦτο παλαι] Artaxerxes Mnemon: qui tamen urbes illas debellavit non tam suis ipse viribus & copiis, quam pecuniâ nunc Lacedæmoniis & Lysandro per Tissaphernem contra Athenienses, nunc his & Cononi per Pharnabazum contra illos, nunc Græcis cæteris contra utrosque suppeditandâ. *W.*

πατὴρ τήν τε πόλιν τὴν ἡμετέραν, καὶ πάλιν τὴν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ πολέμησεν. * Οὗτος δ' ἀδενὸς πώποτε τῶν στρατευμάτων τὴν χώραν αὐτοῦ λυμαινομένων ἐπεκράτησεν. Ἔπειθ' ὁ μὲν τὴν Ἀσίαν πᾶσαν πλὴν τῶν Ἑλλήνων ἐν τῇ συνθήκαις ἔλαβεν· ὅτῳ δὴ τοσούτῳ δεῖ τῶν Ἑλλήνων ἄρχειν, ὥστ' οὐδὲ τῶν ἐκδοθεισῶν αὐτῷ [1] πόλεων κύριός ἐστιν. Ὡστ' οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν ἀπορήσειε, πότερον χρὴ νομίζειν, τοῦτον αὐτῶν ἀφεσθαι δι' ἀνανδρίαν, ἢ κείνας ὑπερεωρακέναι, καὶ καταπεφρονηκέναι τὴν βαρβαρικὴν δυναστείας. Τὰ τοίνυν περὶ τὴν χώραν ὡς ἔχει, τίς οὐκ ἂν ἀκούσας παροξυνθείη πολεμεῖν πρὸς αὐτούς; Αἴγυπτος μὲν γὰρ ἀφειστήκει καὶ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον· ἀλλ' ἐφοβοῦντο, μή ποτε βασιλεὺς αὐτὸς ποιησάμενος στρατείαν, κρατήσειε καὶ τὴν διὰ τὸν πολαμὸν δυσχω-

& noſtram urbem & rurſus Lacedæmoniorum debellavit. Hic autem nullum unquam exercitum ex iis qui ipſius regionem populati ſunt ſuperavit. Deinde ille Aſiam quidem omnem a Græcis ex pacto accepit: hic autem tantum abeſt ut Græcis imperet, ut ne illarum quidem urbium quæ ipſi traditæ ſunt dominus ſit. Quare nemo eſt quin dubitet, utrum exiſtimandum ſit hunc iis privatum ſuiſſe propter ignaviam, an illas Barbaricum dominatum deſpexiſſe ac contempſiſſe. Quæ autem regionem *ipſius* ſpectant qualimodo ſe habeant, ecquis quis audiverit non vehementer incitetur ad bellum illi inferendum? Nam Ægyptus etiam illo tempore defecerat: ſed metuebant tamen ne aliquando Rex ipſe ſuſceptâ expeditione potiretur & tranſitu difficili illo apud *Nilum* fluvium, & alio om-

[1] In Cod. Coll. N. & apud Ald. deeſt.

* Οὗτος δ' ἀδενὸς] Ochus ſcilicet, quem poſtea ſe erga ſubditos crudeliter gerentem a Bagoa veneno interfectum fuiſſe, totamque ipſius familiam funditus deletam narrat Diodorus.

† τῆς διὰ τὸν πολαμὸν δυσχωρίας] In Buſiride affirmat, Nilum quæ-

ρίας

εἰας, καὶ τ' ἄλλης παρασκευῆς ἀπάσης. Νῦν δ' ἔτ' ἀπήλλαξεν· αὐτὸς τὰ δέος τοῦτο. Συναγαγὼν γὰρ δυνάμιν πλείστην, ὅσην οἷός τ' ἦν, καὶ στρατεύσας ἐπ' αὐτούς, * ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν ὁ μόνον ἡττηθεὶς, ἀλλὰ καὶ καταγελασθεὶς, καὶ δόξας ἄτε βασιλεύειν ἄτε στρατηγεῖν ἀξιος εἶναι. Τὰ τοίνυν πρὸς Κύπρον, καὶ Φοινίκην, καὶ Κιλικίαν, καὶ τὸ τόπον ἐκεῖνον, ὅθεν ἐχρῶντο τῷ ναυτικῷ, τότε μὲν ἦν μετὰ Βασιλέως. Νῦν δὲ τὰ μὲν ἀφέσηκε, τὰ δ' ἐν πολέμῳ καὶ κακοῖς τοσούτοις ἐστὶν, ὡς ἐκείνῳ μὲν μηδὲν εἶναι τῶν ἐθνῶν τούτων χρήσιμον· σοὶ δ', ἢν πολεμεῖν πρὸς αὐτὸν βουληθῇς, συμφόρως ἔξειν. † Καὶ [1] μὴν Ἰδριέα γε

ni ipſorum apparatu. Nunc vero hic ipſe eos liberavit omni hoc metu. Collectis enim plurimis quot potuit copiis, belloque in eos moto, receſſit inde non ſolum victus, verum etiam deriſus, habituſque neque dignus qui regnet, neque qui exercitum ducat. Quod autem ad Cyprum, & Phœniciam, & Cilicia-

am attinet, & illa loca unde copias navales inſtruere ſolebant, *omnia illa loca* tunc erant cum Rege. Nunc vero aliæ quidem *gentes* defecerunt, aliæ bello ac tantis malis implicantur, ut illi nulla earum gentium ſit utilis; tibi autem *unaquæque* opportuna fuerit, ſi modo velis contra illum bellum gerere. Idri-

[1] Μηνιδρέα apud Ald. & in Cod. Coll. N.

murum eſſe Ægypti. Nec flumen ipſum per ſeſe duntaxat illam muniebat, ſed in varios etiam alveos diductum, hoſtium tranſitum atque irruptiones impediebat. Fieri tamen poteſt, atque adeo probabile eſt, opportunis locis propugnacula contra impreſſiones Perſarum, qui ſub Dario ſucceſſore Cambyſis provinciam occuparant, extructa fuiſſe. *W.*

* ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν] Eum tamen Ægyptum ſubegiſſe narrat Diodorus lib. 16. fol. 446, 447, 448.

† Καὶ μὴν Ἰδριέα] Ex Harpocratione legendum καὶ μὴν Ἰδριέα γε, non Μηνιδρέα. Dicit autem hunc fuiſſe Cariæ principem, Hecatomni filium, fratrem Mauſoli & Artemiſiæ. Et Diodorus lib. 16. βραχὺ πρὸ τούτων τῶν χρόνων (de Phœnicum defectione a Perſis ſcribens) Ἀρτεμισία μὲν ἡ Καρίας δυναστεύουσα μεθάλλαξεν, ἄρξασα ἔτη δύω. Τὴν δὲ δυναστείαν Ἰδριεὺς ὁ ἀδελφὸς διαδέξαιο, καὶ ἦρξεν ἔτη ζ. *W. in Caſt.*

τὸν

τ̃ Ὑπορώταλον τ̃ νυῦ πρὸς τὴν Ηπειρον, προσήκει δυσμενέστερον εἶναι τοῖς Βασιλέως πράγμασι τ̃ πολεμούντων ἢ πάντων ἂν εἷς χειλιώταλος, εἰ μὴ βέλοιτο καταλελύσθ ταύτην τὴν ἀρχὴν, τ̃ αἰκισαμένου μ̃ τ̃ ἀδελφὸν, πολεμήσασαν ἢ πρὸς αὐτὸν, ἅπαντα ἢ τ̃ χρόνον ἐπιβαλλόμενον, κ̀ βουλόμενον ἅ τε σώματος αὐτοῦ κ̀ τῶν χρημάτων ἁπάντων γενέσθαι κυρίαν. Ὑπὲρ ὧν δεδιὼς, νυῦ μὲν ἀναγκάζεται θεραπεύειν αὐτὸν, κ̀ χρήματα πολλὰ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἀναπέμπειν. Εἰ δ̀ σὺ διαβαίης εἰς τὴν Ηπειρον, ἐκεῖνός τ' ἂν ἄσμενος ἴδοι, βοηθὸν ἥκειν αὐτῷ σε νομίζων, τ̃ τε ἄλλων σατραπῶν πολλὰς ἀποστήσεις, ἢν ὑποσχῇ τοῖς ἐλευθερίαν αὐτοῖς, κ̀ τὄνομα τοῦτο διασπείρῃς εἰς τοὺς Ασίαν, ὅπερ εἰς τοὺς Ελλήνας εἰσπεσὸν, κ̀ τὴν ἡμετέραν ἀρχὴν κ̀ τὴν Λακεδαιμονίων καθέλυσεν. Ετι δ' ἂν πλείω λέγειν ἐπεχείρουν, ὃν τρόπον πολεμῶν, τάχιστ' ἂν φθείροιο τ̃ τοῦ Βασιλέως δυνά-

eum porro, qui omnium in Continente jam degentium opulentiſſimus eſt, neceſſe eſt rebus Regis infeſtiorem eſſe quam ſunt ipſi hoſtes; aut omnium eſſet abjectiſſimus, ſi non cuperet illud imperium diſſolvi, quod fratrem ſuum contumelioſe excruciavit, bellum vero ipſi intulit, & omni tempore ſtruit inſidias, conaturque cum ſui ipſius corporis tum rerum omnium potiri. Propter quæ metuens, nunc quidem cogitur illum colere, & multum pecuniæ quotannis mittere. Si vero tu in Continentem trajeceris, & ille libens hoc viderit, exiſtimans te ipſi adjutorem venire, & aliorum ſatraparum multos ad defectionem impelles, ſi ipſis libertatem pollicearis, & hoc nomen per Aſiam ſpargas, quod cum in Græcos incidiſſet, & noſtrum imperium & Lacedæmoniorum diſſolvit. Adhuc plura dicere conatus eſſem, quâ ratione bellum gerendo, citiſſime ſuperare poſſis Regis potentiam. Jam autem me-

μεως.

μεως. Νῶ ἢ φοβᾶμαι, μή τινες ἐπιμήσωσιν ἡμῖν, εἰ μηδὲν πώποτε μεταχειρισάμενοι τῶν στρατηγικῶν, σοὶ τολμῶμεν παραινεῖν τῷ πλεῖστα καὶ μέγιστα διαπεπραγμένῳ καὶ πόλεμον. Ὥστε ωὐκ ἂν μοι τούτων ἕνεκεν οἶμαι δεῖν πλείω λέγειν.

Περὶ δὲ τῶν ἄλλων, ἡγοῦμαι ἀρκεῖν πρὸς παράδειγμα, *τόν τε πατέρα σοι, καὶ τὸν κλησάμενον τὴν βασιλείαν, καὶ τὸν τοῦ γένους ἀρχηγόν. † Εἰ τῷ μὲν εἴη [1] βουλομένῳ λέγειν, οἶ δ' ἂν δύναμιν λάβοιεν· [2] τῶν αὐτῶν ἂν ἡγεῖσθαι συμβούλους, ὧν περ ἐγώ. Χρῶμαι δὲ τεκμηρίοις, ἐξ ὧν διαπεπραγμένοι τυγχάνουσιν. Ὅτε γὰρ πατὴρ σὸς πρὸς τὰς πόλεις ταύτας, αἷς σοὶ παραινῶ προσέχειν τὸν νοῦν,

tuo, ne aliqui nos reprehendant, ſi nos qui nihil unquam e rebus illis quæ ad imperatorem pertinent tractavimus, tibi præſcribere audeamus, *tibi* qui plurima & maxima in bello perfeciſti. Quare de his quidem cenſeo minime opus eſſe ut plura dicam.

Quod vero ad alia attinet, arbitror exemplo ſatis eſſe *tibi* & patrem tuum, & eum qui regnum peperit, & generis *veſtri* autorem. Quod ſi huic voluntas eſſet, illi poteſtatem dicendi haberent; *eos arbitror* eadem quæ ego *tibi* conſulturos. *Cujus rei* conjecturam facio ex iis rebus quas ipſi geſſerunt. Nam & pater tuus omnibus hiſce civitatibus, quibus *colendis* animum ut

[1] Apud Ald. & in Cod. Coll N. deeſt βουλομένῳ. [2] τῶν αὐτ. ἂν τούτων γ. apud Ald. H. Steph. & in Cod. Coll. N. & in aliis Ed.

* τόν τε παλαίρα &c. τὸν κλησάμενον &c. καὶ τὸν τοῦ γένους &c.] Amyntam ſc. & Caranum, & Herculem.

† Εἰ τῷ μὲν εἴη βουλομένῳ λ] Antea legebatur Εἰ τῷ μὲν εἴη λέγειν: cenſuit autem Wolfius legendum εἰ τῷ μὲν εἴη βουλομένῳ λ. ut ſenſus eſſet, *ſi Hercules loqui tecum vellet*, id quod poſſet quoniam Deus eſt. Qui tamen ſenſus e loco etiam ſic mutato elici vix poſſit; melius ſupponi potuit legendum eſſe, εἰ ὁ μὲν εἴη βουλόμενος λέγειν, vel εἰ τῷ μὲν εἴη βούλη vel βούλεσθαι λέγειν.

πρὸς ἁπάσας οἰκείως εἶχεν· ὅ,τε καλησάμενος τὴν ἀρχὴν, μεῖζον φρονήσας τῶν αὑτῷ πολιτῶν, καὶ μοναρχίας ἐπιθυμήσας, οὐχ ὁμοίως ἐβουλεύσαντο τοῖς πρὸς τὰς τοιαύτας φιλοτιμίας ἠρμημένοις. Οἱ μὲν γὰρ ἐν τῇ ἑαυτῶν πόλεσι σάσεις καὶ σφαγὰς καὶ ταραχὰς ἐμποιοῦντες, ἐκτῶντο τὴν τιμὴν ταύτην. Ὁ δὲ τὸν μὲν τόπον τὸν Ἑλληνικὸν ὅλως εἴασε, τὴν δ' ἐν Μακεδονίᾳ βασιλείαν καλαοχεῖν ἐπεθύμησεν. Ἠπίστατο γὰρ [1] τοὺς μὲν Ἕλληνας οὐκ εἰθισμένους ὑπομένειν τὰς μοναρχίας· τοὺς δ' ἄλλους ἀδυνάτους ἄνευ τῆς τοιαύτης δυνάμεως διοικεῖν τὸν βίον τὸν σφέτερον αὐτῶν. Καὶ γάρ τοι συνέβη μόνῳ τῷ γνῶναι περὶ τούτων [2]* αὐτὸν ἰδίως, καὶ τὴν βασιλείαν γεγενῆσθαι πολὺ τῶν ἄλλων ἐξηλλαγμένην. Μόνος γὰρ τῶν Ἑλλήνων, οὐχ ὁμοφύλους γῆς ἀξιώσας ἄρχειν, μόνος καὶ διαφυγεῖν

adhibeas te hortor, amicus fuit: & ille qui regnum conſtituit, cum majore quam cives ſui animo eſſet, & monarchiam cuperet, non pari modo conſilia cepit, quo illi qui ad talium honorum cupiditatem incitati ſunt. Illi enim in ſuis ipſorum urbibus ſeditiones & cædes & tumultus cum excitâſſent, hunc honorem ſunt adepti. Ille autem Græcorum ditionem prorſus *intactam* reliquit, regnum vero in Macedoniâ occupare ſtuduit. Sciebat enim Græcos quidem non conſueviſſe monarchiam ferre: alios vero ſine hâc imperii formâ non poſſe ſuam ipſorum vitam (*vel res ipſorum*) adminiſtrare. Et quidem accidit propterea quod modo peculiari *ſive proprie* de his rebus judicârit, etiam ut regnum factum ſit longe ab aliis diverſum. Solus enim Græcorum, gentis non cognatæ imperium cum ſibi

[1] Deſunt τοὺς μὲν in Cod. Coll. N. [2] αὐτῶν apud Ald. & in Cod. Coll. N.

* αὐτὸν ἰδίως] Sic legendum accuſandi caſu. Ἰδίως autem pro φρονίμως *proprie* id eſt *prudenter*, & ad ingenia hominum accommodate. *W.*

ἡδυ-
ἤθη

ἠδυνήθη τὰς κινδύνους τὰς περὶ τὰς μοναρχίας γιγνομένους. Τοὺς μὲν γὰρ ἐν τοῖς Ἕλλησι τοιοῦτόν τι διαπεπραγμένους, εὑρήσομεν οὐ μόνον αὐτοὺς διεφθαρμένους, ἀλλὰ καὶ τὸ γένος αὐτῶν ἐξ ἀνθρώπων ἠφανισμένον. Ἐκεῖνον δ' αὐτόν τ' ἐν εὐδαιμονίᾳ τὸν βίον * διάγοντα, τῷ τε γένει καταλιπόντα τὰς αὐτὰς τιμὰς, ἅπερ αὐτὸς εἶχε. Περὶ μὲν οὖν Ἡρακλέους, οἱ μὲν ἄλλοι τὴν [1] ἀνδρείαν ὑμνοῦντες αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἄθλους ἀπαριθμοῦντες διατελοῦσι· περὶ δὲ τοῦ ἄλλων τοῦ τῇ ψυχῇ περόντων ἀγαθῶν, οὐδεὶς οὔτε τῶν ποιητῶν, οὔτε τῶν λογοποιῶν οὐδὲ μίαν φανήσεται [2] μνείαν πεποιημένος. Ἐγὼ δὲ ὁρῶ μὲν τόπον ἴδιον καὶ παντάπασιν ἀδιέργαστον, οὐ μικρὸν, οὐδὲ κενὸν, ἀλλὰ πολλῶν μὲν ἐπαίνων καὶ καλῶν πράξεων γέμοντα, πολλὰ δὲ καὶ ἀξίως ἂν δυνηθέντα διαλεχθῆναι περὶ αὐτῶν. Ἐφ' ὃν εἰ μὲν νεώτε-

vendicâſſet, ſolus etiam pericula fugere potuit quæ monarchiis imminent. Eos enim qui inter Græcos aliquid ejuſmodi fecerint, reperiemus non ſolum ipſos periiſſe, ſed & genus ipſorum ex hominum cœtu prorſus eſſe deletum. Illum vero *notum eſt* & ipſum vitam feliciter egiſſe, & generi eoſdem honores quos ipſe tenuit reliquiſſe. De Hercule vero, alii quidem fortitudinem *ipſius* hymnis celebrare, & certamina enumerare non deſiſtunt: aliorum autem quæ animo inſunt bonorum, nemo vel poetarum vel orationes conſcribentium reperietur mentionem ullam feciſſe. Ego autem locum video peculiarem & prorſus inelaboratum, non parvum, neque ſterilem, ſed multis quidem laudibus & honeſtis actionibus refertum, qui autem deſiderat *virum aliquem* qui pro ipſarum dignitate de iis fari poſſit. In quem *locum* ſi dum adhuc junior

[1] ἀνδρίαν apud Ald. & in Cod. Coll. N. H. Steph. & aliis Edit.
[2] μνήμην in Cod. Coll. N.

* διάγοντα] Fortaſſe legendum διαγαγόντα, quia ſequitur καταλιπόντα. Eſt enim ſonantior oratio. *W.*

ρ@ ὧν ἐπέσλω, ῥαδίως ἂν ἐπέδειξα τὸν πρόγονον ὑμῶν ἔ
τῇ φρονήσει κ᾽ τῇ φιλοσοφίᾳ κ᾽ τῇ δικαιοσυνῃ, πλέον δι
ενεγκόντα πάντων τ̃ προϛεγνημμένων, ἢ τῇ ῥώμῃ τῇ ἔ
σώμα@. Νυν̃ δ᾽ ἐπελθὼν ἐπ᾽ αὐτὸν, καὶ καιδὼν π
πληθ@ τῶν ἐνόντων εἰπεῖν· τιν̀ τε δυνάμιν τὴν παρ
ξσάν μοι καϛεμεμψάμλω, κ᾽ τ̃ λόγον ἡθόμλω διπλασία
ἂν γνόμνον ἔ νυν̃ ἀναγινωσκομνύς. Τῶν μν̀ ἔν ἄλλων
[1] ἀφέξομαι πάντων διὰ τὰς αἰτίας ταύτας· μίαν δ᾽
πραξιν ἐξ αὐτῶν ἔλαβον, ἥπερ ἦν προσήκσα μν̀ κ
πρέπσα τοῖς εἰρημνόις, * τὸν δ᾽ καιρὸν ἔχσα μάλιϛα

essem incidissem, facile ostendissem proavum vestrum, & prudentiâ & literarum studio, & justitiâ, plus antecelluisse omnibus qui prius nati sunt, quam corporis robore. Nunc veto cum ad illum locum accesserim, conspicatusque sim eorum multitudinem quæ insunt dicenda; cum ingenii facultatem quæ mihi nunc adest culpavi, tum sensi orationem duplo longiorem fore quam quæ nunc legitur. Cæteris igitur omnibus ob has causas abstinebo: unam vero ex iis actionem selegi, quæ cognata & conveniens erat his quæ dicta sunt, ac tempus (*sive occasionem*) sortita est

[1] ἀπέσην διὰ τ. αἰτ. ταύτας in Cod. Coll. N.

* τὸν δὲ καιρὸν ἔχ.] Wolfius interpretatur, *& neque brevior neque prolixior, quam ea quæ dicenda restant postulant.* Ut sit sensus, Isocratem actionem unam Herculis selegisse, quæ præ cæteris idcirco maxime arrisit, quia non amplius temporis spatium in recitando esset absumptura, quam quod prorsus conveniret iis quæ restarent dicenda: ut scilicet etiam illa quæ dicenda restabant possent recitari. Sed hunc non esse hujus loci sensum cuivis vel leviter intuenti apparebit. Si enim per καιρὸν voluisset intelligi *temporis spatium*, χρόνον potius dixisset: quin & quæ sequuntur, de seditionibus quibus laborabat Græcia, quo tempore Hercules ipsius patrocinium suscepit, evincunt per καιρὸν intelligi debere *eandem temporis occasionem*, seu *simile tempus* quoddam Philippo accidisse quod Herculi; adeoque actionem illam Herculis, quâ sc. Græciam liberavit a malis &c. simili tempore (vel potius occasione) evenisse, quo nunc Philippum ad eadem suscipienda hortatur.

σύμβολον

σύμμετρον τοῖς νῦν λεγομένοις. Ἐκεῖνος γὰρ ὁρῶν τὴν Ἑλλάδα πολέμων καὶ στάσεων καὶ τῶν ἄλλων κακῶν μεστὴν οὖσαν· παύσας ταῦτα, καὶ διαλλάξας τὰς πόλεις πρὸς ἀλλήλας, ὑπέδειξε τοῖς ὑπολοιπομένοις, μεθ' ὧν χρὴ καὶ πρὸς οὓς δεῖ τοὺς πολέμους ἀγωνίζεσθαι. Μὴ γὰρ ῥαθυμήσας, ἐποιησάμην στρατείαν ἐπὶ Τροίαν, ἥπερ εἶχε μεγίστην τότε δύναμιν τῶν περὶ τὴν Ἀσίαν· τοσοῦτον διήνεγκε τῇ στρατηγίᾳ τῶν πρὸς τὴν αὐτὴν ταύτην ὕστερον πολεμησάντων, ὅσον οἱ μὲν μετὰ τῶν Ἑλλήνων δυνάμεως, ἐν ἔτεσι δέκα μόλις αὐτὴν ἐξεπολιόρκησαν· ὁ δ' ἐν ἡμέραις ἐλάττοσιν ἢ τοσαύταις, καὶ μετ' ὀλίγων στρατιώτας, ῥᾳδίως αὐτὴν κατὰ κράτος εἷλεν· * καὶ μὴ ταῦτα τοὺς βασιλέας τῶν ἐθνῶν, τῶν ἐφ' ἑκατέρας τὴν Ἠπείρου τὴν θαλαττίαν κατοικούντων, ἅπαντας ἀπέκτεινεν· ὡς ὀλέθρου ἂν διέφθειρεν, εἰ μὴ καὶ τὸ

quod maxime aptum ſit iis quæ jam a me dicuntur. Ille enim conſpicatus Græciam, bellis & ſeditionibus & aliis calamitatibus abundare: cum ea conſopiiſſet, & urbes inter ſe mutuo reconciliâſſet, poſteris oſtendit, cum quibuſnam *ſociis* & contra quos *hoſtes* bella gerere oporteat. Non enim otio cum ſe dediſſet, ſed expeditionem contra Trojam ſuſcepiſſet, quæ maximam potentiam obtinuit inter illas *urbes* quæ tunc in Aſiâ erant: tanto virtute ſeu *peritiâ* imperatoriâ iis evaſit præſtantior, qui poſtea in eandem bellum intulerunt, ut illi quidem cum *omnibus* Græcorum viribus, vix annorum decem ſpatio eam expugnaverint: hic autem diebus numero paucioribus quam *ſint* tot *anni*, & una cum paucis *militibus* bellum cum geſſiſſet, eam facile vi ceperit: & poſtea reges gentium, quæ in utriuſque Continentis orâ maritimâ habitant, omnes interemerit: quos nunquam perdidiſſet, niſi & eorum

* καὶ μετὰ ταῦτα τοὺς βασ.] Fides narrationis hujus ſit penes Iſocratem, cui ſive fabulæ, ſive hiſtoriæ Herculis notiores fuerunt quam nobis. *W.*

δυνάμεως

δυνάμεως αὐτῶν ἐκράτησε. Ταῦτα ἢ ποήξας, τὰς στήλας τὰς Ηρακλέους καλουμένας ἐποιήσατο, τρόπαιον μὲν τῶν Βαρβάρων, μνημεῖον δὲ τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ καὶ τῶν κινδύνων, ὅρους δὲ τῶν Ελλήνων χώρας.

Τούτου δ' ἕνεκά σοι περὶ τούτων διῆλθον, ἵνα γνῷς ὅτι σε τυγχάνω τῷ λόγῳ παρακαλῶν ἐπὶ τοιαύτας πράξεις, ἃς ἐπὶ τῶν ἔργων οἱ πρόγονοί σου φαίνονται κάλλιστα προκρίναντες. Απαντας μὲν οὖν χρὴ τοὺς νῦν ἔχοντας, τὸ κράτιστον ὑποσημαμένους πειρᾶσθαι γίγνεσθαι τοιούτους· μάλιστα δὲ σοὶ προσήκει. Τῷ γὰρ μηδὲν ἀλλοτρίοις χρῆσθαι παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκεῖον ὑπάρχειν· πῶς οὐκ εἰκὸς ὑπ' αὐτοῦ σε παροξύνεσθαι, καὶ φιλονεικεῖν, ὅπως τῷ προγόνῳ σαυτὸν ὅμοιον παρασκευάσῃς; Λέγω δ' οὐχ' ὡς δυνησόμενον ἁπάσας σε μιμήσασθαι τὰς Ηρακλέους πράξεις (οὐδὲ γὰρ τῶν Θεῶν ἔνιοι δυνηθεῖεν ἂν) ἀλλὰ κατά γε τὸ

potentiam ſuperâſſet. His autem rebus geſtis, columnas quæ vocantur Herculeæ erexit, trophæum quidem de Barbaris *victis*, monumentum vero ſuæ virtutis ac periculorum, ditionis autem Græcæ terminos.

Hac autem de causâ tibi hæc commemoravi, ut intelligeres quod te ad res ejuſmodi ſermone horter, quales ex factis majores tui declarârunt ſe pulcherrime *vel ſummâ cum laude* cæteris antepoſuiſſe. Itaque omnes decet qui mente præditi ſunt, optimum *exemplar ante oculos* proponentes, conari ut tales *ipſi* evadant; te vero maxime decet. Nam ut utamur exemplis nullo modo alienis, ſed ut domeſticum in promptu ſit: quomodo non decet te ab illo excitari, & certare, ut proavo ſimilem teipſum præſtes? Dico autem *te decere* &c. non tanquam qui poteris omnes Herculis res geſtas imitari (nam neque Deorum quidem aliqui hoc

[1] παρασκευάσεις apud Ald.

ψυχῆς ἦθος, καὶ τὴν φιλανθρωπίαν, καὶ τὴν εὔνοιαν ἣν εἶχεν εἰς τοὺς Ἕλληνας, δικαίως ἂν ὁμοιωθῆναι τοῖς ἐκείνου βουλεύμασιν. Εἰ δέ σοι πειθομένῳ τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις, τυχεῖν δόξης, οἵας ἂν αὐτὸς βουληθείης. Ῥᾴον γάρ ἐστιν ἐκ τῶν παρόντων κτήσασθαί σε τὴν καλλίστην, * ἥπερ ἐξ ὧν παρέλαβες, ἐπὶ τὴν ὑπάρχουσαν προελθεῖν. Σκέψαι δ', ὅτι σε τυγχάνω παρακαλῶν, ἐξ ὧν ποιήσῃ τὰς στρατείας οὐ μετὰ τῶν Βαρβάρων, ἐφ' οὓς οὐ δίκαιόν ἐστιν· ἀλλὰ μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τούτους, πρὸς οὓς προσήκει τοὺς ἀφ' Ἡρακλέους γεγονότας πολεμεῖν.

Καὶ μὴ θαυμάσῃς, εἰ διὰ παντός σε ἐν λόγῳ πειρῶμαι προτρέπειν ἐπὶ τὰς εὐεργεσίας τῶν Ἑλλήνων, καὶ πραότητας, καὶ φιλανθρωπίας. Ὁρῶ γὰρ τὰς μὲν χαλε-

possent) sed secundum animi mores, & humanitatem, ac benevolentiam quâ erga Græcos præditus fuit, certe possis ipsius consiliis similis fieri. Tibi autem licet, meis dictis fidem habenti *vel parenti*, gloriam adipisci quantam ipse volueris. Facilius enim est e præsenti rerum statu *gloriam* pulcherrimam parare, quam ex iis rebus, quas primo accepisti, ad eam quæ nunc tibi adest pervenisse. Cogita vero quod te horter *ad ea suscipienda*, e quibus non una cum Barbaris expeditionem suscipias contra *eos*, contra quos *militare* injustum est: sed cum Græcis contra eos, contra quos iis convenit bellum gerere, qui Hercule prognati sunt.

Neque mireris, si per totam orationem te coner adhortari ad beneficia Græcis *præstanda*, & ad mansuetudinem, & humanitatem. Nam mores difficiles

* ἥπερ ἐξ ὧν παρέλαβες] Initia regni Philippi tenuia fuerunt & perturbatissima: sed ille tamen difficultatibus omnibus superatis, cum regnum patrium recuperavit, tum fines imperii longe lateque propagavit. *W.*

πότητας λυπηρὰς ὄσας Ϲ τοῖς ἔχουσι, Ϲ τοῖς ἐντυγχάνουσι· τὰς ϑ' ϖραότητας οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ζώων, καὶ τ' ἀνθρώπων, καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἀποδοκιμάσας· ἀλλὰ καὶ τῶν Θεῶν τὰς μὲν τῶν ἀγαθῶν ἡμῖν αἰτίους ὄντας, Ολυμπίους ϖροσαγορεύομεν· τοὺς δ' ἐπὶ ταῖς ξυμφοραῖς καὶ ταῖς τιμωρίαις τεταγμένους, * δυσχερεστέρας τὰς ἐπωνυμίας ἔχοντας· καὶ τῶν μὲν καὶ τὰς ἰδιώτας, καὶ τὰς ϖόλεις καὶ νεὼς καὶ βωμοὺς [1] ἱδρυμένους· τοὺς δ' ἔτ' ἐν ταῖς εὐχαῖς ὄντε ἐν ταῖς ϑυσίαις τιμωμένους, ἀλλ' † ἀποπομπὰς αὐτῶν ἡμᾶς ϖοιουμένους. Ων ἐνθυμούμενον ἐθίζειν ϲεαυτὸν χρὴ καὶ μελετᾶν, ὅπως ἔτι μᾶλλον ἢ νῦν τοιαύτην ἄπαντες ϖερὶ σοῦ τὴν γνώμην ἔχουσι. Χρὴ ϑ' τοὺς μείζονϴ δόξης

molestos esse video tam iis qui ipsis præditi sunt, quam qui cum *hominibus hujusmodi* consuescunt: mansuetudinem vero non solum in animantibus, & hominibus & aliis omnibus celebrari: verum etiam inter Deos, eos qui nobis bonorum autores sunt, appellari Olympios *sive cœlites:* eos vero qui calamitatibus & ultionibus præsunt, atrociora nomina habere: ac illorum quidem templa & aras statuere tam privatos quam urbes: hos vero nec precibus nec sacrificiis honorari, sed eos nosmet *tanquam prodigia* abominari *ac depellere.* Quæ cogitantem te decet teipsum assuefacere ac meditari, ut magis quam nunc talem de te opinionem omnes concipiant. Decet autem eos qui majorem quam

[1] ἱδρυμένας] Apud Ald. H. Steph. & in aliis Edit.

* δυσχερεστέρας τὰς ἐπωνυμίας ἔχ.] Dii inferi intelligendi sunt, ut Orcus, Furiæ, &c. quos ἀλάστορας dicunt a perpetuo nocendi studio. Possunt etiam intelligi Mors, Febris, Morbus, & id genus vocabula. *W.*

† ἀποπομπὰς αὐτῶν ἡμᾶς ϖ.] Sunt ea verba quibus malum omen deprecamur: v. g. *quod absit, quod Deus avertat,* Græce ὃ μὴ γένοιτο. Habent & peculiare hujus rei verbum, ἀποδιοπομπήσασθαι, *abominari, detestari.* W.

τ᾽ ἄλλων ἐπιθυμοῦντας, περιβαλέσθαι μὲν τῇ διανοίᾳ τὰς πράξεις δικαίας μὲν, οὐχὴ δ᾽ ὁμοίας· ἐξεργάζεσθαι δ᾽ ἃ ζητεῖν αὐτὰς, ὅπως ἂν οἱ καιροὶ παραδιδῶσιν. Ἐκ πολλῶν δ᾽ ἂν καταγνοίης, ὅτι δεῖ τὸν τρόπον πράττειν, μάλιστα δ᾽ * ἐκ τῶ Ἰάσονι συμβάντων. Ἐκεῖνος γὰρ ἁδὲν τοιοῦτον οἷον σὺ κατεργασάμενος, μεγίστης δόξης ἔτυχεν, οὐκ ἐξ ὧν ἔπραξεν, ἀλλ᾽ ἐξ ὧν ἔφησεν. Ἐποιεῖτο γὰρ τοὺς λόγους ὡς εἰς τὴν Ἠπειρον διαβησόμενος, καὶ Βασιλεῖ πολεμήσων. Οπερ δ᾽ Ἰάσων λόγῳ μόνον χρησάμενος, ἅτως αὐτὸν ἤυξησεν· ποίαν τινα χρὴ προσδοκᾶν περὶ σοῦ γνώμην αὐτοὺς ἕξειν, ἢν ἔργῳ ταῦτα πράξῃς, καὶ μάλιστα μὲ πειραθῇς ὅλην τὴν βασιλείαν ἑλεῖν· εἰ δὲ μὴ, χώραν ὅτι πλείστην ἀφορίσασθαι, καὶ διαλαβεῖν τὴν Ασίαν, ἣν λέ-

alii gloriam expetunt, animo complecti res possibiles quidem, votis autem æquales: eas vero ut perficiant conari, sicut tulerint *rerum* occasiones. Multis autem e rebus cognoscas quod hoc modo agere te oporteat, maxime autem ex iis quæ Jasoni contigerunt. Ille enim nihil tale, quale tu, cum perfeciſſet, maximam adeptus est gloriam, non ex iis quæ fecerat, sed quæ dixerat. Verba enim fecit tanquam in Continentem trajecturus, & Regi bellum illaturus esset. Si igitur Jason sermone tantum usus, ita res suas auxit: qualem de te opinionem eos concepturos expectandum est, si ea re perfeceris, & maxime quidem conatus fueris totum regnum occupare: sin minus, regionis partem quam maximam avellere, & Asiam dividere, quam ai-

* ἐκ τῶν Ἰάσονι συμβάντων] Jason intelligatur non Argonauta ille, sed illius ætatis Thessaliæ princeps sive tyrannus, vir heroicus, magnâque potentiâ præditus, sed in ipso expeditionis Barbaricæ apparatu, ut & Philippus non multo post, interfectus. Ad quæ facinora Persicum aurum fortasse non minus, quam aliæ causæ interfectores illorum impulerunt. De hoc egregio heroe potius quam (ut appellabatur) tyranno, vide sextum Ελληνικῶν Xenophontis. *W.*

γυσί τινες ἀπὸ Κιλικίας * μέχρι Σινώπης. Πρὸς δὴ τούτοις κτίσαι πόλεις ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ καταοικίσαι τοὺς νῦν [1] πλανωμένους δι' ἔνδειαν τῶν καθ' ἡμέραν, καὶ λυμαινομένους οἷς ἂν ἐντύχωσιν. Οὓς εἰ μὴ παύσωμεν ἀθροιζομένους, βίον ἱκανὸν αὐτοῖς εἰσπορίσαντες, λήσουσιν ἡμᾶς τοσοῦτοι γιγνόμενοι τὸ πλῆθος, ὥστε μηδὲν ἧττον αὐτοὺς εἶναι φοβερὸς τοῖς Ἕλλησιν, ἢ τοῖς Βαρβάροις. Ὧν οὐδὲ μίαν ποιούμεθα πρόνοιαν, ἀλλ' ἀγνοοῦμεν κοινὸν φόβον καὶ κίνδυνον ἅπασιν ἡμῖν αὐξανόμενον. Ἔστιν οὖν ἀνδρὸς μεγαλοφρονοῦντος, καὶ φιλέλληνος, καὶ σπουδαιοτέρου τῶν ἄλλων τῇ διανοίᾳ καθορῶντος, ἀποχρησάμενον τοῖς τοιούτοις πρὸς τοὺς Βαρβάρους, καὶ χώραν [2] ἀπολεμοῦντα τοσαύτην, ὅσην ὀλίγῳ πρότερον εἰρήκαμεν, ἀπαλλάξαι τε τοὺς ξενιτευομένους τῶν κακῶν, ὧν αὐτοί τ' ἔχουσι, καὶ τοῖς ἄλλοις παρέχουσι, καὶ πόλεις ἐξ αὐτῶν συστῆσαι, καὶ ταύταις ἐχυρῶσαι τὴν Ελ-

unt nonnulli a Ciliciâ uſque ad Sinopen *extendi*. Adhæc vero urbes condere in eo loco, & in domiciliis eos collocare, qui nunc oberrant propter victus quotidiani inopiam, & quibuſcunque inciderint infeſtant. Quibus niſi obſtiterimus ne congregentur, victum illis ſufficientem ſuppeditando, clam nobis tot numero fient, ut Græcis nihilo minus quam Barbaris fuerint metuendi. Quos *tamen* nihil curamus, ſed ignoramus communem metum & periculum nobis omnibus augeri. Eſt igitur viri magnanimi, ac Græcorum ſtudioſi, & longe præ cæteris in poſterum animo proſpicientis, talibus abuſum contra Barbaros, tantumque terræ illis adimentem, quantum paulo prius diximus, cum mercenarios malis liberare, tam iis quæ ipſi patiuntur, quam quæ aliis inferunt, tum urbes ex iis

[1] πλανομένους apud Ald. & in Cod. Coll. N. [2] ἀπολεμόμενον apud Ald. H. Steph. & in aliis Ed.

* μέχρι Σινώπης] Sinope urbs Ponti, Diogenis Cynici patria. Videtur deeſſe verbum διατείνειν, καθήκειν, aut ſimile aliquid. *W.*

λάδα,

λάδα, Ϲ προβαλέσθαι πρὸ ἁπάντων ἡμῶν. Ταῦτα γὰρ πράξας, ὐ μόνον ἐκείνους εὐδαίμονας ποιήσεις, ἀλλὰ κὴ πάντας ἡμᾶς εἰς ἀσφάλειαν καταστήσεις. Ην δ' ἔν τούτων διαμάρτῃς, ἀλλ' ἐκεῖνό γε ῥᾳδίως ποιήσεις, τὰς πόλεις τὰς τὴν Ασίαν κατοικούσας ἐλευθερώσεις. Οτι δ' ἂν τούτων πρᾶξαι δυνηθῇς, ἢ κὴ μόνον ἐπιχειρήσῃς, οὐκ ἔστ' ὅπως ὐ μᾶλλον τῶν ἄλλων εὐδοκιμήσεις. Καὶ δικαίως, ἦν περ ἐπὶ ταῦτα αὐτός τε ὁρμήσῃς, κὴ τοὺς Ελληνας προτρέψῃς. Επεὶ νῦν γε τίς οὐκ ἂν εἰκότως τὰ συμβεβηκότα θαυμάσειε, κὴ καταφρονήσειεν ἡμῶν; Οπου γοῦν μὴ πῖς Βαρβάροις, ὃς ὑπειλήφαμεν μαλακοὺς εἶναι, κὴ πολέμων ἀπείρους, Ϲ διεφθαρμένους ὑπὸ τ τρυφῆς, ἄνδρες γεγόνασιν, οἱ τ Ελλάδος ἠξίωσαν ἄρχειν· τ δ' Ελλήνων οὐδεὶς τοσοῦτο πεφρόνηκεν, ὥσ' ἐπιχειρῆσαι τ Ασίας ἡμᾶς ποιῆσαι κυρίους. Αλλὰ τοσοῦτον αὐτῶν ἀπολελειμμένοι τυγχάνομεν, ὥσ' ἐκεῖνοι μὴ ὐκ ὤκνησαν οὐδὲ προϋπάρξαι

componere, & his Græciam munire, & *quasi vallum* ante nos omnes objicere. Hæc enim cum perfeceris, non ſolum illos felices reddes, ſed & nos omnes in tuto collocabis. Sin horum minus compos fueris, at illud ſaltem facile efficies, urbes ſc. quæ in Aſiâ ſunt liberabis. Quodcunque vero horum perficere potueris, aut tantum conatus fueris, non poteſt fieri quin alios gloriâ ſuperaveris. Et merito, ſi quidem & ipſe hæc aggrediaris, & Græcos *ad eadem ſuſcipienda adhorteris*. Nam nunc quidem ecquis ea quæ evenerunt non jure miretur, & noſmet deſpiciat? Cum apud Barbaros quidem, quos putabamus molles eſſe, & belli inexpertos, & a luxu perditos, viri nati ſint, qui ſe Græciæ qui imperent dignos cenſuerunt; Græcorum autem nemo adeo magno fuerit animo, ut conaretur nos Aſiæ dominos conſtituere. Sed uſque adeo ab ipſis victi ſimus, ut illi quidem non dubitârint etiam primi

τ̃ ἔχθρας τ̃ πρὸς τὰς Ἕλληνας· ἡμεῖς δ' ἀδ' ὑπὲρ ὧν κακῶς ἐπάθομεν, ἀμυνάσθαι τολμῶμεν αὐτούς. Ἀλλ' ὁμολογούντων ἐκείνων ἐν ἅπασι τοῖς πολέμοις μήτε στρατιώτας ἔχειν, μήτε στρατηγούς, μηδὲ ἄλλο μηδὲν τῶν εἰς τὰς κινδύνους χρησίμων, ἀλλὰ ταῦτα πάντα παρ' ἡμῶν μεταπεμπομένων· εἰς τοῦτο ἥκομεν ἐπιθυμίας τ̃ κακῶς ἡμᾶς αὐτοὺς ποιεῖν, ὥσ' ἐξὸν [1] ἡμῖν τἀκείνων ἀδεῶς ἔχειν, πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς περὶ μικρῶν πολεμοῦμεν· καὶ τοὺς ἀφισαμένους τ̃ ἀρχῆς τ̃ Βασιλέως συστρατευόμεθα, καὶ λελήθαμεν ἡμᾶς αὐτοὺς ἐνίοτε μετὰ τῶν πατρίων ἐχθρῶν τοὺς τ̃ αὐτῆς συγγενείας μετέχοντας ἀπολλύναι ζητοῦντες. * Διὸ κἀγὼ σοὶ νομίζω συμφέρειν ἅτως ἀνάνδρως διακειμένων τῶν ἄλλων, πρασῆναι τ̃ πολέμου πρὸς ἐκεῖνον· [2] πρασ-

inimicitias exercere contra Græcos: nos vero ne quidem ob ea quæ paſſi ſumus, vindictam ab illis ſumere audeamus. Sed cum oſtendant illi in bellis omnibus ſe nec milites habere, nec duces, nec quid aliud eorum quæ bellis gerendis ſunt apta, ſed ea omnia a nobis accerſant: in eam venimus cupiditatem nobis ipſis nocendi, ut, cum liceat nobis illorum opibus ſecure frui, in nos ipſos de rebus parvis bella geramus: & eos qui a Regis imperio defecerunt, una cum illo ſub ipſius jugum redigamus, nec advertamus quod aliquando una cum hoſtibus patriis eos ipſos, qui ſocietatis ejuſdem ac cognationis ſunt participes, quæramus perdere. Quare & tibi conducere puto, cum alii ita imbellibus ſint animis, bello in illum gerendo

[1] ὑμῖν in aliis fere omnibus Cod. & in aliis Edit.

[2] πρασήκει apud Ald. H. Steph.

* Διὸ κἀγὼ σοὶ νομίζω] Intelliguntur autem reges potiſſimum Lacedæmoniorum. Quia Herculis exemplum maxime urget Iſocrates, potuit Philippus objicere, cur non Spartanos Reges potius, qui æque Heraclidæ ſunt, quam me adhortaris? Reſpondet Iſocrates, ſervi potius illi ſunt quam Reges: tu vero plane rex, id eſt nemini mortalium obnoxius. *W.*

ἥκειν

ἡκειν ἢ τοῖς μὴ ἄλλοις τοῖς ἀφ' Ηρακλέους πεφυκόσι, καὶ τοῖς ἐν πολιτείᾳ καὶ νόμοις ἐνδεδεμένοις, ἐκείνην τὴν πόλιν σέργειν, ἐν ᾗ τυγχάνουσι καθοικοῦντες· σὲ δ' ὥσπερ ἄφετον γεγονότα, πᾶσαν τὴν Ελλάδα πατρίδα νομίζειν, ὥσπερ ὁ γεννήσας ὑμᾶς· καὶ κινδυνεύειν ὑπὲρ αὐτῆς ὁμοίως, ὡς περὶ ὧν μάλιστα πεδάζεις.

Ισως δ' ἄν τινες ἐπιλιμῆσαί μοι τολμήσειαν, τί δὴ ἄλλο δυναμένων ἢ τοῦτο ποιεῖν, ὅτι σε προειλόμην παρακαλεῖν ἐπί τε τὴν στρατείαν τὴν ἐπὶ τοὺς Βαρβάρους, καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τὴν τῶν Ελλήνων, παραλιπὼν τὴν ἐμαυτοῦ πόλιν. Εγὼ δ', εἰ μὲ πρὸς ἄλλους τινὰς πρότερον ἐπεχείρουν διαλέγεσθαι περὶ τούτων, ἢ πρὸς τὴν πατρίδα τὴν τρὶς τοὺς Ελληνας ἐλευθερώσασαν, * δὶς μὲν [1] ὑπὸ τῶν Βαρβάρων, † ἅπαξ δ' ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων

præesse: decere autem alios quidem qui ab Hercule nati sunt, & qui reipublicæ legumque vinculis astricti sunt, eam amare urbem in quâ habitant; te vero tanquam emancipatum, omnem Græciam patriam censere, ut ille *censuit* qui vos genuit: & pari modo pro eâ pericula adire, ac pro iis de quibus maxime es soliçitus.

Fortassis autem aliqui me reprehendere ausi fuerint, *homines scilicet* ex eorum numero qui nihil aliud quam hoc unum facere possunt, quod te maluerim hortari ad expeditionem contra Barbaros suscipiendam, & ad tuendos Græcos, prætermissâ meâ ipsius urbe. Ego vero, siquidem instituissem cum aliis quibusvis de hisce rebus disserere, priusquam cum patriâ meâ quæ ter Græcos liberavit, bis quidem a Barbaris, semel vero a Lacedæ-

[1] ὑπὸ apud Ald. & in Cod. Coll. N.

* δὶς μὲν ἀπὸ τῶν Βαρβ.] Semel quidem in Marathonio campo, alterâ vice apud Salaminem. *W.*

† ἅπαξ δ' ἀπὸ τῆς Λ.] Cum Conon navali prælio victor Lacedæ-

ἀρχῆς, ὡμολόγουν ἂν πλημμελεῖν. Νῦν δ' ἐκείνῳ φανήσομαι πρῶτον ἐπὶ ταῦτα προτρέπων, ὡς ἠδυνάμην μὴ πλείστης σπουδῆς. Αἰσθανόμενος δ' ἔλαττον αὐτῷ φροντίζουσαν τῶν ὑπ' ἐμοῦ λεγομένων, ἢ τῶν ἐπὶ τοῦ βήματος μαινομένων· ἐκείνῳ μὲν εἴασα, τοὺς δὲ πραγματείας οὐκ ἀπέστην. Διὸ δικαίως ἄν με πάντες ἐπαινοῖεν, ὅτι τῇ δυνάμει ταύτῃ χρώμενος, ἣν ἔχων τυγχάνω, διαπεπόνηκα πάντα τὸν χρόνον πολεμῶν μὲν τοῖς Βαρβάροις, καταγορῶν δὲ τῶν μὴ τὴν αὐτῷ μοι γνώμην ἐχόντων· προτρέπειν δ' ἐπιχειρῶν, οὓς ἂν ἐλπίζω μάλιστα δυνήσεσθαι τοὺς μὲν Ἕλληνας ἀγαθόν τι ποιῆσαι, τοὺς δὲ Βαρβάρους ἀφελέσθαι τὴν ὑπάρχουσαν εὐδαιμονίαν. Διόπερ κἀγὼ νῦν πρὸς σὲ ποιοῦμαι τοὺς λόγους, οὐκ ἀγνοῶν ὅτι τοῖς μὲν ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις πολλοὶ φθονήσουσι, τοῖς δ' [1] αὐτοῖς τό-

moniorum imperio, faterer me deliquisse. Nunc autem constat ipsam primum ad ea me adhortatum esse, maximo quo potui studio. Cum autem sentirem eam minus curare ea quæ a me dicta sunt, quam eos qui in suggestu insaniunt: illam quidem missam feci, ab instituto autem non recessi. Quare jure omnes me laudârint, quod hâc facultate quæ mihi adest usus, per omne tempus perseverârim contra Barbaros quidem bellum gerere, eos vero accusare qui non sint eodem quo ipse animo; conari autem ut eos hortarer, quos spero maxime posse Græcis quidem beneficium aliquod afferre, Barbaros vero felicitate præsenti spoliare. Quapropter & nunc tibi verba facio, non insçius quod iis quæ a me dicta sunt multi inviderint, iisdem vero ipsis, cum a te facta fuerint, gratulaturi

[1] αὖ τοῖς apud Ald. & in Ccd. Coll. N.

moniis principatum eripuit. Nisi forte quis referre malit ad superiora tempora, cum post interfectum Pausaniam rerum potiri cœperunt Athenienses. *W.*

τοις

σοις ὑπὸ σῦ πραττομένοις ἅπαντες σωηθήσονται. Τῶν μὲν γὰρ εἰρημένων ὐδεὶς κεκοινώνηκε· τῶν δὲ ὠφελειῶν τῶν καταργαθησομένων, ὐκ ἔστιν ὅς τις ὐκ οἰήσεται μεθέξειν. Σκέψαι δ' ὡς αἰσχρὸν πρεσβυτέραν τὴν Ασίαν ἅμεινον πράττουσαν τ Εὐρώπης, καὶ τὺς Βαρβάρους ὑπορωτέρους ὄντας τῶν Ελλήνων· ἔτι δὲ τὺς μὴ ἀπὸ Κύρυ τὴν ἀρχὴν ἔχοντας, ὃν ἡ μήτηρ εἰς [1] ὁδὸν ἐξέβαλε, Βασιλεῖς μεγάλους προσαγορευομένους· τὺς δ' ἀφ' Ηρακλέους πεφυκότας, ὃν ὁ γυνήσας Διὸς τὴν ἀρετὴν εἰς Θεὺς ἀνήγαγε, ταπεινοτέροις ὀνόμασιν ἢ κεῖνοι προσαγορευομένους. Ων ὐδὲν ἑατέον ὅτως ἔχειν, ἀλλὰ [2] * μεταναστέον καὶ ἀναστρεπτέον ἅπαντα ταῦτ' ἐστίν.

Εὖ δ' ἴσθι, μηδὲν ἄν με τούτων ἐπιχειρήσαντα πείθειν σε, εἰ δυναστείαν μόνον, καὶ πλοῦτον ἑώρων ἐξ αὐτῶν γυησόμενον.

sint. Nam dictorum quidem nemo in societatem unquam venit: commodorum vero quæ exinde paranda sunt, nemo est quin se partem aliquam percepturum putârit. Cogita vero quam turpe sit negligenter pati ut Asia magis floreat quam Europa, & ut Barbari opulentiores sint Græcis: adhæc ut ii, qui a Cyro imperium deducunt, quem mater in viam ejecit, Magni Reges vocentur: ii vero qui ab Hercule nati sunt, quem Pater ob virtutem inter Deos retulit, humilioribus nominibus quam illi salutentur. Quorum nihil permittendum est ut sic se habeat, sed commovenda & invertenda sunt omnia hæc.

Scias vero nihil horum me conatum fuisse tibi persuadere, si imperium solum & opes spectâssem ex iis

[1] τὴν ὁδὸν apud Ald. & H. Steph. & in aliis Ed. [2] μεταναστέον in aliis omnibus Cod.

* μεταναστατέον] Cum in aliis codicibus legeretur μεταναστέον, μεταναστᾶι dicuntur exules, *inquit Wolfius*, sive profugi, παρὰ τὸ μεταναστῆναι, quod sedibus suis pulsi, alio profugerint. Est etiam proprium nomen gentis Jazyges & Metanastæ. Sed rectius legeretur μεταστατέον a μεθίστημι.

μένον.

μμον. Ηγῶμαι γὰρ τά γε τοιαῦτα κ) νῦν σοι πλείω τῶν ἱκανῶν ὑπάρχειν, κ) πολλὴν ἀπλησίαν ἔχειν, ὅς τις προαιρεῖται κινδυνεύειν, ὡς ἢ ταῦτα λαβεῖν, ἢ στερηθῆναι τ ψυχῆς. Αλλὰ γὰ οὐ πρὸς τὰς τούτων κτήσεις ἀποβλέψας ποιοῦμαι τοὺς λόγους, ἀλλ' οἰόμενος ἐκ τούτων μεγίστω σοι κ) καλλίστην γενήσεσθαι δόξαν. Ενθυμοῦ δ' ὅτι τὸ μὲ σῶμα θνητὸν ἅπαντες ἔχομεν, κ) ἢ τὴν εὐδοξίαν κ) τοὺς ἐπαίνους, κ) τὴν φήμην τὴν τῷ χρόνῳ συμπαρακολουθοῦσαν, ἀθανασίας μεταλαμβάνομεν· ἧς ἄξιον ὀρεγομένους, καθ' ὅσον οἷοί τ' ἐσμὲν, ὅτιοῦν πάσχειν. Ιδοις δ' ἂν κ) τῶν ἰδιωτῶν τοὺς ἐπιεικεστάτους, ὑπὲρ ἄλλου μὲ οὐδενὸς ἂν τὴν ζῆν ἀντικαταλλαξαμένους· ὑπὲρ ἧς δ' τυχεῖν καλῆς δόξης, ἀποθνήσκειν ἐν τοῖς πολέμοις ἐθέλοντας· ὅλως ἢ τοὺς μὲν τιμῆς ἐπιθυμοῦντας ἀεὶ μείζονος ἧς ἔχουσιν, ὑπὸ πάντων ἐπαινουμένους· τοὺς ἢ πρὸς [1] ἄλλο τι τ ἀνοήτως φιλουμένων τοῖς πολλοῖς ὁλοσχερῶς διακειμένους, ἀκριβῶς

parandas. Arbitror enim talia & etiam plura quam quæ ſufficiant, tibi jam ſuppetere, eumque cupiditate inexplebili multum laborare, quicunque eligat pericula ſubire, eo conſilio ut aut his potiatur, aut vitâ privetur. At non ad harum rerum poſſeſſionem reſpectu habito verba facio: ſed quod exiſtimem ex his maximam & pulcherrimam tibi orituram eſſe gloriam. Cogita vero quod corpus quidem mortale omnes habeamus, at ob gloriam & laudes, & famam quæ una cum tempore perennis eſt, immortalitatis participes fimus; quam dum cupimus, oportet quantum poſſumus quidvis pati. Videas vero etiam e privatis hominibus optimos quoſque nullâ quidem aliâ re vitam permutare *velle*; ut vero pulchram gloriam adipiſcantur, velle in prælio mori: eos denique, qui ſemper majorem quam quæ ipſis adeſt gloriam appetunt, ab omnibus laudari; eos vero, qui aliquid ex iis quæ ſtulte

[1] ἀλλ' ὅτι apud Ald. & in Cod. Coll. N.

σέρως, καὶ φαυλοτέρους εἶναι δοκοῦντας. Τὸ δὲ μέγιστον τῶν εἰρημένων, ὅτι συμβαίνει οὐ μὴ πλούτου καὶ τῶν δυναστειῶν πολλάκις τοὺς ἐχθροὺς κυρίους γίγνεσθαι· τῆς δ' εὐνοίας τῆς παρὰ τῶν πολιτῶν, καὶ τῶν ἄλλων τῶν προειρημένων, μηδένας ἄλλους καταλείπεσθαι κληρονόμους, πλὴν τοὺς ἐξ ἡμῶν γεγονότας. Ὡς ἠρχόμην ἄν, εἰ μὴ τούτων ἕνεκα σωφρόνου σε καὶ τοῦ σεαυτοῦ προσήκοντος ταύτην, καὶ πολεμεῖν καὶ κινδυνεύειν. Οὕτω δ' ἄρτια βουλεύσῃ περὶ τούτων, ἂν μὴ μόνον τὸν λόγον σε τοῦτον παρακαλεῖν, ἀλλὰ καὶ τοὺς προγόνους, καὶ τοῦ τῶν πατέρων [1] ἀνδρείαν, καὶ τοὺς ὀνομαστοτάτους γενομένους, καὶ δόξαντας ἡμιθέους εἶναι διὰ τὴν στρατείαν τὴν ἐπ' ἐκείνους· μάλιστα δὲ πάντων τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ σὺ [2] μὲν τυγχάνεις τοσαύτην δυνάμιν κεκτημένος, ὅσην οὐδεὶς τῶν τὴν Εὐρώπην οἰκησάντων· πρὸς ὃν δὲ πολεμήσεις, οὕτως ἐστὶ σφόδρα μεμισημένος καὶ κατα-

a vulgo amantur prorsus *ac omni studio* prosequuntur, incontinentiores haberi & nequiores. Et, quod dictorum maximum est, accidere ut opum quidem & imperiorum sæpius hostes domini fiant; benevolentiæ vero civium, & cæterorum quæ dicta sunt, nulli alii hæredes relinquantur, quam qui a nobis sunt prognati. Quare erubescerem sane, si non horum gratiâ tibi consuluissem, ut & hanc expeditionem suscipias, & bellum geras, & pericula subeas. Sic autem optime de hisce rebus statueris, si animadverteris te non solum hanc orationem adhortari, verum etiam majores, & patrum virtutem, & eos qui celeberrimi facti sunt, & Semidei habiti propter expeditionem contra eos susceptam: maxime vero omnium occasionem *præsentem*, cum & tu quidem tantâ instructus es potentiâ, quantâ nemo eorum qui in Europâ habitârunt: ille vero in quem bellum geres, adeo vehementer ab

[1] ἀνδρίαν in aliis omnibus Cod.

[2] καὶ apud Ald.

περφρα-

πεφρονημμένῳ ὑφ' ἁπάντων, ὡς ἀδεὴς ποτ' οὐδεὶς τῶν βασιλευσάντων.

Περὶ πολλοῦ δ' ἂν ἐποιησάμην οἷόν τ' εἶναι ὅπως ἂν ξυνεργάσαιμι τοὺς λόγους πάντας, τοὺς ὑπ' ἐμοῦ περὶ τούτων εἰρημένους. Μᾶλλον γὰρ ἂν ἀξιόχρεως ἔδοξεν εἶναι ἡ παραίνεσις εἰ τῇ ὑποθέσει. Οὐ μὴν ἀλλὰ σέ γε χρὴ σκοπεῖν, ἐξ ἁπάντων τὰ συντείνοντα καὶ προτρέποντα πρὸς τὸν πόλεμον τοῦτον. Οὐκ ἀγνοῶ δ' ὅτι πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων τὴν Βασιλέως δύναμιν ἄμαχον εἶναι νομίζουσιν· ὧν ἄξιον θαυμάζειν, εἰ τὸν ὑπ' ἀνθρώπου βαρβάρου καὶ κακῶς τεθραμμένου καταφρονηθεῖσαν καὶ συναχθεῖσαν ἐπὶ δουλείᾳ, ταύτην ὑπ' ἀνδρὸς Ἕλληνος, καὶ περὶ τοὺς πολέμους πολλὴν ἐμπειρίαν ἔχοντος, μὴ νομίζουσιν ἂν ἐπὶ ἐλευθερίᾳ διαλυθῆναι. Καὶ ταῦτα εἰδότες, ὅτι συστῆσαι μὲν ἐστιν ἅπαντα χαλεπὸν, διαλῦσαι δὲ ῥᾴδιον,

omnibus eſt exoſus & deſpectus, ut nemo unquam eorum qui regnârunt.

VEHEMENTER autem velim me adeo potentem eſſe, ut quaſi in unum faſciculum colligerem verba omnia de his rebus a me dicta. Sic enim argumenti hujuſce tractatio ſubjecto *ipſo* magis digna appareret. Verum te quoque decet conſiderare ex omnibus, ea quæ huc tendunt & adhortantur ad hoc bellum *gerendum*. Non ignoro autem multos Græcorum exiſtimare Regis potentiam eſſe inexpugnabilem; quos ſane mirari æquum eſt, ſi *imperium* hoc ab homine Barbaro & male educato conſtitutum, & ad ſervitutem conflatum, non exiſtiment a viro Græco & bellicis in rebus magnam nacto experientiam, ob libertatis *ſpem propoſitam* diſſolutum iri. Præſertim cum ſciant, quod omnia conſtituere difficile ſit, diſſolvere vero facile. Cogita vero

§ σέ τε apud Ald. & in Cod. Coll. N.

Ἐνθυμοῦ

Ἐνθυμῶ δ', ὅτι μάλιστα τούτους τιμῶσιν ἅπαντες, καὶ θαυμάζουσιν, οἵ τινες ἀμφότερα ἂν δυώνηται καὶ πολιτεύεσθαι καὶ στρατηγεῖν. Ὅταν οὖν ὁρᾷς τοὺς ἐν μιᾷ πόλει τοιούτων ἐγγενομένους τῇ φύσιν εὐδοκιμοῦντας· ποίους τινὰς χρὴ προσδοκᾶν τοὺς ἐπαίνους ἔσεσθαι, τοὺς περὶ σοῦ ῥηθησομένους, ὅταν φαίνῃ τοῦτ' μὲν ἐργεσίαις ἐν ἅπασι τοῖς Ἕλλησι πεπολιτευμένος, ταῖς δὲ στρατηγίαις τοὺς βαρβάρους καταστραμμένος; Ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι ταῦτα πέρας ἔχειν· οὐδένα γὰρ ἄλλον ποτὲ δυνήσεσθαι μείζω πράξαι τούτων. Οὔτε γὰρ ἐν τοῖς Ἕλλησι γεγονέναι τηλικοῦτον ἔργον, ὅσον ἐστὶ τὸ πάντας ἡμᾶς ἐκ τοσούτων πολέμων ἐπὶ τὴν ὁμόνοιαν προαγαγεῖν· οὔτ' ἐν τοῖς βαρβάροις εἰκός ἐστι συστῆναι τηλικαύτην δυνάμιν, ἣν τὴν νῦν ὑπάρχουσαν καταλύσῃς. Ὥστε [1] τῶν μὲν ἐπιγιγνομένων, οὐδ' ἂν εἷς τοὺς ἄλλων διενέγκῃ τὴν φύσιν, οὐδὲν ἔξει ποιῆσαι τοι-

quod omnes eos honorent maxime & admirentur, qui utrumque possunt, & rempublicam gerere, & exercitum ducere. Quum igitur vides eos qui in unâ urbe tali sunt ingenio celebres esse factos; quales expectandum est fore laudes eas quæ de te prædicabuntur, cum palam feceris te beneficiis quidem inter omnes Græcos remp. gessisse, ductu autem *tuo* Barbaros evertisse? Ego quidem hæc terminum habitura *(sive ultra hæc nil fieri posse)* existimo: nam neminem *censeo* alium unquam fore compotem his majora agendi. Neque enim inter Græcos tantum opus perfectum esse *constat*, quantum fuerit nos omnes e tantis bellis ad concordiam perduxisse: nec inter Barbaros verisimile est tantum imperium constitutum iri, si hoc quod nunc est dissolveris. Quare eorum qui posthæc nascentur ne ullus quidem, etiamsi aliis ingenio antecellat,

[1] τῶν νῦν μὲν apud Ald. & in Cod. Coll. N.

ξτ. Αλλὰ μὴν τ̃ ωρογεγυμνέναν ἔχομεν ὑπερβαλεῖν τὰς ωράξεις τοῖς ἤδη διὰ σ̃ καλειργασμένοις, * ὐκ αἰσχρῶς ἀλλ' ἀληθινῶς. Ος τις γ̃ ἔθνη τοσαῦτα † τυγχάνοις καλεσραμμένω, ‡ ὅσας ὐδεὶς ωώποτε τ̃ ἄλλων Ελλήνων ωόλεις εἶλε· ωῶς ὐκ ἂν ωρὸς ἕκασον αὐτῶν ἀνλιπαραβαλὼν, ῥαδίως ἂν ἐπέδειξα μείζω σε κἀκείνων διαπεπραγμένον; Αλλὰ γὰρ εἰλόμεν ἀποχέσθαι τ̃ τοιαύτης ἰδέας δι' ἀμφότερα, διά τε τὰς ὐκ ὀικαίρως αὐτ̃ χρωμένας, κὰ διὰ τὸ μὴ βέλεσθαι ταπεινοτέρας ωοιεῖν τ̃ νῦν ὄντων τὰς ἡμιθέας εἶναι νομιζομένας. Ενθυμ̃ δ', ἵνα τι κ̀ τ̃ ἀρχαίων εἴπωμεν, ὅτι ἡ Ταντάλε ωλ̃.

quicquam tale facere poterit. Sed veterum quidem actiones poſſumus ſuperare his ipſis quæ a te jam geſta ſunt, non turpiter *adulando* ſed vere *dicendo*. Nam ſi te, qui tot nationes ſubegiſti, quot urbes nemo aliorum Græcorum ceperit, cum eorum ſingulis comparem, quomodo non facile oſtenderim te majora quam illi *egerint* perfeciſſe? Sed elegi ab hâc orationis formâ abſtinere duabus de cauſis, tum propter eos qui non tempeſtive eâ utuntur, tum propterea quod nollem eos qui Semidei eſſe habentur minores facere his qui nunc vivunt. Cogita vero (ut & aliquid veterum proferamus) quod Tantali opes, & Pelopis regnum,

* ὐκ αἰσχρῶς] Hæc verba quæ in hac collatione ponuntur, ὐκ αἰσχρῶς ἀλλ' ἀληθινῶς, occupationem tacitam continent, & referri poſſunt vel ad verbum ὑπερβαλεῖν, ut ſignificet, res Philippi citra aſſentationem præferri factis aliorum; vel ad καλειργασμένας, ut declaret Philippum non proditione fraude & dolis, ut criminabatur Demoſthenes, ſed virtute potentiam ſuam amplificaſſe. *W.*

ὐκ αἰσχρῶς] Fug. ὐκ ἐχθρῶς· non ex odio illorum, quos tibi poſtponimus, ſed quia verum eſt. *Idem in Caſt.*

† τυγχάνοις] τυγχάνεις. *W. in Caſt.*

‡ ὅσας ὐδεὶς ωώποτε] Videtur hyperbolicum eſſe & ωαρ' ἰσοξίαν. Nam & Athenienſes & Lacedæmonii & Dionyſius tyrannus, non modo urbes multas, ſed etiam gentes ſubegerant. *W.*

τὸν,

τον, καὶ τὴν Πέλοπος ἀρχὴν, καὶ τοῦ Εὐρυσθέως δυνάμιν, οὐδεὶς ἂν ἄτε λόγων ἄριστος, ἄτε ποιητὴς ἐπαινέσειεν· ἀλλά γε μετὰ τοῦ Ἡρακλέους ὑπερβολὴν, καὶ τὴν Θησέως ἀρετὴν, καὶ τοὺς ἐπὶ Τροίαν στρατευσαμένους, καὶ τοὺς ἐκείνοις ὁμοίους γενομένους, ἅπαντες ἂν ἐπαινέσειαν. Καὶ τοὺς ὀνομαστοτάτους καὶ ἀρίστους αὐτῶν ἴσμεν, ἐν μικροῖς πολίχνιοις καὶ νησυδρίοις τὰς ἀρχὰς καταστάντας· ἀλλ' ὅμως ἰσόθεον καὶ πᾶσιν ὀνομαστὴν τοῦ αὐτῶν δόξαν καταλιπόν. Ἅπαντες γὰρ φιλοῦσιν οὐ τοὺς σφίσιν αὐτοῖς μεγίστην δυναστείαν κεκτημένους, ἀλλὰ τοὺς τοῖς Ἕλλησι πολλῶν ἀγαθῶν αἰτίους γεγενημένους. Οὐ μόνον δ' ἐπὶ τούτων αὐτὸς ὄψει τὴν γνώμην ταύτην ἔχοντας, ἀλλ' ἐπὶ πάντων ὁμοίως. Ἐπεὶ καὶ τὴν πόλιν ἡμῶν οὐδεὶς ἂν ἐπαινέσειεν, οὔθ' ὅτι τῆς θαλάσσης ἦρξεν, οὔθ' ὅτι τοσοῦτο πλῆθος τῶν χρημάτων εἰσπράξασα τοὺς συμμάχους, εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνήνεγκεν. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὅτι πολλῶν πόλεων ἐξουσίαν ἔλαβε, τὰς μὲν ἀνασάντας ποιῆσαι, τὰς δὲ αὐξῆσαι, τὰς δὲ

& Euryſthei potentiam, nemo aut Orator aut Poeta laudârit: verum poſt Herculis excellentiam, & Theſei virtutem, cum eos qui ad Trojam militârunt, tum eos qui illis ſimiles extiterunt, omnes celebrârint. Et celeberrimos & optimos eorum ſcimus in parvis oppidulis & inſulis imperâſſe; attamen Diis æqualem & ab omnibus celebratam ipſorum gloriam reliquerunt. Omnes enim amant non eos qui ipſis maximum imperium pararunt, ſed eos qui plurimorum bonorum Græcis autores extiterunt. Videas autem eos hoc eſſe animo non in hos ſolum, verum æque in omnes. Nam & noſtram urbem nemo ſane laudârit, vel quod maris imperium tenuit, vel quod tantam pecuniam a ſociis cum exegiſſet, in arcem retulit. Neque vero quod poteſtatem ſit adepta e multis urbibus has quidem evertendi, illas vero augendi, alias autem ſuo ar-

ὅπως ἠβουλήθη διοικῆσαι· ταῦτα γὰρ ἅπαντα παρῆν αὐτῷ πράττειν· ἀλλ' ἐκ τούτων μὲν πολλαὶ καταγορίαι κατ' αὐτῆς γεγόνασιν. Ἐκ δὲ τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης, καὶ Σαλαμῖνι ναυμαχίας, καὶ μάλιστα ὅτι τὴν αὐτῶν ἐξέλιπον ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων σωτηρίας, ἅπαντες αὐτὴν ἐγκωμιάζουσιν. Τιμῶσι δ' αὐτὴν γνώμῃ καὶ πρὸς Λακεδαιμονίων ἔχουσι. Καὶ γὰρ ἐκείνων ἄγαλμα μᾶλλον τιμῶσ' ἦσαν τὴν ἐν Θερμοπύλαις, ἢ τὰς ἄλλας νίκας· καὶ τὸ τρόπαιον τὸ μὲν καθ' [1] ἑκείνων ὑπὸ τῶν Βαρβάρων σαθὲν, ἀγαπῶσι καὶ θεωροῦσι· τὰ δ' ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ἐπαινοῦσιν, ἀλλ' ἀηδῶς ὁρῶσιν· Ηγοῦνται γὰρ τὸ μὲν ἀρετῆς εἶναι σημεῖον, τὰ δὲ πλεονεξίας.

Ταῦτ' οὖν ἐξετάσας πάντα, καὶ διελθὼν πρὸς αὑτὸν, ἂν μέν τι τῶν εἰρημένων ἦι [2] μαλακότερον καὶ καταδεέστερον, ἀποβλέπειν εἰς τὴν ἡλικίαν τὴν ἐμὴν δεῖ, ἣ δικαίως ἂν

bitratu adminiſtrandi (hæc enim omnia ipſi licuit agere) verum ex his quidem multæ criminationes contra ipſam ſunt ortæ. Ob pugnam vero Marathoniam, & navale ad Salaminem prælium, & maxime quod ſuam deſeruerunt *cives noſtri* patriam pro Græcorum ſalute, omnes eam laudibus efferunt. Eandem autem etiam de Lacedæmoniis ſententiam habent. Nam eorum cladem in Thermopylis acceptam magis admirantur, quam cæteras victorias: ac trophæum quidem contra illos a Barbaris erectum amant & ſpectant; a Lacedæmoniis autem *trophæa erecta* contra alios non laudant, ſed inviti vident. Exiſtimant enim illud quidem virtutis ſignum eſſe, hæc vero avaritiæ.

Hæc igitur omnia cum perpenderis, & tecum percurreris, ſiquidem aliquid dictorum mollius fuerit ac minus perfectum, reſpicere oportet ad ætatem meam,

[1] ἐκεῖνον in Cod. Coll. N. [2] μαλακώτερον apud H. Steph.

ἅπαντες

ἅπαντες συγγνώμην ἔχοιεν. Ην δ' ὅμοια * τοῖς πρότερον διαδεδομένοις, νομίζειν αὐτὰ χρὴ μὴ τὸ γῆρας τὸ μὸν φέρειν, ἀλλὰ τὸ Δαιμόνιον ὑποβαλεῖν, σὸκ ἐμὲ φροντίζον, ἀλλὰ τ' Ελλάδ' κηδόμενον, κ' βλόμενον ταύτην τε τῶν κακῶν ἀπαλλάξαι τ' παρόντων, κ' σοὶ δόξαν πολὺ μείζω τηρηθῆναι τ' νῦν ὑπαρχόντων. Οἶμαι δέ σε σὸκ ἀγνοεῖν, ὃν τρόπον οἱ Θεοὶ τὰ τ' ἀνθρώπων διοικοῦσιν. † Οὐ γὰρ αὐτόχειρες, ὅτε μὴ τ' ἀγαθῶν, ὅτε τ' κακῶν γίνον') τῶν σωόντων αὐτοῖς· ἀλλ' ἑκάστοις τοιαύτην ἔννοιαν ἐμποιοῦσιν, ὥστε δι' ἀλλήλων ἡμῖν ἑκάτερα συμβαίνειν τούτων. Οἷον ἴσως κ' νῦν τὰς μὲ λόγους ἡμῖν ἀπένειμαν, ὅτι δ' τὰς πράξεις σὲ τάττουσι, νομίζοντες τούτων μέν σε κάλλιστ' ἂν διαπραξασθαι, τὸν δ' λόγον τ'

cui merito omnes veniam dederint. Si vero ſimilia olim editis *hæc eſſe videantur*, exiſtimandum eſt hæc non meam ſenectutem inveniſſe, ſed Deum *aliquem* ſubminiſtrâſſe, non mei curam gerentem, ſed pro Græciâ ſolicitum, volentemque cum eam malis quæ nunc imminent liberare, tum tibi gloriam multo majorem quam quæ nunc adeſt reſervare. Te autem arbitror non ignorare quomodo Dii res humanas adminiſtrant. Non enim ipſi propriâ manu agentes, aut in proſperis, aut in adverſis rebus quæ ipſis adſunt, *hominibus* apparent: ſed ſingulis eam mentem immittunt, ut per noſmet ipſos mutuo earum utræque *tam proſperæ ſc. quam adverſæ res* accidant. Quali modo etiam nunc fortaſſe nobis verba quidem ſuppeditârunt, te autem rebus *gerendis* præficiunt, exiſtimantes te cum maximâ gloriâ illis præfuturum, &

* τοῖς πρότερον διαδεδομένοις] Alias ἐκδεδομένοις ponit. Sed & hoc bene habet. *W. in Caſt.*

† Οὐ γὰρ αὐτόχειρες] Perinde accipiantur hæc verba ac ſi ſcripſiſſet, οἱ Θεοὶ ὅτε τ' ἀγαθὰ, ὅτε τὰ κακὰ ταῖς ἑαυτῶν χερσὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐπιφέρουσιν — τῶν συνόντων αὐτοῖς, id eſt τῶν παρόντων τοῖς ἀνθρώποις· ἢ ὧν μεταλαγχάνουσι οἱ ἄνθρωποι. *W.*

ἐμὸν ἥκιστα ἂν ὀχληρὸν γενέσθαι τοῖς ἀκούσιν. Ηγοῦμαι δ' ἂν καὶ τὰ πεπραγμένα πρότερον οὐκ ἄν ποτέ σοι γενέσθαι τηλικαῦτα τὸ μέγεθος, εἰ μή τις θεῶν αὐτὰ συγκαταπράξασθαι· οὐχ ἵνα τοῖς βαρβάροις μόνον τοῖς ἐπὶ τῆς Εὐρώπης κατοικοῦσι πολεμῶν διαγένῃς, ἀλλ' ὅπως ἐν τούτοις γυμνασθεὶς, καὶ λαβὼν ἐμπειρίαν, καὶ γνωσθεὶς οἵῳ εἶ, τούτων ἐπιθυμήσῃς ὧν τυγχάνω συμβεβουλευκώς. Αἰσχρὸν οὖν ἐστι καλῶς τῆς τύχης ἡγουμένης ἀπολειφθῆναι, καὶ μὴ συνεπισπέσθαι αὐτὴν εἰς ἃ βούλεταί σε προαγαγεῖν. Νομίζω δὲ χρῆναι σὲ πάντας μὲν τιμᾶν τοὺς περὶ τοῦ σοὶ πεπραγμένων ἀγαθόν τι λέγοντας· κάλλιστα μέντοι νομίζειν ἐγκωμιάζειν ἐκείνους, τοὺς μειζόνων ἔργων καὶ τηλικούτων τὴν [1] σὴν φύσιν ἀξιοῦντας· καὶ μὴ μόνον τοὺς ἐν τῷ παρόντι κεχαρισμένως διειλεγμένους, ἀλλ' οἵτινες τοὺς ὑπογενομένους ἕτω ποιήσουσι τὰς σὰς πράξεις θαυμάζειν, ὡς ὀδενὸς ἄλλου τῶν προγεγενημένων.

orationem meam minime moleſtam fore auditoribus. Arbitror autem etiam res prius geſtas nequaquam tantas fuiſſe futuras, niſi Deorum aliquis eas ſecundâſſet: non quidem *eo conſilio*, ut cum Barbaris iis ſolummodo qui in Europâ habitant pugnare perſeverares; ſed ut in hiſce exercitatus, & experientiam nactus, doctuſque qualiſnam ſis, ea expeteres quæ ſuaſi. Turpe igitur fuerit fortunâ recte præeunte deficere, & non te ad ea *capeſſenda paratum* præſtare, ad quæ vult *illa* te ducere. Arbitror autem te decere omnes quidem honorare, qui de rebus a te geſtis aliquid boni dicunt: exiſtimare vero eos te veriſſime laudare, qui tuum ingenium negotiis majoribus tantiſque par eſſe cenſent; quique non ſolum in præſentia grate perorant, ſed qui efficient ut poſteri tuas actiones magis admirentur, quam ullius veterum *res geſtas*.

[1] In aliis Cod. deeſt σὴν.

Πολλὰ

Πολλὰ ἢ βελόμθρ τοιαῦτα λέγειν, οὐ δύαμαι· τὴν δ' αἰτίαν δι' ἣν, πλεονάκις γ δέον] εἴρηκα. Λοιπὸν ἔν ἐσι τὰ προειρημένα ζυναγαγεῖν, * ἵν' ὡς ἐλαχίσοις κατίδοις τὸ κεφάλαιον τῶν συμβεβλθμένων. Φημὶ γὰ χρῆναί σε τὰς μὲ Ελλήνας θεργετεῖν, Μακεδόνων ἢ βασιλθειν, τ ἢ Βαρβάρων ὡς πλείσων ἄρχειν. Ην γὰρ ταῦτα πράτ]ῃς, ἅπαντές σοι χάριν ἕξσιν· οἱ μὲ Ελλῆνες, ὑπὲρ ὧν ἂν εὖ πάχωσι. Μακεδόνες δ' ἂν βασιλικῶς, ἀλλὰ μὴ τυραννικῶς αὐτῶν ἧπισατῆς· τὸ ἢ τῶν ἄλλων γθ], ἂν ΔΔ σὲ Βαρβαρικῆς δεσπ]είας ἀπαλλαγθτες, Ελλήνικῆς ἐπιμελείας τύχωσι. Ταῦθ' ὅπως μὲ γέγραπ] † τοῖς καιροῖς ἢ τ ἀκριβείαις, παρ' ὑμῶν τ ἀκθόντων πιθάνεα δίκαιόν ἐσιν. Οτι μέν τοι βελτίω τότων, ἢ μᾶλλον ἁρμότ]ονθα τοῖς ὑπάρχσιν ἰδεὶς ἄν σοι συμβαλθσειεν, σαφῶς εἰδέναι νομίζω.

Cum autem plurima hujuſmodi cupiam fari, non poſſum: quam vero ob cauſam plus ſatis dixi. Reſtat igitur ut prius dicta in unum colligam, ut quam pauciſſimis perſpicias eorum ſummam quæ ſuaſi. Dico enim te oportere Græcis quidem benefacere, Macedonibus vero regio more imperare, Barbaris autem quamplurimis dominari. Si enim hæc feceris, omnes tibi gratiam habebunt: Græci quidem ob ea bona quæ acceperint: Macedones vero, ſi regio non tyrannico more ipſos gubernes: reliquæ autem nationes, ſi per te Barbarico dominatu liberatæ, Græcorum patrocinium adipiſcantur. Hæc quidem quomodo *apte* temporibus & *compoſitionis* perfectioni accuratæ ſcripta ſunt, a vobis qui audiveritis cognoſcendum eſt. Quod autem his meliora, & præſenti rerum ſtatui magis accommodata nemo tibi ſuaſerit, ſatis me ſcire arbitror.

* ἵν' ὡς ἐλαχίσοις] Malim ἵν' ὡς ἐν ἐλ. *W. in Caſt.*

† τοῖς καιροῖς] Id eſt, quam tempeſtive & opportune; aut etiam quam moderate, id eſt *modumne ſervarim in hac oratione.* W.

# ARGUMENTUM

## E DIONYSIO HALICARNASSEO

## IN

# ORATIONEM AREOPAGITICAM.

ΤΙΣ τὴν Αρειοπαγίτικὸν ἀναγνὺς λόγον, οὐκ ἂν ἡμέρου γένοιτο χαλεπώτερος· ἢ τίς οὐκ ἂν θαυμάσειε τὴν ἐπιβολὴν τοῦ ῥήτορος; ὃς ἐτόλμησε διαλεχθῆναι περὶ πολιτείας Αθηναίοις, ἀξιῶν μεταθέσθαι μὲν τότε καθεστῶσαν δημοκρατίαν, ὡς μεγάλα βλάπτουσαν τὴν πόλιν· ὑπὲρ ἧς τῶν δημαγωγῶν οὐδεὶς ἐπεχείρει λέγειν. Θεωρῶν εἰς τοσαύτην αὐτὴν προεληλυθῆαν ἀκοσμίαν, ὥστε μηδὲ τοὺς ἄρχοντας ἔτι τῶν ἰδιωτῶν κρατεῖν· ἀλλ' ἕκαστον ὅ,τι καθ' ἡδονὴν αὐτῷ γίγνοιτο, καὶ ποιοῦντα καὶ λέγοντα· καὶ τὴν ἄκαιρον παρρησίαν δημοτικὴν ἐξουσίαν ὑπὸ πάντων νομιζομένην. Ανασώσασθαι τὴν ὑπὸ Σόλωνος καὶ Κλεισθένους καταστᾶσαν πολιτείαν. Ης τὴν προαίρεσιν καὶ τὰ ἔθη διεξιὼν, δεινότερον μὲν ἡγεῖσθαί φησι τοὺς τότε ἀνθρώπους τὸ τοῖς πρεσβυτέροις ἀντει-

QUIS lectâ oratione Areopagiticâ, non modestior fieret: aut quis oratoris propositum non admiraretur? Qui coram Athenienſibus de Reipublicæ formâ disputare ausus est, æquum censens *vel postulans*, ut Democratia illa quæ tunc erat constituta mutaretur, tanquam urbi admodum pernicioſa: quâ de re nemo e populi ductoribus dicere erat aggressus. Conspicatus *scilicet* illam in statum adeo inordinatum deveniſſe, ut ne magistratus quidem amplius privatos coercerent: sed unusquisque, quicquid ipsi jucundum esset, & faceret & diceret; & intempestiva dicendi licentia omnibus videretur esse popularis libertas. *Suadet* vero, ut Reipublicæ forma a Solone & Cliſthene constituta restituatur. Cujus institutum ac mores recensens, ait homines qui tunc temporis erant, gravius quiddam esse existimâſſe

πεῖν,

πεῖν, ἢ τ τάξιν λύειν. Δημοκρατίαν ἢ αὐτὸς νομίζειν, ὑ τ ἀκολασίαν, ἀλλὰ τιὼ σωφροσύνω· τὸ ἢ ἐλεύθερον σὸκ ἐν τῷ καταφρονεῖν τ ἀρχόντων, ἀλλ' ἐν τῷ τὰ κελευόμενα ποιεῖν τίθεσθ· ἐξυσίαν τε ὑδενὶ τ ἀκολάσων ὑπηρέπειν, ἀλλὰ τοῖς βελτίσοις ἀνατιθέναι τὰς ἀρχάς· πισύτυς ἔσεσθ σὺ ἄλλυς ὑπολαμβάνυλας, οἵοίπερ ἂν ὦσιν οἱ τ πόλιν διοικῦντες. Αντὶ ἢ δ τὰς ἰδίας ὑσίας σὸκ τ δημοσίων ἐπανορθῶν, σὺ ἰδίυς πλύτυς εἰς τὰ κοινὰ καταχορηγῆσαι. Χωρὶς ἢ τύτων, πλείω τ ὑπμέλειαν ποιεῖσθ σὺ πατέρας τ ὑῶν ἀνδρῶν γνωμῦν, ἢ παίδων ὄντων ἐποιοῦντ· ἐνθυμυμένυς, ὡς σὸκ ἐξ ἐκείνης τ παιδείας, ἀλλ' ἐκ ταύτης τ σωφροσύνης μᾶλλον ὠφελεῖ τὸ κοινόν· κρείττονά τε ὑπολαμβάνειν τὰ χρησὰ ὑπηρδύμαλα τ ἀκριβῦς νομοθεσίας· σκοπῦντας, ὑχ ὅπως ταῖς τιμωρίαις σὺ ἁμαρτάνοντας ἀνείρξυσιν, ἀλλ' ὡς μηδὲν ἄξιον ζημίας ἕκασον ὑπηρδύειν· ᾗ τ μὴ πατρίδα δεῖν οἰομένυς ἐν ἐξυσίᾳ διάγειν μεγάλῃ, τοῖς δ' ἰδιώταις μηδὲν ἐξεῖναι ποιεῖν ὅ,τι ἂν οἱ νόμοι κωλύωσι· καρτερεῖν ἢ τὰ δεινὰ, ᾗ μὴ ἐκπλήττεσθ ταῖς συμφοραῖς.

natu majoribus contradicere, quam ordines deſerere. Democratiam vero eos judicâſſe non petulantiam *vel protervitatem* eſſe, ſed moderationem: libertatem vero non in contemptu magiſtratuum poſuiſſe, ſed in imperatis exequendis: poteſtatemque nemini improbo permiſiſſe, ſed optimis viris magiſtratus mandâſſe: dum exiſtimarent tales fore cæteros cives, quales eſſent ii qui civitatem gubernabant. Adeo autem non e publicis ſuas ipſorum res privatas *eos* ſarcire *ſolitos eſſe*, ut privatas opes in publicam utilitatem impenderent. Præterea, patres magis curâſſe filios ſuos, cum eſſent adulti, quam dum adhuc pueri eſſent: quod putarent, non ex hâc *puerili* inſtitutione, verum potius ex illâ *adoleſcentiæ* modeſtiâ utilitatem percipere Rempublicam: *eoſque* cenſuiſſe recta ſtudia præſtantiora eſſe legum accuratâ conſtitutione: conſiderantes non quomodo ſuppliciis delinquentes coercerent, ſed ut unuſquiſque nullius rei, quæ pœnâ digna eſſet, ſtudioſus fieret: exiſtimanteſque decere ut patria quidem magnâ poteſtate eſſet inſtructa, privatis vero ut nihil ejuſmodi agere liceret, quod leges vetant: ſed ut *illi* pericula ſuſtinerent, nec ob res adverſas animis frangerentur.

# ALIUD ARGUMENTUM

## Ex Hieronymo Wolfio.

Rerumpublicarum pestes duæ præcipue sunt. Tyrannis, quando magistratus impune in imbecilliores grassantur, atque ad suam libidinem, avaritiam, & ambitionem omnia referunt: & Anarchia, cum populus, contemptâ legum & magistratuum autoritate, omnem & loquendi & faciendi licentiam sibi sumit. Neutra autem perturbatio diuturna esse potest, sed subinde altera alteram, velut terrigenæ illi fratres, evertit. Status inter has optimus est, & vera libertas, cum bonæ leges & a magistratibus & a civibus sacrosanctæ habentur, & optimi ac sapientissimi imperant, reliqui modeste parent, ac juventutis disciplinæ summa ratio habetur. Ut autem Athenæ alias a tyrannis divexatæ fuerant: sic temporibus hujus orationis habitæ, diversum nomine, reipsâ idem malum, ac sæviſſima quidem tyrannis, ferocis populi grassatio ingruebat. Isocrates igitur, vir ætate gravis, spectatæque virtutis & sapientiæ, referre instituit de statu civitatis emendando: idque in summo concilio Athenis, qui Areopagus, id est vicus seu campus Martius, dicebatur. Hinc Areopagiticus inscribitur: Latine oratio Senatoria nominari posset.

# ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ

## *ΑΡΕΙΟΠΑΓΙΤΙΚΟΣ

## ΛΟΓΟΣ.

ΠΟΛΛΟΥΣ ὑμῶν οἶμαι θαυμάζειν, ἤν τινά πω τῶν γνώμην ἔχων, περὶ ζωτηρίας †τὴν πρόσοδον ἐποιησάμην, ὥσπερ τῆς πόλεως ἐν κινδύνοις ὔσης, ἢ σφαλερῶς αὐτῇ τὰ πράγματα καθεστηκότων· ἀλλ' ὀλιγαρ-

# ISOCRATIS

## ORATIO

## AREOPAGITICA.

MULTOS veſtrûm mirari arbitror, quonam conſilio, de ſalute, *vel conſervandâ republicâ*, concionem indixerim, quaſi civitas in periculo eſſet, aut res ipſius dubiæ factæ eſſent; non autem triremes

* Ἀρειοπαγιτικὸς] Ἀρεῖος πάγος, *vicus* ſeu *tumulus Martius*, prætorium ſeu concilium fuit Athenis, in quo & capitales cauſæ judicabantur, & cenſura morum agebatur, & graviſſima quæque negotia tractabantur. Prætorium autem hoc a Marte nomen accepiſſe ferunt, vel quod Amazones Martis filiæ in eum locum impetum fecerint, cum bellum Athenienſibus inferrent; vel quod Mars Halirrothoo Neptuni filio propter filiam Alcippen ab illo ſtupratam interfecto, duodecim Diis judicantibus, cauſam dixerit, & cum urnæ adæquâſſent fuerit abſolutus; vel propter cauſas capitales quæ in eo loco diſceptabantur: notum autem eſt Martem vulneribus & cædibus præeſſe. *W.*

† τὴν πρόσοδον ἐποιησάμην] Suidas vocabulum πρόσοδον exponit per εἰσφοράν, εἴσοδον: ait porro ἡ παρρησία, ὡς Θουκυδίδης, καὶ ἕτεροι. Ὁ δὲ

μὴ τελήρεις ἢ Δ|ακοσίας κεκ|ημμένης, εἰρ|ώνην ἢ κ τὰ τὴν χώραν ἀγάσης, κ τῶν κ' θάλατ|αν ἐρχάσης· ἐπ συμμάχας ἐχάσης, πολλὰς μὲ τὰς ἑτοίμως ἡμῖν, ἢ δέῃ, βοηθήσον|τας, πολὺ ἢ πλείας τὰς * τὰς σωτάξ ὑποτελοῦντας, κ τὸ προσατ|όμενον ποιοῦντας. † Ων ὑ ἀρχόν|των, ὑμᾶς μὲ ἄν τις φήσ|ειν εἰκὸς εἶναι θαῤῥεῖν, κ πόῤῥω τ κινδύνων ὄντας· τοῖς δ' ἐχθροῖς τοῖς ἡμετέρ προσήκειν δεδιέναι, κ βυλεύε|σθ περὶ σωτηρίας. Υμᾶ μὲ ἔν οἶδ' ὅτι τούτῳ χρώμενοι τῷ λογισμῷ, κ τ ἐμ προσίδε καταφρονεῖτε, κὴ πᾶσαν ἐλπίζετε τὴν Ελλά

plures quam ducentas poſſideret illa, pace vero per terram undique frueretur, rebuſque maritimis imperaret: & præterea quaſi non multos haberet ſocios, qui nobis, ſi quid opus fuerit, alacriter opitulaturi ſint, multoque plures, qui & tributa pendant, & imperata exequantur. Quæ cum *vobis* præſto ſint, vos quidem dixerit aliquis confidere oportere, tanquam longe periculis remotos: noſtris autem hoſtibus convenire ut timeant, & ſaluti ſuæ conſulant. Vos igitur equidem ſcio hâc cogitatione uſos *vel confiſos* & meam hanc concionem comtemnere, & ſperare vos hiſce

Καῖσαρ ἐκ τῆς προσόδου μόνης τούτους καλέπληξε. Τελέσι παρρησίας. Secundum Wolfium προσόδου hic nominatur *ingreſſus* vel *relatio ad Senatum*. Ait autem, ex hoc loco conjici poſſe, ſi quis gravi de re dicturus eſſet, moris fuiſſe, ut id antea brevi ſcripto publice affixo denunciaret.

* τὰς συνλάξεις ὑπ.] Cum Athenienſes, poſt profligatos Perſas, autores fuiſſent Græcis tributi ad communis libertatis defenſionem contra Perſarum injurias conferendi, illi repudiârunt vocabulum τῶν φόρων, ut ait Suidas, tanquam ſervile; συνλάξεις autem dare non recusârunt. *W.*

† Ων ὑπαρχ.] Ex hâc enumeratione copiarum Athenienſis reip. colligitur orationem hanc ſcriptam eſſe poſt navalem Cononis victoriam, qui patriæ dignitatem priſtinam reſtituit, quam filius ejus Timotheus feliciſſimus imperator & conſervavit & amplificavit. *W.*

ταύτη

ταύτῃ τῇ δυνάμει καταλαχήσειν. Ἐγὼ γὰρ δι' αὐτὰ ταῦτα φυσχάνω δεδιώς. Ὁρῶ γὰρ τὰς πόλεων τὰς ἄριστα πράττειν δοκούσας, τὰ κάκιστα συμβουλευομένας· καὶ τὰς μάλιστα θαρρούσας, εἰς πλείστους κινδύνους καθιστα μένας. Αἴτιον δὲ τούτων ἐστὶν, ὅτι τὰ ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν οὐδὲν αὐτὸ καθ' αὑτὸ παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις· ἀλλὰ ζωτέτακται καὶ ξυνακολουθεῖ τοῖς μὲν [1] πλούτοις καὶ τῇ δυναστείαις ἄνοια, καὶ μετὰ ταύτης ἀκολασία. τῇ δ' ἐνδείαις καὶ τῇ ταπεινότησι σωφροσύνη καὶ μετριότης. Ὥστε χαλεπὸν εἶναι διαγνῶναι, πότερον ἄν τις δέξαιτο τῶν μερίδων τούτων τοῖς παισὶ τοῖς αὑτοῦ καταλιπεῖν. Ἰδοιμεν γὰρ ἄν, εἰ μὲν τὰ φαυλοτέρας εἶναι δοκούσης, ἐπὶ τὸ βέλτιον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰς πράξεις ἐπιδιδούσας· εἰ δὲ τὰ κρείττονος φαινομένης, ἐπὶ τὸ χεῖρον εἰθισμένας μεταπίπτειν. Καὶ τούτων ἔνεστιν [2] ἔξι παραδείγματα, πολλὰ μὲν εἰ τῶν ἰδιωτικῶν πραγμά-

copiis totius Græciæ potituros. Ego vero ob hæc ipsa timeo. Video enim eas urbes, quæ censent se optime agere, pessimis uti consiliis: & quæ maxime sunt securæ, plurimis implicari periculis. Harum rerum autem causa hæc est, quod *sc.* tam e bonis quam malis nihil per se *solum* evenit hominibus; sed conjuncta est simulque venit cum divitiis quidem & potentiâ insciti a, & una cum hâc immodestia; cum inopiâ vero & humilitate temperantia & moderatio. Adeo ut difficile profecto esset judicatu, utram harum partium quis præoptaret liberis suis relinquere. Videamus enim, ex eâ quæ deterior habetur, res in melius plerumque provectas: ex alterâ vero quæ præstantior videtur, eas in deterius recidere solere. Et harum rerum proferre licet exempla, plurima quidem e rebus privatis

[1] πλησίοις apud Ald. & in Cod. Coll. N. [2] ἔχειν apud Ald. & in Cod. Coll. N.

των (πυκνοτάτας γὰρ ταῦτα λαμβάνει τὰς μεταβολὰς) μείζω ἢ κὴ φανερώτερα τοῖς ἀκούσιν, ἐκ τῶν ἡμῖν κὴ Λακεδαιμονίοις συμβάντων. Ημεῖς τε γὰρ, ἀνασάτα μὲν τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Βαρβάρων γιγνομένης, διὰ τὸ δεδιέναι κὴ προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς πράγμασιν, ἐπρωτεύσαμεν τῶν Ελλήνων. Επειδὴ δ' ὑπερβλητὸν ᾠήθημεν ἔχειν τὴν δύναμιν, διὰ μικρὸν ἤλθομεν ἐξανδραποδισθῆναι. Λακεδαιμόνιοί τε τὸ μὲ παλαιὸν ἐκ φαύλων τε κὴ μικρῶν πόλεων ὁρμηθέντες, διὰ τὸ σωφρόνως ζῆν κὴ στρατιωτικῶς, κατέσχον Πελοπόννησον. Μετὰ γὰ ταῦτα μείζω φρονήσαντες τῦ δέουτ@, κὴ λαβόντες κὴ τὴν κτ' γῆν κὴ τὴν κτ' θάλασσαν ἀρχὴν, εἰς τὰς αὐτὰς ἡμῖν κινδύνους κατέστησαν. Ος τις ὃν εἰδὼς τοσαύτας μεταβολὰς γεγενημένας, κὴ τηλικαύτας δυνάμεις ὕτω ταχέως ἀναιρεθείσας, πιστεύει τοῖς παροῦσιν, ἀνόητός ἐστιν· ἄλλως τε κὴ τ μ πόλεως ἡμῶν πολὺ καταδεέστερον νῦν πρατ@όσης, ἢ κατ'

(illæ enim frequentiſſimas viciſſitudines patiuntur) majora vero & auditoribus evidentiora, ex iis quæ nobis ac Lacedæmoniis contigerunt. Nos enim, urbe quidem noſtrâ a Barbaris eversâ, propterea quod timuerimus, & mentem rebus adminiſtrandis adhibuerimus, Græcorum principes facti ſumus. Simul ac vero noſmet invictam potentiam habere arbitraremur, eo devenimus ut fere in ſervitutem redigeremur. Et Lacedæmonii olim e tenuibus & parvis oppidulis progreſſi, propterea quod viverent modeſte & militari more, Peloponneſum ſubegerunt. Poſtea vero, cum animis ſupra modum elatis eſſent, & imperium tam terræ quam maris eſſent adepti, in eadem nobiſcum pericula redacti ſunt. Quiſquis igitur haud ignarus tantas viciſſitudines factas fuiſſe, & potentias adeo magnas ita ſubito everſas eſſe, præſentibus rebus fidit, *plane* imprudens eſt: præſertim cum noſtra urbs

ἐκείνων

ἐκεῖνον τὸν χρόνον· ᾧ ἢ μίσος ᾧ τ' Ελλήνων, καὶ τ' ἔχθρας τῆς πρὸς τ' Βασιλέα πάλιν ἀνακεκαινισμένης, * ἃ τότε καλεπολέμησεν ἡμᾶς. Απορῶ ἢ, πότερον ὑπολάβω μηδὲν μέλειν ὑμῖν τ' κοινῶν πραγμάτων, ἢ φροντίζειν μὲν αὐτῶν, εἰς τοῦτο δ' ἀναισθησίας ἥκειν, ὥσε λανθάνειν ὑμᾶς, εἰς ὅσλα ταραχλὴ ἡ πόλις ἡμῶν καθέστηκεν. Εοίκαλε γὰρ ἄτω διακειμένοις ἀνθρώποις, οἵ τινες ἁπάσας μὲν τὰς πόλεις † τὰς ἀπὶ Θράκης ἀπολωλεκότες, πλείω δ' ἢ χίλια τάλαντα ‡ μάτλω εἰς τὰς ξένας ἀπανηλωκότες, πρὸς ἢ τὰς Ελλήνας διαβεβλημένοι, § καὶ τῷ Βαρβάρῳ πολέμιοι γεγονότες· ἔτι ἢ ‖ τὰς μὲν Θηβαίων φίλας

jam longe infelicius rem agat, quam illo tempore: odium vero Græcorum & inimicitiæ Regis *Perſarum* iterum ſint renovatæ, quæ tunc temporis noſmet debellârunt. Sum autem animi dubius, utrum exiſtimem voſmet reipublicæ negotia minime curare, aut ea curare quidem, ſed eo ſtoliditatis deveniſſe, ut vos lateat in quantis turbis civitas noſtra ſit poſita. Nam hominibus ita affectis ſimiles facti eſtis, qui quidem omnes quæ ſunt in Thraciâ urbes amiſerint, in mercenarios vero pluſquam mille talenta fruſtra abſumpſerint, apud Græcos autem culpati, & Barbaro hoſtes facti ſint: præterea vero qui Thebanorum amicos

* ἃ τότε καλεπολέμησεν ἡμᾶς] Conſulantur Xenophontis Ελληνικὰ, & Plutarchi Lyſander & Alcibiades. *W.*

† τὰς ἐπὶ Θράκης ἀπ.] Olynthum ſcilicet & triginta duas urbes Chalcidici generis, quas Philippus Macedo ceperat, de quibus multa verba fiunt apud Demoſthenem περὶ παραπρεσβείας. Vid. Libanii argumentum τῆς Ολυνθιακῶν, itemque vitam Demoſthenis ab eo deſcriptam. *W.*

‡ μάτην εἰς τὰς ξένας] Quia claſſis Athenienſium excluſa tempeſtate opem ferre Olynthiis non poterat. Confer Demoſthenis (in 3 Ολυνθ.) πλείω δ' ἢ χίλια καὶ πενλακόσια τάλαντα &c. cum hoc loco. *W.*

§ καὶ τῷ Βαρβάρῳ π.] Conſulatur oratio Demoſthenis περὶ συμμοριῶν. *W.*

‖ τὰς μὲ Θηβαίων φ.] Intelligo Megalopolitas, pro quibus extat Demoſthenis oratio, quæ quidem quaſi commentarius eſt hujuſce loci. *W.*

σώζειν

σώζειν ἠναγκασμένοι, * τὰς δ' ἡμετέρας αὐτῶν συμμάχους ἀπολωλεκότες. Ἐπὶ [1] τοιαύταις πράξεσιν δὶς ἤδη [2] τεθύκαμεν, [3] ῥᾳθυμότερον ἢ περὶ αὐτῶν ἐκκλησιάζομεν, † τῶν πάντα τὰ δέοντα πραττόντων. Καὶ ταῦτ' εἰκότως καὶ ποιοῦμεν, καὶ πάσχομεν. Οὐδὲν γὰρ οἷόντε γίγνεσθαι κατ' τρόπον, τοῖς μὴ καλῶς ‡ περὶ τῆς διοικήσεως ὅλης βεβουλευμένοις. Ἀλλ' ἐὰν καὶ κατορθώσωσι περί τινας πράξεις, ἢ διὰ τύχην, ἢ δι' ἀνδρὸς ἀρετὴν, μικρὸν διαλιπόντες πάλιν εἰς τὰς αὐτὰς ἀπορίας καθέσησαν. Καὶ ταῦτα γνοίη τις ἂν ἐκ τῶν περὶ ἡμᾶς

ſervare, ſunt coacti, ſocios vero ipſorum amiſerunt. Ob talia facta, jam bis ſupplicationes quaſi re bene geſtâ decrevimus, ac de iis negligentius in concione deliberamus, quam ii qui omnia quibus opus eſt agunt *vel potiuntur*. Et hæc quidem, non præter id quod expectari poſſit, & facimus & patimur. Nihil enim rite ab iis perfici poteſt, qui non recte de totâ rerum adminiſtratione deliberârunt. Verum etiamſi res quaſdam proſpere egerint, aut fortunæ ope, aut viri cujuſdam virtute, paulo poſtea in eaſdem difficultates iterum ſunt redacti. Et hæc quidem aliquis noverit ex iis *edoctus*

[1] τοσαύταις in aliis Cod. [2] τεθείκαμεν apud Ald. & in Cod. Coll. N. [3] ῥαθυμώτερον apud Ald & in Cod. Coll. N.

* τὰς δ' ἡμελέρας αὐτῶν συμμάχους ἀπολ.] *Perdidimus*, ad egeſtatem redegimus tributis exigendis, & male tractando: aut *amiſimus*, quod magis placet, ut de Olynthiis & Thracenſibus civitatibus intelligatur: nam cæteri quidem ſocii nondum defecerant, aut certe non omnes. *W.*

† τῶν πάντα τὰ δέοντα πρ.] Τὸ τὰ δέοντα ποιεῖν, eſt *fungi officio*: ſed τὸ τὰ δέοντα πράττειν hoc loco, ut ea quæ antecedunt indicant, idem valet quod εὖ πράττειν καὶ κατορθοῦν, καὶ εὐτυχεῖν. Etſi videtur induſtriâ quæſiviſſe locutionem ambiguam, quâ civibus & officii neglectum & calamitatem temeritatis comitem objiceret. *W.*

‡ περὶ τῆς ὅλης] Malim περὶ τῆς ὅλης διοικ. aut repetito ante ὅλης articulo. *W. in Caſt.*

γομένων. Απάσης γὰρ τῆς Ελλάδος ὑπὸ τὴν πόλιν ἡμῶν ὑποπεσούσης, * καὶ μετὰ τὴν Κόνωνος ναυμαχίαν, καὶ μετὰ τὴν Τιμοθέου στρατηγίαν, ὀλίγον χρόνον τὰς εὐτυχίας κατασχεῖν ἠδυνήθημεν, ἀλλὰ ταχέως † διεσκαρφησάμεθα, καὶ διελύσαμεν αὐτάς. Πολιτείαν γὰρ τὴν ὀρθῶς ἂν τοῖς πράγμασι χρησομένην, ἔτ' ἔχομεν, οὔτε λαβεῖν ‡ αἰτοῦμεν. Καί τοι τὰς ὑπαγορίας ἅπαντες ἴσμεν καὶ ὠδαγινομένας, καὶ ὠδαμυσάσας, οὐ τοῖς τείχη μέγιστα καὶ κάλλιστα περιβεβλημένοις, οὐδὲ τοῖς μετὰ πολλῶν

quæ nobis evenerunt. Totâ enim Græciâ in noſtræ civitatis poteſtatem redactâ, tam poſt Cononis navale prælium, quam poſt Timothei imperium; per nullum fere temporis ſpatium felicitatem retinere potuimus, ſed eam cito diſſipavimus, & diſſolvimus. Reipublicæ enim adminiſtrationem, quæ rebus recte ſit uſura, nec habemus, nec aſſequi petimus. At vero ſcimus omnes felicitatem & evenire & conſervari, non iis qui mœnia maxima ac pulcherrima ſibi circumdederunt, nec iis qui cum hominibus plurimis in eundem

* καὶ μετὰ τὴν Κόνωνος ναυμ. &c.] De Conone alibi ſæpe agitur, cujus filius Timotheus, diſcipulus Iſocratis, imperator ita fortunatus fuit, ut ab invidis cum reti pingeretur, in quod ipſo dormiente Fortuna urbes & inſulas conjiceret. *W.* Malim μετά τε τὴν. *Idem in Caſt.*

† διεσκαριφησάμεθα] Harpocration ait ἀντὶ τοῦ διελύσαμεν. Σκαρίφιον γάρ ἐστι τὸ κάρφος, καὶ φρύγανον. Εἰσὶ δὲ τὰ τοιαῦτα εὐδιάλυτα καὶ εὐφύσητα. Ισοκράτης Αρειοπαγιτικῷ διεσκαριφησάμεθα. Η σκαριφήσασθαί ἐστι τὸ ὀπισθοσυρμένως τι ποιεῖν, καὶ μὴ καλὰ τοῦ προσήκουσαν ἀκρίβειαν. Legit autem Henr. Steph. in Diatrib. pro Διεσκαριφ. &c. περὶ ἐλλείψεως δὲ διεσκαριφησάμεθα. Σκαριφήσασθαι γάρ ἐστι &c miraturque unde voces illæ περὶ ἐλλείψεως. De vocabulo autem διελύσαμεν ait: *Quomodo illud vocabulum* διεσκαρ. *exponatur voce* διελύσαμεν, *quæ ab ipſo Iſocrate cum alterâ illâ veluti copulatur? Ac mihi certe fit veriſimile illum non verbo* διελύσαμεν, *ſed aliquo alio uſum eſſe; aliud autem aptius in mentem mihi non venit, quam* διερρίψαμεν. Exponit autem διεσκ. Wolfius per *diſſipavimus*. Ait autem proprie de gallinis dici, cum pedibus terram verrunt.

‡ αἰτοῦμεν] Quid ſi ζητοῦμεν? *W. in Caſt.*

ςων ἀνθρώπων εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ἠθροισμένοις· ἀλλὰ τοῖς ἄριςα καὶ σωφρονέςαλα τὴν αὐτῶν διοικῆσιν. Ἐςι γὰρ ψυχὴ πόλεως οὐδὲν ἄλλο, ἢ πολιλεία, τοσαύτην ἔχουσα δύναμιν, ὅσην περ ἐν σώμαλι φρόνησις. Αὕτη γάρ ἐςιν ἡ βελλομένη περὶ ἁπάνλων, ϛ τὰ μὲ ἀγαθὰ διαφυλάλλουσα, τὰς δ' συμφορὰς διαφεύγουσα. Ταύτῃ δ τοὺς νόμους, δ τοὺς ῥήλορας, δ τοὺς ἰδιώλας ἀναγκαῖόν ἐςιν ὁμοιοῦσθ, δ πειρᾶλαι ὅλως ἑκάςους, οἵαν περ ἂν αὐτὴν ἔχωσιν. Ης ἡμεῖς διεφθαρμένης οὐδὲν φρονλίζομεν, οὐδὲ σκοπεῖμεν ὅπως ἐπανορθώσομεν αὐτήν· ἀλλ' ἐπὶ μὲ τ δικασηρίων, τ καθεςηκόλων καληγορεῖμεν, δ λέγομεν, ὡς οὐδέ πολε ἐν δημοκρανλίᾳ κάκιον ἐπολιλεύθημεν· ἐν οἷς πράγμασι, δ τ διανοίας αἷς ἔχομεν, μᾶλλον αὐτὴν ἀγαπῶμεν, τ ὑπὸ τ πρηγόνων καλαλειφθεῖσης. Υπὲρ ἧς ἐγὼ ϛ τὸν λόγον μέλλω ποιεῖσθ, δ τὴν πρόσοδον ἀπειρηψάμην.

locum congregati ſunt; ſed iis qui optime ac prudentiſſime res ſuas ipſorum adminiſtrant. Nam civitatis anima *aut vita* nihil aliud eſt quam reipublicæ forma, quæ tantas vires habet, quantas in corpore prudentia. Hæc eſt enim quæ de omnibus deliberat, & bona quidem tuetur, calamitates vero evitat. Huic & leges, & oratores, & privatos neceſſe eſt accommodari *ſeu ſimiles fieri*, ſinguloſque tali modo agere, qualem illam habuerint. Quæ tamen cum depravata ſit, nos ipſius curam nullam habemus, nec cogitamus quomodo ipſam reſtituamus: ſed in judiciis quidem præſentem rerum ſtatum condemnamus, & dicimus, quod ſub democratiæ formâ reſpublica nunquam pejus fuerit adminiſtrata: per actiones vero & animos quibus præditi ſumus, *oſtendimus quod* ipſam magis amemus, quam illam quæ a majoribus fuit relicta. De quâ & ſermonem facturus ſum, & me huc acceſſurum *(vel hanc concionem)* ſcripto denunciavi.

Εὐ-

Εὑρίσκω γὰρ ταύτην ἂν μόνην ὠφελοῦσαν, καὶ τὰ μελλόντων κινδύνων ἀποτροπὴν, καὶ τῶν παρόντων κακῶν ἀπαλλαγήν· ἣν ἐθελήσωμεν ἐκείνην τὴν δημοκρατίαν ἀναλαβεῖν, * ἣν Σόλων μὲν, ὁ δημοτικώτατος νομοθέτησε, Κλεισθένης δ', ὁ τοὺς τυράννους ἐκβαλὼν, καὶ τὸν δῆμον καταγαγὼν, πάλιν ἐξ ἀρχῆς κατέστησεν· ἧς οὐκ ἂν εὕροιμεν ὅτε δημοτικωτέραν, ὅτε μᾶλλον τῇ πόλει συμφέρουσαν. Τεκμήριον δὲ μέγιστον. Οἱ μὲν γὰρ ἐκείνῃ χρώμενοι, πολλοὺς καὶ καλοὺς διαπραξάμενοι, καὶ πᾶσι ἀνθρώποις εὐδοκιμήσαντες, παρ' ἐκείνων τῶν Ελλήνων τὴν ἡγεμονίαν ἔλαβον. Οἱ δὲ τῆς νυῦ παρούσης ἐπιθυμήσαντες, ὑπὸ πάντων μισηθέντες, καὶ πολλάκις δεινὰ παθόντες, μικρὸν ἀπέλιπον τοῦ μὴ ταῖς ἐσχάταις συμφοραῖς περιπεσεῖν. Καί τι πῶς χρὴ ταύτην τὴν πολι-

Hanc enim reperio ſolam eſſe, quæ & pericula futura depellere poſſit, & *nos* a præſentibus malis liberare: ſi voluerimus *ſc.* eam Democratiam revocare, quam Solon quidem, qui populi maxime fuit ſtudioſus, legibus conſtituit, Cliſthenes vero, qui tyrannos expulit, populumque reduxit, iterum in integrum reſtituit: quâ non inveniamus aut magis popularem, aut urbi utiliorem. *Cujus rei* maximum *hoc* teſtimonium eſt. Nam eâ quidem qui utebantur, multis iiſque pulchris peractis, & apud omnes homines gloriam adepti, a volentibus Græcis imperium acceperunt. Qui vero præſentem concupiverunt, omnibus inviſi, ac ſæpius gravia paſſi, parum evitarunt quin in extremas calamitates inciderent. Quomodo autem convenit hanc

* ἣν Σόλων] Vita Solonis a Diogene Laertio & Plutarcho deſcripta eſt. Cliſthenis ſæpe fit mentio apud Demoſthenem, & in Herodoti Terpſichore. At Hiſtorici Thraſybulo reſtitutam libertatem potius acceptam referunt. Verum videtur Cliſthenis inſtauratio intelligenda de Piſiſtratidis ejectis; Thraſybuli de triginta tyrannis profligatis, recentior quam illa. *W.*

τείαν

τείαν ἐπαινεῖν ἢ σέργειν, τῷ τοσούτῳ μᾶλλον κακῶν πρότερον αἰτίαν γιγνομένῳ, νῦν ἢ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐπὶ τὸ χεῖρον ἀεὶ φερομένῳ; Πῶς δ' οὐ δεῖ δεδιέναι, μὴ τοσαύτης ἐπιδόσεως γιγνομένης, τελευτῶντες εἰς ταραχύτερα πράγματα τῶν τότε γιγνομένων ἐξοκείλωμεν; Ἵνα δὲ μὴ συλλήβδην μόνον ἀκηκόατε, ἀλλ' ἀκριβῶς εἰδότες, ποιῆσθε καὶ τὴν αἵρεσιν καὶ τὴν κρίσιν περὶ αὐτῶν· ὑμέτερον μὲν ἔργον ἐστί, προσέχειν ὑμᾶς αὐτοὺς τὸν νοῦν τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις· ἐγὼ δ' ὡς ἂν δύνωμαι συντομώτατα πειράσομαι περὶ ἀμφοτέρων τούτων διελθεῖν πρὸς ὑμᾶς.

Οἱ γὰρ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον τὴν πόλιν διοικήσαντες, καλεσήσαντο πολιτείαν, οὐκ ὀνόματι μὲν τῷ κοινοτάτῳ καὶ πραοτάτῳ προσαγορευομένῳ, ἔργοις δὲ τῶν πράξεων ἐναντίοις τοῖς ἐντυγχάνουσι φαινομένην· οὐδὲ τὸν τρόπον τοῦτον ἐπαίδευον οὗτοι τοὺς πολίτας, ὥστ' ἡγεῖσθαι τὴν

administrationem laudare aut amare, quæ tantorum malorum olim quidem causa fuit, nunc vero singulis annis in pejus semper fertur? Quomodo autem non metuendum est ne, quum tantum calamitatum factum sit incrementum, tandem in acerbiora rerum, quam quæ tunc temporis evenerunt, impingamus. Ne vero summatim tantum cum hæc audiveritis, sed cum plane cognoveritis *hæc singula*, & optionem & judicium de his rebus faciatis, vestrum quidem opus est vosmet ipsos præbere animo attentos iis quæ a me dicuntur: ego autem quam potero brevissime, conabor de harum *administrationum* utrâque apud vos differere.

Nam qui illo tempore civitatem gubernabant, ii reipublicæ formam constituerunt, non nomine quidem communissimo *seu humanissimo* ac leniissimo appellatam, quæ vero re ipsâ clare videretur expertis aliis esse: neque hoc modo cives erudierunt, ut censerent

μὴ

δὴ ἀπολασίαν δημοκρατίαν, τὴν δὲ νομίαν ἐλευθερίαν, τὴν δὲ παῤῥησίαν ἰσονομίαν, τὴν δ' ἐξουσίαν ταῦτα ποιεῖν εὐδαιμονίαν· ἀλλὰ μισοῦσα καὶ κολάζουσα τοὺς πονηροὺς, βελτίους μὲν καὶ σωφρονεστέρους ἅπαντας τοὺς πολίτας ἐποίησε. Μέγιστον δ' αὐτῆς συνεβάλετο πρὸς τὸ καλῶς οἰκεῖν τὴν πόλιν, ὅτι δυοῖν ἰσοτήτοιν νομιζομένοιν εἶναι, καὶ τῆς μὲν ταὐτὸν ἅπασιν ἐπονεμούσης, τὸ δὲ πρὸς τὸ προσῆκον ἑκάστοις· οὐκ ἠγνόουν τούτων τὴν χρησιμωτέραν, ἀλλὰ τὴν μὲν τῶν αὐτῶν ἀξιοῦσαν τοὺς χρηστοὺς καὶ πονηροὺς ἀπεδοκίμαζον, ὡς οὐ δικαίαν οὖσαν· τὴν δὲ κατ' ἀξίαν ἕκαστον τιμῶσαν καὶ κολάζουσαν προῃροῦντο, καὶ δι' ταύτης ᾤκουν τὴν πόλιν· οὐκ ἐξ ἁπάντων τὰς ἀρχὰς κληροῦντες, * ἀλλὰ τοὺς βελτίους, καὶ τοὺς ἱκανωτάτους ἑκάστοις τῶν ἔργων προκρίνοντες. Τοιούτους δὴ ἤλ-

petulantiam quidem esse democratiam, legum vero neglectum libertatem, audaciam vero quævis loquendi æqualitatem, libertatem autem hæc agendi felicitatem: verum cum & odisset tales *illa reipublicæ forma* & puniret, meliores quidem & modestiores cives omnes effecit. Plurimum autem illis ad res urbis recte administrandas contulit, quod, cum duæ æqualitates esse putentur, & altera quidem omnibus idem tribuat, altera singulis id quod convenit; non ignorârunt quænam harum esset utilior, sed illam quidem, quæ tam probos quam malos iisdem rebus dignos censet, repudiârunt, tanquam quæ esset iniqua: illam vero, quæ unumquemque pro merito suo honorat & punit, elegerunt, & secundum ipsam administrabant rempublicam: dum non ex omnibus magistratus sorte eligerent, sed meliores quosque maximeque idoneos rerum singulis *ut præesſent* judicio adhibito destinarent. Tales

* ἀλλὰ τοὺς βελτίους] Malim βελτίστους. *W. in Cast.*

πιζον ἔσεσθαι ϗ τοὺς ἄλλους, οἵοί περ ἂν ὦσιν οἱ τῶν πραγμάτων ἐπισταλοῦντες. Επειτα ϗ δημοτικωτέραν ἐνόμιζον ταύτην εἶναι τὴν κατάστασιν, τῆς διὰ τῶ λαγχάνειν γινομένης. Εν μὲν γὰρ τῇ κληρώσει τὴν τύχην βεβαίαν, ϗ πολλάκις λήψεσθαι τὰς ἀρχὰς τὰς ὀλιγαρχίας ἐπιθυμοῦντας· ἐν δὲ τῷ προκρίνειν τὰς ἐπιεικεστάτους, τό δῆμον ἔσεσθαι κύριον ἐλέσθαι τοὺς ἀγαπῶντας μάλιστα τὴν καθεστῶσαν πολιτείαν.

Αἴτιον δ' ἦν τῶ ταῦτα τοῖς πολλοῖς ἀρέσκειν, ϗ μὴ πειμαχήτους εἶναι τὰς ἀρχὰς, ὅτι μεμελετηκότες ἦσαν ἐργάζεσθαι ϗ φείδεσθαι, ϗ μὴ τὰ μὲν οἰκείων ἀμελεῖν, τοῖς δ' ἀλλοτρίοις ἐπιβαλλόειν, μηδ' ἐκ τῶν δημοσίων τὰ σφέτερ' αὐτῶν διοικεῖν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἑκάστοις ὑπαρχόντων, ὁπότε δεήσειε, ϗ πᾶσι κοινοῖς ἐπαρκεῖν, μηδ' ἀκριβέστερον εἰδέναι τὰς ἐκ τῶν ἀρχείων προσόδους, ἢ τὰς ἐκ τῶν ἰδίων

enim ſperabant & alios fore, quales ii eſſent qui rebus præſunt. Deinde & hanc magiſtratûs conſtitutionem exiſtimârunt magis popularem eſſe quam eam, quæ per ſortitionem fieri ſolet. Nam in ſortitione fortunam pro arbitrio gubernare *putabant*, eoſque ſæpius magiſtratum accepturos, qui oligarchiæ favent: in præficiendis autem integerrimis, populum fore compotem eligendi eos qui ſtatum præſentem maxime amant.

Causa autem cur hæc populo placerent, nec magiſtratus contentionum occaſio fierent, hæc fuit, quod curabant ut laborarent & parce vitam agerent, nec res quidem privatas negligerent, alienis vero inhiarent: neque e publicis rebus rem ſuam ſtabilirent, ſed ex iis quæ cuique ſuppetebant, quando opus eſſet, etiam rempublicam juvarent, neque exactius ſcirent reditus eos qui e magiſtratuum curiâ, quam qui e rebus privatis proveniebant.

γιγνομένας αὐτοῖς. Οὕτω δ' ἀπείχοντο τῶν τῆς πόλεως, ὥστε χαλεπώτερον ἦν ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις εὑρεῖν τὰς βουλομένας ἄρχειν, ἢ νῦν * τὰς μηδὲν δεομένας. Οὐ γὰρ ἐμπορίαν, ἀλλὰ λειτουργίαν ἐνόμιζον εἶναι τὴν τῶν κοινῶν ἐπιμέλειαν· ἀφ' ἧς τῆς πρώτης ἡμέρας ἐσκόπουν, εἴ τι λῆμμα παραλελοίπασιν οἱ πρότερον ἄρχοντες· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον, εἴ τινα πράγματα παρημελήκασι, τῶν τέλα ἔχειν παραπειγόντων. Ὡς δὴ σωτόμως εἰπεῖν, ἐκεῖνοι διεγνωκότες ἦσαν, ὅτι δεῖ τὸν μὲ δῆμον ὥσπερ τύραννον καθιστάναι τὰς ἀρχὰς, καὶ κολάζειν τὰς ἐξαμαρτάνοντας, καὶ κρίνειν περὶ [1] τῶν ἀμφισβητουμένων· τὰς δὲ σχολὴν ἄγειν δυναμένας, καὶ βίον ἱκανὸν κεκτημένους, ἐπιμελεῖσθαι τῶν κοινῶν, ὥσπερ οἰκειοτάτων. Καὶ δικαίους μὲν βουλομένας ἐπαινεῖσθαι, καὶ ποιεῖν ταύτῃ τιμῇ·

Adeo autem a rebus urbis abſtinebant, ut difficilius eſſet illis temporibus eos invenire qui magiſtratum gerere vellent, quam nunc qui nequaquam ejus indigeant. Reipublicæ enim adminiſtrationem non negociationem, ſed occupationem eſſe arbitrabantur: neque a primo die ſpectabant, ſi quid lucelli reliquiſſent illi qui priores magiſtratum geſſerant: ſed multo magis, ſi quam rem neglexiſſent ex iis quæ urgebant ut conficerentur. Ut autem breviter dicam, ſtatuerunt illi, quod populum quidem oporteat tanquam tyrannum magiſtratus conſtituere, ac delinquentes punire, & de controverſiis judicare: eos vero qui ocium agere poſſent, ac ſatis haberent unde viverent, curare rempublicam, tanquam res maxime ſuas. Et qui juſti eſſent, ii ut laudarentur, *æquum eſſe ſtatuerunt*, & ut honore

[1] In Cod. Ald. deeſt τῶν.

* τὰς μηδὲν δεομένας] Non tam ſignificat eos qui non indigeant magiſtratibus, id eſt, qui ſe alere poſſint in privatâ etiam vitâ, quam eos qui non expetant magiſtratus. *W.*

μὴν· κακῶς δ' διοικήσαντας μηδὲ μιᾶς συγγνώμης τυχάνειν, ἀλλὰ ταῖς μεγίσαις ζημίαις περιπίπτειν. Καί τοι πῶς ἄν τις ταύτης ἢ βεβαιοτέραν, ἢ δικαιοτέραν δημοκρατίαν εὕροι, ἢ τὰς μὲν δυνατωτάτας ἐπὶ τὰς πράξεις καθιστάσης, αὐτῶν δ' τούτων τὸ δῆμον κύριον ποιούσης;

Τὸ μὲν οὖν σώταγμα τῆς πολιτείας τοιοῦτον ἦν αὐτοῖς. Ῥάδιον δ' ἐκ τούτων καταμανθάνειν, ὡς καὶ τὰ καθ' ἡμέραν ἑκάστων ὀρθῶς καὶ νομίμως πράττοντες διετέλεσαν. Ἀνάγκη γὰρ τοῖς περὶ ὅλων τῶν πραγμάτων καλὰς τὰς ὑποθέσεις πεποιημένοις, καὶ τὰ κατὰ μέρη τὸν αὐτὸν τρόπον ἔχειν ἐκείνοις. Καὶ πρῶτον μὲν τὰ περὶ τοὺς Θεοὺς (ἐντεῦθεν γὰρ ἄρξασθαι [1] δίκαιόν μοι δοκεῖ) οὐκ ἀνωμάλως, οὐδ' ἀτάκτως, οὔτ' ἐθεράπευον, οὔτ' ὠργίαζον· οὐδ', εἴποτε μὲν δόξειεν αὐτοῖς, τριακοσίους βοῦς ἔπεμπον· ὁπότε

illo eſſent contenti: qui vero male res adminiſtrârunt, ii ut veniam nullam adipiſcerentur, ſed graviſſimis affligerentur mulctis. Enimvero quomodo quis inveniat democratiam aut firmiorem, aut juſtiorem eâ, quæ potentiſſimos quidem rebus præficit, eorum vero ipſorum populum dominum conſtituit.

Ac reipublicæ quidem ordinatio hujuſmodi iis fuit. Facile autem ex his intellectu eſt, quod etiam vitam quotidianam recte ac ſecundum leges perſeverârint agere. Neceſſe enim eſt ut res eorum, qui de univerſis pulchra *vel recta* jecerint fundamenta, eodem modo *(id eſt recte)* etiam in partibus ſingulis ſe habeant. Ac primum quod ad Deos attinet (inde enim mihi æquum videtur ut exordiar) neque inæqualiter, nec inordinate colebant *eos*, aut feſta celebrabant: nec, ſi quando ipſis viſum eſſet, trecentos tauros *ſolenni* pompâ *ad aras* deducebant: quum autem ita contigerit,

[1] δίκαιον ἦν in Cod. Coll. N.

ἢ τύχοιεν, τὰς πατρίους θυσίας ἐξέλιπον· οὐδὲ * τὰς μὴ ἐπιθέτους ἑορτὰς, αἷς ἑστίασίς τις προσείη, μεγαλοπρεπῶς ἦγον, ἐν ἢ τοῖς ἁγιωτάτοις τῶν ἱερῶν † ἀπὸ μισθωμάτων ἔθυον· ἀλλ' ἐκεῖνο μόνον ἐτήρων, ὅπως μηδὲν μήτε τῶν πατρίων καταλύσωσι, μήτ' ἔξω τῶν νομιζομένων προθήσωσιν. Οὐ γὰρ ἐν τῷ πολυτελείαις ἐνόμιζον εἶναι τὴν εὐσέβειαν, ἀλλ' ἐν τῷ μηδὲν κινεῖν ὧν αὐτοῖς οἱ πρόγονοι παρέδοσαν. Τοι γάρ τοι καὶ τὰ θεήλατα τῶν Θεῶν οὐκ ἐμπλήκτως οὐδὲ ταραχωδῶς αὐτοῖς συνέβαινεν· ἀλλ' εὐκαίρως, καὶ πρὸς τὴν ἐργασίαν τῶν χώρας, καὶ πρὸς τὴν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν. Παραπλησίως ἢ τοῖς προειρημένοις,

*etiam* patria ſacrificia relinquebant: neque peregrinas quidem ferias, quibus epulæ adhibentur, ſplendide celebrabant, in religioſiſſimis autem templorum de locationis reditibus ſacrificabant: ſed id ſolum curabant, ut nihil vel eorum *rituum* quos a patribus acceperant diſſolverent, vel quicquam ultra ſtatuta adjicerent. Non enim in ſumptuum magnitudine exiſtimabant conſiſtere pietatem, verum etiam nihil eorum commovendo quæ ipſis majores tradidiſſent. Quapropter & res *ſive tempeſtates* a Diis *datæ* illis evenerunt nec temere nec tumultuoſe; ſed opportune, tam ad agros colendos, quam ad fructus comportandos. Conſimili autem modo, quo prædicta, res etiam quæ ad

* τὰς μὴ ἐπιθέτους ἑορτὰς] Τὰς μὴ πατρίους, ἄλλως δὲ ἐπιψηφισθείσας, ἐπιθέτους ἐκάλουν. *Harp.*

† ἀπὸ μισθωμάτων] Id eſt ἐκ τῶν τεμενικῶν προσόδων, ut exponit Harpocration, cujus hæc verba ſunt: ἑκάστῳ Θεῷ πλέθρα γῆς ἀπένεμον· ἐξ ὧν μισθουμένων αἱ εἰς τὰς θυσίας ἐγένοντο δαπάναι. Οὐ γὰρ κατ' εὐσέβειαν ἔθυον τὰ ἱερεῖα, ἀλλὰ μισθούμενοι. Suidas μίσθωμα exponit, μισθὸν ἑταιρικὸν, quæ eſſet ὑπερβολὴ ἀσεβείας καὶ παραφρονήσεως τῆς περὶ τὸ Θεῖον, idque Moſes interdixit: ἐκ μισθοῦ γυναικὸς (inquit Joſephus) ἡταιρημένης θυσίας μὴ τελεῖν. Ego Harpocrationem ſecutus, de reditibus locationis converti potius quam de collectis aut de ſtipe emendicatâ. *W.*

μὴν· κακῶς ἢ διοικήσαντας μηδὲ μιᾶς συγγνώμης τυγχάνειν, ἀλλὰ ταῖς μεγίσταις ζημίαις περιπίπτειν. Καί τις ἂν οὖν τούτων ἢ βεβαιοτέραν, ἢ δικαιοτέραν δημοκρατίαν εὕροι, τὴν τὰς μὲν δυνατωτάτας ἐπὶ τὰς πράξεις καθιστάσης, αὐτῶν δὲ τούτων τὸ δῆμον κύριον ποιούσης;

Τὸ μὲν οὖν σώτατμα τῆς πολιτείας τοιοῦτον ἦν αὐτοῖς. Ῥάδιον δ' ἐκ τούτων καταμανθάνειν, ὡς καὶ τὰ καθ' ἡμέραν ἑκάστων ὀρθῶς καὶ νομίμως πράττοντες διετέλεσαν. Ἀνάγκη γὰρ τοῖς περὶ ὅλων τῶν πραγμάτων καλὰς τὰς ὑποθέσεις πεποιημένοις, καὶ τὰ κατὰ μέρη τὸν αὐτὸν τρόπον ἔχειν ἐκείνοις. Καὶ πρῶτον μὲν τὰ περὶ τοὺς Θεοὺς (ἐντεῦθεν γὰρ ἄρξασθαι [1] δίκαιόν μοι δοκεῖ) οὐκ ἀνωμάλως, οὐδ' ἀτάκτως, οὔτ' ἐθεράπευον, οὔτ' ὠργίαζον· οὐδ', εἴποτε μὲν δόξειεν αὐτοῖς, τριακοσίους βοῦς ἔπεμπον· ὁπότε

illo eſſent contenti: qui vero male res adminiſtrârunt, ii ut veniam nullam adipiſcerentur, ſed graviſſimis affligerentur mulctis. Enimvero quomodo quis inveniat democratiam aut firmiorem, aut juſtiorem eâ, quæ potentiſſimos quidem rebus præficit, eorum vero ipſorum populum dominum conſtituit.

Ac reipublicæ quidem ordinatio hujuſmodi iis fuit. Facile autem ex his intellectu eſt, quod etiam vitam quotidianam recte ac ſecundum leges perſeverârint agere. Neceſſe enim eſt ut res eorum, qui de univerſis pulchra *vel recta* jecerint fundamenta, eodem modo *(id eſt recte)* etiam in partibus ſingulis ſe habeant. Ac primum quod ad Deos attinet (inde enim mihi æquum videtur ut exordiar) neque inæqualiter, nec inordinate colebant *eos*, aut feſta celebrabant: nec, ſi quando ipſis viſum eſſet, trecentos tauros *ſolenni* pompâ *ad aras* deducebant: quum autem ita contigerit,

[1] δίκαιον ἦν in Cod. Coll. N.

ἢ τύχοιεν, τὰς παλαίας θυσίας ἐξέλιπον· ἀδὲ * τὰς μὴ ἐπιθέτους ἑορτὰς, αἷς ἑστίασίς τις προσείη, μεγαλοπρεπῶς ἦγον, ἐν ᾗ τοῖς ἁγιωτάτοις τῶν ἱερῶν † ἀπὸ μισθωμάτων ἔθυον· ἀλλ' ἐκεῖνο μόνον ἐτήρων, ὅπως μηδὲν μήτε τῶν παλαίων καταλύσωσι, μήτ' ἔξω τῶ νομιζομένων προθήσωσιν. Οὐ γὰρ ἐν τῇ πολυτελείαις ἐνόμιζον εἶναι τὴν εὐσέβειαν, ἀλλ' ἐν τῷ μηδὲν κινεῖν ὧν αὐτοῖς οἱ πρόγονοι παρέδοσαν. Τοι γάρ τοι ☾ τὰ παρὰ τῶν Θεῶν οὐκ ἐμπλήκλως ἀδὲ ταραχωδῶς αὐτοῖς συνέβαινεν· ἀλλ' εὐκαίρως, καὶ πρὸς τὴν ἐργασίαν τῆς χώρας, καὶ πρὸς τὴν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν. Παραπλησίως ᾗ τοῖς προειρημένοις,

*etiam* patria ſacrificia relinquebant: neque peregrinas quidem ferias, quibus epulæ adhibentur, ſplendide celebrabant, in religioſiſſimis autem templorum de locationis reditibus ſacrificabant: ſed id ſolum curabant, ut nihil vel eorum *rituum* quos a patribus acceperant diſſolverent, vel quicquam ultra ſtatuta adjicerent. Non enim in ſumptuum magnitudine exiſtimabant conſiſtere pietatem, verum etiam nihil eorum commovendo quæ ipſis majores tradidiſſent. Quapropter & res *ſive tempeſtates* a Diis *datæ* illis evenerunt nec temere nec tumultuoſe; ſed opportune, tam ad agros colendos, quam ad fructus comportandos. Conſimili autem modo, quo prædicta, res etiam quæ ad

* τὰς μὴ ἐπιθέτους ἑορτὰς] Τὰς μὴ παλαίας, ἄλλως δὲ ἐπιψηφισθείσας, ἐπιθέτους ἐκάλουν. *Harp.*

† ἀπὸ μισθωμάτων] Id eſt ἐκ τῶν τεμενικῶν προσόδων, ut exponit Harpocration, cujus hæc verba ſunt: ἑκάστῳ Θεῷ πλέθρα γῆς ἀπένεμον· ἐξ ὧν μισθωμένων αἱ εἰς τὰς θυσίας ἐγένοντο δαπάναι. Οὐ γὰρ κατ' εὐσέβειαν ἔθυον τὰ ἱερεῖα, ἀλλὰ μισθούμενοι. Suidas μίσθωμα exponit, μισθὸν ἑταιρικὸν, quæ eſſet ὑπερβολὴ ἀσεβείας καὶ παραφρονήσεως τῆς περὶ τὸ Θεῖον, idque Moſes interdixit: ἐκ μισθοῦ γυναικὸς (inquit Joſephus) ἡταιρημένης θυσίας μὴ τελεῖν. Ego Harpocrationem ſecutus, de reditibus locationis converti potius quam de collectis aut de ſtipe emendicatâ. *W.*

ipsos attinebant administrârunt. Non enim de republicâ tantum consentiebant, verum etiam in privatâ vitâ tantam alii aliorum curam gerebant, quantam oportet recte sapientes, & patriæ communis participes. Nam & pauperiores civium adeo non invidebant iis qui plura possederunt, ut æque soliciti essent de familiis magnis, ac de suis ipsorum propriis; existimantes illorum felicitatem sibi opes esse: iique qui opes possederunt, tantum aberat ut despicerent eos qui rebus tenuioribus fruebantur, ut civium inopiam sibi dedecori esse existimantes, illorum necessitatibus subvenirent, aliis quidem agros colendos parvâ mercede locando, alios vero ad negociationem ablegando, aliis ad alios quæstus faciendos sortem subministrando. Nec enim metuebant, ne ex duobus alterum paterentur, ut *scilicet* vel rebus omnibus privarentur, aut multas passi molestias, partem aliquam

χόντες,

ρόντες, μέρος τι κομίσαιντο * τῶν πρόσθεν ὄντων· ἀλλ' ὁμοίως ἐθάρρυν περὶ τῶν ἔξω διδομένων, ὥσπερ περὶ τῶν ἔνδον ἀποκειμένων. Εὖρον γὰρ τοὺς περὶ τῶν τοιούτων κρίνοντας, οὐ τῇ ἐπιεικείαις καταχρωμένους, ἀλλὰ τοῖς νόμοις πειθομένους· οὐδ' ἐν τοῖς τῶν ἄλλων ἀγῶσιν † αὐτοῖς ἀδικεῖν ἐξουσίαν παρασκευάζοντας, ἀλλὰ μᾶλλον ὀργιζομένους τοῖς ἀποστεροῦσιν, αὐτῶν τὰ ἀδικουμένων· καὶ νομίζοντας, διὰ τοὺς ἄπιστα τὰ συμβόλαια ποιοῦντας, μείζω βλάπτεσθαι τοὺς πένητας τῶν πολλὰ κεκτημένων. Τοὺς μὲν γὰρ, ἢν παύσωνται ‡ προσποιούμενοι, μικρῶν προσόδων ἀποστερήσεσθαι· τοὺς δ', ἂν ἀπορήσωσι τῶν ἐπαρκούντων, εἰς τὴν ἐσχάτην

reportarent earum rerum quas prius poſſederant *vel quas antea mutuo dederant:* verum pari modo confiſi ſunt de iis rebus quas extra domos ſuas mutuo dederant, ac de iis quæ *domi* intus eſſent repoſitæ. Videbant enim eos qui de his rebus judicabant, non lenitate abuti, ſed legibus obtemperare: neque in aliorum periculis ſibi delinquendi ſecuritatem parare, ſed magis iis qui fraudarent iraſci, quam illi ipſi *iraſcerentur* qui injuriam eſſent paſſi: & exiſtimare quod propter eos qui efficiunt ut pactiones fide careant, magis lædantur pauperes quam opulenti. Hos enim *cenſebant*, ſi deſierint ſibi aſciſcere *clientelas*, parvis reditibus privatos fore; illos vero, ſi caruerint iis qui opem ferrent, in extremam inopiam fore

* τῶν πρόσθεν ὄντων] Τῶν ἀρχαίων, τῷ κεφαλαίῳ, τῷ δανείσματι. Sortis ejus pecuniæ quam mutuo dederant. *W.*

† αὐτοῖς ἀδικεῖν] Malim αὐτοῖς τῷ ἀδικεῖν. *W. in Caſt.*

‡ προσποιούμενοι] Suidas οἰκειοποιεῖται, ἢ πλάττεται καὶ ὑποκρίνεται· id eſt *ſibi vendicat, ſuum facit, vel fingit & ſimulat.* Wolfius exponit προσποιεῖσθαι per ἀντὶ τοῦ προσποιεῖν id eſt ἀντὶ τοῦ πορίζεσθαι, καὶ ἐργάζεσθαι ἐπὶ τοῖς πρότερον ὑπάρχουσι, καὶ δανείζειν, *pecuniâ ad fœnus datâ rem familiarem augere. W.*

ἔνδειαν καταστάσεως. Καὶ γάρ τοι διὰ ταύτην τὴν γνώμην ὅτε ἀπεκρύπτετο τὴν οὐσίαν, ὅτε ὤκνει συμβάλλειν οὐδείς· ἀλλ' ἥδιον ἑώρων τοὺς δανειζομένους, ἢ τοὺς ἀποδιδόντας. Ἀμφότερα γὰρ αὐτοῖς συνέβαινεν, ἅπερ ἂν βουληθεῖεν ἄνθρωποι νῦν ἔχοντες. Ἅμα γὰρ τούς τε πολίτας ὠφέλουν, καὶ τὰ σφέτερ' αὐτῶν ἐνεργὰ καθίστασαν. Κεφάλαιον δ' ἐστὶ καλῶς ἀλλήλοις ὁμιλεῖν· αἱ μὲν γὰρ κτήσεις ἀσφαλεῖς ἦσαν, οἷπερ καὶ τὸ δίκαιον [1] ὑπῆρχον, [2] αἱ δὲ χρήσεις ἐπίσης κοιναὶ πᾶσι τοῖς δεομένοις τῶν πολιτῶν.

Ἴσως ἂν δέ τινες ἐπιμέμψειαν τοῖς εἰρημένοις, ὅτι τὰς μὲν πράξεις ἐπαινῶ τὰς ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις γεγενημένας· τὰς δ' αἰτίας οὐ φράζω, δι' ἃς οὕτω καὶ ὡς καὶ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς εἶχον, καὶ τὴν πόλιν διῴκουν. Ἐγὼ δ' οἶμαι μὲ εἰρηκέναι τι καὶ τοιοῦτον· ὃ μὴν ἀλλ' ἔτι πλείω

redactos. Itaque propter hanc mentem *vel cum hâc mente eſſent*, nemo aut opes ſuas celabat, aut morabatur cum aliis contrahere; ſed libentius videbant eos qui mutuum petebant, quam qui reddebant. Utraque enim illis uſu venerunt, quæ vellent homines mente præditi. Nam ſimul & civibus profuerunt, & opes ſuas ita diſpoſuerunt ut operarentur *ac quæſtum facerent*. Et quod ſummum eſt conſuetudinis civilis quæ recte inſtituitur; poſſeſſiones quidem iis in tuto erant, quibus ſecundum jus ſuppetebant, uſus vero *ipſarum* omnibus qui indigebant civibus ex æquo communis.

Fortassis autem aliqui hæc dicta reprehendant, quod actiones quidem laudem quæ illis erant temporibus: cauſas autem non exponam, propter quas adeo recte & inter ſe degebant, & urbem adminiſtrabant. Ego vero puto me etiam aliquid ejuſmodi di-

[1] ὑπῆχεν apud Ald. & in Cod. Coll. N. [2] αἱ δὲ ἐπίσης apud Ald. & in Cod. Coll. N.

κὴ σαφέστερον πειράσομαι διαλεχθῆναι περὶ αὐτῶν. Ἐκεῖνοι γὰρ οὐκ ἐν μὲν τῇ [1]* παιδίαις πολλοὺς τοὺς ἐπισταμένους εἶχον, ἐπειδὴ δ' εἰς ἄνδρας δοκιμασθῆναι, ἐξῆν αὐτοῖς ποιεῖν ὅ,τι βουληθεῖεν· ἀλλ' ἐν αὐταῖς τῇ ἀκμαῖς πλείονος ἐπιμελείας ἐτύγχανον, ἢ παῖδες ὄντες. Οὕτω γὰρ οἱ πρόγονοι ἡμῶν περὶ τὴν σωφροσύνην ἐσπούδαζον, ὥστε τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν ἐπέστησαν ἐπιμελείας τῆς εὐκοσμίας· ἧς οὐκ οἶδ' ὅντιν' ἦν μεταλαχεῖν † πλὴν τοῖς καλῶς γεγονόσι, καὶ πολλὴν ἀρετὴν καὶ σωφροσύνην ἐν τῷ βίῳ ἐνδεδειγμένοις. Ὥστε πάντων αὐτὴν εἰκότως διενεγκεῖν τῶν ἐν τοῖς Ἕλλησι συνεδρίων. Σημείοις δ' ἄν τις χρήσαιτο περὶ τῶν τότε καθεστώτων, καὶ τοῖς ἐν τῷ παρ-

xisse; nihilominus tamen plura adhuc & luculentius conabor de iis dicere. Nam illi non in ætate quidem puerili multos præceptores habuerunt, postquam vero in adultorum ordinem admissi essent, licebat illis agere quicquid vellent; sed in ipso ætatis vigore majore diligentiâ curabantur, quam dum adhuc pueri essent. Nostri enim proavi adeo de modestiâ soliciti erant, ut Senatum Areopagiticum censuræ morum præfecerint; cujus *ordinis* non licuit fieri participes, nisi honeste natis, & iis qui virtutem multam ac modestiam in vitâ indicâssent. Adeo ut ille *Senatus* conciliis omnibus quæ inter omnes Græcos constituta sunt jure præstaret. Pro testibus autem ad ea *indicanda* quæ tunc temporis facta erant, etiam his uta-

[1] παιδείαις in aliis Edit.

* παιδίαις] Id est ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ. Librarii sæpe confundunt παιδίαν, ἀνδρίαν, quæ per ἰῶτα simplex ætatem puerilem & virilem significant, cum ἀνδρεία & παιδεία per ει: quarum hæc eruditionem, illa fortitudinem notat. *W.*

† πλὴν τοῖς καλῶς γεγονόσι] Nobilitas ista more Attico intelligatur, ut utroque parente cive natus sit, ut e legitimo conjugio & parentibus non infamibus. *W.*

ὀνῆι

ὄντι γιγνομένοις. Ετι γὰρ καὶ νῦν ἁπάντων * τῶν περὶ τὴν αἵρεσιν καὶ τὴν δοκιμασίαν ταύτῃ καθημένων, ἴδοιμ' ἂν τοὺς ἐν τοῖς ἄλλοις πράγμασιν οὐκ ἀνεκτοὺς ὄντας, ἐπὶ δὲ τὰν εἰς Αρειον πάγον ἀναβῶσιν, ὀκνοῦντας τῇ φύσει χρῆσθαι, ἢ μᾶλλον τοῖς ἐκεῖ νομίμοις ἢ ταῖς αὐτῶν πονηρίαις ἐμμένοντας. Τοσοῦτον ἐκεῖνοι φόβον τοῖς πονηροῖς ἐναπειργάσαντο, καὶ τοσοῦτον μνημεῖον ἐν τῷ τόπῳ τῆς ἑαυτῶν ἀρετῆς καὶ σωφροσύνης ἐγκατέλιπον. Τοιοῦτον δὴ τοιαύτην, ὥσπερ εἶπον, κυρίαν ἐποίησαν ἐπιμελεῖσθαι τῆς διαξίας· οἳ τοὺς μὴ οἰομένους ἐνταῦθα βελτίους ἄνδρας γίνεσθαι, παρ' οἷς οἱ νόμοι μετὰ πλείστης ἀκριβείας κείμενοι τυγχάνουσιν, † ἀγνοεῖν ἐνόμιζον. Οὐδὲν γὰρ κω-

tur aliquis quæ in præsenti fiunt. Nam etiam nunc ex omnibus qui ex hâc electione & designatione *in Senatu* consederunt, videamus eos qui in aliis quidem rebus intolerabiles sunt, simul atque in Areopagum ascenderint, non audere ingenio suo indulgere, magisque iis quæ illic statuta sunt uti, quam suâ ipsorum pravitate. Tantum illi timorem improbis injecerunt, tantumque monumentum suæ ipsorum virtutis ac modestiæ in eo loco reliquerunt. Hunc igitur talem, uti dixi, *Senatum* summâ autoritate instructum censuræ morum præfecerunt: qui quidem eos, qui existimarent in eâ civitate optimos fore viros, apud quos leges summâ curâ factæ reponerentur, nihil prorsus scire arbitrabantur.

* τῶν περὶ τὴν αἵρεσιν καὶ τὴν δοκιμασίαν ταύτῃ καθημένων] *Eos qui sedent circa delectum & probationem hanc.* Verba suspicione mendi non vacant, obscura certe sunt. Puto tamen eam esse sententiam, ut intelligantur designati & delecti, seu asciti in Senatum Areopagiticum, qui etsi alias improbi, tamen eo in loco suo munere funguntur, & quasi παλιγγενεσίᾳ quâdam immutati, gravitatem & sanctitatem quandam præ se ferre incipiunt. *W.*

† ἀγνοεῖν ἐνόμιζον] Absolute ponitur ἀγνοεῖν ἀντὶ τοῦ ἁμαρτάνειν, ἢ ἀψευδεῖσθαι· aut ἐλλειπτικῶς pro ἀγνοεῖν τὴν ἀλήθειαν. *W.*

λύειν

λύειν ὁμοίους ἅπαντας εἶναι τὰς Ἕλληνας, ἕνεκά γε τοῦ ῥᾴδιον εἶναι τὰ γράμματα λαβεῖν παρ' ἀλλήλων. Ἀλλὰ μὴν οὐκ ἐκ τοιούτων τὴν ἐπίδοσιν εἶναι τῆς ἀρετῆς, ἀλλ' ἐκ τῶν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπιηδευμάτων. Τοὺς μὲν πολλοὺς τοῖς ἤθεσιν ἀποβαίνειν ὁμοίους ἀνάγκη, ἐν οἷς ἂν ἕκαστοι παιδευθῶσιν· ἐπεὶ τά γε πλήθη καὶ τὰς ἀκριβείας τῶν νόμων, σημεῖον εἶναι τοῦ κακῶς οἰκεῖσθαι τὴν πόλιν αὐτήν. Ἐμφράγματα μὲν αὐτοὺς ποιουμένους τῶν ἁμαρτημάτων, πολλοὺς γίγνεσθαι τοὺς νόμους ἀναγκάζεσθαι. * Δεῖ δὲ τοὺς εὖ πολιτευομένους † ἐν τοῖς τοῖχοις ἐμπεπλάναι γραμμάτων, ἀλλ' ἐν τῇ ψυχαῖς ἔχειν τὸ δίκαιον. Οὐ γὰρ τοῖς ψηφίσμασιν, ἀλλὰ τοῖς ἤθεσι καλῶς οἰκεῖσθαι τὰς πόλεις. Καὶ τοὺς μὴ κακῶς τεθραμμένους, καὶ τοὺς ἀκριβῶς

Nihil enim, *ſi ita res ſe haberet*, *cenſebant* impedire quo minus omnes æquales eſſent Græci, cum res facilis ſit legum ſcripta alios ab aliis mutuari. At non ex hujuſmodi rebus *credebant* incrementum fieri virtutis, ſed e ſtudiis quotidianis. Pleroſque enim iis moribus ſimiles evadere neceſſe eſt, in quibus ſinguli educati fuerint: multitudinem vero & accuratiorem legum conſtitutionem, ſignum eſſe *ducebant*, quod res urbis ipſius male adminiſtrentur. Nam dum contra delicta quaſi aggeres ſtruant, leges multas neceſſario fieri *cenſebant*. Oportere vero eos qui recte gubernant, non porticus implere *legum* ſcriptis, ſed in animis inſitam habere juſtitiam. Non enim decretis, ſed moribus *videbant* recte gubernari civitates. Eoſque *con-*

* Δεῖ δὲ] Malim Δεῖν. Nam alienâ fide hæc recitantur, & oratio καθ' ὑπαγιασμὸν προάγεται, ut Græci loquuntur; & infinitivi cum accuſativis adhibentur, cum aliquid non αὐτοπροσώπως narratur. *W.*

† ἐν τοῖς τοίχοις ἐμπεπλάναι] Leges apud Athenienſes publice proponebantur deſcriptæ in tabulis, quas ἄξονας vocabant, & in publicis locis ſuſpendebantur, ut ab omnibus legerentur. *W.*

τῶν

τῶν νόμων ἀναλεγραμμένους τολμήσειν παραβαίνειν· τὸς δ' ἀσφαλῶς πεπαιδευμένους, * καὶ τοῖς καλῶς κειμένοις θελήσειν ἐμμένειν. Ταῦτα οὖν διανοηθέντες, οὐ τοῦτο πρῶτον ἐσκόπουν δι' ὧν κολάσουσι τὸς ἀκοσμοῦντας· ἀλλ' ἐξ ὧν ἂν [1] καλασκευάσωσι, μηδὲν αὐτὸς ἄξιον ζημίας βουλήσεσθαι ἁμαρτάνειν. Ηγοῦντο γὰρ τοῦτο μὲν αὐτῶν ἔργον εἶναι· τὸ δὲ περὶ τὰς τιμωρίας ἀναδάζειν, τοῖς ἐχθροῖς προσήκειν.

Απάντων μὲν ὢν ἐφρόντιζον τῶν πολιτῶν, [2] μάλιστα δὲ τῶν νεωτέρων. Εώρων γὰρ τὸς τηλικούτους ταραχωδέστατα διακειμένους, καὶ πλείστων γέμοντας ἐπιθυμιῶν· καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν παιδευθῆναι μάλιστα δεομένας, ἐπιθυμίαις καλῶν ἐπιτηδευμάτων, καὶ πόνοις ἡδονὰς ἐχ-

*ſtabat* qui male inſtituti ſunt, e legibus *etiam* eas quæ ſummo cum ſtudio ſcriptæ ſunt auſuros tranſgredi; qui autem recte & conſtanter educati ſunt, etiam bene conſtitutis legibus velle obtemperare. Hæc illi cum cogitâſſent, non hoc primum ſpectabant quibus *ſcilicet* modis immodeſtos punirent: ſed quibus eos adducerent, ut nihil vellent pœnâ dignum admittere. Exiſtimabant enim hoc quidem ſuum eſſe opus; illud vero, pœnarum curam habere, hoſtibus convenire.

CURABANT igitur cum omnes cives, tum juniores vel maxime. Videbant enim tales tumultuoſiſſime agitari, plurimiſque redundare cupiditatibus: eorumque animos maxime egere, ut in ſtudiorum pulchrorum amore inſtituerentur, & in laboribus jucunditates ſecum afferentibus. In iis

[1] καλασκευάσωσι apud Ald. & H. Steph. [2] μᾶλλον in Cod. Coll. N.

* καὶ τοῖς καλῶς κειμένοις] Quid ſi κακῶς? ut conſtet ἀντίθεσις, & inſignis obedientia deſignetur, ſi vel improbis legibus pareant. *W. in Caſt.*

σὶν.

σιν. Εν μόνοις γὰρ ἂν τούτοις ἐμμεῖναι αὐτὰς ἐλευθέρως τεθραμμένας, καὶ μεγαλοφρονεῖν εἰθισμένας. Απαντας μὲν γὰρ ἐπὶ τὰς αὐτὰς ἄγειν ἐπιτηδεύσεις οὐκ οἷόντ' ἦν, ἀνωμάλως τὰ περὶ τὸν βίον ἔχοντας. Ως δὲ πρὸς τὴν οὐσίαν ἥρμοττεν, οὕτως ἑκάστοις προσέτατον. Τοὺς μὲν γὰρ ὑποδεεστέρου πράττοντας, ἐπὶ τὰς γεωργίας καὶ τὰς ἐμπορείας ἔτρεπον· εἰδότες, τὰς μὲν ἀπορίας διὰ τὰς ἀργίας γιγνομένας, τὰς δὲ κακουργίας διὰ τὰς ἀπορίας. Αναιρεῖντες δὲ τὴν ἀρχὴν τῶν κακῶν, ἀπαλλάξειν ἔφασκον καὶ τῶν ἄλλων ἁμαρτημάτων τὰ μετ' ἐκείνων γιγνομένων. Τοὺς δὲ βίου ἱκανὸν κεκτημένους, περί τε ἱππικὴν καὶ τὰ γυμνάσια, καὶ τὰ κυνηγέσια, * καὶ τὴν φιλοσοφίαν, ἠνάγκασαν διατρίβειν· ὁρῶντες, ἐκ τούτων τοὺς μὲν διαφέροντας γιγνομένους, τοὺς δὲ τῶν πλείστων κακῶν ἀπεχομένους.

enim ſolis perſeverare eos qui liberaliter educati, & ut ſint magnanimi eſſent aſſuefacti. Omnes igitur ad eaſdem ut adducerent exercitationes fieri non potuit, qui non pari modo *omnes* vitam agebant. Verum ut cuique ſecundum facultates ſuas conveniebat, ita ſingulis *aliquid* præcipiebant. Nam tenuius vitam agentes ad agriculturas & negociationes deducebant; ſcientes inopiam quidem propter ſocordiam fieri, ſcelera vero propter inopiam. Si igitur malorum principium ſuſtulerint, exiſtimabant ſe *cives* exempturos etiam aliis peccatis quæ poſt ea *mala* oriuntur. Eos vero qui rebus ad vitam neceſſariis ſatis erant inſtructi, cogebant circa rem equeſtrem & gymnaſia, & venationes, & philoſophiam immorari: conſpicati ex his alios quidem factos eſſe excellentes, alios vero a maximis malis liberatos eſſe, *vel abſtinere*.

* καὶ τὴν φιλοσοφίαν] Hoc nomine intelligatur omnis liberalis doctrina, & quicquid ad artium & literarum cognitionem pertinet. In primis autem dicendi artem hoc nomine appellat Iſocrates. *W.*

Καὶ

Καὶ ταῦτ' ἀ νομοθετήσαν]ες τὸν λοιπὸν χρόνον ὠλιγώρ-ων· ἀλλὰ διελόμθμοι τ]ὼ μὲν πόλιν * κ]ὰ κώμας, τὴν δὲ χώραν † κ]ὰ δήμους, ἐθεώρ-ον τὸν βίον τὸν ἑκάσ-ου, κὰ τὺς ἀκοσμ-ντας εἰς τὴν βάλλ-ὼ ἦγον. Η ὃ τὺς μ-ὲν ἐνθέτει, τοῖς δ' ἠπείλει, τὺς δ' ὡς προσῆκεν ἐπόλαζεν. Ηπίσαν]ο γὰ, ὅτι δύο τρόποι τυ]χάν-σιν ὄντες, οἱ κ] προτρέπου]ες ἐπὶ τὰς ἀδικίας, Ϲ παύου]ες τ] πονηρ-ῶν. Παρ' οἷς μ-ὲ γὰρ μήτε Φυλακὴ, μήτε ζημία τ] τοιούτων κατέσηκε, μήθ' αἱ κρίσεις ἀκριβεῖς εἰσι· πρὸ τούτοις μ-ὲ διαφθείρετ] κ] τὰς ἐπιεικεῖς τ] φύσεων. Οπ-ὃ μήτε λαθεῖν τοῖς ἀδικ-σιν ῥᾴδιόν ἐσι, μήτε φανεροῖς γ-ομένοις

Et hæc quum legibus ſtatuiſſent, non per tempus reliquum negligebant: ſed divisâ urbe quidem in tribus, regione vero in municipia, uniuſcujuſque vitam inſpiciebant, & immodeſtos in Senatum ducebant. Hic autem alios monebat, aliis minitabatur, alios ut decuit puniebat. Sciebant enim duas eſſe rationes, quæ & ad injurias *nos* impellunt, & a ſceleribus revocant. Nam apud quos neque cautio *contra hæc*, nec pœna ob hæc conſtituta eſt, nec judicia ſevera ſunt; apud eos quidem ex ingeniis etiam ea quæ bona ſunt corrumpi. Ubi autem nec injuriam a-

* καὶὰ κώμας] Olim Athenæ ἐκ κωμῶν congregatæ ſunt (ut ita dicam) ſed eas in κώμας fuiſſe diviſas nunquam legi. Diſtributam quidem urbem in decem tribus fuiſſe notum eſt, quæ φυλαὶ dicebantur. Suidas tamen, οἱ πλεῖ-οι τὸν γενικὸν &c. οἱ ὃ τὺς ἐν τῇ πόλ[ δήμους κώμας φασὶ προσαγορευέ]αι. *W. in Caſt.*

† καὶὰ δήμους] Oppida & pagi Atticæ δῆμοι appellabantur, id eſt *populi:* unde δημόται *populares,* id eſt ex eodem pago oriundi. Et ſinguli cives Athenienſes ab aliquo municipio cognomen habebant. Sic Demoſthenes Pæanienſis, Æſchines Cothocides, Iſocrates Erchienſis cognominatur. Hujus rei cauſa fuit, quod olim plerique Athenienſes extra urbem habitârunt, donec ab Ericthonio primum, deinde a Theſeo in urbem ſunt compulſi; in cujus rei memoriam parva & magna Panathenæa fuerunt inſtituta, & tamen veteris patriæ cognomina retinuerunt. *W.*

συ[-

συγγνώμης τυχεῖν· ἐνταῦθα δ' ἐξιτήλους γίγνεσθαι τὰς κακοηθείας. Ἅπερ ἐκεῖνοι γινώσκοντες, ἀμφοτέροις κατεῖχον τοὺς πολίτας, καὶ τῇ τιμωρίαις καὶ τῇ ἐπιμελείαις. Τοσοῦτον γὰρ ἐδέοντο αὐτοὺς λανθάνειν οἱ κακόν τι δεδρακότες, ὥστε καὶ τοὺς ἐπιδόξους ἁμαρτήσεσθαι προηθάνοντο. Τοιγαροῦν οὐκ ἐν τοῖς σκιραφίοις οἱ νεώτεροι διέτριβον, οὐδ' ἐν τῇ αὐληρίσιν, οὐδ' ἐν τοῖς τοιούτοις συλλόγοις, ἐν οἷς νῦν διημερεύουσιν· ἀλλ' ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἦσαν, ἐν οἷς ἐτάχθησαν, * θαυμάζοντες καὶ ὁμιλοῦντες τοὺς ἐν τούτοις πρωτεύοντας. Οὕτω δ' ἔφευγον τὴν ἀγορὰν, ὡς εἴ ποτε διελθεῖν ἀναγκασθεῖεν, μετὰ πολλῆς αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης ἐφαίνοντο τοῦτο ποιοῦντες. Ἀντειπεῖν τοῖς πρεσβυτέροις, ἢ λοιδορήσασθαι, δεινότερον ἐνόμιζον εἶναι, ἢ νῦν περὶ τοὺς γονέας ἐξαμαρτάνειν. Ἐν καπηλείῳ μὲν φαγεῖν ἢ πιεῖν,

gentibus latere facile eſt, neque ſi detegantur veniam obtinere ; ibi malos mores aboleri. Quæ illi cum ſcirent, utrâque re cives in officio continebant, tam pœnis quam diligentiâ. Tantum enim aberat ut laterent eos hi qui quid mali perpetraverant, ut etiam prius animadverterent quinam peccaturi viderentur. Quare non in aleatoriis juniores tempus terebant, nec apud tibicinas, neque in hujuſmodi congreſſibus, in quibus nunc totos dies conterunt: ſed in ſtudiis immorabantur, quibus erant deſtinati, admirati & ſectantes eos qui in illis principem locum tenuerunt. Forum vero ita vitabant, ut ſi quando etiam pertranſire cogerentur, id facere viderentur cum multo pudore ac modeſtiâ. Senioribus autem contradicere, aut maledicere, atrocius quid exiſtimabant eſſe, quam nunc in parentes delinquere. In cauponâ vero

* θαυμάζοντες καὶ ὁμ.] Scripſit Iſocrates, niſi forte librarii culpâ mutatus ſit ordo, & legendum ὁμιλοῦντ. καὶ θαυμ. *W.* Alioqui duriſſimum erit, ὁμιλοῦντες τοὺς πρωτεύοντας. *Idem in Caſt.*

ἀθεὶς ἀδ' ἂν οἰκέτης ἐπιεικὴς ἐτόλμησε. Σεμνυώεσθ' ὑ ἐμελέτων, ἢ ἀ βωμολοχεύεσθ· ἢ τὰς ὑτραπέλους ἦ, ἢ σκώπτειν δυναμένους, ἃς νῦν ὑφυεῖς προσαγορεύουσιν, ἐκεῖνοι δυσυχεῖς ἐνόμιζον.

Καὶ μηδεὶς οἰέσθω με δυσκόλως διακεῖσθαι πρὸς τὰς ταύτην ἐχούσας τὴν ἡλικίαν. Οὔτε γὰ ἡγοῦμαι τούτους αἰτίους εἶναι τῶν γιγνομένων· σιώοιδά τε τοῖς πλείοσι αὐτῶν ἥκιστα χαίρουσι ταύτῃ τῇ καταστάσει, δι' ἣν ἔξεσιν αὐτοῖς ἐν ταῖς ἀκολασίαις ταύταις διατρίβειν. Ὡς' οὐκ ἂν εἰκότως τούτοις ἐπιτιμῴημεν· ἀλλὰ πολὺ ἂν δικαιότερον τοῖς ὀλίγῳ πρὸ ἡμῶν τὴν πόλιν διοικήσασιν. Ἐκεῖνοι γὰ ἦσαν, οἱ τὴν ἀρχὴν προτρέψαντες ὅτι ταύτας τὰς ὀλιγωρίας, καὶ καταλύσαντες τὴν τ βουλῆς δύναμιν· ἧς ἐπιστατούσης, ἀ δικῶν, οὐδ' ἐγκλημάτων, ἀδ' εἰσφορῶν, οὐδὲ πενίας, οὐδὲ πολέμων ἡ πόλις ἔγεμεν· ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀλλήλους ἡσυχίαν εἶχον, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπ-

edere aut bibere, nemo ne frugi quidem ſervus audebat. Studebant autem ut graves fierent, non ſcurras agerent; homineſque dicaces, & qui irridere poſſunt, quos nunc facetos vocant, illi infelices ducebant.

Neque vero me quiſquam exiſtimet irato eſſe animo in eos qui ætatis ſunt iſtius. Neque enim puto hoſce autores eſſe eorum quæ hoc modo fiunt; & ſcio plurimos eorum hoc rerum ſtatu minime delectari, per quem licet ipſis ita petulanter vitam agere. Quare non jure illos objurgaverimus; ſed multo æquius eos qui paulo ante noſmet rempub. geſſerunt. Illi enim erant, qui a principio *populum* in hanc inſolentiam incitârunt, quique Senatûs potentiam diſſolverunt; quo ſummæ rerum præſidente, nec litibus, nec criminibus, nec exactionibus, nec paupertate, nec bellis urbs redundabat: ſed & inter ſe tranquillitate fruebantur, & cum

αὐλας εἰρωύλω ἦγον. Παρεῖχον γὰρ σφᾶς αὐτὸς τοῖς μὲν Ελλησι πιστοὺς, τοῖς δὲ Βαρβάροις φοβερός. Τὸς μὲν γὰρ σεσωκότες ἦσαν· ὑφ' ὧν δὲ τῶν δίκλω τηλικαύτλω εἰληφότες, ὡς ἀγαπᾶν ἐκείνους, εἰ μηδὲν ἔτι κακὸν πάσχοιεν. Τοιγάρτοι διὰ ταῦτα μὴ τοσαύτης ἀσφαλείας διῆγον, ὥσε καλλίους εἶναι καὶ πολυτελεσέρας τὰς οἰκήσεις, καὶ τὰς ἐπισκευὰς, τὰς ἐπὶ τῶν ἀγρῶν, ἢ τὰς ἐντὸς τείχος· καὶ πολλὸς τῶν πολιτῶν μηδ' εἰς τὰς ἑορτὰς εἰς ἄσυ καταβαίνειν· ἀλλὰ αἱρεῖσθαι μᾶλλον ἐπὶ τοῖς ἰδίοις ἀγαθοῖς μᾶλλον, ἢ τῶν κοινῶν ἀπολαύειν. Οὐδὲ γὰρ τὰ περὶ τὰς θεωρίας, * ὧν ἕνεκά τις ἦλθεν, ἀσελγῶς, οὐδ' ὑπερηφάνως, ἀλλὰ νουνεχόντως ἐποίουν. Οὐ γὰρ ἐκ τῶν πομπῶν, οὐδ' ἐκ τῶν περὶ τὰς χορηγίας φιλονεικιῶν, οὐδ' ἐκ τῶν τοιότων ἀλαζονειῶν τὴν εὐδαιμονίαν ἐδοκίμαζον· ἀλλ' ἐκ τοῦ σωφρόνως οἰκεῖν, καὶ τοῦ βίου καθ' ἡμέραν, καὶ τοῦ μηδένα

aliis omnibus pacem agebant. Seipſos enim præſtiterunt Græcis quidem fideles, Barbaris vero timendos. Illos enim ſervârant; ab his vero tantas pœnas ſumpſerant, ut contenti ii eſſent, ſi nihil mali amplius paterentur. Quapropter hoc modo cum tantâ ſecuritate degebant, ut pulchriora ac ſumptuoſiora eſſent ædificia, & apparatus, quæ in agris, quam quæ intus mœnia eſſent: multique civium etiam in feſtis ſolennibus in urbem non deſcenderent: ſed vellent in re ſuâ privatâ manere potius, quam rebus communibus frui. Nec enim illa quæ in ſpectaculis agebantur, quorum gratiâ quis huc advenit, luxurioſe, aut ſuperbe, ſed prudenter, inſtituebant. Non enim ex pompis, neque ex iis quæ in choragorum munere fiunt contentionibus, nec ex inſolentiis hujuſmodi felicitatem æſtimabant; ſed quia modeſte degebant, & ex vitæ quotidianæ ratione,

* ὧν ἕνεκά τις ἦλθεν] Malim legere, ὧν ἕνεκ' ἄν τις ἦλθεν. *W.*

τῶν πολιτῶν ἀπορεῖν τ' ἐπιτηδείων· ἐξ ὧνπερ χρὴ κρίνειν τὰς ὡς ἀληθῶς εὖ πράττοντας, καὶ μὴ φορτικῶς πολιτευομένους. Επεὶ νῦν γε τίς οὐκ ἂν ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις τ' εὖ φρονήσαντων ἀλγήσειεν; Οταν ἴδῃ τινὰς τῶν πολιτῶν, αὐτὰς μὲν πρὸς τ' ἀναγκαίων εἴθ' ἕξουσιν εἴτε μή, * πρὸ τ' δικασηρίων κληρουμένους· τ' δ' Ελλήνων † τὰς ἐλαύνειν τὰς ναῦς βουλομένους, ‡ τρέφειν ἀξιοῦντας· καὶ || χορεύοντας μὲν ἐν χρυσοῖς ἱματίοις, § χειμάζοντας δ' ἐν τούτοις, ἐν

& quod nemo civium rebus neceſſariis careret: quibus e rebus æſtimare oportet quinam ſint vere felices, non autem oneroſo imperio remp. adminiſtrent. Nam nunc quis ex iis hominibus qui recte ſapiunt ob præſentia non doleat? Cum videat e civibus nonnullos, ipſos quidem pro rebus ad vitam neceſſariis, utrum eas habituri ſint necne, ante prætoria ſortem ducere: & e Græcis eos qui naves remis agere voluerint, ut alantur poſtulare; & in aureis quidem veſtimentis ſal-

* πρὸ τῶν δικαστηρίων κλ.] Judices Athenis ſorte legebantur, & certam pecuniam quæ μισθοφορὰ dicebatur καὶ δικαστικὸν accipiebant: quæ res inſtituta fuit ad ſublevandam pauperum egeſtatem. Sed plebecula eâ ratione corrupta, neglecto labore honeſto, inhiare cœpit hujuſmodi lucellis, calumniis & criminationibus ſtuduit, peſſimis denique quibuſcunque artibus victum quæritare cœpit. Τὸ κληροῦσθαι poteſt etiam μισθοφορικῶς ad ſycophantas referri, & ad ancipitem calumniarum aleam. *W.*

† τὰς ἐλαύνειν τὰς ναῦς β.] Athenienſium potentia in claſſe potiſſimum fuit poſita. Præter autem triremes publicas, etiam locupletiores cives ſuis ſumptibus inſtruere triremes cogebantur. *W.*

‡ τρέφειν ἀξιοῦντας] Inſaniæ ſimile eſt ſuadere bellum eſſe gerendum reipublicæ, cum ipſe potius de fame propulſandâ laborare deberet. Sed major inſania eorum fuit, qui hujuſmodi conſultoribus dicendi poteſtatem dederunt, & aliquando etiam auſcultârunt. *W.*

|| χορεύοντας] Legit in Annotationibus Wolfius πομπεύοντας. Et hoc fiebat, ait, in ſolennibus ludis, cujuſmodi fuerunt Panathenæa, Dionyſia, & id genus alia.

§ χειμάζοντας δ' ἐν τούτοις] Intelligantur aut ſordidæ laceræque veſtes, aut balnea in quibus frigoris injuriam propulſare ſtuduerint, cum non haberent unde focum domi accenderent. Τὸ ἐν τούτοις videtur e margine irrepſiſſe in contextum. *W.*

οἷς

ὡς ἐ βέλομαι λέγειν· καὶ τοιαύτας ἄλλας ἐναντιώσεις πρὸς τὴν τοιαύτην διοίκησιν γιγνομένας, αἱ μεγάλην αἰσχύνην πρὸς ποιοῦσι τῇ πόλει· ὧν οὐδὲν ἦν ἐπ' ἐκείνης τῆς βουλῆς. Ἀπήλλαξε γὰρ τοὺς μὲν πένητας τῶν ἀπορίων ταῖς ἐργεσίαις, καὶ τῶν ἐχόντων ὠφελείας· τοὺς δὲ νεωτέρους τῶν ἀκολασιῶν τοῖς ἐπιηδεύμασι, καὶ ταῖς αὐτῶν ἐπιμελείαις· τοὺς δὲ πολιτευομένους τῶν πλεονεξιῶν τῇ τιμωρίαις, καὶ τῷ μὴ λανθάνειν τοὺς ἀδικοῦντας· τοὺς δὲ πρεσβυτέρους τῶν ῥαθυμιῶν τῇ τιμαῖς τῇ πολιτικαῖς, καὶ τῇ πρὸς τοὺς νεωτέρων θεραπείαις. Καί τοι πῶς ἂν γένοιτο ταύτης πλείων ἀξία πολιτεία, ἢ ἅτω καλῶς ἁπάντων τῶν πραγμάτων ἐπιμεληθείσης; [1] Καὶ περὶ μὲν τῶν τότε καθεστώτων τὰ μὲν πλεῖστα διεληλύθαμεν· ὅσα δὲ παρελείπαμεν, ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι κἀκεῖνα τὸν αὐτὸν τρόπον εἶχε τούτοις, ῥᾴδιόν ἐστι καταμαθεῖν.

tare, in iis vero hibernare, in quibus nolo dicere: & multa alia hujuſmodi ſibi invicem contraria, quæ in tali rerum adminiſtratione fiunt, quæ magnum dedecus civitati imprimunt; quorum nihil iſtius Senatûs tempore erat. Is enim pauperiores inopiâ levabat beneficiis, & adjumentis a locupletioribus acceptis; juniores vero ab intemperantiâ *coercebat* ſtudiis, & ipſorum curatione: magiſtratus vero ab avaritiâ ſuppliciis, & quia non latebant ii qui injurias inferrent: ſeniores autem a deſidiâ honoribus civilibus, & cultu a junioribus præſtito. Et quidem quomodo fieri poſſit reſpublica hâc pluris digna, hâc quæ adeo pulchre res omnes curavit? Ac de rebus quidem quæ tunc temporis erant inſtitutæ, plurima quidem recenſuimus: ſi quas vero res prætermiſerimus, ex iis quæ dicta ſunt facile intelligi poteſt, quod hæ pari modo ac *prius dictæ* illæ adminiſtratæ fuerint.

[1] Καὶ περὶ μὲν δὴ in Cod. Coll. N.

Ηδη δέ τινες ἀκούσαντές μου ταῦτα ἐπεξιόντος, ἐπῄνεσάν με ὡς οἷόντε μάλιστα, καὶ τοὺς προγόνους ἐμακάρισαν, ὅτι τὸν τρόπον τοῦτον τῇ πόλιν διῴκουν· ὑ μὴν ὑμᾶς ὤοντο πειθήσεσθαι χρηστοῖς τούτοις· ἀλλ' αἱρήσεσθαι διὰ τὴν σωτηρίαν, ἐν τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι κακοπαθεῖν μᾶλλον, ἢ μετ' πολιτείας ἀκριβεστέρας ἄμφω τὸν βίον διάγειν. Εἶναι δ' ἔφασάν μοι καὶ κίνδυνον, μὴ τὰ βέλτιστα συμβουλεύων, μισόδημος εἶναι δόξω, καὶ τὴν πόλιν ζητεῖν εἰς ὀλιγαρχίαν ἐμβαλεῖν. Εγὼ δ' εἰ μὲν πραγμάτων περὶ ἀγνοουμένων καὶ καινῶν τοὺς λόγους ἐποιούμην, καὶ περὶ τούτων ἐκέλευον ὑμᾶς *ἑλέσθαι ζωγράφους ἢ συγγραφέας, δι' ὧν ὁ δῆμος καταλυθῇ τὸ πρό-

Jam vero quidam, cum audiviſſent me hæc loquentem, me laudârunt quam maxime, & majores felices prædicabant, quod hoc modo res civitatis adminiſtrârint: at non cenſebant vos inductos fore ut his utamini; ſed electuros propter conſuetudinem, in præſenti rerum ſtatu potius acerba pati, quam cum rerum adminiſtratione emendatiore vitam melius agere. Dixerunt autem mihi etiam imminere periculum, ne dum optima conſulerem, populo infenſus eſſe videar, ac moliri ut urbem in oligarchiam redigam. Ego vero ſi de rebus quidem ignotis ac novis verba facerem, & harum gratiâ juberem ut conſeſſores deligeretis, aut ſcribas, per quos popularis ſtatus prius diſſolutus eſt;

* ἑλέσθαι συνέδρους ἢ συγγραφέας] Thucydides in libro ſuæ hiſtoriæ ultimo, de ſtatûs Athenienſium popularis abrogatione verba faciens, inter alia ait, — ἐν τούτῳ δὲ τῷ καιρῷ οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον ἐλθόντες, καὶ θυς τῶν λοιπῶν εἶχοντο· καὶ πρῶτον μὲν τὸν δῆμον συλλέξαντες, εἶπον γνώμην, δέκα ἄνδρας ἑλέσθαι ξυγγραφέας αὐτοκράτορας· τούτους δὲ ξυγγράψαντας γνώμην εἰσενεγκεῖν ἐς τὸν δῆμον ἐς ἡμέραν ἐητὴν, καθ' ὅτι ἄριστα ἡ πόλις οἰκήσεται. Eos autem electos συγγραφεῖς tricenos fuiſſe Androtionem & Philochorum in Atthide teſtari narrat Harpocration. Per συγγραφεῖς intelligit Wolfius eos qui decreta a ſecreto concilio in monimenta

πρω

τερον εἰκότως ἂν ἔχον τὴν αἰτίαν ταύτῃ. Νῦν δ' οὐδὲν εἴρηκα [1] τοιοῦτον· ἀλλὰ διείλεγμαι περὶ διοικήσεως, οὐκ ἀποκεκρυμμένης, ἀλλὰ φανερᾶς· ἣν ἅπαντες ἴστε καὶ πάτριον ἡμῖν οὖσαν, καὶ πολέων ἀγαθῶν καὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς ἄλλοις Ελλησιν αἰτίαν γεγενημένην· πρὸς δὴ τούτοις, ὑπὸ τοιούτων ἀνδρῶν νομοθετηθεῖσαν καὶ καθεσταθεῖσαν, ὃς οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἂν ὁμολογήσαι δημοτικωτάτας γεγενῆσθαι τῶν πολιτῶν. Ωστε πάντων ἄν μοι συμβαίη δεινότατον, εἰ τοιαύτῃ πολιτείαν εἰσηγέμενος, νεωτέρων δόξαιμι πραγμάτων ἐπιθυμεῖν. Επειτα κἀκεῖθεν ῥᾴδιον τῇ διάνοιαν διαγνῶναι τὴν ἐμήν. Εν γὰρ τοῖς πλείοσι τῶν λόγων τῶν εἰρημένων ὑπ' ἐμοῦ, φανήσομαι ταῖς μὲν ὀλιγαρχίαις καὶ πλεονεξίαις ἐπιλυμῶν, τὰς δ' ἰσότητας καὶ τὰς

jure hanc criminationem paterer. Nunc autem nihil tale dixi; ſed de gubernatione differui, non occultâ, ſed manifeſtâ; quam ſcitis omnes & nobis patriam eſſe, & plurimorum bonorum tam civitati *noſtræ* quam aliis Græcis cauſam extitiſſe: ad hæc ab iis viris lege ſancitam & conſtitutam, quos nemo eſt quin fateatur fuiſſe e civibus maxime populares. Ita ut graviſſimum *vel iniquiſſimum* mihi quid accideret, ſi cum talis reip. ſuaſor ſim, videar res novas cupere. Deinde vel ex eo facile eſt mentem meam perſpicere. Nam in pleriſque orationibus a me dictis conſtabit me oligarchias quidem & prærogativas *injuſtas* reprehendere, æqualitates vero ac democratias

[1] τοιοῦτο apud Ald & in Cod. Coll. N.

literarum referrent & confirmarent, quo minus mutari poſſent. Heſychius exponit συνεδρεύειν per συνέρχεσθαι, εἰς βουλὴν συναγάγεσθαι· σύνεδροι, *conſeſſores*, *aſſeſſores*, *delecti aliqui*, corrigendæ reipublicæ cauſâ. Συγγραφεὺς alias eſt *hiſtoricus*, & συγγραφὴ *hiſtoria*, item *ſyngrapha*.

ἰλέσθαι σ. ἢ συγγ.] Fug. καὶ συγγραφέας. *W. in Caſt.*

δημοκρατίας ἐπαινῶν, ἀ πάσας, ἀλλὰ τὰς καλῶς καθεσηκυίας, ἀδ' ὡς ἐτύγχανον, ἀλλὰ δικαίως, καὶ νυνεχόντως. Οἶδα γὰρ, τούς τε προγόνους τοὺς ἡμετέρους ταύτῃ τῇ καταστάσει πολὺ τ' ἄλλων διενεγκόντας· * καὶ Λακεδαιμονίους διὰ τοῦτο κάλλιστα πολιτευομένους, ὅτι μάλιστα δημοκρατούμενοι τυγχάνουσιν. Ἐν γὰρ τῇ τῶν ἀρχῶν αἱρέσει, καὶ τῷ βίῳ τῷ καθ' ἡμέραν, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδεύμασιν, ἴδοιμεν ἂν παρ' αὐτοῖς τὰς ἰσότητας καὶ τὰς ὁμοιότητας μᾶλλον ἢ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἰσχυούσας· † οἷς αἱ μὲν ὀλιγαρχίαι πολεμοῦσιν, οἱ δὲ καλῶς δημοκρατούμενοι, χρώμενοι διατελοῦσι. Τῶν τοίνυν ἄλλων πόλεων ἐν ἐπιφανεστάταις καὶ μεγάλαις (ἂν ἐξετάζειν βουληθῶμεν) εὑρήσομεν τὰς δημοκρατίας μᾶλλον, ἢ τὰς ὀλιγαρχίας συμφερούσας. Ἐπεὶ καὶ

laudare, non omnes, ſed eas quæ recte conſtitutæ ſunt, *meque id feciſſe* non ut temere in eas incidi, ſed juſte ac cum ratione. Novi enim & noſtros majores ob hanc rerum conſtitutionem aliis multum præſtitiſſe; & Lacedæmonios idcirco remp. pulcherrimam habere, quod democratiâ maxime utuntur. Nam in magiſtratuum electione, & vitæ quotidianæ conſuetudine, & aliis ſtudiis, videamus apud eos æquitatem & æqualitatem magis quam apud alios valere: quibus *virtutibus* oligarchiæ quidem inimicæ ſunt, qui vero recte in democratiâ vitam agunt, *iis* perpetuo utuntur. Inter alias autem urbes, (ſi rem perpendere velimus) celeberrimis ac maximis inveniemus prodeſſe magis democratias, quam oligarchias. Nam etiam noſtræ

* καὶ Λακεδαιμονίους] Videtur hoc παρ' ἰσορίαν εἶναι. Lacedæmoniorum reſpublica binos reges habuit, viginti octo ſenatores, quinque ephoros, ſed tamen oligarchiæ fuit ſimilior quam vel monarchiæ, vel democratiæ. Vid. Ariſtot. β'. πολιτ cap. 7. Plutarchum in vitâ Lycurgi: Xenophontem item, qui de eâ re librum ſcripſit. *W.*

† οἷς αἱ μὲν ὀλ.] Lege αἷς: referatur enim ad ἰσότητας. *W. in Caſt.*

τὴν

τὴν ἡμετέραν πολιτείαν, ἣ πάντες ἐπιτιμῶσιν, ἣν δ' ἐγὼ βάλωμαι αὐτὴν, μὴ πρὸς τὴν ὑπ' ἐμοῦ ῥηθεῖσαν, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν τριάκοντα καταστᾶσαν, οὐδεὶς ὅς τις οὐκ ἂν θεοποίητον εἶναι νομίσειεν. Βούλομαι δ' (* εἰ καί τι με φήσουσιν ἔξω τοῦ ὑποθέσεως λέγειν) δηλῶσαι καὶ διελθεῖν, ὅσον αὕτη τοῦ τότε διέσηκεν· ἵνα μηδεὶς οἴηται με τὰ μὲ ἁμαρτήματα τοῦ δήμου λίαν ἀκριβῶς ἐξετάζειν, εἰ δέ τι καλὸν ἢ σεμνὸν διαπέπρακται, ταῦτα παραλιπεῖν. Ἔσται δ' ὁ λόγος οὔτε μακρὸς, οὔτ' ἀνωφελὴς τοῖς ἀκούσιν.

Ἐπειδὴ γὰρ † τὰς ναῦς τὰς περὶ τὸ Ἑλλήσποντον ἀπωλέσαμεν, καὶ ταῖς ἀτυχίαις ἐκείναις ἡ πόλις περιέπεσε· τίς οὐκ οἶδε τῶν πρεσβυτέρων, τοὺς μὲ δημοτικοὺς καλουμένους, ἑτοίμους ὄντας ὁτιοῦν πάσχειν, ὑπὲρ οὗ μὴ

reip. formam *præsentem*, quam omnes reprehendunt, si eam conferamus, non cum illâ quæ a me modo dicta est, sed cum illâ quæ triginta tyrannorum temporibus constituta est, nemo *erit* quin *eam* divinitus factam esse arbitretur. Volo autem (licet dixerint *nonnulli* me aliquid alienum a proposito dicere) exponere ac commemorare quantum hæc ab eâ quæ tunc temporis fuit diversa sit: ne quis me existimet in populi quidem delicta nimis severe inquirere, si quid vero pulchrum aut magnificum factum sit, hæc omnia prætermittere. Erit autem sermo *de hâc re* neque longus, neque audientibus inutilis.

Nam cum classem illam ad Hellespontum amisissemus, iisque calamitatibus incidisset civitas: ecquis e natu majoribus non novit, eos qui populares quidem vocabantur, paratos fuisse quidvis pati, ut ea quæ mandata erant non exeque-

* εἰ καί τι με φ.] Malim εἰ μή τινές με φ. *W. in Coast.*

† τὰς ναῦς τὰς περὶ τὸν Ἑλλήσπ.] Cum Lacedæmonii Lysandro duce Athenienses navali prælio victos subegerunt. Historiæ quæ hîc attinguntur, petendæ sunt ex iis autoribus qui supra in Panegyricâ sunt citati, Xenophonte potissimum. *W.*

ποιεῖν τὸ προσαγόμενον· καὶ δεινὸν ἡγεμένους, εἴ τις ὄψεται τὴν πόλιν, τὴν τῶν Ἑλλήνων ἄρξασαν ὑφ' ἑτέροις ὄσαν· * Ὑ τούτους μὲν σπονδους γενομένους· τοὺς δὲ τὴν ὀλιγαρχίαν ἐπιθυμήσαντας, ἑτοίμως καὶ τὰ τείχη καθαιρῶντας, καὶ τὴν δουλείαν ὑπομένοντας; Καὶ τότε μέν, ὅτε τὸ πλῆθος κύριον ἦν τῶν πραγμάτων, ἡμᾶς τοὺς τῶν ἄλλων ἀκροπόλεις φρουροῦντας· ἐπειδὴ δ' οἱ τριάκοντα παρέλαβον τὴν πολιτείαν, τοὺς πολεμίους τὴν ἡμετέραν ἔχοντας; Καὶ καὶ μὰ ἐκεῖνον τὸν χρόνον δεσπότας ἡμῶν ὄντας Λακεδαιμονίους· ἐπειδὴ δ' οἱ φυγόντες καταλθόντες πολεμεῖν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἐτόλμησαν, καὶ Κόνων ναυμαχῶν ἐνίκησεν, πρέσβεις ἐλθόντας παρ' αὐτῶν, καὶ διδόντας τῇ πόλει τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης; Καὶ μὰ δὴ, καὶ τάδε τις ἂν μνημονεύει τῶν ἡλικιωτῶν τῶν ἐμῶν· τὴν μὲν δημοκρατίαν, οὕτω κοσμήσασαν τὴν πόλιν καὶ τοῖς ἱεροῖς καὶ τοῖς θυσίαις,

rentur: atque indignum judicâſſe, ut aliquis eam videret urbem quæ Græcis imperâſſet, ſub aliorum imperio redactam: & hos quidem a fœdere excluſos eſſe; iſtos vero qui oligarchiæ favebant, prompte & mœnia diruiſſe, & ſervitutem ſuſtinuiſſe? Et tunc quidem, quum populus rebus præfuit, nos aliorum arces præſidiis impoſitis cuſtodiviſſe: poſtquam vero triginta *tyranni* rerum adminiſtrationem ſuſcepiſſent, hoſtes noſtram occupâſſe? Et tum quidem Lacedæmonios noſtri factos eſſe dominos: poſtquam vero exules reverſi pro libertate pugnare auſi fuerant, & Conon prælio navali vicerat; legatos ab iis veniſſe, & urbi noſtræ maris imperium dediſſe? Jam vero quis meorum æqualium hæc non meminit: hanc *ſcilicet* democratiam adeo urbem exornâſſe & templis & ſacrificiis, ut etiam nunc

* καὶ τούτους μὲν ἐκσπόνδους γεν.] Intelligo pacem factam primum inter Lacedæmonios & triginta, deinde inter quadringentos tyrannos, quibus Diomedon, Thraſybulus, & Thraſyllus ſe oppoſuerunt. *W.*

ὡς

ὡς ἔτι καὶ νῦν τὰς ἀφικνουμένας νομίζειν αὐτῶν ἀξίαν εἶναι μὴ μόνον τῶν Ἑλλήνων ἄρχειν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων· * τὰς δὲ τριάκοντα † τοὺς μὲν ἀμελήσαντας, ‡ τὰς δὲ συλήσαντας, § τὰς δὲ νεωσοίκους δὴ καθαιρέσει τριῶν ταλάντων ἀποδιδομένας· εἰς ἃς ἡ πόλις ἀνήλωσεν οὐκ ἐλάττω χιλίων ταλάντων; Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὴν ὠμότητα δικαίως ἄν τις ἐπαινέσειε τὴν ἐκείνων μᾶλλον, ἢ τὴν τοῦ δημοκρατίας. Οἱ μὲν γὰρ ψηφίσματι ὠφελοῦντες τὴν πόλιν, πεντακοσίους μὲν καὶ χιλίους τῶν πολιτῶν ἀκρίτους ἀπέκτειναν· εἰς ἃ τὸν Πειραιᾶ φεύγειν πλείονας ἢ πεντακισχιλίους ἠνάγκασαν. ‖ Οἱ δὲ κρατήσαντες, καὶ μεθ' ὅπλων [1] καλιόντες,

qui adveniunt eam existiment dignam esse quæ imperet non solum Græcis, sed etiam aliis omnibus: triginta vero horum quidem nullam habuisse curam, illos vero spoliâsse, ac navalia destruenda tribus talentis vendidisse; in quæ urbs non minus quam mille talenta absumpserat? At neque eorum quidem clementiam quis merito laudârit magis quam democratiæ. Illi enim urbis potentes facti ex senatusconsulto, mille quidem ac quingentos civium indictâ causâ interemerunt: in Piræeum vero plures quam quinque millia fugere coegerunt. Hi autem *populares sc.* victoriam consecuti, & cum armis reversi, cum præci-

[1] μιλιόνλες apud Ald. & in Cod. Coll. N.

* τὰς δὲ τριάκοντα] De tyrannorum triginta, quos Athenis constituerant Lacedæmonii, crudelitate vid. Diod. Sic. lib. 14. fol. 235, &c.

† τοὺς μὲν ἀμελήσαντας] Scilicet τῶν θυσιῶν καὶ ἱερῶν. *W. in Cast.*

‡ τὰς δὲ συλήσαντας] Videtur deesse vel πολίτας vel (quod magis probo) θεὰς, nam τὰς nec ad ἱερὰ nec ad θυσίας referri potest. *W. in Cast.*

§ τὰς δὲ νεωσοίκους] *Vendiderunt navalia tribus talentis demolienda:* ut scilicet emptoribus liceret ligna & lapides, reliquamque materiem in suos usus convertere. *W.*

‖ Οἱ δὲ κρατήσαντες] De reditu exulum, quos urbe fugârant triginta tyranni, vid. Diod. Sic. lib. 14. fol. 261.

* αὐτὰς

* αὐτὰς τὰς αἰτιωτάτας τ̃ κακῶν ἀνελόντες, ὕτω τὰ πρὸς ἀλλήλους καλῶς κ̀ νομίμως διώκησαν, ὥσε μηδὲν ἔλατ̀ον ἔχειν τὰς ἐκβαλόντας τ̃ καθελθόντων. Ο ἶ πάντων κάλλισον τεκμήριον, κ̀ μέγισον τ̃ ὑπεικείας ξ̃ δήμου. Δανεισαμένων γὰ τ̃ ἐν ἄσει μεινάντων ἑκατὸν τάλαντα παρὰ Λακεδαιμονίων, εἰς τὴν πολιορκίαν τ̃ τ̃ Πειραιᾶ [1] καθαχόντων· ἐκκλησίας γενομένης περὶ ἀποδόσεως τ̃ χρημάτων, κ̀ λεγόντων πολλῶν, ὡς δίκαιόν ἐσι διαλύειν τὰ πρὸς τὰς Λακεδαιμονίους, μὴ τὰς πολιορκουμένους, ἀλλὰ τὰς δανεισαμένους· ἔδοξε τῷ δήμῳ κοινῇ ποιήσασθ̀ τὴν ἀπόδοσιν. Καὶ γάρ τοι διὰ ταύτ̀ν τὴν γνώμ̀ν εἰς τοιαύτην ἡμᾶς ὁμόνοιαν καθέσησαν, κ̀ τοσοῦτον ἐπιδοῦναι τ̀ν πόλιν ἐποίησαν· † ὥσε Λακεδαιμονίους, τὰς ὑπὸ τ̃ ὀλιγαρχίας

puos malorum autores e medio ſuſtuliſſent, adeo pulchre ac juſte controverſias ſuas compoſuerunt, ut ii qui ipſos ejecerant, nihil minus *juris ac poſſeſſionum* haberent quam qui *ab exilio* reduces eſſent. Hoc vero omnium pulcherrimum & maximum teſtimonium *videtur* æquitatis populi. Cum enim ii qui in urbe remanſerant a Lacedæmoniis centum talenta mutuati eſſent, ad obſidendos eos qui Piræeum occuparânt: concione indictâ de pecuniâ reddendâ, multiſque dicentibus æquum eſſe ut quæ debita erant Lacedæmoniis ſolverent non illi qui obſidionem paſſi erant, ſed qui mutuo ea acceperant: viſum eſt populo ut ab *omnibus* communiter fieret ſolutio. Enimvero per animos hujuſmodi nos in tantam concordiam redegerunt, feceruntque ut urbs adeo excelleret *vel augeretur*; ut Lacedæmonii illi ipſi, qui in oligarchiâ ſingulis fere

[1] καθεχόντων apud Ald.

* αὐτὰς] Malim αὐτῶν, ſcilicet τῶν τριάκοντα. *W.*

† ὥσε Λακεδαιμονίους] Poſt cladem Leuctricam Thebanis Peloponne-

ὀλίγα

ὀλίγω δεῖν καθ' ἑκάστω ἡμέραν ἡμῖν προστάττοντας, ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν δημοκρατίας, ἱκετεύσοντας καὶ δεησομένους, μὴ περιϊδεῖν σφᾶς αὐτοὺς ἀναστάτους ὑπὸ Θηβαίων γιγνομένους. Τὸ δ' ἂν κεφάλαιον τῶν ἑκατέρων διανοίας, τοιοῦτον ἦν. Οἱ μὲν γὰρ ἠξίουν, τοὺς μὲν πολιτῶν ἄρχειν, τοῖς δὲ πολεμίοις δουλεύειν· οἱ δὲ τοὺς μὲν ἄλλων ἄρχειν, τοῖς δὲ πολίταις ἴσον ἔχειν. Ταῦτα δὲ διῆλθον δυοῖν ἕνεκεν· πρῶτον μὲν ἐμαυτὸν ἐπιδεῖξαι βουλόμενον, οὐκ ὀλιγαρχιῶν, οὐδὲ πλεονεξιῶν, ἀλλὰ δικαίας καὶ κοσμίας ἐπιθυμοῦντα πολιτείας. Ἔπειτα, τὰς δημοκρατίας τάς τε κακῶς καθεστηκυίας, ἐλαττόνων συμφορῶν αἰτίας γινομένας· τάς τε καλῶς πολιτευομένας, προεχούσας [1] τῷ δικαιοτέρας εἶναι καὶ κοινοτέρας, καὶ τοῖς χρωμένοις ἡδίους.

diebus nobis imperabant, in democratiâ venirent ſupplicaturi & oraturi, ne pateremur eos a Thebanis funditus everti. Hæc autem amborum propoſiti ſumma fuit. Nam alteri quidem volebant civibus quidem imperare, hoſtibus vero ſervire: alteri vero aliis quidem imperare, cum civibus vero pari & æquo jure vivere. Hæc autem recenſui duabus de cauſis: primum quidem ut me oſtenderem non oligarchias neque prærogativas injuſtas, ſed juſtam ac modeſtam rempublicam deſiderare. Deinde ut *oſtenderem* democratias etiam eas quæ male conſtitutæ ſunt, calamitatum minorum vel *pauciorum* autores eſſe: eaſque quæ bene adminiſtrantur, hoc ipſo excellere, quod æquiores ſint, & magis communes *ſeu humaniores*, & *civibus* qui utuntur jucundiores.

[1] τῷ δικ. εἶναι καὶ τοῖς χρ. ἡδ. apud Ald. & in Cod. Coll. N.

ſum, Epaminonda & Pelopida ducibus, invadentibus, Lacedæmonii Athenienſium licet inimiciſſimorum opem rogare ſunt coacti. Vid. Diod. Sic. lib. 15. fol. 375.

Τάχ' ἂν ἄν τινες θαυμάσειαν, τί βελόμενος, ἀντὶ τῆς πολιτείας, ἣν οὕτω πολλὰ καὶ καλὰ διαπεπραγμένης, ἑτέραν ὑμᾶς πείθω μεταλαβεῖν· καὶ τίνος ἕνεκα νῦν μὲν οὕτω καλῶς ἐγκεκωμίακα τὴν δημοκρατίαν, ὅτ' ἂν ἧ τύχω, *πάλιν μεταβαλὼν ἐπιτιμῶ καὶ καταγορῶ τῶν καθεστηκότων; Ἐγὼ γὰρ τῶν ἰδιωτῶν τοὺς ὀλίγα μὲν καλορθώσας, πολλὰ δ' ἐξαμαρτάνοντας, μέμφομαι, καὶ νομίζω φαυλοτέρους εἶναι τοῦ δέοντος· καὶ πρός τε τούτοις τοὺς γεγονότας ἐκ καλῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν, καὶ μικρῷ μὲν ὄντας ἐπιεικεστέρους τῶν ὑπερβαλλόντων τὴν πονηρίαν, πολὺ δὲ χείρους τῶν πατρῴων, λοιδορῶ· καὶ συμβαλλόμενος ἂν αὐτοῖς παύσασθαι τινὰς ἔστι. Τὴν αὐτὴν οὖν γνώμην ἔχων καὶ περὶ τῶν κοινῶν, ἡγοῦμαι δεῖν ἡμᾶς μὴ μεγαλοφρονεῖν, μὴ δ' ἀγαπᾶν, εἰ †κακοδαιμονησάντων καὶ μανέντων ἀνθρώπων, νομιμώτεροι γεγό-

FORTASSIS autem aliqui mirabuntur, quonam consilio, pro republicâ, quæ adeo multa & pulchra effecerit, aliam vobis suadeam ut assumatis: & cujusnam rei gratiâ nunc quidem ita pulchre democratiam laudaverim, quum autem contigerit, ipse rursus mutatus præsentem rerum statum increpem & reprehendam? Ego vero inter privatos etiam eos qui pauca quidem recte agunt, in multis vero delinquunt, accuso, & deteriores existimo esse quam deceat: adhæc etiam eos qui honestis bonisque nati sunt viris, & tamen paulo quidem probiores sunt iis qui nequitiâ excellunt, sunt autem multo deteriores majoribus, vitupero; eosque hortarer ut tales se præbere desisterent. Eadem igitur cum mihi sit etiam de republicâ sententia, censeo nosmet decere non superbire, neque contentos esse, si hominibus malis actis furiis & insani-

* πάλιν μεταβαλὼν] Scilicet ἐμαυτόν. Aut ellipsis est accusativi, aut enallage activi pro passivo μεταβεβλημένος. *W.*

† κακοδαιμονησάντων] Triginta tyranni intelligantur. *W.*

μανέν-

ναμθ· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἀγανακτεῖν, καὶ βαρέως φέρειν, εἰ χείρους τῶν προγόνων τυγχάνομθ ὄντες. Πρὸς γὰρ τιμὴν ἐκείνων ἀρετὴν, ἀλλ' ὑπὲρ τὴν τῶν τριάκοντα πονηρίαν, ἀμιλλητέον ἡμῖν ἐστιν· ἄλλως τε προσῆκον ἡμῖν βελτίοσις ἁπάντων ἀνθρώπων εἶναι. Καὶ τοῦτον εἴρηκα τὸν λόγον, οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλὰ πολλάκις ἤδη, καὶ πρὸς πολλούς. Ἐπίσαμαι γὰρ * ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις τόποις, φύσεις ἐγγινομένας καρπῶν καὶ δένδρων, καὶ ζώων ἰδέας ἐν ἑκάσοις, καὶ πολὺ τῶν ἄλλων διαφερούσας· τὴν δ' ἡμετέραν χώραν ἄνδρας μὲν τρέφειν καὶ φέρειν δυναμένην, οὐ μόνον πρὸς τὰς τέχνας καὶ τὰς πράξεις ἀφυεστάτους, ἀλλὰ καὶ πρὸς [1] ἀνδρείαν καὶ πρὸς ἀρετὴν διαφέρονσας. Τεκμαίρεσθαι δὲ δίκαιόν ἐστι τοῖς τε παλαιοῖς ἀγῶσιν, οὓς ἐποιήσαντο πρὸς Ἀμαζόνας, καὶ Θρᾷκας, καὶ Πελοποννησίους ἅπαντας· καὶ τοῖς κινδύνοις

entibus, legum reverentiores ſimus: ſed multo magis indignari, & ægre ferre, ſi majoribus deteriores ſimus. Cum eorum enim virtute, non cum triginta *tyrannorum* improbitate nobis certandum eſt; præſertim cum nos deceat optimos omnium hominum eſſe. Et quidem hujuſmodi ſermonem habui non nunc primum, ſed ſæpius jam, & apud multos. Scio enim in aliis quidem locis, naturas fructuum & arborum *peculiares* innaſci, & in ſingulis animalium genera, quæ aliis longe præſtent: noſtram autem regionem viros nutrire & ferre poſſe, non ſolum ad artes *tractandas*, & res *gerendas* ingenioſiſſimos, ſed & fortitudine & virtute præſtantes. *Id* vero conjiciendum eſt & ex vetuſtis præliis quæ cum Amazonibus commiſerunt, & Thracibus, & omnibus Peloponnenſibus,

[1] ἀνδρείαν in aliis Cod.

* ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις τόποις &c. ἐν ἑκάσοις] Durior eſt conſtructio, nec mendi ſuſpicione vacat. *W.*

τοῖς

τοῖς περὶ τὰ Περσικὰ γυμνικοῖς· ἐν οἷς καὶ μόνοι, καὶ μετὰ Πελοποννησίων, καὶ πεζομαχήσαντες, καὶ ναυμαχήσαντες, νικήσαντες τὰς Βαρβάρους, ἀριστείων ἠξιώθησαν. Ων οὐδεὶς ἂν ἔπραξαν, εἰ μὴ πολὺ τὴν φύσιν διήνεγκαν. Καὶ μηδεὶς οἰέσθω τοῦ λόγου ταύτου προσήκειν ἡμῖν, τοῖς νῦν πολιτευομένοις, ἀλλὰ πολὺ τἐναντίον. Εἰσὶ γὰρ οἱ τοιοῦτοι τῶν λόγων ἔπαινοι μὲν * τῶν ἀξίων σφᾶς αὐτοὺς τῶν προγόνων ἀρετῆς παρεχόντων· καταγορία δὲ τῶν τὰς ὑγιείας τῶν αὐτῶν ῥαθυμίαις καὶ κακίαις καταισχυνόντων· ὅπερ ἡμεῖς ποιοῦμεν. (Εἰρήσε) γὰρ τἀληθές) Τοιαύτης φύσεως ὑπαρχούσης, οὐ διεφυλάξαμεν αὐτοὺς, ἀλλ' ἐμπεπτώκαμεν † εἰς ἄγνοιαν καὶ ταραχὴν, καὶ πονηρῶν πραγμάτων ἐπιθυμίαν. Αλλὰ γὰρ, ἢν ἐπακολουθῶν τοῖς [1] ἐνοῦσιν, ἐπὶ-

& e periculis in bello Perſico quæ contigerunt; in quibus & ſoli, & una cum Peloponnenſibus, tam pedeſtribus quam navalibus copiis in prælio uſi, Barbaris devictis, optima præmia meruerunt. Quorum nihil feciſſent, niſi naturâ longe aliis præſtitiſſent. Nemo autem exiſtimet laudationem hanc ad nos pertinere, qui nunc civitatem adminiſtramus, ſed longe aliter *rem ſe habere*. Sunt enim hujuſmodi ſermones encomia quidem eorum qui ſeipſos præbent majorum virtute dignos: criminatio autem eorum qui ſuâ ſocordiâ ac flagitiis nobilitatem ſui generis dedecorant: id quod nos facimus. (Dicetur enim verum) Cum *enim* talis *nobis* ineſſet natura, eam non ſervavimus, ſed incidimus in inſcitiam & tumultus, & malarum rerum lubidinem. Verum ſi ea quæ *huic loco* inſunt

[1] αἰνοῦσιν in aliis omnibus Cod. Cenſuit autem Wolfius legendum eſſe ἐνοῦσιν. Sunt autem, inquit, τὰ ἐνόντα ea quæ in re ſunt. Demoſthenes περὶ στεφάνου, οἷς ἐκ τῶν ἐνόντων, ὡς ἂν δύνωμαι &c. id eſt, quantum rei natura patitur.

* τῶν ἀξίων] τῶν ἀξίως. *W. in Caſt.*

† εἰς ἄγνοιαν] Id eſt ἀκρισίαν τοῦτε πρέποντος καὶ τοῦ συμφέροντος. Ne-

μήσω

μήσω καὶ καλῆγορήσω * τῶν ἐνεςώτων πραγμάτων, δέδοικα μὴ πόῤῥω λίαν τ ὑποθέσεως [1] ἀποπλανηθῶ· Περὶ μὲν ἂν τούτων ἓ πρότερον εἰρήκαμεν· καὶ πάλιν ἐρῶμεν, ἢν μὴ πείσωμεν ὑμᾶς παύσασθαι τοιαῦτα ἐξαμαρτάνοντας. Περὶ δ' ὧν ἐξ ἀρχῆς τὸν λόγον καλεσησάμεν, βραχέα διαλεχθεὶς, ὑποχωρήσομαι τοῖς βουλομένοις ἔτι συμβουλεύειν περὶ τούτων.

Ημεῖς γὰρ, ἢν μὲν ὕτως οἰκῶμεν τὴν πόλιν, ὥσπερ νυνὶ οἰκοῦμεν, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ἂν βουλευσόμεθα, καὶ πολεμήσομεν, † καὶ βιωσόμεθα, καὶ σχεδὸν ἅπαντα κακὰ πείσόμεθα, καὶ ποιήξομεν, ἅπερ ἐν τῷ παρόντι καὶ τοῖς παρελθοῦσι χρόνοις. Ην δὲ μεταβάλωμεν τὴν πολιτείαν, [2] δηλο-

dicenda perſequens, reprehendero ac culpavero res eas quæ jam geruntur, vereor ne nimis longe ab inſtituto aberrem. Ac de illis quidem rebus & prius diximus, & iterum dicemus, niſi vobis perſuaſerimus a talibus perpetrandis deſiſtere. De his vero, circa quæ ab initio orationem inſtitui, breviter cum fuero loquutus, iis cedam qui velint amplius de his rebus conſilium dare.

Nos enim, ſi quidem ita rempublicam geramus, ut nunc gerimus, non fieri poteſt quin conſultemus, & belligeremus, & vivamus, & fere omnia mala tum ipſi patiamur, tum aliis inferamus, quæ in præſenti & in præteritis temporibus *acciderunt*. Sin rempublicam mutaverimus, certe eâdem

[1] ἀποπλανῶ apud Ald. & in Cod. Coll. N. [2] δηλονότι τὸ καλὰ τὼν in Cod. Coll. N.

que quid deceat, neque quid expediat, vere judicamus. Legi etiam poſſit ἄνοιαν, quâ voce utitur in oratione de Pace. *W.*

* τῶν ἐνεςώτων πραγμάτων] *Res præſentes:* non quidem incommode etiam hoc legi poteſt, ſed rectius videtur καθεςώτων, *hunc rerum ſtatum.* W.

† καὶ βιωσόμεθα] Annon potius legendum βιασόμεθα ſc. *injurias alii aliis* inferamus?

νότι

νότι κ᾽ τ᾽ αὐτὸν λόγον, οἷάπερ ἦν τοῖς προγόνοις τὰ πράγματα, τοιαῦτα ἔσαι κ᾽ περὶ ἡμᾶς. Ανάγκη γὰρ ἐκ τῶν αὐτῶν πολιτευμάτων, κ᾽ τὰς πράξεις ὁμοίας ἀεὶ καὶ παραπλησίας ἀποβαίνειν. Δεῖ δὲ τὰς μεγίστας αὐτῶν παραλλήλας τιθέντας, βουλεύσασθαι ποτέρας ἡμῖν αἱρετέον ἐστί. Καὶ πρῶτον σκεψώμεθα τὰς Ελλήνας κ᾽ τὰς Βαρβάρους, πῶς πρὸς ἐκείνην τὴν πολιτείαν διέκειντο, κ᾽ πῶς νῦν ἔχουσι πρὸς ἡμᾶς. Οὐ γὰρ ἐλάχιστον μέρος τὰ νῦν ταῦτα συμβάλλεται πρὸς εὐδαιμονίαν, ὅτ᾽ ἂν ἔχῃ κ᾽ τρόπον ἡμῖν. Οἱ μὲν τότε Ελληνες, ὥστε ὀλίγου τις καθ᾽ ἑκάστην τ᾽ χρόνον πολιτευομένοις, ὥσε τὰς πλείστας αὐτῶν ἑκόντας ἐγχειρίσαι τῇ πόλει σφᾶς αὐτούς· οἱ δὲ Βάρβαροι τοσοῦτον ἀπεῖχον δ᾽ πολυπραγμονεῖν περὶ τῶν Ελληνικῶν πραγμάτων, ὡς᾽ ὅτε μακροῖς πλοίοις [1] ἔπλευσα Φασήλιδος ἔπλεον, ὅτε στρατοπέδοις ἐντὸς Αλυος ποταμὸ

ration, quales majoribus noſtris res fuerunt, tales etiam nobis aderunt. Neceſſe eſt enim ut ex eâdem adminiſtrandi ratione actiones ſemper æquales & conſimiles fiant. Oportet autem earum rerum maximis juxta ſe invicem poſitis, deliberare utræ nobis ſint eligendæ. Ac primum intueamur Græcos & Barbaros, quomodo erga illum reipublicæ ſtatum fuerint affecti, & quibus animis nunc erga nos ſint. Non enim minimam partem ad felicitatem conferunt hæ gentes, quando bene erga noſmet ſint affectæ. Græci igitur ita fidebant iis qui tunc temporis rempublicam gerebant, ut eorum plurimi ſponte ſeipſos civitati traderent: Barbari vero tantum aberant ut Græcarum rerum ſatagerent; ut neque longis navibus proxime Phaſelidem navigarent, nec cum exercitibus intra Halyn amnem deſcenderent, ſed in ſummâ tran-

[1] ἔγνσα in aliis Cod.

καὶ-

κατέβαινον, ἀλλὰ πολλῷ ἡσυχίαν ἦγον. Νῦν δ' εἰς τοῦτο τὰ πράγματα καθέστηκεν, ὥσθ' οἱ μὲν μισοῦσι τὴν πόλιν, οἱ δὲ καταφρονοῦσιν ἡμῶν. Καὶ περὶ μὲν τοῦ μίσους τῶν Ελλήνων, αὐτῶν ἀκηκόατε τῶν στρατηγῶν· ὡς δὲ Βασιλεὺς ἔχει τὰ πρὸς ἡμᾶς, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν, ὧν ἔπεμπεν, ἐδήλωσεν. Ετι δὲ πρὸς τούτοις, ὑπὸ μὲν ἐκείνης τῆς ἀταξίας ἅπαντες ἐπαιδεύθησαν οἱ πολῖται πρὸς ἀρετήν, ὥστε σφᾶς μὲν αὐτοὺς μὴ κινεῖν· τοὺς δ' εἰς τὴν χώραν εἰσβάλλοντας ἅπαντας * μαχόμενοι νικᾶν. Ημεῖς δὲ τἀναντίον· ἀλλήλοις μὲν γὰρ κακὰ παρέχειν οὐδὲ μίαν ἡμέραν ἀπολείπομεν· τὰ δὲ περὶ τὸν πόλεμον οὕτω καταμελήσαμεν, ὡς οὐδ' εἰς ἐξετάσεις ἰέναι τολμῶμεν, ἢν μὴ λαμβάνωμεν ἀργύριον. Τὸ δὲ μέγιστον· τότε μὲν οὐδεὶς ἦν τῶν πολιτῶν ἐνδεὴς τῶν ἀναγκαίων, οὐδὲ προσαιτῶν τοὺς ἐντυγχάνοντας τῷ

quillitate ſe continerent. Nunc vero eo res redactæ ſunt, ut illi quidem urbem oderint, hi vero nos contemnant. Ac de Græcorum quidem odio, ab ipſis ducibus audiviſtis: quali autem animo Rex erga nos ſit, epiſtolis quas miſit declaravit. Adhæc, ſub illâ quidem rectâ rerum adminiſtratione ita ad virtutem inſtituebantur cives, ut ſe invicem nunquam perturbarent: qui vero in regionem impetum feciſſent, eos omnes pugnando vincerent. Nos autem *omnia illis agimus* contraria; nobis invicem enim mala afferre ne unum quidem diem intermittimus: res vero quæ ad militiam ſpectant adeo negleximus, ut ne quidem ad militum recenſiones ire audeamus, niſi pecuniam accipiamus. Illud autem maximum eſt; *quod* tunc temporis nemo quidem e civibus rerum ad vitam neceſſariarum eſſet indigus, neque ab obviis quibuſcunque mendicando

* μαχόμενοι νικᾶν] Obſervetur ἀλλείψεως. E regulâ enim dicendum erat, ὥστε μαχομένους νικᾶν τοὺς εἰσβάλλοντας. Sed tum fuiſſet ambiguum, utrum τὸ μαχομένους ad Athenienſes pertineret, an vero ad hoſtes. *W.*

πόλιν καθήκωσε· νυῦ ὴ πλείους εἰσὶν οἱ απανιζόμθοι τ ἐχόντων· οἷς ἄξιόν ἐσι πολλὴ συγγνώμην ἔχειν, εἰ μηδὲν τῶν κοινῶν φροντίζουσιν, ἀλλὰ τῦτο σκοπῦσιν, ὁπόθεν ἀεὶ τὴ παροῦσαν ἡμέραν διωήσονῆ διαγαγεῖν.

Ηγούμθ ᾧ μὲ οὖν ἐγὼ, ἢν μιμησώμεθα τὺς προγόνους, ἢ τῶν κακῶν ἡμᾶς τούτων ἀπαλλαγήσεσθ· ἢ σωτῆρας οὐ μόνον τῆς πόλεως, ἀλλὰ ἢ τῶν Ελλήνων ἁπάντων ἡμήσεσθ· τὴτε προσοδον ἐποιησάμην, ἢ τὺς λόγους εἴρηκα τούτους. Υμεῖς ὴ ταῦτα πάντα λογισάμθοι, χειροτονεῖτε ὅ,τι ἂν ὑμῖν δοκῆ μάλισα συμφέρειν τῆ πόλει.

urbem dedecoraret: nunc autem plures indigi ſint, quam qui *rem* habeant: quibus æquiſſimum eſt ut veniam donemus, ſi nullam rerum civitatis curam habeant, ſed in hoc attenti ſpectent, unde præſentem diem poſſint agere.

Ego itaque cum exiſtimarem, ſi majores noſtros imitaremur, nos etiam ab hiſce malis fore liberatos: & ſervatores non tantum urbis, ſed etiam omnium Græcorum futuros: & in hanc concionem acceſſi *vel hanc concionem indixi*, & hanc orationem habui. Vos autem, his omnibus conſideratis, decernitote quodcunque vobis viſum fuerit civitati maxime profuturum.

# ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ.

*Πεμφθεὶς ὁ Χάρης καὶ ἀδελώσασθαι τὴν Ἀμφίπολιν † αὐτονομεμένην καὶ ἐκεῖνον τὸν χρόνον, καθ' ἑαυτὸν ἡγουμένην, ὡς τῶν Λακεδαιμονίων μὲν κακῶς Δακεμένων μετὰ τὰ Λευκτρικὰ, τῶν Ἀθηναίων δ' ‡ ἀσθενῶν ὄντων· ὅτῳ νομίζων ῥᾳδίως αὐτὴν ὅτε δή ποτε λαβεῖν, καὶ μᾶλλον βουλόμενος τὴν ἀρχαίαν δύναμιν περιποιῆσαι τοῖς Ἀθηναίοις· ἐπεχείρησε Χίοις καὶ Ῥοδίοις καὶ τοῖς λοιποῖς συμμάχοις. Εἶτα ἐκεῖνοι ἀντέσησαν, καὶ ἡττήθη ὁ Χάρης ὥστως, ὥστε λοιπὸν αὐτὸν ἀπορεῖν τί δεῖ ποι-

# ARGUMENTUM ORATIONIS DE PACE.

Missus Chares ad subigendam Amphipolim, quæ tum temporis sui juris erat & libera (quia nimirum Lacedæmonii quidem post pugnam Leuctricam rebus adversis affligebantur, Athenienses vero debiles erant) quum existimaret illam quovis tempore se facile capturum, malletque veterem potentiam Athenensibus restituere: Chios & Rhodios cæterosque socios *bello* est adortus. Deinde illi restiterunt, & ita victus est Chares, ut tandem ipse nesciret quidnam faciendum esset. Nam si ab illis

* Πεμφθεὶς ὁ Χάρης] Vid. Diod. Sic. lib. 16. fol. 412.

† αὐτονομεμένην] Hanc orationem scriptam esse ante Philippicam ex eo apparet, quod Amphipolim tum Philippus tenebat, quæ hîc scribitur adhuc sui juris & libera fuisse. *W.*

‡ ἀσθενῶν ὄντων] Justinus libro sexto scribit, Athenensium virtutem morte Epaminondæ enervatam fuisse, conversis populi animis ad ludos & spectacula, cum nullum potentem adversarium haberet. *W.*

ῆσαι. Καὶ ὃ, εἰ ἀνεχώρησεν ἐξ αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Ἀμφίπολιν, * αὐτοὶ ἂν ἀμυνόμενοι ἤρχοντο εἰς τὴν Ἀττικήν. Ταῦτα δὴ οἱ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες, ἤτησαν σπονδὰς, καὶ εὐθὺς οἱ Χῖοι καὶ Ῥόδιοι σὺν ἄλλοις συνέθεντο· καὶ οὗτός ἐστιν † ὁ Συμμαχικὸς πόλεμος. Νῦν οὖν πρόκειται ἐκκλησία περὶ ἧς καθέζετο τὴν πόλεμον· ‡ καὶ ἀνίσταται ὁ Ἰσοκράτης, συμβουλεύων, ὡς δεῖ μὴ πολυπραγμονεῖν, ἀλλ' ἡσυχάζειν. Καὶ μερίζει τὸν λόγον εἰς δύο· ἓν μὲν, τὸ καὶ σοὶ Χίοις καὶ σοὶ ἄλλοις ἐᾶσαι αὐτονόμους· ἓν δὲ, τὸ ἐᾶσαι τὴν ἡγεμονίαν τὴν θάλατταν. Κατὰ τοῦτο δὴ τὸ μέρος λέγει Ἀριστείδης ‖ ἐπαφεῖναι τὰ ἀντιῤῥητικὸν τῇ εἰρήνης. Καὶ ἡ

discederet, & ad Amphipolim iret, ipsi ad ulciscendas injurias Atticam invasuri erant. Hæc cum audivissent Athenienses, pacem *vel inducias* petierunt, statimque Chii & Rhodii una cum cæteris *sociis pacem* dederunt: & hoc bellum est quod Sociale dicitur. Nunc igitur indicta est concio de bello componendo: surgitque Isocrates, eo consilio ut suadeat, *vel suadens*, quod oporteat non negotia aliena *ac nimis multa* capessere, sed quiescere. Orationem autem in duas partes dividit: in unam quidem *quæ suadet* ut Chii & cæteri permittantur suis legibus uti *vel sui juris esse:* in alteram vero *quæ suadet* ut maris principatum dimittant. Contra *posteriorem* vero hanc partem Aristides fertur *orationem* edidisse, quæ contradicit *huic* de pace *conscriptæ*.

‖ τούτους τοὺς Χίους apud Ald.

* αὐτοὶ ἂν ἀμυνόμενοι] Non scilicet tam suis copiis & viribus freti, quam classe Persicâ. Nam quia Pharnabazum, qui a Rege defecerat, Chares adjuverat; Artaxerxes Athenienses iratus, trecentas insularibus naves auxilio missurus erat. *W.*

† ὁ Συμμ. πόλεμος] Ὁ τοῖς Ἀθηναίοις πρὸς τοὺς συμμάχους γενόμενος. Hinc fit ut oratio hæc inscribatur trifariam: λόγος περὶ εἰρήνης, λόγος εἰρηνικὸς, λόγος συμμαχικός. Quæ postrema appellatio nescio quo casu aut errore translata est ad *Nicoclem*, qui inscribendus est Νικοκλῆς ἢ συμβουλευτικός. *W.*

‡ καὶ ἀνίσταται ὁ Ἰσοκράτης] Videtur παρ' ἱστορίαν εἶναι. Scripsit enim orationes Isocrates, & aliis nonnullas dedit recitandas, cum ipse propter verecundiam & vocis imbecillitatem publice verba facere non posset. In *Antidosi* tamen se & scripsisse & habuisse orationes affirmat: & *Panegyricum* Olympiæ pronunciatum ab eo tradit Philostratus, τὸν περὶ τῆς ἀντιδόσεως Plutarchus. *W.*

‖ ἐπαφιῆναι] Mendosus locus est, nec satis placet ἐπαφεῖναι ἀντὶ τοῦ μέρ-

μὴ ὑπόθεσις αὕτη. Κεφάλαιον δὲ τοῦ λόγου, τὸ συμφέρον. Ἡ δὲ στάσις, πραγματική· συμβουλὴ γὰρ περὶ τῆς εἰρήνης. Εἰὰν δέ ποτε ἀναγκαθῇς κοινὸν προοίμιον εἰπεῖν, τὴν καταστκευὴν αὐτῷ ἰδίαν πρόσαγε· ὡς ἐν τῷδε τῷ περὶ εἰρήνης Ἰσοκράτους ἡ καταστκευὴ [1] ἰδία προσετέθη, ὅπου φησὶ, περὶ μεγάλων ἤκομεν· περὶ γὰρ πολέμου καὶ εἰρήνης. Κάλλιστον δὲ ἐν τούτοις καὶ * τὸ τῆς μεθόδου, εἰ μεθοδεύοιμεν αὐτὰ, ὑπισημαινόμενοι, εἰ καὶ πᾶσιν εἰωθὼς ὁ λόγος εἴη.

Et hæc ſumma *vel propoſitum orationis* eſt. Præcipuum vero orationis *argumentum*, Utile eſt *vel ab Utili ducitur*. Status autem *vel forma orationis*, eſt realis *vel deliberativa*; *eſt* enim de Pace conſilium *ſive deliberatio*. Quod ſi quando coactus fueris communi exordio uti, tractationem ipſi peculiarem adhibeto: ut in hâc de Pace oratione Iſocratis tractatio peculiaris appoſita eſt, quum dicit *De magnis rebus convenimus*; *de Bello enim & Pace*. Optimum vero in his eſt methodi *ſeu tractandi* ratio, ſi ipſa *quæ tractamus* diſponamus, dum addimus illud *Tametſi ab omnibus hujuſmodi oratio uſurpari ſoleat*, vel *tametſi omnes hoc modo exordiri ſoleant*.

[1] ἰδία apud Ald.

ἐκδεδωκέναι. Sententia certe eſt, utcunque verba ſe habeant, Ariſtidem Rhetorem aliquem (haud ſcio an eum qui Adrianenſis Myſius fuit, cujus adhuc extant multæ orationes) ſuaſiſſe, ſive ſcriptâ ſive habitâ oratione, imperium maris Athenienſibus eſſe retinendum. *W.*

* τὸ τῆς μεθόδου] Id eſt ἡ μέθοδος, ἡ ἐργασία καὶ μεταχείρισις τοῦ λόγου. Quam καταστκευὴν ἰδίαν vocat hic autor, Iſocrates dicit τὰ κοινὰ καινῶς εἰπεῖν. Verba ſophiſtæ hujus, quiſquis fuit, ineptiora ſunt propter affectationem, ut etiam in argumento Buſiridis annotavimus. *W.*

# ALIUD ARGUMENTUM

## E Dionysio Halicarnasseo.

Τις ἂν μᾶλλον ὅτι τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν εὐσέβειαν προτρέψαιτο, καθ' ἕκαστόν τε ἄνδρα ἰδίᾳ, καὶ κοινῇ τὰς πόλεις ὅλας, τοῦ περὶ τῆς εἰρήνης λόγου; Ἐν ᾧ δὴ τούτῳ πείθει τοὺς Ἀθηναίους, τὴν μὲν ἀλλοτρίων μὴ ἐπιθυμεῖν, ὅτι ἢ τοῖς παροῦσι χέρνειν· καὶ τὴν μὲν μικρῶν πόλεων ὥσπερανεὶ κτημάτων φείδεσθαι, τοὺς δὲ συμμάχους εὐνοίᾳ τε καὶ εὐεργεσίαις περιέπειν κατέχειν, ἀλλὰ μὴ τὴν ἀνάγκαις, μηδὲ τὴν βίαις· τὴν δὲ προγόνων μιμεῖσθαι μὴ τοὺς πρὸ τῶν Δεκελεικῶν γενομένους, οἳ μικρὰν ἐδέησαν ἐκπολέσαι τὴν πόλιν· ἀλλὰ τοὺς πρὸ τῶν Περσικῶν, οἳ καλοκἀγαθίαν ἀσκοῦντες διετέλεσαν. Ἐπιδείκνυταί τ' ὡς οὐχ αἱ πολλαὶ τριήρεις, οὐδ' οἱ μὴ βίᾳ ἀρχόμενοι Ἕλληνες μεγάλην ποιοῦσι τὴν πόλιν· ἀλλ' αἱ δίκαιαί τε προαιρέσεις, καὶ τὸ τοῖς ἀδικουμένοις

Quisnam *vel quænam oratio* vehementius ad juſtitiam *colendam* & pietatem adhortari poſſit, cum ſingulos homines privatim, tum publice totas civitates, quam de Pace *ſcripta* Oratio? In hâc enim Athenienſibus ſuadet, ne aliena quidem appetant, præſentibus vero *bonis* ſint contenti: & ut parvis quidem urbibus tanquam *ſuis* poſſeſſionibus parcant, conentur vero ſocios *in officio* continere benevolentiâ & beneficiis, non autem neceſſitate, nec vi: e majoribus autem ut imitentur non eos qui ante bellum *(vel obſidionem)* Decelicum fuerunt, qui *quidem* propemodum civitatem everterant: ſed eos qui ante Perſica bella *fuerunt*, qui honeſtatem probitatemque exercere nunquam deſtiterunt. Oſtendit porro quod non multæ triremes, nec Græci ſub imperio vi retenti magnam efficiant civitatem: verum & juſta conſilia, & injuriam paſſis præſtitæ

βοηθεῖν.

βοηθεῖν. Παρακαλεῖ τε ἡ τῶν Ελλήνων εὔνοιαν οἰκείαν ποιεῖν τῇ πόλει, μεγίστῳ ἡγεμόνι πρὸς εὐδαιμονίαν· καὶ πολεμικὰς μὲν εἶναι τὰς παρασκευὰς καὶ τὰς μελέτας, εἰρηνικὰς δὲ τῷ μηδένα μηδὲν ἀδικεῖν· διδάσκων, ὡς ὅτε πρὸς πλοῦτον, ὅτε πρὸς δόξαν, ὅθ' ὅλως πρὸς εὐδαιμονίαν, ἀφ' ὧν ἂν συμβάλοιτο τηλικαύτην δύναμιν, ἔστιν ἀρετὴ καὶ τὰ μέρη ταύτης· καὶ τοῖς μὴ ταὐτὰ ὑπειληφόσιν ἐπιτιμῶν, οἳ τὴν μὲν ἀδικίαν κερδαλέαν ἡγοῦνται, καὶ πρὸς τὸν βίον τὸν καθ' ἡμέραν συμφέρουσαν, τὴν δὲ δικαιοσύνην ἀλυσιτελῆ, καὶ μᾶλλον ἑτέροις ἢ τοῖς ἔχουσιν ὠφέλιμον. Τούτων γὰρ οὐκ οἶδ' εἴ τις ἂν βελτίους, ἢ ἀληθεστέρους, ἢ μᾶλλον πρέποντας φιλοσοφίᾳ δυνάιτο λόγους εἰπεῖν.

ſuppetiæ. Hortaturque ut Græcorum benevolentiam urbi familiarem *vel propriam* faciant *ſeu concilient*, dum *ipſam* cenſet plurimum conferre poſſe ad felicitatem: & ut bellicoſi ſint apparatu & diligentiâ, pacis autem ſtudioſi dum neminem unquam injuriis afficiunt: *hoc autem ſuadet* dum doceat, quod nec ad opes *parandas*, nec ad gloriam, nec omnino ad felicitatem, quicquam tantas vires habeat *vel conferre poſſit*, quantas virtus ejuſque partes: eoſque reprehendat, qui non idem ſentiunt, qui injuſtitiam quidem quæſtuoſam eſſe exiſtiment, & ad vitam quotidianam utilem, juſtitiam vero incommodam, & aliis potius quam ipſâ præditis conducibilem. Equidem ignoro, an quiſquam hiſce meliores orationes, vel veriores, vel philoſophiæ magis conſentaneas habere poſſit.

# ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ

## *ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΗΣ ΛΟΓΟΣ, ΗΣΥΜΜΑΧΙΚΟΣ.

ΑΠΑΝΤΕΣ μὲ εἰώθασιν, οἱ παρόντες ἐνθάδε, ταῦτα μέγιστα φάσκειν εἶναι, καὶ μάλιστα πάσδης ἄξια τῇ πόλει, περὶ ὧν ἂν αὐτοὶ μέλλωσι συμβουλεύειν. Οὐ μὴν ἀλλ', εἰ καὶ περὶ ἄλλων τινῶν πραγμάτων ἥρμοζε τοιαῦτα προοιμιάζειν, δοκεῖ μοι πρέπειν καὶ περὶ τῶν νυνὶ παρ-

# ISOCRATIS

## DE PACE sive SOCIALIS ORATIO.

SOLENT quidem omnes, qui huc *ad concionandum* accedunt, ea maxima esse dicere, & maxime digna quæ curet civitas, de quibus ipsi consilium sunt daturi. Verum si de ullis aliis rebus hæc præfari convenit, mihi videtur convenire etiam de rebus præsen-

ᵗ In Cod. Coll. N. desunt ἢ συμμ.

* ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΗΣ] Fuggeranus codex addit συμβουλευτικός. Ab Aristotele citatur συμμαχικός. *W. in Cast.*

εἶναι

ὄντων πραγμάτων ἐνθεῦθεν ποιήσασθαι τὴν ἀρχήν. Ἥκομεν γὰρ ἐκκλησιάσοντες περί τε πολέμου καὶ εἰρήνης· ἃ μεγίστην ἔχει δύναμιν ἐν τῷ βίῳ τῷ τῶν ἀνθρώπων, καὶ περὶ ὧν ἀνάγκη τοὺς ὀρθῶς βουλευομένους, ἄμεινον τῶν ἄλλων πράττειν. Τὸ μὲν οὖν μέγεθος ὑπὲρ ὧν σκοπούμεθα, τηλικοῦτόν ἐστιν. Ὁρῶ δ' ὑμᾶς οὐκ ἐξίσου τῶν λεγόντων τὴν ἀκρόασιν ποιουμένους· ἀλλὰ τοῖς μὲν προσέχοντας τὸν νοῦν, τοῖς δ' ἤδη τὴν φωνὴν ἀνεχομένους. Καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν ποιεῖτε. Καὶ γὰρ τὸν ἄλλον χρόνον εἰώθατε πάντας τοὺς ἄλλους ἐκβάλλειν, πλὴν τοὺς συναγορεύοντας τοῖς ὑμετέραις ἐπιθυμίαις. Ὃ καὶ δικαίως ἄν τις ὑμῖν ἐπιτιμήσειεν, ὅτι συνειδότες πολλοὺς καὶ μεγάλους οἴκους ὑπὸ τῶν κολακευόντων ἀνατραπέντας γεγενημένους, καὶ μισοῦντες ἐπὶ τοῖς ἰδίοις τοὺς ταύτην ἔχοντας τὴν γνώμην, ἐπὶ τῶν κοινῶν οὐχ ὁμοίως διάκεισθε πρὸς αὐτούς· ἀλλὰ καταγορεύοντες τῶν προσιεμένων, καὶ χαιρόντων τοῖς τοιούτοις, αὐτοὶ φαίνεσθε

tibus hinc exordium ſumere. Huc enim advenimus deliberaturi de BELLO & PACE; quæ res maximas in vitâ hominum vires habent, & de quibus ii qui recte conſulunt neceſſe eſt feliciores ut ſint aliis. Earum igitur rerum magnitudo, de quibus *deliberaturi* convenimus, tanta eſt. Vos autem video eos qui loquuntur non pari modo *omnes* audire; ſed aliis quidem animo attento auſcultare, aliorum vero ne vocem quidem tolerare. Et nihil miri facitis. Nam & ſuperiori tempore ſoliti fuiſtis alios omnes ejicere, præter eos qui veſtris cupiditatibus aſſentirentur. Quâ de causâ jure aliquis vos reprehenderit, quod cum ſciatis multas & magnas familias ab adulatoribus ſubverſas eſſe, & in privatis rebus eos oderitis qui hoc animo ſunt, in republicâ eodem erga eos non ſitis animo: ſed cum reprehendatis iſtos qui viros hujuſ-

μᾶλλον

μᾶλλον τούτοις πιστεύοντες, ἢ τοῖς ἄλλοις πολίταις. *Καὶ γὰρ αὐτοὶ πεποιήκατε τὰς ῥήτορας μελετᾶν † καὶ φιλοσοφεῖν, ἃ τὰ μέλλοντα τῇ πόλει σωίσειν, ἀλλ' ὅπως ἀρέσκοντας ὑμῖν λόγους ἐροῦσιν, ἐφ' οἷς καὶ νῦν τὸ πλῆθος αὐτῶν συνέρρυηκεν. Ἅπασι γάρ ἐστι φανερὸν, ὅτι μᾶλλον ἥδεσθε τοῖς παρακαλοῦσιν ‡ ὑμᾶς ἐπὶ τὸν πόλεμον, ἢ τοῖς περὶ τῆς εἰρήνης συμβουλεύουσιν. Οἱ μὲν γὰρ προσδοκίαν ἐμποιοῦσιν, ὡς καὶ ‡ τὰς κτήσεις τὰς ἐν ταῖς πόλεσι κομιούμεθα, καὶ τὴν δύναμιν ἀναληψόμεθα πάλιν, ἣν καὶ πρότερον ἐτυγχάνομεν ἔχοντες· οἱ δ' οὐδὲν τοιοῦτο προτείνουσιν, ἀλλ' ὡς ἡσυχίαν ἔχειν δεῖ, καὶ μὴ μεγάλων ἐπιθυμεῖν παρὰ τὸ δίκαιον, ἀλλὰ χαίρειν τοῖς παροῦσιν, ὃ χαλεπώτατον

modi admittunt, & iis gaudent, vos ipſos conſtet plus illis credere, quam reliquis civibus. Nam voſmet ipſi effeciſtis ut Oratores meditentur, & elaborent ea dicere, non quæ ſint civitati profutura, ſed ut orationes vobis gratas habeant, ob quas ipſorum multitudo jam confluxit. Omnibus enim manifeſtum eſt vos iis magis delectari qui vos ad bellum adhortentur, quam qui ut pacem ſtabiliatis ſuadeant. Nam illi quidem ſpem faciunt nos recepturos poſſeſſiones illas quas in urbibus *prius tenuimus*, & potentiam recuperaturos, quam prius tenuimus: hi vero nihil ejuſmodi prætendunt, ſed *aiunt* quod oporteat quietos eſſe, nec res magnas præter jus cupere, ſed iis quæ adſunt contentos eſſe, quod pleriſque hominibus

‡ ἡμᾶς in Cod. Coll. N.

* Καὶ γὰρ αὐτοὶ] Malim legere Καὶ γάρ τοι. *W.*

† καὶ φιλοσοφεῖν] Αντὶ τοῦ πονεῖσθαι φάσκειν. Ισοκράτης περὶ τῆς εἰρήνης καὶ Μένανδρος Θρασυλέοντι,

Φιλοσοφεῖ δὲ τοῦτο, ὅπως καλαπράξηται τὸν γάμον. *Harp.*

‡ τὰς κλήσεις τὰς ἐν ταῖς πόλεσι] Neſcio ubi annotatum vidi, τὰς ἐν τῇ Ασίᾳ. *W. in Caſt.*

παῖσιν

πάντων τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρώπων ἐστίν. Οὕτω γὰρ ἐξηρτήμεθα τῶν ἐλπίδων, καὶ πρὸς τὰς δοκούσας * εἶναι πλημμελείας ἁπλήστως ἔχομεν, ὡς οὐδ' οἱ κεκτημένοι τὰς μεγίστας πλούτους, μᾶλλον ἐπὶ τούτοις ἐθέλουσιν ἀλλ' ἀεὶ τι πλέον ὀρεγόμενοι, καὶ περὶ τῶν ὑπαρχόντων κινδυνεύουσιν. † Ὅπερ ἄξιόν ἐστι δεδιέναι, μὴ καὶ νῦν ἡμεῖς ἔνοχοι γενώμεθα ταύταις ταῖς ἀνοίαις. Λίαν γάρ τινές μοι δοκοῦσιν ὡρμῆσθαι πρὸς τὸν πόλεμον, ὥσπερ οὐ τῶν τυχόντων συμβεβουλευκότων, ἀλλ' ὡς τῶν Θεῶν ἀκηκοότες, ὅτι καὶ κατορθώσομεν ἅπαντα, καὶ ῥᾳδίως τῶν ἐχθρῶν ὑπερησόμεθα. Χρὴ δὲ τοὺς νῦν ἔχοντας, περὶ μὲν ὧν ἴσασι μὴ βουλεύεσθαι (περίεργον γὰρ) ἀλλὰ πράττειν τ ‡ ὧν ἐγνώ-

omnium *factu* difficillimum eſt. Sic enim a ſpe *plerique* pendemus, & ad eas res, quæ lucri quamvis inhoneſti ſpeciem præ ſe ferunt, ita inſatiabili cupiditate ferimur, ut ne ii quidem qui maximas poſſident divitias, iis *contenti* manere velint: ſed ſemper majus quiddam dum appetunt, etiam de iis quæ adſunt periclitentur. Quare metuendum eſt, ne & nos jam in eandem imprudentiam incidamus. Quidam enim mihi videntur in bellum nimis incitari, quaſi audirent non conſultores quoſvis plebeios, ſed etiam Deos ipſos *pollicentes nempe* nos omnia feliciter acturos, & hoſtes facile ſuperaturos. Oportet vero eos qui mente præditi ſunt, non de iis deliberare quæ ſciunt (hoc enim fuerit ſupervacaneum) ſed ea agere quæ de-

[1] ὡς in Cod. Coll. N.

* εἶναι πλημμελείας] Rectius legi videtur πλεονεξίας, ut ea vox non avaritiam injuſtamque cupidinem, ſed commoda &c. ſignificet. *W.*

† Ὅπερ ἄξιόν ἐστι] Malim διόπερ. *W. in Caſt.*

‡ ὧν ἐγνώκασι] Si ſcriptura non falli, ἀλλοίωσις eſt, pro ἃ ἐγνώκασι, ut ὧν ἐνθυμούμενον, ad vitandum vocalium concurſum uſurpata. Sed malo legere ὡς. *W.*

κασι· περὶ ὧν δ' ἂν βουλεύωνται, μὴ νομίζειν εἰδέναι τὸ συμβησόμενον, ἀλλ' ὡς δόξῃ μὲν χρωμένους, ὅ,τι ἂν τύχῃ γενησόμενον, * ὕτω διανοεῖσθαι περὶ αὐτῶν. Ὧν ὑμεῖς οὐδέτερον τυγχάνετε ποιοῦντες, ἀλλ' ὡς οἷόν τε ταραχωδέσατα διάκεισθε. Σωβηλύθατε μὲ γὰρ, ὡς δεῖν ὑμᾶς ἐξ ἁπάντων τῶν ῥηθέντων ἐκλέξασθαι τὸ βέλτιστον· ὥσπερ δ' ἤδη σαφῶς εἰδότες ὃ πρακτέον ἐστὶν, οὐκ ἐθέλετε ἀκούειν, πλὴν τῶν πρὸς ἡδονὴν δημηγορούντων. Καίτοι προσῆκεν ὑμᾶς, εἴ περ ἠβούλεσθε ζητεῖν τὸ τῇ πόλει συμφέρον, μᾶλλον τοῖς ἐναντιουμένοις ταῖς [1] ὑμετέραις γνώμαις προσέχειν τὸν νοῦν, ἢ τοῖς καταχαριζομένοις· εἰδότας, ὅτι τῶν ἐνθάδε πραττόντων, οἱ μὲν ἃ βέλεσθε λέγουσιν,

creverint: *eorum* vero, de quibus conſultant, eventum ſe ſcire non arbitrari, ſed quaſi conjecturâ utentes *circa* id quodcunque forte evenerit, ita de iis rebus ſentire. Quorum neutrum voſmet facitis, ſed quam tumultuoſiſſime agitis. Conveniſtis enim, quaſi vos oporteret ex omnibus quæ dicuntur eligere id quod optimum ſit: tanquam vero ſatis jam noveritis quid faciendum ſit, non niſi eos qui ad gratiam concionantur audire vultis. Atqui voſmet deceret, ſi quidem velletis id quod urbi expediat quærere, ad eos potius animum advertere, qui veſtris ſententiis adverſantur, quam ad eos qui aſſentantur: cum ſciatis, quod ex his qui huc ad concionandum veniunt, i'li quidem qui ea quæ vultis dicunt, facile poſſint deci-

[1] ἡμιτ. in Cod. Coll. N.

* ὕτω διανοεῖσθαι περὶ αὐτῶν] Iſocraticum eſt, hanc particulam in collocare in fine periodi. Ordo verborum hic eſt: χρὴ ὕτω διανοεῖσθαι περὶ αὐτῶν, ὡς δόξῃ μὲν χρωμένους· γενησόμενον δὲ ὅ,τι ἂν τύχῃ. Τὸ δόξῃ χρῆσθαι eſt δοξάζειν καὶ οἴεσθαι. Γενησόμενον, eſt ἀνίπτωσις ἀπὸ τοῦ γενησομένου· ut mox δέον pro ὡς δέον, ὡς ἂν δέῃ. *W.*

ῥᾳδίως

ῥαδίως ἐξαπατᾶν δυνασθαι· τὸ γὰρ πρὸς χάριν ῥηθὲν, ἐπισκοτεῖ τῷ καθορᾶν ὑμᾶς τὸ βέλτιστον· ὑπὸ ἢ τῶν μὴ πρὸς ἡδονὴν συμβαλλόντων, οὐδὲν ἂν πάθοιτε τοιοῦτον. Οὐ γάρ ἐστιν, ὅπως ἂν μεταπεῖσαι δυνηθεῖεν ὑμᾶς, μὴ φανερὸν τὸ συμφέρον ποιήσαντες. Χωρὶς ἢ τούτων πῶς ἂν ἄνθρωποι καλῶς δυνηθεῖεν, ἢ κρῖναι περὶ τῶν γεγυμνασμένων, ἢ βουλεύσασθαι περὶ τῶν μελλόντων, εἰ μὴ τὸς μὲ λόγους [1] τῶν ἐναντιωμένων ἀλλήλοις ἐξετάζοιεν, αὐτοὶ ἢ αὐτὸς κοινὸς [2] ἀμφοτέροις ἀκροατὰς παρέχοιεν; Θαυμάζω ἢ τ πρεσβυτέρων, εἰ μηκέτι μνημονεύουσι, καὶ τῶν νεωτέρων, εἰ μηδενὸς ἀκηκόασιν, ὅτι διὰ μὲ τὸς παραινέντας ἀντέχεσθ τ εἰρήνης, οὐδὲν πώποτε κακὸν ἐπάθομεν· διὰ ἢ τὸς ῥαδίως τ πόλεμον ἀναιρεμένους, πολλαῖς ἤδη κ μεγάλαις συμφοραῖς περιεπέσομεν· Ων ἡμεῖς

pere: quod enim ad gratiam dictum eſt, vobis ne id quod optimum eſt videatis tenebras offundit: ab iis vero qui non ad jucunditatem parandam conſulunt, nihil tale vobis evenerit. Non enim poſſibile eſt ut vos a ſententiâ poſſint abducere, niſi utilitatem clare demonſtraverint. Præterea, quomodo fieri poteſt ut homines aut de factis recte judicent, aut de futuris deliberent, niſi adverſantium orationes juxta ſe invicem poſitas explorent, ipſique ſe communes *ſeu æquos* utriſque præbeant auditores? Miror autem ſeniores, ſi non amplius meminerint, & juniores, ſi a nemine audiverint, quod per eos quidem qui pacem retinendam monuerunt, nihil unquam mali paſſi ſimus: per eos vero qui facile bella ſuſceperunt, multis jam & magnis calamitatibus inciderimus. Quo-

[1] τὸς τῶν ἐν. in Cod. Coll N. Ald. H. Steph. & aliis. [2] ἀμφοτέρους in Cod. Coll. N.

ἐδημίαν

ἀδεμίαν ποιούμεθα μνείαν· ἀλλ' ἑτοίμως ἔχομεν, * μηδὲν εἰς τὸ μπροσθεν ἡμῖν αὐτοῖς περάτλουσες, τριήρεις πληροῦν, καὶ χρημάτων εἰσφορὰς ποιεῖσθαι, καὶ βοηθεῖν καὶ πολεμεῖν οἷς ἂν τύχωμεν, ὥσπερ ἐν ἀλλοτρίᾳ τῇ πόλει κινδυνεύοντες. Τούτων δ' αἴτιόν ἐστιν, ὅτι προσῆκεν ὑμᾶς ὁμοίως ὑπὲρ τ κοινῶν, ὥσπερ ὑπὲρ τ ἰδίων ἀγωνιᾶν· ὑμεῖς δ' ὑ τοῦ αὐτοῦ γνώμου ἔχετε περὶ αὐτῶν. Ἀλλ' ὅταν μ ὑπὲρ τ ἰδίων βουλεύησθε, ζητεῖτε συμβούλους τοὺς ἄμεινον φρονοῦντας ὑμῶν αὐτῶν· ὅταν δ' ὑπὲρ τ τ πόλεως συνεδριάζητε, τοῖς μ τοιούτοις ἀπιστεῖτε, καὶ φθονεῖτε, τοὺς δ [1] πονηροτάτους τ ἐπὶ τὸ βῆμα παριόντων ἐπαινεῖτε· καὶ

rum nos nullam memoriam retinemus; ſed prompti ſumus, quanquam nihil commodi exinde nobis paremus (*vel quanquam nihil prius quod nobis uſui ſit comparavimus*) triremes implere, & pecuniarum exactiones facere, & auxiliari & bellum inferre quibuſlibet, tanquam in alienâ urbe *de ſummâ rerum* periculum facientes. Horum autem cauſa hæc eſt, quod vos decuit pari modo de rebus civitatis ſolicitos eſſe, ac de privatis: vos autem erga illas non eodem eſtis animo affecti. Sed quando de privatis quidem rebus deliberatis, conſultores eos quæritis qui vobis ipſis ſapientiores ſunt; quum vero de republicâ conveniſtis, talibus quidem diffiditis & invidetis, eorum vero qui

[1] πονηρὸς apud Ald. & in Cod. Coll. N.

* μηδὲν εἰς τὸ μπροσθεν ἡμῖν αὐτοῖς περ.] Alii aliter interpretantur: ſed haud dubie ſententia eſt, μηδὲν προκοπτούσες διὰ τούτων, καὶ μηδὲν ὠφελούμενοι. In Epiſtolis noſtri autoris eſt, ζητεῖν εἰς τὸ μπροσθεν προσλαβεῖν, eodem ſenſu: id eſt *quærere res meliores, ſuis rationibus conſultum velle.* Quare per μηδὲν τῶν προγεγενημένων ἀναλογιζόμενοι, ego interpretari non auſim: multo minus μηδὲν περιεργαίτερον ποιούμενοι. Recte Onophrius Bartholinus: *nullam ex eâ re utilitatem nobis comparantes.* *W.* Petrus Moſellanus, *nihil prius potiuſque exiſtimantes, quam ut delectu habito triremes,* &c.

νομίζετε

νομίζετε δημοτικωτέρας εἶναι τὰς μεθύουσας τῶν νηφόντων, καὶ τὰς νῦν ἔχουσας τῶν ἀφρονούντων, καὶ τὰς τὰ τῆς πόλεως διανεμομένας, τῶν ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ὑμῖν λειτουργούντων. Ὡς δ' ἄξιον θαυμάζειν, εἴ τις ἐλπίζει τιὼ πόλιν, πιθανοῖς συμβούλοις χρωμένην, ἐπὶ τὸ βέλτιον ἐπιδώσειν. Ἐγὼ δ' οἶδα μέν, ὅτι πρόσαντές ἐστιν ἐναντιοῦσθαι ταῖς ὑμετέραις διανοίαις· καὶ ὅτι, δημοκρατίας οὔσης, οὐκ ἔστι παρρησία, πλὴν ἐνθάδε μὲν τοῖς ἀφρονεστάτοις, καὶ μηδὲν ὑμῶν φροντίζουσιν· ἐν ᾧ τῷ θεάτρῳ τοῖς κωμῳδοδιδασκάλοις. Ὁ καὶ πάντων ἐστὶ δεινότατον, ὅτι τοῖς μὲν ἐκφέρουσιν εἰς τὰς ἄλλας Ἑλλάδας τὰ τῆς πόλεως ἁμαρτήματα τοσαύτην ἔχετε χάριν, ὅσην οὐδὲ τοῖς εὖ ποιοῦσι· πρὸς ᾧ τοὺς ἐπιπλήττοντας καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς ἅτω διατίθεσθε δυσκόλως, ὥσπερ τοὺς κακόν τι τὴν πόλιν ἐργαζομένους. Ὅμως ᾧ καὶ τούτων ὑπαρχόντων, οὐκ ἂν ἀπο-

suggestum conscendunt improbissimos laudatis; & putatis ebrios populariores esse quam sobrios, & mentis inopes quam sapientes, eosque qui res *seu pecuniam* urbis *huc illuc* distribuunt, quam qui e privatis opibus in ministeriis publicis vestri gratiâ obeundis *pecuniam* impendunt. Quare mirum est, quod speret aliquis urbem eam quæ talibus consultoribus utitur, in melius unquam provectam fore. Ego vero scio quod arduum sit vestris sententiis adversari; quodque licet sit popularis reipublicæ status, non tamen concedatur loquendi libertas nisi hîc quidem stolidissimis, iisque qui vosmet nequaquam curant; in theatro autem comœdiarum actoribus. Id autem omnium gravissimum est, quod iis qui ad alios Græcos urbis peccata foras efferunt tantam habetis gratiam, quantam ne benefactoribus quidem *habetis*: erga illos vero qui objurgant vosque admonent pariter infenso estis animo, ac in eos *esse*tis qui malum aliquod urbi inferunt. At

καίτοι

ςαίλω ὧν διενοήθλω. Παρελήλυθα γὰρ, ὐ χαριόμθρ ὑμῖν, ὐδὲ χειροτονίαν μνησόμθρ, ἀλλ' ἀποφανόμθρ ἃ τυγχάνω γιγνώσκων· πρῶτον μὲν περὶ ὧν * οἱ Πρυτάνεις προβιθέασιν· ἔπειτα καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν τῆ πόλεως πραγμάτων. Οὐδὲν γὰρ ὄφελθ. [1] ἔσται τῶν νῦν πεφὶ τῆ εἰρήνης γνωσθέντων, ἢν μὴ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ὀρθῶς βυλόσώμεθα.

† Φημὶ δ' ἔν χρῆναι ποιεῖσθ τὴν εἰρήνην, μὴ μόνον πρὸς Χίυς, Ϲ Ροδίυς, καὶ Βυζαντίυς, [2] καὶ Κώυς, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἅπανλας ἀνθρώπυς· καὶ χρῆθ τοῖς συνθήκαις, μὴ ταύταις αἷς νυῦ τινες γεγράφασιν, ἀλλὰ τοῖς γνομέναις

tamen, etiamsi hæc ita sint, non ab iis recedam quæ dicere instituí. Prodii enim huc non vobis gratificaturus, nec suffragia vestra ambiturus, sed declaraturus quæ sentio; primum quidem de iis rebus quas Prytanes proposuerunt: deinde de aliis quoque reipublicæ negotiis. Nulla enim orietur utilitas ex iis quæ de pace nunc sunt decreta, nisi de reliquis etiam rebus recte consuluerimus.

Dico igitur pacem faciendam esse, non solum cum Chiis, & Rhodiis, & Byzantiis, & Cois, verum etiam cum omnibus hominibus: & pactionibus utendum, non iis quas nunc quidam scripserunt, sed quæ factæ sunt cum Rege

[1] ἔστι in aliis omnibus Cod. [2] In Cod. Col. N. & Ald. desunt καὶ Κώυς. E Dionysio addendum καὶ Κώυς. *W. in Cast.*

* οἱ Πρυτάνεις] Senatus Athenienſis fuit quingentorum virorum, qui in decem partes pro numero tribuum distributi, per vices remp. administrabant, certo dierum numero præfiniti. Nam quatuor primæ tribus tricenos senos, reliquæ sex tricenos quinos dies summæ rerum præerant. Qui igitur remp. administrabant quinquageni viri Πρυτάνεις appellabantur. *W.*

† Φημὶ δ' ἔν χρῆναι ποιεῖσθαι τὴν εἰρήνην] Observetur hic probari quod in Panegyricâ improbatum est, fœdus scilicet Persicum Antalcida Lacedæmonio interprete factum. *W.*

μὴν

μὴν * πρὸς Βασιλέα καὶ Λακεδαιμονίους, προστάττοντας τοὺς Ἕλληνας αὐτονόμους εἶναι, καὶ τὰς φρουρὰς ἐκ τῶν ἀλλοτρίων πόλεων ἐξιέναι, καὶ τὴν αὑτῶν ἔχειν ἑκάστους. Τούτων γὰρ ὅτε δικαιότερας ἀφήσομεν, ὅτε μᾶλλον τῇ πόλει συμφερούσας. Ἢν μὲν οὖν ἐνταῦθα καταλίπω τὸν λόγον, οἶδ' ὅτι δόξω τὴν πόλιν ἐλαττῶν· εἰ Θηβαῖοι μὲν ἕξουσι Θεσπιὰς καὶ Πλαταιὰς, καὶ τὰς ἄλλας πόλεις, ἃς νῦν τοὺς ὅρκους καταιλήφασιν· ἡμεῖς δ' ἐξιμεν μηδὲ μιᾶς ἀνάγκης οὔσης, ἐξ ὧν τυγχάνομεν ἔχοντες. Ἢν δὲ τέλος ἀκούσητέ μου προσέχοντες τὸν νοῦν, οἶμαι πάντας ἂν ὑμᾶς καταγνώσεσθαι πολλὴν ἄνοιαν καὶ μανίαν τοῦ τὴν ἀδικίαν πλεονεξίαν εἶναι νομιζόντων, καὶ τοὺς τὰς ἀλλοτρίας πόλεις κατεχόντων βίᾳ, καὶ μὴ λογιζομένων τὰς συμφορὰς, τὰς ἐκ τοιούτων ἔργων γιγνομένας. Ταῦτα μὲν οὖν διὰ παντὸς τοῦ λόγου πειράσομαι διδάσκειν ὑμᾶς.

& Lacedæmoniis, quæ vero jubent *ſive conſtituunt* ut Græci ſint liberi, & ut præſidia ex urbibus alienis exeant, & ut ſuam ſinguli *urbem vel regionem* habeant. His enim nec æquiores inveniemus, nec urbi noſtræ utiliores. Quod ſi hîc ſermonis finem fecero, ſcio me viſum iri Remp. imminuere; ſi Thebani quidem Theſpias & Platæas tenuerint, cæteraſque urbes, quas contra juramenta ipſorum occupaverunt; nos autem ex iis quas poſſidemus exierimus, nullâ neceſſitate incumbente. Si vero me ad finem uſque attento animo audiveritis, omnes vos arbitror multæ amentiæ & inſaniæ illos condemnaturos, qui injuſtitiam lucrum eſſe putant, quique alienas urbes vi tenent, nec animadvertunt calamitates quæ ex ejuſmodi factis oriuntur. Hæc igitur per omnem orationem vobis oſtendere conabor.

* πρὸς Βασιλέα καὶ Λακ.] Poſt victoriam Cononis, ut opinor. *W.*

Περὶ μὲν τ εἰρήνης πρῶτον διαλεχθῶμεν, καὶ σκεψώμεθα, τί ἂν ἐν τῷ παρόντι γνόντες βελτίους ἡμῖν; Ἦν γὰρ καλῶς ταῦτα ὁρισώμεθα, [1] καὶ νουνεχόντως· πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν ἀποβλέποντες, ἄμεινον βουλευσόμεθα καὶ περὶ τῶν ἄλλων. Ἆρ' ἂν οὖν ἐξαρκέσειεν ἡμῖν, εἰ τήν τε πόλιν ἀσφαλῶς οἰκοῖμεν, καὶ τὰ πρὸς τὸν βίον εὐπορώτεροι γιγνοίμεθα, καὶ τάτε πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ὁμονοοῖμεν, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν εὐδοκιμοῖμεν; Ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι τούτων ὑπαρξάντων, τελέως τὴν πόλιν πάλιν εὐδαιμονήσειν. Ὁ μὲν τοίνυν πόλεμος ἀπάντων ἡμᾶς τῶν εἰρημένων ἀπεστέρηκε. Καὶ γάρ τοι πενεστέρους πεποίηκε, καὶ πολλοὺς κινδύνους ὑπομεῖναι ἠνάγκασε, καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας διαβέβληκε, καὶ πάντα τρόπον τεταλαιπώρηκεν ἡμᾶς. Ἦν δὲ τὴν εἰρήνην ποιησώμεθα, καὶ τοιούτους ἡμᾶς αὐτοὺς παράσχωμεν, οἵους αἱ κοιναὶ σωθῆναι προ-

Primo autem de Pace diſputemus, & diſpiciamus, quidnam in præſenti rerum ſtatu nobiſmet accidere cuperemus? Si enim hæc recte conſtituerimus & prudenter; in hoc ſubjectum *tanquam in exemplar* intuentes, meliùs etiam de cæteris rebus conſultabimus. Annon vero nobis hoc ſufficeret, ſi & in urbe ſecure habitaremus, & iis rebus quæ ad vitam ſunt neceſſariæ eſſemus magis *quam nunc* inſtructi, & in iis quæ noſmet ſpectant unanimes eſſemus, & apud cæteros Græcos gloriâ floreremus? Ego enim arbitror quidem ſi hæc contigerint, urbem iterum prorſus felicem fore. At bellum prædictis omnibus *bonis* nos ſpoliavit. Nam & pauperiores nos reddidit, & pericula multa ſubire coegit, & apud Græcos in odium induxit, & omni modo nos afflixit. Si vero pacem fecerimus, & noſmet tales præſtiterimus, quales *ut ſimus* communia

[1] καὶ πρὸς ταύτην τὴν ὑπ. apud Ald.

σάτ[illegible]

ςάτ]ασι· μ]ὴ πολλῆς μ]ὲ ἀσφαλείας τ]ὴν πόλιν οἰκήσομ]ν, ἀπαλλαγ]ύτες πολέμων καὶ κινδυ]ύνων κ] ταραχῆς, εἰς ἣν νυ]ῦ πρὸς ἀλλήλ]ς [1] κατέσημ]ν· καθ' ἑκάς]ην δ] τὴν ἡμέραν εἰς ἀπορ]αν ἐπιδώσομ]ν, ἀναπεπαυμ]ύοι μ]ὲ τῶν εἰσφορῶν, κ] τῶν τ]ιηραρχι]ῶν, ς τῶν ἄλλων τῶν π]ὶ τὸν πόλεμον λει]ουργι]ῶν· ἀδεῶς δ] γεωργ]ῦ]ες, κ] τὴν θάλατ]αν πλέον]ες, κ] τ] ἄλλαις ἐργασίαις ἐπιχειρ]ῦ]ες, α]ὶ νυ]ῦ μ]ὰ τ] πόλεμον ἐκλελοίπασιν. Ὀψόμεθα δ] τὴν πόλιν διπλασίας μ]ὲ ἢ νῦν τὰς προσόδ]ς λαμβάν]σαν, [2] μεσὴν δ] γ]ομ]ύην ἐμπόρων κ] ξένων ς μ]οίκων, ὧν νῦν ἔρημ] καθέσ]ηκε. Τὸ δὲ μέγισον, ζυμμάχ]ς ἕξομ]ν ἅπαν]ας ἀνθρώπ]ς, ἀ βεβιασμ]ύς, ἀλλὰ π]επεισμ]ύς· ἀδ' ἐν μ]ὲ τ] ἀσφαλείαις μ]ὰ τ]ὴν δύναμιν ἡμᾶς ὑπ]οδεξομ]ύς, ἐν δ] τοῖς κινδυ]ύοις ἀπ]οσησομέν]ς· ἀλλ' ἅτ]α

fœdera præcipiunt; cum multâ quidem ſecuritate in urbe habitabimus, liberati a bellis & periculis, & tumultibus mutuis, quibus nunc ſumus impliciti: indies autem ad opum abundantiam erimus provecti, levati quidem a tributis & trierarchiis, & aliis belli muneribus: ſecure autem terram colentes, & per mare navigantes, aliiſque negotiis occupati, quæ jam propter bellum ſunt neglecta. Videbimus vero urbem duplo plures quam nunc reditus recipere, plenam vero fieri mercatoribus & hoſpitibus & inquilinis, quibus nunc deſerta facta eſt. Quod vero maximum eſt, ſocios habebimus omnes homines, non coactos, ſed perſuaſos; nec in incolumitate quidem, propter potentiam *noſtram*, noſmet qui colent, in periculis vero deſerent: ſed qui eo erunt erga nos animo,

[1] καθίσαμεν apud Ald. Lego aut καθεσήκαμεν aut κατέσημεν. Nam καθίσαμεν locum non habet, niſi deleto πρὸς legas εἰς ἣν νῦν ἀλλήλ]ς καθίσαμεν. *W. in Caſt.* [2] μεγίσην in Cod. Coll. N.

διακειμένους, ὥσπερ χρὴ τοὺς ἀληθῶς συμμάχους καὶ φίλους ὄντας. Πρὸς δὲ τούτοις, ἃ νῦν ἀπολαβεῖν ἀδυνάμεθα διὰ πολέμους καὶ πολλῆς δαπάνης, ταῦτα διὰ πρεσβείας ῥᾳδίως κομιούμεθα. * Μὴ γὰρ οἴεσθε, μήτε Κερσοβλέπτην ὑπὲρ Χερρονήσου, μήτε Φίλιππον ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως ἡμῖν πολεμήσειν, ὅταν ἴδωσιν ἡμᾶς μηδενὸς τῶν ἀλλοτρίων ἐφιεμένους. Νῦν μὲν γὰρ εἰκότως φοβοῦνται ποιήσασθαι τὴν πόλιν τῶν αὐτῶν δυναστείαις· ὁρῶσι γὰρ ἡμᾶς ἀστρατείας οἷς ἂν ἔχωμεν, ἀλλ' ἀεὶ τοῦ πλείονος ὀρεγομένους. Ἢν δὲ μεταβαλώμεθα τὸν τρόπον, καὶ δόξαν βελτίω λάβωμεν, ἀπόνους ἀποσήσονται τὰς ἡμετέρας, ἀλλὰ καὶ τῶν αὐτῶν προσδώσουσι. Λυσιτελήσει γὰρ αὐτοῖς ἐκ-

quo oportet esse eos qui vere socii & amici sunt. Adhæc, quæ jam non possumus recuperare per bellum & sumptus plurimos, ea per legationes facile reportabimus. Nec enim putetis, aut Cersobleptem propter Chersonesum, aut Philippum propter Amphipolim nobis bellum illaturos, quum viderint nos nullam e rebus alienis cupere. Nunc enim non injuriâ metuunt ne urbs *sive urbis potentia* vicina fiat ipsorum ditionibus; vident enim nos non iis contentos esse quæ possidemus, sed semper aliquid amplius appetere. Si vero mores mutemus, & famam *apud eos* meliorem adipiscamur, non solum a nostrâ *regione* abstinebunt, verum etiam partem aliquam de suâ ipsorum nobis insuper largientur. Utile enim illis erit ut, dum urbis poten-

[1] ἔχωμεν apud H. Steph. ἔχωμεν apud Ald. Cod. Coll. N. & H. Steph. [2] προσδώσουσι in προσόδους apud Ald.

* Μὴ γὰρ οἴεσθε μήτε K.] Cotys Thraciæ Rex a Pythone interfectus tres reliquit filios, Berisadem, Amadocum, & Cersobleptem, cujus & apud Demosthenem crebra fit mentio. Is Thraciam Chersonesum, quam tenebant Athenienses, sibi vendicavit. Alius antiquior fuit Cersobleptes, cujus meminit Xenophon in Anabasi. *W.*

ἐκπο-

ἐπιθύσι τῇ δυνάμει τῇ τ πόλεως, ἀσφαλῶς ἔχειν τὰς αὐτῶν βασιλείας. Καὶ μὴ δὴ καὶ τ Θρᾴκης ἡμῖν ἐξέσαι τοσαύτῃ [1] ἀποτεμέσθαι χώραν, ὥστε μὴ μόνον αὐτὸς ἄφθονον ἔχειν, ἀλλὰ καὶ τοῖς δεομένοις τ Ἑλλήνων, καὶ δι' ἀπορίαν πλανωμένοις, ἱκανὸν δυνάσθαι βίον παρέχειν. * Οπου γὰρ Αθηνόδωρος καὶ Καλλίστρατος, ὁ μὲν ἰδιώτης ὢν, ὁ δὲ φυγὰς, οἰκίσαι πόλεις οἷοί τε γεγόνασιν· ἡμᾶς βουληθέντες ἡμεῖς, πολλοὺς ἂν τόπους τοιούτους δυνηθείημεν καταλαβεῖν. Χρὴ δὲ τοὺς πρωτεύειν ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἀξιοῦντας, τοιούτων ἔργων ἡγεμόνας γίγνεσθαι πολὺ μᾶλλον, ἢ πολέμου καὶ στρατοπέδου ξενικοῦ, ὧν νῦν ἡμεῖς ἐπιθυμοῦντες τυγχάνομεν.

tiam colunt, ſuis ipſorum imperiis ſecure potiantur. Quinetiam Thraciæ tantam nobis licebit portionem abſcindere, ut non ſolum ipſi ſatis habeamus, verum etiam poſſimus victum ſufficientem iis Græcorum præſtare, qui indigent, & ob inopiam vagantur. Quum enim Athenodorus & Calliſtratus, cum alter privatus eſſet, alter exul, urbes fundare potuerint: certe nos, ſi velimus, multa talia loca occupare potuerimus. Oportet autem eos, qui ut Græcorum ipſi ſint principes poſtulant *vel æquum cenſent*, talibus operibus multo magis præeſſe, quam bello & exercitui mercenario, quæ nos jam cupimus.

[1] ἀποτέμνεσθαι apud H. Steph. & in aliis Edit.

* Οπου γὰρ Αθηνόδωρος καὶ Καλλίστρατος] Athenodorum στρατιώτην Αθηναῖον vocat Suidas. Beriſadis Thraciæ regis & affinis & dux fuit, ſicut Charidemus Cerſobleptis: de quorum utriſque prolixe agitur in oratione Demoſthenis contra Ariſtocratem. De Calliſtrato oratore Athenienſi vide Plutarchum in vitâ Demoſthenis, & ipſum Demoſthenem in oratione περὶ τῦ ἐπιτριηραρχήματος. W.

Περὶ μὲν ὧν * οἱ πρέσβεις ἐπαγγέλλονται, καὶ ταῦθ' ἱκανὰ, καὶ πολλὰ ἂν ἴσως τις προσθείη τούτοις. Ηγοῦμαι δεῖν [1] ἡμᾶς δ' μόνον ψηφισαμένους τὴν εἰρήνην, ἐκ τ' ἐκκλησίας ἀπελθεῖν· ἀλλὰ καὶ [2] βουλευσαμένους, ὅπως [3] ἄξομεν αὐτὴν, καὶ μὴ ποιήσομεν ὅπερ εἰώθαμεν, ὀλίγον χρόνον διαλιπόντες πάλιν εἰς τὰς αὐτὰς [4] καταστησόμεθα ταραχὰς, μηδ' ἀναβολὴν ἀλλ' ἀπαλλαγὴν εὑρήσομέν τινα τ' κακῶν τ' παρόντων. Οὐδὲν δ' τούτων οἷόντ' ἐστι γενέσθαι † πρότερον, πρὶν ἂν πεισθῆτε, τὴν μὲν ἡσυχίαν ὠφελιμωτέραν καὶ κερδαλεωτέραν εἶναι τῆς πολυπραγμοσύνης, τὴν δὲ δικαιοσύνην τ δ' ἀδικίας, τὴν δὲ τῶν ἰδίων ἐπιμέλειαν τ δ' τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμίας· πρὶν ἂν

Ac de iis quidem quæ legati pollicentur, & hæc ſufficient, & multa fortaſſe aliquis his adjunxerit. Arbitror autem noſmet oportere non ſolum cum pacem decreverimus a concione abire: ſed cum præterea deliberaverimus, quo modo eam ſervemus, nec idem faciamus quod ſoliti ſumus, *ut ſcilicet* aliquantiſper liberati, in eoſdem rurſus redigamur tumultus, & *quomodo* non retardationem malorum præſentium, ſed *ab iis* liberationem aliquam inveniamus. Nihil autem horum fieri poterit, priuſquam perſuaſi eritis, tranquillitatem quidem utiliorem & magis quæſtuoſam eſſe rerum nimis multarum curatione, juſtitiam vero injuſtitiâ, privatarum *(ſeu propriarum)* autem rerum curam alienarum cupiditate: de quibus nemo Ora-

[1] ὑμᾶς in aliis pleriſque Cod. [2] βυλευσομένους apud Ald. & H. Steph. [3] ἄξομεν & poſtea ποιήσομεν in aliis pleriſque Cod. [4] καταστησόμιθα & poſtea εὑρήσομεν in aliis pleriſque Cod.

* οἱ πρέσβεις] Utrum ſociorum, an Philippi & Cerſobleptis, an ipſorum Athenienſium? *W.*

† πρότερον, πρὶν ἂν πεισθῆτε] τὸ πρότερον aut redundare videtur, aut eſt ἀπόλληλον. W.

ἄδεις

ἁδεὶς πώποτε τ῀ ῥητόρων εἰπεῖν ὑμῖν ἐτόλμησεν. Ἐγὼ δ᾽ περὶ αὐτῶν τούτων τὰς πλείστας τ῀ λόγων μέλλω ποιεῖσθαι πρὸς ὑμᾶς. Ὁρῶ γὰρ τινὰ εὐδαιμονίαν ἐν τούτοις ἐνοῦσαν, ἀλλ᾽ οὐκ ἐν οἷς * ἐτυγχάνομεν πράττοντες. [1] Ἀνάγκη δ᾽ † τὸν ἔξω τ῀ εἰθισμένων ἐπιχειροῦντα δημηγορεῖν, καὶ τὰς ὑμετέρας γνώμας μεταστῆσαι βουλόμενον, πολλῶν πραγμάτων ἅψασθαι, καὶ μετὰ μακροτέρων τοὺς λόγους ποιήσασθαι· καὶ τὰ μὲν ἀναμνῆσαι, τ῀ δ᾽ καθηγορῆσαι, τὰ δ᾽ ἐπαινέσαι, περὶ δ᾽ τ῀ συμβουλεῦσαι. Μόλις γὰρ ἄν τις ὑμᾶς ἐξ ἁπάντων τούτων ἐπὶ τὸ βέλτιον φρονῆσαι δυνηθείη προαγαγεῖν. Ἐχει γὰρ ὅτως. Ἐμοὶ δοκοῦσιν ἅπαντες μὲν ἐπιθυμεῖν τοῦ συμφέροντος, καὶ τοῦ πλέον ἔχειν τῶν ἄλλων· οὐκ εἰδέναι δ᾽ τὰς πράξεις τὰς ἐπὶ ταῦτα φερούσας,

torum unquam vobis fari auſus eſt. Ego vero de iis ipſis maximam orationis partem apud voſmet habiturus ſum. Video enim felicitatem his ineſſe, non in iis quæ jam agimus. Eſt autem neceſſe eum qui præter ſolita *quid* dicere conatur, vultque ſententias veſtras mutare, multas res attingere, & per longiora *argumenta* ſermones facere: & alia quidem in memoriam revocare, alia vero reprehendere, alia laudare, de aliis conſilium dare. Vix enim per hæc omnia poterit quis ad meliora vos adducere conſilia. Sic enim ſe res habet. Mihi quidem videntur omnes utilitatem expetere, & ut plus ipſi quam cæteri homines habeant; at neſcire eas actiones quæ ad hæc ducunt,

[1] Ἀνάγκη γὰρ in aliis pleriſque Cod.

* ἐτυγχάνομεν] Malim τυγχάνομεν legere. Nam adhuc in eo erant Athenienſes. *W.*

† τὸν ἔξω τῶν εἰθισμένων] Quæ fuerunt τὰ εἰθισμένα τῶν Ῥητόρων; χρὴ ποιεῖν τοῦτο· διότι συμφέρει, διότι ἐνδοξόν ἐστι. W.

ἀλλὰ τ δόξαις διαφέρειν ἀλλήλων. Οἱ μ γὰρ ἔχουσιν ἀπεικεῖς, κ σοχάζεσθ τὸ δέον τ δυναμένους· οἱ δ' ὡς οἷόν τε πλεῖστον τ ζυμφέρον τ ἁμαρτάνουσι· ὅπερ κ τῇ πόλ ζυμβέβηκεν. Ημεῖς γὰ οἰόμεθα μ, ἢν τλὺ θάλαττα πλέωμ πολλαῖς τριήρεσι, κ βιαζώμεθα τὰς πόλεις ζυτάξεις διδόναι, καὶ * ζυνέδρους ἐνθάδε πέμπειν, διαπράξασθαί τι τ δέον των· πλεῖστον ἢ διεψεύσμεθα τ ἀληθείας. Ων μ γὰ ἠλπίζομ ὐδὲν ἀποβέβηκεν· ἔχθραι δ' ἡμῖν ἐξ αὐτῶν κὴ πόλεμοι C δαπάναι πολλαὶ γεγόνασιν. Εἰκότως· † κ γὰ τὸ πρότερον ὐκ μ τ τοιαύτης πολυπραγμοσύνης εἰς τὰς ἐσχάτας κινδύνους κατέσημ· ὐκ ἢ τ δικαίαν τλὺ πόλιν παρέχειν, καὶ βοηθεῖν τοῖς ἀδικουμένοις, κ μὴ τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμεῖν,

sed ſententiis inter ſe differre. Alii enim rectas habent, & quæ poſſint ad id quod utile eſt collimare: alii vero eas quæ quam maxime ab utili aberrant *vel remotæ ſunt:* id quod etiam civitati noſtræ accidit. Nos enim arbitrabamur quidem, ſi per mare triremibus multis navigaremus, & cogeremus urbes tributa pendere, & aſſeſſores huc mittere, aliquid eorum quæ conveniunt feciſſe: longe autem a veritate aberravimus. Eorum enim quæ ſperavimus nihil evenit: inimicitiæ vero ex iis & bella & ſumptus multi ſunt orti. Idque merito: nam & antea ex hujuſmodi quidem negotiorum nimis multorum curatione, in extrema pericula redacti ſumus: quia vero urbem juſtam præſtitimus, & oppreſſis ſubvenimus, & res

* συνέδρους ἐνθάδε πέμπ.] *Aſſeſſores illuc mittere*, quod ſignum dominationis eſt: obſerva ἐνθάδε hîc poni pro δεῦρο. *W.*

† κ γὰρ τὸ πρότερον &c.] Videntur hæc intelligenda de claſſe miſsâ ab ſubigendam Siciliam & Samum expugnandam, quamvis ipſi Athenienſes eo tempore a Lacedæmoniis obſiderentur. Etſi nihil vetat totum illud tempus intelligi, quo, adempto Lacedæmoniis imperio, Græciæ præſuerunt. *W.*

παρ'

παρ' ἐκόντων τ̃ Ελλήνων τὴν ἡγεμονίαν ἐλάβομεν· ὧν νῦν ἀλογίστως καὶ λίαν εἰκῇ πολὺν ἤδη χρόνον καταφρονοῦμεν. Εἰς τοῦτο γάρ τινες ἀνοίας ἐληλύθασιν, ὥστ' ὀνειδήφατι τὴν μὴ ἀδικίαν ἐπονείδιστον μὴ εἶναι, κερδαλέαν δὲ, καὶ πρὸς τ̃ βίον τ̃ καθ' ἡμέραν ζυμφέρουσαν· τὴν δὲ δικαιοσύνην ἀδόκιμον μὲν, ἀλυσιτελῆ δὲ, καὶ μᾶλλον δυναμένην τὰς ἄλλας ὠφελεῖν, ἢ τὰς ἔχουσας αὐτήν· κακῶς εἰδότες, ὡς ὅτε πρὸς χρημαλισμὸν, [1] ὅτε πρὸς δόξαν, ὅτε πρὸς ἃ δεῖ πράττειν, ὅθ' ὅλως πρὸς εὐδαιμονίαν ἐδὲν ἂν συμβάλοιτο [2] τηλικαύτην δύναμιν, ὅσην περ ἀρετὴ, καὶ τὰ μέρη ταύτης. Τοῖς γὰρ ἀγαθοῖς οἷς ἔχομεν ἐν τῇ ψυχῇ, τούτοις κτώμεθα καὶ τὰς ὠφελείας, ὧν δεόμενοι τυγχάνομεν. Ωστ' οἱ τ̃ ἑαυτῶν διανοίας ὀλιγωρῦντες, λελήθασι σφᾶς αὐτοὺς ἅμα τοῦ τε φρονεῖν ἄμεινον, καὶ τ̃ βέλτιον τ̃ ἄλλων πράττειν ὀλιγωροῦντες. Θαυμάζω δ' εἴ τις οἴεται τοὺς τὴν

alienas non cupivimus, a volentibus Græcis imperium accepimus: quos nunc ſine ratione & nimis temere longo jam tempore contemnimus. Eo enim amentiæ quidam venerunt, ut exiſtiment injuſtitiam probroſam quidem eſſe, ſed quæſtuoſam, & in vitâ quotidianâ utilem: juſtitiam vero laudabilem quidem, at inutilem eſſe, aliiſque magis poſſe prodeſſe quam iis qui ipsâ ſunt præditi: parum ſcientes, quod nec ad opes parandas, nec ad gloriam, nec ad ea quæ agere expedit, nec omnino ad felicitatem tantas vires quid contulerit, quantas virtus & ejus partes. Quæ enim bona in animo habemus, eorum ope etiam commoda paramus, quibus indigemus. Quare qui ſuam mentem contemnunt, non animadvertunt ſe ſimul contemnere *quomodo* melius ſentiant, & felicius quam alii vitam agant. Miror vero aliquem exiſtimare eos

[1] In Cod. Coll. N. & apud Ald. deſunt ὅτε πρὸς δόξαν. [2] τηλικαύτη δύναμις ὅσον περ ἀρετὴ, apud Ald. & in Cod. Coll. N.

Ὡσέ-

εὐσέβειαν καὶ τοῦ δικαιοσύνου ἀσκοῦντας, καὶ καρτερεῖν καὶ μένειν ἐπὶ τούτοις ἐθέλοντας, ἔλαττον ἔχειν τῶν πονηρῶν· ἀλλ' οὐκ ἠγημένους καὶ παρὰ θεοῖς, καὶ παρὰ ἀνθρώποις πλέον οἴσεσθαι τῶν ἄλλων. Ἐγὼ μὲν γὰρ πέπεισμαι τούτους μόνους ὧν δεῖ πλεονεκτεῖν, τοὺς δ' ἄλλους ὧν ἐ βέλτιόν ἐστιν. Ὁρῶ μὲν γὰρ τοὺς μὲν τὴν ἀδικίαν προλιμωῦντας, καὶ τὸ λαβεῖν τι τῶν ἀλλοτρίων μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι νομίζοντας, ὅμοια πάσχοντας τοῖς δελεαζομένοις τῶν ζώων, καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπολαύοντας ὧν ἂν λάβωσιν, ὀλίγῳ δ' ὕστερον ἐν τοῖς μεγίστοις κακοῖς ὄντας. Τοὺς δὲ μετ' εὐσεβείας καὶ δικαιοσύνης ζῶντας, ἔνιοι τοῖς πᾶσι χρόνοις ἀσφαλῶς διάγοντας, καὶ πρὸς τοῦ σύμπαντος αἰῶνος ἡδίους τὰς ἐλπίδας ἔχοντας. Καὶ ταῦτ' εἰ μὴ πᾶσιν οὕτως ἔθισται συμβαίνειν, ἀλλὰ τό γε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοῦτον γίνεται τὸν τρόπον. Χρὴ δὲ τοὺς εὖ φρονοῦντας, ἐπειδὴ τὸ μέλλον ἀεὶ

qui pietatem & juſtitiam exercent, quique volunt perſtare & in iis *exercendis* manere, minus boni potituros quam *potiuntur* improbi: nec eos ſentire, *qui hoc animo ſunt*, quod *ejuſmodi homines* & apud Deos & apud homines plus quam alii ſint reportaturi. Ego certe perſuaſum habeo hos ſolos iis rebus quibus opus eſt abundare, alios vero iis rebus quibus non *abundare* melius eſſet. Video enim eos qui injuſtitiam quidem pluris faciunt, cenſentque de rebus alienis quid abripere maximum eſſe bonum, eadem pati quæ feræ ineſcatæ, & in principio quidem iis frui quæ ceperint, paulo autem poſtea in maximis eſſe poſitos malis. Eos vero qui cum pietate & juſtitiâ vivunt, omni tempore ſecure degere, & de ævo ſempiterno ſpes habere jucundiores. Et hæc ſi non in omnibus ita ſoleant evenire, at plerumque hoc modo fiunt. Oportet vero recte ſentientes, quoniam quid ſemper pro-

ζωοίσειν ἃ καθορῶμεν, τὸ πολλάκις ὠφελεῖν, τοῦτο φαίνεσθαι προαιρεμένους. Πάντων δ' ἀλογώτατον πεπόνθασιν, ὅσοι κάλλιον μὲν ἐπιτήδευμα νομίζουσιν εἶναι, καὶ θεοφιλέστερον τὴν δικαιοσύνην τῆς ἀδικίας· χεῖρον δ' οἶον βιώσεσθαι τοὺς ταύτῃ χρωμένους, τῶν τὴν πονηρίαν προαιρεμένων. Ηβουλόμην δ' ἂν ὥσπερ πρόχειρόν ἐστιν ἐπαινέσαι τὴν ἀρετήν, οὕτω καὶ ῥᾴδιον εἶναι πεῖσαι τοὺς ἀκούοντας ἀσκεῖν αὐτήν.

Νῦν δ' δέδοικα μὴ μάτην τὰ τοιαῦτα λέγω. Διεφθάρμεθα γὰρ πολὺν ἤδη χρόνον ὑπ' ἀνθρώπων, οὐδὲν ἄλλ' ἢ φενακίζειν δυναμένων· οἳ τοσοῦτον ἐπὶ πλῆθος καταπεφρονήκασιν, ὥστ', ὅταν βουληθῶσι πόλεμον πρός τινας ἐξενεγκεῖν, αὐτοὶ χρήματα λαμβάνοντες, λέγειν τολμῶσιν ὡς χρὴ τοὺς προγόνους μιμεῖσθαι, καὶ μὴ θεωρᾶν ἡμᾶς αὐτοὺς καταγελωμένους, μηδὲ τὴν θάλατταν πλέοντας τοὺς μὴ τὰς ζωτάξεις ἐθέλοντας ἡμῖν ὑποτελεῖν. Ηδέως

futurum ſit non videmus, id quod frequentius prodeſt palam amplecti. Omnium vero abſurdiſſima committunt, quicunque juſtitiam pulchrius quidem eſſe *vitæ* ſtudium cenſent, & Diis acceptius injuſtitiâ; arbitrantur tamen eos infelicius vitam acturos qui illâ utuntur, quam qui improbitatem amplectuntur. Utinam vero, ſicut facile *ſive ad manum cuique* eſt virtutem laudare, ita facile eſſet auditoribus perſuadere ut ipſam exercerent *vel colerent*.

Nunc vero metuo ne fruſtra hæc dicam. Corrupti enim ſumus jam longo tempore ab hominibus, qui nihil aliud poſſunt quam decipere: qui uſque adeo populum contempſerunt, ut quando velint bellum aliquibus inferre, ipſi cum largitiones acceperint, audeant dicere quod oporteat majores imitari, nec pati ut nos ipſi *exteris gentibus* ludibrio ſimus, nec ut ii per mare navigent qui nolunt nobis tributa ſolvere. Libenter igitur ab iis audi-

ἂν

ἂν ὧν αὐτῶν πυθοίμεθα, τίσιν ἡμᾶς τῶν προγεγενημένων ὁμοίους κελεύσει γενέσθαι; Πότερον τοῖς περὶ τὰ Περσικὰ γενομένοις, ἢ τοῖς πρὸ τοῦ πολέμου τοῦ Δεκελεικοῦ τὴν πόλιν διοικήσασιν; Εἰ μὲν γὰρ τούτοις, οὐδὲν ἄλλ' ἢ ξυμβουλεύσουσιν ἡμῖν πάλιν περὶ ἀνδραποδισμοῦ κινδυνεύειν. Εἰ δὲ τοῖς ἐν Μαραθῶνι νικήσασι, καὶ τοῖς πρὸ αὐτῶν γενομένοις· πῶς οὐκ ἀπάντων ἀναισχυντότατοι τυγχάνουσιν ὄντες, εἰ τοὺς τότε πεπολιτευμένους ἐπαινοῦντες, ταναντία πράττειν ἐκείνοις πείθουσιν ἡμᾶς· καὶ τοιαῦτ' ἐξαμαρτάνειν, περὶ ὧν καὶ διπορῶ τί ποιήσω· πότερα χρήσωμαι τῇ ἀληθείαις, ὥσπερ καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ἢ καταισιωπήσω, δείσας τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀπέχθειαν; Δοκεῖ μοὶ γάρ μοι βέλτιον εἶναι διαλεχθῆναι περὶ αὐτῶν· ὁρῶ δ' ὑμᾶς χαλεπώτερον διακειμένους πρὸς [1] τοὺς ἐπιτιμῶντας, ἢ πρὸς τοὺς αἰτίους τῶν κακῶν γεγενημένους. Οὐ μὴν ἀλλ' αἰσχυνθείην ἄν, εἰ φανείην μᾶλλον φροντίζων τῆς ἐμαυτοῦ δόξης, ἢ τῆς

rem, quibuſnam e majoribus nos ſimiles eſſe jubeant? Utrum iis qui circa bellum Perſicum fuerunt, an iis qui remp. geſſerunt ante bellum (*vel obſidionem*) Decelicum? Si enim hiſce *ſimiles ut ſimus velint*, nihil aliud nobis conſulunt, quam ut rurſus ſervitutis periculum ſubeamus. Si vero iis qui apud Marathonem vicerunt, iiſque qui ante eos fuerunt; quomodo non ſunt omnium impudentiſſimi, ſi, dum eos, qui tum remp. geſſerunt, laudant, iis contraria ut agamus noſmet hortentur; & ut ea committamus, de quibus etiam dubito quid faciam; utrum veritate utar, quemadmodum cæteris in rebus conſuevi, an taceam, veſtrum odium veritus? Mihi enim melius eſſe videtur ut de iis differam: ſed video vos magis iratos eſſe iis qui reprehendunt, quam iis qui malorum ſunt autores. Attamen me puderet, ſi viſus fuero meæ famæ potius

[1] Apud Ald. deeſt τὰς.

κοινῆς

κοινῆς ζωηρίας. Ἐμὸν δὲν ἔργον ἐστὶ, καὶ τῶν ἄλλων τῶν κηδομένων τῆς πόλεως, προαιρεῖσθαι τῶν λόγων μὴ τοὺς ἡδίστους, ἀλλὰ τοὺς ὠφελιμωτάτους· ὑμᾶς δὲ χρὴ πρῶτον μὲν τοῦτο γινώσκειν, ὅτι τῶν περὶ τὸ σῶμα νοσημάτων πολλαὶ θεραπεῖαι καὶ παντοδαπαὶ τοῖς ἰατροῖς εὕρηνται· τῶν δὲ ψυχαῖς τε νοσούσαις καὶ γεμούσαις πονηρῶν ἐπιθυμιῶν, οὐδὲν ἐστιν ἄλλο φάρμακον, πλὴν λόγου· ὁ τολμῶν τοῖς ἁμαρτανομένοις ἐπιπλήττειν. Ἔπειθ' ὅτι καταγέλαστόν ἐστι, τὰς μὲν καύσεις καὶ τὰς τομὰς τῶν ἰατρῶν ὑπομένειν, ἵνα πλειόνων ἀλγηδόνων ἀπαλλαγῶμεν· τοὺς δὲ λόγους ἀποδοκιμάζειν, πρὶν εἰδέναι σαφῶς, εἰ τοιαύτην ἔχουσι τὴν δύναμιν, ὡς ὠφελῆσαι τοὺς ἀκούοντας.

Τούτου δ' ἕνεκα ταῦτα προεῖπον, ὅτι περὶ τῶν λοιπῶν οὐδὲν ὑποσειλάμενος, ἀλλὰ παντάπασιν ἀνειμένως μέλλω ποιεῖσθαι τοὺς λόγους πρὸς ὑμᾶς. Τίς γὰρ ἄλλοθεν ἐπελθὼν, καὶ μήπω ζωδιεφθαρμένος [1] ἡμῖν, ἀλλ' ἐξαίφνης

consulere quam saluti publicæ. Meum igitur munus est, aliorumque qui rempublicam curant, eligere ex orationibus non eas quæ sint jucundissimæ, sed quæ utilissimæ. Vos autem oportet hoc primum scire, quod morborum corporis multæ & variæ a medicis inventæ sint curationes: mentibus vero ægrotis & malarum libidinum plenis, nullum sit remedium aliud quam oratio quæ audeat delinquentes reprehendere. Deinde quod absurdum sit ustiones & incisiones quidem medicorum sustinere, ut pluribus liberemur a doloribus: sermones vero improbare, priusquam certo sciamus an eam vim habeant ut auditoribus prosint.

Ideo autem hæc præfatus sum, quia de reliquis nihil dissimulans, sed prorsus aperte verba apud vos facturus sum. Quis enim qui huc a regione peregrinâ advenerit, nec adhuc una nobiscum sit corruptus, sed

[1] ὑμῖν in plerisque aliis Cod.

ὅπως

ἅπισας τῖς γιγνομένοις, οὐκ ἂν μαίνεσθαι καὶ παραφρονεῖν ἡμᾶς νομίσειεν; Οἱ φιλοτιμούμεθα μὲν ἐπὶ τῖς τῶν προγόνων ἔργοις, καὶ τὴν πόλιν ἐκ τότε παραχθέντων * ἐγκωμιάζειν ἔχομεν· ἐδὲν δὲ τῶν αὐτῶν ἐκείνοις πράττομεν, ἀλλὰ πᾶν τἐναντίον. Οἱ μὲν γὰρ ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων τῖς Βαρβάροις πολεμοῦντες διετέλεσαν· ἡμεῖς δὲ † τὸς ἐκ τῆς [1] Ἀσίας τὸν βίον πορίζομένους, ἐκεῖθεν ἀνασήσαντες, ἐπὶ τὸς Ἕλληνας ἠγάγομεν. Καὶ κεῖνοι μὲν ἐλευθεροῦντες τὰς πόλεις τὰς Ἑλληνίδας, καὶ βοηθοῦντες αὐταῖς, ‡ τῆς ἡγεμονίας ἠξιώθησαν· ἡμεῖς δὲ καταδουλούμενοι, καὶ τἐναντία τοῖς τότε πράττοντες, ἀγανακτοῦμεν εἰ μὴ τὴν αὐτὴν ἐκεί-

derepente his quæ jam aguntur inciderit, non arbitretur nos insanire & delirare? Qui gloriamur quidem ob majorum res gestas, & urbem propter ea quæ tunc facta sunt laudare possumus; nihil vero eorundem quæ illi facimus, sed omnia contraria? Illi enim contra Barbaros pro Græcis pugnare non destiterunt: nos vero eos, qui ex Asiâ victum quæritabant, inde reductos contra Græcos duximus. Et illi quidem, dum Græcas urbes liberabant, ipsisque opem ferebant, imperio digni habiti sunt: nos vero, qui *eas* servitute premimus, & iis qui tunc erant contraria agimus, indignamur si eundem quem illi honorem non erimus consequuti: qui tantopere & factis

[1] ὐσίας in Cod. Coll. N.

* ἐγκωμιάζειν ἔχομεν] Alibi legitur ἐγκωμιάζομεν. Quid si ἐγκωμιάζειν ἀξιοῦμεν? *W.*

† τὸς ἐκ τῆς Ασ.] Intelligantur Græci mercenarii milites, qui in Asiam militatum abierant, & Regi Persarum aut Satrapis illius navabant operam: nisi forte loquatur de collectitiâ manu, quæ prædas egerit ex Asiâ; aut etiam de exercitu Agesilai. *W.*

‡ τῆς ἡγεμονίας ἠξιώθησαν] Post Pausaniæ Lacedæmonii interitum, qui crudelitate & superbiâ Græcorum animos a Lacedæmoniis alienaverat. *W.*

νοις

νοις τιμὴν [1] ἔξομεν· οὐ τοσοῦτον ἀπολελείμμεθα καὶ τοῖς ἔργοις καὶ τῇ διανοίαις τῇ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον γιγνομένων, ὅσον οἱ μὲν ὑπὲρ τῆς τῶν Ελλήνων σωτηρίας, τοῦ τε πατρίδα τοῦ αὐτῶν ἐκλιπεῖν ἐτόλμησαν, καὶ μαχόμενοι ἐν ναυμαχίαις [2] τοὺς Βαρβάρους ἐνίκησαν, ἡμεῖς δ' οὐδ' ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν πλεονεξίας κινδυνεύειν ἀξιοῦμεν· * ἀλλ' ἄρχειν μὲν ἁπάντων ζητοῦμεν, στρατεύεσθαι δ' οὐκ ἐθέλομεν· καὶ πόλεμον μὲν μικροῦ δεῖν πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους ἀναιρούμεθα, πρὸς ἓν δὲ τοῦτον οὐχ ἡμᾶς αὐτοὺς ἀσκοῦμεν· † ἀλλὰ ἀνθρώπους τοὺς μὲν ἀπόλιδας, τοὺς δ' αὐτομόλους, τοὺς δ' ἐκ τῶν ἄλλων κακουργιῶν συνερρυηκότας, οἷς ὁπόταν τις πλείονα μισθὸν δίδῳ, μετ' ἐκείνου ἐφ' ἡμᾶς ἀκολουθήσουσιν·

& conſiliis ab iis ſuperati ſumus qui tunc temporis erant, ut illi quidem pro ſalute Græcorum & patriam ipſorum delinquere auſi ſint, & terrâ marique pugnando Barbaros vicerint, nos vero ne quidem pro noſtrâ avaritiâ dimicare velimus: ſed omnibus quidem imperare quæramus, militare vero nolimus: & bellum quidem fere contra omnes homines decernamus, ad id vero *gerendum* noſmet ipſos non exerceamus; ſed homines partim urbe carentes, partim tranſfugas, partim eos qui ob alia flagitia huc confluxerunt, qui, quando quis *iis* mercedem majorem dederit, cum illo in noſmet ſunt ituri; adeo tamen homines

[1] ἔχομεν apud H. Steph. [2] In Cod. Coll. N. deſunt τοὺς Βαρβ. ἐν.

* ἀλλ' ἄρχειν μὲν ἁπ.] De Athenienſium ignaviâ conſulatur argumentum Libanii in Olynthiacos, itemque Luciani ἐγκώμιον Demoſthenis. *W.*

† ἀλλὰ ἀνθρώπους] Videtur deeſſe verbum μισθούμεθα *conducimus*: aut certe ἀποσιώπησις eſt κατ' ἀναπόδοτον καὶ ὑπερβατόν. Sequitur enim non multo poſt, ἀλλ' ὅμως ὅτως αὐτοὺς ἀγαπῶμεν. W.——Poteſt ἀπὸ κοινοῦ ſubintelligi τὸ ἀσκοῦμεν ἀνθρώπους ἀπόλιδας &c. πρὸς τὸν πόλεμον. *Idem in Caſt.*

ἀλλ'

ἀλλ' ὅμως ἄτως αὐτὰς ἀγαπῶμεν, ὥσθ' ὑπὲρ μὲν τῶν παίδων τῶν ἡμετέρων, ἢν περί τινας ἐξαμάρτοιεν, οὐκ ἂν ἐβουλήσαιμεν δίκας ὑποσχεῖν· ὑπὲρ δὲ τῆς ἐκείνων ἁρπαγῆς καὶ βίας καὶ πλεονεξίας, * μελλόντων τῶν ἐγκλημάτων ἐφ' ἡμᾶς ἥξειν, οὐχ ὅπως ἀγανακτοῦμεν, ἀλλὰ καὶ χαίρομεν, ὅταν ἀκούσωμεν αὐτοὺς τοιοῦτό τι διαπεπραγμένους. Εἰς τοῦτο δὲ μωρίας ἐληλύθαμεν, ὡς αὐτοὶ μὲν ἐνδεεῖς ἐσμὲν τῶν καθ' ἡμέραν, ξενολογεῖν δ' ἐπικεχειρήκαμεν· καὶ τοὺς συμμάχους τοὺς ἡμετέρους αὐτῶν λυμαινόμεθα, καὶ δασμολογοῦμεν, ἵνα τοῖς ἁπάντων κοινοῖς ἐχθροῖς τὸν μισθὸν ἐκπορίζωμεν. Τοσούτῳ δὲ χείρους ἐσμὲν τῶν προγόνων, οὐ μόνον τῶν ἀδοκιμησάντων, ἀλλὰ καὶ τῶν μισηθέντων, ὅσον ἐκεῖνοι μὲν εἰ πολεμεῖν πρός τινας ψηφίσαιντο, μεστῆς ὄσης ἀργυρίου καὶ χρυσίου τῆς ἀκροπόλεως,

ejuſmodi amemus, ut pro liberis quidem noſtris, ſi eorum aliquos læſerint, nolimus ut pœnas ſubeant; ob ipſorum vero rapinas & vim, & avaritiam, licet crimina ad noſmet ſint ventura *ſive nobis ſint imputanda*, adeo non indignemur, ut etiam gaudeamus, quum audiverimus eos tale aliquid perpetrare. Eo autem ſtultitiæ pervenimus, ut nos quidem ipſi indigeamus iis rebus quæ ad victum quotidianum ſunt *neceſſariæ*, mercenarios autem alere conemur: & ſocios noſtros male mulctemus, & tributa ab iis exigamus, ut communibus omnium hoſtibus mercedem ſolvamus. Tanto autem majoribus deteriores ſumus, non ſolum laudatis illis, ſed etiam iis ipſis qui odio habiti ſunt, ut illi quidem, ſi bellum contra aliquos gerere decreviſſent, licet arx *(vel ærarium)* argento & auro eſſet

* μελλόντων τῶν ἐγκλημάτων] Quidam perperam interpretantur, *cum crimina ſeu querelæ de illorum rapinis*, &c. *ad nos deferenda ſint.* Sed ſententia eſt, *Quicquid peccaverint milites, id imputari Athenienſibus, qui Græcorum odia propter illos ſuſcipiunt.* W.

ὅμως ὑπὲρ τ δοξάντων τοῖς αὐτῶν σώμασιν ᾠοντο δεῖν κινδυνεύειν· ἡμεῖς δ' εἰς τοσαύτην ἀπορίαν ἐληλυθότες, καὶ ποῦτοι τὸ πλῆθος ὄντες, ὥσπερ Βασιλεὺς ὁ μέγας, μισθωτοῖς χρώμεθα τοῖς σφετέροις. Καὶ τότε μὲ εἰ τριήρεις πληροῖεν, τοὺς μὲ ξένους καὶ τοὺς δούλους ναύτας εἰσεβίβαζον, τοὺς δὲ πολίτας μετ' ὅπλων ἐξέπεμπον· νυνὶ δὲ τοῖς μὲ ξένοις ὁπλίταις χρώμεθα, τοὺς δὲ πολίτας ἐλαύνειν ἀναγκάζομεν. Ὥσθ' ὁπόταν ἀποβαίνωσιν εἰς τὴν τ πολεμίων, οἱ μὲ ἄρχειν τ Ελλήνων ἀξιοῦντες, * ὑπηρέσιον ἔχοντες ἐκβαίνουσιν· οἱ δὲ πλεῖστοι τὰς φύσεις ὄντες, οἵους ὀλίγῳ πρότερον διῆλθον, μετ' ὅπλων κινδυνεύουσιν.

Αλλὰ γὰρ τὰ κατ' τὴν πόλιν ἄν τις ἰδὼν καλῶς διοικούμενα, καὶ περὶ τῶν ἄλλων θαῤῥήσειεν; Αλλ' οὐκ ἂν ἐπ'

referta, ſuis tamen ipſorum corporibus ob ea quæ decreverant pugnandum eſſe arbitrarentur: nos autem, licet ad tantam *pecuniarum* penuriam redacti & tot numero ſimus, *tamen* tanquam Rex ille Magnus, conductitiis utamur exercitibus. Et tunc *quidem*, ſi illi triremes implerent, peregrinos quidem & ſervos tanquam nautas naves inſcendere coegerunt, cives vero armis inſtructos emiſerunt: nunc vero militibus peregrinis utimur, cives autem navem agere *vel remigare* cogimus. *Unde fit*, ut quando in agrum hoſtilem egrediantur, illi, qui quidem in Græcos imperium ſibi arrogant, pellem *(vel quodvis nauticum inſtrumentum)* geſtantes e nave prodeant: hi vero, qui naturâ tales ſunt, quales paulo prius deſcripſi, armis inſtructi dimicent.

At vero ſi quis videat res domeſticas recte adminiſtrari, etiam de cæteris fortaſſe ſpem bonam habuerit? Verum ob has ipſas

* ὑπηρέσιον] Legit Wolfius ὑποερέσιον, aitque eſſe τὸ ὑποκείμενον τοῖς ἐρέταις, id eſt *pulvinum nauticum* ſive *cui inſideant nautæ*, ne diuturnâ deſſione atterantur nates; vel quem ſub axillis geſtarent, ne illæ exulcerarentur; alios vero per *remum* interpretari.

αὐτοῖς τούτοις [1] μᾶλις' ἀγανακτήσειεν; Οἵ τινες αὐτόχθονες μὲν εἶναι φαμὲν, καὶ τὴν πόλιν ταύτην πρότεραν οἰκισθῆναι τῶν ἄλλων, προσῆκον δ' ἡμᾶς ἅπασιν εἶναι παράδειγμα τοῦ καλῶς καὶ τεταγμένως πολιτεύεσθαι, χεῖρον δὲ ταραχωδέστερον τὴν ἡμετέραν αὐτῶν διοικοῦμεν, τῶν ἄλλων τὰς πόλεις οἰκιζόντων. Καὶ ζημιούμεθα μὲν καὶ μέγα φρονοῦμεν ὅτι [2] τῷ βέλτιον γεγονέναι τῶν ἄλλων· ῥᾴον δὲ μεταδίδομεν τοῖς βουλομένοις ταύτης τῆς εὐγενείας, * ἢ Τριβαλλοὶ καὶ Λευκανοὶ τὴν αὐτῶν δυσγενείας. Πλείστους δὲ τιθέμενοι νόμους, ὥστε ὀλίγον αὐτῶν φροντίζομεν (ἓν γὰρ ἀκούσαντες γνώσεσθε καὶ περὶ τῶν ἄλλων) ὥσθ' ὅταν τὴς ζημίας ὑπακειμένης, † ἤν τις ἁλῷ δεκάζων, τὸν τοῦτο

annon maxime indignaretur? *Cum nos*, qui noſmet indigenas quidem eſſe dicimus, & urbem hanc ante alias conditam fuiſſe, cum autem æquum eſſet nos *aliis* omnibus eſſe exemplo reipublicæ bonæ & ordinatæ, deterius *tamen* & perturbatius noſtram ipſorum *remp.* adminiſtramus, quam ii qui nuperrime urbes condiderunt. Et gloriamur quidem ac ſuperbimus propterea quod ex ſtirpe honorabili præ cæteris nati ſimus: facilius vero eos qui velint participes facimus hujuſce nobilitatis, quam Triballi & Lucani ſuæ ipſorum ignobilitatis. Plurimas autem leges cum tulerimus, eas adeo parvi facimus (uno enim hoc audito etiam de aliis judicabitis) ut licet mors pro pœnâ conſtituta ſit, ſi quis ambitûs ſit convictus, *tamen*

[1] In Cod. Coll. N. deeſt μᾶλιστα. [2] τὸ βελτίως in Cod. Coll. N.

* ἢ Τριβαλλοὶ καὶ Λευκανοὶ] Triballi ignobiles Barbari, vicini Macedoniæ. Lucani Italiæ populi Apuliæ vicini. *W.*

† ἤν τις ἁλῷ δεκάζων] Harpocration ait, — Ἐραλωθέντος δὲ ἐν τοῖς περὶ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας πόθεν τὸ ῥῆγμα εἴρηται δηλοῖ, ὅτω λέγων· "Λυ-" κοῦργος ἐστὶν ἥρως τοῖς ἐν Ἀθήναις δικαστηρίοις, τὸ θηρίον μορφὴν ἔχων" ὑφ' ὃν οἱ δωροδοκοῦντες καὶ δεκα δεκα γινόμενοι συνεξέφοιτο. Οὗτος εἴρηται Λυ-" κε

φανερώτατα ποιοῦντας στρατηγὸς χειροτονοῦμεν· καὶ τὸν πολίτας διαφθεῖραι τὸν πολιτῶν δυνηθέντα, τοῦτον ἐπὶ τὰ μέγιστα τῶν πραγμάτων καθίσαμεν. Σπουδάζοντες δὲ περὶ τὴν πολιτείαν οὐκ ἧττον, ἢ περὶ τοῦ ζωηρίαν ὅλης τῆς πόλεως, καὶ τοῦ δημοκρατίαν εἰδότες ἐν μὲ τῇ ἡσυχίαις καὶ τῇ ἀσφαλείαις αὐξανομένου καὶ διαμένουσαν, ἐν δὲ τοῖς πολέμοις δὶς ἤδη καταλυθεῖσαν· πρὸς μὲ τὰς τῆς εἰρήνης ἐπιθυμοῦντας, ὡς πρὸς ὀλιγαρχικὰς ὄντας, δυσκόλως ἔχομεν· τὰς δὲ τὸν πόλεμον ἐμποιοῦντας, ὡς τῆς δημοκρατίας κηδομένους, εὐνους εἶναι νομίζομεν. Ἐμπειρότατοι δὲ λόγων καὶ πραγμάτων ὄντες, ἔτως ἀλογίστως ἔχομεν, ὥστε περὶ τῶν αὐτῶν τῇ αὐτῆς ἡμέρας ἃ ταὐτὰ γινώσκομεν· ἀλλ' ὧν μὲ, πρὶν εἰς τοῦ ἐκκλησίαν ἀναβῆναι, παρηγορεῖμεν,

eos qui hoc apertiſſime faciunt imperatores eligamus: eumque qui plurimos civium corrumpere potuit, eum maximis negotiis præficiamus. Soliciti vero cum ſimus non minus de reipub. formâ, quam de ſalute totius urbis, & ſciamus democratiam in tranquillitate quidem & ſecuritate augeri & perdurare *(vel confirmari)* in bellis vero bis jam diſſolutam eſſe: *tamen* erga eos quidem qui pacem cupiunt, tanquam oligarchiæ ſtudioſos, noſmet moroſos præbemus: eos vero qui bella concitant, tanquam democratiæ faventes, benevolos eſſe arbitramur. Cum autem verborum ſimus & rerum peritiſſimi, adeo ſine ratione noſmet gerimus, ut de rebus iiſdem eodem die eadem non decernamus: ſed quæ quidem priuſquam in concio-

" καὶ δεκάς. Suidas δεκάζεσθαι ἠρέθη μὲν ἀπὸ τοῦ καὶὰ δέκα φθείρεσθαι. Ὅτε γὰρ βούλοιντό τινες ἀρχῆς τυχεῖν ἢ ἄλλο τι ἀνύσασθαι, καὶὰ δέκα ἀνθρώπους ἐδίδοσάν τινα, ὅπως συμπράττωσιν αὐτοῖς. Wolfius vocabulum hinc ortum eſſe ait, quod rei cauſæ ſuæ diffidentes, decimam controverſæ pecuniæ partem judicibus promittere ſolebant, ſi ſecundum ipſos pronuntiâſſent; hinc transferri ad quamvis largitionem, corruptelam munerum, & ambitus.

ταῦτα ζωνελθόντες χειροτονῶμεν· ὀ πολὺ δ' χρόνον διαλείποντες, τοῖς ἐνταῦθα ψηφισθεῖσιν, ἐπειδ' ἂν ἀπίωμεν, πάλιν ἐπιτιμῶμεν. Προαιρούμενοι δ' σοφώτατοι τ Ελλήνων εἶναι, τοιούτοις ζυμβούλοις χρώμεθα, ὧν οὐκ ἔστιν ὅς τις οὐκ ἂν καταφρονήσειεν· ἃ τὰς αὐτὰς τάττας κυρίας τ κοινῶν ἁπάντων καθίσαμεν, οἷς ὐδεὶς ἂν τ ἰδίων ὐδὲν ἐπιτρέψειεν. Τὸ δ' πάντων χειλιώτατον· ὃς γὰ ὁμολογήσαιμεν ἂν πονηροτάτους εἶναι τ πολιτῶν, τούτους πιστοτάτους φύλακας ἡγούμεθα τ πολιτείας εἶναι. Καὶ τοὺς μ μετοίκους πιστοὺς εἶναι νομίζομεν, * οἵους περ ἂν τοὺς πρωτάτας νέμωσιν· αὐτοὶ δ' οὐκ οἰόμεθα τῷ αὐτῷ λήψεσθ δόξαν τοῖς προεστῶσιν ἡμῶν. Τοσοῦτον δ' διαφέρομεν τῶν

nem aſcenderimus culpamus, hæc congreſſi ſuffragiis comprobemus: brevi autem poſt tempore, ſimul atque *domum* redierimus, ea quæ hîc decreta erant rurſus reprehendamus. Noſmet autem dum profitemur ſapientiſſimos eſſe Græcorum, talibus utimur conſultoribus, quales nemo eſt quin contemneret: & eos ipſos omnium quæ communitatem ſpectant negotiorum præfectos ſummâ autoritate inſtructos conſtituimus, qualibus nemo ſane aliquid e privatis negotiis committeret. Quod autem omnium graviſſimum eſt: quos fateremur civium improbiſſimos eſſe, eos arbitramur reipublicæ cuſtodes eſſe fideliſſimos. Et inquilinos quidem tales eſſe cenſemus, quales illi patronos elegerint: ipſi vero non exiſtimamus nos eandem adepturos famam quam gubernatores noſtri. Adeo autem a majoribus diverſi ſumus, ut illi qui-

* οἵους περ ἂν τοὺς προστάτας νέμωσιν] Peregrini qui Athenis conſederant cogebantur patronum aliquem civem Athenienſem ſibi adſciſcere, a quo non tantum defenderentur, ſed etiam obſervarentur, ne vel conſurgerent vel inſidiarentur Reipublicæ, itemque ut tributum duodecim drachmas penderent, quod μετοίκιον dicebatur. *W.*

προγό-

προγόνων, ὅσον ἐκεῖνοι μὲ τὰς αὐτὰς προσάτας τ̃ πόλεως ἐποιοῦντο, καὶ στρατηγὰς ἡροῦντο· νομίζοντες, τ̃ ἐπὶ τοῦ βήματος τὰ βέλτιστα συμβουλεῦσαι δυνάμενον, τ̃ αὐτὸν τοῦτον ἄριστ' ἂν βουλεύσασθ * καὶ καθ' αὑτὸν γενόμενον· ἡμεῖς δὲ τἀναντίον τούτων ποιοῦμεν. Οἷς μὲ γὰρ περὶ τ̃ μεγίστων συμβούλοις χρώμεθα, τούτους μὲ οὐκ ἀξιοῦμεν στρατηγὰς χειροτονεῖν, ὡς νῦν οὐκ ἔχοντας· οἷς δ' ἀδεὲς ἂν ἦτε περὶ τ̃ ἰδίων, ἦτε περὶ τῶν κοινῶν συμβουλεύσαιτο, τούτους δ' αὐτοκράτορας ἐκπέμπομεν, ὡς ἐκεῖ σοφωτέρους ἐσομένους, καὶ ῥᾴον βουλευσομένους περὶ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων † καὶ [1] πολεμικῶν, ἢ περὶ τ̃ ἐνθάδε προτιθεμένων.

dem eoſdem & urbis præfectos conſtituerent, & exercituum imperatores eligerent: quia *nimirum* cenſebant eum qui pro concione optima poſſet ſuadere, eundem optime per ſeſe deliberaturum: nos autem his contraria agamus. Eos enim, quibus circa maxima negotia conſultoribus utimur, eos non æquum cenſemus ut imperatores eligamus, tanquam mentis eſſent inopes: a quibus vero nemo conſilium peteret, vel de privatis vel de publicis rebus, eos plenâ poteſtate inſtructos emittimus, tanquam qui illic futuri ſint ſapientiores, & facilius deliberaturi de rebus Græciæ & militiæ *(vel urbis)* quam de iis quæ hîc proponuntur.

[1] πολιτικῶν in aliis pleriſque Cod.

* καὶ καθ' αὑτὸν γενόμενον] Lego γενόμενον, *cum ſolus fuerit*, pro δυνάμενον, quæ vox e ſuperiore verſu per incogitantiam repetita eſt: ita ut legeretur καὶ καθ' αὑτὸν δυνάμενον. *W. in Caſt.*

† καὶ πολεμικῶν] Πολιτικὰ erant utique ea etiam quæ in concione tractabantur. Itaque πολεμικῶν, quod majus eſt & periculoſius, rectius legi arbitror, quam πολιτικῶν de ſummâ reipub. κατ' ἐπιτασιν accipi. *W.*

Λέγω δὲ ταῦτα οὐ πρὸς πάντων, ἀλλὰ πρὸς τῶν ἐνόχων τοῖς λεγομένοις ὄντων. Ἐπιλείποι δ' ἂν με τὸ λοιπὸν μέρος τῆς ἡμέρας, εἰ πάσας τὰς πλημμελείας τὰς ἐν τοῖς πράγμασι γεγενημένας, ἐξετάζειν ἐπιχειροίην. Τάχ' ἂν οὖν τις τῶν σφόδρα τοῖς λεγομένοις ἐνόχων ὄντων ἀγανακτήσας ἐρωτήσειε, πῶς ἔν, εἴπερ ἄτω κακῶς βουλεύομεθα, ζῶμεν, καὶ δυνάμιν ἐδὲ μιᾶς πόλεως ἐλάττω κεκτημένοι τυγχάνομεν; Ἐγὼ δὲ πρὸς ταῦτα ἂν ἀποκρινοίμην, ὅτι τὰς ἀντιπάλους ἔχομεν οὐδὲν βέλτιον ἡμῶν φρονοῦντας. Εἰ γὰρ * μετὰ τὴν μάχην, ἣν ἐνίκησαν Θηβαῖοι Λακεδαιμονίους, ἐκεῖνοι μὲν ἐλευθερώσαντες τὴν Πελοπόννησον, καὶ τὰς ἄλλας Ἑλλήνας αὐτονόμους ποιήσαντες, ἡσυχίαν εἶχον, ἡμεῖς δὲ ταὐτὰ ἐξημαρτάνομεν, ὅτ' ἂν ὅτε εἶχε ποιήσασθαι ταύτην τὴν ἐρώτησιν, ἡμεῖς τ' ἂν ἐγνωμεν, ὅσῳ κρεῖττόν ἐστι τὸ ζωφρονεῖν τοῦ πολυπραγμονεῖν.

Hæc autem dico non contra omnes, ſed contra eos qui dictis *meis* ſint obnoxii. Diei autem pars reliqua me deficeret, ſi in omnia delicta quæ in rebus noſtris facta ſunt inquirere conarer. Fortaſſe autem aliquis eorum qui dictis maxime ſunt obnoxii indignabundus interrogaverit, quomodo igitur, ſi ita male conſulamus, ſervamur, & potentiam habemus minorem quam nulla civitas? Ego vero ad hæc reſponderem, quod adverſarios habeamus qui nihilo magis quam nos ipſi ſapiunt. Si enim poſt pugnam, quâ Thebani Lacedæmonios vicerunt, illi quidem quum Peloponneſum liberârant, cæteriſque Græcis ſuum jus reddiderant, quieviſſent, nos autem eadem delicta commiſiſſemus, & iſte nequaquam potuiſſet hanc interrogationem mihi objicere, & nos edocti eſſemus, quanto melius ſit modeſte agere, quam

* μετὰ τὴν μάχην] De Leuctricâ pugnâ in Archidamo, de inſolentiâ Thebanorum in Philippicâ oratione agitur. *W.*

γεῖν.

νεῖν. Νυνὶ δ' ἐνταῦθα πεπόηκε τὰ πράγματα, ὥστε Θηβαῖοι μὲ ἡμᾶς σώζουσιν, ἡμεῖς δὲ Θηβαίους· καὶ σύμμαχοι ἐκεῖνοι μὲ ἡμᾶς ποιοῦσιν, ἡμεῖς δ' ἐκείνους. Ὡς', εἰ νῦν ἔχομεν, ἀλλήλοις ἂν εἰς τὰς ἐκκλησίας ἀργύριον παρείχομεν. Ὁπότεροι γὰρ ἂν πλεονάκις συλλεγῶσιν, ὅτι τοὺς ἐναντίους ἄμεινον πράττειν ποιοῦσι. Χρὴ δὲ τοὺς καὶ μικρὰ λογίζεσθαι δυναμένους, οὐκ ἐν τοῖς τῶν ἐχθρῶν ἁμαρτήμασι τὰς ἐλπίδας ἔχειν τῆς σωτηρίας, ἀλλ' ἐν τοῖς αὐτῶν πράγμασι καὶ τῶν αὐτῶν διανοίαις. Τὸ μὲν γὰρ διὰ τὴν ἐκείνων ἁμαθίαν συμβαῖνον ἡμῖν ἀγαθὸν, τυχὸν ἂν παύσαιτο, καὶ λάβοι μεταβολήν· τὸ δὲ δι' ἡμᾶς αὐτοὺς γιγνόμενον, βεβαίως ἂν ἔχοι, καὶ μᾶλλον διαμείνειεν ἡμῖν.

Πρὸς μὲν δὴ τοὺς εἰκῇ * τὰς ὑπολήψεις ποιουμένους, οὐ χαλεπὸν ἀντειπεῖν. Εἰ δή τίς μοι παρὼν τῶν ἐπιεικέ-

negotiis nimis multis *alieniſque* implicari. Nunc vero eo res rediere, ut Thebani quidem nos ſervent, nos autem Thebanos: & *quodammodo* ſocios quidem illi *ſibi* noſmet faciant, nos autem illos. Quare, ſi ſaperemus, nobis invicem ad conciones *indicendas* pecuniam largiremur. Utri enim ſæpius convenerint, illi ut adverſarii melius rem agant in causâ ſunt. Oportet vero eos qui vel mediocriter ratiocinari poſſunt, non in inimicorum erroribus ſalutis ſpem ponere, ſed in ſuis ipſorum actionibus, & ſuis ipſorum conſiliis. Nam bonum id *omne* quod nobis accidit ex illorum inſcitiâ, forte ceſſaverit, & mutatum fuerit: quod vero per nos ipſos fit, ſtabile fuerit, & diutius apud nos permanſerit.

Ac iis quidem, qui temere cavillationes faciunt, non difficile eſt reſpondere. Si quis vero mihi adſtans ex iis qui æquiore ſunt ani-

* τὰς ὑπολήψεις π.] Ὑπόληψις alias eſt *opinio, exiſtimatio*: ſed hic videtur poni pro ὑποφορᾶς & ἀντιθέσεως, ut ſit τὸ ποιεῖσθαι τὰς ὑπολήψεις idem quod τὸ ἐναντιοῦσθαι καὶ ἀντιλέγειν. W.

τερον διηκειμένων, ἀληθῆ μὲ λέγειν με προσομολογήσειεν, καὶ προσηκόντως ἐπιτιμᾶν τοῖς γιγνομένοις· δίκαιον δ' εἶναι φαίη, τὰς ἐπ' οὐσίᾳ νουθετήσεις μὴ μόνον καθηγορεῖν τῶν πεπραγμένων, ἀλλὰ καὶ συμβουλεύειν, ποίων ἀπεχόμενοι, καὶ τίνων ὀρεγόμενοι, παυσαίμεθ' ἂν ταύτῃ ἔχοντες τὴν γνώμην, καὶ τοιαῦτα ἐξαμαρτάνοντες· ἔτι δ' ὁ λόγος ἀπορεῖν ἄν με ποιήσειεν ἀποκρίσεως ἥκ ἀληθοῦς, οὐδὲ συμφερούσης, ἀλλ' ἀρεσκούσης ὑμῖν. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐπειδήπερ ἀποκεκαλυμμένως ὥρμημαι λέγειν, οὐκ ἀποκνητέον ἀποφήνασθαι καὶ περὶ τούτων. Ἃ μὲν οὖν ὑπάρχειν δεῖ τοῖς μέλλουσιν εὐδαιμονήσειν, τῇ τ' εὐσέβειαν καὶ τῇ σωφροσύνῃ, καὶ τὴν δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν, [1] ὀλίγῳ πρότερον εἰρήκαμεν. Ὡς δ' ἂν τάχιστα πρὸς τὸ τοιοῦτοι γενέσθαι παιδευθείημεν, ἀληθὲς μέν ἐστι τὸ ῥηθησόμενον· ἴσως δ' ἂν ἀηδέσασιν ὑμῖν, δεινὸν εἶναι δόξειεν, καὶ πολὺ τῶν τ' ἄλλων ἐξημελημένον διανοίας,

mo, fateretur me quidem vera dicere, & recte ea quæ facta ſunt reprehendere: æquum vero eſſe diceret, ut ii qui ex animo conſulunt benevolo, non ſolum facta accuſent, verum etiam ut conſulant a qualibus abſtinendo, & qualia appetendo, hoc animo deſinamus eſſe, & tali modo delinquere: hic quidem ſermo fecerit ut egerem reſponſione non verâ aut utili, ſed quæ vobis placeret. At vero quandoquidem aperte dicere ſum aggreſſus, non dubitandum eſt etiam de his *ſententiam meam* declarare. Quæ igitur iis ſuppetere oportet, qui felices futuri ſint, pietatem *ſc.* & temperantiam, & juſtitiam, & alias virtutes, paulo prius diximus. Quomodo autem quam expeditiſſime inſtituti erimus ita ut tales fiamus, verum quidem eſt id quod dicetur: fortaſſis autem vobis audientibus grave viſum fuerit, & plurimum ab aliorum

[1] ὀλίγον apud Ald. & in Cod. Coll. N.

Ἐγὼ

Ἐγὼ γὰρ ἡγοῦμαι καὶ τὴν πόλιν ἡμᾶς ἄμεινον οἰκήσειν, καὶ βελτίους αὐτοὺς ἔσεσθαι, καὶ πρὸς ἁπάσας τὰς πράξεις ἐπιδώσειν, ἢν παυσώμεθα τοῦ ἄρχειν τοῦ καθ' ἅλασσαν ἐπιθυμοῦντες. Αὕτη γάρ ἐστιν, ἡ καὶ νυῦν εἰς ταραχὴν ἡμᾶς καθιστᾶσα, καὶ τὴν δημοκρατίαν ἐκείνην καταλύσασα, μεθ' ἧς οἱ πρόγονοι ζῶντες, εὐδαιμονέστατοι τῶν Ἑλλήνων ἦσαν, καὶ αἰτιωτάτη τῶν κακῶν αἰτία, ὧν αὐτοί τ' ἔχομεν, καὶ τοῖς ἄλλοις παρέχομεν. Οἶδα μὲν οὖν, ὅτι χαλεπόν ἐστι [1] δυναστείας, ὑπὸ πάντων ἐρωμένης, καὶ πολεμαρχήσαντα γενναιοτάτης καταγορεῦσαι δοκεῖν ἀνεκτόν τι λέγειν. Ὅμως δ' ἐπειδήπερ ὑπεμείνατε καὶ τοὺς ἄλλους λόγους, ἀληθεῖς μὲν ὄντας, φιλαπεχθήμονας δ', καὶ τούτων ὑμᾶς ἀνέχεσθαι δέομαι, καὶ μὴ καταγνῶναί μου τοσαύτην μανίαν, ὡς ἄρα ἐγὼ προαιροῦμαι διαλεχθῆναι πρὸς ὑμᾶς περὶ πραγμάτων οὕτω δυσδόξων, εἰ μή τι λέγειν ἀληθὲς

sententiis abhorrere. Ego enim arbitror & remp. nos melius administraturos *(vel in urbe felicius vitam acturos)* & ipsos meliores fore, & in rebus *vel actionibus* omnibus *felicitatis* incrementa accepturos, si desiteriimus imperium maris concupiscere. Hoc enim illud est, quod & nunc nos in tumultus conjecit, & illam democratiam dissolvit, in quâ majores nostri degentes felicissimi erant Græcorum, & fere omnium malorum causa fuit, quæ & ipsi patimur, & aliis inferimus. Equidem scio quod difficile sit ut is, qui accusat imperium ab omnibus amatum & bellis quæsitum, videatur quid dicere tolerabile. Veruntamen quoniam cætera quæ dicta sunt sustinuistis, quæ sunt vera quidem, sed odiosa, & ut hæc quoque sustineatis oro, nec me tantæ insaniæ condemnetis, ut elegerim coram vobis verba facere de rebus adeo incredibilibus, nisi aliquid veri de iis quod dicerem habu-

[1] δυναστίας apud Ald.

εἶχον

ἔιχον περὶ αὐτῶν. Νῦν δ' οἶμαι φανερὸν ποιήσειν ἅπασιν, ὡς ὅτε δικαίας ἀρχῆς ἐπιθυμοῦμεν, ὅτε γνώσεσθαι δυνατῆς, ὅτε ζυμφερούσης ἡμῖν.

Ὅτι μὲν οὖν ἃ δικαίως, παρ' ὑμῶν μαθὼν, ὑμᾶς ἔχω διδάσκειν. Ὅτε γὰρ Λακεδαιμόνιοι ταύτην εἶχον τὴν δύναμιν, ποίους λόγους οὐκ ἀνηλώσαμεν, καθηγορῦντες μὲν τῆς ἐκείνων ἀρχῆς, διεξιόντες δ', ὡς δίκαιόν ἐστιν αὐτονόμους εἶναι τοὺς Ἕλληνας; Τίνας δὲ τῶν πόλεων τῶν Ἑλληνίδων οὐ παρεκαλέσαμεν * ἐπὶ τὴν συμμαχίαν, τὴν ὑπὲρ τούτων ζυσᾶσαν; Πόσας δὲ πρεσβείας ὡς Βασιλέα τὸν μέγαν ἀπεστείλαμεν, διδασκούσας αὐτὸν, ὡς οὔτε δίκαιόν ἐστιν, οὔτε ζυμφέρον, μίαν πόλιν κυρίαν εἶναι τῶν Ἑλλήνων; Οὐ πρότερον δὲ πολεμοῦντες ἐπαυσάμεθα, ἢ κινδυνεύοντες ἢ κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλατταν, πρὶν ἠθέλησαν

issem. Nunc vero arbitror me omnibus manifestum facturum, quod imperium cupiamus neque justum, nec quod parari possit, nec nobis utile.

Quod autem injustum *cupiamus*, *id* a vobis edoctus vos *idipsum* docere possum. Quando enim Lacedæmonii hanc potentiam tenuerunt, qualia verba non consumpsimus, dum accusaremus quidem ipsorum dominatum, commemoraremus vero æquum esse ut Græci suis legibus uterentur? Quasnam vero Græcarum urbium ad societatem belli ineundam non hortabamur, ob hæc constitutam? Quas autem legationes ad Regem illum Magnum misimus, quæ ipsum docerent, quod neque justum esset nec utile, ut una urbs Græcorum fieret domina? Non prius autem bellum gerere destitimus, & dimicare, tam per terram quam per mare,

* ἐπὶ τὴν συμμαχίαν] Intelligo Græcorum conspirationem, cum triginta millibus sagittariorum (nomisma Persicum id erat) corrupti Lacedæmonios ita oppugnârunt, ut Agesilaum ex Asiâ revocare cogerentur. *W.*

Λακε-

Λακεδαιμόνιοι ποιήσαντ τὰς ζωθήκας τὰς περὶ τ αὐτονομίας. Οτι μὲν ὃν ὐ δίκαιόν ἐστι τὰς κρείττους τ ἡττόνων ἄρχειν, ἐν ἐκείνοις τε τοῖς χρόνοις ἐτυγχάνομεν ἐγνωκότες, καὶ νῦν ἐπὶ τ πολιτείας ᾗ παρ' ἡμῖν καθεστώσης.

Ως δ' ἂν δυνηθείημεν τῷδε λέγειν ταύτην καταστήσαντ, ταχέως οἶμαι δηλώσειν. Ην γὰρ μὴ μυρίων ταλάντων ἔχ οἷοί τ' ἦμεν διαφυλάξαι, πῶς ἂν ταύτην ἐκ τ παρούσης ἀπορίας κτήσαντ δυνηθείημεν; Αλλως τε καὶ χρώμενοι τοῖς ἤθεσιν, ὐχ οἷς ἐλάβομεν, ἀλλ' οἷς ἀπωλέσαμεν αὐτούς.

Ως τοίνυν ὐδὲ διδομένην δέξαντ τῇ πόλει ζυμφέρει, δοκεῖτέ μοι τάχις' ἂν ἐκεῖθεν καταμαθεῖν. Μᾶλλον γὰρ καὶ περὶ τούτων βούλομαι μικρὰ προειπεῖν. Δέδοικα γάρ, μὴ διὰ τὸ πολλάκις ὀφτιμᾶν, δόξω τισὶ προαιρεῖσθ τ πόλεως κατηγορεῖν. Εγὼ δ' εἰ μὲν πρὸς ἄλλους τινὰς ὅτως ἐπεχείρουν διεξιέναι περὶ τ πραγμάτων, εἰκότως ἂν εἰ-

quam vellent Lacedæmonii fœdera illa facere de *Græcorum* libertate. Quod igitur non ſit æquum potentiores dominari inferioribus, & illis temporibus ſenſimus, & nunc in reipub. formâ apud nos conſtitutâ.

Quod vero non poterimus hoc imperium conſtituere, cito me demonſtraturum eſſe arbitror. Quod enim cum decies millibus talentis non potuimus cuſtodire, quomodo idem hoc in penuriâ præſenti parare poterimus? Præſertim cum iis inſtitutis utamur, non quorum ope *ipſum* accepimus, ſed per quæ ipſum amiſimus.

Quod autem reipub. non expediat etiam ultro oblatum accipere, mihi videmini ex eo citiſſime poſſe intelligere. Malo autem pauca etiam de his præfari. Metuo enim ne propterea quod ſæpius objurgem, videar aliquibus urbem accuſare inſtituiſſe. Ego autem, ſi quidem apud alios quoſvis conarer ita de rebus *noſtris* diſſerere, jure hanc cri-

χου

χον τὴν αἰτίαν ταύτην. Νῦν δ' πρὸς ὑμᾶς ποιοῦμαι τοὺς λόγους, οὐ βουλόμενος πρὸς ἑτέρους ἀπιθυμῶν, ἀλλ' αὐτοὺς [1] ἡμᾶς βουλόμενος παῦσαι τῶν τοιούτων ἔργων, καὶ τὴν εἰρήνην, περὶ ἧς ἅπας * ὁ λόγος [2] ἐστὶ, βεβαίως καὶ τὴν πόλιν καὶ τοὺς Ἕλληνας τοὺς ἄλλους ἀγαγεῖν. Ἀνάγκη δὲ τοὺς νουθετοῦντας καὶ τοὺς καταηγοροῦντας, τοῖς μὲ λόγοις χρῆσθ' ὡσαπλησίοις, † τὰς δὲ δυνάμεις ἔχειν ἀλλήλαις ὡς οἷόν τ' ἐναντιωτάτας. Ὥσπερ περὶ τῶν ταὐτὰ λεγόντων, οὐ προσήκει τὴν αὐτὴν ὑμᾶς γνώμην ἔχειν ἀλλὰ τοὺς μὲ ὅτι βλάβῃ λοιδοροῦντας μισεῖν ὡς κακόνους ὄντας τῇ πόλει· τοὺς δ' ἐπ' ὠφελείᾳ νουθετοῦντας ἐπαινεῖν, καὶ ‡ βελτίους τῶν πολιτῶν νομίζειν· καὶ τούτων αὐτῶν μάλιστα

mination paterer. Nunc vero coram vobis ſermonem facio, non cupiens *vos* apud alios traducere, volens vero ut nos ipſi talibus a factis abſtineamus, & ut pacem, de quâ omnis eſt oratio, tam urbs *noſtra* quam cæteri Græci conſtanter agant. Eſt autem neceſſe ut ii qui admonent & accuſant, verbis quidem utantur ſimilibus, vires vero habeant quam maxime contrarias. Quare de iis qui eadem dicunt vos oportet non idem ſentire: ſed eos quidem, qui nocendi ſtudio conviciantur, odiſſe tanquam reip. malevolos: utilitatis vero *veſtræ* gratiâ qui admonent eos laudare, & civibus eos aliis meliores eſſe exiſtimare; & inter hos ipſos eum maxi-

[1] ὑμᾶς apud Ald. H. Steph. & in aliis Edit. [2] ἐστὶ βέβαιος apud Ald. & in Cod. Coll. N.

* ὁ λόγος ἐστὶ, βεβαίως] Perperam legitur ὁ λόγος ἐστὶ βέβαιος. Eſt autem conſtructio βουλόμενος καὶ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς Ἕλληνας τοὺς ἄλλους ἀγαγεῖν τὴν εἰρήνην βεβαίως, περὶ ἧς ſc. εἰρήνης ἅπας ὁ λόγος ἐστί. W.

† τὰς δὲ δυνάμεις ἔχειν] Scilicet τοὺς λόγους, & pro ἀλλήλαις fortaſſe rectius legitur ἀλλήλοις, ut ad λόγους, & non ad δυνάμεις adjectivum hoc referatur. *W.*

‡ βελτίους τῶν πολιτῶν ν.] Malim βελτίους, vel βελτίους τῶν πολλῶν. *W. in Caſt.*

τὴν

τὴν ἐναργέσταλα δυνάμενον δηλῶσαι τάς τε πονηρὰς τῶν πράξεων, καὶ τὰς ζυμφορὰς τὰς ἀπ' αὐτῶν γιγνομένας. Οὕτω γὰρ ἂν τάχιστα ποιήσειεν ὑμᾶς μισήσανλας ἃ δεῖ, βελτιόνων ἐπιθυμῆσαι πραγμάτων. Ὑπὲρ μὲν δὴ τῶν λόγων τραχύτηλος, καὶ τῶν εἰρημένων ἕνεκα τῶν ῥηθήσεσθαι μελλόντων, ταῦτ' ἔχω λέγειν πρὸς ὑμᾶς.

Οθεν δ' ἀπέλιπον, πάλιν ποιήσομαι τὴν ἀρχήν. Εφασκον γὰρ ἐκεῖθεν κάλλιστ' ἂν ὑμᾶς καταμαθεῖν, ὡς ἐ[1] ζυμφέροι λαβεῖν τὴν καλὰ θάλατταν ἀρχὴν, εἰ σκέψαισθε, τίνα τρόπον ἡ πόλις διῳκεῖτο, πρὶν τὴν δύναμιν ταύτην κτήσασθαι, καὶ πῶς ἐπειδὴ κατέσχεν αὐτήν. Ην γὰρ ταῦτα παράλληλα τῇ διανοίᾳ θεωρήσητε, γνώσεσθε πόσων κακῶν αἰτία τῇ πόλει γέγονεν. Η μὲν τοίνυν πολιτεία τοσούτῳ βελτίων ἦν καὶ κρείττων ἡ τότε τὸ ὕστερον

me *laudare*, &c. qui clariſſime poteſt indicare tum malas actiones, tum calamitates quæ ex iis oriuntur. Sic enim citiſſime effecerit ut vos, quæ odiſſe oportet dum oderitis, res meliores deſideretis. Ac de verborum quidem aſperitate tam dictorum quam dicendorum, hæc habeo quæ vobis dicam.

Unde autem digreſſus ſum *reverſus* rurſus incipiam. Dixi enim inde vos rectiſſime perſpecturos, quod non *vobis* expediat hoc maris imperium accipere, ſi conſideraveritis, quemadmodum res urbis adminiſtrabantur, priuſquam hanc potentiam adepta fuerit, & quomodo poſtquam eam obtinuerit. Si enim hæc juxta ſe invicem poſita animo contemplemini, perſpicietis quot malorum urbi *imperium illud* cauſa fuit. Illa certe quæ tunc temporis fuit reſpublica *vel rerum adminiſtratio* tanto melior fuit & præſtantior hâc quæ poſterius conſtituta eſt, quanto

[1] συμφέρει apud Ald. H. Steph. & in aliis Edit.

καλα-

καλασάσης, ὅσῳ περ Ἀριστείδης καὶ Θεμιστοκλῆς καὶ Μιλτιάδης, ἄνδρες ἀμείνους ἦσαν * Ὑπερβόλου καὶ Κλεοφῶντος, καὶ τῶν νῦν δημηγορούντων. Τὸν δὲ δῆμον εὑρήσετε τότε πολιτευόμενον, οὐκ ἀργίας, οὐδ' ἀπορίας, οὐδ' ἐλπίδων κενῶν ὕλαι μεστόν· ἀλλὰ νικᾶν μὲν δυνάμενον ἐν ταῖς μάχαις πάντας τοὺς εἰς τὴν χώραν εἰσβάλλοντας, ἀριστείων δ' ἀξιούμενον ἐν τοῖς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος κινδύνοις· οὕτω δὲ πιστευόμενον, ὥστε τὰς πλείστας [1] αὐτοῖς τῶν πόλεων ἐκόντας ἐγχειρίζειν σφᾶς αὐτάς. Τούτων δ' ὑπαρχόντων, ἀντὶ μὲν τῆς πολιτείας τῆς πρὸς πᾶσιν εὐδοκιμούσης, ἧς τοιαύτῃ ἀκολασίαν ἡ δυνάμις ἡμᾶς αὕτη προήγαγεν, ἣν οὐδεὶς ἂν τῶν ἀνθρώπων ἐπαινέσειεν· ἀντὶ δὲ νικᾶν τοὺς ἐπιστρατεύοντας, οὕτω τοὺς πολίτας ἐπαίδευσεν, ὥστε μηδὲ πρὸ τῶν τειχῶν τολμᾶν ἐπεξιέναι τοῖς πολεμίοις· ἀντὶ δὲ

Ariſtides & Themiſtocles & Miltiades viri meliores fuerunt Hyperbolo & Cleophonte, & iis qui nunc ad populum concionantur. Populum vero invenietis, qui tunc remp. adminiſtrabat, non ſocordiâ nec inopiâ nec ſpe vanâ plenum fuiſſe: ſed potuiſſe quidem in præliis omnes vincere qui regionem ipſorum invaſerunt, & in periculis pro Græciâ *adeundis* primas meruiſſe: adeo autem fide dignum habitum eſſe, ut urbium plurimæ ſe illis in manus ſponte dederent. Quæ cum eſſent, pro adminiſtratione quidem illâ apud omnes celebratâ, in eam intemperantiam hæc potentia nos impulit, quam nemo mortalium laudârit: &, cum *prius* eos vicimus qui cum exercitu *noſmet* invaſerunt, ita cives inſtituit, ut ne quidem ante mœnia audeant hoſtibus occurrere. Pro benevolen-

[1] αὐτῶν apud Ald. & in Cod. Coll. N.

* Ὑπερβόλου καὶ Κλ.] Hi perſtringuntur, tanquam improbi Demagogi, ab aliis etiam Græcis oratoribus, ſicut & Eurybatus apud Demoſthenem. *W.*

τῆς

τὴν διὰ τῶν συμμάχων αὐτοῖς ὑπαρχούσης, καὶ τὴν διὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, εἰς τοσοῦτο μίσους κατέστησεν, ὥστε σχεδὸν μικροῦ ἐλθεῖν ἐξανδραποδισθῆναι τὴν πόλιν, * εἰ μὴ Λακεδαιμονίων, τῶν ἐξ ἀρχῆς πολεμούντων, ἀνυστέρων ἐτύχομεν, ἢ τῶν πρότερον ἡμῖν συμμάχων ὄντων. Οἷς οὐκ ἂν δικαίως ἐγκαλοῖμεν, ὅτι χαλεπῶς πρὸς ἡμᾶς διετέθησαν. Οὐ γὰρ ὑπάρχοντες, ἀλλ' ἀμυνόμενοι, καὶ πολλὰ καὶ δεινὰ παθόντες, τοιαύτῃ γνώμῃ ἔσχον περὶ ἡμᾶς. Τίς γὰρ ἂν ὑπέμεινε τὴν ἀσέλγειαν τῶν πατέρων τῶν ἡμετέρων; Οἱ συνάγοντες ἐξ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος τοὺς ἀργοτάτους, καὶ τοὺς ἁπασῶν τῶν πονηριῶν μετέχοντας, πληρώσαντες τούτων τὰς τριήρεις, ἀπηχθάνοντο πᾶσι Ἕλλησι· καὶ τοὺς μὲν βελτίστους τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἐξέβαλλον, πᾶσι δὲ πονηροτάτοις τῶν Ἑλλήνων τἀκείνων δι-

tiâ autem illâ, quæ illis a ſociis habita eſt, & pro gloriâ quæ a cæteris Græcis, in tantum odium nos redegit, ut parum abeſſet quin urbs capta eſſet, niſi Lacedæmonios, qui ab initio bellum nobis intulerant, magis benevolos habuiſſemus, quam eos qui prius noſtri ſocii fuerant. Quos non jure accuſare poſſumus, quod malevolo in nos eſſent animo. Non enim vim primo inferentes, ſed *a nobis oblatam* propulſantes, & multa ac gravia paſſi, tales erga nos animos conceperunt. Quis enim noſtrorum patrum petulantiam toleraſſet? Qui cum coegiſſent ex universâ Græciâ ignaviſſimos quoſque, & eos qui omnium ſcelerum participes erant, his cum triremes impleviſſent, ab *omnibus* Græcis odio habiti ſunt: & optimos quidem in urbibus aliis *habitantium* ejecerunt, res vero illorum

* εἰ μὴ Λακ.] Cum in concilio Græcorum deliberaretur, utrum Athenæ exſcindendæ eſſent, & cives ſub coronâ vendendi? Quæ quidem Thebanorum & Corinthiorum ſententia fuit; Archidamus negavit ſe commiſſurum ut Græcia fieret ἑτερόφθαλμος, cujus unus oculus Sparta eſſet, alter Athenæ. *W.*

ἐνεμον

ένεμον. Αλλὰ γὰρ εἰ τολμήσαιμι περὶ τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις γιγνομένων ἀκριβῶς διελθεῖν, * ὑμᾶς μὲν ἴσως ἂν ποιήσαιμι βέλτιον βουλεύσασθαι περὶ τῶν ἄλλων· αὐτὸς δ' ἂν μᾶλλον κακοδαιμονήσαιμι. Εἰώθασι γὰρ μισεῖν, οὐχ ὅτι τοὺς αἰτίους τῶν ἁμαρτημάτων, ὡς τοὺς καταγορεύοντας αὐτῶν. Τοιαύτην οὖν ὑμῶν γνώμην ἐχόντων, δέδοικα μὴ πειρώμενος ὑμᾶς ὠφελεῖν, αὐτὸς ἀπολαύσω τι φλαῦρον. Οὐ μὴν ἀποσιήσομαι πάντάπασιν ὧν διενοήθην· ἀλλὰ τὰ μὲν πικρότατα, καὶ μάλιστ' ἂν ὑμᾶς λυπήσοντα, παραλείψω· μνησθήσομαι δὲ τούτων μόνον, ἐξ ὧν γνώσεσθε τὴν ἄνοιαν τῶν τότε πολιτευομένων. Οὕτω γὰρ ἀκριβῶς εὗρισκον ἐξ ὧν ἄνθρωποι μάλιστ' ἂν μισηθεῖεν, ὥστ' ἐψηφίσαντο, τὸ περιγιγνόμενον ἐκ τῶν φόρων ἀργύριον, διελόντες καθ' τάλαντον, εἰς τὴν ὀρχήστραν τοῖς Διονυσίοις † ἐκφέρειν. Επεὶ δ' ἂν πλήρες ᾖ τὸ θέατρον,

improbiſſimis Græcorum dilargiebantur. Verum ſi auderem accurate dicere de iis quæ illis temporibus facta ſunt, efficerem fortaſſe ut voſmet melius de aliis rebus conſulatis: ipſe vero accuſarer. Soletis enim odiſſe non tam peccatorum autores, quam illorum reprehenſores. Tali igitur animo cum ſitis, vereor ne vobis benefacere conatus, ipſe aliquid mali patiar. Non tamen deſiſtam omnino ab iis quæ inſtitui; ſed acerbiſſima quidem, & quæ maxime vos lædent prætermittam: eorum autem ſolummodo mentionem faciam, e quibus ſentiatis illorum amentiam qui tunc res adminiſtrabant. Ita enim exquiſite excogitârunt per quæ potiſſimum odio haberentur homines, ut decernerent pecuniam, quæ e tributis coacta eſſet, quum eam in ſingula talenta diſtribuiſſent, in Orcheſtram Bacchanalibus efferre. Quum vero jam plenum eſſet the-

* ὑμᾶς μὲν ἴσως ἂν ποιήσαιμι] Malim ποιήσαιμι. *W. in Caſt.*

† ἐκφέρειν] Sc. ἐκ τῆς ἀκροπολεως, καὶ τὸ ὀπισθόδομον. Sed malim εἰσφέρειν. W.

καὶ τοῦτ' ἐποίουν, * καὶ παρεισῆγον τοὺς παῖδας τῶν ἐν τῷ πολέμῳ τελευτηκότων· ἀμφοτέροις ἐπιδεικνυῶτες, τοῖς μὲν συμμάχοις τὰς τιμὰς τῆς οὐσίας αὐτῶν, ὑπὸ μισθωτῶν εἰσφερομένας, τοῖς δ' ἄλλοις Ἕλλησι τὸ πλῆθος τῶν ὀρφανῶν, καὶ τὰς συμφορὰς τὰς διὰ τὴν πλεονεξίαν ταύτην γινομένας. Καὶ ταῦτα δρῶντες, αὐτοί τε τὴν πόλιν εὐδαιμόνιζον, καὶ πολλοὶ τῶν [1] νεῶν οὐκ ἐχόντων ἐμακάριζον αὐτήν· τῶν μὲ συμβήσεσθαι διὰ ταῦτα μελλόντων οὐδεμίαν ποιούμενοι πρόνοιαν· τὸ δὲ πλοῦτον θαυμάζοντες καὶ ζηλοῦντες, ὃς ἀδίκως εἰς τὴν πόλιν εἰσελθὼν, καὶ τὰ δικαίως ὑπάρξαντα διὰ ταχέων ἔμελλε προσαπολεῖν. Εἰς τοῦτο δὲ κατέστησαν τῆς μὲ οἰκείων ἀμελείας, τῶν δ' ἀλλοτρίων ἐπιθυμίας, ὥστε Λακεδαιμονίων ἐμβεβληκότων εἰς τὴν χώ-

atrum, & hoc fecerunt *quod dixi*, & liberos eorum qui in bello occubuerant introducebant: utrisque demonstrantes, sociis quidem æstimationem opum suarum quæ a mercenariis inferebantur, cæteris vero Græcis pupillorum multitudinem, & calamitates quæ propter hanc avaritiam acciderant. Et hæc dum facerent, cum ipsi urbem beatam prædicabant, tum multi eorum qui mente carebant ipsam felicem existimabant: dum nihil quidem cogitarent de iis quæ propter hæc essent eventura: opes vero admirarentur & laudarent, quæ injuste urbem ingressæ, etiam eas quæ cum justitiâ paratæ erant brevi essent una secum perdituræ. In tantum enim rerum domesticarum neglectum redacti sunt, alienarum vero cupiditatem, ut, cum regionem ipsorum invasissent Lacedæmonii, & murus Decelicus jam es-

[1] τὸν νεῶν apud H. Steph. & in aliis Edit.

* καὶ παρεισῆγον τὲς παῖδας] Nam pupilli eorum, qui in bellis pro patriâ gestis occubuerant, ad virilem usque ætatem publice alebantur & instituebantur; jamque adulti panoplia donabantur. *W.*

ένεμον. Αλλὰ γὰρ εἰ τολμήσαιμι περὶ τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις γιγνομένων ἀκριβῶς διελθεῖν, * ὑμᾶς μὲν ἴσως ἂν ποιήσαιμι βέλτιον βουλεύσασθαι περὶ τῶν ἄλλων· αὐτὸς δ' ἂν διαβληθείην. Εἰώθατε γὰρ μισεῖν, οὐχ ὅταν τοὺς αἰτίους τῶν ἁμαρτημάτων, ὡς τοὺς καταγορεύοντας αὐτῶν. Τοιαύτην οὖν ὑμῶν γνώμην ἐχόντων, δέδοικα μὴ πειρώμενός ὑμᾶς ὠφελεῖν, αὐτὸς ἀπολαύσω τι φλαῦρον. Οὐ μὴν ἀποσήσομαι παντάπασιν ὧν διενοήθην· ἀλλὰ τὰ μὲν πικρότατα, καὶ μάλιστ' ἂν ὑμᾶς λυπήσοντα, παραλείψω· μνησθήσομαι δὲ τούτων μόνον, ἐξ ὧν γνώσεσθε τὴν ἄνοιαν τῶν τότε πολιτευομένων. Οὕτω γὰρ ἀκριβῶς εὕρισκον ἐξ ὧν ἄνθρωποι μάλιστ' ἂν μισηθεῖεν, ὥστ' ἐψηφίσαντο, τὸ περιγιγνόμενον ἐκ τῶν φόρων ἀργύριον, διελόντες καθ' τάλαντον, εἰς τὴν ὀρχήστραν τοῖς Διονυσίοις † ἐκφέρειν. Ἐπεὶ δ' ἂν πλῆρες ᾖ τὸ θέατρον,

improbiſſimis Græcorum dilargiebantur. Verum ſi auderem accurate dicere de iis quæ illis temporibus facta ſunt, efficerem fortaſſe ut voſmet melius de aliis rebus conſulatis: ipſe vero accuſarer. Soletis enim odiſſe non tam peccatorum autores, quam illorum reprehenſores. Tali igitur animo cum ſitis, vereor ne vobis benefacere conatus, ipſe aliquid mali patiar. Non tamen deſiſtam omnino ab iis quæ inſtitui; ſed acerbiſſima quidem, & quæ maxime vos lædent prætermittam: eorum autem ſolummodo mentionem faciam, e quibus ſentiatis illorum amentiam qui tunc res adminiſtrabant. Ita enim exquiſite excogitârunt per quæ potiſſimum odio haberentur homines, ut decernerent pecuniam, quæ e tributis coacta eſſet, quum eam in ſingula talenta diſtribuiſſent, in Orcheſtram Bacchanalibus efferre. Quum vero jam plenum eſſet the-

* ὑμᾶς μὲν ἴσως ἂν ποιήσαιμι.] Malim ποίσαιμι. *W. in Caſt.*

† ἐκφέρειν.] Sc. ἐκ τῆς ἀκροπόλεως, καὶ τὸ ὀπισθόδομον. Sed malim εἰσφέρειν. W.

καὶ τοῦτ' ἐποίουν, * καὶ παρεισῆγον τοὺς παῖδας τῶν ἐν τῷ πολέμῳ τελευτηκότων· ἀμφοτέροις ἐπιδεικνυῦτες, τοῖς μὲν συμμάχοις τὰς τιμὰς τῆς οὐσίας αὐτῶν, ὑπὸ μισθωτῶν εἰσφερομένας, τοῖς δ' ἄλλοις Ἕλλησι τὸ πλῆθος τῶν ὀρφανῶν, καὶ τὰς συμφορὰς τὰς διὰ τὴν πλεονεξίαν ταύτην γινομένας. Καὶ ταῦτα δρῶντες, αὐτοί τε τὴν πόλιν ἐδαιμόνιζον, καὶ πολλοὶ τῶν [1] νέων οὐκ ἐχόντων ἐμακάριζον αὐτήν· τῶν μὲν συμβήσεσθαι διὰ ταῦτα μελλόντων οὐδὲ μίαν ποιούμενοι πρόνοιαν· τὸν δὲ πλοῦτον θαυμάζοντες καὶ ζηλοῦντες, ὃς ἀδίκως εἰς τὴν πόλιν εἰσελθὼν, καὶ τὰ δικαίως ὑπάρξαντα διὰ ταχέων ἔμελλε προσαπολεῖν. Εἰς τοῦτο γὰρ κατέσησαν τῶν μὲν οἰκείων ἀμελείας, τῶν δ' ἀλλοτρίων ἐπιθυμίας, ὥστε Λακεδαιμονίων ἐμβεβληκότων εἰς τὴν χώ-

atrum, & hoc fecerunt *quod dixi*, & liberos eorum qui in bello occubuerant introducebant: utrisque demonstrantes, sociis quidem æstimationem opum suarum quæ a mercenariis inferebantur, cæteris vero Græcis pupillorum multitudinem, & calamitates quæ propter hanc avaritiam acciderant. Et hæc dum facerent, cum ipsi urbem beatam prædicabant, tum multi eorum qui mente carebant ipsam felicem existimabant: dum nihil quidem cogitarent de iis quæ propter hæc essent eventura: opes vero admirarentur & laudarent, quæ injuste urbem ingressæ, etiam eas quæ cum justitiâ paratæ erant brevi essent una secum perdituræ. In tantum enim rerum domesticarum neglectum redacti sunt, alienarum vero cupiditatem, ut, cum regionem ipsorum invasissent Lacedæmonii, & murus Decelicus jam es-

[1] τὸν νεῶν apud H. Steph. & in aliis Edit.

* καὶ παρεισῆγον τὲς παῖδας] Nam pupilli eorum, qui in bellis pro patriâ gestis occubuerant, ad virilem usque ætatem publice alebantur & instituebantur; jamque adulti panoplia donabantur. *W.*

ραν, καὶ τὸ τείχος ἤδη τοῦ Δεκελεικοῦ ζωνεσηκότος, εἰς Σικελίαν τριήρεις ἐπλήρων, καὶ σὺν ἡσυχίᾳ τὴν παλαίδα τεμνομένην καὶ πορθουμένην ἐφορῶντες, ὅτι τὰς ἄδην πώποτε εἰς ἡμᾶς [1] ἐξαμαρτάνοντας σφαλιᾶς ἐκπέμποντες. Ἀλλ' ἐς τοῦτο ἀφροσύνης ἦλθον, ὥστε τὴν προασείων τὴν οἰκείων ἀρχὴν κρατοῦντες, Ἰταλίας καὶ Σικελίας καὶ Καρχηδόνος [2] ἄρξειν προσεδόκησαν. Τοσοῦτον δὲ διήνεγκαν ἀνοίᾳ πάντων ἀνθρώπων, ὥσε τὰς μὲ ἄλλας αἱ ξυμφοραὶ ξυσέλλασι, καὶ ποιοῦσι ξωφρονεστέρας, ἐκεῖνοι δ' [3] ἀδ' ὑπὸ τούτων ἐπαιδεύθησαν· καί τοι πλείοσι καὶ μείζοσι κακοῖς ἐφιέπεσον ὅτι τ' ἀρχῆς ταύτης, τ' ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ τῇ πόλει γεγενημένων. * Εἰς Αἴγυπτον μέν γε ἑξακόσιαι πλεύσασαι τριήρεις, αὐτοῖς πληρώμασι διεφθάρησαν. Περὶ δὲ Κύπρον, πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. Ἐν δὲ τῷ Πόντῳ

set extructus, in Siciliam triremes *mittendas* implerent, nec erubescerent dum paterentur patriam dilacerari & vastari, exercitus autem mitterent contra eos qui nihil unquam in nos deliquerant. Quin eo amentiæ progressi sunt, ut, cum suburbia sua non tenerent, Italiæ & Siciliæ & Carthagini se imperaturos sperarent. Tanto autem amentiâ cæteros homines superabant, ut, *cum* alios calamitates contrahant, & modestiores reddant, illi ne ab his quidem eruditi fuerint: tametsi pluribus & majoribus malis, dum hoc imperio potirentur, incidissent, quam quæ per omne tempus civitati *nostræ* acciderant. In Ægyptum quidem ducentæ triremes quæ navigârant, cum ipsis hominibus perierunt. Ad Cyprum vero quinquaginta & centum. In Ponto autem decies mille armatos de

[1] ἐξαμαρτάνοντας apud Ald. & in Cod. Coll N. [2] ἄρχειν apud H. Steph. & in aliis Edit. [3] ἀδὲν ὑπὲρ τούτ. in aliis plerisque Cod.

* Εἰς Αἴγ. μέν γε] Malim μὲ γάρ. *W. in Cast.*

μυρίους

μυρίους ὁπλίτας αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ἀπώλεσαν. Ἐν Σικελίᾳ δὲ τετρακισμυριάδας, καὶ τριήρεις τετρακοσίας καὶ χιλίας. Τὸ δὲ τελευταῖον, ἐν Ἑλλησπόντῳ διακοσίας. * Τὰς δὲ καὶ δέκα καὶ πέντε καὶ πλείους τούτων ἀπολλυμένας, καὶ τοὺς καὶ χιλίους καὶ δισχιλίους ἀποθνήσκοντας, τίς ἂν ἐξαριθμήσειε; Πλεῖν ἐνῆν, [1] † τούτων ἐγκυκλίων ὄντων, τάφους ποιεῖσθαι καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν· εἰς οὓς πολλοὶ καὶ τῶν ἀσυγγενῶν καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐφοίτων, ἀ ξυμπενθήσοντες τοὺς τεθνεῶτας, ἀλλ' ἐφηδησόμενοι τῇ [2] ἡμετέραις ξυμφοραῖς. Τελευτήσαντες δ' ἔλαθον σφᾶς αὐτοὺς, τοὺς μὲ τάφους τοὺς δημοσίους τῶν πο-

seipsis & sociis perdiderunt. In Siciliâ vero quadraginta millia, & triremes quadraginta & ducentas. Postremo autem in Hellesponto ducentas. Eas vero *naves*, quæ denæ & quinæ, & his plures perierunt, & *viros* qui milleni & bis milleni interfecti sunt, quis enumerârit? Nisi quod, dum hæc in orbem *quasi* redirent, sepulturas *publicas* singulis annis fieri contigerit: ad quas multi & vicinorum & aliorum Græcorum conveniebant, non una mortuos ploraturi, sed cum lætitiâ nostris insultaturi calamitatibus. Tandem vero non senserunt, quod ipsi sepulchra quidem pub-

[1] τούτων τῶν ἐγκυκ. ταφὰς apud Ald. & in Cod. Coll. N. τούτων ἐγκυκλίων ταφὰς apud H. Steph. [2] ὑμετέραις apud Ald. & in Cod. Coll. N.

* Τὰς δὲ καὶ δέκα καὶ πέντε] Sive quindenæ naves intelligantur συνημμένως: quod magis probo: crescit enim oratio. Sive denæ & quinæ διαιρέτως. Observetur item, καὶ & ἀνὰ cum accusativis apud Græcos distributivorum supplere penuriam. *W.*

† τούτων ἐγκυκλίων ὄντων] Sententia ostendit legendum esse, τούτων δ' ἐγκυκλίων ὄντων. Sententia est, tot cives interiisse ut sepulturæ publicæ quasi statum & solenne festum haberentur. *W.*

τούτων ὄντων ἐγκυκλίων. *W. in Cast.*

λιτῶν ἐμπλήσαντες, * τὰς δὲ Φρατρίας καὶ τὰ γραμματεῖα [1] τὰ † ληξιαρχικὰ τῶν ἐδὲν τῇ πόλει προσηκόντων. Γνοίη δ' ἄν τις ἐκεῖθεν μάλιστα τὸ πλῆθος τῶν ἀπολωλυμένων. Τὰ γὰρ γένη τῶν ἀνδρῶν τῶν ὀνομαστοτάτων, καὶ τοὺς οἴκους τοὺς μεγίστους, οἳ καὶ τὰς τυραννικὰς στάσεις καὶ τὸν Περσικὸν πόλεμον διέφυγον, εὑρήσομεν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ἧς ἐπιθυμοῦμεν, ἀνεστάτους γεγενημένους. Ὡς' εἴ τις σκοπεῖσθαι βούλοιτο πρὸς τοῦτ' ἀναφέρων, φανείημεν ἂν μικρῷ δεῖν ἀντηλλαγμένοι. Καίτοι χρὴ πόλιν μὲν εὐδαιμονίζειν, μὴ τὴν ἐξ ἁπάντων ἀνθρώπων εἰκῇ πολλοὺς πολίτας ἀθροίσασαν, ἀλλὰ τὴν τοῦ γένους τοῦ ἐξ ἀρχῆς τὴν πόλιν οἰκησάντων μᾶλλον τῶν ἄλλων διασώσασαν· ἄνδρας δὲ ζηλοῦν, μὴ τοὺς τὰς τυραννίδας κατέχοντας, μηδὲ τοὺς μείζω

lica civibus implerent, tribus autem & Album civitatis *unde magiſtratus ſorte deſignarentur* iis hominibus, qui ad urbem neutiquam pertinebant. Cognoſcat autem aliquis exinde maxime perditorum multitudinem. Genera enim virorum nobiliſſimorum, & familias maximas, quæ quidem & tyrannicas factiones & Perſicum bellum effugerant, inveniemus in eo imperio quod cupimus everſas eſſe. Quare ſi quis cætera vellet conſiderare, ad hoc velut exemplar ea referendo, videamur propemodum alii facti. Enimvero oportet urbem felicem exiſtimare, non eam quæ ex omnium hominum genere cives multos temere colligit, ſed quæ genus eorum qui ab initio urbem tenuerunt maxime ſervat: viros vero imitari eos non qui tyrannidas oc-

[1] In Cod. Coll. N. deeſt τὰ.

* τὰς δὲ Φρατρίας] Φρατρία ἐστὶ τὸ τρίτον μέρος τῆς φυλῆς. *Suid.*

† ληξιαρχικὰ] Παρὰ τὴν λῆξιν τῶν ἀρχῶν, a ſortitione magiſtratuum factum eſt nomen, ad quam nemo niſi civis admittebatur. *W.*

δυνα-

δυναστείαν ϗ δικαίως κεκτημένους· ἀλλὰ τὰς ἀξίας μὲν ὄντας τ μεγίστης τιμῆς, στέργοντας δ' ἐπὶ ταῖς ὑπὸ [1] τοῦ πλήθους διδομέναις δωρεαῖς. Ταύτης γὰρ ἐξουσίαν οὐδεὶς, οὔτ' ἀνὴρ, οὔτε πόλις λαβεῖν ἂν δυνάιτο σωφρονεστέραν, οὐδ' ἀσφαλεστέραν, οὐδὲ πλείονος ἀξίαν· [2] οἵαν περ οἱ περὶ τὰ Περσικὰ γενόμενοι σχόντες, οὐχ ὁμοίως τοῖς λησταῖς ἐδόξασαν· τοτὲ μὲ πλείω τῶν ἱκανῶν ἔχοντες, τοτὲ δ' [3] ἐν στενοχωρίαις ϗ πολιορκίαις ϗ τοῖς μεγίστοις κακοῖς καθεστῶτες· ἀλλὰ περὶ μὲ τοῦ τροφοῦ τὴν καθ' ἡμέραν, οὔτ' ἐν ἐνδείαις, οὔτ' ἐν ὑπερβολαῖς ὄντες· ἐπὶ ᾗ τῇ τῆς πολιτείας δικαιοσύνῃ, ϗ ταῖς ἀρεταῖς ταῖς ἑαυτῶν φιλοτιμούμενοι, ϗ τὸν βίον ἥδιον τ ἄλλων ἀγόντες. Ὧν ἀμεληθέντες οἱ γενόμενοι μετ' ἐκείνους, οὐκ ἄρχειν, ἀλλὰ τυραννεῖν ἐπεχείρησαν· ἃ δοκεῖ μὲ τοῦ αὐτὴν ἔχειν δύναμιν,

cupant, nec qui imperium juſto majus poſſident; ſed eos qui digni quidem ſunt honore maximo, contenti ſunt vero iis donis quæ a populo ſunt oblata. Hâc enim nemo ſive vir privatus, ſive urbs, poteſtatem accipere poſſit honeſtiorem, aut tutiorem, aut pluris æſtimandam: qualem qui in bello Perſico *rem geſſerunt* cum eſſent conſequuti, non prædonum more vixerunt; ita ut alias quidem plura quam quæ opus erant haberent, alias vero annonæ penuriâ & obſidionibus *premerentur*, & in malis verſarentur maximis: ſed quod quidem ad victum quotidianum attinet, nec in inopiâ, nec in nimiâ rerum abundantiâ degerent: gloriarentur vero ob æquitatem reip. gerendæ, & ſuam ipſorum virtutem, & vitam quam alii jucundiorem agerent. Quæ cum neglexiſſent eorum poſteri, non principatum tenere, ſed tyrannidem exercere conati ſunt: quæ res eandem quidem vim

[1] In Cod. Coll. N. deeſt τοῦ. [2] ἥν περ apud Ald. & in Cod. Coll. N. [3] In Cod. Coll. N. & apud Ald. deeſt ἐν.

πλεῖσον δ' ἀλλήλων κεχώρισαι. Τῶν μὲν γὰρ ἀρχόντων ἔργον ἐστὶ, τὰς ἀρχομένας ταῖς ἑαυτῶν ἐπιμελείαις ποιεῖν εὐδαιμονεστέρας· τοῖς δὲ τυράννοις ἔθος καθέστηκε, τοῖς τ' ἄλλων πόνοις καὶ κακοῖς, αὐτοῖς ἡδονὰς παρασκευάζειν. Ἀνάγκη δὲ τὰς τοιούτοις ἔργοις ἐπιχειροῦντας, τυραννικαῖς καὶ τοιαύταις συμφοραῖς περιπίπτειν, καὶ ταῦτα πάσχειν, οἷάπερ ἂν καὶ τὰς ἄλλας δράσωσιν· ἃ καὶ τῇ πόλει συνέπεσεν. Ἀντὶ μὲν γὰρ τοῦ φρουρεῖν τὰς τ' ἄλλων ἀκροπόλεις, * τῆς αὐτῶν ἐπείδον τὰς πολεμίας κυρίας γιγνομένας· ἀντὶ δὲ παῖδας ὁμήρους λαμβάνειν, † ἀποστῶντες ἀπὸ πατέρων καὶ μητέρων, πολλοὶ τῶν πολιτῶν ἠναγκάσθησαν τὰς αὐτῶν ἐν πολιορκίᾳ χεῖρον παιδεύειν καὶ τρέφειν, ἢ προσῆκεν αὐτοῖς· ἀντὶ δὲ τὸ γεωργεῖν τὰς χώρας τὰς ἀλλοτρίας, πολλῶν ἐτῶν οὐδ' ἰδεῖν αὐτοῖς ἐξεγένετο τὴν αὑτῶν. Ὡς'

habere videntur, longiſſime vero a ſe invicem ſunt remotæ. Principum enim officium eſt, ſubjectos ſuâ ipſorum curâ feliciores reddere: tyrannis autem mos conſtitutus eſt, ut ex aliorum laboribus & malis ſibi ipſis voluptates parent. Eſt autem neceſſe ut ii qui talia facinora aggrediuntur, etiam in calamitates tyrannicas incidant, & ut talia patiantur, qualia ipſi aliis intulerint: quæ etiam urbi *noſtræ* acciderunt. Nam cum antea aliorum arces cuſtodiviſſent, hoſtes viderunt ſuæ ipſorum dominos factos: cum vero liberos a parentibus ereptos *tanquam* obſides ſoliti eſſent accipere, multi civium coacti ſunt ſuos ipſorum in obſidione erudire & alere pejus quam ipſis conveniebat: cum autem alienas terras coluiſſent, per multos annos ne ſuam quidem ipſorum videre ipſis licuit. Quare

* τῆς αὐτῶν ἐπ.] Sc. πόλεως. Nam captis Athenis neque Lacedæmonios neque Macedonas arcem occupâſſe tradunt, ſed præſidium in Munychiâ fuiſſe collocatum. *W.*

† ἀποσπῶντες] Fortaſſis ἀποσπῶνλας. *W.*

εἴ τις ἡμᾶς ἐρωτήσειεν, εἰ δεξαίμεθ' ἂν * τοσοῦτον χρόνον ἄρξαντες, τοιαῦτα παράσχεσαν τὴν πόλιν ὑπιδεῖν· τίς ἂν ὁμολογήσειεν, πλὴν εἰ μή τις παντάπασιν ἀπονενοημένος ἐστὶ, καὶ μήθ' ἱερῶν, μήτε γονέων, μήτε παίδων, μήτ' ἄλλο μηδενὸς φροντίζοι, πλὴν ὅ χρόνο μόνο τοῦ καθ' ἑαυτόν; Ων οὐκ ἄξιον τὴν ἀρχὴν ζηλοῦν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τὴν πολλὴν πρόνοιαν ἀπάντων τῶν τοιούτων πεποιημένων, καὶ μηδὲν ἧττον ὑπὲρ τὸ κοινῆς δόξης ἢ τῆς ἰδίας φιλοτιμουμένων, καὶ προαιρουμένων μέτριον βίον μετὰ δικαιοσύνης μᾶλλον, ἢ πλοῦτον μέγαν μετὰ ἀδικίας. Καὶ γὰρ οἱ πρόγονοι τοιούτους αὑτοὺς παρέχοντες, τήν τε πόλιν εὐδαιμονεστάτην τοῖς ἐπιγιγνομένοις παρέδοσαν, καὶ τὰ αὐτῶν ἀρετῆς ἀθάνατον τὴν μνήμην κατέλιπον. Ἐξ ὧν ἀμφότερα ῥᾴδιόν ἐστι καταμαθεῖν, καὶ τὴν χώραν ἡμῶν, ὅτι

si quis nos interrogaret, an vellemus, poſtquam per tantum temporis ſpatium imperium tenuerimus, urbem talibus afflictam malis videre; ecquis aſſentiretur, niſi quiſpiam omnino deſperatus, & qui nec ſacra, nec parentes, nec liberos, nec aliud quidpiam curet, præter tempus ſolummodo illud quod ad ſeipſum attinet? Quorum mentem nequaquam fas eſt æmulari, ſed eorum multo potius qui has res omnes ſummo ſtudio curabant, & qui non minus ambitioſe contendunt ob communem *omnium* gloriam, quam ob ſuam ipſorum, quique eligunt vitam mediocrem cum juſtitiâ conjunctam potius, quam ingentes opes cum injuſtitiâ. Majores enim noſtri cum tales ſeipſos præbuiſſent, & urbem feliciſſimam poſteris tradiderunt, & ſuæ ipſorum virtutis memoriam immortalem reliquerunt. Unde utrumque facile cognitu eſt,

* τοσοῦτον χρόνον ἄρξαντες] Sc. ὅσον περ πρότερον. Fuit autem id tempus vel ſeptuaginta annorum, ut in Panegyricâ: vel ſexaginta quinque, ut in Panathenaicâ ſcriptum eſt. *W.*

[1] δύναι] τρέφειν ἄνδρας ἀμείνους τ̃ ἄλλων, καὶ τοῦτο καλυ-
μένου μὲ ἀρχήν, ὄσαν ὴ ζυμφορὰν, ὅτι πέφυκε χείρους
ἅπαντας ποιεῖν τὰς χρωμένους αὐτῇ. Μέγιστον ὴ τεκμή-
ριον. Οὐ γὰ μόνον ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺ Λακεδαιμονίων
πόλιν διέφθειρεν ὅτως, ὥστε τοῖς εἰθισμένοις ἐπαινεῖν τὰς
ἐκείνων ἀρετὰς ὐκ οἴόντ' ἐστιν εἰπεῖν τοῦτον τ̃ λόγον, ὡς
ἡμεῖς μὲ διὰ τὸ δημοκρατεῖσθαι, κακῶς ἐχρησάμεθα τοῖς
πράγμασιν· οἱ ὴ Λακεδαιμόνιοι ταύτην τὴν δύναμιν εἰ
παρέλαβον, εὐδαίμονας ἂν καὶ τὰς ἄλλας ἑ σφᾶς αὐτὰς
ἐποίησαν. Πολὺ γὰρ θᾶττον ἐν ἐκείνοις ἐπεδείξατο τὴν
φύσιν τὴν αὐτῆς. Τὴν γὰ πολιτείαν, * ἣν ἑπτακοσίοις
ἔτεσιν οὐδεὶς οἶδεν ὅθ' ὑπὸ κινδύνων, ὅθ' ὑπὸ ζυμφορῶν
κινηθεῖσαν, ταύτην ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ζαλωθῆναι καὶ λυθῆ-

tum noſtram regionem viros poſſe alere aliis præſtantiores, tum illud, quod vocatur quidem imperium, *reverâ* autem calamitas eſt, a naturâ ita comparatum eſſe ut eos omnes qui illo utuntur deteriores reddat. Maximum vero *hujus rei* ſignum eſt. Non enim nos ſolum, ſed & Lacedæmoniorum urbem ita corrupit, ut hi, qui ſoliti fuerant illorum virtutes laudare, nequeant ad hunc modum verba facere, nos *ſc.* propter popularem ſtatum male rem geſſiſſe; Lacedæmonios vero, ſi poteſtatem hanc obtinuiſſent, cum alios tum ſeipſos felices fuiſſe reddituros. Multo citius enim apud ipſos ſuam naturam oſtendit. Quam enim reipùblicæ formam per ſeptingentos annos nemo noverat aut a periculis aut a calamitatibus turbatam fuiſſe, hæc exiguo tempore effecit ut concuteretur &

[1] δύναιτο apud Ald.

* ἣν ἑπτακοσίοις ἔτεσιν] Plutarchus de ætate Lycurgi legiſlatoris Lacedæmoniorum dubitat, ſed Iſocrates chronologiam illius hîc diſerte tradit, cujus fides ſit penes autorem. *W.*

γαι πολλαπλάσιον ἐποίησεν. Αντὶ γὰρ τῶν καθεςώτων παρ' αὐτοῖς ἐπιτηδευμάτων, τὰς μὲν ἰδιώτας ἐνέπλησεν ἀδικίας, ῥαθυμίας, ἀνομίας, φιλαργυρίας· τὸ δὲ κοινὸν τῆς πόλεως, ὑπεροψίας μὲν τῶν συμμάχων, ἐπιθυμίας δὲ τῶν ἀλλοτρίων, ὀλιγωρίας δὲ τῶν ὅρκων καὶ τῶν συνθηκῶν. Τοσοῦτον γὰρ ὑπερεβάλοντο τὰς ἡμετέρας, τοῖς εἰς τὰς Ελληνας ἁμαρτήμασιν, ὅσον * πρὸς τοῖς πρότερον ὑπάρχουσι, σφαγὰς καὶ στάσεις ἐν ταῖς πόλεσιν ἐποιήσαντο, ἐξ ὧν ἀειμνήστους τὰς ἔχθρας πρὸς ἀλλήλους ἔχουσιν. Οὕτω δὲ φιλοπολέμως καὶ φιλοκινδύνως διετέθησαν, ὥστ' ἄλλον χρόνον πρὸς τὰ τοιαῦτα πεφυλαγμένως μᾶλλον τῶν ἄλλων ἔχοντες, ὡς δὲ τῶν συμμάχων, ὡδὲ τῶν ἀνεργετῶν ἀπέχοντο τῶν σφετέρων αὐτῶν. Αλλὰ Βασιλέως μὲν αὐτοῖς εἰς τὸν πρὸς ἡμᾶς πόλεμον πλέον ἢ [1] πεντακισχίλια τάλαντα παρεσκεύαστο· Χίων δὲ προθυ-

propemodum diſſolveretur. Pro ſtudiis enim quæ apud eos in pretio erant, privatos quidem implevit injuſtitiâ, ſocordiâ, iniquitate, avaritiâ: Remp. autem ſociorum quidem contemptu, alienarum vero rerum cupiditate, necnon jurisjurandi & fœderum neglectu. Tanto enim injuriis, quibus Græcos afflixere, noſtros cives ſuperârunt, ut præter priora facinora, cædes & ſeditiones in urbibus concitârint, unde immortales inimicitias inter ſe *etiamnum* exercent. Ita vero bellorum & periculorum facti ſunt ſtudioſi, cum ſuperioribus temporibus in his rebus cautiores cæteris fuiſſent, ut nec a ſociis, nec a benefactoribus ſuis ipſorum *manus* abſtinerent. Sed cum Rex quidem illis ad bellum contra nos geſtum plus quam quinq; millia talentûm ſuppeditâſſet: Chii autem omnium promptiſſi-

[1] πεντακόσια apud Ald.

* πρὸς τοῖς πρότερον ὑπάρχουσι] Deeſſe puto, aut ſaltem ſubintelligi, κακοῖς. *W. in Caſt.*

μόταλα

μόταλα πάντων τ̃ ζυμμάχων ζυγκινδυνευσάντων τῷ ναυτικῷ· Θηβαίων ἢ μεγίστω εἰς τὸ πεζὸν [1] ἰσχυὸν ζυμβαλομένων· οὐκ ἔφθησαν τὴν ἀρχὴν καταλαχόντες * καὶ Θηβαίοις μὲν λύθυς ἐπεβούλευσαν, ἀπὸ δὲ τ̃ Βασιλέα † Κλέαρχον καὶ στρατιὰν ἐξέπεμψαν, Χίων δὲ τὸς πρώτους μὲ τ̃ πολιτῶν ἐφυγάδευσαν, τὰς δὲ τριήρεις ἐκ τῶν νεωρίων ἐξελκύσαντες ἁπάσας ᾤχοντο λαβόντες. Οὐκ ἤρκεσεν δ' αὐτοῖς ταῦτα ἐξαμαρτεῖν· ἀλλὰ περὶ τὸς αὐτὸς χρόνους ἐπόρθουν μὲ τὴν Ηπειρον, ὕβριζον δὲ τὰς νήσους, ἀνῄρουν δὲ τὰς ἐν Ιταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ πολιτείας, καὶ [2] τυραννίδας

mi ſociorum navalibus copiis una cum illis *(vel illorum causâ)* dimicâſſent: Thebani vero plurimum ad pedeſtres copias contuliſſent; vix imperium occuparânt, quin ſtatim Thebanis quidem inſidiati ſunt, contra Regem vero Clearchum & exercitum miſerunt, Chiorum vero principes cives in exilium egerunt, triremes vero a navalibus direptas omnes ſecum una avexerunt. Non autem illis ſatis fuit hæc commiſiſſe: ſed & iiſdem temporibus vaſtârunt quidem Continentem, inſulas vero contumeliis vexârunt, abrogârunt antem reſpub. illas quæ in Italiâ & Siciliâ erant, & tyrannidas conſtituerunt: Peloponneſum vero

[1] In aliis pleriſque Cod. deeſt.

[2] τυράνιδας in Cod. Coll. N.

* καὶ Θηβαίοις] Occupatâ ſcilicet Cadmeâ arce Thebanorum contra fœdus a Phœbida duce Lacedæmoniorum. Quod inter arcana ducibus ſuis mandâſſe Lacedæmonios ſcribit Diod. Sic. lib. 15. fol. 342.

† Κλέαρχον καὶ στρ.] Παρ' ἱστορίαν καινηγορικῶς hæc ſcribuntur: nam Clearchus Lacedæmonius exul, collectâ latronum manu operam Cyro minori fratrem Artaxerxem oppugnanti navabat. Vid. Xenophontis ά. Ἀναβάσεως. *W.* Diodorus tamen lib. 14. fol. 249. ſcribit, Cyrum ad Lacedæmonios legationem miſiſſe, quæ auxilium eorum contra fratrem Artaxerxem rogaret, qui ſtatim e re ſuâ id bellum fore arbitrati, auxilia Cyro decernunt: & duce Samo claſſem in ſocietatem belli mittunt.

καθί-

καθίσασαν· ἐλυμαίνοντο ἢ τὴν Πελοπόννησον, καὶ μεσὴν πολέμων καὶ στάσεων ἐποίησαν. * Ἐπὶ ποίαν γὰρ τῶν πόλεων οὐκ ἐστράτευσαν· ἢ ποῖ τίνας αὐτῶν οὐκ ἐξήμαρτον; Οὐκ Ηλείων μὲν μέρος τι τῆς χώρας ἀφείλοντο; Τὴν δὲ γῆν τῶν Κορινθίων ἔτεμον; † Μαντινέας δὲ διῴκισαν; Φλιασίους δὲ ἐξεπολιόρκησαν; Εἰς δὲ τὸν Αργείων ἐνέβαλον; Οὐδὲν δ' ἐπαύοντο, τοὺς μὲν ἄλλους κακῶς ποιοῦντες, αὐτοῖς δὲ τοῦτο ἦταν τὴν ἐν Λεύκτροις ἡσσαν δυάζοντες; Ην φασί τινες αἰτίαν γενέσθαι τῇ Σπάρτῃ τῶν κακῶν, οὐκ ἀληθῆ λέγοντες. Οὐ γὰρ διὰ ταύτην τὸ τῶν συμμάχων ἐμισήθησαν, ἀλλὰ διὰ τὰς ὕβρεις τὰς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις, καὶ ταύτην ἡττήθησαν, ἢ περὶ τῆς αὐτῶν

afflixerunt, & bellis ac ſeditionibus impleverunt. In quam enim civitatem non exercitus duxerunt: aut eorum (*ſociorum ſc.*) quoſnam non læſerunt? Annon Elæis quidem partem agri ademerunt? *Annon* Corinthiorum terram populati ſunt? *Annon* Mantineas urbe eorum in vicos redactâ diſſociârunt? *Annon* Phliaſios expugnârunt? *Annon* Argivorum regionem incurſârunt? *Annon* nequaquam deſtiterunt, alios quidem lædere, ſibi ipſis vero cladem Leuctricam præparare? Quam aiunt quidam malorum eſſe cauſam quæ Spartæ inciderunt, qui tamen non vera dicunt. Non enim ob hanc ſociis inviſi facti ſunt, ſed ob ſuperiorum temporum contumelias & *in* hâc *pugnâ* victi ſunt, & pro ſuâ ipſorum patriâ periclitari *vel pugna-*

* Ἐπὶ ποίαν γὰρ τῶν πόλεων] De ruptâ a Lacedæmoniis communi pace quam confecerat Antalcidas, nec non de eorum crudelitate & imperii libidine inſatiabili, & expeditionibus in diverſas Peloponneſi urbes ſuſceptis, vid. Diod. Sic. lib. 15.

† Μαντινέας δὲ διῴκισαν] Εφορος ἐν τῇ εἰκοστῇ φησιν, ὅτι εἰς πέντε κώμας τὴν Μαντινέων διῴκισαν πόλιν Λακεδαιμόνιοι. *Harp.* Hujus hiſtoriæ, præter Xenophontem, Plato etiam meminit in *Sympoſio.* W.

ὀκιν-

κινδύνους. Χρὴ δὲ τὰς αἰτίας ἐπιφέρειν, οὐ τοῖς κακοῖς τοῖς ἐπὶ τῇ τελευτῇ γιγνομένοις, ἀλλὰ τοῖς πρώτοις τῶν ἁμαρτημάτων, ἐξ ὧν ἐπὶ τοῦτο τὸ τέλος κατεσκήφθησαν. Ὥστε πολὺ ἄν τις πως οὐκ ἂν ἀληθέστερα τυγχάνοι λέγων, εἰ φαίη τότε τὴν ἀρχὴν αὐτοῖς γεγενῆσθαι τῶν συμφορῶν, ὅτε τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης παρελάμβανον, [1] * ἐκλῶντο δὲ δυνάμιν οὐδὲν ὁμοίαν τῇ πρότερον ὑπαρχούσῃ; Διὰ μὲν γὰρ [2] τὴν κατὰ γῆν ἡγεμονίας εὐταξίαν, καὶ τὴν καρτερίαν τὴν ἐν αὐτῇ μελετωμένην, ῥᾳδίως τῆς κατὰ θάλατταν ἀρχῆς ἐπεκράτησαν. Διὰ δὲ τὴν ἀκολασίαν τὴν ὑπὸ [3] ταύτης τῆς ἀρχῆς αὐτοῖς γεγενημένην, ταχέως † κἀκείνης τῆς ἡγεμονίας ἐστερήθησαν. Οὐ γὰρ ἔτι τοὺς νόμους ἐφύλαττον, οὓς παρὰ τῶν προγόνων

*re coacti* sunt. Oportet vero causas referre, non ad mala quæ in fine acciderunt, sed ad delicta prima, e quibus ad hunc exitum delati sunt. Quare quomodo quis non multo verius dixerit, si dicat, tunc principium calamitatum omnium illis extitisse, quando maris principatum acceperunt, & potestatem adepti sunt nequaquam illi simílem quæ ipsis prius aderat? Nam propter imperii terrestris disciplinam, & laborum tolerantiam quæ in eo exercebatur, facile maris principatum obtinuerunt. Propter insolentiam vero quæ sub hoc principatu illis orta est, etiam illo imperio cito spoliati sunt. Non enim amplius leges servabant, quas a majoribus acceperant, nec in in-

[1] ἐκ τῶν τότε γὰρ δύν. In Cod. Col. N. apud Ald. ἐκ τῶν τότε. δὲ. [2] τὴν καλὰ τὴν ἡγεμονίαν apud Ald. & in Cod. Coll. N. [3] In Cod. Coll. N. & apud Ald. deest ταύτης.

* ἐκλῶντο δὲ δύναμιν] Ita legendum pro ἐκ τῶν τότε: & paulo post τὴν τῆς καλὰ γῆν ἡγεμονίας εὐταξίαν: deinde τὴν ὑπὸ ταύτης τῆς ἀρχῆς. W.

† κἀκείνης τῆς ἡγεμονίας] Τῆς καλὰ γῆν. W.

παρέ-

παρέλαβον, ἀδ' ἐν τοῖς ἤθεσιν ἐνέμιμνον, οἷς πρότερον εἶχον· ἀλλ' ὑπολαμβάνοντες ἐξεῖναι ποιεῖν αὐτοῖς, ὅ,τι ἂν βουληθῶσιν, εἰς πολλὴν ταραχὴν κατέστησαν. Οὐ γὰρ ἤδεσαν τὴν ἐξουσίαν, ἧς πάντες εὔχονται τυχεῖν, ὡς δύσχρηστός ἐστιν, ἀδ' ὡς σωφρονεῖν ποιεῖ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτήν· ἀδ' ὅτι τὴν φύσιν ὁμοίαν ἔχει ταῖς ἑταιραῖς, ταῖς ἐρᾶν μὲ ἑαυτῶν ποιούσαις, τοὺς δὲ χρωμένους ἀπολλυούσαις. Καί τοι φανερῶς ἀπέδειξε ταύτῃ ἔχουσα τῇ δυνάμει. Τοὺς γὰρ ἐν πλείσαις ἐξουσίαις γεγενημένους, ἴδοι τις ἂν ταῖς μεγίσαις ξυμφοραῖς περιπεπτωκότας, ἀρξάμενος ἀφ' ἡμῶν καὶ Λακεδαιμονίων. Αὗται γὰρ αἱ πόλεις καὶ πολιτευόμεναι πρότερον σωφρονέστατα, καὶ δόξαν ἔσχον καλλίστην, ἐπειδὴ ταύτης ἔτυχον, καὶ τὴν ἀρχὴν ἔλαβον, οὐδὲν ἀλλήλων διήνεγκαν· ἀλλ' ὥσπερ προσήκει τοῖς ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῇ αὐτῇς νόσῳ διεφθαρμένοις, καὶ ταῖς

stitutis conſtantes perſtiterunt quæ prius habuerunt: ſed dum cogitarent ipſis licere agere quodcunque voluiſſent, in plurimas turbas inciderunt. Non enim intelligebant, poteſtas illa, cujus aſſequendæ cupiditate omnes tenentur, quam intractabilis eſſet, nec quomodo eos qui ipſam amant delirare faciat; nec quod ingenium idem habeat quod meretrices, quæ nos quidem ut ipſas amemus alliciunt, eos vero qui cum illis rem habent perdunt. Atqui clare demonſtratum eſt, hanc vim eam habere. Nam eos, qui in maximâ poteſtate conſtituti ſunt, videat aliquis calamitatibus maximis incidiſſe, a nobis & Lacedæmoniis facto initio. Hæ enim urbes, quæ prius & cum moderatione ſummâ remp. geſſerant, & gloriam pulcherrimam obtinuerant, ſimul atque hanc *poteſtatem* ſunt adeptæ, & principatum acceperunt, nihil ſibi invicem diſcrepârunt: ſed, uti par eſt *vel convenit* iis qui ab iiſdem cupiditatibus & eodem morbo corrupti ſunt, ea-

πρόξεσι

πράξεσι τ αὐταῖς ἐπεχείρησαν, καὶ τοῖς αὐτοῖς ἁμαρτήμασι παραπλησίως ἐχρήσαντο, καὶ τὸ τελευταῖον, ὁμοίαις τ ξυμφοραῖς περιέπεσον. Ημεῖς τε γὰρ μισηθέντες ὑπὸ τ ξυμμάχων, καὶ περὶ ἀνδραποδισμῶ κινδυνεύσαντες, ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐσώθημεν· ἐκεῖνοί τε πάντων αὐτὸς ἀπολέσαι βεληθέντων, ἐφ' ἡμᾶς καταφυγόντες, δι' [1] ἡμῶν τ ζωηρίας ἔτυχον. Καί τοι πῶς χρὴ τὴν τοιαύτην ἀρχὴν ἐπαινεῖν, τὴν τὰς τελευτὰς ὕστω πονηρὰς ἔχουσαν; Πῶς δ' ὰ μισεῖν καὶ φεύγειν τὴν ὕστω δεινὰ καὶ πολλὰ ποιεῖν ἀμφοτέρας τὰς πόλεις ἐπάρασαν, καὶ παθεῖν ἀναγκάσασαν;

Οὐκ ἄξιον ἦ θαυμάζειν, εἰ τ ἄλλον χρόνον ἐλάνθανεν ἅπαντας, τοσούτων ὅσα κακῶν αἰτία τοῖς ἔχουσιν αὐτὴν, νῦν δ' εἰ πολεμήσεται ἦν ὑφ' ἡμῶν καὶ Λακεδαιμονίων. Εὑρήσετε γὰ τὰς πλείστας τ ἀνθρώπων περὶ τὰς αἱρέσεις τῶν

dem etiam facinora ſunt aggreſſæ, & iiſdem pariter delinquendi modis uſæ ſunt, *(vel iiſdem delictis ſunt implicitæ)* tandemque paribus calamitatibus inciderunt. Nos enim & ſociis inviſi facti, & ne captivi fieremus periclitati, a Lacedæmoniis ſervati ſumus: & illi, dum omnes ipſos perdere cuperent, cum ad nos confugiſſent, per nos ſalutem ſunt adepti. Et quidem quomodo convenit hoc imperium laudare, quod exitus adeo funeſtos habet? Quomodo non convenit ipſum odiſſe & evitare, quod utraſque urbes tam multa & tam gravia ut agerent impulerit, & ut paterentur coegerit?

Neque vero mirandum eſt, ſi ſuperiori tempore omnes lateret, quod *hoc imperium* tantorum malorum origo eſſet ipſum poſſidentibus, nec ſi & a nobis & a Lacedæmoniis bello peteretur. Invenietis enim mortalium pleroſque in rebus

[1] ὑμῶν in Cod. Coll. Nov.

πραγμάτων

πραγμάτων ἁμαρτάνοντας, καὶ πλείους μὲν ἐπιθυμίας ἔχοντας τῶν κακῶν ἢ τῶν ἀγαθῶν, ἄμεινον δὲ βουλομένους ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν ἢ σφῶν αὐτῶν. Καὶ ταῦτ' ἴδοι τις ἂν ἐπὶ τῶν μεγίστων. Τί γὰρ οὐχ οὕτω γέγονεν; Οὐχ ἡμεῖς μὲν ταῦτα προῃρήμεθα πράττειν, ἐξ ὧν Λακεδαιμόνιοι τῶν Ἑλλήνων δεσπόται κατέστησαν· ἐκεῖνοι δ' οὕτω κακῶς προὔστησαν τῶν πραγμάτων, ὥσθ' ἡμᾶς ὀλίγοις ἔτεσιν ὕστερον πάλιν ἐπιπολάσαι, καὶ κυρίους γενέσθαι τῶν ἐκείνων σωτηρίας; Οὐχ ἡ μὲν τῶν ἀτticιζόντων πολυπραγμοσύνη λακωνίζειν τὰς πόλεις ἐποίησεν· ἡ δὲ τῶν λακωνιζόντων ὕβρις ἀττικίζειν τὰς αὐτὰς ταύτας ἠνάγκασεν; Οὐ δήπου μὲν τὴν τῶν δημηγορούντων πονηρίαν, * αὐτὸς ὁ δῆμος ἐπεθύμησε τῆς ὀλιγαρχίας, τῆς ἐπὶ τῶν τετρακοσίων καλα-

eligendis errare, & pluribus *ſeu vehementioribus* malarum quam bonarum rerum cupidinibus laborare, hoſtibuſque melius conſulere quam ſibi ipſis. Et hæc videat aliquis in rebus maximis. Quid enim non ita evenit? Annon nos quidem ea agere elegimus, per quæ Lacedæmonii Græcorum domini ſunt facti: illi vero adeo male res adminiſtrârunt, ut nos non multis abhinc annis rurſus emergeremus, & ipſorum ſalutis *tanquam* arbitri conſtitueremur? Annon Atticis quidem partibus faventium in alienis negotiis *curandis* ſedulitas *nimis officioſa* fecit ut urbes Lacedæmoniis ſe adjungerent: Laconicorum vero inſolentiæ eas ipſas coegerunt ad Athenienſium partes ſe convertere? Annon propter oratorum *vel magiſtratuum* improbitatem, ipſe populus oligarchiam eam concupivit quæ quadringentorum temporibus conſtituta eſt:

* αὐτὸς ὁ δῆμος ἐπεθ. τῆς ὀλιγαρχ.] Vid. Thucyd. lib. ultimum. Qui quidem ſcribit populum non tam ſponte, quam Piſandri aliorumque conjuratione prævalente, plurimis cæſis eorum qui populari ſtatui favebant, tandem metu coactum ut hanc oligarchiæ formam admitterent.

σάσης·

σάσης· Διὰ ἢ τὴν ἐπὶ τῶν τριάκοντα μανίαν, πάντες δημοτικώτεροι γεγόναμεν * τῶν [1] Φυλὴν καταλαβόντων; Αλλὰ γὰ ἐπὶ τ ἐλαττόνων, καὶ τῦ βίυ [2] τῦ καθ' ἡμέραν, ἀπιδείξειεν ἄν τις πολλὰς χαίρουσας μὲ καὶ τῶν ἐδεσμάτων, καὶ τῶν ἀποδυμάτων, τοῖς δὲ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν βλάπτουσιν· ἐπίπονα ἢ καὶ χαλεπὰ νομίζοντας, ἀφ' ὧν ἀμφότερα ταῦτ' ἂν ὠφέλοιντο· καὶ καρτερικὰς εἶναι δοκοῦντας, τὰς ἐν τούτοις ἐμμενούσας. Εἴ τινες ἄν ἐν οἷς ἀεὶ ζῶσι, καὶ πρὸ ὧν αὐτοῖς μᾶλλον μέλει, τὰ χείρω φαίνοντ' προαιρούμενοι, τί θαυμαστὸν εἰ περὶ τ ἀρχῆς τ καὶ τ θαλάτταν ἀγνοοῦσι, καὶ μάχονται πρὸς ἀλλήλους, περὶ ἧς μηδεὶς πώποτε λογισμὸς αὐτὰς εἰσῆλθεν; Ορᾶτε ἢ καὶ τὰς μοναρχίας τὰς ἐν τ πόλεσι καθισαμένας, ὅσας ἔχουσι

propter inſaniam vero quæ triginta *tyrannorum* temporibus fuit, omnes magis populares facti ſumus, quam qui Phylen occupârunt? Quin & in rebus parvis, & vitâ quotidianâ, oſtenderit aliquis multos cibis & exercitationibus delectari, quæ & corpus & animum lædunt: ea vero exiſtimare laborioſa & difficilia, e quibus utraque hæc juvarentur; eoſque videri conſtantes, qui in hiſce *pravis inſtitutis* permanſerint. Si quos igitur in iis rebus, in quibus ſemper vivunt, & quas majori curâ tuentur, conſtet deteriora eligere, quid miri ſi de maris *totius* imperio hallucinentur, & contra ſe invicem bella gerant, de quo nulla unquam ipſis *in animum* venit ratiocinatio? Videte autem (*vel videtis*) monarchiæ in civitatibus conſtitutæ quot

[1] φυλακὴν in Cod. Coll. Nov. deeſt τῦ.

[2] In Cod. Coll. N. & apud Ald.

* τῶν Φυλὴν καταλ.] Fuit Phyle caſtellum Atticæ, quo Thraſybulus cum exulibus occupato, aſſerendæ Athenienſis populi libertati animum adjecit, atque triginta tyrannos oppugnavit. *W.*

τὰς

τὰς ἐπιθυμητὰς, καὶ [1] τὰς ἑτοίμας ὅλας ὁτιοῦν πάσχειν, ὥστε καταφρονεῖν αὐτάς. Αἷς τί τῶν δεινῶν, τί τῶν χαλεπῶν ἀπροόσεστιν; Οὐκ εὐθὺς ἐπειδὰν λάβωσι τὰς δυναστείας, ἐν τοσούτοις κακοῖς εἰσιν ἐμπεπλεγμένοι, ὥς ἀναγκάζεσθαι πολεμεῖν μὲ ἅπασι τοῖς πολίταις, μισεῖν δὲ τύπους ὑφ' ὧν οὐδὲν κακὸν πεπόνθασιν· ἀπιστεῖν δὲ καὶ τοῖς φίλοις, καὶ τοῖς ἑταίροις τοῖς ἑαυτῶν· παρακαταθέσθαι δὲ τὴν τῶν σωμάτων σωτηρίαν μισθοφόροις ἀνθρώποις, οὓς οὐδὲ πώποτε εἶδον, καὶ μηδὲν ἧττον φοβεῖσθαι τοὺς φυλάττοντας, ἢ τοὺς ἐπιβουλεύοντας· ἕτω δ' ὑποπτως πρὸς ἅπαντας ἔχειν, ὥστε μηδὲ τοῖς οἰκειοτάτοις θαρρεῖν πιστεύοντας; Εἰκότως. Σωίσασι γὰρ, τοὺς πρὸ αὐτῶν τυραννηκότας, τοὺς μὲν ὑπὸ γονέων ἀνηρημένους, τοὺς δ' ὑπὸ παίδων, τοὺς δ' ὑπ' ἀδελφῶν, τοὺς δ' ὑπὸ γυναικῶν· ἔτι δὲ, τὸ γένος αὐτῶν ἐξ ἀνθρώπων ἠφανισμένον. Αλλ' ὅμως ὑπὸ

habeant amatores, & qui parati ſunt quidvis perpeti, ut eas obtineant. Quibus *tamen* quid periculorum, quid moleſtiarum non ineſt? Annon ſimul atque imperia occupaverunt, tot malis irretiti ſunt, ut cogantur cum omnibus quidem civibus bellum gerere, eos autem odiſſe a quibus nihil mali paſſi ſunt: diffidere vero ſuis ipſorum amicis ac ſociis; corporis autem ſalutem virorum mercenariorum fidei credere, quos nunquam viderunt, & non minus eos timere qui ipſos cuſtodiunt, quam qui inſidiantur: adeo autem ſuſpicioſo erga omnes eſſe animo, ut ne quidem dum una cum conjunctiſſimis verſentur *animo* confidant? Idque merito. Nôrunt enim eos qui ante ipſos tyrannidem occupârunt, alios quidem a parentibus interemptos eſſe, alios a liberis, alios a fratribus, alios ab uxoribus: quin & ipſorum genus ex hominum cœtu funditus deletum eſſe. Attamen ca-

[1] In Cod. Coll. N. deeſt τὰς.

τοσαύτας τὸ πλῆθος συμφορὰς ἑκόντες σφᾶς αὐτοὺς ὑποβάλλουσιν. Οπου δ' οἱ πρωτεύοντες, καὶ δόξας μεγίστας ἔχοντες, τοσούτων κακῶν ἐρῶσι· τί δεῖ τοὺς ἄλλους θαυμάζειν, εἰ τοιούτων ἔργων ἐπιθυμοῦσιν;

Οὐκ ἀγνοῶ δ' ὅτι τὸ μὲν περὶ τῶν τυράννων λόγον ἀποδέχεσθε, τὸ δὲ περὶ τῆς ἀρχῆς δυσκόλως ἀκούετε. Πεπόνθαμεν γὰρ ἅπαν ἄτοπον. Α γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁρᾶτε, ταῦτ' ἐφ' ὑμῶν ἀγνοεῖτε αὐτῶν. Καί τοι τῶν φρονίμως διακειμένων * οὐκ ἔλαττον τοῦτο σημεῖόν ἐστιν, [1] ἢν τὰς αὐτὰς πράξεις ἐπὶ πάντων ὁμοίως [2] φαίνωνται γνωρίζοντες. Ων ὑμῖν οὐδὲν πώποτ' ἐμέλησεν· ἀλλὰ τὰς μὲν τυραννίδας ἡγεῖσθε χαλεπὰς εἶναι καὶ βλαβερὰς, οὐ μόνον τοῖς ἄλλοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔχουσιν αὐτάς· τὴν δ' ἀρχὴν τὴν κατὰ θάλατταν, μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίαν, τὴν οὐδὲν

lamitatibus tot numero ſe ipſos ſponte ſubmittunt. Quod ſi principes viri, & ii qui maximam nacti ſunt gloriam, tanta mala adamant: quid oportet alios mirari, quod res ejuſmodi deſiderent?

Non ignoro autem quod orationem quidem de tyrannis approbetis, eam vero quæ de imperio *veſtro* habita eſt ægre audiatis. Omnium enim turpiſſimum quiddam vobis uſu venit. Quæ enim in aliis videtis, hæc in vobis ipſis ignoratis. Atqui eorum *ingenii* qui ſapientes ſunt hoc non minimum eſt indicium, quod in omnibus de iiſdem actionibus pari modo eos judicare conſtet. Quorum vobis nihil unquam curæ fuit: ſed tyrannidas quidem putatis moleſtas eſſe & pernicioſas, non ſolum aliis, ſed & ipſas tenentibus: maris autem imperium maximorum bonorum

[1] ἢν τὰς αὐτὰς ταύτας πρ. apud Ald. & in Cod. Coll. N. ἢν τὰς τὰ apud H. Steph.. [2] φαίνονται apud H. Steph.

* οὐκ ἔλαττον] Malim ἐλάχιστον. W.

ἢτ' ἐν τοῖς πάθεσιν, ἢτ' ἐν τ πράξεσιν τῶν μοναρχιῶν διαφέρουσαν. Καὶ τὰ μὲ τ Θηβαίων πράγματα νομίζετε πονηρῶς ἔχειν, ὅτι τὰς πλησίον ἀδικοῦσιν· αὐτοὶ δ' ὀλίγῳ βέλτιον τὰς συμμάχους διοικοῦντες, ἢ ἐκεῖνοι τὴν Βοιωτίαν, ἡγεῖσθε [1] πάντα τὰ δέοντα πράττειν. Ην ἔν ἐμοὶ πείθησθε, παυσάμενοι ἅπαντα ἁπασιν εἰκῆ βουλεύεσθαι, προσέξετε τ νῦν ὑμῖν αὐτοῖς καὶ τῇ πόλει· καὶ φιλοσοφήσετε, καὶ σκέψεσθε, τί τὸ ποιῆσάν ἐστι τὰ πόλεε ταῦτα, λέγω δὴ τήν τε ἡμετέραν καὶ τὴν Λακεδαιμονίων, οὐκ ταπεινῶν μὲ πραγμάτων ἑκατέραν ὁρμηθεῖσαν, ἄρξαι τῶν Ελλήνων· ἐπεὶ δ' ἀνυπέρβλητον τὴν δύναμιν ἔλαβον, πρὶ ἀνδραποδισμῶ κινδυνεῦσαι· καὶ διὰ τίνας αἰτίας Θετταλοὶ μὲ, μεγίστας πόλεις παλαιὰς ἔχοντες, καὶ δύναμιν μεγίστην καὶ πλείστην ἔχοντες, εἰς ἀπορίαν καθεστήκασι· Μεγαρεῖς δὴ,

causam esse, quod quidem, nec in calamitatibus, nec in actionibus, ullo modo a monarchiis est diversum. Et Thebanorum quidem res arbitramini idcirco male se habere, quod vicinos injuriis opprimunt: vos vero, dum nihilo æquius res sociorum administratis, quam illi Bœotiam *regunt*, arbitramini vos omnia quæ conveniant agere. Si igitur mihi obtemperaveritis, omissis omnino inanibus vestris consiliis, animum convertetis & ad vos ipsos & ad remp. & studebitis, & spectabitis, quidnam sit quod effecerit ut hæ urbes, nostra, dico, & Lacedæmoniorum, ab exiguis quidem rebus *vel initiis* ambæ profectæ Græcis imperârint: postquam vero immensam potestatem nactæ essent, in captivitatis periculum sint conjectæ: & ob quas causas Thessali quidem, cum maximas opes *a majoribus* accepissent, & potentiam maximam amplissimamque essent adepti, in penuriam redacti sunt:

[1] πάντας In Cod. Coll. N.

μικρῶν αὐτοῖς ϗ φαύλων τ̃ ἐξ ἀρχῆς ὑπαρχόντων, ϗ γῆν μ̀ οὐκ ἔχοντες, ἀδὲ λιμένας, ἀδ' ἀργυρεῖα, πέτρας δ' γεωργοῦντες, μεγίστης τ̃ Ἑλλήνων οἴκησ κέκτηνθ'· κἀκείνων μ̀ τὰς ἀκροπόλεις ἄλλοι τινὲς ἀεὶ κατέχουσιν, ὅπλων αὐτοῖς πλέον ἢ τετρακισχιλίων ἱππέων, ϗ πελτασῶν ἀναριθμήτων· ἔτοι δ' μικρὰν δύναμιν ἔχοντες, τιὼ αὐτῶν ὅπως βέλονθ' διοικοῦσιν· καὶ πρὸς τούτοις, οἱ μ̀ σφίσιν αὐτοῖς ἀεὶ πολεμοῦσιν, ἔτοι δ' μεταξὺ Πελοποννησίων καὶ Θηβαίων ϗ τ̀ ἡμετέρας πόλεως οἰκοῦντες, τὴν εἰρήνην ἄγοντες διατελοῦσιν; [1] Ην γὰ ταῦτα ϗ τὰ τοιαῦτα διεξίῃς πρὸς ὑμᾶς αὐτὸς, εὑρήσεις τὴν μ̀ ἀκολασίαν ϗ τὴν ὕβριν τ̃ κακῶν αἰτίαν γιγνομένην, τὴν δ' ζωφροσύνην τ̃ ἀγαθῶν· ἣν ὑμεῖς ἐπὶ μ̀ τ̃ ἰδίων ἐπαινεῖτε, ϗ νομίζετε τὰς ταύτῃ χρωμένας ἀσφαλέστατα ζῆν, ϗ βελτίστας εἶναι τῶν πολιτῶν· τὸ δ' κοινὸν ὑμῶν οὐκ οἴεσθε δεῖν τοιοῦτο παρα-

Megarenſes autem, cum parvæ ipſis ac tenues ab initio res eſſent, & terram quidem non haberent, neque portus, nec argenti fodinas, rupes autem colerent, ſedes tamen inter Græcos ampliſſimas jam poſſederunt: & cur illorum quidem arces alii ſemper tenent, cum ipſis adſint ultra tria millia equitum & parmati innumeri: hi vero exiguis licet copiis ſint inſtructi, ſuam remp. pro arbitrio ſuo adminiſtrant: ad hæc, cur illi quidem inter ſe bella ſemper gerunt, hi vero licet inter Peloponnenſes & Thebanos & noſtram urbem habitent, pace tamen perpetuo fruuntur? Si enim hæc & talia apud vos ipſos *animo* percurreritis, invenietis intemperantiam quidem & contumeliam malorum cauſam fuiſſe, moderationem vero bonorum: quam in rebus quidem privatis laudatis, & arbitramini eâ uſos *vel ejus ſtudioſos* maxime in tuto vivere, & civium optimos eſſe: res autem civitatis

[1] Εἰ γὰρ ταῦτ' apud H. Steph.

σκοπεῖν.

σκοπάζειν. Καί τοι προσήκει τὰς ἀρετὰς ἀσκεῖν, καὶ τὰς κακίας φεύγειν, καὶ πολὺ μᾶλλον ταῖς πόλεσιν, ἢ τοῖς ἰδιώταις. Ἀνὴρ μὲν γὰρ ἀσεβὴς καὶ πονηρὸς, τυχὸν ἂν * φθάσειε τελευτῆσαι, πρὶν δοῦναι δίκην τῶν ἡμαρτημένων· αἱ δὲ πόλεις διὰ τὴν ἀθανασίαν, ὑπομένουσι καὶ τὰς παρὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὰς παρὰ τῶν Θεῶν τιμωρίας.

Ων ἐνθυμουμένους, χρὴ μὴ προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς ἐν τῷ παρόντι μὲν χαριζομένοις, τοῦ δὲ μέλλοντος χρόνου μηδεμίαν ὑπομένουσι· μηδὲ τοῖς φιλεῖν μὲν τὸν δῆμον φάσκουσιν, ὅλην δὲ τὴν πόλιν λυμαινομένοις. Ως καὶ πρότερον, ἐπειδὴ παρέλαβον οἱ τοιοῦτοι τὴν τοῦ βήματος δυναστείαν, εἰς τοσαύτην ἄνοιαν προήγαγον τὴν πόλιν, ὥστε παθεῖν αὐτὴν, οἷα περ ὀλίγῳ πρότερον ὑμῖν διηγησάμην. Ο καὶ πάντων μάλιστ' ἄν τις θαυμάσειεν,

vestræ ita ordinare, ut tales fiant, *vosmet* oportere non existimatis. Atqui & virtutem exercere, & vitia fugere decet etiam urbes, *idque* multo magis quam homines privatos. Vir enim impius & improbus fortasse prius obierit, quam det scelerum pœnas: urbes vero ob immortalitatem *suam*, & ab hominibus & a Diis ultiones expectant.

Quæ considerantes oportet animum advertere non ad eos qui in præsentia grata dicunt, futuri vero temporis nullam rationem habent; nec iis qui dicunt se populum quidem amare, totam vero remp. evertunt. Quemadmodum & olim, quum hujusmodi homines suggestûs facti essent compotes *(vel quidvis in suggestu dicendi licentiam nacti essent)* in tantam amentiam civitatem induxerunt, ut pateretur illa qualia paulo prius vobis recensui. Quod etiam omnium maxime quis miretur, deligitis qui po-

* φθάσειε τελευτῆσαι] Malim τελευτήσας. Sic enim locutio erit ἑλληνικωτέρα. W.

ὅτι προχειρίζεσθε δημαγωγὸς, ἃ τὰς τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντας τοῖς μεγάλην τὴν πόλιν ποιήσασιν, ἀλλὰ τοὺς ὁμοία καὶ λέγοντας καὶ πράττοντας τοῖς ἀπολέσασιν αὐτήν. Καὶ ταῦτα εἰδότες, ἃ μόνον τῷ ποιῆσαι τὴν πόλιν εὐδαίμονα τὰς χρησὰς τῶν πονηρῶν διαφέροντας, ἀλλὰ καὶ τὴν δημοκρατίαν ἐπὶ μὲ ἐκείνων πολλοῖς ἔτεσιν ὕστε κινηθεῖσαν, ὕστε μεταστᾶσαν, ἐπὶ ἧ τούτων, ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ δὶς ἤδη καταλυθεῖσαν· * καὶ τὰς φυγὰς τὰς ἐπὶ τῶν τυράννων, καὶ τὰς ἐπὶ τῶν τριάκοντα γεγενημένας, ἃ διὰ τὰς συκοφάντας καταλθούσας, ἀλλὰ διὰ τὰς μισθὰς τὰς πρώτας, καὶ μεγίστην ἐπ' ἀρετῇ δόξαν ἔχοντας. Αλλ' ὅμως τηλικούτων ἡμῖν ὑπομνημάτων καταλελειμμένων, ἐξ ὧν ἀφ' ἑκατέρων αὐτῶν ἡ πόλις ἔπραττεν· ὕτω χαίρομεν ταῖς τῶ ῥητόρων πονηρίαις, ὥσθ' ὁρῶντες διὰ τὸ πόλεμον

pulum concionibus moderentur, non eos qui eodem animo ſunt quo illi qui civitatem magnam reddiderunt, verum eos qui eadem dicunt & agunt quæ ii qui ipſam everterunt. Idque cum ſciatis, improbis præſtare probos non ſolum quia urbem felicem reddunt, verum Democratiam etiam ſub illorum quidem *auſpiciis* per multos annos neque commotam neque mutatam eſſe, ſub horum vero jam brevi tempore bis eſſe diſſolutam: quin & eos, qui exilia temporibus tyrannorum & triginta illorum paſſi ſunt, non per ſycophantas *in patriam* reductos eſſe, ſed per eos qui tales oderunt, maximamque gloriam propter virtutem ſunt adepti. At tamen, tanta licet nobis relicta ſint monumenta, per quæ *perſpicitur quid* ab utriſque illis reſp. ceperit; rhetorum improbitate ita

* καὶ τὰς φυγὰς τὰς ἐπὶ τῶν τυράνν. &c. καταλθούσας] Pro τὰς φυγάδας καταλθούσας. Per tyrannos autem intelligendi ſunt Piſiſtratidæ, contra quos Cliſthenes libertatis defenſionem ſuſcepit. *W.*

καὶ

καὶ τὰς ταραχὰς, ἃς αὐτοὶ πεποιήκασι, τῶν μὲν ἄλλων πολιτῶν πολλὰς ἐκ τῶν πατρώων ἐκπεπτωκότας, τούτους δ' ἐκ πενήτων πλουσίους γεγενημένους, οὐκ ἀγανακτοῦμεν, οὐδὲ φθονοῦμεν ταῖς εὐπραγίαις αὐτῶν· ἀλλ' ὑπομένομεν τὴν πόλιν διαβολὰς ἔχουσαν, ὡς λυμαίνεται καὶ διαφθείρει τοὺς Ἕλληνας, τούτους ἢ τὰς ὠφελείας λαμβάνοντας· καὶ τὸν μὲν δῆμον, ὃν φασιν ἅπαντες δεῖν τῶν ἄλλων ἄρχειν, χείρω πράττοντα τῶν ὀλιγαρχίαις δουλευόντων· οἷς δ' οὐδὲν ὑπῆρχεν ἀγαθὸν, τούτους διὰ τὴν ἄνοιαν τὴν ἡμετέραν ἐκ ταπεινῶν εὐδαίμονας γεγενημένους. * Καίτοι Περικλῆς, ὁ πρὸ τῶν τοιούτων δημαγωγὸς καταστὰς, ἐβούλετο τὴν πόλιν, χείρω μὲν φρονοῦσαν ἢ νῦν καταχεῖν τὴν

delectamur, ut, cum videamus per bellum & tumultus, quos ipſi excitârunt, aliorum quidem civium multos e patriis bonis excidiſſe, hos vero e pauperibus divites factos, non indignemur, nec invideamus ipſorum ſucceſſibus; ſed ſuſtineamus ut criminationibus petatur civitas, quod *ſcilicet* Græcos affligat & exactionibus opprimat, ii vero ut fructus hoſce percipiant: & ut populus quidem, quem aiunt iſti aliis imperare oportere, infelicior ſit iis qui oligarchiis ſerviunt; ii vero, quibus nihil bonorum ſuppetebat, propter imprudentiam noſtram ex humilibus felices ſint facti. Atqui Pericles, qui ante illos populo præfuit, cum urbem adminiſtrandam ſuſcepiſſet, dum minus quidem ſana eſſet, quam fuit priuſquam imperium tenuiſſet, adhuc vero tolerabiliter *vel medio-*

* Καίτοι Περικλῆς] Periclem virum clariſſimum fuiſſe ſcribit Thucydides: qui tamen & ipſe non neceſſaria bella privatis affectibus impulſus moviſſe, & rempublicam in extremum adduxiſſe diſcrimen videtur: ſi vera ſunt quæ Plutarchus & alii de eo ſcribunt. Itaque miror exemplum ejus adduci ab Iſocrate. Sed reſpicit tantum ad ærarium ab illo auctum. *W.*

ἀρχὴν, ἔτι δ' ἀνεκλῶς πολιτευομένῳ, οὐκ ἐπὶ τ' ἴδιον κτημαλισμὸν ὥρμησεν, ἀλλὰ τ' μὲ οἶκον ἐλάττω τ' ἑαυτοῦ κατέλιπεν, ἢ πρὸς ἃ παρὰ τῶν πατρὸς παρέλαβεν· εἰς ἃ τῷ ἀκροπόλιν ἀνήνεγκεν ὀκτακισχίλια τάλαντα, χωρὶς τ' ἱερῶν. Οὗτοι δ' τοσοῦτον σκέψασθαι διενηνόχασιν, ὥστε λέγειν μὲ πολμῶσιν, ὡς δεῖ τὴν τῶν κοινῶν ἐπιμέλειαν ἀφαιρεῖσθαι τοὺς αὐτῶν ἰδίοις προσέχειν τ' νῦν· φαίνε) δ' τὰ μὲ ἀμελούμενα τοσαύτῳ εἰληφότα τὴν ἐπίδοσιν, ὅσην ἀφ' ἂν εὐξαῖο τοῖς Θεοῖς πρότερον ἠξίωσαν· τὸ δ' πλῆθος ἡμῶν, ἃ κήδεσθαί φασιν, ἅτω διακείμενον, ὥστε μηδένα τ' πολιτῶν ζῆν ἡδέως, μήτε ῥαθύμως, ἀλλ' ὀδυρμῶν μεστὴν εἶναι τὴν πόλιν. Οἱ μὲ γὰρ τὰς πενίας κὴ τὰς ἀπορίας ἀναγκάζον) διεξιέναι, καὶ θρηνεῖν πρὸς σφᾶς αὐτούς· οἱ δ' τὸ πλῆθος τῶν προσταγμάτων κὴ λειτουργιῶν, [1] κὴ τὰ

*criter eſſet* conſtituta, non ad privatum quæſtum faciendum omni ſtudio properavit, ſed familiam ſuam *vel cenſum* minorem reliquit, quam a patre acceperat; in arcem vero octies mille talenta retulit, præter res ſacras. Hi vero tantum ab illo diſcrepant, ut dicere quidem audeant, quod propter reipub. curationem ad ſuas ipſorum res privatas animum nequeant intendere: illas vero *ita* neglectas tanta incrementa accepiſſe conſtet, quanta ne quidem a Diis precari olim auſi fuiſſent: noſtrûm autem plerique, quos ſe curare aiunt, ita ſint afflicti, ut nemo civium jucunde vivat, aut tranquille, ſed lamentationibus plena ſit tota civitas. Alii enim pauperiem & inopiam *ſuam* coguntur commemorare, & plorare apud ſeipſos: alii vero multitudinem edictorum & miniſteriorum publicorum, & ea quæ ad tributa & bonorum per-

[1] κὴ τὰς συνεισφορὰς κὴ τὰς ἀντ'. In Cod. Coll. N.

περὶ

περὶ τὰς εἰσφορὰς, * καὶ τὰς ἀντιδόσεις· ἃ τοιαῦτας ἐμποιεῖ λύπας, ὥς ἄλγιον ζῆν τοὺς τὰς οὐσίας κεκτημένους, ἢ τοὺς ζωοτροφοῦντας. Θαυμάζω δ' εἰ μὴ δύνασθε συνιδεῖν, ὅτι μηδὲν ἐστι κακονούστερον τῷ πλήθει πονηρῶν ῥητόρων καὶ δημαγωγῶν. Πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις κακοῖς, καὶ τ[ὴν] καθ' ἡμέραν ἑκάστῳ ἀναγκαίων, ὅτοι μάλιστα βούλονται πανίζειν ὑμᾶς. Ὁρῶσι γὰρ τοὺς μὲν ἐκ τῶν ἰδίων δυναμένους τὰ σφέτερ' αὐτῶν διοικεῖν, τῆς πόλεως ὄντας, καὶ τὰ βέλτιστα λεγόντων· τοὺς δ' ἀπὸ τῶν δικαστηρίων ζῶντας, καὶ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐνθεῦθεν λημμάτων,

mutationes *ſpectant:* quæ tantos dolores pariunt, ut qui rem habent inſuavius vivant, quam qui perpetuo pauperes ſunt. Miror autem, ſi non perſpicere poteſtis, quod nullum genus hominum populo malevolentius ſit improbis oratoribus & plebis ductoribus *vel concionatoribus.* Nam præter cætera mala, cupiunt illi quam maxime, ut vos etiam iis rebus quæ ad victum quotidianum ſunt neceſſariæ indigeatis. Vident enim eos quidem, qui de ſuo ſuas ipſorum res poſſunt adminiſtrare, urbis partes tenere, & eorum qui optime loquuntur *vel conſulunt*; eos vero, qui de judiciis & concionibus victitant, & emolumentis exinde *perceptis*, ſub ipſis eſſe *vel ab ipſis pendere*

[1] τὴν ἡμ. apud Ald. & in Cod. Coll. N.

* καὶ τὰς ἀντιδόσεις] Ἀντίδοσις. Τὰς εἰς λειτουργίαν τινὰ χειροτονουμένους καὶ μὴ βουλομένους λειτουργεῖν ἐπὶ προφάσει πενίας, ἀνταδίδων ἕτεροι τὰς ἑαυτῶν οὐσίας λέγοντες, εἰ λάβωσι τὰς ἐκείνων, λειτουργεῖν. Ἐξ ὧν ἠναγκάζοντο ἢ διδόναι τὰς οὐσίας οἱ προσαιτούμενοι, ἢ λειτουργεῖν, &c. *Bonorum permutatio.* Si qui publico aliquo munere, ad quod obeundum electi fuerant, fungi recuſarent, paupertatem excuſantes, alii facultates ſuas cum illis permutabant, dicentes ſe, ſi bona ſua accipere vellent, publico munere functuros eſſe. Illi igitur, quibus publicum munus mandatum erat, vel bona ſua aliis tradere, vel munus illud obire cogebantur. Quum igitur aliqui facultates ſuas cum illis permutabant, quibus publicum aliquod munus mandatum erat, id ἀντίδοσις dicebatur. *Suidas.*

ὑφ' αὐτοῖς διὰ τὴν ἔνδειαν ἠναγκασμένους εἶναι, καὶ πολλὴν χάριν ἔχοντας τῇ εἰσαγγελίαις, καὶ τῇ γραφαῖς, καὶ τῇ ἄλλαις συκοφαντίαις, ταῖς δι' αὐτῶν γιγνομέναις. Ἐν ἓν ταῖς ἀπορίαις, ἐν αἷς αὐτοὶ δυνασθήσειν, ἐν ταύταις ἥδιστ' ἂν ἴδοιεν ἅπαντας ὅλους τοὺς πολίτας. Τεκμήριον δὲ μέγιστον· ὁ γὰρ τοῦτο σκοπῶσιν, ἐξότου τρόπου τοῖς δεομένοις τὸν βίον εὐπορήσουσιν, ἀλλ' ὅπως καὶ τοὺς ἔχειν τι δοκοῦντας τοῖς ἀπόροις ἐξισώσουσι.

Τίς οὖν ἀπαλλαγὴ γένοιτ' ἂν τῶν παρόντων κακῶν; Διείλεγμαι μὲν τὰ πλεῖστα περὶ αὐτῶν τούτων, οὐκ ἐφεξῆς, ἀλλ' ὡς ἕκαστον τῷ καιρῷ συνέπιπτε. Μᾶλλον δ' ἂν [1] ὑμῖν ἐγγένοιτο μνημονεύειν, εἰ συναγαγὼν τὰ μάλιστα καλεπείγοντα, πάλιν ἐπανελθεῖν αὐτὰ πειραθείην. Ἐστι δ' ἐξ ὧν ἐπανορθώσαιμεν τὰ τῆς πόλεως, καὶ βελτίω ποιήσαιμεν· πρῶτον μὲν ἢν συμβούλους ποιώμεθα τοιούτους περὶ

propter penuriam coactos, multamque gratiam habere delationibus, & accuſationibus, aliiſque ſycophantarum calumniis per ipſos factis. In inopiâ igitur illâ, per quam ipſi dominantur, cives omnes eſſe *vel laborare* jucundiſſime viderent. Maximum vero hujuſce rei ſignum *hoc eſt:* non enim ad hoc ſpectant, quibus modis victum indigentibus ſuppeditent, ſed unde etiam eos, qui aliquid poſſidere videntur, pauperibus exæquent.

QUÆNAM igitur a malis præſentibus fiet liberatio *vel requies?* Plurima quidem commemoravi de his ipſis, non ordine, ſed ut unumquodque pro tempore *vel commode* incidebat. Ea autem memoriâ tenere vobis magis licebit, ſi, collectis iis quæ maxime ſint neceſſaria, ea rurſus percenſere tentavero. Sunt igitur, per quæ res civitatis emendaverimus, & meliores fecerimus, hæc: primum quidem, ſi tales de negociis publicis conſulto-

[1] ἡμῖν in aliis pleriſque Cod.

τῶν

τῶν κοινῶν, οἵας περ ἂν περὶ τῶν ἰδίων ἡμῖν εἶναι βελτιόθημεν· καὶ παυσώμεθα δημοτικὰς μὲ νομίζοντες εἶναι τὰς συκοφάντας, ὀλιγαρχικὰς δ' [1] τὰς καλὰς καὶ ἀγαθὰς τῶν ἀνδρῶν· γνόντες, ὅτι φύσει μὲν ἀδεὲς ἀδέτερον τούτων ἐστὶν, ἐν ᾗ δ' ἂν ἕκαστοι τιμῶν[2], ταύτην βέλτιον[2] καθεστάναι τὴν πολιτείαν. Δεύτερον, ἢν ἐθελήσωμεν χρῆσθαι τοῖς συμμάχοις ὁμοίως ὥσπερ τοῖς φίλοις, καὶ μὴ λόγῳ μὲν αὐτὰς αὐτονόμους ἀφιῶμεν, ἔργῳ δ' τοῖς στρατηγοῖς αὐτὰς, ὅ,τι ἂν [2] βέλωνται ποιεῖν, ἐνδιδῶμεν· μηδὲ δεσποτικῶς, ἀλλὰ συμμαχικῶς αὐτῶν ἐπισταλῶμεν· ἐκεῖνο καταμαθόντες, ὅτι μιᾶς μὲ ἑκάστης τῶν πόλεων κρείττους ἐσμὲν, ἁπασῶν δ' ἥττους. Τρίτον δ', ἢν μηδὲν περὶ πλείονος [3] ἡγῆσθε μετά γε τοῦ περὶ τὰς Θεὰς εὐσέβειαν, τοῦ πρὸς τοῖς Ελλησιν εὐδοκιμεῖν. Τοῖς γὰρ ἔτω διακειμένοις, ἐκόντες καὶ τὰς ἡγεμονίας, καὶ σφᾶς αὐτὰς ἐνδιδό-

res adhibeamus, quales de privatis nobis contingere cuperemus: & desierimus sycophantas quidem populares existimare, bonos autem probosque viros oligarchicos: cum sciamus quod naturâ quidem nemo quicquam horum sit, *quod autem* in quâcunque *civitatis formâ* singuli honorantur, hanc *illi* reip. formam velint instituere. Secundo loco, si voluerimus sociis eodem modo uti quo amicis, nec verbo quidem ipsos sui juris factos dimiserimus, re autem nostris ducibus quicquid *mali* voluerint ipsis inferendi licentiam dederimus; nec dominorum sed sociorum more ipsis præfuerimus: illud scientes, quod superiores singulis quidem urbibus simus, universis vero inferiores. Tertio vero, si nihil pluris faciatis, secundum pietatem erga Deos, quam apud Græcos honorari. Viris enim sic animatis, sponte & imperia & seip-

[1] In Cod. Coll. N. deest. [2] Βέλοιτο apud H. Steph. & in aliis Edit. [3] ἡγεῖσθε apud H. Steph.

ασιν. Ην ἓν ἐμμείνητε τοῖς εἰρημένοις, καὶ πρὸς τούτοις ὑμᾶς αὐτοὺς παράσχητε, πολεμικοὺς μὲν ὄντας τῇ μελέτῃ καὶ ταῖς παρασκευαῖς, εἰρηνικοὺς δὲ τῷ μηδὲν παρὰ τὸ δίκαιον πράττειν· ἃ μόνον εὐδαίμονα ποιήσετε ταύτην τὴν πόλιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς Ελληνας ἅπαντας. Οὐδὲ γὰρ ἄλλη τῶν πόλεων ἁδὲ μία τολμήσῃ περὶ αὐτοὺς ἐξαμαρτάνειν· * ἀλλ' ὀκνήσουσι, καὶ πολλὴν ἡσυχίαν ἕξουσιν, ὅταν ἴδωσιν † ἐφεδρεύουσαν τὴν ἡμετέραν πόλιν, καὶ παρεσκευασμένην τοῖς ἀδικουμένοις βοηθεῖν. Οὐ μὴν ἀλλ' ὁπότερον ἂν ποιῶσιν, [1] τοῦτ' ἡμέτερον καλῶς ἕξει, καὶ συμφερόντως. Ην τε γὰρ δόξῃ τῶν πόλεων ταῖς προεχούσαις ἀπέχεσθαι τούτων τῶν ἀδικημάτων, ἡμεῖς τούτων τῶν ἀγαθῶν τὴν αἰτίαν ἕξομεν· ἤν τε ἐπιχειρῶσιν ἀδικεῖν, ἐφ' ἡμᾶς ἅπαντες

sos tradunt. Si igitur in dictis perstiteritis, & adhæc vos ipsos præstiteritis bellicosos quidem exercitationibus & apparatu, pacis vero studiosos nihil præter æquum faciendo: non solum felicem reddetis hanc civitatem, sed & Græcos omnes. Nec enim ulla alia cæterarum civitatum eos lædere audebit: sed verebuntur *omnes*, & in pace summâ degent, quum viderint nostram urbem *velut e speculâ* prospicientem, & injuriam passis opitulari paratam. At vero, utrum *eorum illæ* faciant, res nostræ recte se habebunt & commode. Sive enim urbium potentioribus visum fuerit his injuriis abstinere, nos horum bonorum autores æstimabimur: sive injurias *aliis* inferre aggrediantur, ad

[1] τόθ' ἡμ. in Cod. Coll. N.

* ἀλλ' ὀκνήσουσι] Legi etiam possit ἀλλ' ὁμονοήσουσι. *W. in Cast.*

† ἐφεδρεύουσαν τὴν ἡμ. π.] Εφεδροι in certamine Olympico, ut scribit Lucianus, dicebantur pugiles, qui expectabant dum aliquis e concertantibus occubuisset, in cujus ipsi locum luctæ succederent. Hinc ductum verbum est ἐφεδρεύειν *stare in procinctu, esse in statione*, ac veluti in sublimi speculâ prospicientem ne quid mali ingruat. *W.*

οἱ δεδιότες καὶ κακῶς πάσχοντες καταφεύξονται, * πολλὰς ἱκετηρίας καὶ δεήσεις ποιούμενοι, καὶ διδόντες οὐ μόνον τὴν ἡγεμονίαν, ἀλλὰ καὶ σφᾶς αὐτούς. Ὡς οὐκ ἀπορήσομεν μεθ' ὧν κωλύσομεν τοὺς ἐξαμαρτάνοντας, ἀλλὰ πολλοὺς ἕξομεν τοὺς ἑτοίμως συναγωνιζομένους ἡμῖν. Ποία γὰρ ἡ πόλις, ἢ τίς ἀνθρώπων οὐκ ἐπιθυμήσει μεταλαχεῖν τῆς φιλίας, καὶ τῆς συμμαχίας τῆς ἡμετέρας, ὅταν ὁρῶσι τοὺς αὐτοὺς ἀμφότερα, καὶ δικαιοτάτους ὄντας, καὶ μεγίστῃ δυνάμει κεκτημένους· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους σώζειν καὶ βουλομένους καὶ δυναμένους, αὐτοὺς δὲ μηδεμιᾶς βοηθείας δεομένους; Πόσῳ δὲ χρὴ προσδοκᾶν ἐπίδοσιν τὰ τῆς πόλεως λήψεσθαι, τῆς τοιαύτης διανοίας καὶ τῶν ἄλλων ὑπαρξάσης; Πόσον δὲ πλῆθος εἰσρυήσεται καὶ εἰς τὴν πόλιν, δι' ἡμῶν ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος σωζομένης;

nos omnes qui metuunt & malis premuntur confugient, ſupplicationes multas & preces offerentes, *nobiſque* non imperium ſolummodo, ſed & ſeipſos quoque tradentes. Quare non carebimus iis quibuſcum *vel quorum ope* delinquentes coerceamus, ſed multos habebimus qui prompte nobis auxiliabuntur. Quænam enim civitas, aut quis homo *privatus* non cupiet amicitiæ & ſocietatis noſtræ particeps fieri, quum videant eoſdem utrâque re inſtructos, cum & juſtiſſimi ſimul ſint, & maximam nacti potentiam: & alios quidem ſervare & velle & poſſe, ipſos vero nullo carere auxilio? Quantum vero incrementum expectandum eſt res civitatis noſtræ adepturas, cum talis aliorum *erga ipſam* fuerit benevolentia? Quantas autem opes etiam in urbem influxuras, cum omnis Græcia per noſmet fuerit ſervata? Quoſnam

* πολλὰς ἱκετηρίας] Poſſit etiam legi ἱκεσίας. Nam θέσθαι ἱκετηρίας uſitatius eſt quam ποιεῖσθαι. Significat autem ἱκετηρία proprie baculum aut inſtrumentum neſcio cujuſmodi, quod ſupplices ante eos quorum opem implorabant defigere ſolebant. *W.*

Τίνας

Τίνας δ' οὐκ ἐπαινέσεσθε τὰς πρώτων καὶ τηλικούτων ἀγαθῶν αἰτίας γεγενημένους; Ἀλλὰ γὰρ ἐγὼ δυσάμαι διὰ τοῦ ἡλικίαν ἅπαντα τῷ λόγῳ περιλαβεῖν, ἀλλὰ τυγχάνω τῇ διανοίᾳ καθορῶν· πολὺ ὅτι καλόν ἐστιν, ἐν τοῖς τῶν ἄλλων ἀδικίαις καὶ μανίαις, πρώτους εὖ φρονήσαντας προσῆναι τοῖς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας καὶ ζωηρίας, ἀλλὰ μὴ λυμεῶνας αὐτῶν κληθῆναι, καὶ περιβλέπτους ἐπ' ἀρετῇ γενομένους, τοῦ δόξαν τῶν προγόνων ἀναλαβεῖν. Κεφάλαιον δὲ πάντων ἐκεῖνο ἔχω λέγειν, εἰς ὃ πάντα τὰ προειρημένα ζωτείνει, καὶ πρὸς ὃ χρὴ βλέποντας τὰς πράξεις τὰς τῆς πόλεως δοκιμάζειν. Δεῖ γὰρ ἡμᾶς, εἴπερ βουλόμεθα διαλύσασθαι μὲν τὰς διαβολὰς, ἃς ἔχομεν ἐν τῷ παρόντι, παύσασθαι δὲ τῶν πολέμων τῶν μάτην γιγνομένων, κήσασθαι δὲ τὴν ἡγεμονίαν εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον, * μισῆσαι μὲν ἁπά-

vero non laudaturos *expectandum est* tot ac tantorum bonorum autores? Atqui non possum propter ætatem omnia sermone complecti, quæ animo video: nisi quod præclarum sit inter aliorum injurias & insaniam *nos* primos *omnium rursus* sanâ mente præditos Græcorum libertati & saluti præesse, non autem illorum pestes appellari, & ob virtutem illustres factos majorum gloriam recuperare. Quod vero omnium summa sit, illud habeo dicendum, in quod omnia prius dicta tendunt, & in quod spectantes civitatis nostræ actiones explorare oportet. Nos enim æquum est, si velimus criminationes quidem delere, quibus nunc petimur, a bellis autem temere susceptis requiescere, principatumque in omne tempus possidere, odisse quidem omnia tyrannica imperia, & potestates,

* μισῆσαι μὲν ἁπάσας τὰς τυραννικὰς ἀρχάς] Quomodo? Itane ut Syracusani tyrannidem Dionysii? At illud quidem ultro faciebant Athenienses. Est igitur μισῆσαι hoc loco μὴ ἐπιθυμεῖν τυραννικῆς δυναστείας, μήτε καταδουλοῦσθαι τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ προσῆναι τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν. W.

σας

σας τὰς τυραννικὰς ἀρχὰς, καὶ τὰς δυναστείας, ἀναλογιζομένους τὰς συμφορὰς τὰς ἀπ' αὐτῶν γενησομένας· ζηλῶσαι δὲ καὶ μιμήσασθαι τὴν Λακεδαιμονίων βασιλείαν. * Ἐκείνοις γὰρ ἀδικεῖν μᾶλλον ἔξεστιν, ἢ τοῖς ἰδιώταις· τοσούτῳ δὲ [1] μακαριώτεροι τυγχάνουσιν ὄντες, τῶν βίᾳ τὰς τυραννίδας καταλυόντων, ὅσον οἱ μὲν τοὺς τοιούτους ἀποκτείναντες τὰς μεγίστας δωρεὰς παρὰ τῶν συμπολιτευομένων λαμβάνουσιν, ὑπὲρ ἐκείνων δ' οἱ μὴ τολμῶντες ἐν τῇ μάχαις ἀποθνήσκειν, ἀτιμότεροι γίγνονται τὰς τάξεις λιπόντων, καὶ [2] τὰς ἀσπίδας ἀποβαλόντων. Ἄξιον οὖν ὀρέγεσθαι τοιαύτης ἡγεμονίας. Ἔνεστι δ' ἐν τοῖς τοιούτοις πράγμασιν ἡμᾶς τυχεῖν παρὰ τῶν Ἑλλήνων τοιαύτης τιμῆς, ἣν περ ἐκεῖνοι παρὰ τῶν πολιτῶν ἔχουσιν, ἢν ὑπολάβωσι τὴν δύναμιν τὴν ἡμετέραν, μὴ δουλείας, ἀλλὰ σωτηρίας αὐτοῖς αἰτίαν γενέσθαι.

dum animo expendamus calamitates illas quæ ex iis oriuntur: æmulari vero & imitari Lacedæmoniorum regnum. Illis enim *regibus* minus licet delinquere quidem quam privatis: tanto autem feliciores ſunt iis qui vi tyrannidas tenent, ut ii quidem qui tales interficiunt maxima a civibus præmia accipiant, pro illis vero qui non audent in prælio mori, ignobiliores ſint iis qui ordines deſerunt, & clypeos abjiciunt. Operæ pretium eſt igitur talem expetere principatum. Nobis autem licet ex ejuſmodi rebus eum honorem apud Græcos aſſequi, quem illi a ſuis civibus acceptum habent, ſi exiſtimaverint *Græci* potentiam noſtram non ſervitutis cauſam ipſis eſſe, ſed ſalutis.

[1] μακαριώτεροι apud H. Steph. & in aliis Edit. [2] In Cod. Coll. N. & apud Ald. deeſt.

* Ἐκείνοις γὰρ ἀδ.] Ephori poteſtatem habuerunt etiam interficiendi regis: id quod in Agide & Pauſania declarârunt. *W.*

Πολλῶν

Πολλῶν ὄ καὶ παντοδαπῶν λόγων ἐνόντων περὶ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἐμοὶ μὲ ἀμφότερα συμβουλεύει παύσασθ λέγοντι, καὶ τὸ [1] μῆκ⊙ τ λόγου, καὶ τὸ πλῆθ⊙ τ ἐμῶν ἐτῶν. Τοῖς ὄ νεωτέροις, καὶ μᾶλλον ἀκμάζουσιν ἢ ἐγὼ, παραινῶ καὶ παρακελεύομαι τοιαῦτα λέγειν καὶ γράφειν, ἐξ ὧν τὰς μεγίστας τῶν πόλεων, καὶ τὰς εἰθισμένας τ ἄλλοις κακὰ παρέχειν, τρέψουσιν ἐπ' ἀρετὴν καὶ δικαιοσύνην· ὡς ἂν ταῖς τ Ἑλλάδ⊙ εὐπραγίαις, συμβαίνῃ καὶ τὰ τῶν φιλοσόφων πράγματα πολλῷ βελτίω γίγνεσθ.

Cum autem multi varique ſermones de hoc argumento mihi reſtant *dicendi*, me quidem utraque admonent ut finem dicendi faciam, cum ſermonis longitudo, tum annorum meorum numerus *vel multitudo*. Juniores autem, & per ætatem me robuſtiores hortor ac jubeo, talia ut dicant & ſcribant, per quæ civitates maximas & aliis mala inferre ſolitas ad virtutem & juſtitiam convertant: quia in rebus Græciæ ſecundis, evenit ut & eruditorum res multo meliores fiant.

[1] πλῆθ⊙ & poſtea μῆκ⊙ pro πλῆθ⊙ in Cod. Coll. N.

# ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

# ISOCRATIS EPISTOLÆ.

# Iſocratis Epiſtolæ.

## EPISTOLA I.

### ARGUMENTUM.

MISSURUS Iſocrates orationem ad Philippum, de reconciliandis Græcis, & oppugnandis Barbaris ſcriptam: epiſtolam hanc adjecit, quæ Regi ſummam orationis exponeret, ad eamque legendam ejus animum pararet: ut nihil fere aliud, niſi Philippicæ orationis exordium eſſe videatur.

Ἰσοκράτης Φιλίππῳ τῷ τοῦ Μακεδόνων βασιλεῖ χαίρειν. Εἰ μὲν νεώτερος ἦν, οὐκ ἐπιστολὴν ἔπεμπον, ἀλλ' αὐτὸς ἂν ζοι * πλεύσας ἐνταῦθα διελέχθην. Ἐπειδὴ δ' ἐκ τῶν αὐτῶν χρόνων ὅτε τὴν ἡλικίας τὴν ἐμῆς καιρὸς, καὶ

ISOCRATES Philippo Macedonum regi S. D. SI quidem eſſem junior, non epiſtolam mitterem, ſed ipſe iſtuc navi profectus tecum diſſeruiſſem. Quoniam vero ætatis meæ tempus & rerum

* πλεύσας ἐνταῦθα διελέχθην] Ἐνταῦθα & locum & tempus ſignificat: Nunc *in præſentia, coram, hic*. Conjunges igitur cum verbo διελέχθην. Nam participium πλεύσας non adverbium ἐνταῦθα *in loco* ſignificans, ſed ἐντεῦθεν *de loco*, id eſt *hinc*, poſtularet. Fieri tamen poteſt ut corrupta ſit ſcriptura. Sed conjecturæ meæ mihi non ſatis placent, ſive πλησιάσας ταῦτα, ſive ἐντυχὼν ἐν ταυτῷ διελέχθην ſubſtituam. *W.*

ὁ τ̃ πραγμάτων συμβέβηκεν, ἀλλ' ἐγὼ μ̃ προαπείρηκα, τὰ ἢ πράτ]εσθ νυῦ ἀκμὴν εἴληφεν· ὡς οἷόν τέ ἐσιν ἐκ τ̃ παρόν]ων, ὅτω σοι πειράσομαι δηλῶσαι περὶ αὐτῶν. Οἶδα μ̃ ἄν, ὅτι πῖς συμβυλεύειν ἐπιχειρ̃σι πολὺ διαφέρ, μὴ διὰ γραμμάτων ποιεῖσθ τὴν συσίαν, ἀλλ' αὐτὸς πλησιάσαν]ας· ὃ μόνον ὅτι περὶ τῶν αὐτῶν πραγμάτων ῥᾴον ἄν τις παρὼν πρὸς παρόν]ας φράσειεν, ἢ δι' ἐπισολῆς δηλώσειεν, [1] ἔθ' ὅτι πάν]ες τοῖς λεγομένοις μᾶλλον ἢ τοῖς γεγραμμένοις πισεύσι, * καὶ τῶν μ̃ ὡς εἰσηγημάτων, τῶν δ' ὡς ποιημάτων ποιοῦν] τὴν ἀκρόασιν· ἀλλὰ πρὸς τούτοις ἐν μ̃ ταῖς συσίαις, ἢν ἀγνοηθῇ τι τῶν λεγομένων, ἢ μὴ πισευθῇ, παρὼν ὁ τ̃ λόγον διεξι-

occaſio non ſimul contigerunt, ſed ipſe quidem *ſenio* ſum confectus *(vel prior animum deſpondi)* res autem illæ jam ad maturitatem perveñerunt: quam *optime* fieri poteſt e præſenti rerum ſtatu, ita tibi de iis dicere conabor. Equidem ſcio quod plurimum interſit iis qui perſuadere conantur, ut non per literas, ſed ipſi præſentes colloquium habeant; non ſolum quoniam de iiſdem rebus facilius quis præſens cum præſentibus egerit, quam per epiſtolam *ſententiam* declarârit, nec quod omnes dictis potius quam ſcriptis fidem habeant, & illa quidem tanquam admonitiones veras, hæc vero tanquam figmenta audiant: ſed *quia* præter hæc, in congreſſibus quidem, ſi quid dictorum parum fuerit intellectum, aut non creditum, ille qui præſens ſermonem recitat, contra

[1] ἐχ ὅτι apud Ald.

* καὶ τῶν μ̃ ὡς εἰσηγημάτων &c.] Εἰσηγήματα conſultationes & deliberationes vocat rerum arduarum: ποιήματα figmenta & fabulas Poetarum. *W.*

ἀν

ὧν ἀμφοτέροις τούτοις * ἐπήμυνεν· ἐν ᾗ τοῖς ἀπιστελλομένοις, ἄν τι ξυμβῇ τοιοῦτον, οὐκ ἔστιν ὁ διορθώσων· ἀπόντος γὰρ τοῦ γράψαντος, † ἔρημα ἅ βοηθήσοντός ἐστιν. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐπειδὴ σὺ μέλλεις αὐτῶν ἔσεσθαι κριτής, πολλὰς ἐλπίδας ἔχω φανήσεσθαι λέγοντας ἡμᾶς τι τῶν δεόντων. Ηὔρημαι γὰρ ἁπάσας ἀφελόντα σε τὰς προειρημένας δυσχερείας, αὐταῖς ταῖς πράξεσι ‡ προσέχειν τὸν νοῦν.

Καί τοι τινὲς ἤδη με τῶν σοὶ πολλησιασάντων ἐκφοβεῖν ἐπεχείρησαν, λέγοντες, ὡς δὴ τοὺς μὲ κολακεύοντας τιμᾷς, τῶν δὲ ξυμβουλευόντων καταφρονεῖς. Ἐγὼ δ' εἰ μὲ ἀπεδε-

hæc utraque incommoda opem tulerit: in miſſis vero literis ſi quid tale acciderit, non adeſt qui corrigat: abſente enim eo qui ſcripſit, eo privantur *ſcripta* qui *ipſa* adjuvet. Atqui quandoquidem tute earum rerum judex es futurus, multam ſpem habeo fore ut nos dicere videamur aliquid eorum quæ conveniunt. Arbitror enim te rejectis omnibus prædictis impedimentis, rebus ipſis mentem adhibiturum.

QUIDAM autem eorum qui tecum conſueverunt, me terrere ſunt conati, dicentes te adulatores quidem colere, monitores vero contemnere. Ego vero, ſi eo-

* ἐπήμυνεν] Pro ἐπαμύνει, vel ἐπαμύνειν εἴωθε. Uſitata Græcis & elegans temporum enallage. *W.*

† ἔρημα τοῦ βοηθ.] Subauditis ſc. vel τὰ ἐπιστελλόμενα, vel (per metaphoram) δίκη. Eſt enim apud Suidam Ερήμη δίκη, ὅταν μὴ ἀπαντήσας ὁ διωκόμενος ἐπὶ τὴν δίκην καταδικασθῇ· ὅμοιον καὶ τῷ ἐρήμην ἁλῶναι. *Quum reus qui in judicio ſe non ſtitit condemnatus eſt; ſimile autem eſt hoc loquendi genus & illi alteri, quum dicitur quis* ἐρήμην ἁλῶναι ſubaudito δίκην hoc eſt *deſerti vadimonii reus peragi, & indictâ cauſâ damnari.* Ut ſit hæc mens Iſocratis: *vadimonium vel cauſa defendente caret*; ſive *orator is qui non præſens orationem ſuam recitat & quodammodo voce geſtuque &c. tutatur, quaſi vadimonio deſerto & cauſâ indictâ, judicio auditorum (ſeu potius legentium) condemnatur.*

‡ προσέχειν τὸν νοῦν] Malim προσέξειν. *W.*

χόμιλω τὰς λόγυς τὰς ἐκείνων, πολλῶ ἂν ἡσυχίαν εἶχον. Νῦν δ' ὑδεὶς ἄν με πείσειεν, ὡς οἷόν τ' ἐςι, πρῶτον κ) τ πρᾶξεσι ☾ τῇ γνώμῃ διενεγκεῖν, ἐὰν μή τις τῶν μὲ μαθητὴς, τ δ' ἀκροατὴς, τ δ' ἀεργέτης γ)ύη), κ) πανταχόθεν προσάγη), κ) ζυλέξη), δι' ὧν οἷόν τ' ἐςιν ἀσκῆσαι τὴν αὐτῦ διάνοιαν. Επήρθην μ ἂν ὑπὲλλειν σοι διὰ ταῦτα. Λέγειν ἢ μέλλων πεὶ πραγμάτων κ) μεγάλων, κ) πεὶ ὧν ὑδενὶ τ ὄντων ἀκῦσαι μᾶλλον ἢ σοὶ προσήκῃ, νομίζω δεῖν με προθύμως ὕτω σε παρακαλεῖν, ἵνα γ)ύῃ * συγγράμματ☉ ἀκροατής. Οὐ γὰρ ὅτ' ἐγὼ τυγχάνω φιλοτίμως διακείμν☉, ὅτε σὺ λανθάνεις ἡμᾶς πλήρης ὢν † τ τοιύτων. Πρὸς ἢ τύτοις κἀκεῖνο πᾶσι φανερὸν,

rum quidem verbis credidiſſem, prorſus quieviſſem. Nunc vero nemo mihi perſuaſerit, poſſe fieri ut quiſpiam tanto cæteris præſtet & actionibus & ſapientiâ, nīſi horum quidem fiat diſcipulus, illorum vero auditor, aliorum autem benefactor, & undequaque accerſat & colligat *ea* per quæ poſſibile ſit ut ſuum exerceat *vel excolat* ingenium. Inductus ſum igitur ob hæc ut ad te mitterem. Dicturus autem de rebus & magnis, & *iis* de quibus nemini viventium magis expedit audire quam tibi, arbitror me oportere adeo alacriter te hortari, ut fias orationis ſcriptæ auditor. Neque enim ipſe ſum ambitioſus, nec nos latet te orationibus *vel hominibus* hujuſmodi ſatiari. Adhæc vero omnibus manifeſtum hoc etiam eſt, quod oſten-

* συγγράμματ☉ ἀκροατής.] Συγγράμματ☉ ſine articulo quandam emphaſin habet : quaſi diceret, κ) ὐ μόνον τῶν λεγομένων. Eſt autem σύγγραμμα ſcriptum elaboratum, & magnâ diligentiâ compoſitum : ut verbum συγγράφειν & nomen etiam inde factum συγγραφὴ ſignificat. *W.*

† τῶν τοιύτων] *Plenus talium :* qualium ? Nimirum τῶν ὑπὸ τῶν φιλοτίμως διακειμένων συγγραφομένων, id eſt τῶν ἐπιδεικτικῶν λόγων κ) παντηγυρικῶν. W.

ὅτι

ὅτι τοῖς μὴ ἐπιδείξεως δεομένοις αἱ πανηγύρεις ἁρμόττουσιν· * ἐκεῖσε γὰρ ἄν τις ἐν πλείστοις τιθῶ αὐτὸν διώσειν· τοῖς δὲ διαπράξασθαί τι βουλομένοις, πρὸς τοῦτον διαλεκτέον, ὅστις τάχιστα μέλλῃ τὰς πράξεις ἐπιτελεῖν τὰς ὑπὸ τοῦ λόγου δηλωθείσας. Εἰ μὲν οὖν μιᾷ τινι τῶν πόλεων εἰσηγοίμην, πρὸς τοὺς ἐκείνης προεστῶτας τοὺς λόγους ἂν ἐποιούμην. Ἐπειδὴ δ' ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων ζωτηρίας παρεσκεύασμαι συμβουλεύειν, πρὸς τίνα ἂν δικαιότερον διαλεχθείην, ἢ πρὸς † τὸν πρωτεύοντα τοῦ γένους, καὶ μεγίστην ἔχοντα δύναμιν; Καὶ μὴν οὐδ' ἀκαίρως φανησόμεθα μεμνημένοι περὶ τούτων. Ὅτε μὲν γὰρ Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀρχὴν εἶχον, οὐ ῥᾴδιον ἦν ἐπιμεληθῆναί σοι τῆς περὶ τὸν τόπον τὸν ἡμέτερον, οὐδὲ τούτοις ἐναντία [1] πράττειν πράττουσιν, ὡς' ἀγαπᾶν ἦν τὴν χ. apud Ald. Locum autem mutilum esse, & sic emendandum opinatus est Wolfius, οὐδὲ τούτοις ἐναντία πράττειν. Νῦν δ' οὕτω πράττουσιν &c.

tationis indigentibus *vel cupidis* conveniant publici conventus: illic enim apud plurimos suam ipsius *eloquendi* facultatem quis dispergat: iis vero qui aliquid perficere cupiunt, cum illo sit differendum, quicunque celerrime perfecturus est res eas quæ oratione sunt expositæ. Si quidem igitur uni alicui urbium consilium darem, cum ipsius principibus sermones facerem. Quum vero de Græcorum salute *tuendâ* consilium dare instituerim, quocum æquius differuero, quam cum illo qui genere præstat, & maximâ instructus est potentiâ? Neque vero intempestive videbimur de his mentionem facere. Quando enim Lacedæmonii imperium tenuerunt, non facile fuisset tibi nostræ regionis *vel gentis* curam suscipere, & iis adver-

* ἐκεῖσε γὰρ] *Illuc enim.* Malim ἐκεῖ, id est *illic.* W.

† τὸν πρωτεύοντα τοῦ γένους] Scilicet τοῦ Ἑλληνικοῦ. Γένος ἀντὶ τοῦ τῶν Ἑλλήνων accipio, nisi malis ad Herculis nobilitatem referre.

τειν. Νῦν δ' ἕτω πράττουσιν, ὡς' ἀγαπᾷν, ἢν τὴν χώραν τὴν αὐτῶν ἔχωσιν. Ἡ δ' ἡμετέρα πόλις ἡδέως ἂν αὐτῇ σοι παρέχοι συναγωνιζομένῳ, ἤν τι πράττῃς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀγαθόν. Πῶς ἂν οὖν παρέσοι καλλίων καιρὸς ἢ νῦν σοι παρόν; ;

Καὶ μὴ θαυμάζῃς, εἰ μήτε δημηγορῶν, μήτε στρατηγῶν, μήτ' ἄλλως δυνάστης ὢν, ἕτως ἐμβέβηκα πράγμα, καὶ δυοῖν ἐπιχειρῶ τοῖν μεγίστοιν, ὑπέρ τε τῆς Ἑλλάδος λέγειν, καὶ σοὶ συμβουλεύειν. Ἐγὼ γὰρ ἢ μὲ πράττειν τι τῶν κοινῶν * εὐθὺς ἐξέστω (δι' ἃς ἢ προφάσεις πολὺ ἂν εἴη ἔργον λέγειν.) Τῆς ἢ παιδεύσεως τῆς τῶν μὲ μικρῶν καταφρονήσης, τῶν ἢ μεγάλων ἐφικνεῖσθαι πειρωμένης, οὐκ ἂν φανείην [1] ἄπειρος γεγενημένος.

lari. Nunc vero ita *male rem* agunt *vel adeo infelices ſunt*, ut contenti ſint ſi ſuam ipſorum regionem teneant. Noſtra autem urbs ſeipſam lubenter tibi præbuerit laboris ſociam, ſi quid boni pro Græciâ feceris. Quomodo igitur contingere poſſit occaſio præſente pulchrior?

Nec mireris, ſi, cum ſim nec orator, nec imperator, nec alio aliquo modo vir potens, rem ita gravem ſuſcipiam, & duo maxima aggrediar, cum *ſc.* ut de Græciæ ſtatu dicam, tum tibi ut dem conſilium. Ego enim ab aliquo reip. negotio tractando cito abſtinui (ob quas vero cauſas dictu operoſum fuerit.) Inſtitutionis vero ejus quæ res quidem parvas contemnit, ad magnas vero pervenire *vel magnas aſſequi* contendit, me conſtabit non eſſe

[1] ἄποιος apud Ald.

* εὐθὺς ἐξέστω] Verba perinde ſonant, ac ſi geſſiſſet ad breve tempus rempublicam. Sed & ex ipſius orationibus & vitâ ejus conſtat eum ad empublicam nunquam acceſſiſſe. Ego de exercitationibus & ſtudio eiligo, non de re ipsâ & geſto magiſtratu, aut aliquâ concione ha- Et ipſe in epiſtolâ ad Mitylenæos: ἐγὼ μὲν πολιτεύεσθαι καὶ ξηλο- ἐπίσχον. W.

Ως'

Ως' ὐδὲν ἄτοπον, εἴ τι τῶν ζυμφερόντων ἰδεῖν ἂν μᾶλλον δυνηθείην, τῶν ἐκεῖ μὲν πολιτευομένων, μεγάλην δὲ δόξαν ἐχόντων. Δηλώσομεν δ' οὐκ εἰς ἀναβολὰς, εἴ τινος ἄξιοι τυγχάνομεν ὄντες, ἀλλ' ἐκ τῶν ῥηθήσεσθαι μελλόντων.

inexpertum. Quare nihil abſurdi fuerit, ſi quid eorum quæ ſunt utilia perſpicere magis poſſem, quam qui iſtic reipub. quidem præſunt, gloriam vero magnam ſunt adepti. Declarabimus autem nullâ morâ interpoſitâ, ſi alicujus pretii ſimus; ſed *id declarabimus* ex iis quæ dicenda ſunt.

EPI-

# EPISTOLA II.

## ARGUMENTUM.

TRES ſunt hujus epiſtolæ partes. Primum dehortatur Philippum a bellandi temeritate. Deinde perſuadere conatur, ut regi Perſarum bellum inferat. Poſtremo hortatur, ut populi Athenienſis amicitiam expetat, & de Græcis omnibus bene mereatur.

Ἰσοκράτης Φιλίππῳ χαίρειν.

Οἶδα μὲν, ὅτι πάντες εἰώθασι πλείω χάριν ἔχειν τοῖς ἐπαινοῦσιν, ἢ τοῖς συμβουλεύουσιν· ἄλλως τε κἂν μὴ κελεύσειές τις ἐπιχειρῇ τοῦτο ποιεῖν. Ἐγὼ δ' εἰ μὲν μὴ πρότερον ἐτύγχανόν σοι παρηνεκὼς μετὰ πολλῆς εὐνοίας, ἐξ ὧν [1] ἐδόκεις μοι μάλιστα τὰ πρέποντα σαυτῷ * πράττειν, [2] οὐκ ἂν ἴσως γε νῦν ἐπεχείρουν ἀποφαίνειν

ISOCRATES Philippo S. D.

EQUIDEM ſcio, quod omnes ſoleant plures gratias referre laudatoribus, quam monitoribus: præſertim ſi quis injuſſus hoc agere aggrediatur. Ego vero, niſi prius te multâ cum benevolentiâ de iis rebus admonuiſſem, per quas mihi viſum eſt potiſſimum fore ut tu ea quæ tibi convenirent ageres, fortaſſe nunc non inſtituerem de iis dicere quæ tibi acciderunt.

[1] ἐδόκει apud Ald. [2] ἴσως γ' ἂν νῦν ἐπ. apud Ald.

* πράττειν, ἐκ ἂν ἴσως γε νῦν] Quid ſi legas πράττειν· ἴσως δὴ νῦν ἂν ἐπ. W.

περὶ

περὶ τῶν σοὶ ξυμβεβηκότων. Επειδὴ ᾑρούμην προνοεῖν τῶν σῶν πραγμάτων, καὶ τῆς πόλεως ἕνεκα τῆς ἐμαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων Ελλήνων· αἰσχυνθείην ἂν, εἰ περὶ μὲν τῶν ἧττον ἀναγκαίων φανοίμην σοι ξυμβεβουλευκὼς, ὑπὲρ δὲ τῶν μᾶλλον καταπεπονημένων μηδένα λόγον ποιοίμην· καὶ ταυτί πως ἐκεῖνα μὲν ὑπὲρ δόξης ὄντα, ταῦτα δ' ὑπὲρ τῆς ζωῆς· ἧς ὀλιγωρεῖν ἅπασιν ἔδοξας τοῖς ἀκούσασι τὰς περὶ σοῦ ῥηθείσας βλασφημίας. Οὐδεὶς γάρ ἐστιν, ὅς τις οὐ κατέγνω * προπετέστερόν σε κινδυνεύειν, ἢ βασιλικώτερον· καὶ μᾶλλόν σοι μέλειν τῆς περὶ τὸν ἀνδρείαν ἐπαίνων, ἢ τῶν ὅλων πραγμάτων. Εστι δ' ὁμοίως αἰσχρὸν, περισάντων τε τῶν πολεμίων μὴ διαφέροντα ἡμέας τῶν ἄλλων· μηδεμιᾶς τε ξυμπεσούσης ἀνάγκης, αὐτὸν ἐμβάλ-

Quoniam vero elegi tuarum rerum curam gerere, tam meæ civitatis gratiâ, quam Græcorum aliorum; erubescerem, si de rebus quidem minus necessariis tibi consilium dedisse viderer, de iis vero quæ magis urgent nullam facerem mentionem: idque cum illæ quidem ad gloriam pertinerent, hæ vero ad salutem: quam parvi pendere visus es omnibus qui audiverunt convicia in te dicta. Nemo enim est, quin statuat te magis temerarie pericula adire, quam regem deceret: magisque te curare laudes a fortitudine *oriundas*, quam rerum summam. Est vero æque turpe, & hostibus circumstantibus non præstare aliis, & nullâ incumbente necessitate teipsum in talia cer-

* προπετέστερόν σε κινδυνεύειν] Fortasse de clade Thessalicâ est hoc intelligendum, cum a Phocensibus & Pheræis tyrannis victus vix evasit. *W.*

λειν

λειν εἰς [1] τοιούτους ἀγῶνας, ἐν οἷς καλορθώσας μὲν ὀλίγα ἄθλα μέγα ἀμπεπεραλμένος· τελευτήσας δ' τὸν βίον, ἅπασαν τὴν ὑπάρχουσαν εὐδαιμονίαν ζωγρεῖλες. Χρὴ δὲ μὴ καλὰς ἁπάσας ὑπολαμβάνειν τὰς ἐν τοῖς πολέμοις τελευτάς· ἀλλὰ τὰς μὲ ὑπὲρ τᾶ πατρίδος, καὶ τῶν γονέων, καὶ τῶν παίδων, ἐπαίνων ἀξίας· τὰς δὲ ταῦτά τε πάντα βλαπτούσας, καὶ τὰς πρόξεις τὰς πρότερον καλωρθωμένας καλαρυπαινούσας, αἰσχρὰς νομίζειν καὶ φεύγειν, ὡς αἰτίας ἀδοξίας γινομένας. Ηγοῦμαι δέ σοι συμφέρειν μιμεῖσθαι τὰς πόλεις, ὃν τρόπον διοικοῦσι τὰ περὶ τοὺς πολέμους. Απασαι γὰρ, ὅταν στρατόπεδον ἐκπέμπωσιν, εἰώθασι τὸ κοινὸν * καὶ τὸ συμβουλεύομενον ὑπὲρ τῶν ἐνεστώτων, εἰς ἀσφάλειαν καθιστάναι. Διὸ δὴ καὶ συμβαίνει μηδεμιᾶς

tamina conjicere, in quibus ſi quidem ſuperaveris, nihil magnum feceris: ſi vero vitam amiſeris, omnem quæ nunc adeſt felicitatem ſimul everteris. Oportet vero non omnigenas quæ in bellis accidunt mortes præclaras æſtimare: ſed quæ quidem *eveniunt* pro patriâ & parentibus & liberis *eas* laudibus dignas eſſe: eas vero quæ & hæc omnia lædunt, & actiones quæ priùs bene ceſſerint contaminant, turpes cenſere, & fugere, tanquam quæ ſint dedecoris autores. Arbitror autem tibi convenire urbes imitari, quemadmodum res quæ bella ſpectant adminiſtrant. Omnes enim, quando exercitum emittunt, ſolent remp. & quodcunque de rebus præſentibus conſulit, in tuto collocare. Unde & id evenit ut ſi qua calamitas inciderit, ip-

[1] τοσούτους apud Ald.

* καὶ τὸ συμβουλευόμενον] Malim συμβουλεῦον. *W.*

ἀτυχίας

ἀτυχίας [1] ζυμπεσούσης, ἀνηρῆσθαι καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν, ἀλλὰ πολλὰς ὑποφέρειν δυνάσθαι συμφορὰς, καὶ πάλιν ἑαυτοὺς ἐκ τούτων ἀναλαμβάνειν. Ὁ καὶ σὲ δεῖ σκοπεῖν, καὶ μηδὲν μεῖζον ἀγαθὸν τῆς σωτηρίας ὑπολαμβάνειν, ἵνα καὶ τὰς νίκας τὰς συμβαινούσας κατὰ τρόπον διοικῇς. Ἰδοις δ' ἂν καὶ Λακεδαιμονίους, περὶ τῆς τῶν βασιλέων σωτηρίας πολλὴν ἐπιμέλειαν ποιουμένους, καὶ τοὺς ἐνδοξοτάτους τῶν πολιτῶν φύλακας αὐτῶν * καθεστάναι· οἷς αἴσχιόν ἐστιν ἐκείνους τελευτήσαντας περιιδεῖν, ἢ τὰς ἀσπίδας ἀποβαλεῖν. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐκεῖνά σε λέληθεν, ἃ Ξέρξῃ τε τῷ καταδουλώσασθαι τοὺς Ἕλληνας βουληθέντι, καὶ Κύρῳ τῆς βασιλείας ἀμφισβητήσαντι συνέπεσεν. Ὁ μὲν γὰρ τηλικαύταις ἥτταις καὶ συμφοραῖς περιπεσὼν, ἡλίκας οὐδεὶς ἄλλος οἶδε γνομένας, διὰ τὸ περιποιῆσαι τὴν αὐτοῦ ψυχὴν, τήν τε βασιλείαν κατέσχε, καὶ τοῖς παισὶ τοῖς ἑαυ-

sarum tamen simul non aboleatur potentia, sed *ipsæ* possint plurimas tolerare clades, & se ex iis iterum recuperare. Quod & te spectare oportet, & nullum bonum salute majus existimare, ut etiam victoriis quæ tibi evenerunt recto modo utaris. Videas autem & Lacedæmonios de regum salute valde solicitos esse, & clarissimos civium satellites ipsorum constituere; quibus turpius est eos morientes negligere, quam clypeos abjicere. Atqui neque illa te latent, quæ & Xerxi Græcos servitute opprimere volenti, & Cyro de regno *Persico* contendenti acciderint. Ille enim cum tantis in prælio cladibus & calamitatibus incidisset, quantas nemo alius nôrit evenisse, *tamen* quia suam ipsius vitam conservârat, & regnum re-

[1] συμπεριπισούσης apud Ald.

* καθεσταναι] Malim καθισταναι. *W.*

τοῦ

τῦ παρέδωκε· καὶ τὴν Ασίαν ὅτω διῴκησεν, ὥστε μηδὲν ἧττον αὐτὴν εἶναι φοβερὰν, ἢ πρότερον. Κῦρος δὲ νικήσας ἅπασαν τὴν Βασιλέως δύναμιν, καὶ κρατήσας τῶν πραγμάτων, διὰ τὴν αὐτῦ προπέτειαν, οὐ μόνον αὐτὸν ἀπεστέρησε τηλικαύτης δυναστείας, ἀλλὰ καὶ τοὺς συναναλυθῆναι εἰς τὰς ἐσχάτας συμφορὰς κατέστησεν. Ἐχοιμι δ' ἂν παμπληθεῖς εἰπεῖν, οἱ μεγάλων στρατοπέδων ἡγεμόνες γενόμενοι, διὰ τὸ προδιαφθαρῆναι, πολλὰς μυριάδας αὐτοῖς συναπώλεσαν.

Ων ἐνθυμούμενον χρὴ μὴ τιμᾶν τὴν ἀνδρείαν τὴν μετ' ἀνοίας καὶ φιλοτιμίας ἀκαίρως γιγνομένην· μηδὲ πολλῶν κινδύνων ὑπαρχόντων τοῖς μοναρχίαις, ἑτέρους ἀδόξους καὶ στρατιωτικοὺς αὐτῷ προσεξευρίσκειν· μηδ' ἁμιλλᾶσθαι τοῖς ἢ βίον δυσχερῆ ἀπαλλαγῆναι βουλομένοις, ἢ μισθοφορᾶς ἕνεκα μείζονος εἰκῆ τοὺς κινδύνους προαιρουμένους· μηδ'

cuperavit, & liberis ſuis tradidit; & res Aſiæ ita adminiſtravit, ut nihilo minus terribilis ſit illa, quam prius *fuit*. Cyrus vero cum omnes Regis copias viciſſet, & rerum ſummâ potiretur, per ſuam ipſius temeritatem, non ſolum ſeipſum tanto dominatu privavit, ſed & comites ſuos in diſcrimen extremum adduxit. Plurimos autem poſſem enumerare, qui exercituum magnorum duces facti, propterea quòd ipſi immature perierint, multas myriadas ſecum perdiderunt.

Quæ conſiderantem oportet non honorare *vel expetere* fortitudinem illam quæ cum imprudentiâ & ambitione intempeſtivâ *conjuncta eſt*: nec, cum pericula jam multa monarchiis imminent, alia inſuper ignobilia & militaria tibi ipſi excogitare: nec cum iis certare, qui aut a vitâ calamitosâ liberari volunt, aut ſtipendii majoris gratiâ temere pericula *adire* eligunt: nec talem gloriam

ἐπιθυμεῖν τοιαύτης δόξης, ἧς πολλοὶ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων καὶ τῶν Βαρβάρων τυγχάνουσιν· ἀλλὰ τὴν τηλικαύτης τὸ μέγεθος, ἣν μόνος ἂν σὺ τῶν νῦν ὄντων κτήσαιο δυνηθείης· μηδ' ἀγαπᾶν λίαν τὰς τοιαύτας ἀρετὰς, ὧν καὶ τοῖς φαύλοις μέτεστιν, ἀλλ' ἐκείνας ὧν οὐδεὶς ἂν πονηρὸς κοινωνήσειε· μηδὲ ποιεῖσθαι πολέμους ἀδόξους καὶ χαλεπούς, ἐξὸν ἐντίμους καὶ ἡδίους· μήδ' ἐξ ὧν τοὺς μὲ οἰκειοτάτους εἰς λύπας καὶ φροντίδας καταστήσεις, τοὺς δ' ἐχθροὺς ἐν ἐλπίσι μεγάλαις, οἵας καὶ νυνὶ αὐτοῖς παρέσχες. Ἀλλὰ τῶν μὲ Βαρβάρων, πρὸς οὓς νῦν πολεμεῖς, ἐπὶ ποσοῦτον ἐξαρκέσαι κρατεῖν, ὅσον ἐν ἀσφαλείᾳ καταστῆσαι τὴν σαυτοῦ χώραν· τὸν δὲ νῦν Μέγαν προσαγορευόμενον καταλύειν ἐπιχειρήσεις, ἵνα τήν τε σαυτοῦ δόξαν μείζω ποιήσῃς, καὶ τοῖς Ἕλλησιν ἐπιδείξῃς πρὸς οὓς χρὴ πολεμεῖν. Πρὸ πολλοῦ δ' ἂν ἐποιησάμην ἐπισεῖλαί σοι ταῦτα πρὸ τῆς στρα-

expetere, quam multi & aliorum Græcorum & Barbarorum adepti ſunt: ſed eam, quæ tantæ ſit magnitudinis, ut eam tu ſolus eorum qui jam vivunt, poſſis acquirere; nec nimis amare eas virtutes, quarum etiam homines abjecti ſunt participes, ſed illas quarum nemo malus particeps fuerit: nec bella gerere ignobilia & ardua, cum liceat *ſuſcipere* honorata & jucunda: nec ea per quæ amiciſſimos in dolores & ſolicitudines inducas, hoſtes vero in ſpe magnâ *conſtituas*, qualem & nunc ipſis præbuiſti. Sed Barbaros quidem iſtos, contra quos jam bellum geris, tantiſper ſufficiet viciſſe, dum tuam ipſius regionem in tuto collocâris; eum vero, qui nunc *Rex* Magnus appellatur, evertere conaberis, ut & tuam ipſius gloriam majorem efficias, & Græcis oſtendas contra quos oporteat bella gerere. Vehementer autem vellem me ad te hæc miſiſſe antequam expeditio fuiſſet ſuſcepta,

τείας,

τείας, ἵν' εἰ μὲν ἐπείθης, μὴ τηλικούτῳ κινδύνῳ περιπε-
σεῖν· εἰ δ' ἠπείθησας, μὴ ἐγὼ συμβεβλῆσθαι ἐδόκουν ταὐτὰ
τοῖς ἤδη διὰ τὸ πάθος ὑπὸ πάντων ἐγνωσμένοις, ἀλλὰ
τὸ συμβεβηκὸς ἐμαρτύρει τοὺς λόγους ὀρθῶς ἔχειν τοὺς ὑπ'
ἐμοῦ περὶ αὐτῶν εἰρημένους.

Πολλὰ δ' ἔχων εἰπεῖν διὰ τὴν τοῦ πράγματος φύ-
σιν, παύσομαι λέγων. Οἶμαι γὰρ καὶ σὲ, καθ' ἑαυτὸν
τοὺς ἀναδαισταίτους ῥᾳδίως, ὅπόσ' ἂν βούλησθε, τοῖς εἰρη-
μένοις προσθήσειν. Πρὸς δὲ τούτοις φοβοῦμαι τὴν ἀκρί-
βειαν. Καὶ γὰρ νῦν καθ' μικρὸν προϊὼν ἔλαθον ἐμαυτὸν οὐκ
εἰς ἐπιστολῆς συμμέτρου, ἀλλ' εἰς λόγου μῆκος ἐξοκεί-
λας. Οὐ μὴν ἀλλὰ καί περ τούτων οὕτως ἐχόντων, οὐ
προσῆκεν ἐπιλείπειν ἐσὶ τάχα περὶ τ πόλεως, ἀλλὰ πειρατέον
προσκαλέσαι σὲ πρὸς τὴν οἰκειότητα, καὶ χρῆσιν αὐτῆς.
Οἶμαι γὰρ πολλοὺς εἶναι τοὺς [1] ἀπαγγέλλοντας, καθ' λέγον-

ut, si quidem persuasus es-
ses, in tantum periculum
non incidisses: si vero non
paruisses, ut ipse non vide-
rer suadere similia iis quæ
jam ob id quod passus es
ab omnibus probantur, sed
ut exitus testaretur verba
vera esse quæ a me de iis
rebus dicta sunt.

Multa autem cum ha-
beo quæ dicam ob rei hu-
jusce naturam, *tamen* di-
cendi finem faciam. Ar-
bitror enim & te & ami-
corum optimos facile, quam
multa volueritis, dictis ad-
jecturos. Præterea vereor
ne sim nimis exactus. Nam
& nunc paulatim progres-
sus non animadverti me
non in epistolæ brevitatem,
sed in orationis longitudi-
nem incidisse. Attamen
licet hæc ita sint, res quæ
ad urbem *nostram* spectant
non sunt prætermittendæ,
sed conandum est te hor-
tari ad familiaritatem cum
eâ *ineundam* & *amicitiæ* u-
sum. Arbitror enim mul-
tos esse qui nuncient di-

[1] ἀπαγγέλλ. apud Ald.

τας,

τας δ' μόνον τὰ δυσχερέσ[α] τῶν περὶ σοῦ παρ' ἡμῖν εἰρημένων, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτῶν προσιθέν[ας· οἷς οὐκ εἰκὸς προσέχειν σε τ νεῦν. Καὶ γὰρ ἄτοπον ἂν ποιοίης, εἰ τὸν μὲν δῆμον τὸν ἡμέτερον ψέγοις, ὅτι ῥαδίως πείθε) τοῖς διαβάλλουσιν· αὐτὸς δ' Φαίνοιο πισ[ὸ]ν τοῖς τὴν τέχνην ταύτην ἔχουσι. Καὶ μὴν γινώσκεις, ὡς ὅσῳπερ ἂν τὴν πόλιν δ[ι]αγωγοτέραν [1] ὑπὸ τῶν τυχόντων ὦσαν ἀποφαίνον), τοσούτῳ μᾶλλόν σοι ξυμφερόν[τ]ως ἔχουσαν αὐτὴν ἐπιδεικνύουσιν. Εἰ γὰ οἱ μηδὲν ἀγαθὸν οἷοί τ' ὄν[τ]ες ποιῆσαι, διαπράτ[τ]ον) τοῖς λόγοις ἃ ἂν βουληθῶσιν, ἥπου σέ γε προσήκει τ πλεῖς' ἂν ἔργῳ δυνάμενον δ[ι]εργετῆσαι, μηδενὸς [2] ἀτυχεῖν παρ' ἡμῶν. Ηγοῦμαι γ' δεῖν πρὸς μ τὰς πικρῶς τ πόλεως κα[τ]ηγορού[σ]ας ἐκείνους ἀν[τ]ιτάτ[τ]ειν τοὺς πάν[τ]α γε ταύτης εἶναι λέγον[τ]ας,

cantque, non ſolum odioſiſſima ex iis quæ de te apud nos dicta ſunt, ſed qui etiam de ſuo aliquid addant: ad quos non æquum eſt animum ut advertas. Abſurdum enim *quid* feceris, ſi populum quidem noſtrum reprehendas, propterea quod fidem facile præbeat criminantibus; te vero conſtet iis credere qui hanc artem habent *vel exercent*. Et quidem nôſti, quod quanto magis a quibuſlibet *in quamvis partem* traducendam eſſe civitatem noſtram declarent, tanto magis eam tibi opportunam eſſe oſtendant. Si enim, qui nihil boni poſſunt præſtare, quicquid voluerint dictis impetrant, certe convenit *vel veriſimile eſt* te, qui factis plurimum prodeſſe potes, a nobis nihil non aſſequuturum. Arbitror autem hiſce quidem qui acerbe urbem accuſant illos opponendos eſſe, qui illius omnia eſſe dicunt, & eos qui aſſerunt

[1] ὑπὸ in aliis pleriſque Cod. [2] τυχεῖν apud Ald.

καὶ τὰς μήτε μεῖζον, μήτ' ἔλαττον αὐτὴν ἠδικηκέναι φάσκοντας. Ἐγὼ δ' οὐδὲν ἂν εἴποιμι τοιοῦτον. Αἰσχυνθείην γὰρ ἄν, εἰ τῶν μὲ ἄλλων μηδὲ τοὺς Θεοὺς ἀναμαρτήτους εἶναι νομιζόντων, αὐτὸς τολμῴην λέγειν, ὡς οὐδὲν πώποτε πεπλημμελήκαμεν. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐκεῖνο ἔχω περὶ αὐτῆς εἰπεῖν, ὅτι χρησιμωτέραν σοι οὐκ ἂν εὕροις ταύτης, οὔτε τοῖς Ἕλλησιν, οὔτε τοῖς ζοῖς πράγμασιν· ᾧ μάλιστα προσεκτέον τὸν νοῦν ἐστιν. Οὐ μόνον γὰρ ἂν ζωαγωνιζομένη, γίγνοιτ' ἂν αἰτία σοι πολλῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ φιλικῶς ἔχειν μόνον δοκοῦσα. Τούς τε γὰρ ὑπὸ σοῦ [1] νῦν ὄντας ῥᾷον ἂν [2] καλάσχοις ὕτως, εἰ μηδεμίαν ἔχοιεν ἀποστροφήν· τούς τε Βαρβάρων, οὓς βουληθείης, θᾶττον ἂν καλαστρέψαιο. Καί τοι πῶς οὐ χρὴ προθύμως ὀρέγεσθαι τοιαύτης διανοίας, δι' ἧς οὐ μόνον τὴν ὑπάρχουσαν ἰσχὺν ἀσφαλῶς καθέξεις, ἀλλὰ καὶ πολλὴν ἑτέραν ἀκινδύνως [3] προσλήψῃ;

eam nec in re ullâ vel magnâ vel parvâ deliquiſſe. Ego vero nihil tale dixerim. Erubeſcerem enim, ſi cum alii ne Deos quidem ipſos inculpabiles eſſe exiſtiment, ipſe auderem dicere, quod nihil unquam peccaverimus. Atqui hoc habeo de eâ quod dicam, quod illâ utiliorem aut Græcis aut tuis rebus non inveneris. Quæ res maxime animadvertenda eſt. Non enim ſolummodo tibi ſocia facta, multorum bonorum tibi cauſa fuerit, verum etiam ſi vel videatur tibi amica eſſe. Nam & eos, qui tibi jam ſunt ſubditi, facilius hoc modo *tibi fideles* retineas, ſi nullum habeant perfugium; & Barbarorum quos velis citius ſubigas. Quo modo vero non oportet alacriter talem expetere benevolentiam, per quam non ſolum præſentem poteſtatem ſecure tenebis, verum etiam aliam amplam ſine periculo acquires?

[1] συνόντας apud Ald.
[2] καλάσχοις ὡς εἰ μ. apud Ald.
[3] προσλήσῃ apud Ald.

Θαυμάζω δ' ὅσοι τ τὰς δυνάμεις ἐχόντων, τὰ μὲ τῶν ξενιτευομένων στρατόπεδα μισθῷ, καὶ χρήματα πολλὰ δαπανῶσι· ζωσειδότες, ὅτι πολείας ἠδίκηκε τῶν πισευόντων αὐτοῖς, ἢ σέσωκε· τὴν μὲν πόλιν, τὴν τηλικαύτην δυνάμιν κεκτημένην μὴ πειρῶσι θεραπεύειν, ἢ καὶ [1] πόλιν μίαν ἑκάστην καὶ ξύμπασαν τὴν Ελλάδα πολλάκις ἤδη σέσωκεν. Ενθυμοῦ δ' ὅτι πολλοῖς καλῶς βεβουλευσθαι δοκεῖς, * ὅτι δικαίως κέχρησαι Θετταλοῖς, καὶ ζυμφερόντως ἐκείνοις, ἀνδράσιν οὐκ ἀμεταχειρίστοις, ἀλλὰ μεγαλοψύχοις, καὶ στάσεως μεστοῖς. Χρὴ τοίνυν καὶ σὲ ἡμᾶς πειρᾶσθαι γίγνεσθαι τοιοῦτον, ὑπισάμενον ὅτι τὴν μὲν χώραν Θετταλοὶ, τὴν δὲ δυνάμιν ἡμεῖς † ὅμορόν σοι τυγχάνομεν ἔχοντες· ἣν ἐκ παντὸς τρόπου ζήτει προσάγεσθαι.

Miror vero eos, quotquot e potentibus *vel principibus viris* exercitus quidem mercenariorum conducunt, pecuniæque *in eos* multum impendunt; cum sciant quod *hi* plures eorum qui ipsis confisi sunt læserint, quam servaverint: urbem vero, quæ tantâ instructa est potestate, non conentur colere, quæ jam sæpius singulas urbes & universam Græciam servavit. Cogita autem quod multis videris recte consuluisse, quia cum Thessalis juste egeris, & ut illis expediebat, viris quidem non tractabilibus, sed magnanimis, & seditione plenis. Oportet igitur talis ut etiam erga nos fias conari, cum nôris quod regionem quidem Thessali, nos vero potentiam tibi vicinam habeamus: quam omni modo tentes ut tibi concilies. Multo enim pul-

[1] Apud Ald. deest πόλιν.

* ὅτι δικαίως κέχρησαι Θετταλοῖς] Philippum ad subsidium Thessalis tyrannide oppressis venisse scribit Diod. Sic. lib. 16. fol. 434. tandemque ipsos in libertatem vendicâsse.

† ὅμορόν σοι] Ομορος χώρα est *vicina regio*. Ομορος δύναμις per abusionem dici videtur pro ὁμοία. *W.*

Πολὺ γὰρ κάλλιόν ἐστι, τὰς εὐνοίας τὰς τῶν πόλεων αἱρεῖν, ἢ τὰ τείχη. Τὰ μὲν γὰρ ὑ μόνον ἔχει φθόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν πιστῶν τὴν αἰτίαν τοῖς στρατοπέδοις ἀναλίθεασιν· ἢν δὲ τὰς οἰκειότητας καὶ τὰς εὐνοίας κτήσασθε δυνηθῆς, ἅπαντες τὴν σὴν διάνοιαν ἐπαινήσετε.

Δικαίως δ' ἄν μοι πιστεύοις, οἷς εἴρηκα περὶ τῆς πόλεως. Φανήσομαι γὰρ ὥσπερ κολακεύειν αὐτὴν ἐν τοῖς λόγοις [1] εἰθισμένος, ἀλλὰ πλεῖστα πάντων ἐπιτετιμηκώς· ὅτ' οὖν παρὰ τοῖς πολλοῖς καὶ τοῖς εἰκῆ δοκιμάζουσιν [2] εὖ φερόμενος, ἀλλ' ἀγνοούμενος ὑπ' αὐτῶν, καὶ φθονούμενος, ὥσπερ σύ. Πλὴν τοῦτο διαφέρομεν, ὅτι πρὸς σὲ μὲν διὰ τὴν εὐδαιμονίαν, καὶ τὴν δυνάμιν ὅτως ἔχουσι· πρὸς ἐμὲ δέ, * διότι προσποιοῦμαι τὸ βέλτιον αὐτῶν φρονεῖν, καὶ πλείους ὁρῶσι μοὶ διαλέγεσθαι βουλομένους, ἢ σφίσιν αὐτοῖς.

chrius eſt, benevolentiam urbium capere quam mœnia. Hæc enim non ſolum invidiam habent, ſed & talium rerum geſtarum cauſam exercitibus ſolent *homines* adſcribere: ſi vero familiaritatem & benevolentiam poſſis acquirere, omnes tuam prudentiam laudabunt.

Jure autem mihi fidem habeas de iis quæ de urbe noſtrâ dixi. Conſtabit enim me neque ipſi in orationibus *meis* adulari ſolitum eſſe, ſed maxime omnium reprehendiſſe: neque etiam apud vulgus & temere conſulentes in precio fuiſſe, ſed iis ignotum, & inviſum, uti tute ipſe *es*. At hoc inter nos intereſt, quod erga te quidem eo ſunt animo propter felicitatem & potentiam; erga me autem, quia profiteor me illis ſapientiorem eſſe, & plures vident mecum colloqui velle quam cum ipſis. Uti-

[1] εἰθισμένος apud Ald. [2] Apud Ald. deeſt εὖ.

* διότι προσποιοῦμαι] Non eſt hoc loco ὑποκρίνεσθαι, ſed ἀξιῶ: *præ me fero, & hoc vendico me illis ſapientiorem eſſe.* W.

Eu-

Εβουλόμην δ' ἂν ἡμῖν ὁμογνωμόνως ῥᾴδιον εἶναι, τὴν δόξαν ἣν ἔχομεν παρ' αὐτοῖς διαφεύγειν. Νῦν μὲν σὺ μὲ ἂν χαλεπῶς, ἂν βουληθῇς, αὐτὴν διαλύσεις· ἐμοὶ δ' ἀνάγκη καὶ διὰ τὸ γῆρας, καὶ δι' ἄλλα πολλὰ στέργειν τοῖς παροῦσι. Ὡς δ' οὐκ οἶδ' ὅ,τι πλέω δεῖ λέγειν· πλὴν τοσοῦτον, ὅτι ἐστὶ τοῦ βασιλείαν καὶ τοῦ εὐδαιμονίαν τὴν ὑπάρχουσαν ὑμῖν προσκαταθεῖναι τῇ τῶν Ελλήνων εὐδαιμονίᾳ καὶ φιλίᾳ.

nam vero nobis pari modo facile eſſet opinionem, quæ ab illis de nobis concepta eſt, evitare. Nunc vero tu quidem non difficulter, ſi velis, eam abolebis: mihi autem neceſſitas eſt & propter ſenectutem, & alia multa, præſentibus rebus ut ſim contentus. Quare non video quid attinet plura dicere; niſi hoc tantum, quod liceat imperium & felicitatem quæ vobis adſunt, Græcorum felicitati & benevolentiæ tanquam depoſitum commendare.

# EPISTOLA III.

## ARGUMENTUM.

HORTATUR Philippum, ut, relictis rebus omnibus, regi Perſarum quamprimum bellum inferat.

Ισοκράτης Φιλίππῳ χαίρειν.

Εγὼ διελέχθην μὲν καὶ πρὸς Αντίπατρον, περί τε τῶν τῇ πόλει ξυμφερόντων καὶ σοὶ, ἐξαρκέντως, ὡς ἐμαυτὸν ἔπειθον. Εβουλήθην δὲ γράψαι καὶ πρὸς σὲ, περὶ ὧν μοι δοκεῖ πραχτέον εἶναι * μετὰ τὴν εἰρήνην, παραπλήσια τοῖς ἐν τῷ λόγῳ γεγραμμένοις, πολὺ δ' ἐκείνων ξυντομώτερα. Κατ' ἐκεῖνον μὲν γὰρ τὸν χρόνον ξυνεβούλευον, ὡς χρὴ διαλλάξαντά σε τήν τε πόλιν τὴν ἡμετέραν, καὶ τὴν Λακεδαιμονίων, καὶ τὴν Θηβαίων, καὶ τὴν Αργείων, εἰς ὁμόνοιαν καταστῆσαι τοὺς Ελληνας· ἡγούμην δὲ, ἐὰν

ISOCRATES Philippo S. D.

EGO differui quidem etiam cum Antipatro, de iis quæ & urbi & tibi commoda ſunt, ſatis copioſe, ut mihi perſuaſi. Volui autem ſcribere etiam ad te, de iis quæ mihi videntur facienda poſt pacem, ſimilia iis quæ in oratione ſcripta ſunt, multo autem illis breviora. Illo enim tempore conſulebam *vel monebam* quod te oporteat, poſtquam reconciliâris & noſtram urbem & Lacedæmoniorum, & Thebanorum, & Argivorum, Græcos *omnes* in concordiam reducere:

* μετὰ τὴν εἰρήνην] Τῇ περὶ Αμφιπόλεως πολέμῳ διαλυθέντα. Antipater autem legatus Athenas miſſus, honorifice a Demoſthene ſuſceptus eſt: id quod ei objecit inimicus Æſchines. *W.*

τὰς

τὰς προεχούσας πόλεις πείσῃς ὕτω φρονεῖν, ταχέως καὶ τὰς ἄλλας ἐπακολουθήσειν. Τότε μὲν ἦν ἄλλος ἦν καιρός· νῦν δ' οὐ συμβέβηκε μηκέτι δεῖν πείθειν. * Διὰ γὰρ τὸν ἀγῶνα τὸν γεγραμμένον, ἀναγκασμένοι πάντες εἰσὶν εὖ φρονεῖν, καὶ τούτων ἐπιθυμεῖν, † ὧν ἐπαινοίμην σε βούλεσθαι πράττειν καὶ λέγειν, ὡς δεῖ παυσαμένους τῆς μανίας, καὶ τῆς πλεονεξίας, ἣν ἐποιοῦντο πρὸς ἀλλήλους, εἰς τὴν Ασίαν τὸν πόλεμον ἐξενεγκεῖν. Πρὸς δὲ τούτοις κἀκεῖνο πολλοὶ παρ' ἐμοῦ πυνθάνονται· πότερον ἐγώ σοι παρήνεσα ποιῆσαι τὴν στρατείαν ἐπὶ τοὺς Βαρβάρους, ἢ σὲ Δημοσθένης συνεῖπον; Ἐγὼ δ' οὐκ οἶδ' εἶναι μέν φημι τὸ σαφές· οἶμαι γὰρ τὸ συγγε-

arbitratus, ſi urbes principes eo animo ut eſſent perſuaſeris, cito fore ut etiam aliæ ſequerentur. Tunc igitur aliud erat tempus *vel alius rerum ſtatus*; nunc vero ita evenit ut non amplius neceſſe ſit perſuadere. Nam propter prælium quod jam commiſſum eſt, omnes coacti ſunt ſapere, & ea cupere, quæ cogitabam te velle & agere & dicere, quod *ſc.* oporteat inſaniâ omiſsâ & avaritiâ, quam alii in alios exercebant, in Aſiam bellum transferre. Ad hæc etiam illud plures a me quærunt; utrum ipſe tibi ſuaſerim, ut expeditionem contra Barbaros ſuſciperes, aut ipſe, cum tu prius id decreviſſes, *conſilium tuum* comprobaverim? Ego vero dico me non ſcire pro certo: *aio* enim me

* Διὰ γὰρ τὸν ἀγῶνα τὸν γεγ.] Prælium ad Chæroneam commiſſum intelligerem (de quo vide Plutarchum in vitâ Demoſthenis) niſi poſt eam pugnam e vitâ ſtatim exceſſiſſe ſcriberetur Iſocrates. Nunc haud ſtatuere poſſum ille ἀγὼν qui fuerit, niſi forte ad ſacri belli confectionem pertineat, poſt quod Philippus potentiſſimus evaſit. *W.*

† ὧν ἐπαινοίμην] Pro ἃ &c. Haud ſcio an pro ἐπαινοίμην aliud verbum ſit legendum, ut παρακελευόμην. Sed ſi recte legitur ἐπαινοίμην, & verbum δεῖν vel χρῆναι non deeſt, ita loquitur, quaſi Philippus ſponte voluerit quæ ſuaſerit Iſocrates. *W.*

ηθῆναί σοι πρότερον. Οὐ μὴν ἀλλ' οἶεσθε, σὲ μὲ ἐγνωκέναι περὶ τούτων, ἐμὲ δὲ ζωπυρηκέναι τὰς σὰς ἐπιθυμίας. Ταῦτα δ' ἀκούσας, ἐδέοντό μου παρακελεύεσθαί σοι, καὶ προτρέπειν ἐπὶ τῶν αὐτῶν τούτων μένειν· ὡς οὐδὲ πολὺ ἂν ἡμεμφῶν ἔτε καλλιόνων ἔργων, ἔτ' ὠφελιμωτέρων τοῖς Ἕλλησιν, ἔτ' ἐν καιρῷ μᾶλλον πραχθησομένων. Εἰ μὲν οὖν εἶχον τὴν αὐτὴν δύναμιν, ἥνπερ πρότερον, καὶ μὴ παντάπασιν ἦν ἀπειρηκὼς, οὐκ ἂν δι' ἐπιστολῆς διελεγόμην, ἀλλὰ παρὼν νῦν αὐτὸς παρώξυνον ἄν σε, καὶ παρεκάλουν ἐπὶ τὰς πράξεις ταύτας. Νῦν δ' ὡς δύναμαι, παρακελεύομαί σοι μὴ καταμελῆσαι τούτων, πρὶν ἂν τέλος ἐπιθῇς αὐτοῖς. * Ετι δὲ πρὸς μὲ ἄλλό τι τῶν ὄντων ἀπλήστως ἔχειν, οὐ καλόν· αἱ μὲν μετριότητες παρὰ τοῖς πολλοῖς δόκιμοι. Δόξης δὲ μεγάλης καὶ καλῆς ἐπιθυμεῖν, καὶ μηδέποτ' ἐμπίπλασθαι, προσήκει τοῖς πολὺ τῶν ἄλλων διενεγκοῦσιν· ὅπερ

hactenus te non conveniſſe. At tamen *poſſum dicere me* putare de iis te quidem decreviſſe, me autem tuis cupiditatibus ſuffragatum eſſe. Hæc cum audirent, me rogârunt ut te monerem & hortarer, ut in iiſdem *conſiliis* perſtares: quaſi nunquam fuerint aut pulchriora facta, aut Græcis utiliora, aut tempore magis opportuno agenda. Si quidem igitur eandem haberem facultatem, quam olim *habui*, & non prorſus eſſem *ſenio* confectus *vel deſperans*, non per epiſtolam tecum agerem, ſed nunc ipſe præſens te inſtigarem & hortarer ad hæc negotia *ſuſcipienda*. Nunc autem ut poſſum te hortor ne hæc negligas, priuſquam finem illis impoſueris. Præterea vero e rebus omnibus aliam quamcunque inſatiabiliter cupere, non eſt honeſtum (mediocritates enim apud pleroſq; probantur.) Gloriam vero magnam & pulchram cupere, & *eâ* nunquam ſatiari,

* Ετι δὲ] Ετι δὲ legendum. *W.*

σοὶ ζυμβέβηκεν. Ηγῆ ἢ τόθ' ἕξειν αὐτὴν ἀνυπέρβλητον, ἢ τ σοὶ πεπραγμένων ἀξίαν, ὅταν τὰς μὲ βαρβάρους ἀναγκάσῃς εἰλωτεύειν τοῖς Ελλησι, πλὴν τ σοὶ ζυναγωνιζομένων· τ ἢ Βασιλέα τ νῦν Μέγαν προσαγορευόμενον ποιήσῃς τοῦτο πράττειν, ὃ ἂν σὺ προστάττῃς. Ταῦτα ἢ κατεργάσασθαι πολὺ ῥᾴον ἐστιν ἐκ τ νῦν παρόντων, ἢ προελθεῖν ἐπὶ τὴν δυνάμιν, ἢ τιμὴ δόξαν, ἣν ἔχεις πρὸς τ βασιλείας τ ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν ὑπαρξάσης. Οὐδὲ γὰ ἔσαι λοιπὸν ἔτι, πλὴν Θεὸν γενέσθαι. Χάριν δ' ἔχω τῷ γήρα ταύτην μόνην, ὅτι προήγαγεν εἰς τοῦτό μοι τ βίον, ὥστ' ἀ νέος ὢν διενοούμην, ἢ γράφειν ἐπεχείρουν ἔνια τῷ Πανηγυρικῷ λόγῳ, ἢ τῷ πρὸς σὲ πεμφθέντι, τούτων ἤδη τὰ μὲ νῦν γινόμενα διὰ τ σῶν ἐφορῶ πράξεων, τὰ δ' ἐλπίζω γενήσεσθαι.

iis convenit qui aliis longe præstant: quod tibi accidit. Arbitreris autem tunc illam insuperabilem te habiturum, & tuis rebus gestis dignam, quum Barbaros quidem coegeris Græcis servire, exceptis iis *Barbaris* qui tecum militant; Regem vero illum qui nunc Magnus appellatur, eo redegeris ut agat quodcunque jusseris. Hæc vero perficere multo facilius est hoc rerum statu, quam ad potentiam gloriamque illam perveniisse, quam adeptus es ultra regnum illud quod ab initio vobis adfuit. Nec enim quid reliquum erit, nisi ut Deus fias. Hanc autem unicam gratiam senectuti habeo, quod huc usque vitam mihi produxerit, ut, quæ dum juvenis essem cogitavi, & scribere aggressus sum, cum in oratione Panegyricâ, tum in illâ quam ad te misi, eorum alia quidem per tuas res gestas perfici jam videam, alia vero perficienda esse sperem.

# EPISTOLA IV.

## ARGUMENTUM.

DIODOTUM discipulum & amicum suum, una cum ejus filio egregie commendat: & subobscure Philippum monet, ut sapientes sibi consiliarios adjungat, & amicorum in admonendo libertatem gratam acceptamque habeat.

Ισοκράτης Φιλίππῳ χαίρειν.

Ἐγὼ, * καί περ ἐπικινδύνου παρ' ἡμῖν ὄντος εἰς Μακεδονίαν πέμπειν ἐπιστολὴν, οὐ μόνον νῦν, ὅτε πολεμοῦμεν πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τῆς εἰρήνης οὔσης, ὅμως γράψαι πρὸς σὲ εἵλόμην † περὶ Διοδότου, δίκαιον εἶναι νομίζων πάντας μὲν περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι τοὺς ἑαυτῷ πεπλησιακότας, καὶ γεγενημένους ἀξίους ἡμῶν, οὐχ ἥκιστα δὲ τοῦτον, καὶ διὰ τὴν εὔνοιαν τὴν εἰς ἡμᾶς, καὶ τὴν ἄλλην ἐπιείκειαν. Μάλιστα μὲν οὖν ἐβουλόμην ἂν

ISOCRATES Philippo S. D.

EGO, quanquam apud nos periculosum sit in Macedoniam epistolam mittere, non solum nunc, quando bellum vobiscum gerimus, verum etiam cum pax sit, tamen ad te scribere volui de Diodoto, cum existimem justum esse ut omnes meos familiares magnifaciam, eosque qui nobis digni fuerunt, non minime vero hunc, cum propter benevolentiam ipsius erga nosmet, tum in aliis rebus æquitatem. Ma-

* καί περ ἐπικινδύνου] Puto scriptam hanc epistolam renovato bello post pacem Amphipolitanam, quâ de re & Philippi epistola, & ad eam Demosthenis extat oratio. *W.*

† περὶ Διοδότου] De hoc alibi nihil me legisse memini. *W.*

αὐτὸν

αὐτὸν ζυσαθῆναι δι' ἡμῶν. Επειδὴ ᾗ δι' ἑτέρων ἐπετύχηκέ ζοι, λοιπόν ἐσί μοι μαρτυρῆσαι περὶ αὐτοῦ, καὶ βεβαιῶσαι τὴν γεγενημένην αὐτῷ πρὸς σὲ γνῶσιν. Εμοὶ γὰρ πολλῶν καὶ παντοδαπῶν ζυγγενομένων ἀνδρῶν, καὶ δόξας ἐνίων μεγάλας ἐχόντων, τῶν μὲν ἄλλων ἁπάντων, οἱ μέν τινες περὶ τὸν λόγον, οἱ δὲ περὶ τὸ διανοηθῆναι καὶ πρᾶξαι δεινοὶ γεγόνασιν· οἱ δ' ὅπι μὴ ἐν βίῳ σώφρονες, καὶ χαρίεντες, πρὸς ᾗ τὰς ἄλλας χρήσεις καὶ διαγωγὰς, ἀφυεῖς παντάπασι. Οὕτω δ' ἅτως ἁρμόσαν τὴν φύσιν ἔχει, ὡς' ἐν ἅπασι τοῖς εἰρημένοις τελειόταλον εἶναι. Καὶ ταῦτ' οὐκ ἂν ἐτόλμων λέγειν, εἰ μὴ τὴν ἀκριβεσάτην πεῖραν αὐτός τ' εἶχον αὐτοῦ, καὶ σὲ λήψεσθαι προσεδόκων, τὰ μὲν αὐτὸν χρώμενον αὐτῷ, τὰ ᾗ καὶ παρὰ τῶν ἄλλων τῶν ἐμπείρων αὐτοῦ πυνθανόμενον. Ων ἅπας, ὅστις οὐκ ἂν ὁμολογήσειεν, εἰ μὴ λίαν εἴη φθονερὸς, καὶ

xime igitur eum vellem per nos commendatum fuiſſe. Poſtquam vero tibi per alios notus eſt, reliquum eſt ut teſtimonium de eo præbeam, & notitiam confirmem quæ inter te & illum orta eſt. Mihi enim cum multi & varii homines conſueverunt, quorum nonnulli gloriâ magnâ celebres erant, inter reliquos omnes alii quidem eloquentiâ, alii vero prudentiâ & actionibus ſolertes fuerunt: alii vero vitâ *ac moribus* modeſti, & gratioſi, ad alios vero uſus & vitæ inſtituta prorſus inepti. Hic vero ingenium adeo habile nactus eſt, ut in omnibus prædictis ſit abſolutiſſimus. Et hæc non auderem dicere, niſi & ipſe certiſſimam de eo experientiam haberem, & te putarem *eandem* habiturum, partim quidem quando cum eo fueris ipſe congreſſus, partim vero hoc ab aliis qui ipſum ſunt experti cum audiveris. Quorum nemo eſt quin fateatur, niſi nimis fuerit invidus, ipſum & dicendo

εἰπεῖν

εἰπεῖν καὶ βελτίσαις ἑδενὸς ἧττον αὐτὸν δυνάσθαι, καὶ δικαιότατον καὶ σωφρονέστατον εἶναι, καὶ χρημάτων ἐγκρατέστατον· ἔτι δὲ καὶ σύμβιον ἀπάντων ἥδιστον, καὶ λιγυρώτατον· πρὸς δὲ τούτοις πλείστην ἔχειν παῤῥησίαν, οὐχ ἣν ἂ προσῆκεν, ἀλλὰ τὴν εἰκότως ἂν μέγιστον γιγνομένην σημεῖον τῆς διανοίας τῆς πρὸς τοὺς φίλους. Ην τῶν δυνατῶν οἱ μὲν ἀξιόχρεων τὸ ὄγκον τὸν τῆς ψυχῆς ἔχοντες τιμῶσιν, ὡς χρησίμην οὖσαν· οἱ δὲ ἀσθενέστεροι τὰς φύσεις ὄντες, ἢ καὶ τὰς ὑπαρχούσας ἐξουσίας, δυσχεραίνουσιν, [1] * ὡς ὢν δὲ προαιρεῖταί τι ποιεῖν βιαζομένην αὐτούς· οὐκ εἰδότες, ὡς οἱ μάλιστα [2] περὶ τοῦ συμφέροντος ἀντιλέγειν τολμῶντες, ὅτοι πλείστην ἐξουσίαν αὐτοῖς τοῦ πράττειν ἃ

& conſulendo nemine inferiorem eſſe, juſtiſſimum vero eſſe & modeſtiſſimum, & quod ad pecuniam attinet continentiſſimum: adhæc vero convictorem omnium jucundiſſimum & diſertiſſimum: præterea plurimam eum habere dicendi libertatem, non eam quæ non convenit, ſed quæ jure maximum eſt ſignum benevolentiæ erga amicos. Quam ii ex principibus, qui dignam *imperio* animi habent magnitudinem, honorant tanquam quæ ſit utilis: qui autem ſunt ingeniis imbecillioribus, quam conveniat potentiæ illi quam nacti ſunt, ægre ferunt, quaſi ipſos cogat agere aliquid eorum quæ non eligunt; ignari quod, de utilitate *quum agitur*, qui maxime audent contradicere, ii maximam ipſis poteſtatem præbeant faciendi

[1] ὅσον δὲ apud Ald. [2] ἐπὶ apud Ald.

* ὡς ὢν δὲ προ.] Cum antea legeretur, ὅσον δὲ περ. cenſuit Wolfius legendum ὡς ὢν δὲ περ. Idem diverſis aliis in locis eodem modo contextum emendavit, eumque ſequuti ſunt omnes fere qui poſtea impreſſi ſunt Codices. Quâ autem autoritate fretus ille fuerit non conſtat.

βέλον]

βέλον) συμπαθάζειν. * Εἰκὸς μὲ γὰρ διὰ τὰς ἀεὶ πρὸς ἡδονὴν λέγειν προαιρεμένους, οὐχ ὅπως † μοναρχίας δυνάσθαι ποιεῖν δυνάμεις, ‡ αἰ πολλὰς τὰς ἀναγκαίους ἐφέλκον) κινδύνους, ἀλλ' οὐδὲ τὰς πολιτείας, αἰ μὴ πλείονος ἀσφαλείας εἰσί. Δεῖ δὲ τὰς ἐπὶ τῷ βελτίστῳ παῤῥησιαζομένους, πολλὰ σώζειν δυνάσθαι, καὶ τῶν ἐπιδόξων διαφθαρήσεσθαι πραγμάτων. Ων ἕνεκα προσήκει μὲν συμπάσι τοῖς μονάρχοις πλέον φέρεσθαι τὰς τὴν ἀλήθειαν ἀποφαινομένους, τὰ ἅπαντα μὲ πρὸς χάριν, μηδὲν δ' ἄξιον χάριτος λεγόντων. Συνέβη δ' ἔλαττον ἔχειν αὐτὰς παρ' ἐνίοις αὐτῶν. Ο καὶ Διοδότῳ παθεῖν ζυνέπεσε συμπόταί τισι τῶν [1] καθ' τὴν Ασίαν δυναστόντων. Οἷς

quæ velint. Veriſimile enim eſt propter eos qui ſemper eligunt ad gratiam conciliandam loqui, ut non modo monarchiæ non poſſint poteſtatem parare (vel firmari) quæ *quidem* ſecum multa neceſſaria adferunt pericula, ſed ne quidem reſpublicæ, quæ cum majore ſecuritate conſtitutæ ſunt. Decet autem (vel veriſimile eſt) eos qui in optimo *conſilio præſtando* libere loquuntur, poſſe ſervare multas etiam iis e rebus quæ videntur perituræ. Quibus de cauſis æquum eſt quidem apud omnes reges pluris eſſe eos qui veritatem declarant, quam qui omnia quidem ad gratiâm dicunt, nihil autem gratiâ dignum. Accidit autem ut apud eorum quoſdam tales minoris æſtimentur. Quod & Diodoto ut pateretur accidit apud quoſdam Aſiæ proceres. Qui-

[1] Apud Ald. deeſt καὶ.

* Εἰκὸς μὲ γὰρ διὰ τὰς] Malim εἰκ. μ. γ. δὴ τάς. *W.*

† μοναρχίας δύνασθαι π. δυνάμεις] Conſtrui poteſt δύνασθαι ποιεῖν δυνάμεις μοναρχίας, *vires monarchiæ poſſe facere.* Sed δύνασθαι δυνάμεις haud ſcio quam bellum ſit ſine adjectivo ἰσχύρας vel μεγάλας. *W.*

‡ αἰ πολλὰς τὰς ἀν.] Fere malim πολλὰς καὶ ἀν. *W.*

πολλὰ

πολλὰ μὲ χρήσιμον γνόμωνα ἀ μόνον τῷ ζυμβουλεύειν, ἀλλὰ καὶ τῷ πράττειν, καὶ κινδυνεύειν, διὰ τὸ παρρησιάζεσθαι πρὸς αὐτὰς περὶ ὧν ἐκείνοις ζυνέφερε, καὶ τὴν οἴκοι τιμῶν ἀπεστερήθη, καὶ πολλῶν ἄλλων ἐλπίδων· καὶ μεῖζον ἴσχυσαν αἱ τῶν τυχόντων ἀνθρώπων κολακεῖαι τῶν εὐεργεσιῶν τὰ τότε. Δι' ἃ δὴ, κἂν πρὸς ὑμᾶς ἀεὶ προσιέναι βραδύμως, ὀκνηρῶς εἶχεν, ἀκ ὡς ἄπανθας ὁμοίως εἶναι νομίζων τὰς * ὑπὲρ [1] αὐτὸν ὄντας, ἀλλὰ διὰ τὰς παρ' ἐκείνων γεγενημένας δυσχερείας, καὶ πρὸς τὰς παρ' ὑμῶν ἐλπίδας ἀ προθυμότερον ἦν. Παραπλήσιον ἐμοὶ γε δοκεῖ πεπονθὼς τῶν πεπλευκότων τισὶν, οἳ πρῶτον ὅταν χρήσωνται χειμῶσιν, ἀκέτι θαῤῥοῦντες εἰσβαίνουσιν εἰς τὴν θάλατταν· καίπερ εἰδότες, ὅτι καλῶς πολλάκις

bus quidem admodum utilis factus non ſolum conſulendo, ſed & agendo, & periclitando, quia tamen eos libere alloquutus eſt de iis rebus quæ ipſis profuiſſent, & domeſticis honoribus ſpoliatus eſt, & multâ aliâ *ſuâ* ſpe: magiſque valuerunt hominum quorumvis adulationes, quam ipſius beneficia. Propter quæ, licet ſemper in animo habuerit ad vos ſe conferre, retardatus eſt, non quod omnes ſimiles eſſe exiſtimaret qui ipſo ſuperiores *(vel ſuper eadem præpoſiti)* eſſent, ſed propter eas quæ ab illis natæ ſunt difficultates, etiam erga ſpem a vobis oblatam minus alacri fuit animo. Simile autem mihi videtur paſſus, quod aliqui navigantium, qui cum primum in tempeſtatem inciderint, nunquam amplius confidenter mare ingrediuntur; quamvis ſciant quod ſæpe liceat navigationem proſperam habere. At tamen,

[1] αὐτῶν apud Ald.

* ὑπὲρ αὐτὸν] Ita ex emendatione Wolfii: cum antea legeretur ὑπὲρ αὐτῶν.

ἐπι-

ἀπιλυχεῖν ἐστιν. Οὐ μὴν ἀλλ' * ἐπειδὴ ζωέστηκέ σοι, [1] καλῶς ἔδοξε ποιεῖν. Λογίζομαι γὰρ αὐτῷ ζωοίσειν, μάλιστα μὲ τῇ φιλανθρωπίᾳ τῇ σῇ λογιζόμενον, ἣν ἔχειν ὑπείληψαι καὶ πρὸς τοὺς ἔξωθεν ἀνθρώπους. Επειτα νομίζων οὐκ ἀγνοεῖν ὑμᾶς, ὅτι πάντων ἐστὶν ἥδιστον καὶ [2] λυσιτελέστατον, τὸ πιστὸς ἅμα καὶ χρησίμους φίλους κτᾶσθαι τοῖς εὐεργεσίαις· καὶ τοὺς τοιούτους εὖ ποιεῖν, ὑπὲρ ὧν πολλοὶ καὶ τῶν ἄλλων χάριν ὑμῖν ἔξουσιν. Απαντες γὰρ οἱ χαριέντες τοὺς τοῖς πεπαιδαιοις τῶν ἀνθρώπων καλῶς ὁμιλοῦντας ὁμοίως ἐπαινοῦσι, καὶ τιμῶσιν, ὥσπερ αὐτοὶ τῶν ὠφελειῶν ἀπολαύοντες. Αλλὰ γὰρ Διόδοτον αὐτὸν οἶμαί σε μάλιστα προτρέψασθαι πρὸς τὸ φροντίζειν ἑαυτοῦ. Συνέπειθον δ' ἅμα καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τῶν ὑμετέρων ἀντέχεσθαι πραγμάτων, καὶ παραδόντ' ὑμῖν

quoniam tibi commendatus eſt, videtur recte facere. Arbitror enim id ipſi profuturum, conjecturam dum facio maxime quidem ex humanitate tuâ, quâ præditus eſſe æſtimaris apud homines peregrinos. Deinde exiſtimo vos non ignorare, quod omnium ſit jucundiſſimum & utiliſſimum, fidos ſimul & utiles amicos beneficiis parare; & de talibus bene mereri, propter quos multi etiam ex aliis vobis gratiam habituri ſunt. Omnes enim viri gratioſi, eos qui cum hominibus probis recte *(vel ita ut illis honorem habeant)* conſueſcunt, ſimili modo laudant & honorant, tanquam ipſi beneficia acciperent. Sed & ipſum Diodotum arbitror te potiſſimum incitaturum ut ipſius curam geras. Perſuaſi vero ſimul & ipſius filio ut res veſtras capeſſeret, ſeque vobis tanquam diſcipulo *vel*

[1] καλῶς ποιεῖν apud Ald. Oporin. 1570.

[2] λυσιτελὲς apud Ald. & in Ed.

* ἐπειδὴ συνέστηκέ σοι, κ. ἔδοξ. π.] E Wolfii emendatione: cum antea legeretur ἐπειδὴ συνέστηκέ σοι καλῶς ποιεῖν. Ait autem ille συνέστηκε eſſe pro συνέσταλαι, activum paſſivi loco.

ἑαυτὸν

ἑαυτὸν ὥσπερ μαθητὴν, εἰς τὸμπροσθεν πειρᾶσθῆναι προελθεῖν. Ὁ δὲ ταῦτά μοι λέγων, ἐπιθυμεῖν μὲν ἔφασκε τῆς ὑμετέρας φιλίας· εἰ μὴν ἀλλὰ παραπλήσιόν τι πεπονθέναι πρὸς αὐτὸν, καὶ πρὸς τοὺς στεφανίτας ἀγῶνας. Ἐκείνους μὲν νικᾶν μὲν ἂν βούλεσθαι, καταβῆναι δ' εἰς αὐτοὺς οὐκ ἂν τολμῆσαι, διὰ τὸ μὴ μεταχηκέναι ῥώμης ἀξίας τῶν στεφάνων· τῶνδε παρ' ὑμῶν τιμῶν εὔχεσθαι μὲν ἂν τυχεῖν, οὐκ ἐφίεσθαι δ' αὐτὸν προσδοκᾶν. Τήνδε γὰρ ἀπειρίαν τοῦ αὐτὸν καταπεπλῆχθαι, καὶ τοῦ λαμπρότητα τὴν ὑμετέραν· ἔτι δὲ καὶ τὸ ζωμάτιον οὐκ ἀνειμένες ὂν, ἀλλ' ἔχον πρόφασιν, ἣν νομίζειν ἐμποδιεῖν αὐτὸν πρὸς τὰ πολλὰ τῶν πραγμάτων. Οὕτω μὲν οὖν, ὅ,τι δοκῇ αὐτῷ συμφέρειν, τοῦτο πράξει. Σὺ δ', ἐάν τ' ᾖ παρὰ [1] ὑμᾶς, ἐάν τ' ἡσυχίαν ἔχων διατρίβῃ περὶ τούτους τοὺς τόπους, ἐπιμελοῦ καὶ τῶν ἄλλων μὲν ἁπάντων, ὧν τυγχάνει δεόμενος, μάλιστα δὲ

*in disciplinam* tradito, ulterius progredi *vel proficere* conaretur. Ille vero, dum hæc dicerem, se quidem aiebat vestræ amicitiæ cupidum esse: sed eodem fere animo erga illam esse, quo erga certamina coronaria. Illos enim velle quidem vincere *aiebat*, in ea vero non audere descendere, propterea quod robore non sint instructi coronis digno; *sic quoque ipsum* honores a vobis consequi cupere quidem, se vero non sperare fore ut *ad eos* perveniat. Suam enim imperitiam se timere *aiebat*, vestrumque splendorem; præterea vero corpus non esse elegans, sed reprehensioni obnoxium, quam censere *aiebat* ipsi impedimento fore in multis negotiis. Ille igitur quodcunque sibi visum fuerit utile esse, hoc aget. Tu vero, sive fuerit apud vos, sive quieti indulgens in his locis moretur, cures velim cum cætera omnia quibus indiget, tum vel

[1] ἡμᾶς apud Ald.

τῆς

τ ἀσφαλείας, καὶ τῆς τούτου καὶ τ τοῦ παιρὸς αὐτοῦ· νομίσας, ὥσπερ παραγκαλαθήκην ἔχειν τοῦτον, τοῦ τε τοῦ γήρως ἡμῶν, ὃ προσηκόντως ἂν πολλῆς τυγχάνῃ προνοίας, καὶ τ δόξης τ [1] * ὑπαρχούσης, εἴ τινος ἄρα σπουδῆς ἐστιν ἀξία, καὶ οἰκείας τ πρὸς ὑμᾶς, ἣν ἔχων ἅπαντα τὸν χρόνον διατετέλεκα. Καὶ μὴ θαυμάσῃς, μήτ' εἰ μακροτέραν γέγραφα τὴν ἐπιστολὴν, μήτ' εἴ τι περιεργότερον, ἢ πρεσβυτικώτερον εἰρήκαμεν ἐν αὐτῇ. Πάντων γὰρ τ ἄλλων ἀμελήσας, ἑνὸς μόνου ἐφρόντισα, καὶ φανῆναι σπουδάζων ὑπὲρ ἀνδρῶν φίλων καὶ προσφιλεστάτων μοι γεγενημένων.

maxime ſecuritatem & ipſius & patris ejus; arbitratus *te* tanquam depoſitum eum habere & a ſenectute noſtrâ, quæ merito magnam aſſecuta fuerit curationem *(vel quæ maxime curari debet)* & ab eâ quæ mihi adeſt autoritate, ſi quovis pretio digna ſit, & ab eâ erga voſmet benevolentiâ, quam habere per omnem ætatem nunquam deſtiti. Nec mireris, ſi vel prolixiorem ſcripſi epiſtolam, vel aliquid ſupervacaneum aut ſenilius in eâ diximus. Omnibus enim reliquis omiſſis, unum hoc curavi, ut appareret pro amicis viris, iiſque qui mihi chariſſimi fuerunt, me ſolicitum eſſe.

[1] ὑπερεχούσης in aliis Cod.

* ὑπαρχούσης] Ita voluit Wolfius (cum antea legeretur ὑπερεχούσης) quia ὑπερεχούσης *excellentis* arrogantius ipſi videretur, & quod ſequitur εἴ τινος ἄρα σπουδῆς &c. tam eſſet modeſtum, quam illud prius ſuperbum.

# EPISTOLA V.

## ARGUMENTUM.

GRATULATUR Alexandro doctrinæ ſtudium, eumque ſpecie laudationis hortatur, ut optimorum & doctiſſimorum conſuetudine utendo, eloquentiam, gerendæque reipublicæ ſcientiam magis, quam Dialecticas diſputationes amplectatur.

Ισοκράτης Αλεξάνδρῳ χαίρειν.

Πρὸς τὸν πατέρα σε γράφων ἐπιστολὴν, ἄτοπον ὠόμην ποιήσειν, εἰ περὶ τοῦ αὐτοῦ ὄντα σε τόπου ἐκείνῳ μήτε προσερῶ, μήτ' ἀσπάσομαι, μήτε γράψω τι τοιοῦτον, ὃ ποιήσει τοὺς ἀγνοοῦντας μὴ νομίζειν ἤδη με [1] παραφρονεῖν διὰ τὸ γῆρας, μηδὲ παντάπασι ληρεῖν· ἀλλ' ἔτι τὸ καταλελειμμένον μοι μέρος, καὶ λοιπὸν ὂν, οὐκ ἀνάξιον εἶναι τῆς δυνάμεως, ἣν ἔσχον νεώτερος ὤν. Ακούω δέ γε πάντων λεγόντων, ὡς φιλάνθρωπος εἶ, καὶ φιλαθή-

ISOCRATES Alexandro S. D.

QUUM ad patrem tuum epiſtolam ſcriberem, abſurdum me facturum putabam, ſi te, qui cum illo in eodem loco verſaris, neque compellarem, nec ſalutarem, nec tale aliquid *ad te* ſcriberem, quod effecerit ut qui me ignorant non cenſeant me jam ob ſenectutem deſipere, aut prorſus delirare; ſed ut partem illam *ingenii videant*, quæ mihi reſtat & reliqua eſt, facultate illâ non indignam eſſe, quâ junior cum eſſem præditus fui. Audio autem omnes dicere, te eſſe humanum & Athenienſium ſtudioſum, & ſapientiæ

[1] μιλαφρονεῖν apud Ald.

ναι, καὶ φιλόσοφον, οὐκ ἀφρόνως ποιῶν, ἀλλὰ νενεχόνλως. Τῶν τε γὰρ πολιτῶν ἀποδέχεσθαί σε τῶν ἡμετέρων οὐ τοὺς ἡμελημότας αὐτῶν, καὶ πονηρῶν πραγμάτων ἐπιθυμοῦνλας, ἀλλ' οἷς ζυνδιαλέγων οὐκ ἂν λυπηθείης, ζυμβάλλων τε καὶ κοινωνῶν πραγμάτων οὐδὲν ἂν βλαβείης, οὐδ' ἀδικηθείης· [1] οἷοιπερ χρὴ πλησιάζειν τοὺς εὖ φρονοῦντας. Τῶν τε φιλοσοφιῶν οὐκ ἀποδοκιμάζειν μὲν * οὐδὲ τλιὼ περὶ τὰς ἕδρας, ἀλλὰ νομίζειν εἶναι πλεονεκλικὴν ἐν τῇ ἰδίαις διαλεκλαῖς· οὐ μὴν ἁρμόλλειν ὅτε τοῖς τοῦ πλήθους προεσῶσιν, ὅτε τοῖς τὰς μοναρχίας ἔχουσιν· οὐ γὰρ ζυμφέρειν, οὐδὲ πρέπειν τοῖς μεῖζον τῶν ἄλλων φρονοῦσιν, ὅτ' αὐτοῖς ἐρίζειν πρὸς τοὺς ζυμπολιτευομένους, ὅτε τοῖς ἄλλοις ἐπιτρέπειν πρὸς αὐτοὺς ἀντιλέγειν. Ταύτῃ

amatorem, & non temere agere, ſed cum ſummâ prudentiâ. *Narrant* enim te probare e noſtris civibus non eos qui ſe ipſos neglexerunt, & res malas cupiunt, ſed tales, quibuſcum verſatus nihil moleſti ſenſeris, & *quibuſcum ſi ſermones* contuleris, ac de rebus tuis ſimul conſilia ceperis, nequaquam aut damnis aut injuriis affectus fueris: cum qualibus ſapientes conſuetudinem habere oportet. *Narrant* præterea inter philoſophiæ genera *diverſa* ne id quidem te prorſus rejicere, quod in diſputationibus rem habet; ſed exiſtimare id quidem multum valere in privatis congreſſibus; at non convenire aut iis qui populo præſunt, aut qui monarchias tenent: nec enim expedire nec decere, ut qui majoribus quam cæteri ſunt animis, aut ipſi cum civibus rixentur, aut aliis licentiam dent ipſis

[1] ὥσπερ apud Ald.

* οὐδὲ τὴν περὶ τὰς ἕδρας] Perſtringi videtur hic Ariſtotelis inſtitutio. *W.*

μὴ ἂν ἀν ἀγαπᾷν σε τὴν διαλεκτὴν, προαιρεῖσθαι δὲ τὴν παιδείαν τὴν περὶ τοὺς λόγους, οἷς χρώμεθα περὶ τὰς πράξεις τὰς προσπιπτούσας καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν, καὶ μεθ' ὧν βουλευόμεθα περὶ τῶν κοινῶν. Δι' ἣν νῦν τε δοκεῖς περὶ τῶν μελλόντων ἐπιεικῶς τοῖς ἐρχομένοις προστάττειν, καὶ ἀν ἀνοήτως, ἃ δεῖ ποιεῖν ἑκάστους· περί τε τῶν καλῶν καὶ δικαίων, καὶ τῶν τούτοις ἐναντίων ὀρθῶς κρίνειν. Πρὸς δὲ τούτοις κολάζειν [1] καὶ τιμᾶν ὡς προσήκόν ἐστιν ἑκατέρους. Σωφρονεῖς ἂν ταῦτα μελετῶν. Ἐλπίδα γὰρ τῷ τε πατρὶ καὶ τοῖς ἄλλοις παρέχεις, ὡς, ἂν πρεσβύτερος γενόμενος ἐμμείνῃς τούτοις, πολὺ προέξεις τῇ φρονήσει τῶν ἄλλων, ὅσονπερ ὁ πατήρ σου διενήνοχεν ἁπάντων.

contradicendi. Hoc autem ſtudium *aiunt* te non *ſummopere quidem* amare, diſciplinam vero potius eam eligere quæ circa ſermones verſatur, quibus utimur in iis rebus quæ quotidie accidunt, & quorum ope de repub. deliberamus. Per quam & nunc videris de rebus futuris recte præcipere ſubditis tuis, nec imprudenter, quæ facere oporteat ſingulos: & de rebus honeſtis ac juſtis, & harum contrariis recte judicare. Adhæc utroſque caſtigare & honorare ut convenit. Prudens igitur es dum hæc curas. Spem enim & patri tuo & aliis affers, quod, ſi provectior ætate factus in hiſce perſtiteris, tanto cæteros anteiveris ſapientiâ, quanto pater tuus omnibus præcelluit.

[1] In aliis Cod. deſunt καὶ τιμᾶν.

EPI-

# EPISTOLA VI.

## ARGUMENTUM.

PRIMUM cauſas exponit, propter quas ſe in Theſſaliam proficiſci non deceat. Deinde longâ inſinuatione ſuadet, ut civium benevolentiam præſtare tyrannidi putent.

Ισοκράτης τοῖς Ιάσονος παισὶ χαίρειν.

Απήγγειλέ τίς μοι τ̃ πρεσβευσάντων ὡς ὑμᾶς, ὅτι καλέσαντες αὐτὸν ἄνωθ τ̃ ἄλλων, ἠρωτήσαιτε, εἰ πειθείην ἀποδημῆσαί τε, κ̀ διαλέιψαι παρ' ὑμῖν; Εγὼ δ' ἕνεκα μ̀ τ̃ Ιάσονος * κ̀ Πολυάκους ξενίας, ἡδέως ἂν ἀφικοίμην ὡς ὑμᾶς. Οἶδα γ̀ ἂν τὴν ὁμιλίαν τὴν γνομένην ἅπασιν ἡμῖν ζωφελεῖν. Αλλὰ γ̀ ἐμποδίζει με πολλὰ, μάλισα μ̀ τὸ μὴ δύνασθ πλανᾶθ, κ̀ τὸ μὴ πρέπειν ἐπιξενοῦθ τοῖς τηλικούτοις. Επειτα δ' [1] ὅτι πάντες οἱ πυθό-

ISOCRATES Jaſonis liberis S. D.

RENUNCIAVIT mihi quidam e legatis qui ad vos miſſi ſunt, ipſum ſeorſim ab aliis ſevocatum voſmet interrogâſſe, an mihi perſuaderi poſſit ut & peregre irem, & apud vos morarer? Ego vero propter Jaſonis quidem & Polyacis hoſpitium, lubenter ad vos venirem. Scio enim congreſſum illum, cum factus fuerit, nobis omnibus prodeſſe *poſſe*. At enim me multa impediunt, maxime quidem quod non poſſum vagari, nec decet adeo longævos peregrinari. Deinde

[1] ὅτι apud Ald.

* κ̀ Πολυάκους] Iſocratem Cranone in Theſſaliâ Gorgiæ fuiſſe auditorem ſcribit Cicero: quo tempore fortaſſis horum hoſpitio uſus eſt. Nomen Πολυάκους alibi non legi. *W.*

μῦοι τὴν ἀποδημίαν, δικαίως ἂν μὲ καταφρονήσειαν, εἰ προῃρημένῳ τ' ἄλλον χρόνον ἡσυχίαν ἄγειν, ὅπι γήρως ἀποδημεῖν ἐπιχειροίην· ὅτ' εἰκὸς, εἰ καὶ πρότερον ἄλλοσέ ποι διέτριβον, νῦν οἴκαδε σπεύδειν, ἕως ὑπαγάγῃ μοι τ' τελευτῆς ἄσης. Πρὸς ἢ τούτοις φοβοῦμαι κὴ τὴν πόλιν. Χρὴ γὰ ταληθῆ λέγειν. Ορῶ γὰρ τὰς ζυμμαχίας τὰς πρὸς αὐτὴν γινομένας ταχέως διαλυομένας. Εἰ δή τι ζυμβαίη κὴ πρὸς ὑμᾶς τοιοῦτο, πῶς ἂν ἐ τὰς αἰτίας κὴ τὸς κινδύνους διαφυγεῖν δυνηθείην (ὁ χαλεπόν ἐσιν) ἀλλ' ὐκ αἰσχυνθείην ἄν, εἴτε διὰ τὴν πόλιν δόξαιμί τισιν ἀμελεῖν ὑμῶν, εἴτε δι' ὑμᾶς τῆς πόλεως ὀλιγωρεῖν; Μὴ κοινὸ ἢ γ' ζυμφέρον ὄν, ὐκ οἶδ' ὅπως ἀμφοτέροις ἀρέσκειν δυνηθείην. Αἱ μὲ ἓν αἰτίαι, δι' ἃς ὐκ ἔξεσί μοι ποιεῖν ἃ βούλομαι, τσαῦταί ζυμβεβήκασιν.

Οὐ μὴν ἀλλ' ἔγε τ' ἐμαυτοῦ μόνον ὀπιτείλας, οἶομαι δεῖν ἀμελῆσαι τῶν ὑμετέρων· ἀλλ' ἅπερ ἂν προαγενόμην

vero quod omnes, qui hujuſce peregrinationis famam acceperint, me jure contemnerent, ſi, cum elegerim præteritum *vitæ* tempus tranquille agere, in ſenectute peregre proficiſci aggrederer; quum deceret, etiamſi prius alibi vixiſſem, nunc domum feſtinare, ita proximus mihi cum ſit vitæ exitus. Adhæc etiam urbem noſtram metuo (oportet enim vera dicere.) Nam video ſocietates quæ cum eâ factæ ſunt cito diſſolutas eſſe. Quod ſi quid tale etiam vobis acciderit, quomodo & crimina & pericula poſſem evitare (quod admodum difficile eſt) & non erubeſcerem, ſive propter urbem quibuſdam viderer vos negligere, ſive propter vos urbem parvi facere? Quum autem utilitas non ſit communis, neſcio quomodo ambobus placere poſſem. Cauſæ igitur, ob quas mihi non licet facere quæ volo, tam multæ inciderunt.

Neque tamen de rebus meis ſolummodo dum *ad vos* mitto, decere arbitror res veſtras ut negligam: ſed,

πρὸς

πρὸς ὑμᾶς διελέχθην, πειράσομαι κ᾽ νῦν [1] περὶ τ̃ αὐτῶν τούτων, ὅπως ἂν δυνώμαι, διεξελθεῖν. Μηδὲν δ᾽ ὑπολάβητε τοιοῦτον, ὡς ἄρ᾽ ἐγὼ ταύτην ἔγραψα τὴν ἐπιστολὴν, οὐχ ἕνεκα τ̃ ὑμετέρας ξενίας, ἀλλ᾽ ἐπίδειξιν ποιήσασθαι βουλόμενος. Οὐ γὰρ εἰς τοῦθ᾽ ἥκω μανίας, ὥς᾽ ἀγνοεῖν, ὅτι κρείττω μὲν γράψαι τ̃ πρότερον ἀποδεδειγμένων ἂν᾽ ἂν δυναίμην, τοσοῦτον τ̃ ἀκμῆς ὑστερῶν· χείρω δ᾽ ἐξενεγκὼν, πολὺ φαυλοτέραν ἂν λάβοιμι δόξαν τ̃ νῦν ἡμῖν ὑπαρχούσης. Εἶτ᾽ εἴπερ ἐπιδείξει προσεῖχον τὸν νοῦν, ἀλλὰ μὴ πρὸς ὑμᾶς ἐπῄδαζον, οὐκ ἂν ταύτην ἐξ ἁπασῶν προειλόμην τὴν ὑπόθεσιν, περὶ ἧς ἐ χαλεπόν ἐστιν ἐπιεικῶς εἰπεῖν· ἀλλὰ πολὺ καλλίους ἑτέρας ἂν εὗρον, κ᾽ μᾶλλον λόγου ἐχούσας. Αλλὰ γὰρ ὅτε πρότερον ἐδεπώποτε ἐφιλοτιμήθην ἐπὶ τούτοις, ἀλλ᾽ ἐφ᾽ ἑτέροις μᾶλλον, ἃ τοὺς πολλοὺς διαλέληθεν, ὅτε νῦν ταύτην

quæ præſens coram vobis diſſeruiſſem, etiamnum conabor eadem, ut poſſum, *dicendo* exponere. Nihil autem hujuſmodi exiſtimetis, quod *ſc.* ipſe hanc ſcripſerim epiſtolam, non veſtri hoſpitii gratiâ, ſed quia *ingenium* oſtentare cuperem. Non enim eo dementiæ veni, ut ignorem, quod meliora quidem ſcribere prius editis neutiquam poſſim, cum ſim adeo ætatis flore deſtitutus: ſi vero pejora protulero, multo deteriorem famam adeptus fuero quam quæ *mihi* nunc adeſt. Deinde ſi quidem oſtentationi ſtuderem, nec vobiſcum ſerio agerem, non hoc ex omnibus argumentum ſelegiſſem, de quo non difficile eſt apte diſſerere; verum alia multo pulchriora inveniſſem, & quæ magis ſermoni materiem ſuppeditarent. Atqui nec prius unquam ob hæc mihi placui, ſed ob alia potius, quæ pleroſque latent, neque nunc eo animo hoc opus

[1] ἐπὶ apud Ald.

ἔχων τὴν διάνοιαν ἐπραγματευσάμην· ἀλλ' ὑμᾶς μὲν ὁρῶν ἐν πολλοῖς καὶ μεγάλοις πράγμασιν ὄντας, αὐτὸς δ' ἀποφήνασθαι βουλόμενος ἣν ἔχω γνώμην περὶ αὐτῶν· ἡγοῦμαι συμβαλλεῖν μὲ ἀκμὴν ἔχειν. Αἱ γὰρ ἐμπειρίαι παιδεύουσι τοὺς τηλικούτους, καὶ δοκοῦσι μᾶλλον τῶν ἄλλων δύνασθαι καθορᾶν τὸ βέλτιστον. Εἰπεῖν δὴ περὶ τῶν προτεθέντων ἐπιχαρίτως, καὶ μουσικῶς, καὶ διαπεπονημένως, οὐκ ἔτι τῆς ἡμετέρας ἡλικίας ἔργον ἐστίν. Αλλ' ἀγαπῴην ἄν, εἰ μὴ παντάπασιν ἐκλελυμένως διαλεχθείην περὶ αὐτῶν. Μὴ θαυμάζητε δή, ἄν τι φαίνωμαι λέγων, ὧν πρότερον ἀκηκόατε. Τῶν μὲν γὰρ ἴσως ἄκων ἂν τύχοιμι· τὸ δὴ, καὶ προειδὼς ὅτι πρέπον ἐστὶ λέγειν, προσλάβοιμι. Καὶ γὰρ ἂν ἄτοπον εἴην, εἰ τοὺς ἄλλους ὁρῶν τοῖς ἐμοῖς χρωμένους, αὐτὸς μόνος ἀπεχοίμην τῶν γ' ὑπ' ἐμοῦ πρότερον εἰρημένων.

sum aggreſſus; ſed vos cum viderem quidem implicatos eſſe multis & magnis negotiis, ipſe vero vellem oſtendere, quam de iis ſententiam habeo; arbitror *in his ſaltem rebus* facultatem maximam conſilii dandi *ætatem meam* habere. Experientia enim homines qui tam provectæ ſint ætatis edocet, & videntur ii id quod eſt optimum accuratius quam alii perſpicere poſſe. Dicere autem de rebus propoſitis ſuaviter & concinne, & elaborate, non amplius noſtræ ætatis munus eſt: ſed contentus eſſem, ſi non prorſus diſſolute de iis dixero. Ne miremini vero, ſi quid dicere videar ex iis quæ prius audiviſtis. Iis enim fortaſſe partim invitus incidam; partim vero, ſciens quod *ea* dicere conveniat, *ea* aſſumam. Ineptus enim eſſem, ſi, cum alios videam meis *dictis* uti, ipſe ſolus ab iis quæ prius a me dicta ſunt abſtinerem.

Τούτων δ' ἕνεκα ταῦτα προεῖπον, ὅτι τὸ πρῶτον ἀπαφαινόμενον, ἐν τῇ θρυλλουμένων ἐστίν. Εἴθισμαι γὰρ λέγειν πρὸς τοὺς περὶ τὴν φιλοσοφίαν τὴν ἡμετέραν διαλεγόμενος, ὅτι τοῦτο πρῶτον δεῖ ζητεῖσθαι, τί τῷ λόγῳ καὶ πῶς μέρεσι ὁ λόγος διαπεραντέον ἐστίν; Ἐπειδὰν δὲ τοῦθ' εὕρωμεν, καὶ διακεκοσμήμεθα, ζητητέον εἶναί φημι τὰς ἰδέας, δι' ὧν ταῦτα ἐξεργασθήσεται, καὶ λήψεται τέλος, ὅπερ ὑποτεθέμεθα. Καὶ ταῦτα φράζομεν περὶ τῶν λόγων. Ἔστι δὲ τοῦτο τὸ στοιχεῖον καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων, καὶ τῶν ὑμετέρων πραγμάτων. Οὐδὲν [1] γὰρ οἷόν τε ἐστὶ πραχθῆναι νουνεχόντως, ἐὰν μὴ τοῦτο πρῶτον μετὰ πολλῆς προνοίας [2] λογίζησθε, καὶ βουλεύσησθε, πῶς χρὴ τὸν ἐπίλοιπον χρόνον ὑμῶν αὐτῶν προσῆναι· καὶ τίνα βίον προελέσθαι· καὶ ποίας δόξης ὀρεχθῆναι· καὶ ποτέρας τιμῶν ἀγαπῆσαι· πότερον τὰς παρ' ἐκείνων γινομένας, ἢ τὰς παρ' ἀκόντων

Horum vero gratiâ hæc præfatus ſum, quia id quod primum occurrit, unum ex decantatis eſt. Soleo enim iis dicere qui in diſciplinâ noſtrâ verſantur *(vel qui diſciplinæ noſtræ ſectatores erant)* quod hoc potiſſimum ſpectare oporteat, quidnam oratione & partibus orationis faciendum ſit? Poſtquam vero hoc invenerimus,& accurate poſuerimus, quærendas dico eſſe formas per quas hæc perficientur, & finem quem propoſuimus aſſequentur. Et hæc dicimus de verbis. Eſt autem hoc elementum & aliarum omnium rerum & veſtrorum negotiorum. Nihil enim fieri poteſt prudenter, niſi hoc primum ſingulari prudentiâ cogitaveritis, & conſtitueritis, quomodo oporteat in reliquum tempus vos ipſos gubernare *(vel gerere)* & qualem vitam eligere; & qualem gloriam expetere; & honores quales amare; utrum eos qui a volentibus

[1] Apud Ald. & H. Steph. deeſt γὰρ. [2] λογιῖσθε apud Ald.

τῶν

τῶν πολιτῶν; Ταῦτα γὰ διορισαμένους, τότ' ἰδίᾳ τὰς πράξεις τὰς καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν σκεπτέον, ὅπως συντείνωσι πρὸς τὰς ὑποθέσεις τὰς ἐξ ἀρχῆς γινομένας. Καὶ τοῦτον μὲν τὸν τρόπον ζητοῦντες, καὶ φιλοσοφοῦντες, ὥσπερ σκοπὸν κειμένου σοφάσεσθε [1] τῇ ψυχῇ, καὶ μᾶλλον ἁπτόμενοι τοῦ συμφέροντος. Εἰὰν γὰ μηδεμίαν ποιήσησθε τοιαύτην ὑπόθεσιν, ἀλλὰ τὸ προσπίπτον ἐπιχειρῆτε πράττειν, ἀναγκαῖόν ἐστιν ὑμᾶς ταῖς διανοίαις πλανᾶσθαι, καὶ πολλῶν διαμαρτάνειν πραγμάτων.

Ἴσως ἄν ἄν τις * τὸν εἰκῆ ζῆν ἠρημένων, τὰς μὲν τοιούτους λογισμὰς διασύρειν ἐπιχειρήσειεν· [2] ἀξιοίη δ' ἂν σαφῶς διορισάμενον, ὕτω με συμβουλεύειν περὶ τῶν προειρημένων. Ἔστιν ἂν οὐκ ὀκνητέον ἀποφήνασθαι περὶ αὐτῶν, ἃ τυγχάνω γινώσκων. Ἐμοὶ γὰ ἀσφαλέστερος βίος εἶναι δοκεῖ καὶ

deferuntur, an qui ab invitis civibus? Hæc vero cum definiveritis, tum privatim actiones ſingulæ, quæ indies accidunt, conſiderandæ ſunt, quomodo ad fundamenta illa quæ ab initio propoſita ſunt conducant. Et hoc modo ſi quæratis & ſtudeatis, tanquam ad metam propoſitam ad utilitatem animo collimabitis, & *ipſam* magis aſſequemini. Sin nullum tale jeceritis fundamentum, ſed id quod accidit agere conemini, neceſſe eſt ut vos animis *vel opinionibus* erretis, & multis rebus fruſtremini.

Fortassis autem aliquis eorum qui vitam temere agere elegerunt, tales ratiocinationes perſtringere conabitur: poſtulabit vero ut, cum clare *quæ velim* definivero, ita de rebus prius dictis deliberem. Non eſt igitur cunctandum de iis declarare quæ ſcio. Mihi enim vita privatorum

[1] τῆς ψυχῆς apud Ald. [2] ἀξιοίη δ' ἂν ὕτω με συμβ. apud Ald.

* τῶν εἰκῆ ζῆν ἠρημένων] Legi fortaſſe queat pro ζῆν, ζητεῖν. Id eſt *qui futilibus quæſtionibus delectantur.* W.

βελτίων,

βελτίων, ὁ τ̃ ἰδιωτεύοντων ἢ ὁ τ̃ [1] τυραννευόντων· καὶ τὰς τιμὰς ἡδίους νομίζω τὰς παρὰ τ̃ μέγα φρονούντων, ἢ τὰς παρὰ τ̃ δουλευόντων. Καὶ περὶ τούτων λέγειν ἐπιχειρήσω. Καί τοι μὲ ὐ λέληθεν, ὅτι πολλὰς ἕξω τὰς ἐναντιωμένας, καὶ μάλιστα τὰς περὶ ὑμᾶς ὄντας. Οἶμαι γὰ ὐχ ἥκιστα τούτους ἐπὶ τῶ τυραννίδα παροξύνειν ὑμᾶς. Σκοπῶσι γὰ ὐ πανταχῆ τῶ φύσιν ἔ πράγματα, ἀλλὰ παραλογίζονται σφᾶς αὐτούς. Τὰς μ̃ γὰ ἐξουσίας καὶ τὰ κέρδη καὶ τὰς ἡδονὰς ὁρῶσι, καὶ τούτων ἀπολαύσεσθαι προσδοκῶσι· τὰς δ̃ ταραχὰς, καὶ τοὺς φόβους, ἐ τὰς συμφορὰς τὰς τοῖς ἄρχουσι συμπιπτούσας καὶ τοῖς φίλοις αὐτῶν, ὐ θεωροῦσιν· ἀλλὰ πεπόνθασιν, ὅπερ οἱ τοῖς αἰσχίστοις καὶ παρανομωτάτοις τ̃ ἔργων ἐπιχειροῦντες. Καὶ γὰ ἐκεῖνοι τὰς μ̃ πονηρίας τὰς τ̃ πραγμάτων ὐκ ἀγνοοῦσιν,

quam tyrannorum tutior videtur esse & melior: & honores jucundiores esse arbitror qui a magnanimis habentur, quam qui a servitute oppressis. Et de his dicere conabor. Attamen non me latet multos me habiturum adversarios, & maxime eos qui vobiscum versantur. Existimo enim eos non minimum ad tyrannidem *retinendam* vosmet instigare. Non enim universam rei naturam intuentur, sed seipsos fallunt. Potentiam enim & lucra & voluptates vident, & his se fruituros sperant: turbas vero, & timores, & calamitates quæ principibus accidunt eorumque amicis, non perspiciunt: sed idem patiuntur *(vel idem iis evenit)* quod ii qui turpissima & maxime nefaria facinora moliuntur. Illi enim rerum pravitatem non igno-

[1] τυραννιτῶν· καὶ τὰς τιμὰς καὶ περὶ τούτων λέγειν ἐπιχειρήσω. apud Ald. Locus mutilatus. Addi fortasse queunt illa ex Helenes encomio in hunc modum: καὶ τὰς τιμὰς ἡδίους εἶναι νομίζω τὰς παρὰ τῶν μέγα φρονούντων, ἢ τὰς παρὰ τῶν δουλευόντων. *W.*

ἐλπί-

ἐλπίζουσι δ' ὅσον ἀγαθόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς, τοῦτο μὲν ἐκλήψεσθαι· τὰ δὲ δεινὰ πάντα τὰ προσόντα τῷ πράγματι, καὶ τὰ κακὰ διαφεύξεσθαι, καὶ διοικήσειν τὰ περὶ σφᾶς, κινδυνεύων ὄντας πόρρω, τοῦ δ' ὠφελειῶν ἐγγύς. Τοὺς μὲν οὖν ταύτην ἔχοντας τὴν διάνοιαν, * ζηλῶ τῆς ῥαθυμίας. Αὐτὸς δ' αἰσχυνθείην ἄν, εἰ συμβουλεύων ἑτέροις, ἐκείνων ἀμελήσας, τὸ ἐμαυτῷ συμφέρον [1] σκοποίην· [2] καὶ μὴ παντάπασιν ἔξω θεὶς ἐμαυτὸν καὶ τοῦ ὠφελειῶν, καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων, τὰ βέλτιστα παραινοίην. Ὡς οὖν ἐμοῦ ταύτην ἐχούσης τὴν γνώμην, ὅπως ἐμοὶ προσέχετε τὸν νοῦν.

rant, ſperant vero quodcunque iis ineſt bonum, hoc ſe quidem excerpturos; omnia autem moleſta, quæ rei inſunt, & mala evitaturos, & res ſuas ordinaturos, procul a periculis poſitos, prope ea autem *poſitos* quæ ſunt utilia. Eos igitur, qui hanc mentem habent, ob ſocordiam beatos prædico. Ipſe vero erubeſcerem, ſi, dum aliis conſilium dem, illis neglectis meam utilitatem ſpectarem; nec, me ipſo a commodis & aliis rebus omnibus ſeorſim poſito, optima præciperem. Tanquam igitur qui hoc mihi perſuaſum habeam, ad me *(vel ad mea conſilia)* animum advertite.

[1] ποιοίην apud Ald. Malim σκοποίην. *W.* [2] καὶ παντάπασιν in aliis Cod. maluit autem Wolfius καὶ μὴ παντάπ.

* ζηλῶ τῆς ῥαθ'] Dubito an legendum ſit οὐ ζηλῶ, *haud æmulari velim eorum ſocordiam.* W.

EPI-

# EPISTOLA VII.

## ARGUMENTUM.

CELEBRAT tyranni cujuſdam clementiam: eumque ſpecie laudationis monet, ut in cives humaniſſimus eſſe ſtudeat. Deinde petit, ut Autocratori cuidam opem ferat.

Ισοκράτης * Τιμοθέῳ χαίρειν.

Περὶ μὲ τ̃ οἰκειότητ@ τ̃ης ὑπαρχ́ουσης ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους, οἶμαί σε πολλῶν ἀκηκοέναι. Συγχαίρω δέ ζοι, πυθανόμενος, ὅτι πρῶτον μὲ τῇ δυναστείᾳ τῇ παρ-ούσῃ κάλλιον χρᾷ τ̃ὸ πατ́ρὸς, ἢ φρονιμώτερον. Επειθ' ὅτι προαιρῇ δόξαν καλὴν κ́τήσασθ μᾶλλον, ἢ πλ̃ῆτον μέγαν ζυναγαγεῖν. Σημεῖον γ̃ὰ μικρὸν ἐνφέρεις ἀρετ̃ῆς, ἀλλ' ὡς δυνατὸν μέγιστον, ταύτ́ην ἔχων τ́ὴν γνώμην. Ως' ἢν ἐμμείνῃς τ̃οῖς πρ̃ὸς σ̃ὲ νῦν λεγομένοις, οὐκ ἀπορή-

ISOCRATES Timotheo S. D.

DE neceſſitudine *quidem* illâ, quæ inter nos mutua interceſſit, arbitror te a multis audiviſſe. Gratulor autem tibi, quum audio, primum quod potentiâ præſenti rectius quam pater uteris & prudentius. Deinde quod eligis famam honeſtam potius parare, quam divitias magnas coacervare. Signum enim non parvum virtutis exhibes, ſed quam fieri poteſt maximum, cum hoc animo ſis. Quare ſi permanſeris in iis quæ de te jam dicuntur, non carebis iis qui laudabunt &

* Τιμοθέῳ] Diodorus lib. 16. Κλέαρχ@ ὁ Ηρακλείας τύραν@ Διονυσίων ὄν̃των ἐπὶ θέαν βαδίζων ἀνηρέθη, ἄρξας ἔτη δώδεκα· τ̃ὴν δ' ἀρχ̃ὴν διαδεξάμεν@ ὁ υἱὸς Τιμόθε@ ἦρξεν ἔτη πεντεκαίδεκα.

σεις τ̃ ἐγκωμιασομένων τὴν τε φρόνησιν τὴν σὴν, καὶ τὴν προαίρεσιν ταύτην. Ἡγοῦμαι δ' ἂν καὶ τὰ διηγήματα περὶ τοῦ σοῦ πατρὸς, συμβάλλεσθαι μεγίστην πίστιν πρὸς τὸ δοκεῖν εὖ φρονεῖν σε, καὶ διαφέρειν τ̃ ἄλλων. Εἰώθασι γὰρ οἱ πολῖται τ̃ ἀνθρώπων, οὐχ ὅτως ἐπαινεῖν καὶ τιμᾶν τοὺς ἐκ τ̃ πατέρων τῶν εὐδοκιμούντων γεγονότας, ὡς τοὺς ἐκ τ̃ δυσκόλων καὶ χαλεπῶν, ἢν περ φαίνωνται μηδὲν [1] ὅμοιοι τοῖς γονεῦσιν ὄντες. Μᾶλλον γὰρ ὑπὲρ πάντων κεχαρισμένον αὐτοῖς ἐστι τὸ [2] περὶ λόγου συμβαῖνον ἀγαθὸν, τῶν εἰκότως καὶ προσηκόντως γιγνομένων. Ὧν ἐνθυμουμένους, χρὴ ζητεῖν καὶ φιλοσοφεῖν, ἐξ οἵων τρόπων, ἐκ μετὰ τίνων, καὶ τίσι συμβούλοις χρώμενος, τάς τε τ̃ πόλεως ἀτυχίας ἐπανορθώσεις, καὶ τοὺς πολίτας ἐπί τε τὰς * εὐεργεσίας ἐκ τὴν ξωφροσύνην προτρέψεις, καὶ ποιήσεις αὐτοὺς ἥδιον ζῆν, καὶ θαρραλεώτερον, ἢ τ̃ παρελθόντα χρόνον. Ταῦτα γὰρ

prudentiam tuam, & hoc *tuum* inſtitutum. Arbitror autem etiam ea quæ de tuo patre dicuntur, maximum (*vel validiſſimum*) argumentum afferre ad probandum te ſapere, & aliis præſtare. Solent enim plerique hominum non ita laudare & honorare eos qui patribus laudatis ſunt nati, ut eos qui ſævis & difficilibus, ſiquidem conſtet eos nullâ in re parentibus eſſe ſimiles. In rebus enim omnibus, bonum quod præter rationem (*vel expectationem*) accidit, gratius ipſis eſt, quam ea quæ, ut veriſimile fuit & ut convenit, contingunt. Quibus conſideratis oportet quærere & cogitare, quomodo, & cum quibus, & quibuſnam uſus conſultoribus, & urbis calamitates emendes, & cives ad beneficentiam & modeſtiam cohorteris, efficiaſque ut vivant illi jucundius & ſecurius, quam præterito

[1] ὅμοιον apud H. Steph. [2] ἐπὶ λόγου apud Ald.

* εὐεργεσίας] Lego ἐρασίας. *W.*

ἐστιν

ἐστιν ἔργα τῶν ὀρθῶς καὶ φρονίμως διωικημένων. Ων ἔνιοι καταφρονήσαντες, οὐδὲν ἄλλο σκοποῦσι, πλὴν ὅπως αὐτοί τ' ὡς μετὰ πλείστης ἀσελγείας διάξουσι, τούς τε πολιτῶν τοὺς βελτίστους καὶ φρονιμωτάτους ἀμυνοῦν) καὶ δασμολογήσουσι· κακῶς εἰδότες, ὅτι προσήκει τοὺς εὖ φρονοῦντας, καὶ τοὺς τὴν τιμὴν ταύτην ἔχοντας, μὴ τοῖς τῶν ἄλλων κακοῖς ἑαυτοῖς ἡδονὰς παρασκευάζειν, ἀλλὰ ταῖς αὐτῶν ἐπιμελείαις τοὺς πολίτας εὐδαιμονεστέρους ποιεῖν· μηδὲ πικρῶς μὲν καὶ χαλεπῶς διακεῖσθαι πρὸς ἅπαντας, ἀμελεῖν δὲ σφῶν αὐτῶν ζωηρίας· ἀλλ' ἥτω πραέως καὶ νομίμως ἐπισατεῖν τῶν πραγμάτων, ὥς' ὐδένα αὐτοῖς πολμᾶν ἐπιβουλεύειν· μετὰ τοιαύτης δ' ἀνελευθείας τὴν τοῦ σώματος ποιεῖσθαι φυλακὴν, ὡς ἁπάντων αὐτοὺς ἀνελεῖν βουλομένων. Ταύτην γὰρ τὴν διάνοιαν ἔχοντες, αὐτοί τ' ἂν εἶεν ἔξω τοῦ κινδύνων, καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις Ελλησιν εὐδοκιμοῖεν. Ων ἀγαθὰ μείζω χαλεπὸν ἐστιν εὑρεῖν. Ενεθυμήθην δὲ με-

tempore *vixerunt*. Hæc enim ſunt officia eorum qui recte & prudenter principatum gerunt. Quibus nonnulli contemptis nihil aliud ſpectant, quam ut & ipſi cum ſummâ licentiâ degant, civiumque optimos & prudentiſſimos ulciſcantur & ſpolient; parum ſcientes, quod oporteat prudentes, eoſque qui hoc honore potiuntur, non ex aliorum malis voluptates ſibi ipſis parare, ſed ſuâ ipſorum curâ ac ſolicitudine cives feliciores reddere: nec acerbo quidem & difficili erga omnes eſſe animo, ſuam autem ipſorum ſalutem negligere: ſed ita manſuete & juſte rebus præeſſe, ut nemo ipſis inſidiari audeat: cum tantâ autem diligentiâ corporis cuſtodiam inſtituere, quaſi omnes ipſos vellent interficere. Qui enim hoc animo ſunt, & ipſi extra pericula poſiti fuerint, & apud cæteros Græcos gloriâ floruerint. Quibus bona majora reperire *(vel etiam excogitare)* difficile eſſet.

ταχὺ

ταξὺ γεάφων, ὡς ἀτυχῶς ἅπανλά ζοι ζυμβέβηκε. Τὴν μὲ γὰρ ἀπορίαν, ἣν ἀναγκαίως ἔχῃ κλήσαδζ τυραννικῶς, μεῖ βίας πολλῆς κὴ ἀπεχθείας ὁ πατήρ ζοι καλαλέλοιπε. Τὸ ᾗ χρῆδζ τύτοις καλῶς τε καὶ φιλανθρώπως, ἐπὶ ζοὶ γέγονεν· ὧν χρή σε πολλῶ ποιεῖδζ τῶ ἐπιμέλειαν. Α μὲ ὄν ἐγὼ γινώσκω, ταῦτ' ἐςιν. Εχῃ δ' ὅτως. Εἰ μὲ ἐρᾷς χρημάτων, κὴ πολλῆς δυναςείας κὴ κινδυνων, δι' ὧν αἱ κλήσεις τύτων εἰσὶν, ἑτέρυς σοι ζυμβύλυς πρὸσκλητέον. Εἰ ᾗ ταῦτα μὲ ἱκανῶς ἔχεις, ἀρετῆς ᾗ κὴ δόξης καλῆς, ἐπ τ πρὸς τῶν πολλῶν εὐνοίας ἐπιθυμεῖς· τοῖς τε λόγοις τοῖς ἐμοῖς πρόσεχτέον τ νῦν ἐςι, κὴ τοῖς καλῶς τὰς πόλεις τὰς αὐτῶν διοικῦσιν ἁμιλλητέον, κὴ πειρατέον αὐτῶν διενεγκεῖν. Ακύω ᾗ καὶ * Κλέομμιν τὸν ἐν Μηθύμνῃ ταύτῃ ἔχονλα τῶ δυναςείαν,

In mentem autem mihi venit inter ſcribendum, quod *hæc* omnia tibi feliciter evenerint. Opum enim abundantiam, quam per tyrannidem parari neceſſe eſt, cum multâ violentiâ & odio *paratam* pater tibi reliquit. Iis vero bene uti & humaniter penes te eſt: in quibus curandis te oportet ſummo ſtudio laborare. Quæ igitur ipſe ſentio hæc ſunt. Sic autem ſe res habet. Siquidem pecuniam amas & potentiam magnam, & pericula, per quæ hæ res parantur, alii tibi conſultores accerſendi ſunt. Sin harum rerum ſatis habeas, virtutem vero & honeſtam famam & populi benevolentiam expetas: & ad mea verba animus advertendus eſt, & tibi cum iis certandum qui urbes ipſorum præclare adminiſtrant, conandumque illos ſuperare. Audio autem & Cleommin, qui Methymnæ principatum ejuſmodi te-

* Κλέομμιν] Neſcio an magis Græcum eſſet Κλεώνυμον. Sed hiſtoria non extat, & parum refert. *W.*

περὶ

περὶ τε τὰς ἄλλας πράξεις καλόν τε καὶ ἀγαθὸν εἶναι, καὶ φρόνιμον, καὶ τοσοῦτον ἀπέχειν τοῦ τινας ἀποκτείνειν, ἢ φυγαδεύειν, ἢ δημεύειν τὰς οὐσίας, ἢ ποιεῖν ἄλλο τι κακὸν, ὥστε πολλῷ ἀσφάλειαν παρέχειν τοῖς συμπολιτευομένοις, καὶ ἄγειν ἢ τὰς φυγὰς, ἀποδιδόναι ἢ τοῖς μὲν καλοῦσι τὰς κλήσεις, ἐξ ὧν ἐξέπεσον, τοῖς ἢ περιοῦσι τὰς τιμὰς τὰς ἑκάστοις γιγνομένας· πρὸς ἢ τούτοις καθοπλίζειν ἅπαντας τοὺς πολίτας, ὡς οὐδενὸς μὴ ἐπιχειρήσοντος περὶ αὐτὸν νεωτερίζειν· ἢν δ' ἄρα τινὲς τολμήσωσιν, ἡγεμόνος λυσιτελεῖν αὐτῷ τεθνάναι μᾶλλον, τοιαύτην ἀρετὴν ἐνδειξαμένῳ τοῖς πολίταις, ἢ ζῆν πλείω χρόνον τῶν ἄλλων, τῇ πόλει τῶν μεγίστων κακῶν αἰτίῳ γενομένῳ.

Ετι δ' ἂν πλείω σοι περὶ τούτων διελέχθην ἴσως ἄν, καὶ χαριέστερον, εἰ μὴ πανταπασιν ἐδεησέ με διὰ ταχέων γράψαι τὴν ἐπιστολήν. Νῦν ἢ σοὶ μὴ αὖθις συμβαλὼ-

net, etiam in aliis actionibus juſtum probumque eſſe, & prudentem, tantumque abeſſe ut aliquos occidat, aut in exilium agat, aut res *ipſorum* publicet, aut aliquid aliud mali iis inferat, ut ſecuritatem magnam civibus præbeat, exules autem revocet, redeuntibus vero poſſeſſiones e quibus exciderant reſtituat, iis vero, quæ eas emerant, ſumptus *reſtituat* quibus unicuique res illæ conſtabant: adhæc omnes cives armis inſtruere, quaſi nemo quidem res novas in eum moliturus ſit: quod ſi qui auſi fuerint, ſatius eſſe exiſtimans mori, dum tantam virtutem civibus oſtendat, quam diutius vivere quam alii homines, dum civitati maximorum malorum ſit autor.

Plura fortaſſe de his tecum diſſeruiſſem, & gratioſius *vel accuratius*, niſi prorſus neceſſe eſſet ut literas haſce brevi tempore ſcriberem. Tibi vero rur-

[1] Apud Ald. deſunt τὰς τιμάς.

σομαι, ἂν μὴ κωλύῃ με τὸ γῆρας. Ἐν ᾗ τῷ παρόντι περὶ τῶν ἰδίων διηλώσομεν. Αὐτοκράτωρ γὰρ ὁ τὰ γράμματα φέρων οἰκείως [1] ἡμῖν ἔχει. Περί τε γὰρ τὰς αὐτὰς διατριβὰς γέγονα, καὶ τέχνῃ τῇ αὐτῇ κέχρημαι, καὶ τὸ τελευταῖον πολλάκις περὶ τῆς ἀποδημίας τῆς ὡς σὲ σύμβολον ἐμοὶ ἀπῆλθον. Διὰ δὴ ταῦτα πάντα βουλοίμην ἂν σε καλῶς αὐτῷ χρῆσθαι, καὶ συμφερόντως ἀμφοτέροις ἡμῖν· καὶ γνοίης [2] φανερὸν, ὅτι μέρος τι [3] καὶ δι' ἡμᾶς γίνεται τῶν δεόντων αὐτῷ. Καὶ μὴ θαυμάσῃς, εἰ σοὶ μὲν ἅπτως ἀπιστέλλω προθύμως, Κλεάρχῳ δὲ μηδὲν πώποτ' ἐδεήθην. Σχεδὸν γὰρ ἅπαντες οἱ παρ' ὑμῶν καταπλέοντες, σὲ μέν φασιν ὅμοιον εἶναι τοῖς κρατίστοις τῶν ἐμοὶ πεπλησιακότων· Κλέαρχον δὲ καὶ μὲ ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ὅτ' ἦν παρ' ἡμῖν, ὡμολόγουν, ὅσοι ποτὲ ἐνέτυχον, ἐλευθεριώτατον εἶναι, καὶ πραότατον, καὶ φιλανθρωπότατον τῶν μετ-

sus conſilium dabimus, niſi me impediverit ſenectus. In præſentia autem de rebus privatis dicemus. Autocrator enim, qui hæc ſcripta fert, nobis familiaris eſt. Nam & in iiſdem ſtudiis verſatus ſum, & ejus arte uſus ſum, & denique ſæpius peregrinationis ad te faciendæ illi autor fui. Propter hæc omnia illum honorifice tractes velim, & ut noſtrûm utrique expedit: & ut manifeſtum fiat, quod pars aliqua eorum quæ ipſi opus ſunt etiam per nos ſuppeditetur. Nec mireris quod adeo prompte ad te ſcribam, a Clearcho vero nihil unquam petierim. Prope enim omnes, qui ad vos navigant, te quidem aiunt ſimilem eſſe præſtantiſſimis eorum qui mecum una verſati ſunt: Clearchum vero illo quidem tempore, quando apud nos fuit, fatebantur *omnes*, quotquot eum unquam convenerant, liberaliſſimum fuiſſe, & manſuetiſſimum, &

[1] ἐμῖν apud Ald. [2] φανερὸς apud Ald. [3] Apud Ald. deſunt καὶ δι' ἡμᾶς.

χόντων

χόντων τῆς διαλεκτῆς. Ἐπειδὴ δ' [1] τῳ δυνάμιν ἔλαβε, τοσοῦτον ἔδοξε μεταπεσεῖν, ὥστε πάντας θαυμάζειν τοὺς πρότερον αὐτὸν γινώσκοντας. Πρὸς μὲν ἐν ἐκεῖνον διὰ τὰς αἰτίας ταύτας ἀπηλλοτρίωμαι· σὲ δ' ἀποδέχομαι, καὶ πρὸ πολλοῦ ποιησαίμην γ' ἂν οἰκείως διατεθῆναί πρὸς ἡμᾶς. Δηλώσεις δὲ καὶ σὺ διὰ ταχέων, εἰ τὴν αὐτὴν ἔχεις γνώμην ἡμῖν. Αὐτοκράτορός τε γὰρ ἐπιμελήσῃ, καὶ πέμψεις ἐπιστολὴν ὡς ἡμᾶς, ἀνανεώσῃ τὴν φιλίαν καὶ ξενίαν τὴν πρότερον ὑπάρχουσαν. Ἔρρωσο· καὶ εἴ τι ἄλλο δέῃ παρ' ἡμῶν, ἐπίστελλε.

humaniſſimum inter eos omnes qui diſciplinæ *noſtræ* operam una dederunt. Poſtquam vero principatum adeptus eſt, adeo *in pejus* mutatus eſſe videbatur, ut mirarentur omnes qui eum prius noverant. Ab eo igitur ob haſce cauſas alienior factus ſum: te vero amplector, & magnopere velim nobis familiaris ut fias. Tu vero brevi oſtendes, ſi eodem quo nos animo ſis. Nam & Autocratorem curabis, & epiſtolam ad nos mittes, amicitiam & hoſpitium ut renoves illud quod prius interfuit. Vale: &, ſi quid aliud a nobis ſuppeditari volueris, ſcribito.

[1] Apud Ald. deeſt τὴν.

# EPISTOLA VIII.

## ARGUMENTUM.

PETIT a Mitylenæis, ut Agenorem muſicum, nepotum ſuorum magiſtrum, ab exilio revocent.

Τοῖς Μιτυληναίων ἄρχουσι.

Οἱ παῖδες οἱ Αφαρέως, ἰδιῶται δ' ἐμοὶ, παιδευθέντες ὑπὸ Αγήνορος τὰ πρὸς τὴν μουσικὴν, ἐδεήθησάν μου γράμματα πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, ὅπως ἂν, ἐπειδὴ καὶ τῶν ἄλλων τινὰς καταγάγετε φυγάδων, καὶ [1] τοῦτον καταδέξησθε, καὶ τὸν πατέρα, καὶ τοὺς ἀδελφούς. Λέγοντος δέ μου πρὸς αὐτοὺς, ὅτι δέδοικα μὴ λίαν ἄτοπος δόξω καὶ περίεργος, ζητῶν διαπράττεσθαι τηλικαῦτα τὸ μέγεθος παρ' ἀνδρῶν, οἷς οὐδὲ πώποτε πρότερον ἦλθε διαλέγεσθαι, οὔτε συνήθης ἐγχώμιον· ἀκούσαντες ταῦτα, πολὺ μᾶλλον ἐπέκειντο. Ως δ' οὐδὲν αὐτοῖς ἀπέβαινεν ὧν ἤλπιζον,

AD Mitylenæorum magiſtratus.

APHAREI liberi, nepotes vero mei, ab Agenore in muſicis eruditi, me rogârunt ut literas ad vos mitterem, ut, quandoquidem aliorum exulum quoſdam domum revocâſtis, & hunc etiam recipiatis, & patrem, & fratres. Me autem iis dicente, quod timerem ne nimis abſurdus viderer & ineptus, dum quærerem res tanti quæ fint momenti a viris iis impetrare, quibuſcum nec unquam prius collocutus ſum, nec familiaritate conjunctus fui: ii, quum hæc audiviſſent, multo magis inſtabant. Quum vero nihil

[1] τούτων apud Ald.

ἅπασιν

ἅπασιν ἦσαν καταφανεῖς, ἀηδῶς διακείμενοι, καὶ χαλεπῶς φέροντες. Ὁρῶν δ' αὐτοὺς λυπουμένους μᾶλλον τῶν προσηκόντων, τελευτῶν ὑπεσχόμην γράψειν τὴν ἐπιστολήν, καὶ πέμψειν ὑμῖν. Περὶ ὧν ἂν τοῦ μὴ δικαίως ἂν δοκεῖν μωρὸς εἶναι, καὶ ὀχληρὸς, ταῦτ' ἔχω λέγειν. Ἡγοῦμαι ἢ καλῶς ἂν ὑμᾶς βεβουλεῦσθαι, καὶ διαλλαττομένους τοῖς πολίταις τοῖς ὑμετέροις, καὶ πειρωμένους τοὺς μὲν φεύγοντας ὀλίγους ποιεῖν, τοὺς δὲ συμπολιτευομένους πολλοὺς, καὶ μιμουμένους τὰ περὶ τὴν σάσιν τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν. Μαλιστα δ' ἄν τις ὑμᾶς ἐπαινέσειεν, ὅτι τοῖς καλοῦσιν ἀποδίδοτε τὴν οὐσίαν. Ἐπιδείκνυσθε γὰρ, καὶ ποιεῖτε πᾶσι φανερὸν, ὡς οὐ τῶν χρημάτων ἐπιθυμήσαντες τῶν ἀλλοτρίων, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς πόλεως δείσαντες, ἐποιήσασθε τὴν ἐκβολὴν αὐτῶν. Οὐ μὴν ἀλλ' εἰ καὶ μηδὲν ὑμῖν ἔδοξε τούτων, μηδὲ προσεδέχεσθε μηδένα τῶν φυγάδων, τούτους γε νομίζω συμφέρειν ὑμῖν καλάγειν. Αἰσχρὸν γὰρ τὴν μὲν πόλιν ὑμῶν

eorum quæ ſperabant iis contingeret, omnibus manifeſtum fecerunt eos moleſtiâ affici, & *repulſam* ægre ferre. Conſpicatus autem eos dolere magis quam decebat, tandem pollicitus ſum me epiſtolam ſcripturum, & ad vos miſſurum. Quod igitur non jure videar ſtultus eſſe & importunus, hæc habeo quæ dicam. Arbitror autem vos prudenter conſuluiſſe, quod & cum veſtris civibus in gratiam rediiſtis, & conamini exulum numerum minuere, civium autem augere, & noſtram urbem in ſeditione *componendâ* imitamini. Maxime autem vos quis laudârit, quod redeuntibus poſſeſſiones reſtituitis. Oſtenditis enim, & manifeſtum omnibus facitis, non quia alienas opes cuperetis, ſed pro urbe metueretis, vos ipſorum expulſionem decreviſſe. At vero ſi nihil horum vobis viſum fuiſſet agere, nec reciperetis exulum quempiam, hos tamen reducere vobis expedire arbitror.

ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖσθαι μουσικωτάτην εἶναι, καὶ τοὺς ὀνομαστοτάτους ἐν ταύτῃ τυγχάνειν παρ' ὑμῖν γεγονότας· τὸν δὲ προέχοντα τῶν νῦν ἄντων περὶ τὴν ἰσοτιμίαν τῆς παιδείας ταύτης, φθόνειν ἐκ τοιαύτης πόλεως· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους Ἕλληνας, τοὺς διαφέροντας [1] ἔτι τῷ τῶν καλῶν ἐπιτηδευμάτων, καὶ μηδὲν προσήκοντας, ποιεῖσθαι πολίτας· ὑμᾶς δὲ τοὺς [2] εὐδοκιμοῦντάς τε ἅμα τοῖς ἄλλοις, καὶ μεταχόντας [3] * τῆς αὐτῆς φύσεως ἕτερα παρ' ἑτέροις μετοικεῖν. Θαυμάζω δ' ὅσαι τῶν πόλεων μειζόνων δωρεῶν ἀξιοῦσι τοὺς ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι καλοῦντας μᾶλλον, ἢ τοὺς τῇ φρονήσει καὶ τῇ φιλοπονίᾳ τῶν χρησίμων μήχανάς τι· καὶ μὴ ζητοῦσιν, ὅτι πεφύκασιν αἱ μὲ

Turpe enim eſſet veſtram quidem urbem omnes concedere muſicæ peritiſſimam eſſe, & qui in hâc *ſcientiâ* clariſſimi fuerunt, apud vos natos eſſe; eum vero, qui *artifices omnes* qui nunc ſunt hujuſce diſciplinæ ſcientiâ ſuperat, tali civitate exulare: &, cum alii Græci eos, qui in aliquo honeſto ſtudio excellunt, licet nequaquam ipſis ſint cognati, cives faciant, vos *interea* ut ii, qui apud alios celeberrimi fuerint, & ejuſdem *vobiſcum* generis participes, apud exteros inquilini ſint permittere. Miror autem eas urbes, quotquot majoribus præmiis dignos eos cenſent qui in gymnicis certaminibus excellunt, quam eos qui prudentiâ & labore aliquid utilium inveniunt: nec conſiderant, quod facultates roboris & celeritatis a naturâ

[1] περί γε τῶν καλῶν ἐπ. apud Ald. [2] εὐδαιμονοῦντας apud Ald. Fortaſſe τοὺς εὐδοκιμοῦντας propter Methymnæum Arionem. Sunt autem Mitylene & Methymna Leſbi inſulæ inſignes civitates. *W.* [3] τῆς φύσεως apud H. Steph.

* τῆς αὐτ. φ.] Vel *qui naturâ eſtis muſici*, vel *quorum civis eſt Agenor*. Fortaſſe legendum τῆς αὐτῆς φύσεως, id eſt, πόλεως. *W.*

περὶ

περὶ τὴν ῥώμην καὶ τὸ τάχος δυνάμεις ζυναποθνήσκειν τοῖς σώμασιν· αἱ δ' ἐπιστῆμαι ὠφελιμώτεραι, ἅπαντα τὸν χρόνον ὠφελοῦσαι τοὺς χρωμένους αὐταῖς. Ων ἐνθυμουμένους χρὴ τοὺς νῦν ἔχοντας, οὐκ ὀλίγους μὲν ποιεῖσθαι τοὺς καλῶς καὶ δικαίως τῆς αὐτῶν πόλεως ἐπιστατοῦντας, δευτέρους δὲ τοὺς τιμὴν καὶ δόξαν αὐταῖς καλὴν συμβάλλεσθαι δυναμένους. Απαντες γὰρ ὥσπερ δείγμασι τοῖς τοιούτοις χρώμενοι, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς συμπολιτευομένους ὁμοίους εἶναι τοῖς τοιούτοις νομίζουσιν.

Ισως δ' ἄν εἴποι τις ἂν, [1] προσήκειν τοὺς ἀρέσκειν τι βουλομένους, μὴ τὸ πρᾶγμα μόνον ἐπαινεῖν, ἀλλὰ καὶ * σφᾶς αὐτοὺς [2] δεικνύειν δικαίως ἂν τυγχάνειν, οὐκ ὧν ἂν ποιῶνται τοὺς λόγους. Εχέτω δ' ὅτως. Εγὼ τοῦ μὲν

ita factæ ſint, ut una cum corporibus moriantur; ſcientiæ vero maneant, ipſarum ſtudioſis omni tempore utiles. Quibus conſideratis, eos qui mente præditi ſunt oportet plurimi eos quidem facere, qui honeſte & juſte ſuæ ipſorum civitati præſunt, deinceps vero eos qui poſſunt gloriam & famam honeſtam *civitatibus* ipſis parare. Omnes enim, viris hujuſmodi tanquam exemplis uſi, etiam alios cives talibus ſimiles eſſe exiſtimant.

Fortassis autem dixerit aliquis, decere eos qui aliquid aſſequi volunt, non rem ſolummodo laudare, ſed ſeipſos oſtendere ea, de quibus ſermonem faciunt, merito conſequuturos. Sic autem ſe res habet. Ego a reip. adminiſtratione &

[1] προσήκει in aliis Cod. Codex Aldinus delet δεικνύειν. [2] δεικνύειν δικαίως τυγχ. apud H. Steph.

* σφᾶς αὐτοὺς] Cum Codices plurimi haberent σφᾶς αὐτοὺς δικαίους τ. *Fortaſſe*, inquit Wolfius, σφᾶς αὐτοὺς ἀποφαίνειν δικαίως. Dein *ſi* δικαίως εἶναι ἢ ὄντας *legeretur, facile ferrem: ut in Panegyrica*, οὐδὲν γὰρ ὅ,τι τῶν τοιούτων οὐκ ἀξιός εἰμι πάσχειν.

πολιτείας καὶ ῥητορεύειν ἀπέχον· ὅτε μὲν φωνὴν εἶχον ἱκανὴν, ὅτε τόλμαν. Οὐ μὴν δέ γε πανάπασιν ἄχρηστος ἔφυν, οὐδ' ἀδόκιμος, ἀλλὰ τοῖς προαιρουμένοις λέγειν ἀγαθόν τι περὶ ὑμῶν καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων, φανείην ἂν καὶ σύμβουλος καὶ [1] ξυναγωνιστὴς γεγενημένος· αὐτός τε πολλοὺς λόγους πεποιημένος ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, καὶ τῆς αὐτονομίας τῶν Ελλήνων, ἃ σύμπαντες οἱ τὰ βήματα καταπεφρόντες. Ὑπὲρ ὧν ὑμεῖς ἄν μοι δικαίως πολλὴν ἔχοιτε χάριν. Μάλιστα γὰρ ἐπιθυμοῦντες διατελεῖτε τῆς τοιαύτης κατασκευῆς. Οἶμαι δ' εἰ Τιμόθεος καὶ Κόνων ἐτύγχανον ζῶντες, Διόφαντος δ' ἦκεν ἐκ τῆς Ασίας, πολλοὺς ἂν αὐτοὺς ποιήσασθαι πρυτάνεις, δεομένους μου βουλομένους, * ὧν ἐτύγχανον χρείαν ἔχοντες. Περὶ ὧν οὐκ οἶδ' ὅ,τι δεῖ πλείω λέγειν. Οὐδεὶς γὰρ

concionibus abſtinui; nec enim vocem habui ſufficientem, nec audaciam. At tamen non prorſus inutilis fui, nec nullius pretii; ſed iis, qui eligerent aliquid boni dicere de vobis & cæteris ſociis, conſtabit me conſultorem fuiſſe & adjutorem: ipſumque plures orationes compoſuiſſe pro libertate & jure ſuo Græcis *reſtituendo*, quam omnes ſimul qui ſuggeſtum contriverunt. Pro quibus maximam mihi jure gratiam habēretis. Nam hunc reip. ſtatum maxime ſemper deſiderâſtis. Arbitror autem, ſi Timotheus & Conon jam viverent, Diophantus autem ex Aſiâ rediiſſet, ipſos maxime fuiſſe laboraturos, dum cuperent ea ut aſſequerer, quibus & ipſi indigerent. De quibus neſcio quorſum attinet plura dicere. Nemo enim e

[1] ἀγωνιστὴς apud Ald.

* ὧν ἐτύγχ. χρείαν ἔχ.] Malim αὐτοὶ χρείαν ἔχ. Sententia eſt Cononem &c. velle ut Iſocrati, pro iis beneficiis quæ ipſi in Mitylenæos contulerunt, gratia referatur. *W.*

ὑμῶν

ὑμῶν ἔτως ἐστὶ νέος, καὶ ἀπιλήσμων, ὅστις οὐκ οἶδε * τὰς ἐκείνων εὐεργεσίας. Οὕτω δ' ἂν μοι δοκοίητε κάλλιστα βεβουλεῦσθαι περὶ τούτων, εἰ [1] σκέψαισθε τίς ἐστιν ὁ δεόμενος, καὶ ὑπὲρ ποίων τίνων ἀνθρώπων. Εὑρήσετε γὰρ ἐμὲ μὴ οἰκειότατα κεχρημένον τοῖς μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίοις γεγενημένοις ὑμῖν τε καὶ τοῖς ἄλλοις· ὑπὲρ δ' ὧν δέομαι τοιούτους ὄντας, οἵους τοὺς μὴ πρεσβυτέρους, καὶ τοὺς περὶ τὴν πολιτείαν ὄντας μὴ λυπεῖν· τοῖς δὲ νεωτέροις παιδείαν παρέχειν ἡδεῖαν καὶ χρησίμην, καὶ πρέπουσαν τοῖς ἡλικιώτοις. Μὴ θαυμάζητε δ', εἰ ῥᾳδίως οὕτω γράφω, καὶ περὶ μὲν τ' ἄλλων ἁπάντων, καὶ τ' φιλτάτων τὴν ἐπιστολὴν πέπομφα. Βούλομαι γὰρ ἀμφότερα, τοῖς τε παισὶν [2] ἡμῶν χαρίσασθαι, καὶ ποιῆσαι

vobis ita juvenis eſt aut oblivioſus, quin nôrit ab iis in vos collata beneficia. Sic autem mihi videmini rectiſſime deliberaturi de his rebus, ſi conſideretis quis ille ſit qui rogat, & pro quibus hominibus. Invenietis enim me familiariſſimum iis fuiſſe qui maximorum bonorum vobis & aliis autores extiterunt: eos vero, pro quibus oro, tales eſſe, quales nec ſenioribus, nec iis qui magiſtratum gerunt moleſti ſint; junioribus vero diſciplinam præſtent jucundam & utilem, & iis qui hac ſunt ætate quæ conveniat. Ne miremini vero, ſi adeo facile ſcribo, ac cum de cæteris omnibus tum de amiciſſimis epiſtolam miſi. Utrumque enim velim, tum noſtris liberis gratificari, tum manifeſtum facere, quod, etiamſi

[1] σκέψισθε apud Ald. [2] ὑμῶν apud Ald. Malim ἡμῶν *W.*

* τὰς ἐκείνων εὐεργ.] Quali modo Conon Mitylenæos Athenienſium ſocios contra Callicratidem defendit, vid Diod. Sic. lib. 13. fol. 200.

φανερὸν,

φανερὸν, ὅτι κἂν μὴ δημηγορῶσιν, ἀλλὰ μόνον μιμῶνται τὸν τρόπον τὸν ἐμὸν, οὐκ ἠμελημμένως ἕξουσιν ἐν τοῖς ἄλλοις. Ἓν ἔτι λοιπόν· ἦν ἄρα δόξῃ τι τούτων ὑμῖν πράττειν, δηλῶν Ἀγήνορά τε καὶ τοῖς ἀδελφοῖς, ὅτι μέρος τι καὶ δι' ἐμὲ τυγχάνουσιν, ὧν αὐτοὶ λίαν ἐπιθυμοῦσι τυγχάνειν.

remp. non capeſſant, ſed ſolummodo noſtrum inſtitutum imitentur, nonnullius pretii ſint futuri apud alios. Unum adhuc reſtat: ſi quidem vobis viſum fuerit aliquid horum facere, ut Agenorem & fratres certiores faciatis, partim etiam per me eos aſſequi illa, quæ aſſequi vehementer ipſi cupiunt.

ARGU-

# ARGUMENTUM

## In Nonam & Ultimam

## ISOCRATIS EPISTOLAM.

DIONYSIUM Siciliæ tyrannum faſtu & ſuperbiâ elatum, & philoſophica præcepta utileſque admonitiones aſpernantem, objurgat, & ad moderationem revocare ſtudet.

Ισοκράτης * Διονυσίῳ.

Πρόπομποι, καὶ ῥαβδοῦχοι, καὶ κήρυκες, καὶ θρόνων ὑψηλοτάτων ἐπίτευξις, φιλοσοφίας εἰσὶν ἀχλὺς, καὶ διαιρετικώτατον τοῦ ἀρετῶν χωρισμός. Οὐκ ἤμειψας μετὰ τῆς τύχης τὴν φύσιν. Ετι τὸν θύλακον ἔχεις δερμάτινον. Θνητὴν γὰρ ἔχεις ἐκ προοιμίου τὴν σύστασιν. Τί δῆτα τὸ κενὸν τοῦτο δοξάριον ἐπὶ τοσοῦτον † τὸν πήλινον ἀσκὸν διεφύσησε; Μεγάλης ἀνοίας ἐνεφορήθης, ὦ δύστηνε, καὶ τῆς φύσεως τὴν γνῶσιν ἀφῆρησαι. Οὕτω τὰ

ISOCRATES Dionyſio. ANTEAMBULONES, & lictores, & caduceatores, & ſolioram altiſſimorum adeptio, philoſophiæ ſunt obſcuratio, & a virtutibus ſeparatio longiſſima. Non cum fortunâ naturam mutâſti. Adhuc ſaccum habes pelliceum. Mortalem enim ab initio tenes compoſitionem. Cur igitur inanis iſta gloriola fictilem utrem *tuum* in tantum inflavit? Magnâ amentiâ repletus es ô infelix, & naturæ cogni-

* Διονυσίῳ] In oratione Philippicâ fit mentio Dionyſii, ad quem ſcripſerit Iſocrates; ad juniorem an ad ſeniorem haud ſcio. Illud ſcriptum fortaſſe aſpernatus eſt Dionyſius, ſicut ad Platonem dixit ejus verba eſſe anilibus deliramentis ſimilia. *W.* In Cod. Ald. anno 1449 impreſſo hæc deeſt epiſtola.

† τὸν πήλινον ἀσκὸν δ.] Sic Anaxarchus Nicocreonti tyranno, cum in mortario tunderetur, ἔλεγε τὸν Ἀναξάρχου ἀσκόν· Ἀνάξαρχον γὰρ οὐκ ἂν δύναιο. *W.*

μετέ-

μετέωρα τῆς τύχης κινήματα ἐκπῆναί τε * τῆς παλαιᾶς θεωρίας ἠνάγκασαν, καὶ † τῆς σώφρονος ἐκείνης μανίας ἀπαναχωρεῖν παρεσκεύασαν; ‡ Ἦν σοι πάλαι μέτριον τὸ χαμαίζηλον, νῦν δὲ καὶ θαμαλὸν καὶ περίγειον. Ὁ τῆς τύχης ἔρως ἀκρότατος. Οὐκοῦν τῆς ψευδοῦς εὐδαιμονίας ἀφίστασο, καὶ τῷ δεσπότιν τύχην δεσπότου. Προφθάνων γὰρ τὴν ἀγνώμονα, ‖ ἄφνω τὴν μεταβολὴν ὑ δυσφορήσεις § προπίπτουσαν.

tione privatus es. Itane ſublimes Fortunæ motus te veteri contemplatione deſciſcere coegerunt, & te eo redegerunt, ut a ſobriâ illâ inſaniâ decederes? Fuit olim tibi illuſtris moderatio, nunc vero & abjecta & per terram repens. Fortunæ limes *jam* ſummus eſt. A falsâ igitur felicitate recede, & fugitivam Fortunam fugito. Illam enim levem ac perfidam *(vel illius perfidiam)* ſi anteverteris, ſubito ingruentem mutationem non difficulter feres.

* τῆς παλαι θεωρίας] De Platonicæ philoſophiæ ſtudio loquitur. *W.*

† τῆς σώφρονος ἐκείνης μανίας] Fortaſſe μαθήσεως pro μανίας legendum. Nam σώφρων μανία quid eſt aliud quam *inſanire cum ratione?* Sed ſi ita recte ſcriptum eſt, loquitur de vitiis tyranni aliquanto levioribus quam nunc. D. Velſius cenſet μανίας hic accipi pro τῆς κατοχῆς id eſt pro afflatu quodam divino: de quo paſſim apud Platonem multa reperias. *W.*

‡ Ἦν σοι πάλαι μετάρ. τὸ χαμαίζηλον] *Erat tibi olim ſublimis humilitas.* Non ſatis aſſequor quid hæc verba ſibi velint. Hoc tamen eum innuere puto: Dionyſii tyrannidem nunquam non fuiſſe terrenam, id eſt, fortunæ ludibriis expoſitam; ſed olim tamen magis floruiſſe quam nunc: quæ cum ad ſummum pervenerit, metuendam eſſe ruinam. Aut τὸ χαμαίζηλον pro *modeſtiâ* eſt accipiendum: & ſic ego verti, ſc. *fuit olim illuſtris tua moderatio.* W.

‖ ἄφνω τὴν μετ.] Sic conſtrue ὑ δυσφορήσεις τὴν μεταβολὴν ἄφνω προσπίπτουσαν. Τὴν ἄφνω idem eſſet quod τὴν ἀφνιδίαν. *W.*

§ προπίπτουσαν] Fortaſſe προσπίπτουσαν. *W.*

FINIS VOLUMINIS PRIMI.

MVSEVM BRITAN NICVM